



# ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການ ຫຼັງໄພພິບັດ ນໍ້າຖ້ວມ ປີ 2018 ໃນ ສປປ ລາວ





# ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດ ນໍ້າຖ້ວມ ປີ 2018 ໃນ ສປປ ລາວ



ເດືອນທັນວາ 2018

ໝາຍເຫດ: "ບົດລາຍງານສະບັບນີ້ໄດ້ສັງລວມເອົາຜົນຂອງຂອງການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການຫຼັງ  
ໄພພິບັດ ຊຶ່ງໄດ້ດໍາເນີນການສໍາຫຼວດໃນລະຫວ່າງ ວັນທີ 24 ກັນຍາ ເຖິງ 19 ຕຸລາ 2018. ບົດລາຍ  
ງານໄດ້ອີງໃສ່ຂໍ້ມູນຂັ້ນສູນກາງທີ່ເກັບກໍາພາຍໃນເດືອນ ຕຸລາ 2018"

ຂຽນໂດຍ:  
 ລັດຖະບານ ແຫ່ງ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ



ຊ່ວຍຂຽນໂດຍ:



ສະໜັບສະໜູນ ດ້ານການເງິນ ແລະ ດ້ານວິຊາການ ໂດຍ:



## ສາລະບານ

ອັກສອນຫຍໍ້ ພາສາອັງກິດ ແປເປັນພາສາລາວ .....	12
ບົດນາ.....	15
ບົດສະແດງຄວາມຂອບໃຈ.....	17
<b>ບົດສະຫຼຸບຫຍໍ້ .....</b>	<b>19</b>
ສະຫຼຸບຫຍໍ້ ກ່ຽວກັບ ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ.....	19
ສະຫຼຸບຫຍໍ້ ກ່ຽວກັບ ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ ເສດຖະກິດມະຫາພາກ .....	20
ສະຫຼຸບຫຍໍ້ກ່ຽວກັບ ຜົນກະທົບຕໍ່ກັບ ມະນຸດ ແລະ ສັງຄົມ.....	21
ສະຫຼຸບຫຍໍ້ ກ່ຽວກັບ ຄວາມຕ້ອງການ ເພື່ອການຜັນຝຸ ແລະ ປັບແປງຄືນໃໝ່.....	22
ຂອບວຽກການຜັນຝຸຫວັງໄພພິບັດ.....	24
<b>ພາກສະເໜີ .....</b>	<b>27</b>
ລັກສະນະຂອງ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ໃນ ສປປ ລາວ .....	27
ສະພາບເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ໃນ ສປປ ລາວ .....	28
ລາຍລະອຽດ ກ່ຽວກັບ ໄພພິບັດ ປີ 2018.....	29
ການຕອບໂຕ້ ແລະ ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານມະນຸດສະທ້າຂອງລັດຖະບານ ສປປ ລາວ.....	31
ວິທີປະເມີນຜົນ .....	32
ຜົນກະທົບຕໍ່ ເສດຖະກິດມະຫາພາກ .....	33
ຜົນກະທົບຕໍ່ ການພັດທະນາມະນຸດ .....	48
<b>ຄວາມເສຍຫາຍ, ການສູນເສຍ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການ .....</b>	<b>66</b>
<b>ຂະແໜງການສັງຄົມ .....</b>	<b>66</b>
ທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ບ່ອນຕັ້ງຖິ່ນຖານ .....	66
ການສຶກສາ.....	82
ສຸຂະພາບ ແລະ ໄພຊະນາການ.....	97
ວັດທະນາທຳ.....	107
<b>ຂະແໜງການຜະລິດ .....</b>	<b>125</b>
ຂະແໜງກະສິກຳ .....	125
ການທ່ອງທ່ຽວ.....	146
ອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ.....	162
<b>ຂະແໜງໂຄງລ່າງພື້ນຖານ .....</b>	<b>171</b>
ຂະແໜງໂຍທາທາງນໍ້າ .....	185
ນໍ້າໃຊ້ ແລະ ສຸຂາພິບານ .....	196
ໄຟຟ້າ .....	208
<b>ວຽກງານທີ່ຕິດພັນກັບຫຼາຍຂະແໜງການ .....</b>	<b>218</b>
<b>ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ, ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການປັບຕົວເຂົ້າກັບການປ່ຽນແປງຄືນຜ່ານອາກາດ</b>	<b>218</b>
ການປົກຄອງ.....	235
ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ.....	242

ບາດກ້າວຕໍ່ໄປ: ກ່າວໄປສູ່ ມາດຕະການ ພື້ນຜູ້ໄພພິບັດ .....	248
<b>ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ:.....</b>	<b>262</b>
ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1: ແຜນທີ່ຂອງ ສປປ ລາວ .....	263

**ຕາຕະລາງ**

ຕາຕະລາງ 1: ສະຫຼຸບຫຍໍ້ ກ່ຽວກັບ ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ຄວາມສຸນເສຍ (ຄິດເປັນ ຕັ້ງກົບ).....	20
ຕາຕະລາງ 2: ສະຫຼຸບຫຍໍ້ ກ່ຽວກັບ ຄວາມຕ້ອງການ ເພື່ອການພື້ນຜູ້ ແລະ ບົວເບຽງຄືນໃໝ່ (ຄິດເປັນ ຕັ້ງກົບ) .....	24
ຕາຕະລາງ 3: ສະຫຼຸບຫຍໍ້ ກ່ຽວກັບ ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສຸນເສຍ ໃນ ສປປ ລາວ ທີ່ເກີດຈາກ ນໍ້າຖ້ວມປີ 2018 .....	30
ຕາຕະລາງ 4: ສະຫຼຸບຫຍໍ້ ກ່ຽວກັບ ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສຸນເສຍ (ຕັ້ງກົບ).....	36
ຕາຕະລາງ 5: ຄວາມຕ້ອງການ ໄລຍະສັ້ນ, ໄລຍະກາງ ແລະ ໄລຍະຍາວ ສໍາລັບ ການພື້ນຜູ້ໄພພິບັດ (ຕັ້ງກົບ) .....	42
ຕາຕະລາງ 6: ຕົວບົ່ງຊີ້ ຕະຫຼາດແຮງງານຕົ້ນຕໍ ໃນ ສປປ ລາວ, ປີ 2017 .....	50
ຕາຕະລາງ 7: ຄວາມຕ້ອງການ ເພື່ອພື້ນຜູ້ ແລະ ບົບປຸງ ການພັດທະນາມະນຸດ .....	60
ຕາຕະລາງ 8: ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສຸນເສຍ (ຕັ້ງກົບ) ຕໍ່ກັບ ທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ບ່ອນຕັ້ງຖິ່ນຖານ ....	68
ຕາຕະລາງ 9: ວັດສະດຸເຮັດເຮືອນ ທີ່ນິຍົມໃຊ້ກັນ ໃນບັນດາແຂວງທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ .....	69
ຕາຕະລາງ 10: ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສຸນເສຍ ຕໍ່ກັບ ທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ບ່ອນຕັ້ງຖິ່ນຖານ .....	72
ຕາຕະລາງ 11: ຄວາມເສຍຫາຍຕໍ່ເຮືອນ, ຈັດຕາມແຂວງ .....	73
ຕາຕະລາງ 12: ການສຸນເສຍ (ຕັ້ງກົບ) ຕໍ່ກັບ ທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ບ່ອນຕັ້ງຖິ່ນຖານ, ຈັດຕາມແຂວງ.....	76
ຕາຕະລາງ 13: ຄວາມຕ້ອງການ ເພື່ອພື້ນຜູ້ ແລະ ກໍ່ສ້າງຄືນໃໝ່ ໃນຂະແໜງການ ທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ບ່ອນຕັ້ງຖິ່ນຖານ.....	79
ຕາຕະລາງ 14: ສະຫຼຸບຫຍໍ້ ກ່ຽວກັບ ຂະແໜງການສຶກສາ.....	84
ຕາຕະລາງ 15: ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສຸນເສຍ (ຕັ້ງກົບ) ໃນຂະແໜງການສຶກສາ, ຈັດຕາມລະດັບການສຶກສາ.....	86
ຕາຕະລາງ 16: ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສຸນເສຍ (ຕັ້ງກົບ) ໃນຂະແໜງການສຶກສາ, ຈັດຕາມແຂວງ .	87
ຕາຕະລາງ 17: ຄວາມຕ້ອງການ ສໍາລັບ ການພື້ນຜູ້ໄພພິບັດ (ຕັ້ງກົບ).....	93
ຕາຕະລາງ 18: ຕົວບົ່ງຊີ້ສໍາຄັນ ທີ່ໄດ້ວາຍງານ ໃນ ສປປ ລາວ (ຕໍ່ 1.000).....	98
ຕາຕະລາງ 19: ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສຸນເສຍ (ຕັ້ງກົບ) ໃນຂະແໜງການ ສາທາລະນະສຸກ ແລະ ໂພຊະນາການ, ຈັດຕາມແຂວງ.....	100
ຕາຕະລາງ 20: ຄາດຄະເນ ຄວາມຕ້ອງການສໍາລັບ ການພື້ນຜູ້ໄລຍະສັ້ນ ໃນຂະແໜງການ ສາທາລະນະສຸກ ແລະ ໂພຊະນາການ.....	103

ຕາຕະລາງ 21: ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສຸນເສຍ (ຕັ້ງກີບ) ໃນຂະແໜງວັດທະນາທຳ, ຈັດຕາມຂະແໜງການຍ່ອຍ.....	111
ຕາຕະລາງ 22: ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສຸນເສຍ (ຕັ້ງກີບ) ໃນຂະແໜງວັດທະນາທຳ, ຈັດຕາມແຂວງ.....	112
ຕາຕະລາງ 23: ຄວາມຕ້ອງການ ສຳລັບ ການພັ້ນຝຸ ແລະ ກໍ່ສ້າງຄືນໃໝ່ ໃນຂະແໜງວັດທະນາທຳ....	114
ຕາຕະລາງ 24: ການຜະລິດ ສັດລ້ຽງ, ການປະມົງ ແລະ ສັດນໍ້າ ໃນປີ 2005 ແລະປີ 2017.....	128
ຕາຕະລາງ 25: ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສຸນເສຍ (ຕັ້ງກີບ) ໃນຂະແໜງກະສິກຳ, ຈັດຕາມ ຂະແໜງການຍ່ອຍ.....	128
ຕາຕະລາງ 26: ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສຸນເສຍ (ຕັ້ງກີບ) ໃນຂະແໜງກະສິກຳ, ຈັດຕາມແຂວງ.....	129
ຕາຕະລາງ 27: ລະດັບຄວາມເສຍຫາຍ ຕໍ່ກັບພືດ ແລະ ເນື້ອທີ່ດິນ (ເຮັກຕາ).....	130
ຕາຕະລາງ 28: ຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງ ອາຫານການກິນໃນຄົວເຮືອນ, ຈັດຕາມແຂວງ.....	134
ຕາຕະລາງ 29: ຄົວເຮືອນທີ່ປະສົບກັບ ຄວາມບໍ່ສາມາດຄ້ຳປະກັນ ສະບຽງອາຫານ, ຈັດຕາມແຂວງ.....	135
ຕາຕະລາງ 30: ຄົວເຮືອນ ທີ່ຮັບເອົາ ບຸດທະສາດຮັບມື ເພື່ອເອົາຊະນະ ການຂາດເຂີນອາຫານ, ຈັດຕາມແຂວງ.....	135
ຕາຕະລາງ 31: ຄວາມຕ້ອງການ ສຳລັບ ການພັ້ນຝຸ ແລະ ບົວແບງຄືນໃໝ່ ໃນຂະແໜງກະສິກຳ, ຈັດຕາມຂະແໜງການຍ່ອຍ.....	139
ຕາຕະລາງ 32: ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສຸນເສຍ (ຕັ້ງກີບ) ໃນຂະແໜງການທ່ອງທ່ຽວ, ຈັດຕາມຂະແໜງການຍ່ອຍ.....	150
ຕາຕະລາງ 33: ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສຸນເສຍ (ຕັ້ງກີບ) ໃນຂະແໜງການທ່ອງທ່ຽວ, ຈັດຕາມແຂວງ.....	151
ຕາຕະລາງ 34: ຄວາມຕ້ອງການ ສຳລັບ ການພັ້ນຝຸ ແລະ ກໍ່ສ້າງຄືນ ໃນຂະແໜງການທ່ອງທ່ຽວ.....	153
ຕາຕະລາງ 35: ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສຸນເສຍ (ຕັ້ງກີບ) ໃນອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ, ຈັດຕາມຂະແໜງການຍ່ອຍ.....	166
ຕາຕະລາງ 36: ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສຸນເສຍ (ຕັ້ງກີບ) ໃນອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ, ຈັດຕາມແຂວງ.....	167
ຕາຕະລາງ 37: ຄວາມຕ້ອງການ ສຳລັບ ການພັ້ນຝຸ ແລະ ກໍ່ສ້າງຄືນ ໃນຂະແໜງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ.....	169
ຕາຕະລາງ 38: ຄວາມເສຍຫາຍ, ການສຸນເສຍ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການ ລວມທັງໝົດ ໃນຂະແໜງການຂົນສົ່ງ.....	173
ຕາຕະລາງ 39: ຂໍ້ມູນຕາໜ່າງເສັ້ນທາງ.....	174
ຕາຕະລາງ 40: ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສຸນເສຍ (ຕັ້ງກີບ) ໃນຂະແໜງການຂົນສົ່ງ, ຈັດຕາມຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງ.....	175
ຕາຕະລາງ 41: ໄລຍະທາງ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ (ກມ) ຈັດຕາມແຂວງ.....	178
ຕາຕະລາງ 42: ເສັ້ນທາງທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ, ຈັດຕາມປະເທດທາງ ແລະ ປະເພດຂົວ.....	178
ຕາຕະລາງ 43: ອັດຕາຫົວໜ່ວຍ ສຳລັບ ການປະເມີນຄວາມເສຍຫາຍ (ຕັ້ງກີບ/ກມ).....	179
ຕາຕະລາງ 44: ການສຸນເສຍໃນ ຂະແໜງການຂົນສົ່ງ (ຕັ້ງກີບ) ຈັດຕາມ ປະເພດ ແລະ ພາກສ່ວນເປັນເຈົ້າຂອງ.....	180

ຕາຕະລາງ 45: ຄວາມຕ້ອງການ ສໍາລັບ ການພິ່ນຟູ ແລະ ການສ້ອມແປງ (ຕົ້ນກີບ) ໃນຂະແໜງການຂົນສົ່ງ, ຈັດຕາມແຂວງ .....	182
ຕາຕະລາງ 46: ຄວາມເສຍຫາຍ ໃນຂະແໜງການທາງນໍ້າ (ຕົ້ນກີບ) ຈັດຕາມແຂວງ .....	188
ຕາຕະລາງ 47: ຄວາມຕ້ອງການ ສໍາລັບ ການພິ່ນຟູທາງນໍ້າ ຫຼັງໄພພິບັດ .....	191
ຕາຕະລາງ 48: ຄວາມຕ້ອງການ ສໍາລັບ ການພິ່ນຟູ ແລະ ກໍ່ສ້າງຄືນໃໝ່ (ຕົ້ນກີບ) ໃນຂະແໜງການທາງນໍ້າ .....	192
ຕາຕະລາງ 49: ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສຸນເສຍ (ຕົ້ນກີບ) ໃນຂະແໜງການ ນໍ້າໃຊ້ ແລະ ສຸຂາພິບານ .....	199
ຕາຕະລາງ 50: ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສຸນເສຍ (ຕົ້ນກີບ) ຈັດຕາມແຂວງ .....	200
ຕາຕະລາງ 51: ຄວາມຕ້ອງການ ສໍາລັບ ການພິ່ນຟູ ແລະ ກໍ່ສ້າງຄືນ (ຕົ້ນກີບ) ໃນຂະແໜງນໍ້າໃຊ້ ແລະ ສຸຂາພິບານ.....	202
ຕາຕະລາງ 52: ຄວາມເສຍຫາຍຕໍ່ ສະຖານທີ່ໄຟຟ້າ (ຕົ້ນກີບ), ຈັດຕາມແຂວງ .....	213
ຕາຕະລາງ 53: ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສຸນເສຍ (ຕົ້ນກີບ) ໃນຂະແໜງໄຟຟ້າ, ຈັດຕາມແຂວງ .....	214
ຕາຕະລາງ 54: ຜົນກະທົບຕໍ່ກັບຜູ້ຊົມໃຊ້ (ຕົ້ນກີບ) ຈັດຕາມແຂວງ.....	215
ຕາຕະລາງ 55: ຄວາມຕ້ອງການ ສໍາລັບ ການພິ່ນຟູ ແລະ ກໍ່ສ້າງຄືນ (ຕົ້ນກີບ) ໃນຂະແໜງໄຟຟ້າ .....	216
ຕາຕະລາງ 56: ຄວາມຕ້ອງການ ສໍາລັບ ການພິ່ນຟູ ແລະ ການກໍ່ສ້າງຄືນ ໃນຂະແໜງການ ຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ, ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການປັບຕົວເຂົ້າກັບ ການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າອາກາດ .....	229
ຕາຕະລາງ 57: ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ຕົວເລກຄາດຄະເນ (ຕົ້ນກີບ) ສໍາລັບ ຂະແໜງການປົກຄອງ.....	237
ຕາຕະລາງ 58: ຄວາມຕ້ອງການ ສໍາລັບ ການພິ່ນຟູໄພພິບັດ ແລະ ກໍ່ສ້າງຄືນໃໝ່.....	239
ຕາຕະລາງ 59: ສະຫຼຸບຄວາມຕ້ອງການ (ຕົ້ນກີບ) ຈັດຕາມຂະແໜງການ .....	240
ຕາຕະລາງ 60: ຂະໜາດຂອງ ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ໃນ ສປປ ລາວ.....	243
ຕາຕະລາງ 61: ຄວາມຕ້ອງການ ສໍາລັບ ການກໍ່ສ້າງຄືນ ແລະ ການພິ່ນຟູ ພາຍໃນແຂວງບຸລີມະສິດ ສໍາລັບ ປະຕິບັດການເກັບກູ້ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ .....	247
ຕາຕະລາງ 62: ຄວາມຕ້ອງການຂອງຂະແໜງການ ຕາມທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ໃນ ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການ ຫຼັງໄພພິບັດ ປີ 2018 ໃນ ສປປ ລາວ.....	256

**ຮູບສະແດງ**

ຮູບສະແດງ 1: ມູນຄ່າຄວາມເສຍຫາຍ ຄາດຄະເນ ຈາກໄພນໍ້າຖ້ວມ ໃນໄລຍະຜ່ານມາ ໃນ ສປປ ລາວ ໃນ ປີ 2009, 2011, ແລະ 2018.....	34
ຮູບສະແດງ 2: ລາຍລະອຽດຂອງ ມູນຄ່າຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສຸນເສຍ ຈາກນໍ້າຖ້ວມ 2018 (ຕົ້ນກີບ) .....	34
ຮູບສະແດງ 3: ຜົນກະທົບ ຈັດຕາມປະເພດຂອງຂະແໜງການ .....	37
ຮູບສະແດງ 4: ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສຸນເສຍ ຈັດຕາມຂະແໜງການ.....	37
ຮູບສະແດງ 5: ພິ່ນທີ່ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກໄພພິບັດ ຈັດຕາມແຂວງ.....	38
ຮູບສະແດງ 6: ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສຸນເສຍ ລວມທັງໝົດ ຈັດຕາມແຂວງ .....	38



ຮູບສະແດງ 7: ຜົນກະທົບຂອງໄພພິບັດ ຕໍ່ຫົວຄົນ .....	39
ຮູບສະແດງ 8: ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ຕໍ່ຫົວຄົນ ຈັດຕາມແຂວງ.....	39
ຮູບສະແດງ 9: ຜົນກະທົບຈາກໄພພິບັດ ຈັດຕາມ ຄວາມເປັນເຈົ້າຂອງ.....	40
ຮູບສະແດງ 10: ຄວາມຕ້ອງການ ສໍາລັບການພື້ນຜູ້ ຈັດຕາມຂະແໜງການ (ອັດຕາສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຈໍານວນລວມທັງໝົດ) .....	42
ຮູບສະແດງ 11: ຄວາມຕ້ອງການ ສໍາລັບການພື້ນຜູ້ ຈັດຕາມຄວາມຮີບດ່ວນ (ອັດຕາສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຈໍານວນລວມທັງໝົດ) .....	42
ຮູບສະແດງ 12: ອົງປະກອບຂອງ ຈີດີພີ ໃນຕົວຈິງ ໃນປີ 2017 (ອັດຕາສ່ວນຮ້ອຍຂອງ ຈີດີພີລວມ).....	45
ຮູບສະແດງ 13: ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງຈີດີພີ ໃນຕົວຈິງ ໃນ ສປປ ລາວ ຈັດຕາມປີ .....	46
ຮູບສະແດງ 14: ຕົວເລກງົບປະມານ ໃນແຕ່ລະປີ .....	47
ຮູບສະແດງ 15: ຜົນກະທົບຂອງໄພພິບັດ ຕໍ່ກັບ ງົບດຸນຂອງບັນຊີກະແສລາຍວັນ .....	48
ຮູບສະແດງ 16: ປະເພດ ຄວາມເສຍຫາຍ ຂອງເຮືອນ, ຈັດຕາມແຂວງ .....	68
ຮູບສະແດງ 17: ແຜນທີ່ສະແດງເຖິງ ຄວາມເສຍຫາຍ ຕໍ່ກັບ ທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ບ່ອນຕັ້ງຖິ່ນຖານ.....	72
ຮູບສະແດງ 18: ອັດຕາສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຄວາມເສຍຫາຍ, ຈັດຕາມແຂວງ .....	73
ຮູບສະແດງ 19: ມູນຄ່າຂອງຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ໃນແຕ່ລະແຂວງ.....	82
ຮູບສະແດງ 20: ໂຮງຮຽນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ, ຈັດຕາມແຂວງ.....	85
ຮູບສະແດງ 21: ອາຄານໂຮງຮຽນທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ, ຈັດຕາມລະດັບການສຶກສາ .....	85
ຮູບສະແດງ 22: ອາຄານໂຮງຮຽນທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ, ຈັດຕາມລະດັບຄວາມເສຍຫາຍ.....	86
ຮູບສະແດງ 23: ຄວາມເສຍຫາຍ (ຕົ້ນທຶນ) ໃນຂະແໜງກະສິກໍາ .....	125
ຮູບສະແດງ 24: ການສູນເສຍ (ຕົ້ນທຶນ) ໃນຂະແໜງກະສິກໍາ.....	126
ຮູບສະແດງ 25: ກິດຈະການ ຂອງ ສປປ ລາວ ຕາມອັດຕາສ່ວນຂອງ ຈີດີພີ ໃນປີ 2017 (ຕົ້ນທຶນ).....	126
ຮູບສະແດງ 26: ການຜະລິດ ເຂົ້າ ແລະ ພືດອື່ນໆ ໃນ ສປປ ລາວ ໃນລະຫວ່າງປີ 2005 ເຖິງປີ 2017 ...	127
ຮູບສະແດງ 27: ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ທີ່ໄດ້ລາຍງານມາ ໃນຂະແໜງການທ່ອງທ່ຽວ ....	146
ຮູບສະແດງ 28: ອັດຕາສ່ວນຂອງ ວິສາຫະກິດ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ, ຈັດຕາມປະເພດຂອງກິດຈະການ..	162
ຮູບສະແດງ 29: ການແຈກຢາຍຕາມພື້ນທີ່ພູມສັນຖານ ຂອງ ວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງ ໃນ ສປປ ລາວ.....	164
ຮູບສະແດງ 30: ການແຈກຢາຍຂອງ ວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງ, ຈັດຕາມປະເພດຂອງກິດຈະການເສດຖະກິດ.....	165
ຮູບສະແດງ 31: ຄວາມເສຍຫາຍ (ຊ່າຍ) ແລະ ການສູນເສຍ (ຂວາ) ໃນຂະແໜງການຂົນສົ່ງ, ຈັດຕາມຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງ.....	176
ຮູບສະແດງ 32: ຄວາມເສຍຫາຍ (ຕົ້ນທຶນ) ຈັດຕາມ ປະເພດໂຄງລ່າງພື້ນຖານ .....	186
ຮູບສະແດງ 33: ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ໃນຂະແໜງການນໍ້າໃຊ້ (ຕົ້ນທຶນ).....	197
ຮູບສະແດງ 34: ໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງ ແລະ ໂຄງຮ່າງປະຕິບັດງານ ຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ທີ່ຂຶ້ນກັບກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ.....	220

ຮຸບສະແດງ 35: ແຜນທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ໃນ ສປປ ລາວ ຕາມຂໍ້ມູນຖ້ຳລະເບີດ ຂອງ ກອງທັບອາກາດອາເມລິກາ (1968–1973) ..... 243

ຮຸບສະແດງ 36: ແຜນທີ່ ທີ່ຕັ້ງຂອງລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ແລະ ພື້ນທີ່ນໍ້າຖ້ວມ ໃນເມືອງສະໜາມໄຊ ..... 244

**ຮຸບພາບ**

ຮຸບພາບ 1: ຊາກເຮືອນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ໃນເມືອງສະໜາມໄຊ. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ©UN-HABITAT ..... 74

ຮຸບພາບ 2: ເຮືອນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກດິນເລື່ອນ ໃນເມືອງບາກແບ່ງ ແຂວງອຸດົມໄຊ. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ©UN-HABITAT ..... 74

ຮຸບພາບ 3: ເຮືອນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ໃນເຂດສຽງໄພ ໃນເມືອງຄຳ ແຂວງຊຽງຂວາງ. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ©UN-HABITAT ..... 75

ຮຸບພາບ 4: ກ້ອງລ່າງເຮືອນ ມັກຖືກໃຊ້ເປັນບ່ອນເຮັດວຽກ ສຳລັບແມ່ຍິງໃນຄອບຄົວ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ໃນເຂດຊົນນະບົດ. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ©UN-HABITAT ..... 77

ຮຸບພາບ 5: ພາບຂອງເຮືອນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ໃນເມືອງສະໜາມໄຊ ແຂວງອັດຕະປື. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ©UN-HABITAT ..... 79

ຮຸບພາບ 6: ການປຶກສາຫາລືກັບຊຸມຊົນ ໃນເມືອງຄຳ ແຂວງຊຽງຂວາງ. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ©UN-HABITAT ..... 81

ຮຸບພາບ 7: ຄວາມເສຍຫາຍ ຂອງອາຄານໂຮງຮຽນ ໃນເມືອງສະໜາມໄຊ ແຂວງອັດຕະປື. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ພະນັກງານຂອງ ອົງການຊ່ວຍເຫຼືອເດັກສາກົນ. .... 94

ຮຸບພາບ 8: ປຶ້ມອ່ານທີ່ຖືກທຳລາຍ ຢູ່ໂຮງຮຽນປະຖົມຕາປັກ ເມືອງສະໜາມໄຊ ແຂວງອັດຕະປື. ທີ່ມາຂອງ ຮູບ: ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ. .... 95

ຮຸບພາບ 9: ຊຸບເປ້ຮື້ໂຮ ຂອງ ສປປ ລາວ: ເດັກຮຽນໜັງສື ໃນອາຄານທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ໃນແຂວງ ສະຫວັນນະເຂດ. ທີ່ມາຂອງຮູບ: Tara I.M., ອົງການແຜ່ລາຍສາກົນ ອິດສະຕຣາລີ. .... 95

ຮຸບພາບ 10: ຫ້ອງຮຽນທີ່ຖືກທຳລາຍ ຢູ່ໂຮງຮຽນປະຖົມມະຫາໄຊ ໃນເມືອງມະຫາໄຊ ແຂວງຄຳມ່ວນ. ທີ່ມາ ຂອງຮູບ: ພະນັກງານຂອງ ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ. .... 96

ຮຸບພາບ 11: ໂຮງຮຽນປະຖົມບ້ານບົງ ຈົມຢູ່ໃນນ້ຳ ໃນເມືອງບົວລະພາ ແຂວງຄຳມ່ວນ. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ພະນັກງານຂອງ ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ. .... 96

ຮຸບພາບ 12: ສຸກສາລາບ້ານໃໝ່ ໃນແຂວງອັດຕະປື. ສະຖານທີ່ແຫ່ງນີ້ ໄດ້ຖືກທຳລາຍ ໃນເວລານ້ຳນອງ ໃນວັນທີ 23 ກໍລະກົດ 2018. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ທີມງານປະເມີນຜົນ. .... 105

ຮຸບພາບ 13: ທີມງານປະເມີນຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດ ພະຍາຍາມຂ້າມແມ່ນ້ຳ ເພື່ອປະເມີນຄວາມ ເສຍຫາຍ ແລະ ການສຸນເສຍ ໃນແຂວງຫົວພັນ, ເດືອນຕຸລາ ປີ 2018. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ທີມງານປະເມີນຜົນ. .... 106

ຮຸບພາບ 14: ກຳແພງຫັກພັງໃສ່ ຫໍພະພຸມ ທີ່ບັນຈຸກະດູກຂອງ ບັນພະບຸຫຸດຂອງຊາວບ້ານ ຢູ່ທີ່ວັດສີຣິບຸນ ທ່າ, ບ້ານທ່າສະຫວ່າງ, ເມືອງໄຊທານີ, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ. ທີ່ມາຂອງຮູບ: Heather Peters. .... 121

ຮຸບພາບ 15: ການສົນທະນາກັບ ແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າໄອຍ 2 ຄົນ ໃນເຂດຍົກຍ້າຍລັດສັນ. ພວກເຂົາມາຈາກ ບ້ານທ່າຫີນໃຕ້, ເມືອງສະໜາມໄຊ, ແຂວງອັດຕະປື. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ອານຸສັກ ອິນທິລາດ.....	121
ຮຸບພາບ 16: ຮຸບພາບນັກດົນຕີເຜົ່າໄອຍ ໃນເຂດຍົກຍ້າຍລັດສັນ. ລາວມາຈາກ ບ້ານທ່າຫີນໃຕ້, ເມືອງສະໜາມໄຊ, ແຂວງອັດຕະປື. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ແສງອາລຸນ ທອງສະຫວັດ.....	122
ຮຸບພາບ 17: ຄວາມເສຍຫາຍ ໃນວັດບ້ານຫີນລາດ, ເມືອງສະໜາມໄຊ, ແຂວງອັດຕະປື. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ສຸວັນນິກອນ ຜາຕັນ.....	122
ຮຸບພາບ 18: ກຸຕິວັດບ້ານໃໝ່ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ, ເມືອງສະໜາມໄຊ, ແຂວງອັດຕະປື. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ແສງອາລຸນ ທອງສະຫວັດ.....	123
ຮຸບພາບ 19: ວັດບ້ານໃໝ່ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ, ເມືອງສະໜາມໄຊ, ແຂວງອັດຕະປື. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ແສງອາລຸນ ທອງສະຫວັດ.....	123
ຮຸບພາບ 20: ພະເພດທະຮູບ ວັດບ້ານໃໝ່ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ, ເມືອງສະໜາມໄຊ, ແຂວງອັດຕະປື. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ແສງອາລຸນ ທອງສະຫວັດ.....	124
ຮຸບພາບ 21: ຕາຜັງແຄມນ້ຳຄານ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ, ນະຄອນ ຫວງພະບາງ, ແຂວງຫວງພະບາງ. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ສະເຫວີຍ ສີລາວັນ.....	124
ຮຸບພາບ 22: ທົ່ງນາຖືກນ້ຳຖ້ວມ ໃນເມືອງໄຊບຸລີ ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ທິມງານປະເມີນຜົນ.....	143
ຮຸບພາບ 23: ຕົ້ນໄມ້ກົນໝາກ ແລະ ສວນຜັກ ຖືກນ້ຳຖ້ວມ ໃນເມືອງບາກຊຸ ແຂວງຫວງພະບາງ. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ທິມງານປະເມີນຜົນ.....	144
ຮຸບພາບ 24: ຂະໜາດທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ຂອງຄວາມເສຍຫາຍຈາກນ້ຳຖ້ວມ ໃນເມືອງຊະນະສົມບູນ ແຂວງຈຳປາສັກ. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ທິມງານປະເມີນຜົນ.....	144
ຮຸບພາບ 25: ລະບົບຊົນລະປະທານ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ໃນແຂວງຄຳມ່ວນ. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ທິມງານປະເມີນຜົນ.....	144
ຮຸບພາບ 26: ບ້ານຫາດອຸດົມໄຊ ໃນເມືອງສະໜາມໄຊ ແຂວງອັດຕະປື. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ທິມງານປະເມີນຜົນ.....	145
ຮຸບພາບ 27: ເສັ້ນທາງໄປ ນ້ຳຕົກເຊປ່ອງໄລ. ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ເສັ້ນທາງທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ໃນເຂດສຳປະທານ. ເມືອງສະໜາມໄຊ ແຂວງອັດຕະປື. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ແສງອາລຸນ ທອງສະຫວັດ.....	160
ຮຸບພາບ 28: ນ້ຳຕົກເຊປ່ອງໄລ, ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ພື້ນທີ່ເສຍຫາຍ ຢູ່ຕົ້ນນ້ຳຕົກ, ເມືອງສະໜາມໄຊ ແຂວງອັດຕະປື. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ແສງອາລຸນ ທອງສະຫວັດ.....	160
ຮຸບພາບ 29: ນ້ຳຕົກແຂວງອັດຕະປື ກ່ອນເຂື່ອນແຕກ. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ແສງອາລຸນ ທອງສະຫວັດ.....	160
ຮຸບພາບ 30: ການຂາຍເຄື່ອງໃຫ້ນັກທ່ອງທ່ຽວ ຢູ່ສະຖານທີ່ນ້ຳຕົກແຂວງອັດຕະປື ກ່ອນເຂື່ອນແຕກ. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ແສງອາລຸນ ທອງສະຫວັດ.....	161
ຮຸບພາບ 31: ດິນເລື່ອນຕາມເສັ້ນທາງ 1C, ເມືອງງອຍ, ແຂວງຫວງພະບາງ, ວັນທີ 29 ກັນຍາ 2018. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ທະນາຄານໂລກ.....	183
ຮຸບພາບ 32: ບ້ານຫ້ວຍເລັກ ຫຼັງເກີດດິນເລື່ອນ, ວັນທີ 4 ຕຸລາ 2018. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ທະນາຄານໂລກ.....	184

ຮຸບພາບ 33: ທາງ 1C, ວັນທີ 4 ຕຸລາ 2018. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ທະນາຄານໂລກ.....	184
ຮຸບພາບ 34: ຂົວ ທາງ R3, ວັນທີ 6 ຕຸລາ 2018. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ທະນາຄານໂລກ.....	184
ຮຸບພາບ 35: ຂົວນ້ຳເຊືອງ, ບ່າຂົວ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ, ວັນທີ 5 ຕຸລາ 2018. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ທະນາຄານໂລກ.....	185
ຮຸບພາບ 36: ທາງ 18A, ແຂວງອັດຕະປື, ວັນທີ 7 ຕຸລາ 2018. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ທະນາຄານໂລກ.....	185
ຮຸບພາບ 37: ທາງ 18A, ຂົວອັດຕະປືຖືກທຳລາຍ, ວັນທີ 7 ຕຸລາ 2018. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ທະນາຄານໂລກ.....	185
ຮຸບພາບ 38: ຄວາມເສຍຫາຍຕໍ່ ໂຄງສ້າງປ້ອງກັນຕາຝັ່ງເຈື່ອນ ລຽບຕາມແຜ່ນນ້ຳຂອງ ໃນເມືອງທ່າແຂກແຂວງຄຳມ່ວນ.....	194
ຮຸບພາບ 39: ຄວາມເສຍຫາຍຕໍ່ ໂຄງສ້າງປ້ອງກັນຕາຝັ່ງເຈື່ອນ ລຽບຕາມນ້ຳຄານ, ບ້ານກີລີ ແຂວງຫຼວງພະບາງ.....	195
ຮຸບພາບ 40: ທີ່ມງານນ້ຳປະປາ ຂອງເມືອງແບ່ງ ແຂວງອຸດົມໄຊ ດຳເນີນການສ້ອມແປງສຸກເສີນ ສຳລັບລະບົບສະໜອງນ້ຳເທດສະບານ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ພະແນກໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງແຂວງອຸດົມໄຊ ແລະ ທະນາຄານໂລກ.....	205
ຮຸບພາບ 41: ຄວາມເສຍຫາຍ ທີ່ເກີດກັບ ຕາໜ່າງແຈກຢາຍຫຼັກ ຂອງນ້ຳປະປາເມືອງຍອມ ແຂວງຫຼວງພະບາງ. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ພະແນກໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງແຂວງຫຼວງພະບາງ ແລະ ທະນາຄານໂລກ..	206
ຮຸບພາບ 42: ຫ້ອງນ້ຳໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ໃນບ້ານສົມສະອາດ ເມືອງໄຊບຸລີ ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ (ຊຳຍຸມ) ແລະ ບ້ານແກ້ງແປ ເມືອງເຊບັ້ງໄຟ ແຂວງຄຳມ່ວນ (ຂວາມ). ທີ່ມາຂອງຮູບ: ທີ່ມງານປະເມີນຜົນ.....	207
ຮຸບຖ່າວຍ 43: ນ້ຳສ້າງ, ວິດຖ່າຍຄອບຄົວ, ນ້ຳບາດານ ທີ່ໃຊ້ມີບ້າ ແລະ ໃຊ້ບ້ານ້ຳໄຟຜ້າ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ຈາກນ້ຳຖ້ວມໃນແຂວງຄຳມ່ວນ ແລະ ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ທີ່ມງານປະເມີນຜົນ.....	207
ຮຸບພາບ 44: ລະບົບນ້ຳລືນ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍຈາກນ້ຳຖ້ວມ ໃນແຂວງຊຽງຂວາງ. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ທີ່ມງານປະເມີນຜົນ.....	208
ຮຸບພາບ 45: ຕາຂ່າຍໄຟຜ້າ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ບໍລິສັດໄຟຜ້າລາວ .....	211
ຮຸບພາບ 46: ດິນເຈື່ອນຢູ່ຕີນເສົາໄຟຜ້າ. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ບໍລິສັດໄຟຜ້າລາວ .....	211
ຮຸບພາບ 47: ເສົາໄຟຜ້າຖືກນ້ຳຖ້ວມ. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ບໍລິສັດໄຟຜ້າລາວ.....	211
ຮຸບພາບ 48: ບ່ອນພັກເຊົາ ແລະ ສະຖານທີ່ຊົ່ວຄາວ ໃນເມືອງສະໜາມໄຊ ແຂວງອັດຕະປື, ວັນທີ 17 ຕຸລາ 2018. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ກົມຄຸ້ມຄອງພົນລະເມືອງ ກະຊວງພາຍໃນ.....	241
ຮຸບພາບ 49: ທະຫານ ຊ່ວຍແມ່ຍິງທ້ອງຖິ່ນ ໃນເມືອງສະໜາມໄຊ. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ກົມສື່ສານມວນຊົນ ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ.....	241

## ອັກສອນຫຍໍ້ ພາສາອັງກິດ ແປເປັນພາສາລາວ

ADB	ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ
ASEAN	ສະມາຄົມ ປະຊາຊາດ ອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້
BBB	ສ້າງຄືນໃໝ່ໃຫ້ດີກວ່າເກົ່າ
CFSVA	ການວິເຄາະການຄ້າປະກັນສະບຽງອາຫານ ແລະ ຄວາມອ່ອນແອ ແບບຄົບຖ້ວນ
DAFO	ຫ້ອງການກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ
DBST	ບູຢາງສອງຊັ້ນ
DHUP	ກົມເຄຫາ-ຜັງເມືອງ (ກະຊວງ ໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ)
DICT	ພະແນກ ຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວແຂວງ (ກະຊວງ ຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ)
DMH	ກົມອຸຕຸນິຍົມ ແລະ ອຸທິກກະສາດ (ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ)
DOH	ກົມມໍລະດົກ
DOW	ກົມໂຍທາທິການທາງນໍ້າ (ກະຊວງ ໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ)
DPWT	ພະແນກ ໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງແຂວງ (ກະຊວງ ໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ)
DRF	ຂອບການຟື້ນຟູໄພພິບັດ
DRM	ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ
DRR	ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຈາກໄພພິບັດ
DSW	ກົມສັງຄົມສົງເຄາະ
EDL	ລັດວິສາຫະກິດໄຟຟ້າລາວ
EMIS	ລະບົບຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນການສຶກສາ
ESRS	ແຜນຍຸດທະສາດຟື້ນຟູຂະແໜງການສຶກສາ
EU	ສະຫະພາບເອີຣົບ
FAO	ອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດ ປະຈຳ ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ
GBV	ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງທາງເພດ
GDP	ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ
GFDRR	ກອງທຶນໂລກ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນ ແລະ ຟື້ນຟູໄພພິບັດ
GFS	ລະບົບນໍ້າລິນໃນເຂດຊົນນະບົດ
ICU	ມໍລະດົກທາງວັດທະນະທຳທີ່ຈັບຕ້ອງບໍ່ໄດ້
IDP	ຜູ້ທີ່ເຄື່ອນຍ້າຍ ພາຍໃນປະເທດ

IPP	ຜູ້ຜະລິດພະລັງງານເອກະລາດ
JICA	ອົງການຮ່ວມມືສາກົນຍີ່ປຸ່ນ ປະຈຳລາວ
LAK	ສະກຸນເງິນກີບ
LSIS	ການສຳຫຼວດໂຕບົ່ງຊີ້ທາງສັງຄົມ
MAF	ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້
MDG	ເປົ້າໝາຍສະຫະສະວັດດ້ານການພັດທະນາ
MEM	ກະຊວງພະລັງງານ ແລະ ບໍ່ແຮ່
MICT	ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ, ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ
MLSW	ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ
MOES	ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ
MOF	ກະຊວງການເງິນ
MOH	ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ
MOHA	ກະຊວງພາຍໃນ
MOIC	ກະຊວງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ
MOJ	ກະຊວງຍຸຕິທຳ
MONRE	ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ
MP	ແຜນແມ່ບົດ
MPI	ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ
MPS	ກະຊວງປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ
MPWT	ກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ
NDPCC	ຄະນະກຳມະການ ປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມໄພພິບັດແຫ່ງຊາດ
NSEDP	ແຜນພັດທະນາ ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ
PAFO	ພະແນກກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແຂວງ
PDNA	ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດ
PESS	ພະແນກສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາແຂວງ
PNPSE	ລັດວິສາຫະກິດນໍ້າປະປາແຂວງ
PPWTO	ຫ້ອງການໂຍທາທິການແລະຂົນສົ່ງແຂວງ
SBST	ບູຢາງຊັ້ນດຽວ
SMEs	ວິສາຫະກິດ ຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງ
TDD	ກົມພັດທະນາການທ່ອງທ່ຽວ
TMD	ກົມຄຸ້ມຄອງການທ່ອງທ່ຽວ
TMKD	ກົມການຕະຫຼາດການທ່ອງທ່ຽວ
UN	ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ
UNDP	ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ເພື່ອການພັດທະນາ

UNESCO	ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ເພື່ອການສຶກສາ, ວິທະຍາສາດ ແລະ ວັດທະນາທຳ
UNFPA	ກອງທຶນປະຊາກອນ ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ
UNICEF	ກອງທຶນເດັກ ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ
UNOPS	ຫ້ອງການອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ເພື່ອການບໍລິການໂຄງການ
UXO	ລະເບີດຕົກຄ້າງທີ່ບໍ່ທັນແຕກ
WASH	ນໍ້າໃຊ້, ສຸຂາພິບານ ແລະ ສຸຂາອະນາໄມ
WB	ທະນາຄານໂລກ
WFP	ອົງການອາຫານໂລກ
WH	ມໍລະດົກໂລກ
WHO	ອົງການອະນາໄມໂລກ
WVI	ອົງການສຸພານິມິດສາກົນ

## ບົດນຳ

ຍ້ອນສະພາບການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ ຊຶ່ງເປັນສາເຫດກໍ່ໃຫ້ເກີດພະຍຸເຂດຮ້ອນຂຶ້ນ. ໃນປີ 2018 ໄດ້ເກີດມີເຫດການໄພພິບັດຫຼາຍຄັ້ງເກີດຂຶ້ນ ທີ່ໄດ້ສ້າງຜົນກະທົບອັນໃຫຍ່ຫຼວງໃຫ້ແກ່ ສປປ ລາວ ເຊັ່ນ: ພາຍຸເຂດຮ້ອນເສີນຕົນ ໃນລະຫວ່າງ ວັນທີ 18-19 ກໍລະກົດ ເປັນສາຍເຫດເຮັດໃຫ້ຜົນຕົກໜັກຕິດຕໍ່ກັນຫຼາຍວັນ ຈຶ່ງເປັນສາເຫດເຮັດໃຫ້ຄູ່ກັນນ້ຳອ່າງເກັບນ້ຳ D ຂອງ ເຂື່ອນເຊບຽນ-ເຊນ້ຳນ້ອຍແຕກ ເປັນເຫດກໍ່ໃຫ້ເກີດນ້ຳຖ້ວມໜັກຢູ່ເມືອງສະໜາມໄຊ ແຂວງອັດຕະປື.

ຕໍ່ກັບເຫດການໄພພິບັດທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດ ໂດຍສະເພາະແມ່ນຢູ່ເມືອງສະໜາມໄຊ ແຂວງອັດຕະປື, ລັດຖະບານ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ ຕາງໜ້າໂດຍ ຄະນະສະເພາະກົດ ແກ້ໄຂໄພພິບັດລະດັບຊາດ ໂດຍການເປັນປະທານຂອງ ທ່ານຮອງນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ແລະ ຄະນະກຳມະການປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມໄພພິບັດແຫ່ງຊາດ ໂດຍການເປັນປະທານ ຂອງ ລັດຖະມົນຕີ ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ ໄດ້ຕອບໂຕ້ກັບເຫດການເຫຼົ່ານັ້ນ ຢ່າງຮີບດ່ວນ ແລະ ໄດ້ເປີດຮັບເອົາການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກສາກົນ ໃນວັນທີ 23-24 ກໍລະກົດ 2018. ບັນດາຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາສາກົນ ແລະ ບັນດາສະມາຊິກ ຂອງ ທີມງານມະນຸດສະທຳ ກໍ່ໄດ້ປະກອບສ່ວນ ໃນການສະໜັບສະໜູນ ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ໃນການຕອບໂຕ້ແກ້ໄຂໄພພິບັດທີ່ເກີດຂຶ້ນ. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ບັນດາກຳລັງຕ່າງໆ ກໍ່ໄດ້ເຂົ້າຊ່ວຍໃນການຄົ້ນຫາ ແລະ ກູ້ໄພ ແລະ ໄດ້ຈັດສົ່ງສິ່ງຂອງຊ່ວຍເຫຼືອບັນເທົາທຸກຕ່າງໆ ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍເຕັ້ນພັກອາໄສຊົ່ວຄາວ, ເຄື່ອງນຸ່ງຫົ່ມ, ເຄື່ອງນອນ, ອາຫານ, ທີມແພດ, ເຄື່ອງຜະລິດນ້ຳສະອາດ ແບບສຸກເສີນ, ຫ້ອງນ້ຳ ແລະ ອື່ນໆ.

ເພື່ອປະເມີນ ຜົນກະທົບຈາກໄພພິບັດທີ່ເກີດຂຶ້ນ ໃຫ້ທົ່ວເຖິງ ແລະ ໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນທີ່ລະອຽດ ພ້ອມທັງເພື່ອກຳນົດ ຄວາມຕ້ອງການ ສຳລັບການຟື້ນຟູ ແລະ ສ້າງຍຸດທະສາດເພື່ອຟື້ນຟູຫຼັງໄພພິບັດ, ລັດຖະບານ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ ຈຶ່ງໄດ້ຈັດຕັ້ງດຳເນີນການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດ (PDNA) ໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດຂຶ້ນ ໂດຍການສະໜັບສະໜູນ ຈາກ ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ, ທະນາຄານໂລກ ແລະ ສະຫະພາບເອີຣົບ. ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດ ໄດ້ເປັນບາດກ້າວທຳອິດ ທີ່ຈະນຳໄປສູ່ການສ້າງແຜນງານຟື້ນຟູຫຼັງໄພພິບັດ ຢ່າງທົ່ວເຖິງ ເຊິ່ງຈະສົ່ງເສີມໃຫ້ເກີດຄວາມສະເໝີພາບ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມ. ຄະນະທີມງານທີ່ຈັດຕັ້ງການປະເມີນແມ່ນມີຄວາມສາມາດຫຼາກຫຼາຍດ້ານ ແລະ ໄດ້ນຳໃຊ້ວິທີການເຊິ່ງເປັນທີ່ຍອມຮັບໃນລະດັບສາກົນ ເພື່ອວັດແທກຜົນກະທົບຂອງໄພພິບັດ ແລະ ໄດ້ເຮັດການປະເມີນ ຜົນກະທົບທາງກົງ, ທາງອ້ອມ ແລະ ຜົນກະທົບທີ່ຕາມມາ ຈາກໄພພິບັດ ອີກດ້ວຍ.

ທີມງານດັ່ງກ່າວນີ້ ໄດ້ດຳເນີນການປະເມີນຜົນລະອຽດ ໃນລະຫວ່າງ ວັນທີ 24 ກັນຍາ ເຖິງວັນທີ 16 ພະຈິກ 2018 ໂດຍການຊີ້ນຳ ນຳພາຂອງ ທ່ານ ລັດຖະມົນຕີ ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ ໂດຍຜ່ານ ກອງເລຂາ ຄະນະກຳມະການປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມໄພພິບັດແຫ່ງຊາດ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມຈາກ ບັນດາກະຊວງອ້ອມຂ້າງສູນກາງ, ອຳນາດການປົກຄອງແຂວງ ແລະ ເມືອງ ພ້ອມທັງໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກບັນດາຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາສາກົນ. ຊຶ່ງການຄາດຄະເນແມ່ນໄດ້ອີງ



ຕາມຂໍ້ມູນທີ່ ທີມງານເກັບກຳມາໄດ້ໃນເວລາລົງສຳຫຼວດພາກສະໜາມ, ສ່ວນຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມນັ້ນ ແມ່ນໄດ້ມາຈາກ ບັນດາກະຊວງ, ອຳນາດການປົກຄອງແຂວງ ແລະ ເມືອງຕ່າງໆ. ຜົນຂອງການປະ ເມີນແມ່ນເຫັນວ່າໄພພິບັດ ໄດ້ທຳລາຍ ຊີວິດ ແລະ ຊັບສິນຂອງປະຊາຊົນ ແລະ ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍ ທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມຫຼາຍ ເຊິ່ງໄດ້ກະທົບໂດຍກົງຕໍ່ <sup>17</sup> ແຂວງ ແລະ ນະຄອນຫຼວງວຽງ ຈັນ <sup>90</sup> ເມືອງ, <sup>616.145</sup> ຄົນ, ໄດ້ເຮັດໃຫ້ ມີຄົນເສຍຊີວິດ <sup>56</sup> ຄົນ ແລະ ສູນຫາຍ ຈຳນວນ <sup>35</sup> ຄົນ, ນອກນັ້ນ ຍັງມີເຮືອນ <sup>1.620</sup> ຫຼັງ ຖືກທຳລາຍ ແລະ ເນື້ອທີ່ນາປະມານ <sup>102.481</sup> ເຮັກຕາ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ອີກ ດ້ວຍ.

ບົດລາຍງານ ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການຫຼັງເກີດໄພພິບັດ ສະບັບນີ້ ໄດ້ອະທິບາຍເຖິງການສູນ ເສຍຊີວິດ, ຄວາມເສຍຫາຍທາງດ້ານຊັບສິນ, ຄວາມສູນເສຍທາງດ້ານເສດຖະກິດ ທີ່ໜັກໜ່ວງ ແລະ ຜົນກະທົບຂອງໄພພິບັດ ຕໍ່ກັບ ເສດຖະກິດ ຂອງບັນດາແຂວງ ແລະ ເສດຖະກິດ ໃນທົ່ວ ປະເທດ. ບົດລາຍງານສະບັບນີ້ ຍັງໃຫ້ຂໍ້ມູນພື້ນຖານເພື່ອການສ້າງແຜນພື້ນຜູ້ ແລະ ກຳສ້າງຄືນໃໝ່ ແລະ ການຕິດຕາມ ຄວາມຄືບໜ້າຂອງແຜນເຫຼົ່ານັ້ນ. ບັນຫາທຳທາຍ ໃນປະຈຸບັນນີ້ກໍ່ແມ່ນ ເພື່ອ ຮັບປະກັນວ່າ ຂັ້ນຕອນການພື້ນຜູ້ໃນເຂດທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບນັ້ນມີມາດຕະການປັບຕົວ ເພື່ອ ຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຈາກໄພພິບັດ ທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນໃນອະນາຄົດ.

ນອກຈາກນັ້ນ, ບົດລາຍງານສະບັບນີ້ ຄາດວ່າຈະສາມາດປະກອບເປັນ ຂອບວຽກພື້ນຜູ້ໄພພິບັດ ເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ ສປປ ລາວ ສືບຕໍ່ຢູ່ໃນທິດທາງທີ່ດີ ເພື່ອປະຕິບັດ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ VIII, ພ້ອມທັງ ສະໜັບສະໜູນຄວາມພະຍາຍາມ ແລະ ບູລິມະສິດ ຂອງປະເທດ ໃຫ້ ສາມາດບັນລຸຕາມວາລະ ການພັດ ທະນາແບບຍືນຍົງ ໃນປີ <sup>2030</sup>.

ໃນນາມຄະນະຮັບຜິດຊອບ ຂໍສະແດງຄວາມຂອບໃຈອັນເລິກເຊິ່ງ ມາຍັງ ບັນດາຄູ່ຮ່ວມງານທຸກ ພາກສ່ວນ ທີ່ໄດ້ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອ ກອງເລຂາຂອງ ຄະນະກຳມະການປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມ ໄພພິບັດແຫ່ງຊາດ ເຊິ່ງຂຶ້ນກັບ ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ ໃນການຂຽນບົດລາຍ ງານສະບັບນີ້.

ທີ່ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ວັນທີ <sup>16</sup> ພະຈິກ 2018



ບອ. ຄຳແພງ ໄຊສົມແພງ

ລັດຖະມົນຕີ ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການ  
ສັງຄົມ

ປະທານ ຄະນະກຳມະການປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມໄພພິບັດແຫ່ງຊາດ

## ບົດສະແດງຄວາມຂອບໃຈ

ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດ ໃນຄັ້ງນີ້ ຈະບໍ່ສາມາດເກີດຂຶ້ນໄດ້ ຖ້າບໍ່ມີການນຳພາຂອງ ລັດຖະບານ ແຫ່ງ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ (ສປປ ລາວ), ພັນທະ ແລະ ການຮ່ວມມືຂອງ ກະຊວງ, ຫ້ອງການ ແລະ ກົມກອງຕ່າງໆ ທີ່ໄດ້ໃຫ້ເວລາ ແລະ ຄວາມຄຸ້ນຄານ ຈາກພະນັກງານ ເຊິ່ງປະກອບ ດ້ວຍ ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ, ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ, ກະຊວງການ ຕ່າງປະເທດ, ກະຊວງການເງິນ, ກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ, ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ, ກະຊວງ ສາທາລະນະສຸກ, ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້, ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ, ກະຊວງອຸດ ສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ, ກະຊວງພະລັງງານ ແລະ ບໍ່ແຮ່, ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ກະຊວງພາຍໃນ, ກະຊວງຍຸຕິທຳ, ກະຊວງປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ, ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ, ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ, ຄະນະກຳມະການຄຸ້ມຄອງແຫ່ງຊາດເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາລະເບີດຕົກຄ້າງທີ່ບໍ່ທັນແຕກ ແລະ ໂຄງການເກັບກູ້ລະເບີດແຫ່ງ ສປປ ລາວ. ການປະກອບສ່ວນຂອງບັນດາຂະແໜງການ ໄດ້ສະໜັບສະ ໜູນ ວິທີການ ທີ່ລັດຖະບານ ເປັນຜູ້ນຳພາ ເພື່ອຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ແລະ ໄດ້ເປັນຕົວແບບໜຶ່ງ ເພື່ອການປະສານງານທີ່ດີ ໃນເວລາເຮັດວຽກຮ່ວມກັນ ເພື່ອໃຫ້ ສປປ ລາວ ສາມາດປັບຕົວ ໄດ້ດີຂຶ້ນກວ່າ ເກົ່າ.

ບົດລາຍງານສະບັບນີ້ ໄດ້ຂຽນຂຶ້ນມາ ໂດຍການຊີ້ນຳ - ນຳພາ ຂອງ ທ່ານ ປອ. ຄຳແພງ ໄຊສົມແພງ ລັດຖະມົນຕີ ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ, ປະທານ ຄະນະກຳມະການ ປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບ ຄຸ້ມໄພພິບັດແຫ່ງຊາດ. ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດ ໃນຄັ້ງນີ້ ໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກ ກອງ ເລຂາ ຄະນະກຳມະການປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸ້ມໄພພິບັດແຫ່ງຊາດໂດຍການຊີ້ນຳຂອງ ທ່ານ ວິໄລພິງ ສີສົມ ຫວັງ ວ່າການຫົວໜ້າ ກົມສັງຄົມສົງຄາມ, ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ, ທ່ານ Henrike Brecht (ທະນາຄານໂລກ), ທ່ານ Jakob Schemel (ຫ້ອງການຜູ້ປະສານງານ ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ປະຈຳ ລາວ) ແລະ ທ່ານ Bryan Fornari (ສະຫະພາບເອີຣົບ).

ທີມງານປະເມີນຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດ ໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອ ດ້ານວິຊາການ ແລະ ດ້ານການເງິນຈາກ ອົງການພັດທະນາ ປະເທດຝລັ່ງ (AFD), ອົງການແຄຣິ (CARE), ສະຫະພາບເອີຣົບ (EU), ອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດ (FAO), ສະມາຄົມພັດທະນາບົດບາດຍິງ-ຊາຍ (GDA), ອົງການຮິວມານິທິ ແອນ ອິນຄູລູຊັນ (Humanity and Inclusion), ອົງການສາກົນເພື່ອຜູ້ຍົກຍ້າຍຖິ່ນຖານ (IOM), ອົງການແຜວລນສາກົນ (Plan International), ອົງການຊ່ວຍເຫຼືອເດັກ, ອົງການພັດທະນາ ປະເທດເນເທີແລນ (SNV), ອົງການສະຫະປະຊາ ຊາດເພື່ອການສຶກສາ, ວິທະຍາສາດ ແລະ ວັດທະນາທຳ (UNESCO), ກອງທຶນປະຊາກອນ ອົງການສະຫະປະຊາ ຊາດ (UNFPA), ກອງທຶນປະຊາເດັກ ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ (UNICEF), ອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອການ ພັດທະນາ (UNDP), ໂຄງການຕັ້ງຖິ່ນຖານມະນຸດ ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ (UN-Habitat), ຫ້ອງການ ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ເພື່ອການບໍລິການໂຄງການ (UNOPS), ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ເພື່ອຄວາມສະ ໝັບພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແລະ ສົ່ງເສີມແມ່ຍິງ (UN Women), ອົງການອາຫານໂລກ (WFP), ອົງການ ອະນາໄມໂລກ (WHO), ອົງການສຸພານິມິດ, ແລະ ກຸ່ມທະນາຄານໂລກ/ກອງທຶນໂລກເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນ ແລະ ພື້ນ ພູໄພພິບັດ (GFDRR) ທີ່ໄດ້ໃຫ້ທິດທາງຊີ້ນຳລວມ ສຳລັບ ຂັ້ນຕອນປະເມີນຜົນໃນຄັ້ງນີ້.

ພວກເຮົາຍັງຂໍສະແດງຄວາມຂອບໃຈ ມາຍັງບັນດາ ຜູ້ຊ່ວຍຊານ ທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ທີ່ໄດ້ ປະກອບສ່ວນໃຫ້ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດ ໃນຄັ້ງນີ້ ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍທ່ານ Silke Pietzsch ແລະ ທ່ານ ທິບພະວົງ ບົວຜາ (ອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດ), ທ່ານ Margaret Jones Williams, ທ່ານ Sanny Ramos Jegillos, ທ່ານ Michael Thurman, ທ່ານ Emmanuel Torrente, ທ່ານ Lu'lu Muhammad, ທ່ານ Gerson Brandao, ທ່ານ Olivier Bauduin, ທ່ານ ເພັດສະໝອນ ສຸດທະລັກ, ທ່ານ ຈິດລັດດາ ແກ້ວ ເມືອງຈັນ, ທ່ານ Jerome Dubois-Mercent, ແລະ ທ່ານ ສິລິໄຊ ພັນທະວົງ (ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ເພື່ອການ ພັດທະນາ), ທ່ານ Hanh Duong Bich ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ເພື່ອການສຶກສາ, ວິທະຍາສາດ ແລະ ວັດທະນາທຳ (ອົງການ UNESCO), ທ່ານ ພອນໄຊ ສິດທິລະວົງສາ (ອົງການ UNFPA), ທ່ານ ບົວຫອມ ແສງຄຳ ວົງ (ອົງການ UN-Habitat), ທ່ານ Takaho Fukami ແລະ ທ່ານ Bishnu Timilsina (ອົງການ UNICEF), ທ່ານ Samir Belabbes ແລະ Khaled Mashfiq (ອົງການ UNITAR), ທ່ານ Franck Caussin (ອົງການ UNOPS), ທ່ານ Piet Vochten (ອົງການອາຫານໂລກ), ທ່ານ Isabelle Devaux ແລະ ທ່ານ Jana Lai (ອົງການອະນາໄມ ໂລກ), ທ່ານ ເພັດສາຄອນ ສົມພົງບຸດທະຂັນ (ອົງການ CARE), ທ່ານ Kiran Dattani Pitt (ອົງການ Humanity and Inclusion), ທ່ານ Elizabeth Thippawong (GDA), ທ່ານ Tara I.M. (ອົງການແຜນລາຍການ), ທ່ານ Zuzana Stanton-Geddes, ທ່ານ Michael Bonte-Grapentin, ທ່ານ Guillermo Siercke, ທ່ານ ສົມບັດ ສຸທິ ວົງ, ທ່ານ Zhijun Chen, ທ່ານ Takafumi Kadono, ທ່ານ ວຽງສະໄໝ ວົງຄຳຊາວ, ທ່ານ ອຳພາວັນ ສີສຸວັນ, ທ່ານ Yasuko Kusakari, ທ່ານ Kenichi Kitamura, ທ່ານ Robin Lewis, ແລະ ທ່ານ Asha Kambon (ທະນາຄານໂລກ), ພ້ອມທັງອີກຫຼາຍໆທ່ານ ທີ່ໄດ້ປະກອບສ່ວນ ແລະ ຫຼື ໄດ້ປະກອບຄຳເຫັນ. ສຳລັບ ການ ປະກອບສ່ວນທັງໝົດນັ້ນ, ທີມງານປະເມີນຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດ ຂໍສະແດງຄວາມຮູ້ບຸນຄົນ ແລະ ຂໍ ຊົມເຊີຍ ດ້ວຍຄວາມຈິງໃຈ.

# ບົດສະຫຼຸບຫຍໍ້

## ສະຫຼຸບຫຍໍ້ ກ່ຽວກັບ ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ

ສປປ ລາວ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຢ່າງຮຸນແຮງ ຈາກໄພນໍ້າຖ້ວມ ໃນໄລຍະເດືອນກໍລະກົດ ແລະ ເດືອນກັນຍາ<sup>2018</sup>, ໃນວັນທີ 18-19 ກໍລະກົດ, ພາຍຸເຂດຮ້ອນ ສົນຕິນ (Son-Tinh) ໄດ້ເຮັດໃຫ້ຜົນຕົກແຮງ ແລະ ເກີດນໍ້າຖ້ວມ ໃນ 55 ເມືອງ ໃນ 13 ແຂວງ ໃນທົ່ວປະເທດ. ໃນຄືນຂອງວັນທີ 23-24 ກໍລະກົດ, ສັນເຂື່ອນ D ຂອງເຂື່ອນເຊປຽນ-ເຊນໍ້າ ນ້ອຍແຕກ ເຊິ່ງໄດ້ເຮັດໃຫ້ເກີດນໍ້າຖ້ວມສູງຢ່າງທີ່ບໍ່ເຄີຍເກີດຂຶ້ນມາກ່ອນຢູ່ແຂວງອັດຕະປື ແລະ ໃນວັນທີ 16-18 ສິງຫາ, ພາຍຸເຂດຮ້ອນ ເບບິນກາ (Bebinca) ຍັງໄດ້ກະທົບກັບ ທາງພາກ ເໜືອຂອງ ສປປ ລາວ.

ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດ ໃນຄັ້ງນີ້ ໄດ້ໃຫ້ຮູ້ເຖິງຕົວເລກ ຈາກຜົນກະທົບລວມຂອງໄພນໍ້າຖ້ວມ ຕໍ່ກັບ ເສດຖະກິດ ເຊິ່ງຄາດຄະເນວ່າ ມີມູນຄ່າປະມານ 3.166,99 ຕື້ກີບ ຫຼື ປະມານ 371,5 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ (ຕາມ ຕາຕະລາງ 1). ຄວາມເສຍຫາຍລວມທັງໝົດ ມີມູນຄ່າເຖິງ 1.253,10 ຕື້ກີບ ແລະ ຄວາມສູນເສຍ ລວມທັງໝົດ ມີມູນຄ່າເຖິງ 1.914,02 ຕື້ກີບ. ໃນທາງດ້ານ ພື້ນທີ່ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຫຼາຍນັ້ນ ແມ່ນລວມມີ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ແຂວງຫົວພັນ, ຄຳມ່ວນ ແລະ ອັດຕະປື ແມ່ນໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ເປັນວົງກວ້າງຫຼາຍທີ່ສຸດ, ແຂວງອັດຕະປື ແລະ ແຂວງຫົວພັນ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຕໍ່ຫົວຄົນ ສູງທີ່ສຸດ.<sup>1</sup> ພາຍຫຼັງສັນເຂື່ອນເຊປຽນ-ເຊນໍ້ານ້ອຍແຕກ, ແຂວງອັດຕະປື ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ເກີດການສູນເສຍ ຄາດຄະເນວ່າ ມີມູນຄ່າເຖິງ 35 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ເຊິ່ງເກືອບເທົ່າກັບ 10 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງ ຜົນກະທົບລວມທັງໝົດ ແລະ ກວມເອົາ ຕົວເລກຄວາມສູນເສຍ ທີ່ເກີດຈາກນໍ້າຖ້ວມໃນໄລຍະຕໍ່ມາ ຍ້ອນຜົນຕົກໜັກ.

ນໍ້າຖ້ວມ ໄດ້ສ້າງຜົນກະທົບແຕກຕ່າງກັນ ໃນແຕ່ລະຂະແໜງການ ເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ, ພາກກະສິກໍາ ເຊິ່ງຮວມທັງ ພືດລົ້ມລຸກ, ການປະມົງ, ລ້ຽງສັດ, ປ່າໄມ້ ແລະ ຊົນລະປະທານ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍຮຸນແຮງ ເຊິ່ງມີອັດຕາສ່ວນສູງເຖິງ 57 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງການສູນເສຍລວມທັງໝົດ. ຂະແໜງການຂົນສົ່ງ ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍ ເສັ້ນທາງ, ຂົວ, ບໍລິການຂົນສົ່ງ ແລະ ອາຄານຂອງລັດຖະບານ ມີອັດຕາສ່ວນສູງເຖິງ 65,6 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຄວາມເສຍຫາຍທັງໝົດ ແລະ 40 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງການສູນເສຍ. ຂະແໜງການໂຍທາທາງນໍ້າ ກໍໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຮຸນແຮງເຊັ່ນກັນ. ໂດຍລວມແລ້ວ ຂະແໜງການລັດ ແມ່ນໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຮຸນແຮງ ໃນທາງດ້ານ ການສູນເສຍ ແລະ ຄວາມເສຍຫາຍ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ຂະແໜງການຜະລິດ ແລະ ຂະແໜງການ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ. ຄວາມສູນເສຍ ຂອງຂະແໜງການເອກະຊົນ ແມ່ນເກີດຈາກ ລາຍຮັບທີ່ຫຼຸດລົງ ສໍາລັບ ຊາວກະສິກອນ, ບຸກຄົນທີ່ເຮັດ ວິສາຫະກິດ ຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງ ແລະ ພາກສ່ວນທີ່ໃຫ້ບໍລິການ ໃນຂະແໜງການວັດທະນາທໍາ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ, ຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ, ກໍາ

<sup>1</sup> ລໍາດັບລາຍຊື່ຂອງແຂວງຕ່າງໆ ແມ່ນອີງຕາມ ລາຍຊື່ ແລະ ລະຫັດ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນ ການສໍາຫຼວດຜົນລະເມືອງ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສ ປີ 2015, ສູນສະຖິຕິ ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ, <https://www.lsb.gov.la/pdf/PHC-ENG-FNAL-WEB.pdf>.

ມະການ ແລະ ເຈົ້າຂອງວິສາຫະກິດ ຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງ ມີພາລະເພີ່ມຂຶ້ນໂດຍກົງ ຈາກ ໄພພິບັດໃນຄັ້ງນີ້.

ຕາຕະລາງ 1: ສະຫຼຸບຫຍໍ້ ກ່ຽວກັບ ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ຄວາມສຸນເສຍ (ຄິດເປັນ ຕື້ກີບ)

ຂະແໜງການ	ຄວາມເສຍຫາຍ	ຄວາມສຸນເສຍ	ລວມ
<b>ຂະແໜງການສັງຄົມ</b>			
ທີຢູ່ອາໄສ ແລະ ຕັ້ງຖິ່ນຖານ	21,12	0,57	21,69
ການສຶກສາ	18,73	1,68	20,41
ສາທາລະນະສຸກ ແລະ ໂພຊະນາການ	8,58	3,32	11,89
ວັດທະນາທຳ	10,11	0,25	10,36
<b>ຂະແໜງການຜະລິດ</b>			
ກະສິກຳ: ພືດລົ້ມລຸກ, ລ້ຽງສັດ, ການປະມົງ, ປ່າໄມ້, ຊົນລະປະທານ	139,80	1.087,60	1.227,30
ອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ	0,80	2,99	3,78
ທ່ອງທ່ຽວ	21,87	9,59	31,46
<b>ຂະແໜງການ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ</b>			
ຂົນສົ່ງ	822,02	785,80	1.607,82
ໄຟຟ້າ	42,20	3,20	45,40
ນ້ຳໃຊ້ ແລະ ສຸຂາພິບານ	50,96	19,02	69,98
ໂຍທາທາງນ້ຳ	116,90		116,90
<b>ລວມ</b>	<b>1.253,10</b>	<b>1.914,02</b>	<b>3.166,99</b>
<b>ລວມ (ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ໂດຍປະມານ)</b>	<b>147</b>	<b>224,5</b>	<b>371,5</b>

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ຄາດຄະເນຕາມຂໍ້ມູນຂອງ ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ.

## ສະຫຼຸບຫຍໍ້ ກ່ຽວກັບ ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ ເສດຖະກິດມະຫາພາກ

ເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ຂະຫຍາຍຕົວ ໃນອັດຕາ 6,89 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນປີ 2017 ເຊິ່ງຫຼຸດລົງໜ້ອຍໜຶ່ງ ຈາກ 7,02 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນປີ 2016. ໂດຍອີງຕາມ ລາຄາສິນຄ້າ ໃນປະຈຸບັນນີ້, ລວມອອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ (ຈີດີພີ) ຂອງປະເທດນີ້ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 129.279 ຕື້ກີບ ມາເປັນ 140.749 ຕື້ກີບ, ແລະ ຈີດີພີ ຕໍ່ຫົວຄົນ ບັນລຸໄດ້ 20,25 ລ້ານກີບ (ປະມານ 2.472,20<sup>2</sup> ໂດລາສະຫະລັດ). ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງຈີດີພີ ໂດຍຫຼັກແລ້ວ ແມ່ນມີບັດໄຈສະໜັບສະໜູນມາຈາກ ການຂະຫຍາຍການຜະລິດໄຟຟ້າ ແລະ ການຂາຍສົ່ງ ແລະ

<sup>2</sup> ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ, ບົດລາຍງານ ເສດຖະກິດປະຈຳປີ 2018.

ການຂາຍຍ່ອຍ ໃນຂະແໜງການຄ້າ ແລະຂະແໜງການອື່ນໆ. ສຳລັບທາງດ້ານງົບປະມານ ຂອງລັດຖະບານ ສປປ ລາວ, ການຂາດເຂີນງົບປະມານ ໃນປີ 2017 ມີຈຳນວນເຖິງ 7.810,99 ຕື້ກີບ ເຊິ່ງເທົ່າກັບ 5,55 ສ່ວນ ຮ້ອຍຂອງຈີດີພີ. ລາຍຮັບລວມຍອດ ບັນລຸໄດ້ 22.615,49 ຕື້ກີບ ເຊິ່ງກວມເອົາ 16,07 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງຈີດີ ພີ ແລະ ລາຍຈ່າຍລວມຍອດ ສູງເຖິງ 30.426,49 ຕື້ກີບ ເຊິ່ງກວມເອົາ 21,62 ສ່ວນຮ້ອຍ.

ຜົນກະທົບໂດຍລວມ ຈາກໄພນ້ຳຖ້ວມໃນຄັ້ງນີ້ ແມ່ນມີສູງຫຼາຍ ເມື່ອທຽບກັບ ເຫດການນ້ຳຖ້ວມ 2 ຄັ້ງ ໃນ ປີ 2009 ແລະ ໃນປີ 2011. ໄພພິບັດ ມີຜົນກະທົບໜ້ອຍ ຕໍ່ກັບ ຕົວຂັບເຄື່ອນຫຼັກຂອງເສດຖະກິດ ແລະ ສະນັ້ນ ມັນຈຶ່ງບໍ່ໄດ້ສົ່ງຜົນໃຫ້ ການຂະຫຍາຍຕົວ ມີຄວາມຊັກຊ້າ. ມູນຄ່າລວມຂອງ ຜົນກະທົບຈາກໄພພິບັດ ຄາດຄະເນວ່າ ມີອັດຕາສ່ວນ 2,01 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງ ຈີດີພີຄາດຄະເນ ຂອງ ສປປ ລາວ ສຳລັບປີ 2018 ເຊິ່ງເທົ່າກັບ 9,6 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງ ງົບປະມານປະຈຳປີ ຂອງປະເທດ. ຜົນກະທົບຕໍ່ກັບ ງົບດູນລາຍຈ່າຍ ແມ່ນຢູ່ໃນລະດັບ ບານກາງ. ການຂາດເຂີນງົບປະມານ ໃນປະຈຸບັນນີ້ ຄາດວ່າ ຈະເພີ່ມຂຶ້ນໜ້ອຍໜຶ່ງ ໄປເປັນປະມານ 13 ສ່ວນ ຮ້ອຍ ໃນປີ 2018. ໃນທາງດ້ານ ຜົນກະທົບຕໍ່ກັບ ງົບປະມານລັດນັ້ນ, ການສູນເສຍງົບປະມານທີ່ເກີດຈາກໄພນ້ຳ ຖ້ວມນັ້ນ ຄາດວ່າ ຈະຢູ່ທີ່ 0,4 ສ່ວນຮ້ອຍຈຸດ ຂອງຈີດີພີ ໃນປີ 2018 ເຊິ່ງເປັນຜົນມາຈາກ ການດຳເນີນການ ຂອງ ລັດຖະບານ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບ ຈາກໄພນ້ຳຖ້ວມນັ້ນ. ຜົນກະທົບຈາກ ນ້ຳຖ້ວມປີ 2018 ຈະມີຜົນກະທົບ ຫຼາຍ ຕໍ່ກັບ ງົບດູນງົບປະມານ ໃນປີ 2019 ຍ້ອນການຟື້ນຟູ ໃນປີຕໍ່ໄປ. ໂດຍສະເພາະແລ້ວ ໃນປີ 2019 ນັ້ນ ການ ຂາດເຂີນງົບປະມານ ຄາດວ່າ ຈະສູງຂຶ້ນ 0,9 ສ່ວນຮ້ອຍຈຸດ.

### ສະຫຼຸບຫຍໍ້ກ່ຽວກັບ ຜົນກະທົບຕໍ່ກັບ ມະນຸດ ແລະ ສັງຄົມ

ນ້ຳຖ້ວມໃນຄັ້ງນີ້ ມີຜົນສະທ້ອນໜັກໜ່ວງ ຕໍ່ກັບປະຊາຊົນ ແລະ ສັງຄົມ ໃນ ສປປ ລາວ. ຖ້າຫາກບໍ່ໄດ້ຮັບ ການແກ້ໄຂ ຢ່າງ ເໝາະສົມແລ້ວ ການສູນເສຍລາຍຮັບ ຈາກການທີ່ ໄຮ່ນາຮົ່ວສວນ ແລະ ວິສາຫະກິດຈຸລະ ພາກ ຖືກທຳລາຍ ປະກອບກັບ ການທີ່ ການບໍລິການສັງຄົມ ຖືກຕັດຂາດນັ້ນ ອາດຈະຊ້າຕື່ມ ບັນຫາສິ່ງທ້າ ທາຍທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ໃນທາງດ້ານ ໄພຊະນາການ, ສາທາລະນະສຸກ ແລະ ການສຶກສາ. ລາຍຮັບທີ່ຫຼຸດລົງ ອາດຈະ ກະທົບຮຸນແຮງກັບລາຍຈ່າຍ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ລາຍຈ່າຍດ້ານໄພຊະນາການ ໃນກຸ່ມປະຊາກອນຊົນນະບົດ ເຊິ່ງຄາດຄະເນວ່າ ມີຈຳນວນ 14,2 ສ່ວນຮ້ອຍ ທີ່ບໍ່ສາມາດຮັບປະກັນ ດ້ານສະບຽງອາຫານໄດ້. ໃນບາງເພິ່ນທີ່ ທີ່ ຖືກນ້ຳຖ້ວມນັ້ນ ໄດ້ສັງເກດເຫັນວ່າ ເກີດການຂາດໄພຊະນາການເພີ່ມຂຶ້ນ ພ້ອມທັງ ໄຂ້ຍຸງ, ປອດບວມ-ຫຼອດ ລົມອັກເສບ, ໄຂ້ຫວັດ, ຖອກທ້ອງ ມີເລືອດອອກ, ຂາດນ້ຳຮຸນແຮງ ແລະ ພະຍາດຜິວໜັງ ກໍ່ສັງເກດເຫັນວ່າ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ. ໃນບາງເພິ່ນທີ່ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ, ນັກຮຽນ ໄດ້ສູນເສຍ ເຄື່ອງແບບ ແລະ ອຸປະກອນການຮຽນ ຂອງພວກເຂົາ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ພວກເຂົາ ຂາດໂຮງຮຽນ ຖ້າວ່າ ແຫຼ່ງລາຍຮັບຂອງຄອບຄົວ ບໍ່ມີພ້ອມໃຊ້ໃນ ທັນທີ. ອີກພາລະໜຶ່ງ ສຳລັບ ພວກທີ່ສູນເສຍ ວິຖີການດຳລົງຊີວິດ ຂອງພວກເຂົານັ້ນ ກໍ່ແມ່ນ ພາລະຫຼັບສິນ ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ໃນຄົວເຮືອນ 70 ສ່ວນຮ້ອຍ ເຊິ່ງບົກກະຕິ ພວກເຂົາກໍ່ມີຫີນສິນຢູ່ແລ້ວ ຍ້ອນລາຍຈ່າຍເຮັດກະສິກຳ ໃນເວລາທີ່ເກີດນ້ຳຖ້ວມນັ້ນ. ພຶດລົ້ມລຸກ ທີ່ຖືກທຳລາຍ ຈົນໝົດກ້ຽງ ຫຼື ຖືກທຳລາຍເປັນສ່ວນຫຼາຍ ໃນເວລາ ເກັບກ່ຽວນັ້ນ ອີ່ງຈະເພີ່ມພາລະດ້ານການເງິນ ໃຫ້ຊາວກະສິກອນ ຜູ້ທີ່ໄດ້ຍົມເງິນມາແລ້ວ ແລະ ມັນມີຄວາມ ເປັນໄປໄດ້ສູງທີ່ພວກເຂົາ ຈະກູ້ຢືມເງິນເພີ່ມຕື່ມອີກເພື່ອການຜະລິດ. ນອກຈາກນັ້ນ ແລ້ວ, ໃນສະພາບທີ່ວ່າ ມີປະຊາກອນໃນເກນອາຍຸເຮັດວຽກ ພຽງແຕ່ 0,8 ລ້ານຄົນ ໃນຈຳນວນ 4,8 ລ້ານຄົນ ໄດ້ຮັບປະກັນສັງຄົມ ເຊິ່ງ ໝາຍຄວາມວ່າ ຕາໜ່າງຄວາມປອດໄພທາງສັງຄົມ ມີຈຳກັດນັ້ນ, ການອົບພະຍົບ ເພື່ອການຊອກຫາວຽກ ເຮັດ ຄາດວ່າ ຈະເພີ່ມຂຶ້ນ ຖ້າວ່າ ວິຖີການດຳລົງຊີວິດ ບໍ່ໄດ້ຮັບການຟື້ນຟູ ໃນທັນທີ. ເນື່ອງຈາກວ່າ ເກືອບ 60

ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຜູ້ທີ່ອົບພະຍົກໄປເຮັດວຽກນັ້ນ ແບ້ນແມ່ຍິງ. ການອົບພະຍົກດັ່ງກ່າວນີ້ ອາດເຮັດໃຫ້ເກີດ ຄວາມແຕກແຍກໃນຄອບຄົວ ແລະ ເຮັດໃຫ້ ພວກທີ່ຖືກປະໄວ້ເບື້ອງຫຼັງນັ້ນ ຕົກຢູ່ໃນສະພາບການທີ່ມີ ຄວາມສ່ຽງ.

ນ້ຳຖ້ວມຄັ້ງນີ້ ຍັງເພີ່ມຄວາມໜັກໜ່ວງໃຫ້ ຄວາມແຕກໂຕນທີ່ມີມາຢູ່ແລ້ວ ໃນກຸ່ມຄົວເຮືອນທຸກຍາກ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ແມ່ຍິງ, ຜູ້ຊາຍ, ເດັກຊາຍ, ເດັກຍິງ, ຄົນພິການ ແລະ ກຸ່ມຄົນສ່ວນນ້ອຍ ໃນລະດັບທີ່ ແຕກຕ່າງກັນ; ຜົນກະທົບຕໍ່ ກຸ່ມຄົນເລົ່ານີ້ ສັງເກດເຫັນໄດ້ໃນ ລະດັບການຈ້າງງານ, ລາຍຮັບ, ການຄ້າ ປະກັນສະບຽງອາຫານ, ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ກັບເພດກົງກັນຂ້າມ, ແລະ ຄວາມປອດໄພທົ່ວໄປ. ກໍ່ເຊັ່ນ ດຽວກັບ ເຫດການໄພພິບັດອື່ນໆນັ້ນ, ນ້ຳຖ້ວມ ຈະເພີ່ມວຽກຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ເພີ່ມ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ ການໃຊ້ ຄວາມຮຸນແຮງກັບ ເພດກົງກັນຂ້າມ ຍ້ອນຜົນມາຈາກ ຄວາມບໍ່ຄ່ອງຕົວຂອງລະບົບປົກປ້ອງຊຸມຊົນ ແລະ ບ່ອນຢູ່ໃນບ່ອນພັກເຊົາຊົ່ວຄາວ ທີ່ມີຄົນຢູ່ຫຼາຍ ແລະ ບໍ່ມີຄວາມປອດໄພ ພ້ອມທັງ ມີຂໍ້ຈຳກັດດ້ານ ຄວາມ ແບ້ນສ່ວນຕົວ ສຳລັບແມ່ຍິງ ຫຼື ຜູ້ຊາຍ, ແລະ ຍັງເປັນຜົນມາຈາກ ບັດໄຈອື່ນໆນຳອີກ. ການຄ້າມະນຸດ ກໍ່ ເປັນຄວາມສ່ຽງໜຶ່ງ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ການຄ້າຂາຍເດັກ ເຊິ່ງໄດ້ສັງເກດເຫັນແລ້ວວ່າ ເດັກ ແລະ ຄອບຄົວສ່ຽງໄພ ໄດ້ເກີດມີອາການທາງຈິດໃຈ ທີ່ເຫັນໄດ້ພົ້ນເດັ່ນ ໃນທຸກໆແຂວງ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກ ໄພພິບັດນີ້. ບໍ່ມີກົນໄກປົກປ້ອງເດັກ ຍ່າງເປັນລະບົບ ແລະ ເຫດການຕົວຈິງນັ້ນ ໄດ້ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນເຖິງ ຄວາມຕ້ອງການຮີບດ່ວນ ເພື່ອແກ້ໄຂທາງດ້ານຈິດໃຈ ແລະ ຄວາມເຈັບຊ້າ ຂອງເດັກ ແລະ ຜູ້ໃຫຍ່. ການ ປະເມີນຜົນພາກສະໜາ ຍັງໄດ້ໃຫ້ຮູ້ຕື່ມອີກເຖິງການຈຳແນກ ໃນກຸ່ມຜູ້ໃຫຍ່ ທີ່ເປັນຄົນພິການ ເຄື່ອນ ຍ້າຍພາຍໃນປະເທດ ເຊິ່ງຕາມການລາຍງານ ໄດ້ໃຫ້ຮູ້ວ່າ ພວກເຂົາປະສົບກັບ ອຸປະສັກເພີ່ມຂຶ້ນ ໃນການ ເຂົ້າເຖິງ ການຊ່ວຍເຫຼືອ ແລະ ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກ.

### **ສະຫຼຸບຫຍໍ້ ກ່ຽວກັບ ຄວາມຕ້ອງການ ເພື່ອການຟື້ນຟູ ແລະ ບົວແບງຄືນໃໝ່**

ຄວາມຕ້ອງການ ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນ ເພື່ອການຟື້ນຟູນ້ຳຖ້ວມ ໃນໄລຍະສັ້ນ, ໄລຍະກາງ ແລະ ໄລຍະຍາວ ນັ້ນ ແມ່ນມີຫຼາຍ ເຊິ່ງລວມແລ້ວ ຄາດວ່າມີມູນຄ່າ 4.422,86 ຕື້ກີບ (ປະມານ 520 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ) ດັ່ງ ສະແດງໃຫ້ເຫັນ

ຕາຕະລາງ 2. ຄວາມຕ້ອງການ ແມ່ນສູງກວ່າ ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ຍ້ອນວ່າ ຄວາມຕ້ອງການນັ້ນ ກວມເອົາ ການນໍາໃຊ້ ວິທີ “ສ້າງຄືນໃຫ້ດີກວ່າເກົ່າ”, ແລະ ຍັງກວມເອົາ ການເລີ່ມຜະລິດຄືນໃໝ່, ການໃຫ້ບໍລິການ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງ ສິນຄ້າ ແລະ ບໍລິການ. ມູນຄ່າສໍາລັບການຟື້ນຟູ ແມ່ນສູງສຸດໃນຂະແໜງການ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ (55,1 ສ່ວນຮ້ອຍ), ຕາມມາດ້ວຍ ປະເດັນເຄັ່ງຮ້ອນຕ່າງໆ (28 ສ່ວນຮ້ອຍ). ໃນຂະແໜງການເລົ່ານີ້, ຄວາມຕ້ອງການສູງ ຄາດວ່າ ຈະເປັນຂອງ ຂະແໜງການຂົນສົ່ງ, ກະສິກໍາ ແລະ ທາງນໍ້າ. ມູນຄ່າທີ່ກ່ຽວພັນກັບ ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ປະກອບດ້ວຍ ການຊອກຫາລະເບີດ ໃນພື້ນທີ່ ທີ່ໄດ້ສໍາຫຼວດມາແລ້ວ ແຕ່ຈໍາເປັນຕ້ອງສໍາຫຼວດຄືນໃໝ່ ຍ້ອນວ່າ ລະເບີດທີ່ບໍ່ທັນແຕກນັ້ນ ອາດຖືກເຄື່ອນຍ້າຍ ໃນເວລານໍ້າຖ້ວມ.



ຕາຕະລາງ 2: ສະຫຼຸບຫຍໍ້ ກ່ຽວກັບ ຄວາມຕ້ອງການ ເພື່ອການພື້ນຜູ້ ແລະ ບົວແບງຄົນໃໝ່ (ຄິດເປັນ ຕື້ ກີບ)

	ໄລຍະສັ້ນ	ໄລຍະກາງ	ໄລຍະຍາວ	ຄວາມຕ້ອງການ ລວມ
<b>ຂະແໜງການສັງຄົມ</b>	<b>234</b>	<b>79</b>	<b>37</b>	<b>350</b>
ທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ຕັ້ງຖິ່ນຖານ	29,00	44,60		73,60
ການສຶກສາ	168,90	18,90	9,80	197,60
ສາທາລະນະສຸກ ແລະ ໂພຊະນາການ	27,31			27,31
ວັດທະນາທຳ	8,57	15,46	27,56	51,59
<b>ຂະແໜງການຜະລິດ</b>	<b>264</b>	<b>108</b>	<b>29</b>	<b>400</b>
ກະສິກຳ (ເພີດລົ້ມລູກ, ລ້ຽງສັດ, ການ ປະມົງ, ປ່າໄມ້, ຊົນລະປະທານ)	231,50	97,00	28,80	357,30
ອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ	30,75	7,37	0,23	38,35
ທ່ອງທ່ຽວ	1,50	3,20		4,70
<b>ຂະແໜງການໂຄງລ່າງພື້ນຖານ</b>	<b>687</b>	<b>742</b>	<b>1.006</b>	<b>2.435</b>
ຂົນສົ່ງ	582,13	658,56	833,94	2.074,63
ນໍ້າໃຊ້ ແລະ ສຸຂາພິບານ	30,91	19,65	17,96	68,52
ທາງນໍ້າ	32,00	63,60	154,40	250,00
ໄຟຟ້າ	42,20			42,20
<b>ປະເດັນຄ່າຮ້ອນ</b>	<b>129</b>	<b>179</b>	<b>929</b>	<b>1.237</b>
ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ; ການປ່ຽນແບງ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ດິນຟ້າອາກາດ	17,25	106,11	52,64	176,00
ການບົກຄອງ	11,74	0,00	61,02	72,76
ການພັດທະນາມະນຸດ (ການຈ້າງງານ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່, ບົດບາດຍິງ- ຊາຍ, ຄວາມພິການ, ແລະ ການບົກ ປ້ອງເດັກ)	73,10	73,20	54,60	200,90
ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ	26,61		760,79	787,40
<b>ລວມ</b>	<b>1.313</b>	<b>1.108</b>	<b>2.002</b>	<b>4.423</b>
<b>ລວມ ( ເປັນເງິນໂດລາສະຫະລັດ ໂດຍ ປະມານ)</b>	<b>154</b>	<b>130</b>	<b>235</b>	<b>520</b>

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ຄາດຄະເນຕາມຂໍ້ມູນຂອງ ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ.

## ຂອບວຽກການພື້ນຜູ້ຫວັງໄພພິບັດ

ໂດຍອີງຕາມ ຜົນໄດ້ຮັບເຫຼົ່ານີ້, ຂ້າງລຸ່ມນີ້ ແມ່ນຄຳແນະນຳ ກ່ຽວກັບ ຫຼັກການ ແລະ ປະເດັນສຳຄັນ ທີ່ຕ້ອງໄດ້ເນັ້ນໜັກໃສ່ ໃນເວລາຝຶນຜູ້:

- ການຝຶນຜູ້ ຊີວິດການເປັນຢູ່ ຂອງປະຊາຊົນ ໃຫ້ໄດ້ໄວ ແລະ ຝຶນຜູ້ ເສດຖະກິດທ້ອງຖິ່ນ ໂດຍເນັ້ນໜັກໃສ່ ກຸ່ມຄົນທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ແລະ ດ້ອຍໂອກາດທີ່ສຸດ. ການຝຶນຜູ້ຊີວິດການເປັນຢູ່ ໃນທັນທີ ຈະເປັນການປ້ອງກັນ ການຂາດເຂີນອາຫານ ແລະ ເຮັດໃຫ້ ການເພີ່ມທະວີຂອງປະຊາຊົນ ຕໍ່ກັບ ການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກພາຍນອກ ຫຼຸດລົງ.
- ການຮັບປະກັນ ທ່າແຮງຂອງການພັດທະນາ ວຽກງານຝຶນຜູ້ ເຖິງແມ່ນວ່າ ມັນແຍກຈາກ ວຽກງານພັດທະນາ ກໍຕາມ ແຕ່ມັນຕ້ອງ ສະໜັບສະໜູນ ແຜນພັດທະນາຕ່າງໆ ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວນັ້ນ ແລະ ຕ້ອງພະຍາຍາມ ສ້າງຕັ້ງ ແລະ ຮັບປະກັນ ທ່າແຮງຂອງການພັດທະນາໃນຜ່ານມາ.
- ວິທີການຝຶນຜູ້ ທີ່ມີການປະສານງານ ແລະ ຕໍ່ເນື່ອງກັນ ໂຄງການຕ່າງໆ ເພື່ອການຝຶນຜູ້ນັ້ນ ຕ້ອງກວມເອົາ ການປະສານງານ ຢ່າງເຕັມສ່ວນ ແລະ ມີປະສິດທິພາບ ໃນກຸ່ມຂອງບັນດາ ພາກສ່ວນທັງໝົດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໂດຍອີງຕາມ ການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນ ທີ່ຈະແຈ້ງ, ຄວາມສາມາດ ໃນການປັບປ່ຽນໄດ້ ຂອງຂັ້ນຕອນບໍລິຫານ ແລະ ຄວາມເປັນເອກະພາບກັນ ຂອງບັນດານະໂຍບາຍຕ່າງໆ.
- ວິທີສ້າງຄືນໃໝ່ໃຫ້ດີກວ່າເກົ່າ (BBB), ວຽກງານຝຶນຜູ້ ທີ່ອີງຕາມ ຫຼັກການຂອງວິທີ BBB ນັ້ນ ຈະສົ່ງເສີມ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ໃນໄລຍະຍາວ.

ຂ້າງລຸ່ມນີ້ ແມ່ນບັນດາບຸລິມະສິດຕົ້ນຕໍ ເພື່ອການຝຶນຜູ້ສະພາບເດີມ:

- ຮັບປະກັນ ຄວາມປອດໄພ ຂອງປະຊາກອນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ;
- ການຝຶນຜູ້ເສດຖະກິດ ທີ່ເນັ້ນໜັກໃສ່ ກຸ່ມຄົນທີ່ມີຄວາມຕ້ອງການຫຼາຍສຸດ;
- ການສ້າງຄວາມສາມາດ ໃນການປັບຕົວ ດ້ວຍວິທີ BBB;
- ການສ້າງຄວາມສາມາດ ຂອງລັດຖະບານ ຂັ້ນສູນກາງ ແລະ ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຊຸມຊົນຕ່າງໆ ເພື່ອການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ສຳລັບ ການພັດທະນາຢ່າງຍືນຍົງ;
- ການປັບປຸງ ການປະສານງານ ກັບບັນດາຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ ແລະ ບັນດາລັດຖະບານຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ.

ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດ ຄັ້ງນີ້ ຈະເປັນຝືນຖານເພື່ອສ້າງ ແຜນຝຶນຜູ້ ເຊິ່ງ ຫຼັກການທົ່ວໄປ, ນະໂຍບາຍ ແລະ ຍຸດທະສາດ ຂອງແຜນດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນອີງຕາມ ມາດຕະການຝຶນຜູ້ໄພພິບັດ. ມາດຕະການຝຶນຜູ້ໄພພິບັດນີ້ ຕ້ອງຮັບປະກັນວ່າ ແຜນຝຶນຜູ້ນັ້ນ ຈະແກ້ໄຂ ທຸກໆອຸປະສັກ ທີ່ເກີດຈາກໄພນໍ້າຖ້ວມ ແລະ ນໍ້າເອົາເສດຖະກິດ ກັບຄືນສູ່ທິດທາງ ຕາມຈຸດປະສົງຂອງ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີ ຄັ້ງທີ 8. ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ໄດ້ຮັບມອບໝາຍໃຫ້ເປັນຜູ້ນຳພາ ຕາງໜ້າໃຫ້ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ເພື່ອສ້າງຮ່າງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນຝຶນຜູ້ໄພພິບັດ ແລະ ຮັບປະກັນໃຫ້ມັນສອດຄ່ອງກັບ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີ ຄັ້ງທີ VIII, ການປຶກສາຫາລື ແມ່ນຕ້ອງໄດ້ຈັດຂຶ້ນຮ່ວມກັບ ບັນດາກະຊວງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອປຶກສາຫາລືກ່ຽວກັບ ແຜນຂະແໜງການ ພ້ອມທັງ ປຶກສາຫາລື ກ່ຽວກັບ ມາດຕະການຝຶນຜູ້ໄພພິບັດ.

ການສ້າງ ມາດຕະການຝຶນຜູ້ໄພພິບັດ ຄວນເລີ່ມຈາກການສ້າງ ວິໄສທັດໃດໜຶ່ງ ເພື່ອການຝຶນຜູ້ ແລະ ກຳນົດຈຸດປະສົງຍຸດທະສາດ ທີ່ສອດຄ່ອງກັບ ນະໂຍບາຍແຫ່ງຊາດ ແລະ ມາດຕະການສະຖາບັນ. ບັນດາແຜນຂະແໜງການ ຕ້ອງກ່ຽວຂ້ອງກັບ ຂະແໜງການ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງນັ້ນ ແລະ ຄວນກຳນົດກ່ຽວກັບ ການລະດົມ

ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນ ເພື່ອການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ. ໃນການສ້າງ ແຜນຜືນຜູ້ນັ້ນ, ລັດຖະບານ ຕ້ອງໄດ້ປະສານ ງານກັບ ບັນດາຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ ເພື່ອໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອ, ພ້ອມທັງ ກຳນົດ ຂົງເຂດທີ່ ບັນດາຄູ່ຮ່ວມ ພັດທະນາເຫລົ່ານັ້ນ ສາມາດໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອໄດ້.

ມາດຕະການຜືນຜູ້ໄພພິບັດນັ້ນ ຄວນູ່ຍຶດໝັ້ນຢູ່ກັບ ແຜນຜືນຜູ້ໃດໜຶ່ງ ທີ່ຈະຜືນຜູ້ ຊັບສິນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນ ກະທົບນັ້ນ ໄດ້ຢ່າງໄວວາ, ພ້ອມທັງ ຜືນຜູ້ຊີວິດການເປັນຢູ່ ຂອງປະຊາຊົນ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ວິຖີດຳລົງ ຊີວິດຂອງ ກຸ່ມສ່ຽງ ແລະ ດ້ອຍໂອກາດທາງສັງຄົມທີ່ສຸດ ແລະ ຜືນຜູ້ ເສດຖະກິດທ້ອງຖິ່ນ. ການປຶກສາຫາລື ກັບ ບັນດາກະຊວງ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາຕ່າງໆ ຄວນເລີ່ມຂຶ້ນໃນທັນທີ ເຊິ່ງຈະມີການປັບປຸງ ຕາມ ຄວາມຈຳເປັນ ໃນທາງດ້ານ ການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານ, ການພັດທະນາໂຄງການ, ການຈັດຊື້ຈັດຈ້າງ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ເພື່ອເລັ່ງລັດການຜືນຜູ້ ແລະ ເລັ່ງລັດຂັ້ນຕອນການຜືນຜູ້. ຫຼັງຈາກທີ່ໄດ້ສະຫຼຸບກ່ຽວ ກັບ ຄວາມຕ້ອງການ ດ້ານລາຍຈ່າຍປະຈຳປີແລ້ວ, ຫ້ອງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ກໍ່ຈະສາມາດສ້າງ ແຜນການເງິນ ຫຼື ຍຸດທະສາດຕ່າງໆ ເພື່ອຮອງຮັບ ຄວາມຕ້ອງການ ງົບປະມານເພີ່ມຕື່ມ ສຳລັບ ການຜືນຜູ້.

# ພາກສະເໜີ

## ລັກສະນະຂອງ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ໃນ ສປປ ລາວ

ສປປ ລາວ ມີຄວາມສ່ຽງສູງຕໍ່ ສະພາບອາກາດ ແລະ ໄພພິບັດ ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍ ໄພນໍ້າຖ້ວມ, ດິນເຈື່ອນ, ໄພແຫ້ງແລ້ງ, ພາຍຸລະດູຮ້ອນ ແລະ ພາຍຸໝຸນ, ພື້ນທີ່ດິນສ່ວນຫຼາຍ ກໍ່ມີລະເບີດບໍ່ທັນແຕກຝັງຢູ່ຫຼາຍ. ນັບແຕ່ປີ 1970 ເຖິງປີ 2010, ໄດ້ເກີດເຫດການໄພທໍາມະຊາດຂຶ້ນ<sup>33</sup> ຄັ້ງ (ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນນໍ້າຖ້ວມ ແລະ ໄພແຫ້ງແລ້ງ) ເຊິ່ງກະທົບກັບ ປະຊາຊົນ ເກືອບ 9 ລ້ານຄົນ ແລະ ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍທາງເສດຖະກິດ ຫຼາຍກວ່າ 400 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ. ນໍ້າຖ້ວມ ແມ່ນເປັນໄພທໍາມະຊາດຕົ້ນຕໍ ໃນ ສປປ ລາວ ເຊິ່ງມີແມ່ນໍ້າຂອງ ເປັນແຫຼ່ງຕົ້ນຕໍ ທີ່ເຮັດໃຫ້ເກີດນໍ້າຖ້ວມ, ລະບົບອຸທົກກະສາດ ຂອງອ່າງແມ່ນໍ້ານີ້ ເຮັດໃຫ້ເກີດນໍ້າຖ້ວມຮຸນແຮງ ໃນພາກສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງອ່າງນໍ້າ ທີ່ມີລະດັບນໍ້າສະເລ່ຍ ຫຼື ຕໍ່າກວ່າລະດັບນໍ້າສະເລ່ຍ ເມື່ອທຽບກັບປ່ອນອື່ນໆ. ການພັດທະນາເຂື່ອນໄຟຟ້າພະລັງງານນໍ້າ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ ລະບົບອຸທົກກະສາດ ຂອງແມ່ນໍ້າຂອງ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບບາງສ່ວນ ຈາກການຄວບຄຸມ ການປ່ອຍນໍ້າຂອງເຂື່ອນເຫລົ່ານີ້.

ສປປ ລາວ ປະສົບກັບ ພາຍຸໃຕ້ຜຸ່ນລູກໃຫຍ່ ໃນປີ 2009 (ພາຍຸເກດສະໜາ) ແລະ ໃນປີ 2011 (ພາຍຸໄຮມາ) ເຊິ່ງໄດ້ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ສ້າງຄວາມສູນເສຍ ເປັນມູນຄ່າ 58 ລ້ານໂດລາ ແລະ 190 ລ້ານໂດລາ ຕາມລຳດັບ, ແລະຍັງໄດ້ເກີດນໍ້າຖ້ວມຮຸນແຮງ ໃນປີ 2013 ເຊິ່ງໄດ້ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ສ້າງຄວາມສູນເສຍ ຫຼາຍກວ່າ 270 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ. ຜົນກະທົບຈາກໄພພິບັດ ໃນ ສປປ ລາວ ໄດ້ສ້າງລາຍຈ່າຍຈຳນວນຫຼາຍ ໃຫ້ລັດຖະບານ, ທຸລະກິດ ແລະ ຄົວເຮືອນ. ໂດຍນຳໃຊ້ ວິທີຜື້ນຖານ ເພື່ອຄາດຄະເນ ຜົນກະທົບຈາກນໍ້າຖ້ວມນັ້ນ, ທະນາຄານໂລກ ໄດ້ຄາດຄະເນ ການສູນເສຍປະຈຳປີ ສຳລັບ ສປປ ລາວ ຈາກເຫດການນໍ້າຖ້ວມ ແຕ່ 2,8 ສ່ວນຮ້ອຍ ເຖິງ 3,6 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ (ຈີດີພີ). ຄາດຄະເນ ການສູນເສຍທາງເສດຖະກິດ ຈາກນໍ້າຖ້ວມທີ່ສ້າງຜົນກະທົບສູງ (ໂດຍສະເລ່ຍ ຈະເກີດຂຶ້ນຄັ້ງໜຶ່ງ ທຸກໆ 100 ປີ) ແມ່ນ 11,7 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງ ຈີດີພີ.<sup>3</sup> ຄາດຄະເນ ງົບປະມານສະເລ່ຍ ປະຈຳປີ ສຳລັບໄພນໍ້າຖ້ວມ ແມ່ນ 2,7 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງລາຍຈ່າຍລັດ. ໃນປີທີ່ເກີດເຫດການຮຸນແຮງນັ້ນ, ລາຍຈ່າຍ ສາມາດສູງໄດ້ເຖິງ 9 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງລາຍຈ່າຍງົບປະມານ. ຍ້ອນການພັດທະນາເສດຖະກິດ ຢ່າງໄວວາ ແລະ ຍ້ອນຜົນກະທົບຈາກການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ, ຄາດວ່າ ໄພພິບັດ ຈະຮຸນແຮງຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ສາມາດສ້າງຜົນກະທົບໃຫ້ປະເທດໄດ້ຫຼາຍຂຶ້ນ.

ຜົນກະທົບທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນຈາກການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດຍັງເປັນບັດໄຈສ່ຽງໃຫ້ ສປປ ລາວ. ລະດັບນໍ້າຜົນທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ອຸນຫະພູມທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ຄາດວ່າຈະເຮັດໃຫ້ລະບົບອຸທົກກະສາດຂອງແມ່ນໍ້າຂອງ ປ່ຽນ

<sup>3</sup> ໂດຍອີງຕາມ ການວິເຄາະ ທີ່ນຳໃຊ້ ຂໍ້ມູນການສູນເສຍ ໃນອາດີດຜ່ານມາ ຈາກ ຖານຂໍ້ມູນເຫດການສຸກເສີນ (EM-DAT). ທະນາຄານໂລກ, ການສົ່ງເສີມ ງົບປະມານ ເພື່ອແກ້ໄຂຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ແລະ ການປະກັນໄພ ໃນບັນດາປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນ: ມາດຕະການ ແລະ ທາງເລືອກ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ໜ້າທີ 1, ບົດລາຍງານຫຼັກ (ທີ່ນະຄອນຫຼວງ ວໍຊິງຕັນດີຊີ: ທະນາຄານໂລກ).

ແບງໄປ. ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ ໄພນໍ້າຖ້ວມ ແລະ ໄພແຫ້ງແລ້ງ ກໍ່ຄາດວ່າ ຈະເພີ່ມຂຶ້ນເຊັ່ນກັນ. ຂໍ້ມູນບັນທຶກຜ່ານມາ ແຕ່ປີ 1951 ເຖິງປີ 2012 ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ອຸນນະພູມ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ ສະເລ່ຍ  $0,1^{\circ}\text{C}$  ຕໍ່ທົດສະວັດໜຶ່ງ ແລະ ປະລິມານນໍ້າຜົນ ເພີ່ມຂຶ້ນ ສະເລ່ຍ  $1,6\text{mm}$  ຕໍ່ທົດສະວັດໜຶ່ງ. ເຫດການຮຸນແຮງ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການປ່ຽນ ແບງດິນຟ້າອາກາດ ເຊັ່ນວ່າ ເຫດການພາຍຸໜຸນ ທີ່ເກີດຂຶ້ນຫຼາຍຄັ້ງ ແລະ ຮຸນແຮງ ເຊິ່ງກໍ່ຕົວມາຈາກ ທະເລ ຈືນໄຕ້ນັ້ນ ອາດພັດເຂົ້າຝັ່ງ ໃນພາກກາງຂອງປະເທດຫວຽດນາມ ກ່ອນຈະເຂົ້າ ສປປ ລາວ.

ຄວາມສ່ຽງສູງ ແລະ ຊ່ອງຫວ່າງຄວາມສາມາດ ທີ່ມີຫຼາຍນັ້ນ ຍິ່ງເພີ່ມຄວາມຖີ່, ຄວາມໜັກໜ່ວງ ແລະ ຜົນ ກະທົບຂອງ ໄພພິບັດ ໃນ ສປປ ລາວ. ປະຊາກອນຂອງປະເທດ ປະມານ 70 ສ່ວນຮ້ອຍ ເຮັດວຽກໃນຂະແໜງ ກະສິກໍາ ເຊິ່ງໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຢ່າງຮຸນແຮງ ຈາກເຫດການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ສະພາບອາກາດ. ຍ້ອນວ່າ ປະ ເທດນີ້ ອາໄສການຂຸດຄົ້ນ ຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ, ສະນັ້ນ ມັນຈຶ່ງເພີ່ມຄວາມສ່ຽງ ດ້ານສະພາບອາກາດ ແລະ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ແລະ ຍັງເຮັດໃຫ້ ສິ່ງແວດລ້ອມອຸດໄຊມ. ການປັບຕົວໃນຂັ້ນຊຸມຊົນ ຍັງຕໍ່າ ຍ້ອນການປູກພືດຊະນິດດຽວ ທີ່ປູກກັນແຜ່ຫຼາຍ, ຂາດຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ໃນການດໍາລົງຊີວິດ, ແລະ ພື້ນຖານໂຄງລ່າງ ຈໍາກັດ. ການປ່ຽນແບງທາງດ້ານ ປະລິມານນໍ້າຜົນ ແລະ ອຸນນະພູມ ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ທີ່ ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການປ່ຽນແບງຂອງ ສະພາບດິນຟ້າອາກາດນັ້ນ ຄາດວ່າ ຈະມີຜົນກະທົບຮຸນແຮງ ຕໍ່ກັບ ພືດ ລົມລຸກ, ສັດລ້ຽງ, ການປະມົງ ແລະ ສຸຂະພາບຂອງມະນຸດ. ຄົນທຸກຍາກ ແລະ ກຸ່ມຄົນສ່ຽງໄພ ຈະໄດ້ຮັບຜົນ ກະທົບສູງສຸດ ຍ້ອນວ່າ ພວກເຂົາມີທາງເລືອກໜ້ອຍ ໃນການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ.

### ສະພາບເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ໃນ ສປປ ລາວ

ສປປ ລາວ ເປັນໜຶ່ງໃນປະເທດ ທີ່ມີການຂະຫຍາຍຕົວ ທາງເສດຖະກິດ ໄວທີ່ສຸດ ໃນອາຊີຕາເວັນອອກ ແລະ ປາຊີຟິກ ແລະ ເປັນປະເທດທີ່ເຕັມໄປດ້ວຍ ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ແລະ ໄດ້ມີຄວາມຄືບໜ້າ ຫຼາຍ ໃນການປັບປຸງ ການຊົມໃຊ້ໄຟຟ້າ, ການເຂົ້າຮຽນໃນໂຮງຮຽນ ແລະ ການປັບປຸງຖະໜົນ ແລະ ກໍາລັງ ກາຍມາເປັນ ຜູ້ສົ່ງອອກພະລັງງານລາຍໃຫຍ່ໜຶ່ງ. ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງ ຈີດີພີ ສະເລ່ຍແມ່ນຢູ່ທີ່ 7,8 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນໄລຍະທົດສະວັດຜ່ານມາ ເຊິ່ງລາຍຮັບຕໍ່ຫົວຄົນ ບັນລຸໄດ້ 2.477 ໂດລາສະຫະລັດ ໃນປີ 2017.<sup>4</sup> ຄວາມກ້າວໜ້າທາງເສດຖະກິດ ດັ່ງກ່າວມານີ້ ແມ່ນໄດ້ຮັບການຂັບເຄື່ອນມາຈາກ ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງ ພະລັງງານໄຟຟ້າ, ການກໍ່ສ້າງ ແລະ ຂະແໜງການຜະລິດ. ໃນໄລຍະອັນໃກ້ນີ້, ການຂະຫຍາຍຕົວ ຄາດວ່າ ຈະຍັງຄົງເຂັ້ມແຂງ.<sup>5</sup> ໃນປີ 2019–2020, ບັນດາໂຄງການເຂື່ອນໄຟຟ້າ ຂະໜາດໃຫຍ່ ເຊິ່ງຄາດວ່າ ຈະເລີ່ມ ການຜະລິດເຂົ້າສູ່ການຄ້າ, ແລະ ການສືບຕໍ່ລົງທຶນໃສ່ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານນັ້ນ ຄາດວ່າ ຈະກະຕຸ້ນການ ຂະຫຍາຍຕົວ.

<sup>4</sup> ອີງຕາມ ຕົວບົ່ງຊີ້ ການພັດທະນາໂລກ (WDI), ທິດທາງຄວາມທຸກຍາກມະຫາພາກ ແລະ ຂໍ້ມູນທາງການ.  
<sup>5</sup> ທະນາຄານໂລກ, ອັບເດດກ່ຽວກັບ ເສດຖະກິດຂອງ ອາຊີຕາເວັນອອກ ແລະ ປາຊີຟິກ ໂດຍທະນາຄານໂລກ, ເດືອນ ຕຸລາ 2018: ການຂັບເຄື່ອນ ຄວາມບໍ່ແນ່ນອນ (ທີ່ ນະຄອນຫຼວງວໍຊິງຕັນດີຊີ: ທະນາຄານໂລກ, ປີ 2018).

ໃນລະຫວ່າງປີ 2002–2003 ແລະ ປີ 2012–2013, ຄວາມທຸກຍາກຮຸນແຮງ ໂດຍອີງຕາມ ລະດັບຄວາມທຸກຍາກແຫ່ງຊາດນັ້ນໄດ້ຫຼຸດລົງຈາກ 33,5 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຈຳນວນປະຊາກອນ ມາເປັນ 23,2 ສ່ວນຮ້ອຍ.<sup>6</sup> ຄວາມທຸກຍາກທີ່ຫຼຸດລົງນັ້ນແມ່ນມີບັດໄຈຂັບເຄື່ອນມາຈາກ ຕົ້ນທຶນມະນຸດທີ່ສູງຂຶ້ນ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງພື້ນທີ່ດິນ ແລະ ການສ້າງວຽກອື່ນ ນອກຈາກວຽກກະສິກໍາ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ອັດຕາຄວາມທຸກຍາກໄດ້ຫຼຸດລົງຫຼາຍໃນໄລຍະ 15 ປີຜ່ານມາກໍຕາມ, ແຕ່ວ່າ ອັດຕາຫົວຄົນທຸກຍາກ ເຊິ່ງຢູ່ທີ່ 1,90 ໂດລາສະຫະລັດຕໍ່ວັນ (ຄວາມແຕກໂຕນທາງດ້ານ ກຳລັງການຊື້ ໃນປີ 2011) ແມ່ນ 28,8 ສ່ວນຮ້ອຍ.<sup>7</sup> ໃນປະຈຸບັນນີ້, ລັດຖະບານກຳລັງພະຍາຍາມຮັກສາສະເຫຼ່ຍລະພາບຂອງເສດຖະກິດມະຫາພາກ ໂດຍການດຳເນີນວຽກງານຕ່າງໆ ເພື່ອບັບປຸງການເກັບລາຍຮັບພາຍໃນປະເທດ, ການຄວບຄຸມລາຍຈ່າຍ ແລະ ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ການຄຸ້ມຄອງຫຼັກສາທາລະນະ. ຜົນທີ່ໄດ້ຮັບກໍ່ຈະເປັນການທ້ອນໂຮມງົບປະມານ ໂດຍຄາດຫວັງວ່າ ການຂາດດູນງົບປະມານ ຈະຫຼຸດລົງຕໍ່າກວ່າ 5 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງຈີດີພີ ໃນປີ 2018 ຈາກ 5,3 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນປີຜ່ານມາ. ການທ້ອນໂຮມງົບປະມານ ດັ່ງກ່າວມານັ້ນ ຄາດວ່າ ຈະເຮັດໃຫ້ ການສະສົມຂອງຫຼັກສາທາລະນະ ຊ້າລົງ ແຕ່ກໍ່ ຍັງບໍ່ພຽງພໍກັບ ຫຼັກສິນທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ທຽບກັບອັດຕາສ່ວນ ຈີດີພີ.<sup>8</sup>

ສປປ ລາວ ມີຄວາມຄືບໜ້າທີ່ດີ ໃນທາງດ້ານ ຜົນໄດ້ຮັບຈາກການພັດທະນາມະນຸດ ໃນໄລຍະ 20 ປີຜ່ານມາ ເຊິ່ງຮວມທັງ ຄວາມທຸກຍາກຫຼຸດລົງເຄິ່ງໜຶ່ງ, ໄພອິດຫົວຫຼຸດລົງ, ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບດີຂຶ້ນ ຈາກການສຶກສາ ແລະ ສາທາລະນະສຸກ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ ກໍ່ຍັງມີຫຼາຍຂົງເຂດໃຫ້ບັບປຸງ. ປະຊາກອນຈຳນວນ 6,5 ລ້ານຄົນ ແມ່ນກຳລັງເພີ່ມຂຶ້ນໄວ ແລະ ມີຄວາມຕ້ອງການຫຼາຍຂຶ້ນ ເພື່ອບັບປຸງ ລະດັບຄຸນນະພາບຂອງການສຶກສາ. ການຂາດໄພຊະນາການ ຍັງກະທົບກັບເດັກຫຼາຍຄົນ ທີ່ອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ. ອັດຕາສ່ວນໄວຈະເລີນພັນ ແມ່ນຫຼຸດລົງ ແລະ ການວາງແຜນຄອບຄົວ ບໍ່ໄດ້ຮັບຄວາມເອົາໃຈໃສ່. ອີກຕົວບົ່ງຊີ້ໜຶ່ງ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ເຊິ່ງຮຽກຮ້ອງເຖິງ ຄວາມພະຍາຍາມຄັ້ງໃໝ່ ໃນການຄຳນຶງເຖິງອັດຕາການຕາຍຂອງແມ່ ເຊິ່ງຍັງມີຕົວເລກທີ່ຍັງສູງ ຢູ່ທີ່ 226 ຄົນ ຕໍ່ການເກີດ 100.000 ຄັ້ງ (ໃນປີ 2015) ເຊິ່ງ 38 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງການເກີດ ແມ່ເກີດຢູ່ໃນສະຖານທີ່ສາທາລະນະສຸກ.<sup>9</sup> ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ບັນທອນທ່າແຮງທາງເສດຖະກິດ, ການຂາດໄພຊະນາການ ມີຄວາມເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ສຸຂະພາບມີເພີ່ມຂຶ້ນ.

**ລາຍລະອຽດ ກ່ຽວກັບ ໄພພິບັດ ປີ 2018**

ໃນລະຫວ່າງເດືອນກໍລະກົດ ເຖິງເດືອນສິງຫາ 2018, ສປປ ລາວ ໄດ້ປະສົບກັບ ນໍ້າຖ້ວມເປັນວົງກວ້າງ ເຊິ່ງໄດ້ກະທົບກັບ ປະຊາຊົນ ແລະ ເສດຖະກິດຂອງປະເທດ ຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ. ໃນວັນທີ 18–19 ກໍລະກົດ, ພາຍຸເຂດ

<sup>6</sup> ທະນາຄານໂລກ, ສປປ ລາວ -ການວິເຄາະປະເທດ ຢ່າງເປັນລະບົບ: ບູລິມະສິດ ເພື່ອກຳຈັດຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ສົ່ງເສີມ ຄວາມຈະເລີນຮຸ່ງເຮືອງ (ສະບັບພາສາອັງກິດ) (ນະຄອນຫຼວງວໍຊິງຕັນດີ: ກຸ່ມທະນາຄານໂລກ, ປີ 2017).  
<sup>7</sup> ທະນາຄານໂລກ, ລັກສະນະຄວາມທຸກຍາກ ໃນ ສປປ ລາວ (ນະຄອນຫຼວງວໍຊິງຕັນດີ: ກຸ່ມທະນາຄານໂລກ, ປີ 2014).  
<sup>8</sup> ເຊັ່ນດຽວກັບຂ້າງເທິງ, ໜ້າທີ 125.  
<sup>9</sup> ສູນສະຖິຕິ, ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການວັງທຶນ, ການສຳຫຼວດປະຊາກອນ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສ ປີ 2015.

ຮ້ອນ ສົນຕິນ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ຜົນຕົກໜັກ ແລະ ເຮັດໃຫ້ເກີດນ້ຳຖ້ວມໃນ 55 ເມືອງ ໃນ 13 ແຂວງ ໃນທົ່ວປະເທດ. ໃນຄືນຂອງວັນທີ 23–24 ກໍລະກົດ, ສັນເຂື່ອນເຊບຽນ-ເຊນ້ຳນ້ອຍ ໄດ້ແຕກ ແລະ ເຮັດໃຫ້ ນ້ຳຖ້ວມສູງຢ່າງທີ່ບໍ່ເຄີຍມີມາກ່ອນ ໃນເມືອງສະໜາມໄຊ ແຂວງອັດຕະປື; ຜົນທີ່ເກີດຂຶ້ນກໍ່ຄື ນ້ຳປະລິມານ 5 ຕື້ແມັດກ້ອນ ເຊິ່ງເທົ່າກັບສະລອຍນ້ຳໂອລົມປົກ 2 ລ້ານໜ່ວຍ ໄດ້ໄຫຼເຂົ້າຖ້ວມເນື້ອທີ່ດິນ ຄາດຄະເນ ປະມານ 55.000 ເຮັກຕາ ເຊິ່ງຖືກປົກຄຸມດ້ວຍດິນຕົມ. ໃນເວລາ ບໍ່ຮອດໜຶ່ງເດືອນຕໍ່ມາ, ໃນວັນທີ 16–18 ສິງຫາ, ພາຍຸເຂດຮ້ອນ ເບບິນກາ ໄດ້ພັດເຂົ້າປະເທດຫວຽດນາມ ແລະ ສປປ ລາວ ເຊິ່ງໄດ້ເຮັດໃຫ້ເກີດນ້ຳຖ້ວມ ແລະ ຜົນກະທົບຕາມມາ ໃນ 116 ເມືອງ ແລະ 2.400 ບ້ານ ໃນທຸກໆແຂວງຂອງປະເທດ ແລະ ເກີດດິນເຈື່ອນ ເຊິ່ງໄດ້ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ ບ່ອນຢູ່ອາໃສ ແລະ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ແລະ ຍັງໄດ້ສ້າງຄວາມສູນເສຍໃຫ້ ພື້ນທີ່ກະສິກໍາ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່ ແລະອື່ນໆ. ລວມມາຮອດວັນທີ 15 ຕຸລາ 2018, ນ້ຳຖ້ວມໄດ້ກະທົບໃສ່ທັງໝົດ 2.382 ບ້ານ ແລະ 126.736 ຫຼັງຄາເຮືອນ ເຊິ່ງຄາດຄະເນວ່າ ມີປະຊາຊົນ 616.145 ຄົນ ໃນທັງໝົດ 18 ແຂວງ.<sup>10</sup> ຜົນກະທົບຈາກ 2 ຄື້ນໄພພິບັດ ໄດ້ນຳສະເໜີໄວ້ໃນ ຕາຕະລາງ 3.

**ຕາຕະລາງ 3: ສະຫຼຸບຫຍໍ້ ກ່ຽວກັບ ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ໃນ ສປປ ລາວ ທີ່ເກີດຈາກ ນ້ຳຖ້ວມປີ 2018**

	ຮອດວັນທີ 2 ສິງຫາ 2018	ຮອດວັນທີ 21 ກັນຍາ 2018	ຮອດວັນທີ 15 ຕຸລາ 2018
ເມືອງທີ່ຖືກນ້ຳຖ້ວມ	55	116	--
ບ້ານທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ	n.a.	2.400	2.382
ຫຼັງຄາເຮືອນ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ	24.000	132.000	126.736
ປະຊາຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ	--	--	616.145
ຈຳນວນຜູ້ເສຍຊີວິດ	13	55	56
ຈຳນວນຜູ້ຖືກອົບເອົາ	~6.000	~17.000	16.739
ຈຳນວນຜູ້ສູນຫາຍ	--	--	35
ເຮືອນທີ່ຖືກທຳລາຍ	n.a.	1.772	1.779
ໂຮງຮຽນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ	n.a.	272	--
ຖະໜົນ ຖືກນ້ຳຖ້ວມ /ເສຍຫາຍ (ກມ)	31	483	630
ຂົວໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ	14	47	47
ທົງນາໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ (ຮຕ)	55.000	~100.000	90.000
ພື້ນທີ່ປູກພືດລົມລຸກ ໄດ້ຮັບ ຄວາມເສຍຫາຍ (ຮຕ)	n.a.	7.400	--
ການສູນເສຍ ສັດລ້ຽງຂະໜາດ ໃຫຍ່	n.a.	17.000	--
ການສູນເສຍສັດປີກ	n.a.	79.000	--

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ສູນປະຕິບັດການສຸກເສີນ, ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ.

<sup>10</sup> ໂດຍທາງການແລ້ວ ສປປ ລາວ ມີ 17 ແຂວງ ແລະ ເຂດນະຄອນຫຼວງ 1 ເຂດ, ແຕ່ວ່າ ນະຄອນຫຼວງຂອງລາວ ມັກຈະຖືກນັບເຂົ້າໃນ 18 ແຂວງ.

## ການຕອບໂຕ້ ແລະ ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານມະນຸດສະທຳຂອງລັດຖະບານ ສປປ ລາວ

ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ໄດ້ນຳພາ ແລະ ມີການປະສານງານ ການປະຕິບັດການຕອບໂຕ້ ຊ່ວຍເຫຼືອສຸກເສີນ ຕໍ່ໄພພິບັດທີ່ເກີດໃນແຕ່ລະແຂວງ. ພາຍຫຼັງເຫດການໄພນໍ້າຖ້ວມທີ່ເກີດຂຶ້ນ ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍຕໍ່ຊີວິດ ແລະ ຊັບສິນຂອງປະຊາຊົນ ເປັນຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ ຢູ່ ເມືອງ ສະໜາມໄຊ ແຂວງອັດຕະປື ເພື່ອຊ່ວຍເຫຼືອຜູ້ ປະສົບໄພພິບັດດັ່ງກ່າວ, ໃນວັນທີ 25 ກໍລະກົດ 2018 ລັດຖະບານ ໄດ້ອອກແຈ້ງການປະກາດເອົາເຂດທີ່ໄດ້ຮັບ ຜົນກະທົບຈາກໄພນໍ້າຖ້ວມຂອງເມືອງສະໜາມໄຊ ແຂວງ ອັດຕະປື ເປັນເຂດປະສົບໄພພິບັດສຸກເສີນລະດັບ ຊາດ ພ້ອມທັງໄດ້ອອກຂໍ້ຕົກລົງ, ແຕ່ງຕັ້ງຄະນະກຳມະການສະເພາະກິດແກ້ໄຂໄພພິບັດລະດັບຊາດ ໂດຍໄດ້ ມອບໝາຍໃຫ້ ທ່ານ ຮອງນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ເປັນປະທານ ໃນການຊີ້ນຳຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຊ່ວຍເຫຼືອແກ້ໄຂ ສຸກເສີນ ລວມທັງ ຊີ້ນຳ ຄະນະກຳມະການປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມໄພພິບັດແຫ່ງຊາດ ໃນຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອແກ້ໄຂໄພພິບັດໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດ ແລະ ເປີດຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກສາກົນ ໂດຍ ຜ່ານທາງ ຄະນະກຳມະການ ປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມ ໄພພິບັດແຫ່ງຊາດ. ລັດຖະບານ ໄດ້ປະສານງານກັບ ບັນດາຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາຈາກຫຼາຍພາກສ່ວນ ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ມີການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານມະນຸດສະທຳ ໃນ ທັນທີເຊິ່ງຮວມທັງ ປະຕິບັດການຄົ້ນຫາ ແລະ ກູ້ໄພ, ການແຈກຢາຍສິ່ງຂອງບັນເທົາທຸກ, ການສະໜອງ ເຄື່ອງທາງການແພດ, ການສ້າງຕັ້ງບ່ອນລີ້ໄພ ແລະ ແຄ້ມ, ການຊ່ວຍເຫຼືອຜູ້ເຄາະຮ້າຍ ແລະ ວຽກງານຍົກ ຍ້າຍຈັດສັນ ເຊິ່ງ ໃນວັນທີ 3 ກັນຍາ 2018 ລັດຖະບານ ໄດ້ສະເໜີຕໍ່ ອົງກອນຮ່ວມ ໃຫ້ຊ່ວຍເຫຼືອໃນການວິ ເຄາະ ຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດ.

ໃນເດືອນສິງຫາ, ທີມງານມະນຸດສະທຳລະດັບປະເທດ ໄດ້ນຳສະເໜີ ແຜນຕອບໂຕ້ໄພພິບັດ ເຊິ່ງມີມູນຄ່າ 43 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ເພີ່ມຕື່ມໃຫ້ ການຕອບໂຕ້ໄພພິບັດ ຂອງລັດຖະບານ ໃນທົ່ວປະເທດ ເພື່ອໃຫ້ການ ຊ່ວຍເຫຼືອ ໃນການຊ່ວຍຊີວິດປະຊາຊົນ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກນໍ້າຖ້ວມ ແລະ ເພື່ອສ້າງ ສິ່ງອ່ານວຍຄວາມ ສະດວກພື້ນຖານ, ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ການພົ້ນພາ ຊີວິດການເປັນຢູ່ ແລະ ການປັບຕົວ ແລະ ເພື່ອໃຫ້ ຄວາມປອດໄພ ແລະ ການບົກປ້ອງ ປະຊາຊົນຈາກຄວາມສ່ຽງໄພ. ມາຮອດເດືອນ ຕຸລາ 2018, ທຶນທີ່ລະດົມ ໄດ້ ມີປະມານ 8 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍ ທຶນຈຳນວນ 3,5 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ຈາກກອງ ທຶນຕອບໂຕ້ສຸກເສີນຂັ້ນສູນກາງ ພ້ອມທັງ ການປະກອບສ່ວນຈາກ ແຫຼ່ງທຶນຮ່ວມມືສອງຝ່າຍ ເຊິ່ງ ປະກອບດ້ວຍ ປະເທດອົດສະຕຣາລີ, ໄອແລນ, ສາທາລະນະລັດເກົາຫຼີ, ຕວກກີ ແລະ ສະຫະລັດອາເມລິກາ. ການຕອບໂຕ້ໄພພິບັດໃນຄັ້ງນີ້ ໄດ້ຮັບການປະສານງານໂດຍ ກຸ່ມມະນຸດສະທຳ 8 ກຸ່ມ ເຊິ່ງລວມມີ ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ, ບັນດາຫ້ອງການຂອງ ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ແລະ ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ ທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດຖະບານ. ກຸ່ມມະນຸດສະທຳເຫຼົ່ານີ້ ປະກອບດ້ວຍ ພາກສ່ວນສຶກສາ, ສະບຽງອາຫານ ແລະ ໂພຊະນາການ, ສາທາລະນະສຸກ, ບົກປ້ອງ, ບ່ອນຫຼົບໄພ, ນໍ້າ, ສຸຂາພິບານ ແລະ ສຸຂາອະນາໄມ, ພະລາທິການ ແລະ ພົ້ນພາໃນເບື້ອງຕົ້ນ. ລັດຖະບານຂອງປະເທດ ອົດສະຕຣາລີ, ຈີນ, ຍີ່ປຸ່ນ, ສາທາລະນະລັດເກົາຫຼີ, ໄທ ແລະ ຫວຽດນາມ ແລະ ປະເທດອື່ນໆ ໄດ້ສົ່ງ ການຊ່ວຍເຫຼືອສຸກເສີນ.<sup>11</sup> ທະນາຄານໂລກ ໃຫ້ການສະໜັບສະ ໜູນ ສ້ອມແປງທາງ ແລະ ຂົວ ສຸກເສີນ ໃນເຂດພື້ນທີ່ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ເປັນຈຳນວນເງິນປະມານ 4 ລ້ານ ໂດລາສະຫະລັດ ເຊິ່ງເປັນເງິນທີ່ໄດ້ມາຈາກ ໂຄງການຂົນສົ່ງໃດໜຶ່ງ.

<sup>11</sup> ສຳນັກງານຂ່າວສານປະເທດລາວ, ວັນທີ 26 ກໍລະກົດ 2018, <http://kpl.gov.la/En/Detail.aspx?id=36409>.



## ວິທີປະເມີນຜົນ

ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ເປັນຜູ້ນຳພາໃນການ ປະເມີນຄວາມຕ້ອງການ ຫຼັງໄພພິບັດ ໃນຄັ້ງນີ້ ແລະ ທີມງານ ຫຼາຍພາກສ່ວນ ແລະ ຫຼາຍຂະແໜງການ ເປັນຜູ້ດຳເນີນການ ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍ ສະຫະພາບເອີຣົບ, ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ, ທະນາຄານໂລກ/ກອງທຶນໂລກ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນ ແລະ ພື້ນູ້ໄພພິບັດ ແລະ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ ຕາມຖະແຫຼງການຮ່ວມ ວ່າດ້ວຍ ການປະເມີນຜົນຫຼັງວິກິດການ ແລະ ການວາງ ແຜນພື້ນູ້ ເຊິ່ງເຊັນໂດຍ ສະຫະພາບເອີຣົບ, ຄະນະພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ແລະ ທະນາຄານໂລກ. ວິທີປະເມີນຜົນໃນຄັ້ງນີ້ ແມ່ນອີງຕາມ ຄຳແນະນຳໃນການປະເມີນ ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ,<sup>12</sup> ໂດຍມີຈຸດປະສົງເພື່ອປະເມີນ ຜົນສະທ້ອນຈາກໄພພິບັດ (ໂດຍອີງຕາມ ປະລິມານ ຂອງ ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ) ແລະ ຜົນກະທົບຈາກໄພພິບັດ ແລະ ຊອກຫາ ຍຸດທະສາດແລະ ຄວາມຕ້ອງການ ເພື່ອການຟື້ນຟູ:

- ຄວາມເສຍຫາຍ ແມ່ນການຄາດຄະເນ ໃນທາງດ້ານ ມູນຄ່າປ່ຽນແທນ ສຳລັບ ຊັບສິນກຸ່ມຍະພາບ ທັງຂອງລັດ ແລະ ຂອງເອກະຊົນ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ຫຼື ຖືກທຳລາຍ ເຊິ່ງສ້າງຕາມ ມາດຕະຖານດຽວກັນກັບ ກ່ອນເກີດໄພພິບັດ.
- ການສູນເສຍ ແມ່ນການຄາດຄະເນຕາມ ການປ່ຽນແປງທາງດ້ານເສດຖະກິດ ທີ່ ບໍ່ມີຊັບສິນທີ່ໄດ້ ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ຫຼື ຄວາມບໍ່ສະດວກສະບາຍ ໃນການເຂົ້າເຖິງ ສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການ, ທາງ ດ້ານ ລາຍຮັບທີ່ຫຼຸດລົງ, ມູນຄ່າປະຕິບັດງານສູງຂຶ້ນ ແລະ ການປະຕິບັດງານ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມ ສ່ຽງ.
- ຈາກຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ, ຜົນກະທົບຈາກໄພພິບັດ ຕໍ່ກັບ ເສດຖະກິດ, ການຈ້າງງານ ແລະ ຄວາມທຸກຍາກ ຈະສາມາດປະເມີນໄດ້.
- ຄວາມຕ້ອງການ ສຳລັບການຟື້ນຟູ ແມ່ນອີງຕາມ ການສູນເສຍ ໃນທາງດ້ານ ການຟື້ນຟູ ຄວາມ ຕ້ອງການທາງເສດຖະກິດ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການຂອງມະນຸດ, ການດຳລົງຊີວິດ, ການເຂົ້າເຖິງ ການ ບໍລິການ, ເຄື່ອງມືການຜະລິດ, ຄວາມປອດໄພ ແລະ ອື່ນໆ. ຄວາມຕ້ອງການນັ້ນ ຈະກວມເອົາ ຄວາມຕ້ອງການ ໃນການກໍ່ສ້າງຄືນໃໝ່ ເພື່ອສ້າງຄືນໃຫ້ໄດ້ດີກວ່າເກົ່າ (BBB)<sup>13</sup> ແລະ ຄວາມ ຕ້ອງການ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ແລະ ເພື່ອສ້າງຄວາມສາມາດ ໃນການປັບຕົວ.

<sup>12</sup> ຄະນະກຳມາທິການເອີຣົບ, ຄະນະພັດທະນາ ຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ແລະ ທະນາຄານໂລກ, ຄຳແນະນຳກ່ຽວ ກັບ ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງຫຼັງໄພພິບັດ ປີ 2013.

[http://www.undp.org/content/dam/undp/library/Environment%20and%20Energy/Climate%20Strategies /PDNA%20Volume%20A%20FINAL%2012th%20Review\\_March%202015.pdf](http://www.undp.org/content/dam/undp/library/Environment%20and%20Energy/Climate%20Strategies /PDNA%20Volume%20A%20FINAL%2012th%20Review_March%202015.pdf).

<sup>13</sup> ວິທີ BBB ແມ່ນວິທີການ ກໍ່ສ້າງຄືນ ທີ່ພະຍາຍາມ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ແລະ ປັບປຸງເງື່ອນໄຂການດຳລົງຊີວິດ ພ້ອມ ທັງ ສົ່ງເສີມ ການກໍ່ສ້າງຄືນໃໝ່ ໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ຍືນຍົງຫຼາຍຂຶ້ນ. ວິທີການດັ່ງກ່າວນີ້ ຈະນຳໃຊ້ຈັງຫວະໂອກາດ ທີ່ວ່າ ຕ້ອງໄດ້ສ້າງຄືນ ພາຍຫຼັງເກີດໄພພິບັດ ເພື່ອສຶກສາເບິ່ງ ຄວາມເໝາະສົມ ແລະ ຄວາມຍືນຍົງ ຂອງການກໍ່ສ້າງ ຄືນໃໝ່ນັ້ນ.

ການປະເມີນຜົນກະທົບ ຈາກໄພພິບັດນັ້ນ ແມ່ນກ່ຽວຂ້ອງກັບ ຜົນກະທົບຕໍ່ກັບ ເສດຖະກິດມະຫາພາກ, ການຈ້າງງານ, ຊີວິດການເປັນຢູ່ ແລະ ຄົວເຮືອນ. ຜົນກະທົບທາງເສດຖະກິດ ໃນລະດັບມະຫາພາກ ປະກອບດ້ວຍ ການຄາດຄະເນ ຜົນສະທ້ອນ ທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນຈາກໄພພິບັດ ຕໍ່ກັບ ກິດຈະການທາງເສດຖະກິດ ແລະ ຄວາມບໍ່ດຸ່ນດ່ຽງ ຂອງເສດຖະກິດມະຫາພາກ ໃນໄລຍະຊົ່ວຄາວ ເຊິ່ງອາດເກີດຂຶ້ນ ຈາກໄພພິບັດນັ້ນ. ຜົນກະທົບຕໍ່ສັງຄົມ ແລະ ຄົວເຮືອນນັ້ນ ປະກອບດ້ວຍ ຜົນກະທົບຈາກໄພພິບັດ ຕໍ່ກັບ ການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ການຈ້າງງານ ຂອງຄົວເຮືອນ ແລະ ຊຸມຊົນ, ຜົນກະທົບດ້ານບົດບາດຍິງ-ຊາຍ, ແລະ ຜົນກະທົບຕໍ່ກັບ ກຸ່ມສ່ຽງໄພ ເຊິ່ງວ່າ ຄົນພິການ ແລະ ຜູ້ອາຍຸສູງ. ຜົນສະທ້ອນ ທີ່ລະບຸໄດ້ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການ ສຳລັບ ການຟື້ນຟູ ຈະປະກອບເປັນພື້ນຖານ ເພື່ອກຳນົດ ການຟື້ນຟູ, ການກໍ່ສ້າງຄືນໃໝ່ ແລະ ການຊ່ວຍເຫຼືອເພື່ອການປັບຕົວ ໃນໄລຍະສັ້ນ, ໄລຍະກາງ ແລະ ໄລຍະຍາວ.

**ລັກສະນະເຈາະຈົງ ແລະ ຂໍ້ຈຳກັດ ຂອງການປະເມີນ ຄວາມຕ້ອງການ ຫຼັງໄພພິບັດ ໃນຄັ້ງນີ້:** ພື້ນທີ່ພູມສັນຖານ ສຳລັບ ການປະເມີນ ຄວາມຕ້ອງການ ຫຼັງໄພພິບັດ ໃນຄັ້ງນີ້ ກວມເອົາທັງໝົດ 17 ແຂວງ ແລະ 1 ນະຄອນຫຼວງ ຂອງ ສປປ ລາວ. ທີມງານປະເມີນຜົນ ມີຄວາມຈຳກັດດ້ານເວລາທີ່ມີໄລຍະສັ້ນ ສຳລັບ ເຮັດການປະເມີນຜົນໃນຄັ້ງນີ້. ເຊິ່ງການປະເມີນຜົນຄວາມຕ້ອງການໃນການຟື້ນຟູຫຼັງໄພພິບັດ ແມ່ນໄດ້ດຳເນີນຂຶ້ນ ແຕ່ວັນທີ 24 ກັນຍາ ຕົງ ວັນທີ 19 ຕຸລາ 2018. ຄຸນນະພາບຂອງຂໍ້ມູນ ແລະ ການເຂົ້າຕົງຂໍ້ມູນ ກໍ່ເປັນບັນຫາທາທາຍໜຶ່ງ ສຳລັບທີມງານປະເມີນຜົນ ຂະແໜງການຕ່າງໆ ທີ່ປະກອບດ້ວຍ ບັນດາຜູ້ຊ່ຽວຊານ ໃນຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ. ການປະເມີນຜົນຄັ້ງນີ້ ໄດ້ສຳເລັດລົງ ຫຼາຍອາທິດ ກ່ອນເກີດນ້ຳຖ້ວມຄັ້ງສຸດທ້າຍ ໃນເດືອນກັນຍາ<sup>2018</sup> ແລະ ບົດລາຍງານການປະເມີນຜົນນີ້ ແມ່ນມີພຽງແຕ່ ຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ຮັບໃນເວລາຂຽນບົດລາຍງານສະບັບນີ້ ເທົ່ານັ້ນ. ສະນັ້ນ ຄວາມເສຍຫາຍ, ການສູນເສຍ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການ ອາດປະເມີນບໍ່ໄດ້ຄົບຖ້ວນ.

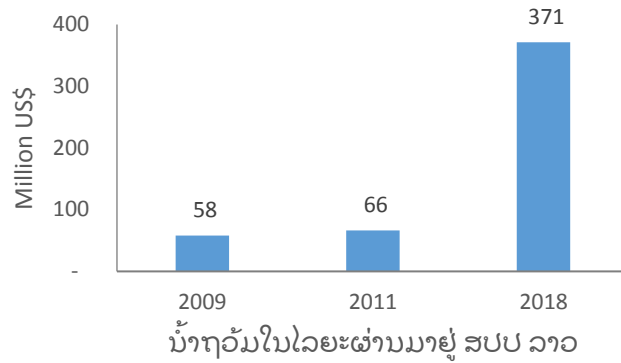
## **ຜົນກະທົບດ້ານ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ**

### **ຜົນກະທົບຕໍ່ ເສດຖະກິດມະຫາພາກ**

#### **ສະຫຼຸບຫຍໍ້ກ່ຽວກັບ ຜົນກະທົບຕໍ່ ເສດຖະກິດມະຫາພາກ**

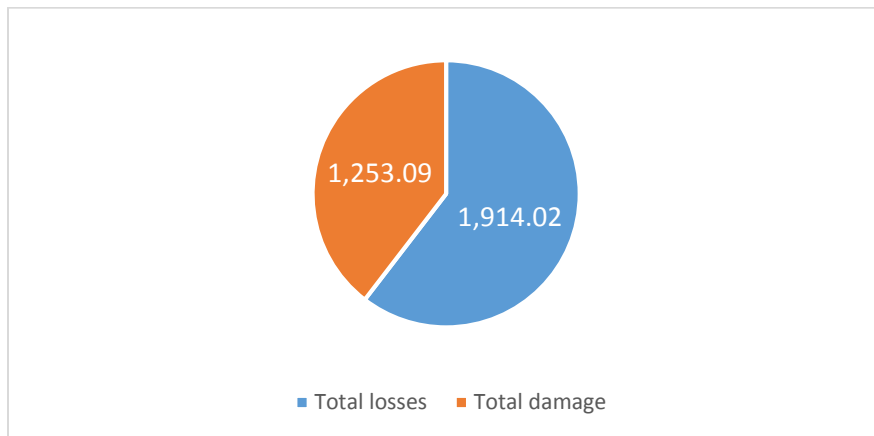
ມູນຄ່າຄວາມເສຍຫາຍລວມ ຈາກໄພນ້ຳຖ້ວມ ປີ 2018 ໃນ ສປປ ລາວ ຄາດຄະເນແມ່ນ 3.166,9 ຕື້ກີບ (371 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ) ຫຼື ປະມານ 2,1 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງ ຄາດຄະເນ ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ (ຈີ ດີພີ) ສຳລັບປີນີ້ (ຕາມຮູບສະແດງ 1). ຄວາມເສຍຫາຍ (ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ແລະ ຊັບສິນກາຍຍະພາບ) ມີມູນຄ່າຕົງ 1.253,1 ຕື້ກີບ (ປະມານ 147 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ), ສຳລັບ ການສູນເສຍຜົນຜະລິດ (ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນ ກະສິກຳ, ການຄ້າ, ແລະ ບໍລິການຂົນສົ່ງ) ຄາດຄະເນຢູ່ທີ່ 1.914,02 ຕື້ກີບ (ປະມານ 224 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ) ດັ່ງສະແດງໃຫ້ເຫັນໃນ ຮູບສະແດງ 2.

**ຮູບສະແດງ 1: ມູນຄ່າຄວາມເສຍຫາຍ ຄາດຄະເນ ຈາກໄພນໍ້າຖ້ວມ ໃນໄລຍະຜ່ານມາ ໃນ ສປປ ລາວ ໃນ ປີ 2009, 2011, ແລະ 2018**



ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ຄາດຄະເນຕາມ ຂໍ້ມູນທາງການຂອງ ວັດຖະບານ ສປປ ລາວ.

**ຮູບສະແດງ 2: ລາຍລະອຽດຂອງ ມູນຄ່າຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ຈາກນໍ້າຖ້ວມ 2018 (ຕື້ກີບ)**



ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ຄາດຄະເນຕາມ ຂໍ້ມູນທາງການຂອງ ວັດຖະບານ ສປປ ລາວ.

ຄວາມຕ້ອງການ ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນ ເພື່ອການຟື້ນຟູຫຼັງໄພນໍ້າຖ້ວມ ໃນໄລຍະສັ້ນ, ໄລຍະກາງ ແລະ ໄຍຍະ ຍາວ ແມ່ນມີຫຼາຍ ເຊິ່ງຄາດຄະເນ ລວມທັງໝົດ ຢູ່ທີ່ 4.422,86 ຕື້ກີບ ຫຼື 520,34 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ເຊິ່ງໃນນັ້ນ ຂະແໜງການ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ແມ່ນເປັນພາກສ່ວນຫຼາຍທີ່ສຸດ ຂອງມູນຄ່າຟື້ນຟູ.

ຜົນກະທົບຈາກນ້ຳຖ້ວມ ຕໍ່ກັບ ການປະຕິບັດງານ ຂອງຂະແໜງການຕົວຈິງ ແລະ ຕໍ່ກັບ ເສດຖະກິດ ມະຫາພາກ ລວມທັງ ໝົດ ໃນປີ 2018 ຄາດວ່າ ຈະມີຂອບເຂດຈຳກັດ ຍ້ອນວ່າ ບັນດາຂະແໜງການ ເສດຖະກິດ ດົນຕໍ່ ທີ່ຂັບເຄື່ອນການຂະຫຍາຍຕົວ ບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ການຄາດ ຄະເນ ການຂະຫຍາຍຕົວ ຂອງຈີດີພີ ໃນຕົວຈິງ ສຳລັບ ປີ 2018 ແມ່ນຫຼຸດລົງຈາກ 6,7 ສ່ວນຮ້ອຍ ມາເປັນ 6,5 ສ່ວນຮ້ອຍ ຍ້ອນນ້ຳຖ້ວມນີ້.

ເຖິງແມ່ນວ່າ ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ຈະສືບຕໍ່ ຢູ່ໃນທິດທາງຂອງ ການທ້ອນໂຮມງົບປະມານ ກໍ່ຕາມ ແຕ່ ວ່າ ເພື່ອຕອບໂຕ້ກັບໄພນ້ຳຖ້ວມນີ້, ລັດຖະບານລາວ ໄດ້ຈັດບູລິມະສິດລາຍຈ່າຍ ໄປສູ່ພາກທີ່ໄດ້ຮັບຜົນ ກະທົບ ແລະ ໃຫ້ການຍົກເວັ້ນພາສີ-ອາກອນ ສຳລັບ ທຸລະກິດທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ເຊິ່ງຈະສົ່ງຜົນໃຫ້ ຂາດ ງົບປະມານ 4,7 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຈີດີພີ ເມື່ອທຽບກັບ 4,3 ສ່ວນຮ້ອຍ ຖ້າວ່າບໍ່ມີລາຍຈ່າຍເລົ່ານີ້. ຜົນກະທົບ ຂອງ ນ້ຳຖ້ວມ 2018 ຈະມີຜົນສະທ້ອນຮຸນແຮງ ຕໍ່ກັບງົບດູນງົບປະມານ ໃນປີ 2019 ຍ້ອນວ່າງານຜື້ນຜູ້ ທີ່ຈະດຳເນີນໄປ ໃນຕະຫຼອດໄລຍະປີໜ້າ. ໂດຍສະເພາະແລ້ວ ໃນປີ 2019, ການຂາດງົບປະມານ ຄາດວ່າ ຈະ ສູງສຸດເຖິງ 0,9 ສ່ວນຮ້ອຍ. ກິດຈະການເສດຖະກິດ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກ ນ້ຳຖ້ວມນັ້ນ ຄາດວ່າ ຈະມີຜົນ ສະທ້ອນຫຼາຍ ຕໍ່ກັບ ງົບດູນຂອງການຈ່າຍເງິນ.

#### ການປະເມີນຜົນກະທົບ ຕໍ່ເສດຖະກິດມະຫາພາກ

ມູນຄ່າລວມ ຕໍ່ເສດຖະກິດຈາກໄພນ້ຳຖ້ວມໃນຄັ້ງນີ້ ຄາດຄະເນຢູ່ທີ່ 3.166,9 ຕື້ກີບ (371 ລ້ານໂດລາ ສະຫະລັດ) ຫຼື ປະມານ 2,1 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງຈີດີພີ ໃນປີ 2018. ຄວາມເສຍຫາຍຕໍ່ກັບ ໂຄງວ່າງຜື້ນຖານ ແລະ ຊັບສິນທາງກາຍຍະພາບມີມູນຄ່າສູງເຖິງ 1.253,1 ຕື້ກີບ, ສ່ວນ ຄວາມສູນເສຍທາງການຜະລິດ ຢູ່ທີ່ 1.914,02 ຕື້ກີບ ດັ່ງລາຍລະອຽດໃນ ຕາຕະລາງ 4.<sup>14</sup>

<sup>14</sup> ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ທີ່ໄດ້ລະບຸຢູ່ໃນ ບັນດາປະເດັນເຄິ່ງຮ້ອນ ແມ່ນໄດ້ກວມຢູ່ໃນ ຂະແໜງການ ເສດຖະກິດ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເຊິ່ງພິຈາລະນາເຖິງ ວຽກງານຕ່າງໆ ທີ່ພົວພັນກັບປະເດັນເລົ່ານັ້ນ.

ຕາຕະລາງ 4: ສະຫຼຸບຫຍໍ້ ກ່ຽວກັບ ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ (ຕົ້ນກີບ)

ຂະແໜງການ	ຄວາມເສຍຫາຍ	ການສູນເສຍ	ລວມ
<b>ຂະແໜງການສັງຄົມ</b>			
ທີຢູ່ອາໄສ ແລະ ຕັ້ງຖິ່ນຖານ	21,12	0,57	21,69
ການສຶກສາ	18,73	1,68	20,41
ສາທາລະນະສຸກ ແລະ ໂພຊະນາການ	8,58	3,32	11,89
ວັດທະນາທຳ	10,11	0,25	10,36
<b>ຂະແໜງການຜະລິດ</b>			
ກະສິກຳ (ພືດລົ້ມລຸກ, ລ້ຽງສັດ, ການປະມົງ, ປ່າໄມ້, ຊົນລະປະທານ)	139,80	1.087,60	1.227,30
ອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ	0,80	2,99	3,78
ທ່ອງທ່ຽວ	21,87	9,59	31,46
<b>ຂະແໜງການໂຄງລ່າງພື້ນຖານ</b>			
ຂົນສົ່ງ	822,02	785,80	1.607,82
ໄຟຟ້າ	42,20	3,20	45,40
ນ້ຳໃຊ້	50,96	19,02	69,98
ທາງນ້ຳ	116,90	--	116,90
<b>ລວມ</b>	<b>1.253,10</b>	<b>1.914,02</b>	<b>3.166,99</b>
<b>ລວມ (ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ໂດຍປະມານ)</b>	<b>147</b>	<b>224,5</b>	<b>371,5</b>

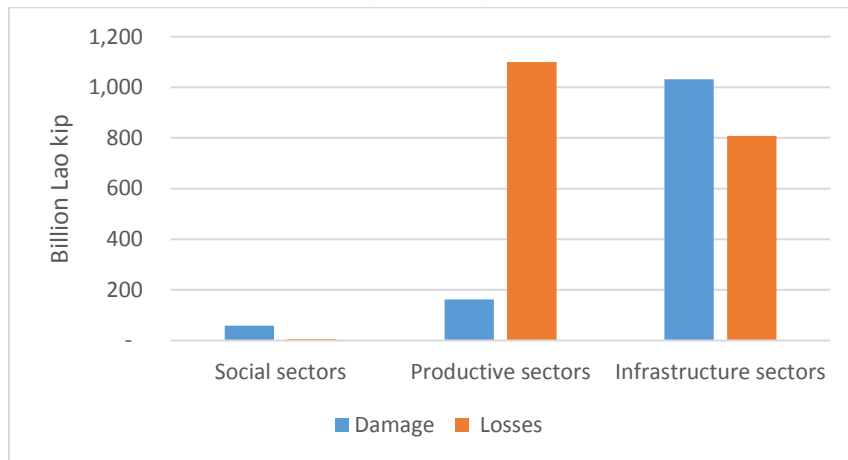
ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ຄາດຄະເນຕາມ ຂໍ້ມູນທາງການຂອງ ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ.

ໄພພິບັດນັ້ນ ໄດ້ກະທົບກັບ ຫຼາຍຂະແໜງການເສດຖະກິດ ແຕ່ກວ່າ ຂະແໜງການ ກະສິກຳ ແລະ ຂົນສົ່ງ ແມ່ນໄດ້ຮັບຜົນກົບ ໜັກໜ່ວງຫຼາຍທີ່ສຸດ ເຊິ່ງມັນຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ຜົນກະທົບທາງເສດຖະກິດ ຈາກເຫດການຄັ້ງນີ້ ແມ່ນເກີດຂຶ້ນຫຼາຍ ໃນຂະແໜງການຜະລິດ ແລະ ຂະແໜງການ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ (ຕາມ ຮູບສະແດງ 3). ໃນຂະແໜງການຜະລິດນັ້ນ, ຂະແໜງກະສິກຳ ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍ ຂະແໜງການປູກພືດ, ການປະມົງ, ລ້ຽງສັດ, ປ່າໄມ້ ແລະ ຊົນລະປະທານ ແມ່ນເກີດການສູນເສຍຫຼາຍທີ່ສຸດ ເຊິ່ງມີຈຳນວນເຖິງ 57 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງການສູນເສຍລວມທັງໝົດ, ສ່ວນຄວາມເສຍຫາຍ ໃນຂະແໜງການນີ້ ມີຈຳນວນພຽງແຕ່ 11 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຄວາມເສຍຫາຍທັງໝົດ. ໃນຂະແໜງການ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານນັ້ນ, ຂະແໜງການຂົນສົ່ງ ເຊິ່ງກວມເອົາ ເສັ້ນທາງ, ຂົວ, ບໍລິການຂົນສົ່ງ ແລະ ອາຄານລັດຖະບານ ມີຈຳນວນເຖິງ 65,5 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຄວາມເສຍຫາຍທັງໝົດ ແລະ 40 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງການສູນເສຍການຜະລິດ. ຂະແໜງການທາງນ້ຳ ມີຄວາມເສຍຫາຍ ສູງສຸດ ຖັດຈາກ ຂະແໜງການຂົນສົ່ງ ແລະ ກະສິກຳ (ຕາມ ຮູບສະແດງ 4).

ໃນຂະແໜງການສັງຄົມນັ້ນ, ທີ່ຢູ່ອາໄສ ແມ່ນໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍຫຼາຍສຸດ ເຊິ່ງມີມູນຄ່າເຖິງ 21,7 ຕົ້ນກີບ ຫຼື 1,7 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຄວາມເສຍທັງໝົດ. ຄວາມເສຍຫາຍຕໍ່ ການສຶກສາ ຄາດວ່າ ມີມູນຄ່າ 20,4 ຕົ້ນກີບ

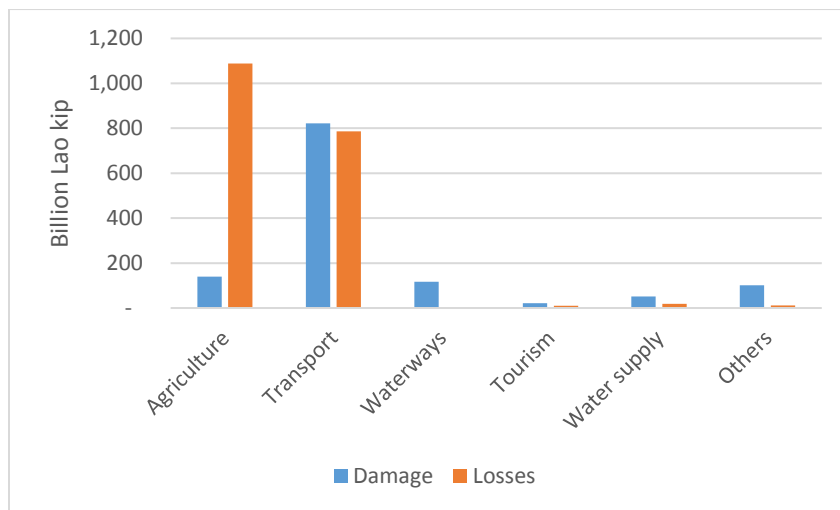
ຫຼື 1,5 ສ່ວນຮ້ອຍ. ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ຕໍ່ຂະແໜງການສັງຄົມອື່ນໆ ເຊັ່ນວ່າ ຂະແໜງການ ສາທາລະນະສຸກ ແລະ ວັດທະນາທຳ ແມ່ນຢູ່ປະມານ 11,9 ຕື້ກີບ (0,7 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຄວາມເສຍຫາຍທັງ ໝົດ) ແລະ 10,4 ຕື້ກີບ (0,8 ສ່ວນຮ້ອຍ) ຕາມລຳດັບ ເຊິ່ງມີການສູນເສຍດ້ານການຜະລິດ ໜ້ອຍ ຫຼື ບໍ່ມີ ເລີຍ.

**ຮູບສະແດງ 3: ຜົນກະທົບ ຈັດຕາມປະເພດຂອງຂະແໜງການ**



ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ຄາດຄະເນຕາມ ຂໍ້ມູນທາງການຂອງ ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ.

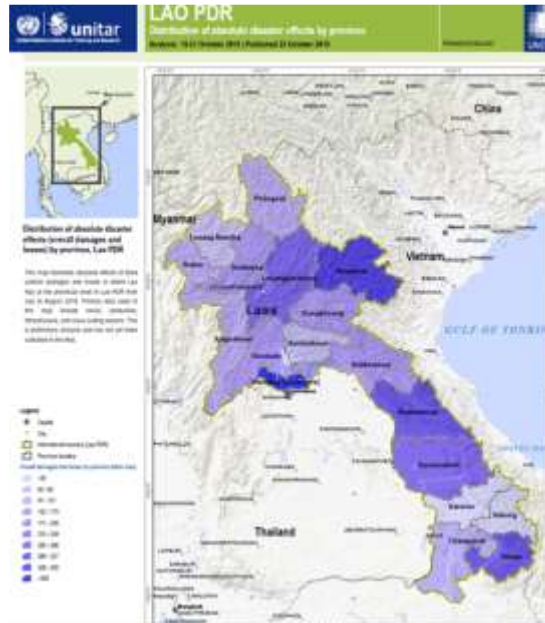
**ຮູບສະແດງ 4: ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ຈັດຕາມຂະແໜງການ**



ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ຄາດຄະເນຕາມ ຂໍ້ມູນທາງການຂອງ ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ.

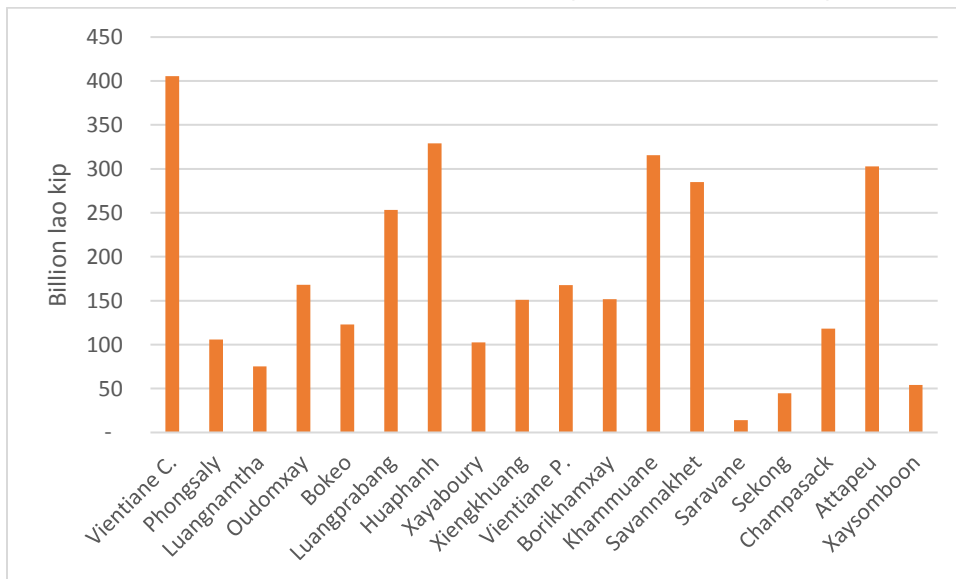
ໃນທາງດ້ານພື້ນທີ່ພູມສັນຖານ, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ແຂວງຫົວພັນ, ຄຳມ່ວນ ແລະ ອັດຕະປື ໄດ້ຮັບຜົນ ກະທົບ ໜັກ ໜ່ວງທີ່ສຸດ ຈາກໄພພິບັດຄັ້ງນີ້ ດັ່ງສະແດງໃຫ້ເຫັນໃນ ຮູບສະແດງ 5 ແລະ ຮູບສະແດງ 6.

**ຮູບສະແດງ 5: ພື້ນທີ່ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກໄພພິບັດ ຈັດຕາມແຂວງ**



ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: UNITAR, ສປປ ລາວ, ວັນທີ 22 ຕຸລາ 2018

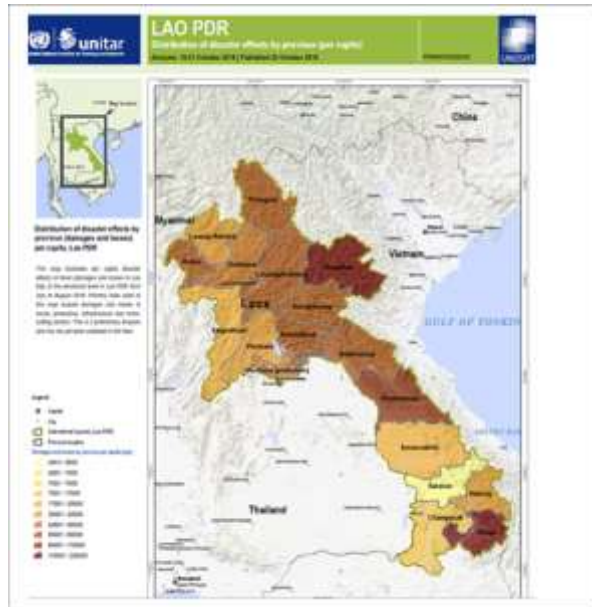
**ຮູບສະແດງ 6: ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ລວມທັງໝົດ ຈັດຕາມແຂວງ**



ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ຄາດຄະເນຕາມ ຂໍ້ມູນທາງການຂອງ ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ.

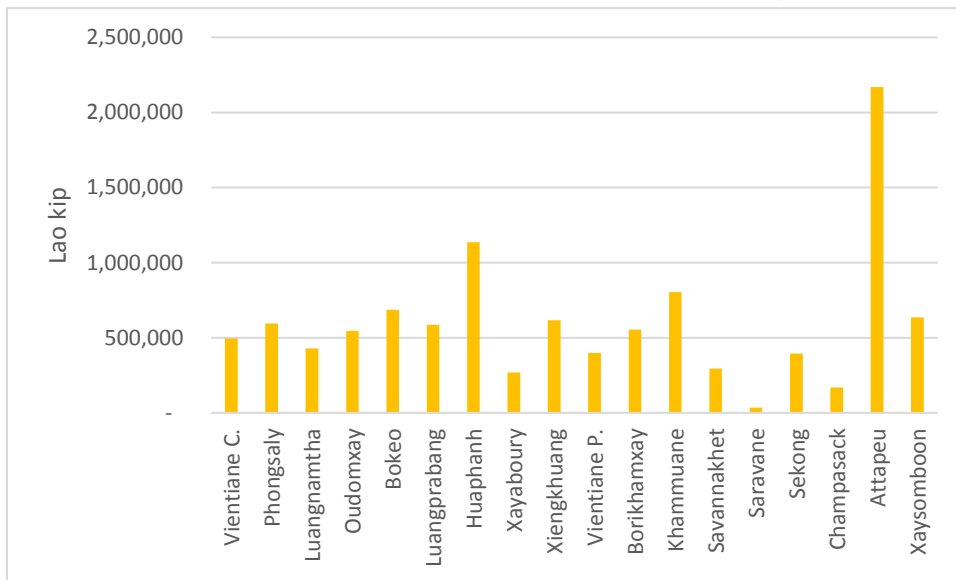
ສໍາລັບ ໃນທາງດ້ານ ຜົນກະທົບຕໍ່ຫົວຄົນ, ແຂວງອັດຕະປື ແລະ ແຂວງຫົວພັນ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຫຼາຍທີ່ສຸດ (ຕາມ ຮູບສະແດງ 7 ແລະ ຮູບສະແດງ 8). ການວັດແທກນັ້ນ ແມ່ນຄິດໄລ່ຈາກ ປະຊາກອນລວມຂອງປະເທດ ແລະ ຜົນກະທົບລວມ ຈາກໄພພິບັດ, ຈັດຕາມແຂວງ.

**ຮູບສະແດງ 7: ຜົນກະທົບຂອງໄພພິບັດ ຕໍ່ຫົວຄົນ**



ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: UNITAR, ສປປ ລາວ, ວັນທີ 22 ຕຸລາ 2018

**ຮູບສະແດງ 8: ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ຕໍ່ຫົວຄົນ ຈັດຕາມແຂວງ**



ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ຄາດຄະເນຕາມ ຂໍ້ມູນທາງການຂອງ ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ.

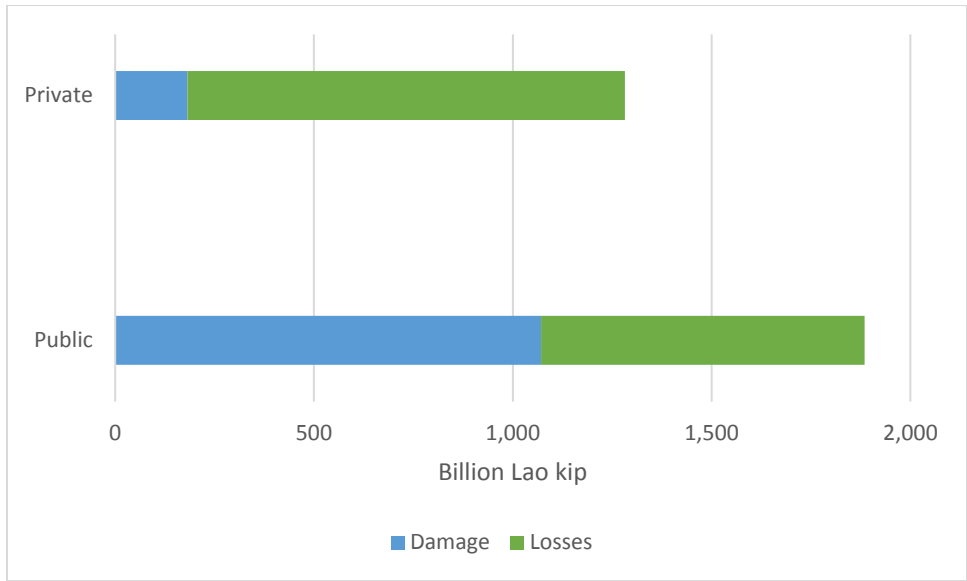
ພາກສ່ວນລັດ ແມ່ນໄດ້ຮັບຜົນກະທົບໜັກໜ່ວງທີ່ສຸດ ທາງດ້ານ ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ (ຕາມ

ຮູບສະແດງ 9). ການສູນເສຍດ້ານການຜະລິດ ໃນພາກສ່ວນເອກະຊົນ ເຊິ່ງສູງກວ່າ ພາກສ່ວນລັດນັ້ນ ແມ່ນມີບັດໄຈມາຈາກ ການສູນເສຍລາຍຮັບ ຂອງກະສິກອນ, ຜູ້ດຳເນີນ ວິສາຫະກິດ ຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງ, ແລະ ຜູ້ໃຫ້ບໍລິການ ໃນຂະແໜງການທ່ອງທ່ຽວ. ການສູນເສຍ ໃນພາກສ່ວນລັດ ສ່ວນຫຼາຍ



ແລ້ວ ແມ່ນເກີດກັບ ຂະແໜງການ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ ຕ້ອງໄດ້ມີການແກ້ໄຂ ຢ່າງໄວວາ ເພື່ອ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຕ້ອງໄດ້ສ້ອມແປງ ທາງນໍ້າ, ໄຟຟ້າ, ຖະໜົນ ແລະ ຂົວ ແລະ ເຄື່ອນຍ້າຍດິນ ເຈື່ອນ. ຄວາມເສຍຫາຍຂອງພາກເອກະຊົນ ຈາກໄພພິບັດນັ້ນ ແມ່ນຢູ່ໃນຂະແໜງການ ທີ່ຍູ່ອາໄສ ແລະ ຄວາມເສຍຫາຍຂອງພາກລັດ ເຊິ່ງເປັນຜົນມາຈາກ ເສັ້ນທາງແລະຂົວ ໃນຂະແໜງການຂົນສົ່ງ.

**ຮູບສະແດງ 9: ຜົນກະທົບຈາກໄພພິບັດ ຈັດຕາມ ຄວາມເປັນເຈົ້າຂອງ**



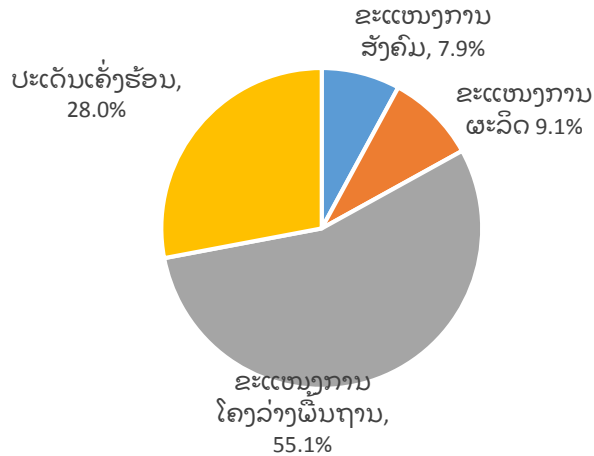
ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ສາດສະດວຕາມ ຂໍ້ມູນທາງການຂອງ ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ.

**ຄວາມຕ້ອງການ ເພື່ອຝັນຟຸ ແລະ ປົວແປງ ເສດຖະກິດມະຫາພາກ**

ຄວາມຕ້ອງການ ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນ ເພື່ອການຝັນຟຸນໍ້າຖ້ວມ ໃນໄລຍະສັ້ນ, ໄລຍະກາງ ແລະ ໄລຍະຍາວ ນັ້ນ ແມ່ນມີຫຼາຍ ເຊິ່ງລວມແລ້ວ ອາດວ່າມີມູນຄ່າ 4.422,86 ຕື້ກີບ. ມູນຄ່າ ສໍາລັບ ການຝັນຟຸ ແມ່ນສູງ ສຸດ ໃນຂະແໜງການ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ (55,1 ສ່ວນຮ້ອຍ), ຕາມມາດ້ວຍ ປະເດັນເຄັ່ງຮ້ອນຕ່າງໆ (28 ສ່ວນຮ້ອຍ). ມູນຄ່າ ສໍາລັບ ປະເດັນເຄັ່ງຮ້ອນນັ້ນ ສ່ວນຫຼາຍແລ້ວ ແມ່ນກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການຝັນຟຸຊີວິດ ການເປັນຢູ່ ຂອງປະຊາຊົນຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ. ຄວາມຕ້ອງການ ໄລຍະສັ້ນ ແລະ ໄລຍະກາງ ຮວມກັນແລ້ວ ມີປະມານ 54,7 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຄວາມຕ້ອງການ ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນທັງໝົດ ສໍາລັບ ການຝັນຟຸ, ແລະ ສ່ວນຫຼາຍແລ້ວ ມັນກວມເອົາ ການຊ່ວຍເຫຼືອເພື່ອຝັນຟຸ ຊີວິດການເປັນຢູ່ ຂອງປະຊາຊົນຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນ ກະທົບ ແລະ ການຝັນຟຸ ຂະແໜງການທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຮຸນແຮງ ເຊັ່ນວ່າ ຂະແໜງການກະສິກໍາ ແລະ ຂົນສົ່ງ (ສ້ອມແປງທາງ, ຂົວ ແລະ ທາງນໍ້າ), ສໍາລັບຄວາມຕ້ອງການ ໄລຍະຍາວນັ້ນ ສ່ວນຫຼາຍແລ້ວ ແມ່ນ ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການຍົກລະດັບ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ແລະ ການເກັບກູ້ ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ (ຕາມ

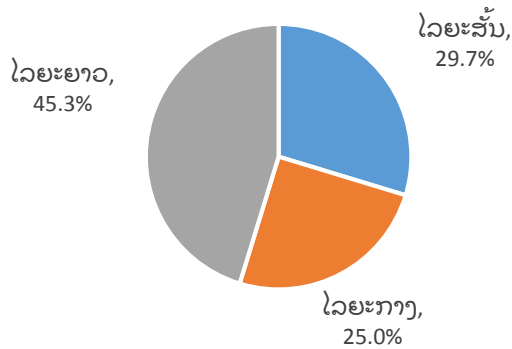
ຮູບສະແດງ 10, ຮູບສະແດງ 11 ແລະ ຕາຕະລາງ 5).

**ຮູບສະແດງ 10: ຄວາມຕ້ອງການ ສໍາລັບການຝຶນຝົມ ຈັດຕາມຂະແໜງການ (ອັດຕາສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຈໍານວນລວມທັງໝົດ)**



ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ຄາດຄະເນຕາມ ຂໍ້ມູນທາງການຂອງ ວັດຖະບານ ສປປ ລາວ.

**ຮູບສະແດງ 11: ຄວາມຕ້ອງການ ສໍາລັບການຝຶນຝົມ ຈັດຕາມຄວາມຮີບດ່ວນ (ອັດຕາສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຈໍານວນລວມທັງໝົດ)**



ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ຄາດຄະເນຕາມ ຂໍ້ມູນທາງການຂອງ ວັດຖະບານ ສປປ ລາວ.

**ຕາຕະລາງ 5: ຄວາມຕ້ອງການ ໄລຍະສັ້ນ, ໄລຍະກາງ ແລະ ໄລຍະຍາວ ສໍາລັບ ການຝຶນຝົມໄພພິບັດ (ຕົ້ນກີບ)**

	ໄລຍະສັ້ນ	ໄລຍະກາງ	ໄລຍະຍາວ	ລວມ ຄວາມຕ້ອງການ
<b>ຂະແໜງການສັງຄົມ</b>	<b>234</b>	<b>79</b>	<b>37</b>	<b>350</b>
ທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ຕັ້ງຖິ່ນຖານ	29,00	44,60	--	73,60
ການສຶກສາ	168,90	18,90	9,80	197,60
ສາທາລະນະສຸກ ແລະ ໂພຊະນາການ	27,31	--	--	27,31

ວັດທະນາທຳ	8,57	15,46	27,56	51,59
<b>ຂະແໜງການຜະລິດ</b>	<b>264</b>	<b>108</b>	<b>29</b>	<b>400</b>
ກະສິກຳ (ພືດລົມລຸກ, ລ້ຽງສັດ, ການປະມົງ, ປ່າໄມ້, ຊົນລະປະທານ)	231,50	97,00	28,80	357,30
ອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ	30,75	7,37	0,23	38,35
ທ່ອງທ່ຽວ	1,50	3,20		4,70
<b>ຂະແໜງການໂຄງລ່າງພື້ນຖານ</b>	<b>687</b>	<b>742</b>	<b>1.006</b>	<b>2.435</b>
ຂົນສົ່ງ	582,13	658,56	833,94	2.074,63
ນໍ້າໃຊ້ ແລະ ສຸຂາພິບານ	30,91	19,65	17,96	68,52
ທາງນໍ້າ	32,00	63,60	154,40	250,00
ໄຟຟ້າ	42,20	--	--	42,20
<b>ບັນກາທີ່ຕິດພັນກັບຫຼາຍຂະແໜງການ</b>	<b>129</b>	<b>179</b>	<b>929</b>	<b>1.237</b>
ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ; ການປ່ຽນແປງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ດືນຜ້າອາກາດ	17,25	106,11	52,64	176,00
ການບົກຄອງ	11,74	0.00	61,02	72,76
ການພັດທະນາມະນຸດ (ການຈ້າງງານ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່, ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ, ຄວາມພິການ, ແລະ ການບົກປ້ອງເດັກ)	73,10	73,20	54,60	200,90
ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ	26,61		760,79	787,40
<b>ລວມ</b>	<b>1.313</b>	<b>1.108</b>	<b>2.002</b>	<b>4.423</b>
<b>ລວມ( ເປັນເງິນໂດລາສະຫະລັດ ໂດຍປະມານ)</b>	<b>154</b>	<b>130</b>	<b>235</b>	<b>520</b>

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ຄາດຄະເນຕາມ ຂໍ້ມູນທາງການຂອງ ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ.

### ປະຫວັດຄວາມເປັນມາ ຂອງເສດຖະກິດມະຫາພາກ ແລະ ການປະເມີນ ຜົນກະທົບ

ສະພາບເສດຖະກິດ ຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ຊ້າລົງ ໃນຊຸມປີຜ່ານໆມາ ແຕ່ຍັງຄົງເຂັ້ມແຂງ. ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງຈີດີພີ ໃນຕົວຈິງ ໄດ້ຫຼຸດລົງໜ້ອຍໜຶ່ງ ມາເປັນ <sup>6,9</sup> ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນປີ <sup>2017</sup> ຈາກ <sup>7</sup> ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນປີ <sup>2016</sup> ແລະ <sup>7,3</sup> ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນປີ <sup>2015</sup>. ຈີດີພີ ທີ່ກຳນົດຂຶ້ນ (ຈີດີພີ ຕາມລາຄາປະຈຸບັນ) ໄດ້ຄາດຄະເນຢູ່ທີ່ 140.749 ຕື້ກີບ ໃນປີ <sup>2017</sup>, ແລະ ຈີດີພີ ຕໍ່ຫົວຄົນ ແມ່ນຢູ່ທີ່ <sup>20</sup> ລ້ານກີບ (ປະມານ 2.472 ໂດລາສະຫະລັດ).<sup>15</sup> ເສດຖະກິດ ໄດ້ຂະຫຍາຍຕົວ ສະໜ້າສະເໝີ ໃນໄລຍະ 2 ທົດສະວັດຜ່ານມາ ໂດຍມີອັດຕາຂະຫຍາຍຕົວສະເລ່ຍ ຢູ່ທີ່ 7,6 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນລະຫວ່າງ ປີ 1997 ເຖິງປີ 2017.

<sup>15</sup> ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ, ບົດລາຍງານເສດຖະກິດ ປະຈຳປີ, 2018.

ຄວາມທຸກຍາກໃນປະເທດນີ້ ໄດ້ຫຼຸດລົງຫຼາຍ ຈາກ 46 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຈຳນວນປະຊາກອນ ໃນປີ 1993 ມາ ເປັນປະມານ 23,2 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນປີ 2013; ເຊິ່ງໃນປະຈຸບັນນີ້ ຄາດຄະເນວ່າ ຢູ່ທີ່ 19 ສ່ວນຮ້ອຍ.<sup>16</sup> ການ ຂະຫຍາຍ ອຸດສາຫະກຳ ທີ່ຕ້ອງການແຮງງານຫຼາຍ ໃນຫວ່າງບໍ່ດົນມານີ້ (ກະສິກຳ, ການຜະລິດ ແລະ ບໍລິການ) ແລະ ລາຍໄດ້ເຂົ້າສູ່ປະເທດ ຄາດວ່າ ຈະສືບຕໍ່ ສະໜັບສະໜູນ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ.

ຜົນກະທົບຈາກນ້ຳຖ້ວມ ຕໍ່ກັບ ການປະຕິບັດງານ ຂອງຂະແໜງການຕົວຈິງ ແລະ ຕໍ່ກັບ ເສດຖະກິດ ມະຫາພາກ ລວມທັງໝົດ ໃນປີ 2018 ຄາດວ່າ ຈະມີຂອບເຂດຈຳກັດ ຍ້ອນວ່າ ບັນດາຂະແໜງການ ເສດຖະກິດ ດົນຕໍ່ ທີ່ຂັບເຄື່ອນການຂະຫຍາຍຕົວ ບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ. ອັດຕາສ່ວນໃຫຍ່ຂອງຈີດີພີ ໃນ ສປປ ລາວ ແມ່ນຂຶ້ນກັບ ຂະແໜງການອຸດສາຫະກຳ (ພະລັງງານ ແລະ ບໍ່ແຮ່, ການຜະລິດ ແລະ ກໍ່ສ້າງ) ແລະ ຂະແໜງບໍລິການ (ການຄ້າຂາຍສິ່ງ ແລະ ຊາຍຄ່ອຍ, ການທ່ອງທ່ຽວ, ການເງິນ ແລະ ການບໍລິການອື່ນໆ) ເຊິ່ງບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນ ກະທົບຫຍັງຫຼາຍ ຈາກໄພນ້ຳຖ້ວມຄັ້ງນີ້.

ສຳລັບ ດ້ານອຸດສາຫະກຳແລ້ວ, ຂະແໜງການນີ້ ກວມເອົາ 35,2 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງ ຈີດີພີ ໃນປີ 2017 ແລະ ປະກອບ ໃຫ້ ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດໂດຍລວມ ໃນອັດຕາ 3,9 ສ່ວນຮ້ອຍ. ການປະກອບສ່ວນດັ່ງກ່າວ ໃຫ້ກາ ນຂະຫຍາຍຕົວນີ້ ແມ່ນການຂະຫຍາຍໄພຜ້າ (ຮວມທັງ ໂຮງຜະລິດໄພຜ້າດ້ວຍຖ່ານຫີນ ທີ່ຫົງສາ) ແລະ 11 ໂຄງການເຂື່ອນໄພຜ້ານ້ຳຕົກ ຂະ ໜາດນ້ອຍ. ໂຄງການກໍ່ສ້າງທາງລົດໄຟ ທີ່ກຳລັງດຳເນີນຢູ່ ລະຫວ່າງ ສປປ ລາວ ແລະ ທາງລົດໄຟຈີນ ກໍ່ປະກອບສ່ວນໃຫ້ ອັດຕາການຂະຫຍາຍຕົວ ຂອງຂະແໜງການອຸດສາຫະກຳ ເຊັ່ນກັນ. ຕາມການລາຍງານ ໃຫ້ຮູ້ວ່າ ບໍ່ມີກິດຈະການໃດ ທີ່ໄດ້ກ່າວມານີ້ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກ ນ້ຳຖ້ວມ 2018.

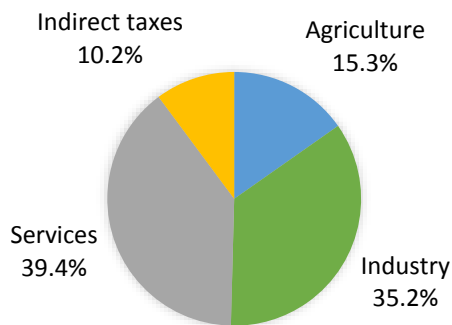
ໃນປີ 2017, ພາກບໍລິການ ໄດ້ຂະຫຍາຍຕົວ 4,5 ສ່ວນຮ້ອຍ ເຊິ່ງຫຼຸດລົງໜ້ອຍໜຶ່ງ ຈາກ 4,6 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນປີ 2016 ແລະ ເຮັດໃຫ້ ພາກການບໍລິການ ມີຕົວເລກ 39,4 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງຈີດີພີ ແລະ ປະກອບສ່ວນໃຫ້ ການ ຂະຫຍາຍຕົວລວມ ຂອງເສດຖະກິດ 1,8 ສ່ວນຮ້ອຍ (ຕາມ ຮູບສະແດງ 12). ເມື່ອທຽບກັບ ຫຼາຍປີຜ່ານມາ, ອົງ ປະກອບດັ່ງກ່າວຂອງຈີດີພີ ແມ່ນໄດ້ຄ່ອຍໆຫັນປ່ຽນຈາກ ການຜະລິດ ສູ່ການບໍລິການ ເຊິ່ງບັນດາຂະແໜງ ການ ໃຫ້ບໍລິການ ໄດ້ຂະຫຍາຍຕົວຂຶ້ນຫຼາຍ; ການບໍລິການເລົ່ານີ້ ປະກອບດ້ວຍ ກິດຈະການການເງິນ ແລະ ການປະກັນໄພ, ການຄ້າສິ່ງ ແລະ ຄ້າຄ່ອຍ, ການຂົນສົ່ງ ແລະ ສາງເກັບສິນຄ້າ, ການບໍລິການ ວິຊາຊີບ, ວິທະຍາສາດ ແລະ ວິຊາການ ແລະອື່ນໆ. ໃນຈຳນວນ ກິດຈະການ ທີ່ມີການລາຍງານວ່າ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກນ້ຳຖ້ວມນັ້ນ, ກິດຈະການຫຼັກແມ່ນ ການຄ້າສິ່ງ ແລະ ຄ້າຄ່ອຍ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ຂະແໜງການ ໃຫ້ ບໍລິການອື່ນໆ ບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ກໍ່ຕາມ, ແຕ່ວ່າ ຄວາມສູນເສຍ ຕໍ່ການຄ້າສິ່ງ ແລະ ຄ້າຄ່ອຍ ແລະ ການທ່ອງທ່ຽວ ຄາດຄະເນວ່າ ມີມູນຄ່າ 2,99 ຕື້ກີບ ແລະ 12,87 ຕື້ກີບ ຕາມລຳດັບ ເຊິ່ງສູງພໍ ທີ່ຈະມີຜົນ ກະທົບກັບ ຜົນໄດ້ຮັບຈາກຂະແໜງການນີ້.

ໃນຂະແໜງການຜະລິດນັ້ນ, ນ້ຳຖ້ວມຄັ້ງນີ້ ກະທົບຂະແໜງກະສິກຳ ຫຼາຍທີ່ສຸດ ເຊິ່ງມີຕົວເລກເຖິງ 16,2 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງຈີດີພີ ໃນປີ 2017 ເຊິ່ງໃນປີດັ່ງກ່າວນີ້ ຜົນການຜະລິດ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ 2,87 ສ່ວນຮ້ອຍ ແລະ ປະກອບສ່ວນໃຫ້ ອັດຕາການຂະຫຍາຍຕົວ ທາງເສດຖະກິດໂດຍລວມ 0,46 ສ່ວນຮ້ອຍ. ໃນນີ້ ການຜະລິດ

<sup>16</sup> ທະນາຄານໂລກ, ບົດລາຍງານ ການຕິດຕາມເສດຖະກິດລາວ, ເດືອນມິຖຸນາ 2018.

ກະສິກຳ ການຂະຫຍາຍຕົວຢູ່ທີ່ 3,73 ສ່ວນຮ້ອຍ ເມື່ອທຽບກັບປີຜ່ານມາ, ສ່ວນ ຜະລິດຕະພັນສັດລ້ຽງ, ການປະມົງ, ປ່າໄມ້ ແລະ ຕັດໄມ້ ໄດ້ຂະຫຍາຍຕົວ 5,91 ສ່ວນຮ້ອຍ, 3,20 ສ່ວນຮ້ອຍ ແລະ 11,31 ສ່ວນຮ້ອຍ ຕາມລຳດັບ. ການສູນເສຍລວມ ໃນຂະແໜງການນີ້ ເຊິ່ງສ່ວນຫຼາຍແລ້ວ ເກີດຂຶ້ນໃນພາກສ່ວນເອກະຊົນ ແມ່ນມີຈຳນວນເຖິງ 1.103,4 ຕື້ກີບ ແລະ ສະນັ້ນ ຈຶ່ງມີຜົນດ້ານລົບກັບ ຄາດຄະເນຈີດີພີ ສຳລັບປີ 2018. ການປະເມີນ ຂະແໜງການກະສິກຳ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ເຖິງແມ່ນວ່າ ໄດ້ມີການດຳເນີນການ ຢ່າງໄວວາ ເພື່ອສ້ອມແປງ ຊົນລະປະທານ ແລະ ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອ ກະສິກອນ ກໍ່ຕາມ ແຕ່ວ່າ ລະດູການຕໍ່ໄປ ອາດໄດ້ ຮັບຜົນກະທົບ ເຊິ່ງໝາຍຄວາມວ່າ ຈີດີພີ ປີ 2019 ອາດຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບເຊັ່ນກັນ ຢ່າງໜ້ອຍ ກໍ່ຢູ່ໃນ ໄຕມາດທີໜຶ່ງ ແລະ ໄຕມາດທີສອງ.

**ຮູບສະແດງ 12: ອົງປະກອບຂອງ ຈີດີພີ ໃນຕົວຈິງ ໃນປີ 2017 (ອັດຕາສ່ວນຮ້ອຍຂອງ ຈີດີພີລວມ)**

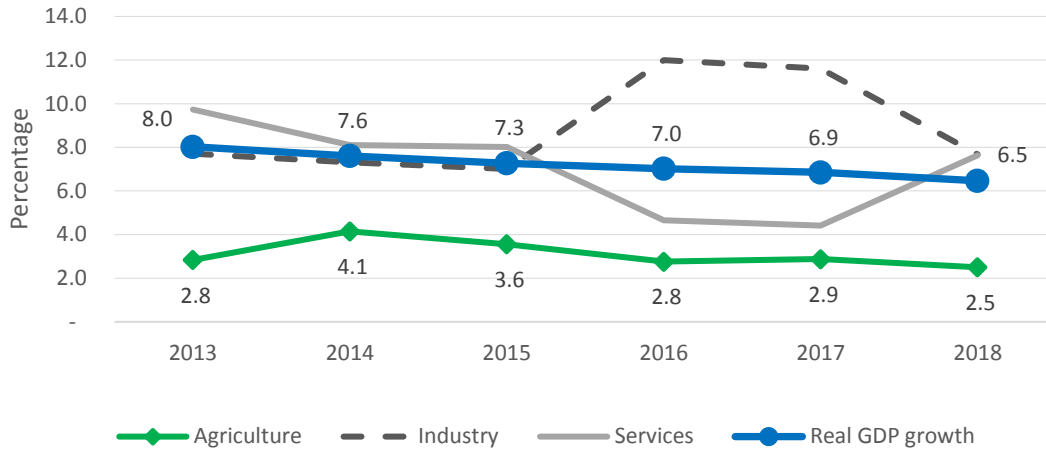


ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ຄາດຄະເນຕາມ ຂໍ້ມູນທາງການຂອງ ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ.

ສະນັ້ນ, ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງຈີດີພີ ໃນຕົວຈິງ ຄາດວ່າ ຈະຫຼຸດລົງເປັນ 6,5 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນປີ 2018 ຈາກ ການຄາດຄະເນ ໃນເບື້ອງຕົ້ນ 6,7 ສ່ວນຮ້ອຍ ຍ້ອນຜົນກະທົບຈາກນ້ຳຖ້ວມ ໃນຄັ້ງນີ້ (ຮູບສະແດງ 13).<sup>17</sup> ຕົວເລກທີ່ຫຼຸດລົງໜ້ອຍໜຶ່ງນີ້ແມ່ນ (-0,2 ສ່ວນຮ້ອຍຈຸດ) ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ມີຜົນກະທົບໜ້ອຍ ຕໍ່ກັບ ຜົນໄດ້ຮັບທາງເສດຖະກິດ ຈາກຂະແໜງການ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ເຊິ່ງເປັນຕົວຂັບເຄື່ອນຫຼັກ ຂອງ ເສດຖະກິດ, ແຕ່ມັນບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກ ຂະໜາດຂອງໄພພິບັດ ທີ່ມີຜົນຕໍ່ ຊີວິດຄົນ, ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ຂອງເອກະຊົນ, ຊັບສິນ ຫຼື ຊີວິດການເປັນຢູ່. ເຖິງແມ່ນວ່າ ຕົວເລກທີ່ຫຼຸດລົງນັ້ນ ມີຈຳນວນໜ້ອຍກໍ່ຕາມ ແຕ່ວ່າ ມັນກໍ່ມີຜົນເຮັດໃຫ້ ການຂະຫຍາຍຕົວ ຊັກຊ້າໃນລະດັບໜຶ່ງ.

<sup>17</sup> ອີງຕາມການຄາດຄະເນ ຈີດີພີ ໂດຍສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ.

ຮູບສະແດງ 13: ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງຈີດີພີ ໃນຕົວຈິງ ໃນ ສປປ ລາວ ຈັດຕາມປີ



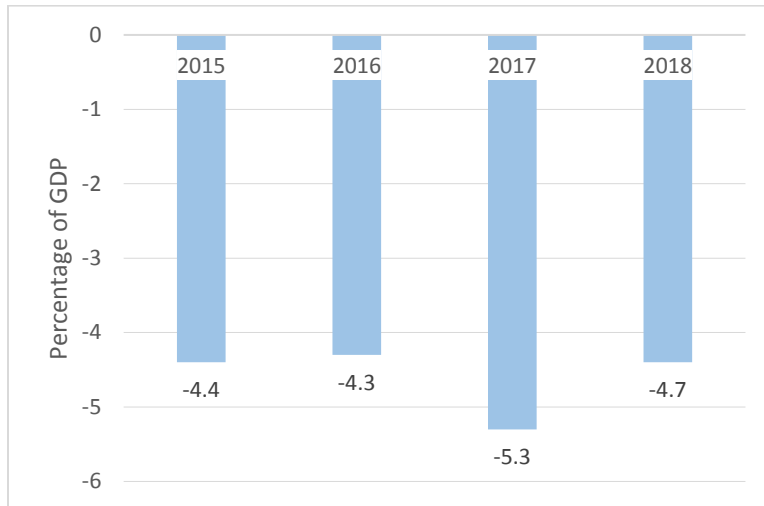
ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ຄາດຄະເນຕາມ ຂໍ້ມູນທາງການຂອງ ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ.

ຂົງເຂດເສດຖະກິດ ທີ່ສໍາຄັນ ອັນດັບທີສອງ ເຊິ່ງໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກນໍ້າຖ້ວມຄັ້ງນີ້ ແມ່ນ ໂຄງລ່າງ ພື້ນຖານ. ການຂົນສົ່ງ ເຊິ່ງຮວມທັງ ຖະໜົນ, ຂົວ ແລະ ອາຄານຂອງລັດຖະບານ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍຮຸນ ແຮງ ແລະ ສ້າງຄວາມສູນເສຍ ເຊິ່ງມີມູນຄ່າລວມເຖິງ 785,8 ຕື້ກີບ. ຄວາມສູນເສຍເວົ້ານີ້ ເກີດຂຶ້ນໃນ ພາກສ່ວນເອກະຊົນ ແລະ ພາກສ່ວນລັດ ເຊິ່ງອັດຕາສ່ວນຫຼາຍ ກໍ່ຄື ປະມານ 93 ສ່ວນຮ້ອຍ ແມ່ນເກີດຂຶ້ນ ກັບ ພາກສ່ວນລັດ.

ເຖິງແມ່ນວ່າ ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ຈະສືບຕໍ່ ຢູ່ໃນທິດທາງຂອງ ການທ້ອນໂຮມງົບປະມານ ກໍ່ຕາມ ແຕ່ ວ່າ ເພື່ອຕອບໂຕ້ກັບໄພນໍ້າຖ້ວມນີ້, ລັດຖະບານລາວ ໄດ້ຈັດບູລິມະສິດລາຍຈ່າຍ ໄປສູ່ພາກທີ່ໄດ້ຮັບຜົນ ກະທົບ ແລະ ໃຫ້ການຍົກເວັ້ນພາສີ-ອາກອນ ສໍາລັບ ທຸລະກິດທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ເຊິ່ງຄາດວ່າ ຈະສົ່ງຜົນໃຫ້ ຂາດງົບປະມານ 4,7 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຈີດີພີ. ໂດຍອີງຕາມ ຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ມາຈາກ ກະຊວງການເງິນ, ການສູນ ເສຍດ້ານງົບປະມານ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບໄພນໍ້າຖ້ວມ ແມ່ນຢູ່ທີ່ 0,4 ສ່ວນຮ້ອຍຈຸດ ຂອງຈີດີພີ ໃນປີ 2018 ເຊິ່ງ ເປັນຜົນມາຈາກ ການດໍາເນີນການ ຂອງລັດຖະບານ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບ ຈາກໄພນໍ້າຖ້ວມນັ້ນ. ຖ້າວ່າ ມູນຄ່າເວົ້ານີ້ ຖືກຫັກເອົາຈາກ ງົບປະມານ, ການຂາດເຂີນງົບປະມານ ອາດຈະຫຼຸດລົງເປັນ 4,3 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງ ຈີດີພີ ໃນປີ 2018 ເຊິ່ງບໍ່ແມ່ນການຂາດງົບປະມານ 4,7 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງຈີດີພີ ທີ່ຄາດໄວ້ສໍາລັບ ງົບປະມານປີ 2018 ໂດຍບໍ່ເກີດນໍ້າຖ້ວມ (ຕາມ ຮູບສະແດງ 14). ຜົນກະທົບຂອງ ນໍ້າຖ້ວມ 2018 ຈະມີຜົນສະທ້ອນຮຸນແຮງ ຕໍ່ ກັບງົບດູນງົບປະມານ ໃນປີ 2019 ຍ້ອນວຽກງານຟື້ນຟູ ທີ່ຈະດໍາເນີນໄປ ໃນຕະຫຼອດໄລຍະປີໜ້າ. ໂດຍສະ ເພາະແລ້ວ ໃນປີ 2019, ການຂາດງົບປະມານ ຄາດວ່າ ຈະເປັນ 0,9 ສ່ວນຮ້ອຍຈຸດ ສູງກວ່າ. ໝາຍຄວາມ ວ່າ ການຂາດງົບປະມານ 4,3 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນກໍລະນີ ນໍ້າຖ້ວມ ທຽບກັບ ການຂາດງົບປະມານ 3,6 ສ່ວນຮ້ອຍ ຖ້າບໍ່ເກີດນໍ້າຖ້ວມ ສໍາລັບ ປີ 2019.

ນອກຈາກນັ້ນແລ້ວ, ຄາດຄະເນວ່າ ຈະຍັງສືບຕໍ່ ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອ ພື້ນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກນໍ້າຖ້ວມ ໃນປີ 2019 ໂດຍການຍົກເວັ້ນພາສີ-ອາກອນ ແລະ ການຈັດບູລິມະສິດລາຍຈ່າຍ ໃຫ້ພາກພື້ນນີ້ ເປັນຈໍານວນເງິນ 500 ຕື້ກີບ (1,5 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງລາຍຈ່າຍທັງໝົດ) ສໍາລັບການຜື້ນຟູ ໄລຍະກາງ.

**ຮູບສະແດງ 14: ຕົວເລກງົບປະມານ ໃນແຕ່ລະປີ**



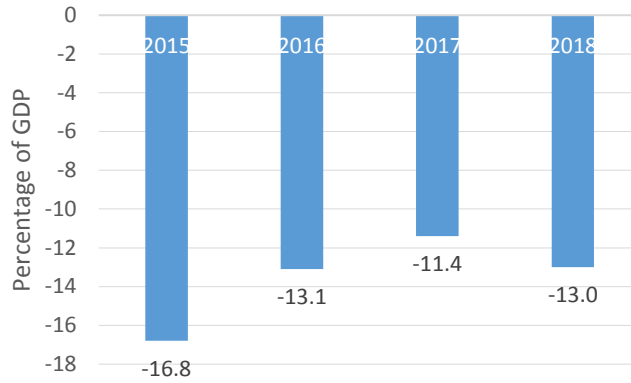
ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ຄາດຄະເນຕາມ ຂໍ້ມູນທາງການຂອງ ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ.

ຜົນກະທົບຂອງ ນໍ້າຖ້ວມ 2018 ຕໍ່ກັບ ເສດຖະກິດ ຄາດວ່າຈະບໍ່ມີຜົນສະທ້ອນຫຍັງຫຼາຍ ຕໍ່ກັບ ງົບດູນຂອງ ການຈ່າຍເງິນ. ໂດຍລວມແລ້ວ, ງົບດູນຂອງການຈ່າຍເງິນ ແມ່ນມີຫຼາຍເກີນ ໃນປີ 2017. ບັນຊີກະແສລາຍ ວັນ ໄດ້ໃຫ້ຮູ້ເຖິງ ການຂາດເຂີນ 1.193 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ, ສ່ວນບັນຊີດົນທຶນ ໄດ້ໃຫ້ຮູ້ເຖິງ ສ່ວນເກີນ ຈໍານວນ 21,8 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ແລະ ບັນຊີການເງິນ (ສຸດທິ) ໃຫ້ຮູ້ເຖິງ ລາຍຮັບຈໍານວນ 2.155,6 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ. ດ້ວຍເຫດນັ້ນ, ງົບດູນລວມ ຈຶ່ງມີມູນຄ່າເກີນ ເປັນຈໍານວນ 201 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ, ແລະ ຄັງເງິນຕ່າງປະເທດ ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 815 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ໃນປີ 2016 ມາເປັນ 1.016 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ໃນປີ 2017 (ປະມານ 2,5 ເດືອນ ຂອງໄລຍະນໍາເຂົ້າ).<sup>18</sup> ປັດໄຈຕົ້ນຕໍ ຂອງການປ່ຽນແປງ ງົບດູນຂອງບັນຊີກະແສລາຍວັນ ຍ້ອນນໍ້າຖ້ວມນັ້ນ ຈະແມ່ນ ຄວາມຕ້ອງການນໍາເຂົ້າ ຂອງຂະແໜງການຂົນສົ່ງ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການກໍ່ສ້າງ ຄືນ ແລະ ການບໍລິໂພກທົ່ວໄປຂອງ ຂະແໜງການອື່ນໆ. ສະນັ້ນ ການຂາດດູນ ໃນບັນຊີກະແສລາຍວັນ ຄາດວ່າ ຈະເພີ່ມຂຶ້ນໜ້ອຍໜຶ່ງ ໄປເປັນປະມານ 13 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນປີ 2018 (ຕາມ ຮູບສະແດງ 15).

<sup>18</sup> ການຄາດຄະເນ ຂອງພະນັກງານຂອງ ທະນາຄານໂລກ. ບໍ່ກວມເອົາ ການນໍາເຂົ້າ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ໂຄງການ ຊັບພະຍາກອນຂະໜາດໃຫຍ່.



**ຮູບສະແດງ 15: ຜົນກະທົບຂອງໄພພິບັດ ຕໍ່ກັບ ງົບດຸນຂອງບັນຊີກະແສລາຍວັນ**



ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ຄາດຄະເນຕາມ ຂໍ້ມູນທາງການຂອງ ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ.

### ຜົນກະທົບຕໍ່ ການພັດທະນາມະນຸດ

ການຈ້າງງານ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່, ບົດບາດຍິ່ງ-ຊາຍ, ຄວາມພິການ ແລະ ການປົກປ້ອງເດັກ

### ສະຫຼຸບຫຍໍ້ກ່ຽວກັບ ການພັດທະນາມະນຸດ

ນ້ຳຖ້ວມຄັ້ງນີ້ ມີຜົນສະທ້ອນຮຸນແຮງ ຕໍ່ກັບ ປະຊາຊົນ ແລະ ສັງຄົມ.

### ການຈ້າງງານ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່

ໃນຈຳນວນຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ໃນຂະແໜງການກະສິກຳນັ້ນ ແມ່ນເປັນກຳມະກອນ ທີ່ບໍ່ມີດິນຢູ່ ຜູ້ທີ່ອາດສູນເສຍຊັບສິນ ຫຼື ພຶດຜົນ ແລະ ໂອກາດໃນການເຮັດວຽກ ເຊິ່ງຮວມທັງ ການເຮັດວຽກ ໃນລະດູແລ້ງ 2019. ໃນຂະແໜງການ ບໍ່ເປັນທາງການນັ້ນ, ກຳມະກອນປະມານ 65.000 ຄົນ ແມ່ນໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ. ກຳມະກອນ “ເຮັດວຽກໃຫ້ຕົນເອງ” ໃນຂະແໜງການ ອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ ເຊິ່ງໝາຍເຖິງ ພວກທີ່ເຮັດວຽກໃຫ້ຕົນເອງ ຫຼື ຮ່ວມມືກັບຜູ້ອື່ນ ໂດຍບໍ່ມີຜູ້ອອກແຮງງານ ເປັນຂອງຕົນເອງນັ້ນ ໄດ້ສູນເສຍລາຍຮັບ ເປັນໄລຍະເວລາ ນັບຈາກ 2 ອາທິດ ເຖິງ 3 ເດືອນ. ລາຍຈ່າຍສຳລັບ ການບໍລິໂພກອາຫານ ໃນຄອບຄົວ, ສາທາລະນະສຸກ ແລະ ການສຶກສາ ໄດ້ຫຼຸດລົງຫຼາຍ. ຜົນສະທ້ອນໜຶ່ງ ທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນໄດ້ ຈາກການສູນເສຍ ວິຖີການດຳລົງຊີວິດ ກໍຄື ການອົບພະຍົກໄປບ່ອນອື່ນ ທັງໃນໄລຍະຊົ່ວຄາວ ຫຼື ໄລຍະຍາວ. ເກືອບ 60 ສ່ວນ ຮ້ອຍ ຂອງຜູ້ທີ່ອົບພະຍົກ ໄປເຮັດວຽກນັ້ນ ແມ່ນເປັນແມ່ຍິງ, ສະນັ້ນ ການອົບພະຍົກຂອງກຳມະກອນ ອາດເຮັດໃຫ້ ຜູ້ທີ່ຖືກປະໄວ້ເບື້ອງຫຼັງ ຕົກສູ່ໃນສະພາບສ່ຽງໄພ. ພວກທີ່ສູນເສຍ ວິຖີການດຳລົງຊີວິດ ຂອງພວກເຂົາ ຈະເປັນໜຶ່ງ ເຊິ່ງມັນອາດ ມີຜົນກະທົບຮຸນແຮງ ກັບພວກເຂົາ ຍ້ອນຕາໜ່າງຄວາມບອດໄພ ມີຈຳກັດ.

ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນ ຜົນກະທົບຮຸນແຮງເລົ່ານີ້, ການຟື້ນຟູ ໂອກາດຈ້າງງານ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່ ແມ່ນຈຳເປັນຮີບດ່ວນ ໂດຍຕ້ອງເນັ້ນໜັກໃສ່ ກຸ່ມຄົນທີ່ສ່ຽງໄພທີ່ສຸດ ແລະ ກຸ່ມຄົນທີ່ດ້ອຍໂອກາດທາງສັງຄົມທີ່ສຸດ ໂດຍການສະໜອງ ບັດໄຈນຳເຂົ້າ ແລະ ເຄື່ອງມືກະສິກຳ, ການເຮັດວຽກ ເພື່ອແລກເງິນ ຫຼື ການເຮັດວຽກ ເພື່ອແລກອາຫານ ສຳລັບ ພວກທີ່ບໍ່ມີວຽກເຮັດ, ພ້ອມທັງສ້າງ ກົນໄກການເງິນທີ່ເໝາະສົມ ສຳລັບ ວິສາຫະກິດ ຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງ ເພື່ອເລີ່ມຕົ້ນທຸລະກິດ, ແລະ ຈັດຜັກອົບຮົມຜີມີ ເພື່ອຫາທາງເລືອກ ໃນການດຳລົງຊີວິດ.

### *ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ, ຄວາມພິການ ແລະ ການປົກປ້ອງເດັກ*

ນ້ຳຖ້ວມຄັ້ງນີ້ ອີງເຮັດໃຫ້ ລະດັບຄວາມແຕກຕ່າງທີ່ມີຢູ່ແລ້ວຕໍ່ກັບ ແມ່ຍິງ, ເດັກ, ຜູ້ອາຍຸສູງ, ຄົນພິການ ແລະ ກຸ່ມຄົນດ້ອຍ ໂອກາດອື່ນໆໃນ ສປປ ລາວ ອີງຢັ້ງເຢີກ ແລະ ໜັກໜ່ວງຂຶ້ນ. ນ້ຳຖ້ວມຄັ້ງນີ້ ຍັງໄດ້ເຮັດໃຫ້ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ເພດກົງກັນຂ້າມ ອີງໜັກໜ່ວງຂຶ້ນ ເຊິ່ງອາດນຳໄປສູ່ການແຕກແຍກຂອງຄອບຄົວ, ການແຕກຫັກຂອງລະບົບປົກປ້ອງຊຸມຊົນ, ບ່ອນພັກເຊົາຢູ່ແຄ່ມທີ່ມີຄົນຫຼາຍ ເຊິ່ງຂາດເຂີນພະນັກງານຮັກສາຄວາມປອດໄພ ເພື່ອປົກປ້ອງກຸ່ມສ່ຽງໄພ, ຂາດອາຫານທີ່ຫຼາກຫຼາຍ, ໄພຜ້າ, ແລະ ນ້ຳໃຊ້ໃນຫຼາຍເຂດພື້ນທີ່ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ, ແລະ ອີກຫຼາຍໆບັດໄຈອື່ນໆ. ເຫັນໄດ້ວ່າ ເດັກ ແລະ ຄອບຄົວສ່ຽງໄພ ກຳລັງປະສົບກັບບັນຫາຈິດຕະສັງຄົມທີ່ຮຸນແຮງ ເຊິ່ງມັນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການແກ້ໄຂບັນຫາຈິດຕະສັງຄົມ ແລະ ຄວາມຢ້ານຂອງເດັກ ແລະ ຜູ້ປົກຄອງພວກເຂົາ ພ້ອມທັງແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ. ຍຸດທະສາດພື້ນຜູ້ໄດ້ກຳນົດເຖິງ ຄວາມຕ້ອງການພື້ນຜູ້ ໃນທັນທີ ແລະ ໃນໄລຍະສັ້ນ ເຊິ່ງຮວມທັງ ການສ້າງຕັ້ງ ແລະ ຫຼື ການຟື້ນຟູ ກົນໄກຕ່າງໆ ທີ່ຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການເຈາະຈົງຂອງແມ່ຍິງ, ເດັກ ແລະ ຄົນພິການ. ຄວາມຕ້ອງການພື້ນຜູ້ ໄລຍະສັ້ນນີ້ ແມ່ນຈະປະກອບໃຫ້ ຄວາມຕ້ອງການ ໄລຍະກາງ ແລະ ໄລຍະຍາວ ໂດຍມີເປົ້າໝາຍເພື່ອສ້າງຄວາມສາມາດ ໃນການປັບຕົວ ຂອງລະບົບປົກປ້ອງສັງຄົມ ແລະ ຮັບປະກັນວ່າ ແມ່ຍິງ, ເດັກ, ຄົນຫຼາກຫຼາຍເພດ, ຄົນພິການ ແລະ ກຸ່ມຄົນດ້ອຍໂອກາດນັ້ນ ຈະສາມາດປະກອບຄຳເຫັນ ເຂົ້າໃນການຕັດສິນໃຈ ກ່ຽວກັບ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ທີ່ກະທົບກັບ ຊີວິດຂອງພວກເຂົາ.

### **ປະຫວັດຄວາມເປັນມາ ກ່ຽວກັບ ການພັດທະນາມະນຸດ**

#### *ການຈ້າງງານ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່*

ການສຳຫຼວດແຮງງານ ໃນ ສປປ ລາວ ໃນປີ 2017<sup>19</sup> ໄດ້ລະບຸໃຫ້ເຫັນວ່າ 69 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງປະຊາກອນ ທັງໝົດຂອງປະເທດ ເຊິ່ງມີຈຳນວນ 6,9 ລ້ານຄົນນັ້ນ ແມ່ນຢູ່ໃນເກນອາຍຸເຮັດວຽກ (15 ປີຂຶ້ນໄປ). ອັດຕາສ່ວນຂອງ ປະຊາກອນໃນເກນອາຍຸເຮັດວຽກນັ້ນ ແມ່ນ 75,4 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນເຂດເທດສະບານ ແລະ 66 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນເຂດຊົນນະບົດ ຍ້ອນວ່າ ຈຳນວນປະຊາກອນ ອາຍຸຕ່ຳກວ່າ 15 ປີ ມີຫຼາຍກວ່າ ໃນເຂດຊົນນະບົດ. ແມ່ຍິງ ມີຫຼາຍກວ່າ 50 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນເກນອາຍຸເຮັດວຽກ ທັງໃນເທດເທດສະບານ ແລະ ໃນເຂດຊົນນະບົດ. ຕາຕະລາງ 6 ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ຕົວບົ່ງຊີ້ແຮງງານຕົ້ນຕໍ ໃນ ສປປ ລາວ.

<sup>19</sup> ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ, ການສຳຫຼວດແຮງງານ ໃນ ສປປ ລາວ ໃນປີ 2017, ເຜີຍແຜ່ໃນເດືອນມິຖຸນາ 2018.

**ຕາຕະລາງ 6: ຕົວບົ່ງຊີ້ ຕະຫຼາດແຮງງານຕົ້ນຕໍ ໃນ ສປປ ລາວ, ປີ 2017**

ປະຊາກອນໃນເກນອາຍຸເຮັດວຽກ	4.758.031
ກຳລັງແຮງງານ	1.940.230
ອັດຕາສ່ວນຂອງ ກຳລັງແຮງງານ (ສ່ວນຮ້ອຍ)	40,8
ນອກກຳລັງແຮງງານ	2.817.801
ເຮັດວຽກ	1.757.733
ຫວ່າງງານ	182.497
ອັດຕາຫວ່າງງານ (ສ່ວນຮ້ອຍ)	9,4
ກຳມະກອນເຮັດວຽກໃຫ້ຕົນເອງ	2.455.328
ອັດຕາຂອງອົງປະກອບ ແຮງງານທີ່ບໍ່ໄດ້ນຳໃຊ້ (ສ່ວນຮ້ອຍ)	25,8
ອັດຕາຫວ່າງງານຂອງໄວໜຸ່ມ, ອາຍຸ 15–24 ປີ (ສ່ວນຮ້ອຍ)	18,2
ອັດຕາສ່ວນຂອງ ກຳມະກອນເຮັດວຽກໄດ້ຮັບຄ່າຈ້າງ ໃນການຈ້າງງານທັງໝົດ (ສ່ວນຮ້ອຍ)	32,4
ເງິນເດືອນລວມຍອດສະເລ່ຍ ຂອງຜູ້ອອກແຮງງານ (ກີບ)	2.481.000

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ, ການສຳຫຼວດແຮງງານ ໃນ ສປປ ລາວ ໃນປີ 2017, ເຜື້ອແຜ່ ໃນເດືອນມິຖຸນາ 2018.

ໃນຈຳນວນ 1,8 ລ້ານຄົນ ທີ່ຖືກຈ້າງແຮງງານນັ້ນ, 1,5 ລ້ານຄົນ ຄາດວ່າ ຢູ່ໃນການຈ້າງງານ ບໍ່ເປັນທາງການ ໃນປີ 2017. ກຳມະກອນເຮັດວຽກໃຫ້ຕົນເອງ ມີຈຳນວນເຖິງ 33,5 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນການຈ້າງງານ ບໍ່ເປັນທາງການ. ຫຼາຍກວ່າເຄິ່ງລ້ານຄົນ ເຮັດວຽກໃນພາກ ກະສິກຳ, ປ່າໄມ້ ແລະ ການປະມົງ, ຕາມມາດ້ວຍ ການຄ້າ ສົ່ງ ແລະ ຄ້າຍ່ອຍ ແລະ ການບົກຄອງ ແລະ ບ້ອງກັນປະເທດ. ກຳມະກອນເຮັດວຽກຊ່ວຍຄອບຄົວ (ບໍ່ໄດ້ຮັບເງິນປະຈຳ) ມີອັດຕາສ່ວນການຈ້າງງານ ສູງສຸດ ເຖິງ 38,3 ສ່ວນຮ້ອຍ, ຕາມມາດ້ວຍ ຜູ້ອອກແຮງງານ ແລະ ກຳມະກອນເຮັດວຽກໃຫ້ຕົນເອງ. ແມ່ຍິງ ມັກຈະເຮັດວຽກ ເປັນກຳມະກອນຊ່ວຍຄອບຄົວ ຫຼາຍກວ່າຜູ້ຊາຍ, ສ່ວນຜູ້ຊາຍນັ້ນ ມັກຈະເປັນຜູ້ອອກແຮງງານ.

ໃນຈຳນວນການຈ້າງງານທັງໝົດ, ຂະແໜງການທາງການ ມີຈຳນວນ 26,5 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຜູ້ອອກແຮງງານ 35,2 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນຂະແໜງການບໍ່ເປັນທາງການ ແລະ 38,3 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນຄົວເຮືອນ. ແມ່ຍິງ ມີຫຼາຍກວ່າຜູ້ຊາຍ ທີ່ຖືກຈ້າງງານ ບໍ່ເປັນທາງການ ໃນທຸກໆແຂວງ ຍົກເວັ້ນແຂວງຫຼວງພະບາງ. ຊ່ອງຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ໃນອັດຕາການຈ້າງງານ ບໍ່ເປັນທາງການ ແມ່ນສູງສຸດ ໃນແຂວງເຊກອງ ແລະ ອັດຕະປື. ຄາດຄະເນວ່າ 127.000 ຄົນ ອາໄສຢູ່ປະເທດອື່ນ ເຊິ່ງໃນຈຳນວນນັ້ນ ເກືອບ 60 ສ່ວນຮ້ອຍ ເປັນແມ່ຍິງ. ຄົນສ່ວນຫຼາຍທີ່ໄປຢູ່ຕ່າງປະເທດນັ້ນ ແມ່ນເພື່ອເຮັດວຽກ ແລະ ສົ່ງເງິນ ແລະ/ຫຼື ສິນຄ້າ ກັບຄືນບ້ານເກີດ.

ເງິນເດືອນສະເລ່ຍຂອງ ຜູ້ອອກແຮງງານ ເຊິ່ງຮວມທັງ ການຈ່າຍເປັນເງິນ ແລະ ການຈ່າຍເປັນວັດຖຸ ແລະ ລາຍຮັບຈາກວຽກເສີມ ແມ່ນ 2,5 ລ້ານກີບ, ແລະ ຄ່າສະເລ່ຍ ແມ່ນຢູ່ທີ່ 1,8 ລ້ານກີບ. ຊ່ອງຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ທີ່ຜົນເດັ່ນ ແມ່ນຢູ່ທີ່ ລາຍຮັບຂອງຜູ້ອອກແຮງງານເພດຍິງ ເຊິ່ງໂດຍສະເລ່ຍແລ້ວ ແມ່ນ 0,5 ລ້ານກີບ ຕໍ່ເດືອນ ໜ້ອຍກວ່າຜູ້ຊາຍ. ຂອບເຂດລາຍຮັບ ທີ່ແມ່ຍິງສ່ວນຫຼາຍໄດ້ຮັບ ແມ່ນແຕ່ 1 ລ້ານ ເຖິງ 1,5 ລ້ານກີບ

(32,1 ສ່ວນຮ້ອຍ), ສ່ວນຜູ້ຊາຍແມ່ນແຕ່ 2 ລ້ານ ເຖິງ 2,5 ລ້ານກີບ (24,5 ສ່ວນຮ້ອຍ). ໂດຍລວມແລ້ວ ແມ່ຍິງໄດ້ຮັບເງິນ ໜ້ອຍກວ່າຜູ້ຊາຍຫຼາຍ ເຊິ່ງຄາດຄະເນ ລາຍຮັບສຸດທິແຫ່ງຊາດ ຕໍ່ຫົວຄົນ ແມ່ນ 5.354 ໂດລາສະຫະລັດ ສໍາລັບແມ່ຍິງ ເມື່ອທຽບກັບຜູ້ຊາຍ ແມ່ນ 6.789 ໂດລາສະຫະລັດ.<sup>20</sup> ແມ່ຍິງທີ່ ຖືກຈ້າງງານ ສ່ວນຫຼາຍຈະຢູ່ໃນອາຊີບ ບໍລິຫານ ແລະ ວິຊາຊີບ ຫຼາຍກວ່າຜູ້ຊາຍ. ແມ່ຍິງສ່ວນຫຼາຍ ຍັງຈະເປັນ ພະນັກງານບໍລິການ ແລະ ພະນັກງານຂາຍ ຫຼາຍກວ່າຜູ້ຊາຍ, ສໍາລັບ ອັດຕາສ່ວນຂອງ ກໍາມະກອນກະສິກໍາ ທີ່ມີທັກສະ ທັງຊາຍແລະຍິງ ຈະຢູ່ທີ່ປະມານ 41 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງ ຜູ້ທີ່ຖືກຈ້າງງານ.

ມາຮອດປີ 2017, ມີປະຊາກອນເຮັດວຽກ ພຽງແຕ່ 0,8 ລ້ານຄົນ ໃນຈໍານວນປະມານ 4,8 ລ້ານຄົນ ໄດ້ເຂົ້າ ຢູ່ໃນ ລະບົບບົກບ້ອງສັງຄົມ. ໃນຈໍານວນນີ້, 72 ສ່ວນຮ້ອຍ ແມ່ນເຂົ້າຢູ່ໃນ ກອງທຶນປະກັນສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ແລະ 21 ສ່ວນຮ້ອຍ ແມ່ນຢູ່ໃນ ກອງທຶນປະກັນສຸຂະພາບແຫ່ງຊາດ. ໃນຈໍານວນຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ (259.000 ຄົນ), ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນມີປະກັນສຸຂະພາບ, ຕາມມາດ້ວຍ ຜົນປະໂຫຍດເວລາເກີດລູກ ແລະ ຜົນ ປະໂຫຍດສໍາລັບ ຜູ້ອອກບໍານານ.<sup>21</sup>

### *ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ*

ສປປ ລາວ ຖືກຈັດຢູ່ໃນອັນດັບທີ 138 ໃນຈໍານວນ 188 ປະເທດ ສໍາລັບ ດັດສະນີພັດທະນາມະນຸດ ເຊິ່ງ ດັດ ສະນີພັດທະນາ ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ແມ່ນ 0,934. ເຖິງແມ່ນວ່າ ປະເທດໄດ້ມີຄວາມຄືບໜ້າຫຼາຍ ທາງດ້ານ ຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ, ແຕ່ວ່າ ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບ ກໍຍັງມີຢູ່ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ຢູ່ໃນເຂດພື້ນທີ່ ກໍາ ລັງພັດທະນາ.

### *ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ*

ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແມ່ນມີແຜ່ຫຼາຍ ໃນ ສປປ ລາວ ທາງດ້ານ ການຈ້າງງານ ທີ່ເປັນ ທາງການ ແລະ ບໍ່ເປັນທາງການ, ການເຂົ້າເຖິງ ການບໍລິການດ້ານການເງິນ ແລະ ການເຂົ້າຮ່ວມໃນສັງຄົມ ແລະ ການເມືອງ. ຕົວຢ່າງສໍາຄັນ: ເຖິງແມ່ນວ່າ 25 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງ ສະມາຊິກສະພາແຫ່ງຊາດ ເປັນເພດ ຍິງ ໃນປີ 2017, ແຕ່ວ່າ ອຸປະສັກຕໍ່ການນໍາຂອງແມ່ຍິງ ແມ່ນມີຢູ່ໃນຂັ້ນແຂວງ ແລະ ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ເຊິ່ງ ແມ່ຍິງ ມີພຽງແຕ່ 6 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງ ຈໍານວນເຈົ້າເມືອງ ແລະ 2,6 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຈໍານວນນາຍບ້ານ.<sup>22</sup> ຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ ໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມໂດຍ ຄະນະກຳມາທິການ ເພື່ອຄວາມກ້າວໜ້າຂອງແມ່ຍິງ, ແມ່ ແລະ ເດັກ, ສະພາຜູ້ແທນຍິງ ປະຈໍາສະພາແຫ່ງຊາດ ແລະ ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ. ສໍາລັບການຈ້າງງານ,

<sup>20</sup> ອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອການພັດທະນາ, ອັບເດດຂໍ້ມູນສະຖິຕິ ກ່ຽວກັບ ດັດສະນີ ແລະ ຕົວບົ່ງຊີ້ເຖິງ ການ ພັດທະນາມະນຸດ, ປີ 2018.

<sup>21</sup> ເຊິ່ງນຳມາຈາກຂ້າງເທິງ.

<sup>22</sup> ສປປ ລາວ, ບົດລາຍງານ ເພື່ອສົ່ງໃຫ້ CEDAW, ປີ 2017.

ນອກຈາກ ຄວາມແຕກໂຕນ ໃນຕະຫຼາດແຮງງານ ທີ່ໄດ້ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນແລ້ວ, ແມ່ຍິງ ຍັງໃຊ້ເວລາຫຼາຍກວ່າຜູ້ຊາຍ ເພື່ອເຮັດວຽກເຮືອນ ແລະ ເຮັດວຽກຜະລິດ ເຊິ່ງໃຊ້ເວລາ <sup>150</sup> ນາທີຕໍ່ວັນ ເພື່ອເຮັດວຽກເຮືອນ ແລະ ວຽກເບິ່ງແຍງຄອບຄົວ ທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບຄ່າແຮງງານ ເຊິ່ງເມື່ອທຽບກັບຜູ້ຊາຍ ແມ່ນໃຊ້ເວລາ <sup>36</sup> ນາທີ.<sup>23</sup> ນອກຈາກນັ້ນແລ້ວ, ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບ ລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ສ່ວນໃຫຍ່ແລ້ວແມ່ນຢູ່ ໃນກຸ່ມຄົນດ້ອຍໂອກາດອື່ນໆ:

- *ຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍ:* ແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍ ມັກຈະບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກກົດໝາຍ ທີ່ມີເປົ້າໝາຍເພື່ອປົກປ້ອງ ສິດທິຂອງແມ່ຍິງ ຍ້ອນວ່າ ພວກເຂົາຂາດການເຂົ້າເຖິງ ການບໍລິການ ແລະ ກົດໝາຍຮີດຄອງ.<sup>24</sup> ອຸປະສັກທາງດ້ານ ພາສາ ແລະ ວັດທະນາທຳ ກໍ່ຈຳກັດ ກຸ່ມຄົນນີ້ ຈາກການເຂົ້າເຖິງ ການສຶກສາ ແລະ ກິດຈະການສ້າງລາຍຮັບ.
- *ກຸ່ມຄົນທີ່ມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງເພດ (ກຸ່ມ LGBTQI):* ບຸກຄົນໃນກຸ່ມ LGBTQI ປະສົບກັບອຸປະສັກ ແລະ ການຈຳແນກ. ການເຂົ້າເຖິງ ການບໍລິການ ຂອງກຸ່ມຄົນພິການ LGBTQI ຍິ່ງມີອຸປະສັກເພີ່ມຂຶ້ນ ຍ້ອນການຂາດຄວາມເຂົ້າໃຈ ກ່ຽວກັບ ຕົວຕົນຂອງພວກເຂົາ, ຄວາມຕ້ອງການຂອງພວກເຂົາ ແລະ ຮູບແບບຂອງການຈຳແນກ ທີ່ພວກເຂົາປະສົບຢູ່ໃນຊຸມຊົນຂອງພວກເຂົາ.<sup>25</sup>
- *ຄົນພິການ:* ອຸປະສັກດ້ານຄວາມພິການ ແມ່ນແຕກຕ່າງກັນຫຼາຍ ໃນແຕ່ລະເພດ, ອາຍຸ, ຊົນເຜົ່າ, ເບື້ອງຫຼັງທາງເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ, ແລະ ຄວາມມັກທາງເພດ.<sup>26</sup> ຕາມການລາຍງານ ໃຫ້ຮູ້ວ່າ ແມ່ຍິງພິການ ປະສົບກັບ ຄວາມອັບອາຍ ແລະ ການຄຸກຄາມ ຫຼາຍກວ່າຜູ້ຊາຍພິການ, ແລະ ຍັງປະສົບກັບອຸປະສັກ ໃນການໄດ້ຮັບ ການບໍລິການ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ຢູ່ໃນເຂດຊົນນະບົດ.

*ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງກັບເພດກົງກັນຂ້າມ*

ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງກັບເພດກົງກັນຂ້າມ ແມ່ນເປັນບັນຫາສຸຂະພາບຮຸນແຮງ ໃນ ສປປ ລາວ. ຄວາມຮຸນແຮງນັ້ນ ມາໃນຮູບແບບຂອງ ພຶດຕິກຳທາງກາຍ, ພຶດຕິກຳທາງເພດ ແລະ ພຶດຕິກຳຄວບຄຸມ. ບົດລາຍງານສະບັບໜຶ່ງ ໃນປີ 2014 ໄດ້ລາຍງານໃຫ້ຮູ້ວ່າ ໃນກຸ່ມແມ່ຍິງທີ່ເຄີຍມີຄູ່ຄອງ, 30,3 ສ່ວນຮ້ອຍ ເຄີຍປະສົບກັບ ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ທາງກາຍ, ທາງເພດ ແລະ/ຫຼື ທາງຈິດໃຈ. ແມ່ຍິງທີ່ເຄີຍມີຄູ່ຄອງ 11,6 ສ່ວນຮ້ອຍ ເຄີຍປະສົບກັບ ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງທາງກາຍ ໃນຕະຫຼອດໄລຍະຊີວິດຂອງພວກເຂົາ ແລະ 4 ສ່ວນຮ້ອຍ ປະສົບກັບ ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງທາງກາຍ ໃນໄລຍະ 12 ເດືອນຜ່ານມາ, 7,2 ສ່ວນຮ້ອຍ ໄດ້ຮັບການ

<sup>23</sup> ອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອແມ່ຍິງ (UN Women), ບົດລາຍງານຄວາມຄືບໜ້າ ກ່ຽວກັບ ແມ່ຍິງທົ່ວໂລກ ປີ 2015–2016: ການຫັນປ່ຽນເສດຖະກິດ, ການປະຕິບັດສິດທິ, ປີ 2016.  
<sup>24</sup> ອົງການແຄຣິສາກິນ (CARE International), ການສົ່ງເສີມ ເສດຖະກິດຂອງແມ່ຍິງ ໃນກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ລຽບຕາມແມ່ນ້ຳຂອງ: ບົດລາຍງານກ່ຽວກັບ ກໍລະນີສຶກສາ ໃນປະເທດລາວ, ປີ 2015.  
<sup>25</sup> ອົງການພັດທະນາສາກົນ ປະເທດສະຫະລັດອາເມລິກາ (USAID), ການວິເຄາະບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຄວາມພິການ ໃນ ສປປ ລາວ, ປີ 2018.  
<sup>26</sup> ເຊິ່ງນຳມາຈາກຂ້າງເທິງ.

ລາຍງານວ່າ ເຄີຍປະສົບກັບ ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງທາງເພດ ໃນຕະຫຼອດໄລຍະຊີວິດຂອງພວກເຂົາ ແລະ 3,1 ສ່ວນຮ້ອຍ ປະສົບກັບ ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງທາງເພດ ໃນໄລຍະ 12 ເດືອນຜ່ານມາ.<sup>27</sup> ນອກຈາກນັ້ນ ແລ້ວ, ໃນຈຳນວນແມ່ຍິງທີ່ເຄີຍມີຄູ່ຄອງນັ້ນ, 34,8 ສ່ວນຮ້ອຍ ໄດ້ຮັບການລາຍງານກ່ຽວກັບ ພຶດຕິກຳຄວບ ຄຸມ ຂອງຄູ່ຄອງຂອງຕົນ. ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງກັບແມ່ຍິງ ແມ່ນເປັນທີ່ຍອມຮັບໄດ້ ໃນຂອບເຂດໃດໜຶ່ງ ເຊິ່ງມີແມ່ຍິງ 29,4 ສ່ວນຮ້ອຍ ລາຍງານວ່າ ຕົນເຊື່ອວ່າ ເມຍ ຕ້ອງບໍ່ປະຕິເສດ ມີເພດສຳພັນ ແລະ 44,9 ສ່ວນຮ້ອຍ ເຫັນດີວ່າ ຜົວ ສາມາດຕິເມຍໄດ້ ຖ້າວ່າ ເມຍນອກໃຈ. ມາດຖານ ແລະ ບົດບາດ ລະຫວ່າງຍິງ- ຊາຍ ເຫັນວ່າເປັນສາເຫດໜຶ່ງຂອງ ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງກັບແມ່ຍິງ, ຕົວຢ່າງ: ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ຂອງຄູ່ນອນ ອາດເກີດມາຈາກ ການກິນເຫຼົ້າ, ຄວາມບໍ່ສັດຊື່ ແລະ ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກທາງການເງິນ ໃນ ຄອບຄົວ.

ໃນກຸ່ມແມ່ຍິງ ທີ່ເຄີຍປະສົບກັບ ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຈາກຄູ່ນອນ, ຄວາມອິດອັດໃຈ ແລະ ຄວາມ ອັບອາຍ ມີການກົດກັ້ນແມ່ຍິງ ຈຳນວນ 43,2 ສ່ວນຮ້ອຍ ຈາກການລາຍງານ ກ່ຽວກັບ ເຫດການທີ່ເກີດຂຶ້ນ ນັ້ນ, ແລະ ໜ້ອຍກວ່າ 30 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂໍຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອ ຈາກຫ້ອງການລັດ ຫຼື ພາກສ່ວນອື່ນໆ. ການ ປະສານງານ ແມ່ນຍັງຂາດເຂີນ ໃນບັນດາຂະແໜງການ ທີ່ໃຫ້ບໍລິການຊ່ວຍເຫຼືອ ຜູ້ປະສົບກັບການໃຊ້ ຄວາມຮຸນແຮງກັບເພດກົງກັນຂ້າມ ສະນັ້ນຈຶ່ງບໍ່ມີກົນໄກເກັບກຳຂໍ້ມູນ ທີ່ເຊື່ອມສານກັນດີ ເພື່ອເກັບກຳຂໍ້ ມູນກ່ຽວກັບ ກໍລະນີ ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງກັບເພດກົງກັນຂ້າມ. ຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການດຳເນີນ ຄະດີແຜ່ງ ໃນ ສປປ ລາວ, ຂໍ້ຂັດແຍ່ງໃນຄອບຄົວ ຈະແມ່ນ ໜ່ວຍງານໄກ່ແກ່ຍບ້ານ ເປັນຜູ້ຈັດການ. ໃນ ທົ່ວປະເທດ ມີສູນພັກເຊົາ ພຽງແຕ່ໜຶ່ງ ທີ່ຂຶ້ນກັບ ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ (ມີຢູ່ໃນ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ), ແລະ ເຖິງແມ່ນວ່າ ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ ສະໜອງໜ່ວຍງານໃຫ້ຄຳປຶກສາ ໃນຫຼາຍແຂວງ ແລະ ຫຼາຍ ເມືອງ ກໍຕາມ, ແຕ່ວ່າ ການປະເມີນ ຄວາມສາມາດ ຂອງໜ່ວຍງານເລົ່ານີ້ ໃນການໃຫ້ບໍລິການ ທີ່ມີຄຸນ ນະພາບສູງ ສຳລັບ ຜູ້ປະສົບໄພນ້ຳຖ້ວມ ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນຮີບດ່ວນ.

### ຄົນພິການ

ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບ ຄົນພິການ ໃນ ສປປ ລາວ ມີໜ້ອຍ. ອັດຕາສ່ວນຂອງຄົນພິການ ຕາມການລາຍງານ ໃຫ້ຮູ້ ວ່າ ມີ 2,8 ສ່ວນຮ້ອຍ ເຊິ່ງອັດຕາສ່ວນຂອງ ເພດຊາຍ ແລະ ເພດຍິງ ແມ່ນເທົ່າກັນ. ອັດຕາສ່ວນນີ້ ສູງກວ່າ ໜ້ອຍໜຶ່ງ ໃນເຂດຊົນນະບົດ ທີ່ບໍ່ມີເສັ້ນທາງຜ່ານ (3,3 ສ່ວນຮ້ອຍ) ແລະ ເພີ່ມຂຶ້ນຫຼາຍ ຕາມອາຍຸ ເຊິ່ງ 19 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຜູ້ຍິງ ແລະ 17 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຜູ້ຊາຍ ທີ່ອາຍຸຫຼາຍກວ່າ 60 ປີ ມີຄວາມພິການ.<sup>28</sup> ນອກຈາກບັນຫາທ້າທາຍທາງຮ່າງການແລ້ວ, ຄົນພິການ ຍັງປະສົບກັບ ຄວາມອັບອາຍ ແລະ ການຈຳແນ ກ.

<sup>27</sup> ຄະນະກຳມາທິການແຫ່ງຊາດ ເພື່ອຄວາມກ້າວໜ້າຂອງ ແມ່ຍິງ ແລະ ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ, ການສຳຫຼວດແຫ່ງຊາດ ກ່ຽວກັບ ສຸຂະພາບ ແລະ ປະສົບການຊີວິດ ຂອງແມ່ຍິງ ໃນປີ 2014: ບົດສຶກສາ ກ່ຽວກັບ ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງກັບ ແມ່ຍິງ, ປີ 2014.

<sup>28</sup> ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ ແລະ ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ, ປີ 2015. ຄວາມໜ້າເຊື່ອຖືຂອງ ຂໍ້ມູນນີ້ ແມ່ນໜ້າສົງໄສ ຍ້ອນ ວ່າ ມັນກົງກັນຂ້າມຢ່າງຈະແຈ້ງກັບ ຂໍ້ມູນຈາກ ອົງການອະນາໄມໂລກ ເຊິ່ງພົບວ່າ 18,9 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງປະຊາກອນ ໃນ ອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້ ມີຄວາມພິການ.

## ການປົກປ້ອງເດັກ

ໃນ ສປປ ລາວ, ຂອບເກີດໝາຍແຫ່ງຊາດ ເພື່ອແກ້ໄຂ ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງກັບເດັກ ແມ່ນໄດ້ສ້າງຂຶ້ນຢູ່ ໃນ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການຕ້ານ ແລະ ສະກັດກັ້ນ ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກ (ສະບັບປີ 2015). ແຜນງານປົກປ້ອງເດັກ ໃນ ສປປ ລາວ ປະກອບດ້ວຍ ການຊ່ວຍເຫຼືອຂອງລັດຖະບານ ແລະ ການຊ່ວຍເຫຼືອ ຂອງຄູ່ຮ່ວມງານ ເພື່ອແກ້ໄຂ ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ, ການທາລຸນ, ການປະລະເດັກ ແລະ ການຂົ່ນທະບຽນ ການເກີດຂອງເດັກ ທີ່ຍັງມີໜ້ອຍ. ມີເດັກພຽງແຕ່ 73 ສ່ວນຮ້ອຍ ທີ່ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນ ໃນເວລາເກີດໃໝ່, ສ່ວນ 49 ສ່ວນຮ້ອຍ ແມ່ນບໍ່ມີໃບຢັ້ງຢືນການເກີດ.<sup>29</sup> ເດັກ 1 ໃນ 6 ຄົນ ໃນ ສປປ ລາວ ປະສົບກັບ ການໃຊ້ຄວາມຮຸນ ແຮງທາງກາຍ ຢ່າງໜ້ອຍ 1 ຄັ້ງ ກ່ອນອາຍຸຮອດ 18 ປີ ແລະ ມີຈຳນວນໜຶ່ງ ທີ່ປະສົບກັບ ຮູບແບບໃດໜຶ່ງ ຂອງ ການທາລຸນທາງເພດ. ເດັກສ່ວນຫຼາຍ ບໍ່ຮູ້ຈັກ ບ່ອນທີ່ຕົນສາມາດລາຍງານ ກ່ຽວກັບ ການໃຊ້ຄວາມ ຮຸນແຮງ ແລະ ພວກເຂົາ ບໍ່ຊອກຫາ ພາກສ່ວນທີ່ສາມາດຊ່ວຍເຫຼືອພວກເຂົາໄດ້.<sup>30</sup>

## ການປະເມີນ ຜົນກະທົບຈາກໄພພິບັດ ຕໍ່ກັບ ການພັດທະນາມະນຸດ

### ຜົນກະທົບຂອງໄພພິບັດ ຕໍ່ກັບ ການຈ້າງງານ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່

ເຖິງແມ່ນວ່າ ຈຳນວນກຳມະກອນ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກ ນ້ຳຖ້ວມຄັ້ງນີ້ ອາດຫຍຸ້ງຍາກໃນການຄາດຄະ ເນໄດ້ ກໍ່ຕາມ, ແຕ່ວ່າ ຜົນກະທົບຂອງ ນ້ຳຖ້ວມຄັ້ງນີ້ ຕໍ່ກັບ ການຈ້າງງານ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່ ສາມາດ ເວົ້າໄດ້ວ່າ ມີຜົນກະທົບຫຼາຍສຸດ ໃນຂະແໜງກະສິກຳ, ການຄ້າ, ອຸດສາຫະກຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ. ຍ້ອນວ່າ ແຮງງານ ໃນຂະແໜງການ ບໍ່ເປັນທາງການ ມີສູງ (83 ສ່ວນຮ້ອຍ), ການຄາດຄະເນ ຈຶ່ງສະຫຼຸບເອົາວ່າ ຢ່າງ ໜ້ອຍ ຄົວເຮືອນເຄິ່ງໜຶ່ງ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບນັ້ນ ກວມເອົາ ກຳມະກອນທີ່ເຮັດວຽກໃຫ້ຕົນເອງ ຫຼື ປະກອບສ່ວນເປັນ ກຳມະກອນໃນຄອບຄົວ. ນັ້ນໝາຍຄວາມວ່າ ກຳມະກອນບໍ່ເປັນທາງການ ຢ່າງໜ້ອຍ 65.000 ຄົນ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກນ້ຳຖ້ວມ ໃນຄັ້ງນີ້. ກຳມະກອນທີ່ເຮັດວຽກໃຫ້ຕົນເອງ ໃນຂະແໜງອຸດ ສາຫະກຳແລະການຄ້າ ໄດ້ສູນເສຍລາຍຮັບ ເປັນໄລຍະເວລາ ຈາກ 2 ອາທິດ ເຖິງ 3 ເດືອນ (ໃຫ້ເບິ່ງ ການ ລາຍງານກ່ຽວກັບ ຂະແໜງການອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ), ເຊິ່ງໄດ້ສົ່ງຜົນໃຫ້ ການບໍລິໂພກອາຫານ ໃນ ຄອບຄົວ, ລາຍຈ່າຍເພື່ອສຸຂະພາບ ແລະ ການສຶກສາ ຫຼຸດລົງຫຼາຍ.

<sup>29</sup> ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ, ການສຳຫຼວດຕົວບົ່ງຊີ້ສັງຄົມລາວ ຄັ້ງທີ II ປີ 2017: ບົດລາຍງານຜົນການສຳຫຼວດ (ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ສປປ ລາວ: ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ ແລະ ອົງການຢູນິເຊັບ, ປີ 2018).

<sup>30</sup> ຄະນະກຳມາທິການແຫ່ງຊາດ ເພື່ອແມ່ແລະເດັກ, ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ ແລະ ອົງການຢູນິເຊັບ ປະຈຳ ສປປ ລາວ. ການສຳຫຼວດທົ່ວປະເທດ ກ່ຽວກັບ ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງກັບເດັກ ໃນ ສປປ ລາວ: ບົດລາຍງານເບື້ອງຕົ້ນ (ສປປ ລາວ: ຄະນະກຳມາທິການແຫ່ງຊາດ ເພື່ອແມ່ແລະເດັກ, ປີ 2016).

ໃນຂະແໜງກະສິກໍາ, ພື້ນທີ່ບຸກຜັງລ້ຽງສັດ ແລະ ວິສາຫະກິດຈະລະພາກ ທີ່ຖືກທໍາລາຍນັ້ນ ບໍ່ສະເພາະແຕ່ ສົ່ງຜົນໃຫ້ ສຸນເສຍລາຍຮັບຂອງບຸກຄົນ ແຕ່ຍັງກະທົບກັບ ສະມາຊິກຂອງຄອບຄົວທີ່ຖືກກະທົບ ເຊັ່ນກັນ. ໂດຍອີງຕາມ ການສໍາຫຼວດແຮງງານ, ກົນໄກຮັບມືທົ່ວໄປ ໃນເວລາຂາດເຂີນລາຍຮັບ ແມ່ນການຫຼຸດຜ່ອນ ລາຍຈ່າຍ ໃນຄອບຄົວ (29,8 ສ່ວນຮ້ອຍ); ຂາຍຊັບສິນ ຫຼື ສັດລ້ຽງ (7,1 ສ່ວນຮ້ອຍ); ແລະ ຂໍຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອຈາກ ໝູ່ເພື່ອນ ຫຼື ພີ່ນ້ອງ (4,1 ສ່ວນຮ້ອຍ). ການຫຼຸດຜ່ອນ ລາຍຈ່າຍໃນຄອບຄົວ ແມ່ນເປັນກົນໄກຮັບມື ທີ່ມັກ ຖືກນໍາໃຊ້ຫຼາຍທີ່ສຸດທັງໃນເຂດເທດສະບານ ແລະ ເຂດຊົນນະບົດ.<sup>31</sup>

ການຫຼຸດລາຍຈ່າຍ ຍ້ອນຂາດລາຍຮັບນັ້ນ ຈະມີຜົນກັບ ໄພຊະນາການ ແລະ ສຸຂະພາບ ໃນເຂດພື້ນທີ່ ຖືກ ຜົນກະທົບ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ໃນກຸ່ມປະຊາກອນຊົນນະບົດ ເຊິ່ງປະມານ 14,2 ສ່ວນຮ້ອຍ ຄາດຄະເນວ່າ ບໍ່ ສາມາດຄ້ຳປະກັນອາຫານໄດ້. ຕົວຢ່າງ: ຊາວໄຮ ທີ່ບໍ່ສາມາດ ບຸກພືດໃນທັນທີ ສໍາລັບ ລະດູການເກັບກ່ຽວຕໍ່ ໄປ ອາດຈະອົບພະຍົກໄປບ່ອນອື່ນ ເພື່ອຫາວຽກເຮັດ. ຊາວນາສ່ວນຫຼາຍ ເຊິ່ງມີຈໍານວນຫຼາຍກວ່າ ຊາວໄຮ ນັ້ນ ໄດ້ວາງແຜນອົບພະຍົກ ໃນປີນີ້ ຍ້ອນບໍ່ສາມາດບຸກພືດໄດ້ ແລະ ຍ້ອນສຸນເສຍລາຍຮັບ. ການອົບພະ ຍົກເພື່ອຫາວຽກເຮັດ ສ່ວນຫຼາຍແລ້ວ ແມ່ນການອົບພະຍົກ ພາຍໃນ ສປປ ລາວ ແລະ ໄປປະເທດໄທ ໂດຍ ສະເພາະແມ່ນ ບັນດາແຂວງພາກກາງ ແລະ ພາກໃຕ້, ແລະ ສໍາລັບ ຊາວກະສິກອນເຫຼົ່ານີ້ ວຽກທີ່ ພວກ ເຂົາເຮັດສ່ວນຫຼາຍ ແມ່ນວຽກຢູ່ໃນຂະແໜງກໍ່ສ້າງ ແລະ ອຸດສາຫະກໍາ ເຊິ່ງລາຍຮັບສະເລ່ຍ ແມ່ນປະມານ 6.000 – 65.000 ກີບຕໍ່ວັນ ແລະ ສູງກວ່າ ໃນເວລາເຮັດວຽກຢູ່ຕ່າງປະເທດ. ໂດຍລວມແລ້ວ ເກືອບ 60 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງພວກທີ່ອົບພະຍົກໄປເຮັດວຽກນັ້ນ ແມ່ນເປັນແມ່ຍິງ.

ພາລະອີກອັນໜຶ່ງ ຂອງຊາວກະສິກອນ ຜູ້ທີ່ສຸນເສຍ ຮູບແບບການດໍາລົງຊີວິດ ຂອງພວກເຂົາແລ້ວນັ້ນ ແມ່ນໜ້າສົນ. ໂດຍ ອີງຕາມ ການຄາດຄະເນ ທີ່ໄດ້ລາຍງານໃນຂະແໜງກະສິກໍາ, 70 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງຄົວ ເຮືອນ ບົກກະຕິແລ້ວ ຈະມີໜ້າສົນ ໃນເວລາເກີດໄພພິບັດຂອງປີ ເຊິ່ງສ່ວນຫຼາຍແລ້ວ ແມ່ນເພື່ອຊື້ ເຄື່ອງ ບຸກຂອງຜັງ ເຊິ່ງຮວມທັງ ເມັດພັນ, ປຸ່ຍ, ຍາຂ້າສັດຕູພືດ ແລະອື່ນໆ; ເພື່ອການລົງທຶນ; ເພື່ອປັບປຸງ ສຸຂະພາບ; ແລະ ເພື່ອລາຍຈ່າຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບໂຮງຮຽນ ເຊັ່ນວ່າ ເຄື່ອງແບບ ແລະ ອຸປະກອນ. ພືດຜົນທີ່ ຖືກທໍາລາຍທັງໝົດ ຫຼື ຜົນເກັບກ່ຽວທີ່ຫຼຸດລົງຫຼາຍ ຈະອີງເພີ່ມພາລະທາງການເງິນ ໃຫ້ກະສິກອນຜູ້ກູ້ຢືມເງິນ ເຊິ່ງສ່ວນຫຼາຍແລ້ວ ອາດຈະຕ້ອງໄດ້ກູ້ຢືມເງິນເພີ່ມຕື່ມ ເພື່ອການຜະລິດ. ເນື່ອງຈາກວ່າ ມີພຽງແຕ່ປະມານ 17 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງ ປະຊາກອນໃນເກນອາຍຸເຮັດວຽກ ໃນ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ຮັບການບົກບ້ອງ ຈາກພາກສ່ວນ ປະກັນສັງຄົມ ດັ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວມາແລ້ວນັ້ນ, ສະນັ້ນ ຕາໜ່າງຄວາມປອດໄພຂອງສັງຄົມ ສໍາລັບ ກໍາມະກອນຜູ້ໄດ້ ຮັບຜົນກະທົບນັ້ນ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ຜູ້ທີ່ທຸກຍາກຂາດເຂີນ ຈຶ່ງມີຂອບເຂດຈໍາກັດ.

*ຜົນກະທົບຈາກນໍ້າຖ້ວມ ຕໍ່ກັບດ້ານບົດບາດຍິງ-ຊາຍ*

ເຖິງແມ່ນວ່າ ຜົນກະທົບນັ້ນ ແຕກຕ່າງກັນ ຢູ່ໃນແຕ່ລະແຂວງ ກໍ່ຕາມ, ແຕ່ວ່າ ສິ່ງທີ່ຄົ້ນພົບດົນຕໍ ກ່ຽວ ກັບ ຜົນກະທົບຈາກນໍ້າຖ້ວມຄັ້ງນີ້ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ຜູ້ຊາຍ ແລະ ຜູ້ຍິງ ທີ່ເຮັດວຽກການຜະລິດ ແລະ ມີ ລາຍຮັບພຽງພໍ ໃນຜ່ານມານັ້ນ ຍັງເຫຼືອແຫຼ່ງທຶນພຽງໜ້ອຍດຽວ ເພື່ອຈັດການ ກັບສະພາບການນີ້. ໂດຍ ສະເພາະແລ້ວ, ນໍ້າຖ້ວມຄັ້ງນີ້ ກະທົບກັບ ການເຂົ້າເຖິງ ບໍລິການ ແລະ ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນ ສໍາລັບແມ່ຍິງ.

<sup>31</sup> ສຸນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ, ບົດລາຍງານ ການສໍາຫຼວດແຮງງານ ໃນ ສປປ ລາວ ໃນປີ 2017, ເຜີຍແຜ່ໃນປີ 2018.



ແມ່ຍິງ ມີໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບຫຼັກ ໃນການຕັກນ້ຳ ເຊິ່ງໝາຍຄວາມວ່າ ຜູ້ທີ່ຢູ່ໃນແຄ້ມຂອງຜູ້ອົບພະຍົບນັ້ນ ຕ້ອງໃຊ້ເວລາດົນ ເພື່ອລໍຖ້າເອົານ້ຳ. ນອກຈາກນັ້ນແລ້ວ, ແມ່ຍິງໃນແຄ້ມເຫຼົ່ານີ້ ຍັງບໍ່ມີຄວາມເປັນສ່ວນ ຕົວ ໃນເວລາອາບນ້ຳ ແລະ ໃຊ້ຫ້ອງນ້ຳ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ໃນເວລາທີ່ພວກເຂົາເປັນປະຈຳເດືອນ. ຄວາມ ຂາດເຂີນຫ້ອງອາບນ້ຳ ແລະ ຫ້ອງນ້ຳ ສຳລັບຄົນພິການ ຍິງເພີ່ມຄວາມຮັບຜິດຊອບໃຫ້ ພີ່ນ້ອງທີ່ເປັນ ແມ່ຍິງ ຕ້ອງໄດ້ເບິ່ງແຍງພວກເຂົາ. ໃນຄົວເຮືອນນັ້ນ, ໄພພິບັດ ສາມາດນຳໄປສູ່ຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ໃນເລື່ອງການ ເງິນ ເຊິ່ງອາດກໍ່ໃຫ້ເກີດ ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງໃນຄອບຄົວ ແລະ ເຮັດໃຫ້ແມ່ຍິງ ມີຄວາມສ່ຽງຫຼາຍຂຶ້ນ.

ຄົວເຮືອນທີ່ມີແມ່ຍິງ ເປັນຫົວໜ້າຄອບຄົວ ອາດປະສົບກັບ ບັນຫາທ້າທາຍ ໃຫຼຍກວ່າຄົນອື່ນໆ ໃນການເຂົ້າ ເຖິງ ການບໍລິການດ້ານ ສາທາລະນະສຸກ, ກົດໝາຍ ແລະ ສັງຄົມ. ໄພພິບັດຄັ້ງນີ້ ຍັງໄດ້ຊ້ຳຕື່ມ ການຕັດຂາດ ແມ່ຍິງ ອອກຈາກການຕັດສິນໃຈ ໃນແຄ້ມຜູ້ອົບພະຍົບ. ຄະນະກຳມະການພັດທະນາບ້ານ ເຊິ່ງ<sup>90</sup> ສ່ວນຮ້ອຍ ແມ່ນຜູ້ຊາຍເປັນຫົວໜ້ານັ້ນ ຍັງຄົງຮັກສາໜ້າທີ່ຂອງພວກເຂົາ ໃນການຄຸ້ມຄອງແຄ້ມ. ເຮັດໃຫ້ຊາວບ້ານ ສ່ວນຫຼາຍ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ແມ່ຍິງນັ້ນ ຖືກຕັດຂາດອອກຈາກ ການຕັດສິນໃຈ ກ່ຽວກັບ ການຕອບໂຕ້ໄພ ນ້ຳຖ້ວມ ແລະ ການຜົນຟູ. ສະພາບການເຊັ່ນນີ້ ເຮັດໃຫ້ແມ່ຍິງ ຮູ້ສຶກວ່າ ການຕັດສິນໃຈທັງໝົດ ກ່ຽວກັບ ຊີວິດຂອງພວກເຂົາ, ລູກຫຼານຂອງພວກເຂົາ ແລະ ເງື່ອນໄຂການດຳລົງຊີວິດ ຂອງພວກເຂົາ ແມ່ນຂຶ້ນກັບ ຄົນອື່ນ ເຊັ່ນວ່າ ຜູ້ຈັດການແຄ້ມ ແລະ ອຳນາດການບົກຄອງລັດ. ບໍ່ມີໃຜມາປຶກສາຫາລື ກັບພວກເຂົາ ກ່ຽວ ກັບ ການຄຸ້ມຄອງແຄ້ມ, ການກໍ່ສ້າງບ່ອນພັກເຊົາ ຫຼື ເຮືອນຢູ່ລົດຄາວ.

ໃນແຂວງວຽງຈັນ, ນ້ຳຖ້ວມ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ຕ້ອງໂຈະ ວຽກງານປູກຈິດສຳນຶກ ແລະ ການເຜີຍແຜ່ ກ່ຽວກັບ ການແບ່ງບັນວຽກງານ ໃຫ້ເທົ່າທຽມກັນ ລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແລະ ການກຳນົດ “ບ້ານຕົວແບບ ຄວາມສະເ ໝີພາບຍິງ-ຊາຍ” ຈາກສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ. ໃນວຽກງານດັ່ງກ່າວນີ້, ບ້ານ ແລະ ຄົວເຮືອນ ໄດ້ຮັບສີ່ ຂໍ້ມູນ ຂ່າວສານ, ສື່ການສຶກສາ ແລະ ການສື່ສານ ກ່ຽວກັບ ຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ, ຄວາມສຳຄັນໃນການ ຊ່ວຍໃຫ້ແມ່ຍິງ ເຂົ້າເຖິງ ຄະນະກຳມະການບ້ານ ແລະ ກອງປະຊຸມບ້ານ, ແລະ ການກຳຈັດ ການໃຊ້ຄວາມ ຮຸນແຮງຕໍ່ກັບແມ່ຍິງ. ນ້ຳຖ້ວມຄັ້ງນີ້ ຍັງໄດ້ຕັດຂາດການສື່ສານ ລະຫວ່າງ ຄະນະຂັ້ນເມືອງ ແລະ ຄະນະຂັ້ນ ບ້ານ ຂອງສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ.

ຜົນກະທົບຕົ້ນຕໍ ດ້ານຈິດຕະສັງຄົມ ຈາກເຂື່ອນແຕກ ໃນແຂວງອັດຕະປື ແລະ ນ້ຳຖ້ວມຄັ້ງນີ້ ປະກອບ ດ້ວຍ ບັນຫາ ແລະ ຄວາມກົດດັນ ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ເຊິ່ງເປັນໄດ້ໃນຫຼາຍຮູບແບບ ແຕກຕ່າງກັນ ສຳລັບ ຜູ້ຊາຍ ແລະ ຜູ້ຍິງ. ສ່ວນຫຼາຍແລ້ວ ແມ່ຍິງ ກັງວົນໃຈກ່ຽວກັບ ຄວາມປອດໄພຂອງ ລູກຫຼານຂອງພວກເຂົາ ໃນ ແຄ້ມພັກເຊົາ, ແລະ ຄວາມຍ້ານກົວຂອງພວກເຂົາ ປະກອບດ້ວຍ ການຖືກຄຸກຄາມທາງເພດ, ຂີ້ລັກ, ການ ຄ້າມະນຸດ, ແລະ ການເຈັບປ່ວຍ ພ້ອມທັງ ຍ້ານເກີດອັກຄີໄພ. ຜູ້ຊາຍ ກັງວົນໃຈຫຼາຍ ກ່ຽວກັບ ຄວາມປອດ ໄພ ໃນແຄ້ມພັກເຊົາໃໝ່ ແລະ ບໍ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງ ພື້ນທີ່ດິນຜະລິດ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ລະດູໜາວ ກຳລັງ ໃກ້ເຂົ້າມາ. ທັງຊາຍ ແລະ ຍິງ ກັງວົນໃຈ ກ່ຽວກັບ ການຂາດອາຫານ ແລະ ນ້ຳ, ແລະ ພວກເຂົາຍ້ານວ່າ ນ້ຳ ຈະຖ້ວມອີກ. ທັງສອງເພດ ລາຍງານໃຫ້ຮູ້ວ່າ ນອນບໍ່ຫຼັບດີ ອ້ອນຄວາມກັງວົນໃຈ ແລະ ຄວາມກົດດັນ. ບໍ່ມີ ຈັກຄົນ ທີ່ໄດ້ລາຍງານ ກ່ຽວກັບ ການນຳໃຊ້ ຍຸດທະສາດຮັບມື (ຍົກເວັ້ນແຕ່ ຜູ້ຊາຍ ທີ່ໄດ້ລາຍງານວ່າ ການ ຕື່ມເຫຼົ້າ ແມ່ນເປັນກົນໄກຮັບມືອັນໜຶ່ງ) ແລະ ເພິ່ງລັດຖະບານ ເພື່ອຕອບສະໜອງ ສິ່ງທີ່ພວກເຂົາ ຕ້ອງການ. ຜູ້ຊາຍບາງຄົນ ທີ່ສາມາດເດີນທາງ ກັບໝູ່ເພື່ອ ຫຼື ພີ່ນ້ອງ ໄດ້ເດີນທາງອອກນອກແຄ້ມ ເພື່ອ

ຫາອາຫານ ແລະ ບາງຄົນ ກໍ່ໄດ້ເຮັດວຽກກັບບໍລິສັດ ທີ່ສ້າງເຂື່ອນນັ້ນ ເພື່ອອະນາໄມເຮືອນ ໃນບ້ານທີ່ໄດ້ຮັບ ຜົນກະທົບ.

ໃນທີ່ສຸດແລ້ວ, ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ກັບເພດກົງກັນຂ້າມ ແລະ ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ທາງເພດໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ ໃນໄລຍະຍົກຍ້າຍ ແລະ ໃນເຫດການສຸກເສີນ. ບັດໄຈຕ່າງໆ ທີ່ປະກອບເຮັດໃຫ້ ຄວາມ ສ່ຽງເພີ່ມຂຶ້ນນັ້ນ ປະກອບດ້ວຍ ການແຍກຈາກຄອບຄົວ, ການແຕກຫັກຂອງ ລະບົບບົກບ້ອງຊຸມຊົນ, ການອາໄສຢູ່ໃນແຄ້ມ ທີ່ມີຄົນຫຼາຍ ເຊິ່ງບໍ່ມີພະນັກງານ ຮັກສາຄວາມປອດໄພ ເພື່ອບົກບ້ອງ ກຸ່ມສ່ຽງໄພ, ແລະ ບໍ່ມີໄພຜ້າ ໃນຫຼາຍເຂດພື້ນທີ່ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ແລະ ບັດໄຈອື່ນໆ. ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ ການໃຊ້ຄວາມຮຸນ ແຮງ ກັບເພດກົງກັນຂ້າມ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ ໃນແຄ້ມຜູ້ອົບພະຍົບ ແລະ ໃນບ່ອນຫຼົບໄພຊົ່ວຄາວ ໃນເມືອງສະໜາ າມໄຊ ຍ້ອນສະພາບການ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງແຄ້ມ. ບ່ອນຫຼົບໄພຊົ່ວຄາວ ຢູ່ບ້ານຫາດດຽວ ແມ່ນມີຄົນຫຼາຍ ເກີນ ແລະ ບໍ່ມີຄວາມເປັນສ່ວນຕົວ ສຳລັບ ແມ່ຍິງ ຫຼື ຜູ້ຊາຍ. ຫ້ອງນ້ຳຊາຍ ແລະ ຫ້ອງນ້ຳຍິງ ຕິດກັນ ແລະ ພື້ນທີ່ອາບນ້ຳ ບໍ່ເປັນສ່ວນຕົວ ສຳລັບ ແມ່ຍິງ ຫຼື ຜູ້ຊາຍ. ແຄ້ມໂຮງຮຽນມັດທະຍົມປາຍ ສະໜາມໄຊ ບໍ່ມີ ຫ້ອງນ້ຳ ຫຼື ບ່ອນອາບນ້ຳເລີຍ ທີ່ແຍກຊາຍ ແລະ ຍິງຕ່າງຫາກ.

*ຜົນກະທົບຈາກໄພພິບັດ ຕໍ່ກັບ ຄົນພິການ*

ຜູ້ອົບພະຍົບທີ່ເປັນຄົນພິການ ປາກົດວ່າ ຖືກຕັດຂາດ ຈາກການຕັດສິນໃຈ ແລະ ວຽກງານອື່ນໆ ໃນແຄ້ມ. ຕາມການລາຍງານ ໃຫ້ຮູ້ວ່າ ເດັກ ແລະ ຜູ້ໃຫຍ່ ທີ່ເປັນຄົນພິການ ປະສົບກັບ ຄວາມອັບອາຍ ແລະ ການຈຳ ແນກ. ອາຄານໃນແຄ້ມຊົ່ວຄາວ ບ້ານຫາດດຽວ ບໍ່ໄດ້ຖືກອອກແບບມາ ເພື່ອການເຄື່ອນທີ່ຂອງຄົນພິການ ເຊິ່ງໝາຍຄວາມວ່າ ພວກເຂົາຕ້ອງໄດ້ອາໄສຄົນອື່ນ ເພື່ອໄປຫ້ອງນ້ຳ ແລະ ສະຖານທີ່ອາບນ້ຳ. ໃນເຂດ ຊົນນະບົດຂອງລາວ, ສິ່ງທີ່ກ່າວມານັ້ນ ແມ່ນເປັນບັນຫາພິເສດ ສຳລັບຄົນພິການ ແລະ ຜູ້ອາຍຸສູງ ຍ້ອນວ່າ ພວກເຂົາຈຳກັດ ການກິນອາຫານ ແລະ ນ້ຳ ແລະ ຫຼຸດຈຳນວນຄັ້ງ ທີ່ພວກເຂົາຕ້ອງໄປຂັບຖ່າຍ ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ ເປັນພາລະກັບ ພີ່ນ້ອງ (ແມ່ຍິງ) ທີ່ເບິ່ງແຍງພວກເຂົາ, ເຮັດໃຫ້ມັນມີຜົນສະທ້ອນດ້ານລົບ ຕໍ່ກັບ ສຸຂາອະ ນາໄມ ແລະ ສຸຂະພາບ ຂອງພວກເຂົາ. ແມ່ຍິງພິການ ທີ່ມາຢູ່ໃນແຄ້ມນັ້ນ ແມ່ນບໍ່ເຂົ້າຮ່ວມໃນ ການ ບໍລິການດູແລເດັກ ແລະ ຄອບຄົວ.

*ຜົນກະທົບຈາກໄພພິບັດ ຕໍ່ກັບ ການບົກບ້ອງເດັກ*

ເຫັນໄດ້ວ່າ ເດັກ ແລະ ຄອບຄົວສ່ຽງໄພ ກຳລັງປະສົບກັບ ບັນຫາຈິດຕະສັງຄົມ ທີ່ຮຸນແຮງ ໃນທຸກໆເຂດ ທີ່ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໄພພິບັດ. ມັນບໍ່ມີກົນໄກບົກບ້ອງເດັກ ຢ່າງເປັນລະບົບ ເພື່ອຮັບປະກັນ ຄວາມປອດ ໄພຂອງເດັກ, ແລະ ບໍ່ໄດ້ມີການເກັບກຳຂໍ້ມູນ ກ່ຽວກັບ ການບົກບ້ອງເດັກ. ເຫດການຕົວຈິງນັ້ນ ໄດ້ສະທ້ອນ ໃຫ້ເຫັນເຖິງ ຄວາມຕ້ອງການຮີບດ່ວນ ເພື່ອແກ້ໄຂທາງດ້ານຈິດໃຈ ແລະ ຄວາມເຈັບຊ້າ ຂອງເດັກ ແລະ ຜູ້ ດູແລພວກເຂົາ. ແຫຼ່ງການເງິນ ແລະ ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ທີ່ມີຈຳກັດ ເຮັດໃຫ້ເກີດບັນຫາທ້າທາຍ ໃນການໃຫ້ຄຳປຶກສາ ດ້ານສຸຂະພາບຈິດ, ການຊອກຫາ ກໍລະນີບົກບ້ອງເດັກ, ແລະ ການໃຫ້ບໍລິການສັງຄົມ ທີ່ມີອຸນະພາບສູງ ແລະ ຖ່ວງທັນເວລາ ໃຫ້ກັບ ເດັກສ່ຽງໄພ ແລະ ຄອບຄົວຂອງພວກເຂົາ. ເຖິງແມ່ນວ່າ

“ພື້ນທີ່ເປັນມິດກັບເດັກ” 6 ແຫ່ງ ໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນ ໃນເມືອງສະໜາມໄຊ ສຳລັບເດັກອົບພະຍົບ ກໍ່ຕາມ ແຕ່ ວ່າ ຄວາມສາມາດຂອງ ພະນັກງານແຖວໜ້າ ແລະ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການປົກປ້ອງເດັກນັ້ນ ຍັງມີ ຕ່ຳ ຍ້ອນພວກເຂົາມີວຽກຫຼາຍ, ມີການໝູນວຽນກັນຫຼາຍຄັ້ງ ແລະ ຍ້ອນການຍົກຍ້າຍ ປະຊາຊົນເຂົ້າມາຢູ່ ໃນ ສູນຫຼົບໄພຊົ່ວຄາວ.

ໃນເວລາເກີດເຫດສຸກເສີນ ແລະ ຫຼັງເກີດເຫດສຸກເສີນ, ເດັກ ທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບການເບິ່ງແຍງ ຢ່າງເໝາະສົມ ຈາກ ຜູ້ປົກຄອງນັ້ນ ຈະມີຄວາມສ່ຽງ. ຫຼັງຈາກເກີດນ້ຳຖ້ວມແລ້ວ, ມີເດັກ 58 ຄົນ ທີ່ເປັນກຳພ້າ ຈາກ 6 ບ້ານ ໃນຈຳນວນບ້ານ ທີ່ຖືກກະທົບຫຼາຍທີ່ສຸດ, ແລະ ການເກັບກຳຂໍ້ມູນ ກ່ຽວກັບ ເດັກກຳພ້ານັ້ນ ກຳລັງດຳເນີນ ຂຶ້ນ ຢູ່ໃນ 13 ບ້ານທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ໃນແຂວງອັດຕະປື. ບໍ່ມີຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບ ເດັກພິການ. ມັນຈຳເປັນຕ້ອງ ມີ ກົນໄກຂັ້ນຊຸມຊົນ ທີ່ໃຊ້ໄດ້ດີ ເພື່ອຕິດຕາມ ສະຖານະພາບຂອງເດັກ ທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບການເບິ່ງແຍງ ຢ່າງເໝາະ ສົມ ຈາກຜູ້ປົກຄອງ.

### ຍຸດທະສາດພື້ນຜູ້ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການ ເພື່ອພັດທະນາມະນຸດ

#### ການຈ້າງງານ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່

ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຈາກ ການເສຍວຽກເຮັດ ແລະ ການສູນເສຍ ຮູບແບບດຳລົງຊີວິດ ທີ່ເກີດຈາກນ້ຳ ຖ້ວມນັ້ນ, ບຸລິມະສິດສູງສຸດ ເພື່ອການພື້ນຜູ້ ແມ່ນຄວນເອົາໃຈໃສ່ ໃນການສ້າງ ລາຍຮັບ ແລະ ວິທີການດຳ ລົງຊີວິດ ຂອງປະຊາຊົນ ໃຫ້ກັບຄືນມາໂດຍໄວ ໂດຍເນັ້ນໜັກໃສ່ ກຸ່ມຄົນສ່ຽງໄພທີ່ສຸດ ແລະ ກຸ່ມຄົນດ້ອຍ ໂອກາດທາງສັງຄົມທີ່ສຸດ. ຍຸດທະສາດຕ່າງໆ ໃນຂົງເຂດພື້ນທີ່ນີ້ ຄວນເບິ່ງກາຍໄລຍະພື້ນຜູ້ ເພື່ອຫາໂອກາດ ໃນການຂະຫຍາຍຊ່ອງທາງເຮັດວຽກ ນອກຈາກວຽກກະສິກຳ. ຍຸດທະສາດໄລຍະສັ້ນ ສຳລັບ ການພື້ນຜູ້ນັ້ນ ຄວນກວມເອົາ ບັນຫາລຸ່ມນີ້:

- ການພື້ນຜູ້ທັນທີ ສຳລັບ ການສູນເສຍ ຮູບແບບດຳລົງຊີວິດ ແລະ ການເສຍວຽກເຮັດ ໂດຍສະ ເພາະແມ່ນ ສຳລັບຜູ້ທີ່ຢູ່ໃນ ຂະແໜງກະສິກຳ (ໃຫ້ເບິ່ງຫົວຂໍ້ກ່ຽວກັບ ຂະແໜງກະສິກຳ)
- ການໃຫ້ເງິນຊ່ວຍເຫຼືອລ້າ ເປັນເງິນສົດ ເພື່ອເປັນທຶນໃຫ້ພວກທີ່ ຢູ່ໃນຂະແໜງການ ບໍ່ເປັນທາງ ການ ທີ່ໄດ້ສູນເສຍ ວິສາຫະກິດຈຸລະພາກ ຂອງພວກເຂົາ
- ໃຫ້ບຸລິມະສິດ ວຽກງານເຮັດວຽກແລກເງິນ ຫຼື ເຮັດວຽກແລກອາຫານ ແລະ ແຜນງານພື້ນຜູ້ຕ່າງໆ ໃນເວລາຕໍ່ມາ ເຊັ່ນວ່າ ການສ້ອມແປງທາງ ສຳລັບ ຜູ້ທີ່ໄດ້ສູນເສຍ ຮູບແບບການດຳລົງຊີວິດ ຂອງ ພວກເຂົາ

ໃນໄລຍະກາງ ເຖິງ ໄລຍະຍາວນັ້ນ, ຈຳເປັນຕ້ອງສ້າງແວດລ້ອມ ເພື່ອສົ່ງເສີມ ໃຫ້ມີການຂະຫຍາຍຕົວ ດ້ານ ການລົງທຶນ ໃນທຸລະກິດກະສິກຳ ແລະ ທຸລະກິດທີ່ບໍ່ແມ່ນກະສິກຳ. ເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ຈຳເປັນຈະ ຕ້ອງໄດ້ສ້າງວຽກ ທີ່ບໍ່ແມ່ນວຽກກະສິກຳ ໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ ເພື່ອຮັບເອົາ 96.000 ຄົນ ໃນແຕ່ລະປີ ເຂົ້າໃນ ເສດຖະກິດ. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ, ລັດຖະບານ ສາມາດປະຕິບັດ ດັ່ງລຸ່ມນີ້:

- ທວນຄືນ ບັນດານະໂຍບາຍ ທີ່ມີຢູ່ໃນປະຈຸບັນນີ້ ເພື່ອສ້າງແວດລ້ອມທີ່ເປັນມິດກັບທຸລະກິດ ເຊັ່ນ ວ່າ ການປັບປຸງຂັ້ນຕອນຕ່າງໆ ແລະ ການເຮັດໃຫ້ ການດຳເນີນທຸລະກຳຕ່າງໆ ງ່າຍຂຶ້ນ ໃນທາງດ້ານ ການລົງທຶນ ແລະ ການປະຕິບັດ ຕາມຂໍ້ກຳນົດຂອງທຸລະກິດ ໂດຍການກຳນົດ ຄ່າທຳນຽມ, ໃບອະນຸຍາດ ແລະ ຂໍ້ກຳນົດກົດໝາຍອື່ນໆ ຢ່າງຈະແຈ້ງແລະໂປ່ງໃສ.
- ຂະຫຍາຍ ການຝຶກອົບຮົມຜູ້ມີ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບວຽກ ຫຼື ມີຄວາມຕ້ອງການສູງ ເຊິ່ງຈະຊ່ວຍຂະຫຍາຍ ອັດຕາສ່ວນຂອງກຳລັງແຮງງານ (ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ແຮງງານໄວໜຸ່ມ) ແລະ ຊ່ວຍພວກເຂົາ ໃຫ້ອອກຈາກວຽກກະສິກຳ ທີ່ໃຫ້ຜົນຜະລິດຕ່ຳ ແລະ ກ້າວໄປສູ່ ວຽກວິຊາການ ທີ່ໄດ້ຮັບເງິນສູງກວ່າ.

*ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ, ຄວາມພິການ ແລະ ການບົກປ້ອງສັງຄົມ*

ຍຸດທະສາດພື້ນຜູ້ ໄດ້ກຳນົດ ວິທີທາງຈຳນວນໜຶ່ງ ເພື່ອແກ້ໄຂ ຄວາມຕ້ອງການພື້ນຜູ້ ໄລຍະທັນທີ ແລະ ໄລຍະສັ້ນ ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍ ການສ້າງຕັ້ງ ແລະ/ຫຼື ການພັດທະນາ ກົນໄກຕ່າງໆ ທີ່ຕອບສະໜອງຕາມ ຄວາມຕ້ອງການເຈາະຈົງຂອງ ແມ່ຍິງ, ເດັກ, ແລະ ຄົນພິການ. ຄວາມຕ້ອງການໄລຍະສັ້ນເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນຈະປະກອບໃຫ້ ຄວາມຕ້ອງການ ໄລຍະກາງ ແລະ ໄລຍະຍາວ ໂດຍມີເປົ້າໝາຍເພື່ອ ສ້າງຄວາມສາມາດ ໃນການປັບຕົວຂອງລະບົບບົກປ້ອງສັງຄົມ ແລະ ຮັບປະກັນວ່າ ແມ່ຍິງ, ເດັກ, ຄົນຫຼາກຫຼາຍເພດ, ຄົນພິການ ແລະ ກຸ່ມຄົນດ້ອຍໂອກາດນັ້ນ ຈະສາມາດປະກອບຄຳເຫັນ ເຂົ້າໃນການຕັດສິນໃຈ ກ່ຽວກັບ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ທີ່ກະທົບກັບ ຊີວິດຂອງພວກເຂົາ. 4 ອົງປະກອບ ທີ່ກວມເອົາທຸກໆຂະແໜງການ ຈະປະກອບເປັນພື້ນຖານຂອງ ຍຸດທະສາດພື້ນຜູ້:

- ປັບປຸງການເກັບກຳ, ວິເຄາະ ແລະ ນຳໃຊ້ ຂໍ້ມູນແຍກຕາມ ເພດ, ອາຍຸ, ແລະ ຄວາມພິການ ຢ່າງເປັນລະບົບ ແລະ ວິເຄາະບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ສຳລັບ ການວາງແຜນການຕາມສະພາບຕົວຈິງ ໃນການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ
- ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງດ້ານຄວາມສາມາດ ຂອງບັນດາກະຊວງຕ່າງໆ ພ້ອມທັງ ຄວາມສາມາດຂອງບັນດາພາກສ່ວນຈັດຕັ້ງສັງຄົມສະເພາະດ້ານ ກ່ຽວກັບ ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ແລະ ສິດທິຂອງຄົນພິການ ເພື່ອໃຫ້ເຂົາຮ່ວມໃນ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ເຊິ່ງລວມທັງ ການກຳນົດຍຸດທະສາດພື້ນຜູ້
- ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງດ້ານ ຄວາມສາມາດໃນການປັບຕົວ ຂອງລະບົບຕ່າງໆ ເຊິ່ງຮວມທັງ ລະບົບເພື່ອ ການປ້ອງກັນ, ການຫຼຸດຜ່ອນ ແລະ ການຕອບໂຕ້ ບໍ່ໃຫ້ມີການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ກັບເພດກົງກັນຂ້າມ, ແລະ ລະບົບບົກປ້ອງເດັກ ຈາກຜົນກະທົບຂອງໄພພິບັດ
- ດຳເນີນວິທີການປ່ຽນແປງໃໝ່ ສຳລັບ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ເຊິ່ງຮວມທັງ ການປ່ຽນແປງ ມາດຕະ ຖານ ແລະ ພາລະບົດບາດຍິງ-ຊາຍ, ການສົ່ງເສີມ ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອແມ່ຍິງ ໃຫ້ສາມາດປັບຕົວເຂົ້າກັບ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ.

ຕາຕະລາງ 7: ຄວາມຕ້ອງການ ເພື່ອຜັນຜ່ຍ ແລະ ປັບປຸງ ການພັດທະນາມະນຸດ

ຂະແໜງການຍ່ອຍ	ແຜນງານ ຫຼື ວຽກງານ	ມູນຄ່າ (ຕື້ກີບ)	ພາກສ່ວນຮັບຜິດຊອບ
ການຈ້າງງານ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່	<p>ຜັນຜ່ຍຊີວິດການເປັນຢູ່ ຂອງປະຊາຊົນ ໃນທັນທີ ແລະ ຜັນຜ່ຍເສດຖະກິດທ້ອງຖິ່ນ ໂດຍເນັ້ນໜັກໃສ່ ກຸ່ມສຽງໄພທີ່ສຸດ ແລະ ກຸ່ມດ້ອຍໂອກາດທາງສັງຄົມທີ່ສຸດ ໂດຍການ:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>ສະໜອງບົດໄລຍະເວລາ ແລະ ເຄື່ອງມືກະສິກຳ</li> <li>ສ້າງວຽກ ໃຫ້ພວກເຂົາເຮັດ ເພື່ອແລກເງິນ ຫຼື ແລກອາຫານ ສຳລັບ ຜູ້ຫວາງງານ</li> <li>ຈັດຜັກອົບຮົມຜີມີ ເພື່ອທາງເລືອກໃນການດຳລົງຊີວິດ</li> <li>ຜັນຜ່ຍວິສາຫະກິດ ຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງ ແລະ ປັບປຸງວິສາຫະກິດເວົ້ານີ້ ຈາກຜົນກະທົບຂອງໄພພິບັດ ໃນອະນາຄົດ</li> <li>ສ້າງຕັ້ງກິນໄກການເງິນທີ່ເໝາະສົມ ສຳລັບ ວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງ ເພື່ອເລີ່ມຕົ້ນເຮັດທຸລະກິດ</li> <li>ສ້າງສິ່ງຈຸ່ງໃຈ ເພື່ອໃຫ້ ວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງ ຊື້ປະກັນໄພ ໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ</li> <li>ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງດ້ານຄວາມສາມາດຂອງ ວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງ ເພື່ອໃຫ້ສາມາດເຂົ້າຮ່ວມໃນ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສຽງຕໍ່ໄພພິບັດ</li> </ul>	ລວມຢູ່ໃນຂະແໜງການອື່ນ	ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້, ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ, ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ, ກະຊວງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ
<b>ຄວາມຕ້ອງການໄລຍະສັ້ນ (1 ປີ)</b>			
ບົດບາດຍິ່ງ-ຊາຍ	<ul style="list-style-type: none"> <li>ສະໜັບສະໜູນໃຫ້ ບັນດາອົງການແມ່ຍິງ ແລະ ບັນດາອົງການສິດທິຄົນພິການ ເຂົ້າຮ່ວມໃນການສ້າງ ຍຸດທະສາດຜັນຜ່ຍ</li> <li>ສະໜັບສະໜູນໃຫ້ ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ ສືບຕໍ່ເຜີຍແຜ່ໂຄສະນາ ເພື່ອໃຫ້ເກີດມີການປ່ຽນແປງ ໃນທາງດ້ານ ມາດຕະຖານສັງຄົມ ແລະ ພາລະບົດບາດຍິ່ງ-ຊາຍ, ສົ່ງເສີມໃຫ້ຜູ້ຍິງ ເຂົ້າມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຕັດສິນໃຈ, ແລະ ກຳຈັດການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງກັບແມ່ຍິງ</li> <li>ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສຽງຕໍ່ ການຄຳມະນຸດ ໂດຍການຄວບຄຸມ ການເຂົ້າ-ອອກຂອງຄົນໃນແຄ້ມ ແລະ ແຈ້ງ ແມ່ຍິງ, ຜູ້ຊາຍ, ເດັກຍິງ ແລະ ເດັກຊາຍໄວໜຸ່ມ ກ່ຽວກັບ ຄວາມສຽງຕໍ່ການຄຳມະນຸດ</li> <li>ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອຢ່າງມີເປົ້າໝາຍ ເພື່ອໃຫ້ເດັກຍິງ ສືບຕໍ່ຮຽນໜັງສືໃນໂຮງຮຽນ ແລະ ໃຫ້ຂໍ້ມູນຜູ້ປົກຄອງ ກ່ຽວກັບ ຜົນປະໂຫຍດຂອງການສຶກສາ ສຳລັບເດັກຍິງ ໃນສະຖານທີ່ ທີ່ເປັນມິດກັບແມ່ຍິງ;* ຊອກຫາໂອກາດເພື່ອສ້າງສິ່ງຈຸ່ງໃຈ ໃຫ້ເດັກ ສືບຕໍ່ຮຽນໜັງສືໃນໂຮງຮຽນ</li> <li>ຄະນະກຳມະການບ້ານ ແລະ ຄະນະຄຸ້ມຄອງແຄ້ມ ໃຫ້ປະຕິບັດ ຂັ້ນຕອນປົກສາຫາລື ເພື່ອໃຫ້ແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ ພ້ອມທັງ ຄົນພິການ ເຂົ້າຮ່ວມໃນ ການຕັດສິນໃຈ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງແຄ້ມ</li> <li>ດຳເນີນບົດສຶກສາໃນທົ່ວປະເທດ ກ່ຽວກັບ ເວລາທີ່ໃຊ້ໃນຄອບຄົວ ເພື່ອການວິເຄາະລົງເລິກ ກ່ຽວກັບ ຜົນກະທົບຈາກໄພພິບັດ ຕໍ່ກັບ ຜູ້ຊາຍແລະ ແມ່ຍິງ</li> <li>ສະໜອງເງິນສົດໃຫ້ ກິດຈະການຂະໜາດນ້ອຍ ເຊິ່ງວ່າ ທຸລະກິດການປະມົງ ແລະ ທຸລະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ໂດຍມີເປົ້າໝາຍໃສ່ ຄອບຄົວທີ່ແມ່ຍິງເປັນຫົວໜ້າຄອບຄົວ</li> <li>ສະໜອງເງິນເພື່ອກໍ່ສ້າງບ່ອນພັກເຊົາ ເພື່ອຊ່ວຍ ກຸ່ມຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍ ໃນການສ້າງເຮືອນ ຕາມຮີດຄອງຂອງພວກເຂົາເອງ</li> </ul>	41.6	ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ, ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ, ຄະນະປົກປ້ອງ, ຄະນະຜື່ນຜູ້ເປື້ອງດົນ
ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງກັບເພດກຶ່ງກັນຂ້າມ	<ul style="list-style-type: none"> <li>ໃຫ້ບົດສຶກສາ ຜູ້ລອດຊີວິດ, ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງ ທີ່ສຽງຕໍ່ການຖືກໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ຈາກເພດກຶ່ງກັນຂ້າມ ເຊິ່ງຮວມທັງ ການຄຸ້ມຄອງກໍລະນີ,</li> </ul>	3.5	ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ, ສະມາຊິກ

	<p>ການໃຫ້ຄໍາປຶກສາດ້ານ ຈິດຕະສັງຄົມ, ການບໍລິການທາງການເພດ ແລະ ການສົ່ງຕໍ່</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>ດໍາເນີນການປຸກຈິດສໍານັກ ແລະ ເສີມແຜ່ໃຫ້ຄຸນຄຸນ ກ່ຽວກັບ ການປ້ອງກັນ ແລະ ການຕອບໂຕ້ ບໍ່ໃຫ້ເກີດມີການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ກັບເພດກົງກັນຂ້າມ ໃນເຫດການສຸກເສີນ ແລະ ວິທີເຂົ້າເຖິງການບໍລິການ</li> <li>ສ້າງຄວາມສາມາດຂອງ ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ ເພື່ອແກ້ໄຂ, ການປ້ອງກັນ ແລະ ການຕອບໂຕ້ ບໍ່ໃຫ້ເກີດມີການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ກັບເພດກົງກັນຂ້າມ ໃນເຫດການສຸກເສີນ ໂດຍການຜັກອັບຮົມໃຫ້ຄຸນຄ່າ</li> <li>ປັບປຸງກົນໄກເກັບກຳຂໍ້ມູນ ກ່ຽວກັບ ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງກັບເພດກົງກັນຂ້າມ ໂດຍການປັບປຸງການປະສານງານ ລະຫວ່າງ ຂະແໜງການຕ່າງໆ (ສາທາລະນະສຸກ, ຊ່ວຍເຫຼືອຈິດຕະສັງຄົມ, ກົດໝາຍ ແລະ ຍຸຕິທຳ, ແລະ ຄວາມປອດໄພ) ເພື່ອໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອ ຜູ້ປະສົບກັບ ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງກັບເພດກົງກັນຂ້າມ</li> <li>ນໍາເອົາ ໂຄງສ້າງຕ່າງໆ ຂອງການຊ່ວຍເຫຼືອ ແລະ ການຕອບໂຕ້ ທາງການ ແລະ ບໍ່ເປັນທາງການ ເຂົ້າໃສ່ໃນວຽກງານປ້ອງກັນ ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງກັບເພດກົງກັນຂ້າມ: <ul style="list-style-type: none"> <li>ໃຫ້ບັນດາຜູ້ໄກ່ເກ່ຍຕາມຮີດຄອງ ເຂົ້າຮ່ວມໃນ ການຝຶກອົບຮົມກ່ຽວກັບ ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງກັບເພດກົງກັນຂ້າມ ແລະ ນໍາໃຊ້ວິທີການທີ່ເອົາຜູ້ປະສົບບັນຫາ ເປັນສູນກາງ</li> <li>ນຸ່ງເອົາ ໂຄງສ້າງສໍາລັບການຊ່ວຍເຫຼືອ ທາງການ ແລະ ບໍ່ເປັນທາງການ ເຂົ້າໃສ່ໃນ ຊ່ອງທາງຈັດສົ່ງ ຜູ້ປະສົບກັບ ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງກັບເພດກົງກັນຂ້າມ</li> </ul> </li> </ul>		ຂອງ ຄະນະປຶກສ້ອງ
ການປຶກສ້ອງເດັກ	<ul style="list-style-type: none"> <li>ສຶກສາກົນໄກທີ່ຍືນຍົງ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ ກິດຈະກຳທີ່ເປັນມິດກັບເດັກ ແລະ ໄວໜຸ່ມ ທີ່ຈັດຂຶ້ນໃນ ສະຖານທີ່ເປັນມິດກັບເດັກ ມີຄວາມຍືນຍົງ ເຊິ່ງດໍາເນີນຂຶ້ນໃນກໍລະນີສຸກເສີນ ໃນເມືອງສະໜາມໄຊ ແຂວງອັດຕະປື ເພື່ອໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອ ດ້ານຈິດຕະສັງຄົມ ໃຫ້ເດັກທີ່ຕົກຢູ່ໃນຄວາມກົດດັນ ແລະ ເພື່ອຊ່ວຍພວກເຂົາ ສ້າງຄວາມສາມາດໃນການປັບຕົວ</li> <li>ລະບຸຕົວເດັກ ທີ່ບໍ່ມີຜູ້ປຶກສ້ອງເບິ່ງແຍງ ໂດຍນໍາໃຊ້ກົນໄກຊອກຫາ ແລະ ຂຶ້ນທະບຽນຢ່າງເປັນລະບົບ; ພັດທະນາ ທາງເລືອກຂອງ ການຊ່ວຍເຫຼືອເບິ່ງແຍງ ໃນຂັ້ນຄຸນຄຸນ ສໍາລັບເດັກກຳພ້າ ແລະ ເດັກທີ່ຖືກແຍກ ເຊິ່ງວ່າ ການຕິດຕາມຄອບຄົວ, ການລະບຸຄອບຄົວເບິ່ງແຍງສຸກເສີນ ແລະ ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອພື້ນຖານ ດ້ານຈິດຕະສັງຄົມ</li> <li>ຊ່ວຍເຫຼືອລັດຖະບານ ໃນການສ້າງຄໍາແນະນໍາ ສໍາລັບເດັກທີ່ບໍ່ມີຜູ້ປຶກສ້ອງເບິ່ງແຍງ ໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບ ວິທີແລະມາດຕະຖານສາກົນ</li> <li>ຈັດຝຶກອົບຮົມສ້າງຄວາມສາມາດ ຕາມຄວາມຕ້ອງການ ສໍາລັບພະນັກງານແຖວໜ້າ ແລະ ຜູ້ນໍາທ້ອງຖິ່ນ ກ່ຽວກັບ ວິທີປ້ອງກັນ, ຊອກຫາ ແລະ ແກ້ໄຂ ກໍລະນີປ້ອງກັນເດັກ ໃຫ້ໄດ້ດີກວ່າເກົ່າ, ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານຈິດຕະສັງຄົມ, ຮັບປະກັນ ຜົນປະໂຫຍດສູງສຸດສໍາລັບເດັກ ແລະ ເຮັດວຽກກັບເດັກແລະເພື່ອເດັກ</li> <li>ສ້າງຕັ້ງລະບົບສົ່ງຕໍ່ ທີ່ກວມ ເດັກທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບການເບິ່ງແຍງເປັນຢ່າງດີ ຈາກຜູ້ປຶກສ້ອງ ແລະ ເດັກພິການ</li> <li>ດໍາເນີນການປຸກຈິດສໍານັກ ແລະ ເສີມແຜ່ຄວາມຮູ້ ກ່ຽວກັບ ການປຶກສ້ອງເດັກ ເຊິ່ງວ່າ ການຂຶ້ນທະບຽນການເກີດ, ວິທີຊອກຫາຄວາມສ່ຽງຕໍ່ກັບເດັກ, ສິດທິຂອງເດັກ ໃນການໄດ້ຮັບການປຶກສ້ອງ, ການສອນລູກຢ່າງສ້າງສັນ, ການປ້ອງກັນ ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງກັບເດັກ ແລະ ການຄໍາມະນຸດ, ແລະ ສະຖານທີ່ ທີ່ສາມາດລາຍງານໄດ້ ແລະ ຂໍຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອ</li> <li>ດໍາເນີນການສຶກສາຕິດຕາມ ລະບົບ ແລະ ການບໍລິການ ເພື່ອການປຶກສ້ອງເດັກ ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວນັ້ນ ເພື່ອປະກອບເຂົ້າໃສ່ໃນ ການສ້າງແຜນປະຕິບັດງານ ເພື່ອສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ ລະບົບປຶກສ້ອງເດັກ ໃນແຂວງອັດຕະປື</li> </ul>	2.2	ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ, ສະຫະພັນລາວໜຸ່ມລາວ, ອົງການຢູນິເລັບ, ອູ່ຮ່ວມງານຈາກອົງການຈັດຕັ້ງ ທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດ

ຄົນພິການ	<ul style="list-style-type: none"> <li>• ໃນການພົ້ນຜົນ ໃຫ້ປັບປຸງສິ່ງອ່ານວຍຄວາມສະດວກ ໃຫ້ຄົນພິການ; ປັບປຸງໂຄງລ່າງ ພື້ນຖານ ໃນແຄ້ມຊົ່ວຄາວ ເພື່ອອ່ານວຍຄວາມສະດວກ ໃຫ້ຄົນພິການ ແລະ ສ້າງຊ່ອງທາງເຂົ້າເຖິງ ນໍ້າໃຊ້, ສຸກຂາພິບານ ແລະ ສຸຂາອະນາໄມ ເຊິ່ງຮວມທັງ ວິຖາຍ ແລະ ພື້ນທີ່ອາບນໍ້າ</li> <li>• ໃນເວລາສໍາພາດ ແລະ ຍ້ຽມຢາມພາກສະໜາມນັ້ນ, ຕ້ອງຮັບປະກັນວ່າ ທຸກໆກຸ່ມທີ່ໄປຍ້ຽມຢາມນັ້ນ ນໍ້າໃຊ້ 6 ກຸ່ມຄ່າຖາມສັ້ນ ກ່ຽວກັບ ຄວາມພິການ ທີ່ສ້າງຂຶ້ນມາໂດຍ ຄະນະວໍຊິງຕັນ</li> <li>• ໃຫ້ຄົນພິການ ເຂົ້າຮ່ວມໃນທີມງານປະເມີນຜົນ ເພື່ອດໍາເນີນການສໍາພາດ</li> <li>• ດໍາເນີນການສໍາພາດ ຄົນພິການ ໃນໄລຍະປະເມີນຜົນ ເພື່ອເກັບກຳເອົາຄວາມຕ້ອງການ ຂອງພວກເຂົາ ແລະ ປະກອບເຂົ້າໃສ່ໃນ ວຽກບັນເທົາທຸກຮຽງໄພພິບັດ</li> </ul>	25.8	ກະຊວງ ແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການ ສັງຄົມ
<b>ຄວາມຕ້ອງການໄລຍະກາງ (2 ປີ)</b>			
ບົດບາດຍິງ- ຊາຍ	<ul style="list-style-type: none"> <li>• ດໍາເນີນການພັດທະນາ ຄວາມສາມາດ ໃຫ້ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ ເພື່ອດໍາເນີນ ການເກັບກຳ, ວິເຄາະ ແລະ ນໍາໃຊ້ ຂໍ້ມູນແຍກຕາມ ເພດ, ອາຍຸ, ແລະ ຄວາມພິການ ຢ່າງເປັນລະບົບ, ດໍາເນີນການປະເມີນຜົນ ເຊິ່ງຮວມທັງ ການປະເມີນກ່ຽວກັບ ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງກັບ ເພດກົງກັນຂ້າມ, ແລະ ເຂົ້າຮ່ວມໃນການຕັດສິນໃຈ ກ່ຽວກັບ ການກຽມຄວາມພ້ອມ, ການຕອບໂຕ້ ແລະ ການຟື້ນຟູ ໄພພິບັດ</li> <li>• ເຂົ້າຮ່ວມໃນການສົ່ງເສີມ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ ບັນດາກົນໄກແຫ່ງຊາດ ດ້ານບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ເຊິ່ງຮວມທັງ ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ ມີແຫ່ງວິຊາການ ແລະ ແຫ່ງການເງິນ ທີ່ເໝາະສົມ ເພື່ອເຂົ້າຮ່ວມໃນການຟື້ນຟູ</li> <li>• ຂະຫຍາຍໂອກາດ ໃນການສ້າງລາຍຮັບຂອງແມ່ຍິງ ເຊິ່ງຮວມທັງ ການພັດທະນາຄວາມສາມາດ, ການສົ່ງເສີມ ໃຫ້ເຂົ້າເຖິງ ການບໍລິການດ້ານການເງິນ ແລະ ການແລກປ່ຽນຄວາມຮູ້ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ພວກເຂົາສາມາດ ດໍາເນີນຊີວິດ ທີ່ສາມາດປັບຕົວເຂົ້າກັບ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ໄພພິບັດ</li> </ul>	41.2	ສະຫະພັນ ແມ່ຍິງລາວ, ກະຊວງ ແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການ ສັງຄົມ
ການໃຊ້ ຄວາມຮຸນແຮງກັບ ເພດກົງກັນຂ້າມ	<ul style="list-style-type: none"> <li>• ຮັບຮອງເອົາ ຂັ້ນຕອນປະຕິບັດງານມາດຕະການ ແລະ ລະບົບສົ່ງຕໍ່ ສໍາລັບກໍລະນີສຸກເສີນຂອງ ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງກັບເພດກົງກັນຂ້າມ</li> <li>• ປະເມີນຄວາມສາມາດຂອງ ໜ່ວຍງານໃຫ້ຄໍາປຶກສາ ຂອງສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ ໃນຂັ້ນເມືອງ ແລະ ຂັ້ນແຂວງ ເພື່ອໃຫ້ບໍລິການ ຜູ້ລອດຊີວິດ ແລະ ສ້າງແຜນປະຕິບັດງານ ເພື່ອສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ ການຕອບໂຕ້ ແລະ ການປ້ອງກັນ ບໍ່ໃຫ້ມີການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ກັບເພດກົງກັນຂ້າມ ເຊິ່ງສາມາດນໍາໃຊ້ໄດ້ ໃນການພັດທະນາ ແລະ ໃນສະພາບການສຸກເສີນ</li> <li>• ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ດ້ານຄວາມສາມາດ ຂອງສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ ໂດຍອີງຕາມຜົນໄດ້ຮັບຈາກການປະເມີນຜົນ ແລະ ຈັດຜັກອົບຮົມໃຫ້ ຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເຊິ່ງລວມທັງ ສາທາລະນະສຸກ, ຍຸຕິທໍາ ແລະ ປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ ການຕອບໂຕ້ກັບ ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ກັບເພດກົງກັນຂ້າມຂັ້ນ ມິຫາຍຂະແໜງການເຂົ້າຮ່ວມ</li> </ul>	6.3	ສະຫະພັນ ແມ່ຍິງລາວ
ການປົກປ້ອງເດັກ	<ul style="list-style-type: none"> <li>• ສະໜັບສະໜູນ ລັດຖະບານ ເພື່ອສ້າງຄໍາແນະນໍາ ກ່ຽວກັບ ທາງເລືອກໃນການດູແລເດັກ ແລະ ຂັ້ນຕອນປະຕິບັດການມາດຕະຖານ ທີ່ສອດຄ່ອງກັບມາດຕະຖານສາກົນ ສໍາລັບເດັກທີ່ບໍ່ມີຜູ້ປົກຄອງດູແລ</li> <li>• ສ້າງກົນໄກສົ່ງເສີມ ການກັບຄືນສຸຂອບຄົວ ແລະ ຊຸດສະໜັບສະໜູນ ການດູແລຄອບຄົວ ຢ່າງເປັນລະບົບ ພ້ອມທັງຊ່ວຍເຫຼືອ ຄອບຄົວທີ່ກັບຄືນຫາກັນແລ້ວ ເຊິ່ງອາດກວມເອົາ ການໂອນເງິນສົດໃຫ້ ເດັກກໍາພໍາ, ການເຊື່ອມຕໍ່ກັບ ແຜນງານປົກປ້ອງສັງຄົມ/ແຜນງານ ປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ອື່ນໆ, ແລະ ຮັບປະກັນໃຫ້ເຂົ້າເຖິງ ການບໍລິການພື້ນຖານອື່ນໆ (ສາທາ ລະນະສຸກ, ສຶກສາ ແລະອື່ນໆ) ປະກອບກັບ ການຕິດຕາມວຽກສັງຄົມ ເປັນປົກກະຕິ ແລະ ການຕິດຕາມ ເດັກທີ່ກັບຄືນສຸຂອບຄົວແລ້ວ</li> </ul>	5.1	ກະຊວງ ແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການ ສັງຄົມ, ສະຫະພັນ ແມ່ຍິງລາວ, ສະຫະພັນ ຊາວໜຸ່ມລາວ, ອົງການຢູນິ

	<ul style="list-style-type: none"> <li>ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ ການໃຫ້ບໍລິການ ໂດຍການຈັດຜັກອົບຮົມໃນເວລາປະຈຳການ ໂດຍເນັ້ນໜັກໃສ່ ທາງເລືອກຂອງການດູແລ, ການຄຸ້ມຄອງກໍລະນີ, ການຈັດສົ່ງເດັກ, ແລະ ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານ ຈິດຕະສັງຄົມ ແລະອື່ນໆ, ແລະ ຈັດສົ່ງ ພະນັກງານຊ່ວຍເຫຼືອສັງຄົມ ທີ່ເປັນມີອາຊີບ ເຊິ່ງສາມາດຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນງານຂອງລັດຖະບານ ກ່ຽວກັບ ທາງເລືອກຂອງການດູແລ ສຳລັບເດັກສຽງໄພສຽງ</li> <li>ຫັນປ່ຽນ ສະຖານທີ່ເປັນມິດກັບເດັກ* ທີ່ມີຢູ່ໃນປະຈຸບັນນີ້ ໃຫ້ກາຍເປັນຖານອຸມຸນທີ່ຍິນຍົງ ເຊິ່ງສາມາດຈັດ ກິດຈະກຳຕ່າງໆ ທີ່ເປັນມິດກັບເດັກ ແລະ ເປັນມິດກັບໄວໜຸ່ມ ຂຶ້ນເປັນປະຈຳ ໃນສະຖານທີ່ ທີ່ປອດໄພ ເຊັ່ນວ່າ ສູນອຸມຸນ, ໂຮງຮຽນ, ວັດ ແລະ ສະຖານທີ່ອື່ນໆ ທີ່ເໝາະສົມ ເພື່ອໃຫ້ເດັກສາມາດເຂົ້າຮ່ວມໃນ ກິດຈະກຳດ້ານຈິດຕະສັງຄົມ ແລະ ກິດຈະກຳເພື່ອການປົກປ້ອງເດັກ ໃຫ້ໄດ້ຫຼາຍຂຶ້ນ, ແລະ ອາດນຳໃຊ້ເປັນກິນໄກ ເພື່ອຮັບເອົາກໍລະນີປົກປ້ອງເດັກ ແລະ ດຳເນີນການປຸກລະດົມອຸມຸນ ໂດຍອີງຕາມຄວາມຕ້ອງການຂອງເດັກ</li> <li>ເຂົ້າຮ່ວມໃນການສົ່ງເສີມ ແລະ ການປຸກຈິດສຳນັກ ສຳລັບ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ກິດໝາຍ ເພື່ອປົກປ້ອງເດັກ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ກິດໝາຍ ແລະ ແຜນປະຕິບັດງານແຫ່ງຊາດ ເພື່ອກຳຈັດ ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງກັບເດັກ ໃນທຸກໆສະຖານທີ່ ແລະ ກິດໝາຍຕ່າງໆ ທີ່ຕໍ່ຕ້ານ ການແຕ່ງງານຂອງເດັກ, ການທາລຸນເດັກ ແລະ ການຄ້າຂາຍເດັກ</li> </ul>		ເຊັບ, ບັນດາຄູ່ຮ່ວມງານຈາກອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດ
ຄົນພິການ	<ul style="list-style-type: none"> <li>ສ້າງຕັ້ງກິນໄກ ເພື່ອເກັບກຳຂໍ້ມູນແຍກປະເພດ ເຊິ່ງຮວມທັງ ຄວາມພິການ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ບັນດາຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ ຫຼາຍພາກສ່ວນ ໃນສປປ ລາວ ເກັບກຳເອົາ ຂໍ້ມູນເບື້ອງຕົ້ນຢ່າງຖືກຕ້ອງ</li> </ul>	20.6	ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ
<b>ຄວາມຕ້ອງການໄລຍະຍາວ</b>			
ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ	<ul style="list-style-type: none"> <li>ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຄຳແນະນຳທົ່ວໄປ ເລກທີ 37 ກ່ຽວກັບ ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສຽງຕໍ່ ໄພພິບັດ ແລະ ການປັບຕົວເຂົ້າກັບ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ຂອງສົນທິສັນຍາ ວ່າດ້ວຍ ການກຳຈັດທຸກຮູບແບບ ຂອງການຈຳແນກຕໍ່ກັບແມ່ຍິງ ເຊິ່ງຮວມທັງ ບັນດາອົງປະກອບຕ່າງໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ເຂົ້າເຖິງ ຄວາມຍຸຕິທຳ ໃນສະພາບການເກີດໄພພິບັດ</li> <li>ທົບທວນ, ຮັບຮອງ ແລະ ປັບປຸງ ໂຄງສ້າງຄຸ້ມຄອງໄພພິບັດແຫ່ງຊາດ, ກິດໝາຍ ແລະ ນະໂຍບາຍຕ່າງໆ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ໄດ້ຮັບການເອົາໃຈໃສ່ ຢ່າງມີປະສິດທິ ພາບ</li> </ul>	27.4	ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ, ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ
ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງກັບເພດກິ່ງກັນຂ້າມ	<ul style="list-style-type: none"> <li>ພັດທະນາ ແລະ ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ ການບໍລິການຊ່ວຍເຫຼືອຂັ້ນອຸມຸນ ໃນຂັ້ນບ້ານ ແລະ ຂັ້ນລຸ່ມເມືອງ ເພື່ອເພີ່ມຕື່ມໃຫ້ ໜ່ວຍງານໄກເກຍບ້ານ ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ</li> <li>ທົບທວນ, ຮັບຮອງ ແລະ ປັບປຸງ ໂຄງສ້າງຄຸ້ມຄອງໄພພິບັດແຫ່ງຊາດ, ກິດໝາຍ ແລະ ນະໂຍບາຍຕ່າງໆ ເພື່ອເຊື່ອມສານເອົາ ການປ້ອງກັນ ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງກັບເພດກິ່ງກັນຂ້າມ ແລະ ການຕອບໂຕ້ ໃນກໍລະນີສຸກເສີນ ເຊິ່ງຮວມທັງ ການສັງລວມເອົາ ລະບົບໃດໜຶ່ງເພື່ອປົກປ້ອງ ກຽດສັກສີ ໃຫ້ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ ແຜນງານກຽມຄວາມພ້ອມສຸກເສີນ</li> </ul>	4.5	ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ ແລະ ສະມາຊິກຂອງ ຄະນະປົກປ້ອງ
ການປົກປ້ອງເດັກ	<ul style="list-style-type: none"> <li>ທົບທວນ ຂອບກິດໝາຍ ສຳລັບ ການລາຍງານ ແລະ ການຕອບໂຕ້ ກໍລະນີປົກປ້ອງເດັກ ໃນທຸກໆສະຖານທີ່ ເຊິ່ງລວມທັງ ການແຍກເດັກໃນເວລາສຸກເສີນ</li> <li>ສ້າງຕັ້ງ ລະບົບຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບ ການປົກປ້ອງເດັກ ທີ່ຊ່ວຍໃນການເກັບກຳຂໍ້ມູນ ໃຫ້ທັນເວລາ, ວິເຄາະຂໍ້ມູນ, ສົ່ງຕໍ່ເດັກ ແລະ ຕິດຕາມ ກໍລະນີປົກປ້ອງເດັກ ໃນທຸກຂັ້ນ</li> <li>ຮັບຮອງເອົາ ຄຸນນະວຸດທິຂອງ ຜູ້ເຮັດວຽກສັງຄົມ ແລະ ຜູ້ຊ່ວຍເຮັດວຽກສັງຄົມ ຢ່າງເປັນທາງການ ແລະ ຕິດຕາມ ການເຮັດວຽກຂອງພວກເຂົາ</li> </ul>	2.7	ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ, ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ, ສະຫະພັນ



	<p>ເພື່ອສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ໃຫ້ພວກເຂົາມີຄວາມສາມາດ ດຳເນີນການ ບໍລິການ ສະຫວັດດີການເດັກ ຢ່າງມີຄຸນນະພາບສູງ</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• ນຳໃຊ້ ວິຊາຊີບຂັ້ນຊຸມຊົນ (ຕາໜ່າງບໍລິບັງເອີນ) ເພື່ອສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ ກົນໄກບໍລິບັງເອີນຂັ້ນຊຸມຊົນ ເຊິ່ງເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ ວຽກງານຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍ ການຝຶກອົບຮົມເປັນປະຈຳ, ກອງປະຊຸມປະສານງານ, ການສອງໜອງເຄື່ອງມືຊ່ວຍເຮັດວຽກທີ່ຈຳເປັນ ແລະ ການຕິດຕາມໃຫ້ຄ່າແນະນຳ, ແລະ ການເຊື່ອມຕໍ່ກັບ ຜູ້ນຳທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຜູ້ເຮັດວຽກສັງຄົມ ເພື່ອການສົ່ງຕໍ່</li> <li>• ສະໜັບສະໜູນ ໜ່ວຍງານລັດຖະບານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນປະຕິບັດງານແຫ່ງຊາດ ເພື່ອກຳຈັດການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງກັບເດັກ ໃນສະຖານທີ່ທຸກໆແຫ່ງ</li> <li>• ສົ່ງເສີມຜູ້ປົກຄອງ ແລະ ເດັກ ໂດຍການສື່ສານເພື່ອການພັດທະນາ ທີ່ອີງຕາມເຫດການຕົວຈິງ ກ່ຽວກັບ ວິທີລ່ຽງລູກແບບສ້າງສັນ ແລະ ວິທີການອື່ນໆທີ່ເປັນມິດກັບເດັກ ເພື່ອສົ່ງເສີມ ການເບິ່ງແຍງຄອບຄົວ ແລະ ເພື່ອສ້າງຄວາມສາມາດໃນການປັບຕົວ ຂອງເດັກ ແລະ ຄອບຄົວ ເພື່ອປ້ອງກັນການແຍກອອກຈາກຄອບຄົວ ໂດຍບໍ່ຈຳເປັນ</li> </ul>		<p>ຊາວໜຸ່ມລາວ, ອົງການຢູນິເຊັບ, ບັນດາຄູ່ຮ່ວມງານຈາກອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດ</p>
ຄົນພິການ	<ul style="list-style-type: none"> <li>• ໃຊ້ສຸພາສິດ "ບໍ່ມີຫຍັງກ່ຽວກັບພວກເຮົາ ຖ້າບໍ່ມີພວກເຮົາ" ເຊິ່ງໝາຍຄວາມວ່າ ຄົນພິການ ຕ້ອງມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ "ອອກສຽງ"</li> <li>• ບັນດາກະຊວງທັງໝົດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຮັບຜິດຊອບໃນການປະເມີນ ຄວາມຕ້ອງການ ຂອງຄົນພິການ ໃນຂະແໜງການຕ່າງໆ ແລະ ຮັບປະກັນວ່າ ຄວາມຕ້ອງການຂອງພວກເຂົາ ໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາ ໃນໄລຍະຜ່ານຟຸ</li> <li>• ທົບທວນ, ຮັບຮອງ ແລະ ປັບປຸງ ໂຄງສ້າງຄຸ້ມຄອງໄພພິບັດແຫ່ງຊາດ, ກົດໝາຍ ແລະ ນະໂຍບາຍຕ່າງໆ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ຄົນພິການ ໄດ້ຮັບການເອົາໃຈໃສ່, ບໍ່ແມ່ນພຽງແຕ່ ຄົນທີ່ຄິດຕາມຜັງ</li> </ul>	20	ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ
ຄວາມຕ້ອງການລວມທັງໝົດ:		200	

\* ສະຖານທີ່ເປັນມິດກັບເດັກ ແມ່ນ ກອງທຶນປະຊາກອນ ຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ໄດ້ສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນມາ ເພື່ອເປັນບ່ອນລີ້ໄພ ແລະ ໃຫ້ບໍລິການແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງທີ່ຖືກຄຸກຄັ້ງ ຫຼັງຈາກເກີດເຫດການສຸກເສີນ. ໃນລັກສະນະດຽວກັນນັ້ນ, ອົງການຢູນິເຊັບ ກໍ່ໄດ້ສ້າງຕັ້ງ ສະຖານທີ່ເປັນມິດກັບເດັກ ສຳລັບເດັກທີ່ຖືກຄຸກຄັ້ງ.

ໝາຍເຫດ: DRM = ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ; GBV= ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງກັບເພດກົງກັນຂ້າມ; LWU = ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ; LYU = ສະຫະພັນຊາວໜຸ່ມລາວ; MAF= ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້; MICT = ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ; MLSW = ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ; MOIC = ກະຊວງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ; NGO = ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດ; SME = ວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງ; UNICEF = ກອງທຶນເດັກຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ.

**ວິທີການ ພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດ**

*ການຈ້າງງານ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່*

ການປະເມີນຜົນ ໃນຂົງເຂດການຈ້າງງານ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່ ແມ່ນສາມາດຈາກ ຂໍ້ມູນສະຖິຕິແຮງງານ ຫຼ້າສຸດ ສຳລັບ ສປປ ລາວ, ບົດລາຍງານກ່ຽວກັບ ຂະແໜງການຕ່າງໆ ເຊັ່ນວ່າ ຂະແໜງການກະສິກຳ, ການຄ້າ ແລະ ອຸດສາຫະກຳ, ແລະ ຂໍ້ມູນທີ່ເກັບກຳໄດ້ໃນເວລາທີ່ ພະນັກງານຂອງ ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ ດຳເນີນ ການຢ້ຽມຢາມສະໜາມ. ການຄາດຄະເນບາງອັນ ແມ່ນໄດ້ນຳໃຊ້ ວິທີການ ຕາມຄຳແນະນຳທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ສຳລັບ ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດ.

## ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ, ຄວາມພິການ ແລະ ການປົກປ້ອງເດັກ

ການປະເມີນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ, ຄວາມພິການ ແລະ ການປົກປ້ອງເດັກນັ້ນ ແມ່ນອີງຕາມ ການທົບທວນເອກະສານຂໍ້ມູນເບື້ອງຕົ້ນ ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ແລະ ການເກັບກຳຂໍ້ມູນຈາກ ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ ແລະ ຈາກສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ ໃນຂັ້ນແຂວງ ແລະ ຂັ້ນເມືອງ. ຍ້ອນຂໍ້ຈຳກັດ ດ້ານ ຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ແລະ ຂໍ້ຈຳກັດດ້ານເວລາ, ການປະເມີນຜົນ ຢູ່ພາກສະໜາມ ຈຶ່ງໄດ້ຈັດຂຶ້ນຢູ່ພຽງແຕ່ ໃນແຂວງອັດຕະປື (ເມືອງສະໜາມໄຊ) ແລະ ແຂວງວຽງຈັນ (ເມືອງທຸລະຄົມ). ຂໍ້ມູນທາງການ ແມ່ນບໍ່ໄດ້ ແຍກຕາມ ອາຍ, ເພດ, ຄົນພິການ ຫຼື ຊົນເຜົ່າ, ແລະ ຄົນພິການ ບໍ່ໄດ້ເຂົ້າເປັນສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງທີມງານປະ ເມີນຜົນ ຫຼື ເຂົ້າຮ່ວມໃນ ການປຶກສາຫາລື ຫຼື ການສຳພາດ ໃນເວລາປະເມີນຜົນ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ຄວນໄດ້ ຮັບການເອົາໃຈໃສ່ ໃນເວລາປະເມີນຄວາມຕ້ອງການທຸກໆພື້ນທີ່ ໃນອະນາຄົດ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ຄົນ ພິການ ບໍ່ຖືກຕັດຂາດອອກຈາກ ແຜນຜັ່ນຜູ້.

## ຄວາມເສຍຫາຍ, ການສູນເສຍ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການ

### ຂະແໜງການສັງຄົມ

#### ທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ບ່ອນຕັ້ງຖິ່ນຖານ

##### ສະຫຼຸບຫຍໍ້ ກ່ຽວກັບ ບ່ອນຢູ່ອາໄສ ແລະ ການຕັ້ງຖິ່ນຖານ

ນ້ຳຖ້ວມຄັ້ງນີ້ ໄດ້ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍໜັກໜ່ວງ ຕໍ່ກັບ ທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ບ່ອນຕັ້ງຖິ່ນຖານ ໃນ 11 ແຂວງ ຄື: ແຂວງຜົ້ງສາລີ, ຫວຽດນ້ຳທາ, ຊົນໄຊ, ບໍ່ແກ້ວ, ຫວຽດພະບາງ, ໄຊຍະບູລີ, ຊຽງຂວາງ, ບໍລິຄຳໄຊ, ສະຫວັນນະເຂດ, ເຊກອງ ແລະ ອັດຕະປື.<sup>32</sup> ເຫດການນີ້ ແລະ ລະດັບຄວາມເສຍຫາຍ ແມ່ນແຕກຕ່າງກັນ ໃນແຕ່ລະແຂວງ (ຕາມ

---

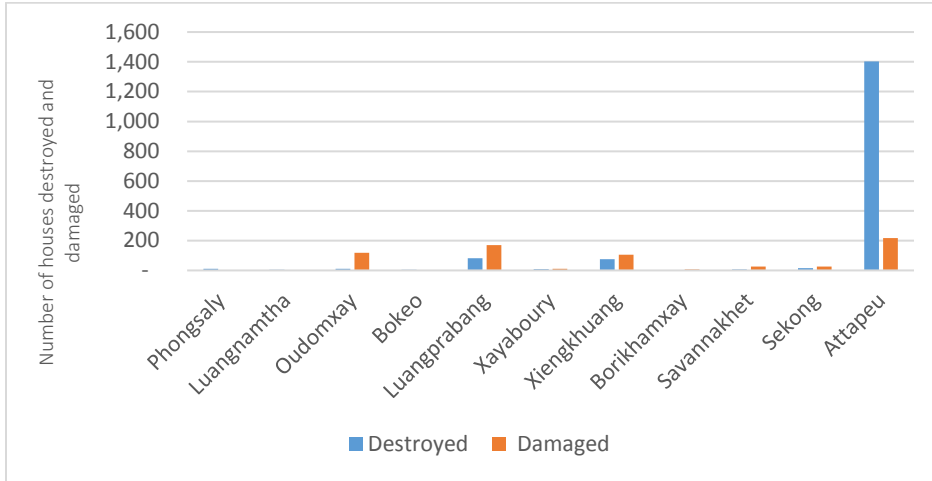
<sup>32</sup> ລຳດັບລາຍຊື່ຂອງແຂວງຕ່າງໆ ແມ່ນອີງຕາມ ລາຍຊື່ ແລະ ລະຫັດ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນ ການສຳຫຼວດພົນລະເມືອງ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສ ປີ 2015, ສູນສະຖິຕິ ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ, <https://www.lsb.gov.la/pdf/PHC-ENG-FNAL-WEB.pdf>.

ຮຸບສີະແດງ 16), ແລະ ຄວາມເສຍຫາຍຫາຍສຸດ ແມ່ນເກີດຂຶ້ນຢູ່ ແຂວງພາກໃຕ້ ກໍ່ຄື ແຂວງອັດຕະປື ແລະ ບັນດາແຂວງພາກເໜືອ ກໍ່ຄືແຂວງອຸດົມໄຊ, ຫວຽດພະບາງ ແລະ ຊຽງຂວາງ. ການປະເມີນ ຄາດວ່າ ເຮືອນ ລວມທັງໝົດ 1.620 ຫຼັງ ຖືກທຳລາຍ ແລະ 681 ຫຼັງ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ. ຄວາມເສຍຫາຍ ລວມທັງໝົດ ໃນຂະແໜງການນີ້ ຄາດວ່າຢູ່ທີ່ 21,1 ຕື້ກີບ. ການສຸນເສຍ ສ່ວນຫຼາຍແລ້ວ ແມ່ນເປັນໃນ ຮຸບແບບຂອງ ການສຸນເສຍລາຍຮັບ ແລະ ບ່ອນພັກເຊົາຊົ່ວຄາວ ເຊິ່ງລວມແລ້ວ ມີມູນຄ່າ 574 ລ້ານກີບ (ຕາມ

ຕາຕະລາງ 8).

ຄາດຄະເນວ່າ 73,6 ຕື້ກີບ ແມ່ນຈຳເປັນສຳລັບການຟື້ນຟູ ເຊິ່ງວຽກງານ ທີ່ສະເໜີຂຶ້ນມາ ປະກອບດ້ວຍ ການປຸກຈິດສຳນຶກກ່ຽວກັບ ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ຊຸມຊົນສ່ຽງໄພສູງ, ການສ້າງຄວາມ ສາມາດ ກ່ຽວກັບ ຫຼັກການຂອງວິທີ "ສ້າງຄືນໃຫ້ດີກວ່າເກົ່າ", ແລະ ການບົວແປງ ເຮືອນທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມ ເສຍຫາຍ ແລະ ເຮືອນທີ່ຖືກທຳລາຍ. ນອກຈາກນັ້ນແລ້ວ, ການສະໜອງ ເຄື່ອງໃຊ້ຄົວເຮືອນປະຈຳວັນ ໃຫ້ ປະຊາຊົນຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ກໍ່ມີຄວາມຈຳເປັນຮີບດ່ວນ ຍ້ອນວ່າ ຫຼາຍຄົນ ເສຍຊັບສິນສ່ວນຫຼາຍ ຂອງ ພວກເຂົາ ໃນເວລາເກີດໄພພິບັດ.

**ຮູບສະແດງ 16: ປະເພດ ຄວາມເສຍຫາຍ ຂອງເຮືອນ, ຈັດຕາມແຂວງ**



ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ການວິເຄາະຂອງອົງການ UN-Habitat ໂດຍອີງຕາມ ຂໍ້ມູນຈາກ ພະແນກໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງແຂວງ

**ຕາຕະລາງ 8: ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ (ຕໍ່ກົບ) ຕໍ່ກັບ ທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ບ່ອນຕັ້ງຖິ່ນຖານ**

ຂະແໜງການ	ຄວາມເສຍຫາຍ			ການສູນເສຍ		
	ລັດ	ເອກະຊົນ	ລວມຄວາມເສຍຫາຍ	ລັດ	ເອກະຊົນ	ລວມການສູນເສຍ
ທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ບ່ອນຕັ້ງຖິ່ນຖານ	--	21,1	21,1	0,17	0,40	0,57

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ການວິເຄາະຂອງອົງການ UN-Habitat ໂດຍອີງຕາມ ຂໍ້ມູນຈາກ ພະແນກໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງແຂວງ.

**ປະຫວັດຄວາມເປັນມາ ກ່ຽວກັບ ທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ການຕັ້ງຖິ່ນຖານ**

ດັ່ງທີ່ໄດ້ແຈ້ງໄວ້ໃນ ການສຳຫຼວດປະຊາກອນ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສ ຄັ້ງທີ 4 ໃນ ສປປ ລາວ ເຊິ່ງໄດ້ດຳເນີນຂຶ້ນໃນ ປີ 2015, ເຮືອນສ່ວນຫຼາຍ ໃນເຂດຊົນນະບົດ ຂອງປະເທດນີ້ ແມ່ນຜູ້ຢູ່ອາໄສ ເປັນຜູ້ກໍ່ສ້າງດ້ວຍຕົວເອງ.<sup>33</sup> ເຮືອນສ່ວນຫຼາຍທີ່ກໍ່ສ້າງຢ່າງດີນັ້ນ ແມ່ນຕັ້ງຢູ່ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ແລະ ໃນ 3 ຕົວເມືອງໃຫຍ່ (ຫຼວງພະບາງ, ທ່າແຂກ, ສະຫວັນນະເຂດ ແລະ ປາກເຊ) ເຊິ່ງວັດສະດຸຫຼັກ ທີ່ນຳໃຊ້ໃນການກໍ່ສ້າງ ແມ່ນຄອນກີດ ຫຼື ດິນຈີ່; ໃນສ່ວນທີ່ເຫຼືອຂອງປະເທດນີ້, ໄມ້ ແມ່ນວັດສະດຸທີ່ໃຊ້ທົ່ວໄປ ເພື່ອເຮັດຜາແລະພື້ນເຮືອນ. ໃນ 7 ແຂວງ ໃນຈຳນວນ 11 ແຂວງທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບນັ້ນ, ສັງກະສີ ແມ່ນເປັນວັດສະດຸເຮັດຫຼັງຄາ ທີ່ພົບເຫັນ ແຜ່ຫຼາຍ. ຕາຕະລາງ 9 ສະຫຼຸບຫຍໍ້ກ່ຽວກັບ ອັດຕາສ່ວນຮ້ອຍຂອງ ວັດສະດຸທີ່ໃຊ້ເຮັດຫຼັງຄາ, ຜາ ແລະ ພື້ນເຮືອນ ໃນແຂວງທີ່ປະເມີນຜົນ.

ເຖິງແມ່ນວ່າ ການຈັດກຸ່ມນັ້ນ ແມ່ນຈັດຕາມວັດສະດຸປະເພດດຽວກັນ ກໍ່ຕາມ, ແຕ່ວ່າ ວັດສະດຸກໍ່ສ້າງນັ້ນ ກໍ່ ແຕກຕ່າງກັນຫຼາຍ ໃນແຕ່ລະແຂວງ. ຕົວຢ່າງ: ໃນແຂວງອຸດົມໄຊ, ວັດສະດຸເຮັດຫຼັງຄາ ທີ່ເປົາ ແມ່ນມີໃນ

<sup>33</sup> ເຊິ່ງນຳມາຈາກຂ້າງເທິງ.

ອັດຕາສ່ວນສູງສຸດ (19,6 ສ່ວນຮ້ອຍ) ຂອງວັດສະດຸ ທີ່ໃຊ້ເຮັດຫຼັງຄາ ເມື່ອທຽບກັບແຂວງອື່ນໆ. ໄມ້ໃຜ່ ເປັນວັດສະດຸ ອັນດັບທີສອງ ທີ່ໃຊ້ຫຼາຍສຸດ ເພື່ອເຮັດຜາເຮືອນ (34,4 ສ່ວນຮ້ອຍ), ແຕ່ວ່າ ໃນແຂວງຊຽງຂວາງນັ້ນ ມັນຖືກນຳໃຊ້ພຽງແຕ່ 3,3 ສ່ວນຮ້ອຍ. ໃນລັກສະນະດຽວກັນນັ້ນ, ເຊຣາມິກ ແມ່ນເປັນວັດສະດຸຫຼັກ ທີ່ໃຊ້ເຮັດພື້ນເຮືອນ ໃນແຂວງບໍລິຄຳໄຊ ແຕ່ວ່າ ມັນຖືກໃຊ້ໜ້ອຍໃນແຂວງເຊກອງ (8,6 ສ່ວນຮ້ອຍ).

ອັດຕາສ່ວນຂອງເຮືອນເຄິ່ງຖາວອນ (ເຮັດຈາກຫຍ້າ, ໄມ້ໃຜ່ ແລະ ໄມ້ອັດ) ແມ່ນແຕກຕ່າງກັນ ຈາກ ບະມານ 4,5 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນແຂວງຊຽງຂວາງ ເຖິງປະມານ 15,7 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນແຂວງອັດຕະປື. ເຮືອນສ່ວນຫຼາຍ ໃນ 11 ແຂວງທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບນັ້ນ ມີຫຼັງຄາເປັນສັງກະສີ, ຫຍ້າ ຫຼື ໄມ້, ຜາເຮືອນບາງຫຼັງ ເຮັດຈາກ ໄມ້ ແລະ ໄມ້ໃຜ່ ແລະ ພື້ນເປັນໄມ້. ເຮືອນໄມ້ສ່ວນຫຼາຍ ແມ່ນຍົກພື້ນປະມານ 2,5 ເຖິງ 3,0 ແມັດ ຈາກລະດັບພື້ນດິນ ແລະ ຕັ້ງໃສ່ເສົາເຮືອນ. ໃນບາງແຂວງພາກເໜືອ ໂດຍສະເພາະແມ່ນແຂວງຊຽງຂວາງ, ເຮືອນປະເພດນີ້ ຕັ້ງຢູ່ເທິງເສົາຫີນ ຫຼື ເສົາຄອນກິດ ໂດຍບໍ່ໄດ້ຄິດແໜ້ນ (ຜັງຕິດພື້ນ) ແລະ ເອີ້ນວ່າ "ເຮືອນລອຍ". ເຮືອນເລົ່ານີ້ ແມ່ນສຳລັບຄອບຄົວ ທີ່ຕ້ອງການເຄື່ອນຍ້າຍຈາກບ່ອນໜຶ່ງ ໄປອີກບ່ອນໜຶ່ງ ເພື່ອຫາລ້ຽງຊີບ ທີ່ດີກວ່າ.

ຕາຕະລາງ 9: ວັດສະດຸເຮັດເຮືອນ ທີ່ນິຍົມໃຊ້ກັນ ໃນບັນດາແຂວງທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ

ອັດຕາສ່ວນຮ້ອຍຂອງວັດສະດຸທີ່ນຳໃຊ້					
ຫຼັງຄາ		ຜາ		ພື້ນ	
ກະເບື້ອງ/ຊີ	38,7	ດິນຈີ່/ຄອນກິດ	35,1	ເຊຣາມິກ/ກະໂລ້	20,5
ແພັກ/ຄອນກິດ		ໄມ້	45,1	ຄອນກິດ	23,0
ສັງກະສີ	51,5	ໄມ້ໃຜ່	18,3	ໄມ້	40,6
ອື່ນໆ	9,8	ອື່ນໆ	1,5	ໄມ້ໃຜ່	7,0
				ອື່ນໆ	8,9

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ການວິເຄາະຂອງອົງການ UN-Habitat ໂດຍອີງຕາມ ຂໍ້ມູນຈາກ ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ, ການສຳຫຼວດປະຊາກອນ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສ ປີ 2015.

ສິ່ງທີ່ຄ້າຍຄືກັນຫຼາຍ ແມ່ນຂະໜາດຂອງເຮືອນ ຍ້ອນວ່າ ເຮືອນສ່ວນຫຼາຍ ໃນແຂວງທີ່ປະເມີນຜົນນັ້ນ ມີຂະໜາດລະຫວ່າງ 26 ເຖິງ 75 ຕາແມັດ ແລະ ມີ 2 ຫຼື 3 ຫ້ອງ. ຂະໜາດເຮືອນສະເລ່ຍ ໃນ 11 ແຂວງ ແມ່ນ 59,5 ຕາແມັດ ເຊິ່ງເລີ້ມຈາກ ຕ່ຳສຸດ 49,5 ຕາແມັດ ໃນແຂວງໄຊຍະບູລີ ເຖິງສູງສຸດ 63,2 ຕາແມັດ ໃນແຂວງອຸດົມໄຊ. ຂະໜາດຄົວເຮືອນສະເລ່ຍ ໃນ ສປປ ລາວ ແມ່ນ 5,3 ຄົນ (ອີງຕາມ ການສຳຫຼວດປະຊາກອນ ໃນປີ 2015), ເລີ້ມຈາກ ຕ່ຳສຸດ 4,8 ຄົນ ໃນແຂວງໄຊຍະບູລີ ເຖິງສູງສຸດ 6 ຄົນ ໃນແຂວງຊຽງຂວາງ. ຫົວໜ້າຄອບຄົວ ສ່ວນຫຼາຍເປັນຜູ້ຊາຍ ເຊິ່ງ ຫົວໜ້າຄອບຄົວທີ່ເປັນຜູ້ຍິງ ໃນເຂດຊົນນະບົດ ມີປະມານ 9 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງຄົວເຮືອນທັງໝົດ ໃນທົ່ວປະເທດ. ຄອບຄົວທີ່ແມ່ຍິງເປັນຫົວໜ້າຄອບຄົວນັ້ນ ສ່ວນຫຼາຍ ແມ່ນໜ້ອຍກວ່າ ຄອບຄົວທີ່ຜູ້ຊາຍເປັນຫົວໜ້າຄອບຄົວ ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍ 1 ຫຼື 2 ຄົນ.

ໃນທາງດ້ານການຄອບຄອງ, ຄົວເຮືອນສ່ວນຫຼາຍ ໃນ ສປປ ລາວ ບໍ່ຈ່າຍຄ່າເຊົ່າ; 96 ສ່ວນຮ້ອຍ ມີເຮືອນຢູ່ ເປັນຂອງຕົນເອງ, ສ່ວນ ປະມານ 2 ສ່ວນຮ້ອຍ ເວົ້າວ່າ ບໍ່ໄດ້ຈ່າຍຄ່າເຊົ່າ ຫຼື ບໍ່ໄດ້ລາຍງານ ກ່ຽວກັບ ສະຖານະ ພາບຂອງການຄອບຄອງ. ສະພາບການໃນ ບັນດາແຂວງທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບນັ້ນ ແມ່ນຄ້າຍຄືກັນ: ຫຼາຍ ກວ່າ 97 ສ່ວນຮ້ອຍ ມີເຮືອນເປັນຂອງຕົນເອງ, ສ່ວນ ໜ້ອຍກວ່າ 2 ສ່ວນຮ້ອຍ ອາໄສຢູ່ສະຖານທີ່ໃດໜຶ່ງ ໂດຍບໍ່ເສຍຄ່າເຊົ່າ ຫຼື ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ ການເຮັດວຽກ. ມີພຽງແຕ່ 1 ສ່ວນຮ້ອຍ (ໜ້ອຍກວ່າ 6.500 ຄົວ ເຮືອນ) ເວົ້າວ່າ ຈ່າຍຄ່າເຊົ່າ ໃນເວລາສໍາຫຼວດປະຊາກອນ ໃນຄັ້ງນັ້ນ.<sup>34</sup>

ຄວາມຮູ້ບໍ່ຜິດຊອບ ໃນການປົກຄອງ ຂະແໜງການ ທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ການຕັ້ງຖິ່ນຖານ ໃນຂັ້ນສູນກາງ ແມ່ນຂຶ້ນກັບ ກົມເຄຫາ-ຜັງເມືອງ, ກະຊວງ ໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ ແລະ ໃນຂັ້ນແຂວງ ແມ່ນຂຶ້ນກັບ ພະ ແນກໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ.

### ການປະເມີນ ຜົນກະທົບຂອງໄພພິບັດ ຕໍ່ກັບ ທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ການຕັ້ງຖິ່ນຖານ

ນໍ້າຖ້ວມຄັ້ງນີ້ ໄດ້ທໍາລາຍ ທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ບ່ອນຕັ້ງຖິ່ນຖານ ໃນຂະຫຍາດທີ່ມະຫາສານ ຍ້ອນວ່າ ຕາມການ ລາຍງານ ໃຫ້ຮູ້ວ່າ ແຂວງທັງໝົດໃນປະເທດນີ້ ຈໍານວນຫຼາຍກວ່າເຄິ່ງໜຶ່ງ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບດ້ານລົບ ໃນ ຂະແໜງການນີ້. ໂດຍອີງຕາມຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ຮັບ, 11 ແຂວງ ໃນຈໍານວນ 18 ແຂວງໃນ ສປປ ລາວ ປະສົບກັບ ຄວາມເສຍຫາຍຕໍ່ກັບ ທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ບ່ອນຕັ້ງຖິ່ນຖານ. ແຂວງອັດຕະປື ໃນພາກໃຕ້ ແມ່ນໄດ້ຮັບຜົນ ກະທົບຫຼາຍທີ່ສຸດ ຍ້ອນວ່າ ແຂວງນີ້ ເກີດການສູນເສຍ 70 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຂະແໜງການນີ້ ແລະ ແຂວງ ອື່ນໆ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຮຸນແຮງນັ້ນ ແມ່ນຕັ້ງຢູ່ພາກເໜືອຂອງປະເທດ ດັ່ງສະແດງໃຫ້ເຫັນ ໃນ ຮູບສະ ແດງ 17. ຕົວເລກຫຼ້າສຸດ ກ່ຽວກັບ ຈໍານວນເຮືອນ ທີ່ຖືກທໍາລາຍ ແລະ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ພ້ອມທັງ ຕົວເລກຂອງ ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ສາມາດເບິ່ງໄດ້ໃນ

<sup>34</sup> ຂໍ້ມູນທັງໝົດ ທີ່ນໍາໃຊ້ໃນພາກນີ້ ແມ່ນໄດ້ມາຈາກ ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ, ການສໍາຫຼວດປະຊາກອນ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສ ໃນ 2015.

ຕາຕະລາງ 10.<sup>35</sup>

---

<sup>35</sup> ເຖິງແມ່ນວ່າ ຂະໜາດຂອງເຮືອນ ແຕກຕ່າງກັນ ໃນແຕ່ລະແຂວງ (ເບິ່ງຂ້າງເທິງນັ້ນ), ແຕ່ວ່າ ມູນຄ່າປ່ຽນແທນ ແມ່ນຄາດຄະເນວ່າ ເຮືອນມີຂະໜາດດຽວກັນ ໃນທຸກໆແຂວງ.

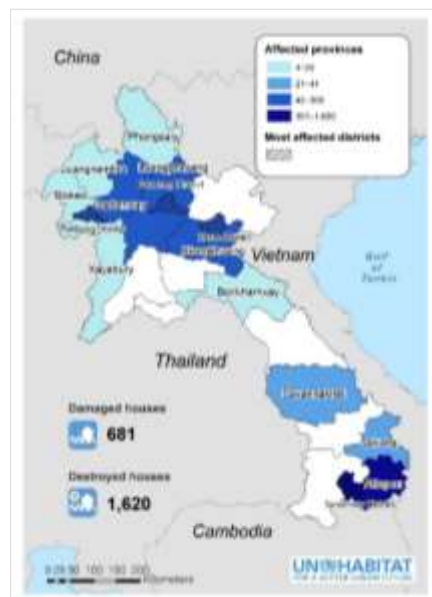


ຕາຕະລາງ 10: ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ຕໍ່ກັບ ທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ບ່ອນຕັ້ງຖິ້ນຖານ

ແຂວງ	ລຳນວນເຮືອນທີ່ໄດ້ຮັບ		ຄວາມເສຍຫາຍ (ຕັ້ງກີບ)	ການສູນເສຍ (ຕັ້ງກີບ)
	ຖືກທຳ ລາຍ	ຜົນກະທົບ ໄດ້ຮັບ ຄວາມເສຍ ຫາຍ		
ຜົ້ງສາລີ	10	0	0,488	-
ຫຼວງນ້ຳທາ	5	1	0,135	-
ອຸດົມໄຊ	11	119	0,138	0,082
ບໍ່ແກ້ວ	4	0	0,015	-
ຫຼວງພະບາງ	81	170	0,85	0,021
ໄຊຍະບູລີ	9	11	0,09	-
ຊຽງຂວາງ	76	105	3,47	0,005
ບໍລິຄຳໄຊ	0	6	0,001	-
ສະຫວັນນະເຂດ	6	26	0,08	0,0084
ເຊກອງ	15	26	0,16	-
ອັດຕະປື	1.403	217	16,12	0,458
<b>ລວມ</b>	<b>1.620</b>	<b>681</b>	<b>21,128</b>	<b>0,574</b>

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ການວິເຄາະຂອງອົງການ UN-Habitat ໃດຍອີງຕາມ ຂໍ້ມູນຈາກ ພະແນກໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງແຂວງ.

ຮູບສະແດງ 17: ແຜນທີ່ສະແດງເຖິງ ຄວາມເສຍຫາຍ ຕໍ່ກັບ ທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ບ່ອນຕັ້ງຖິ້ນຖານ



ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ການວິເຄາະຂອງອົງການ UN-Habitat ໃດຍອີງຕາມ ຂໍ້ມູນຈາກ ພະແນກໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງແຂວງ.

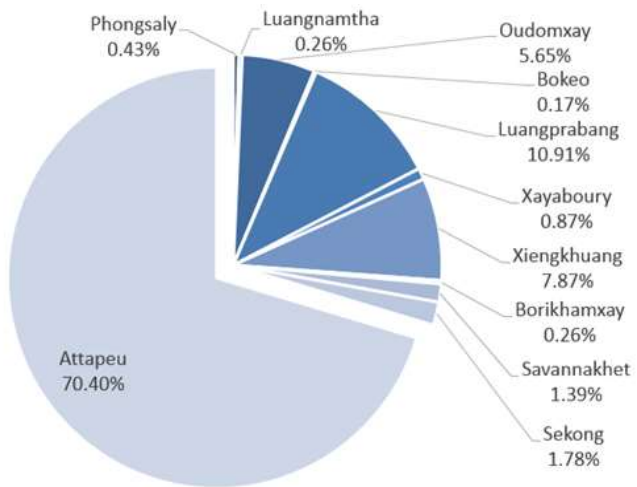
**ຄວາມເສຍຫາຍ**

ຫຼາຍບັດໄຈ ປະກອບໃຫ້ເກີດມີການທຳລາຍ ໃນລະດັບສູງ ຈາກນ້ຳຖ້ວມ ເຊິ່ງມີເຮືອນຈຳນວນ 1.620 ຫຼັງ ຖືກທຳລາຍ ແລະ 681 ຫຼັງ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ. ລາຍລະອຽດຂອງ ລະດັບຄວາມເສຍຫາຍ ໃນແຕ່ລະ ແຂວງ ສາມາດເບິ່ງໄດ້ໃນ

ຮູບສະແດງ 18 ແລະ ຕາຕະລາງ 11.

ສາເຫດຂອງຄວາມເສຍຫາຍ ແມ່ນເລີ່ມຈາກ ບັດໄຈທາງທຳມະຊາດ ເຊິ່ງວ່າ ນ້ຳຖ້ວມ (ແລະ/ຫຼື ນ້ຳນອງ) ແລະ ດິນເຈື່ອນ ໄປຈົນເຖິງ ບັດໄຈທີ່ມະນຸດສ້າງຂຶ້ນ ເຊິ່ງວ່າ ເຂື່ອນເຊບຽນ-ເຊນ້ຳນ້ອຍແຕກ. ໃນບາງ ກໍລະນີ, ເຮືອນທີ່ເຮັດດ້ວຍຄອນກີດ ເຊິ່ງໄດ້ກໍ່ສ້າງເປັນຢ່າງດີ ກໍ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ຍ້ອນວ່າ ມັນຕັ້ງຢູ່ ໃນພື້ນທີ່ສ່ຽງສູງຕໍ່ດິນເຈື່ອນ. ບັດໄຈອື່ນໆ ທີ່ໄດ້ນຳມາພິຈາລະນາ ກໍ່ແມ່ນ ວັດສະດຸ ແລະ ການກໍ່ສ້າງ ຄຸນ ນະພາບຕ່ຳ, ເຈົ້າຂອງເຮືອນ ມີຄວາມຮູ້ໜ້ອຍ ໃນການກໍ່ສ້າງເຮືອນຂອງຕົນ. ຄວາມເສຍຫາຍຕໍ່ ຂະແໜງ ການທີ່ຢູ່ອາໄສ ສາມາດຫຼຸດຜ່ອນໄດ້ ໂດຍການວາງແຜນຕັ້ງຖິ່ນຖານ ທີ່ດີກວ່າເກົ່າ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ການປຸກຈິດສຳນຶກ ກ່ຽວກັບ ອັດຕະລາຍຈາກການກໍ່ສ້າງ ໃນພື້ນທີ່ຕ່ຳ ແລະ ພື້ນທີ່ສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດອື່ນໆ.

**ຮູບສະແດງ 18: ອັດຕາສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຄວາມເສຍຫາຍ, ຈັດຕາມແຂວງ**



ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ການວິເຄາະຂອງອົງການ UN-Habitat ໂດຍອີງຕາມ ຂໍ້ມູນຈາກ ພະແນກໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງແຂວງ.

**ຕາຕະລາງ 11: ຄວາມເສຍຫາຍຕໍ່ເຮືອນ, ຈັດຕາມແຂວງ**

ແຂວງ	ເຮືອນທີ່ຖືກທຳລາຍ		ເຮືອນທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ		ລວມມູນຄ່າ (ຕື້ກີບ)
	ຈຳນວນ	ມູນຄ່າ (ຕື້ກີບ)	ຈຳນວນ	ມູນຄ່າ (ຕື້ກີບ)	
ຜົງສາລີ	10	0.049	--	--	0,049
ຫຼວງນໍ້າທາ	5	0.133	1	0,002	0,135
ອຸດົມໄຊ	11	0.042	119	0,097	0,138
ບໍ່ແກ້ວ	4	0.015	--	--	0,015
ຫຼວງພະບາງ	81	0.699	170	0,152	0,851
ໄຊຍະບູລີ	9	0.083	11	0,007	0,089
ຊຽງຂວາງ	76	0.980	105	2,494	3,474
ບໍລິຄຳໄຊ	--	--	6	0,009	0,009
ສະຫວັນນະເຂດ	6	0.069	26	0,011	0,079
ເຊກອງ	15	0.128	26	0,034	0,162
ອັດຕະປື	1.403	15.757	217	0,364	16.120
<b>ລວມ</b>	<b>1.620</b>	<b>17.953,9</b>	<b>681</b>	<b>3,168</b>	<b>21.122</b>

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ການວິເຄາະຂອງອົງການ UN-Habitat ໂດຍອີງຕາມ ຂໍ້ມູນຈາກ ພະແນກໄຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງແຂວງ.

ຮູບພາບ 1: ຊາກເຮືອນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ໃນເມືອງສະໜາມໄຊ. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ©UN-HABITAT



ຮູບພາບ 2: ເຮືອນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກຕົ້ນເລື່ອນ ໃນເມືອງບາກແບ່ງ ແຂວງອຸດົມໄຊ. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ©UN-HABITAT



**ຮຸບພາບ 3: ເຮືອນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ໃນເຂດສຽງໄພ ໃນເມືອງຄຳ ແຂວງຊຽງຂວາງ. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ©UN-HABITAT**



**ການສູນເສຍ**

ການສູນເສຍ ລວມທັງໝົດ ໃນແຂວງຕ່າງໆ ທີ່ໄດ້ປະເມີນຜົນ ແມ່ນຢູ່ທີ່ 0,574 ຕື້ກີບ. ດັ່ງສະແດງໃຫ້ເຫັນ ໃນ ຕາຕະລາງ 12, ການສູນເສຍ 2 ປະເພດຕົ້ນຕໍມີຄື: ການສູນເສຍປະເພດທີໜຶ່ງ ແມ່ນການສູນເສຍລາຍຮັບ ທີ່ເປັນຜົນມາຈາກ ການສູນເສຍລາຍຮັບ ທີ່ໄດ້ຈາກຄ່າເຊົ່າ ໃນ 5 ແຂວງ (ອຸດົມໄຊ, ຫຼວງພະບາງ, ຊຽງຂວາງ, ສະຫວັນນະເຂດ ແລະ ອັດຕະປື). ເຮືອນທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍນັ້ນ ໃນປະຈຸບັນນີ້ ແມ່ນບໍ່ຢູ່ໃນສະພາບ ທີ່ສາມາດໃຫ້ເຊົ່າໄດ້ ເຊິ່ງໄດ້ສ້າງ ຄວາມສູນເສຍດ້ານການເງິນ ຈຳນວນຫຼາຍ ໃຫ້ຂະແໜງການນີ້. ເຖິງແມ່ນວ່າ ອັດຕາສ່ວນຂອງເຮືອນໃຫ້ເຊົ່າ ບໍ່ສູງຫຼາຍ ກໍ່ຕາມ (ໃຫ້ເບິ່ງຂ້າງເທິງນັ້ນ), ແຕ່ວ່າ ການສູນເສຍລາຍຮັບຈາກຄ່າເຊົ່າ ກໍ່ຖືວ່າເປັນການສູນເສຍອັນສຳຄັນ. ການສູນເສຍປະເພດທີສອງ ກໍ່ຄື 2 ແຂວງ (ອຸດົມໄຊ ແລະ ອັດຕະປື) ໄດ້ເກີດຄວາມສູນເສຍຈາກ ການຈັດຫາບ່ອນລີ້ໄພຊ່ວຍຄວາວ ໃຫ້ປະຊາຊົນທີ່ເຮືອນໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ແລະ ການດຳເນີນວຽກງານຕ່າງໆ ເຊິ່ງວ່າ ການເຄື່ອນຍ້າຍຊາກຫັກຜັງ ແລະ ການທັງມ້າງໂຄງສ້າງ ທີ່ບໍ່ປອດໄພ.

ຕາຕະລາງ 12: ການສຸນເສຍ (ຕົ້ນກົບ) ຕໍ່ກັບ ທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ບ່ອນຕັ້ງຖິ່ນຖານ, ຈັດຕາມແຂວງ

ແຂວງ	ການສຸນເສຍ		ວວມຄວາມສຸນເສຍ
	ເອກະຊົນ (ເຮືອນເຊົ່າ)	ລັດ (ບ່ອນລີ້ໄພຊ່ວຍຄາວ)	
ອຸດົມໄຊ	7,5	74,0	0,082
ຫຼວງພະບາງ	21,3	-	0,021
ຊຽງຂວາງ	5,2	-	0,005
ສະຫວັນນະເຂດ	8,4	-	0,008
ອັດຕະປື	127,6	330,0	0,457
ລວມ	170,0	404,0	0,57

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ການວິເຄາະຂອງອົງການ UN-Habitat ໂດຍອີງຕາມ ຂໍ້ມູນຈາກ ພະແນກໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງແຂວງ.

**ຜົນກະທົບຕໍ່ສັງຄົມ ຈາກຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສຸນເສຍ ທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ບ່ອນຕັ້ງຖິ່ນຖານ**

ໄພພິບັດຄັ້ງນີ້ ໄດ້ກະທົບກັບ ກົນໄກບໍລິການຜື້ນຖານ ໃນຫຼາຍດ້ານ ແລະ ຜົນກະທົບຕໍ່ສັງຄົມ ຈາກຄວາມເສຍຫາຍ ກໍ່ຍິ່ງໄດ້ຮັບການຊໍ້າຕື່ມຈາກ ລະບົບທີ່ບໍ່ເຂັ້ມແຂງ ທີ່ມີຢູ່ພາກທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ. ຄົວເຮືອນສ່ວນຫຼາຍ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ເຊິ່ງມີຊ່ອງທາງການເງິນ ທີ່ຈຳກັດຢູ່ແລ້ວນັ້ນ ຍິ່ງພົບກັບ ບັນຫາທ້າທາຍ ໃນການຊື້ວັດສະດຸກໍ່ສ້າງ ແລະ ຂົນສົ່ງໄປສະຖານທີ່ກໍ່ສ້າງ. ປັດໄຈທັງໝົດ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການກໍ່ສ້າງຄືນໃໝ່ນັ້ນ ຍິ່ງເພີ່ມຄວາມກົດດັນຂຶ້ນຫຼາຍ ຕໍ່ກັບຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ.

ບັນຫາທ້າທາຍໃຫຍ່ອັນໜຶ່ງທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນທັນທີ ກໍ່ແມ່ນການຂາດບ່ອນລີ້ໄພບັນເທົາທຸກ ສຳລັບຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ. ໃນຫຼາຍກໍລະນີ ແມ່ນເພີ່ມອີກ ແລະ ຄົນຮູ້ຈັກ ຮັບເອົາຄົນທີ່ສູນເສຍເຮືອນຂອງພວກເຂົາ ມາຢູ່ນຳ ເຊິ່ງເປັນການເພີ່ມຄວາມກົດດັນ ຕໍ່ກັບແຫຼ່ງ ດຳລົງຊີວິດ ຂອງພວກເຂົາ.

ນອກຈາກນັ້ນແລ້ວ, ສິ່ງໜຶ່ງທີ່ສັງເກດເຫັນ ກໍ່ຄືວ່າ ເຮືອນທົ່ວໄປ ແມ່ນສ້າງເອົາເອງ. ຄົວເຮືອນທີ່ແມ່ຍິງເປັນຫົວໜ້າຄອບຄົວ ແລະ ກຸ່ມຄົນດ້ອຍໂອກາດ ໄດ້ປະສົບກັບ ບັນຫາທ້າທາຍເປັນພິເສດ ໃນການກໍ່ສ້າງເຮືອນຂອງພວກເຂົາຄືນໃໝ່ ຍ້ອນວ່າ ພວກເຂົາມີຂໍ້ຈຳກັດ ດ້ານແຮງງານ ແລະ ຜິມີກໍ່ສ້າງເຮືອນຄືນດ້ວຍຕົນເອງ.

ຮູບພາບ 4: ກ້ອງລ່າງເຮືອນ ມັກຖືກໃຊ້ເປັນບ່ອນເຮັດວຽກ ສຳລັບແມ່ຍິງໃນຄອບຄົວ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ໃນເຂດຊົນນະບົດ. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ©UN-HABITAT



**ຍຸດທະສາດພື້ນຜູ້ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການ ທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ບ່ອນຕັ້ງຖິ່ນຖານ**

*ໄລຍະສັ້ນ (1 ປີ)*

ໃນທັງໝົດ 11 ແຂວງນັ້ນ, ອຳນາດການບົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ໄດ້ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອບາງອັນແລ້ວ ໃຫ້ຄົວເຮືອນ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ເຊິ່ງສ່ວນຫຼາຍ ແມ່ນຢູ່ໃນຮູບແບບຂອງ ເຂົ້າປາອາຫານ ແລະ ໃນບາງກໍລະນີນັ້ນ ໂດຍ ສະເພາະແມ່ນ ໃນແຂວງອຸດົມໄຊ, ຫຼວງພະບາງ ແລະ ອັດຕະປື (ເມືອງສະໜາມໄຊ) ການຊ່ວຍເຫຼືອນັ້ນ ຍັງ ລວມທັງ ອຸປະກອນພັກເຊົາ ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍ ວັດສະດຸກໍ່ສ້າງເຮືອນ ເຊັ່ນວ່າ ສັງກະສີ ສຳລັບເຮັດຫຼັງຄາ ເຮືອນ, ຕະປູ, ຄ້ອນຕີ, ເລື້ອຍ ແລະອື່ນໆ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ໃນຫຼາຍແຂວງນັ້ນ, ປະຊາຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຫຼາຍຄົນ ໄດ້ຍ້າຍໄປຢູ່ ບ່ອນພັກເຊົາຊົ່ວຄາວ (ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນ ໃຊ້ເງິນຕົນເອງ ກໍ່ສ້າງ) ຫຼື ໄດ້ສ້ອມແປງ ເຮືອນຂອງພວກເຂົາ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍນັ້ນ ແລ້ວກໍ່ຕາມ, ແຕ່ວ່າ ຫຼາຍຄົວເຮືອນ ຍັງຈະຕ້ອງການ ຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອເພີ່ມຕື່ມ ໃນການສ້ອມແປງເຮືອນ ຫຼື ຊີ້ວັດສະດຸກໍ່ສ້າງ ເຊິ່ງຮວມທັງ ໄມ້, ຫຼັງຄາ ແລະ ເຄື່ອງມືຕ່າງໆ. ການລົງຢັ້ງຢືນສະໜາມ ຍັງໄດ້ພົບເຫັນເຖິງ ຄວາມຈຳເປັນຮີບດ່ວນໜຶ່ງ ໃນການສະໜ ອງ ສິ່ງຂອງຄົວເຮືອນ ເຄື່ອງໃຊ້ປະຈຳວັນ ໃຫ້ປະຊາຊົນຜູ້ຖືກກະທົບ ຍ້ອນວ່າ ຫຼາຍຄົວເຮືອນ ໄດ້ສູນເສຍ ສິ່ງ ຂອງ ແລະ ຊັບສິນ ສ່ວນຫຼາຍ ຂອງພວກເຂົາ ໃນເວລາເກີດໄພພິບັດ. ຕາມການລາຍງານ ໃຫ້ຮູ້ວ່າ ມີພຽງ ແຕ່ແຂວງອຸດົມໄຊ ແລະ ແຂວງອັດຕະປືເທົ່ານັ້ນ ທີ່ໄດ້ຮັບບ່ອນຢູ່ຊົ່ວຄາວ ສຳລັບຄົວເຮືອນທີ່ເຮືອນຂອງ ພວກເຂົາ ຖືກທຳລາຍ ຫຼື ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ. ສະນັ້ນ ຈິ່ງຈະໄດ້ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອ ທີ່ເໝາະສົມ ຈັດບູລິ ມະສິດຕາມສິ່ງຂອງ ທີ່ຄົວເຮືອນໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ແລະ ລະດັບຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນ. ວຽກງານພື້ນຜູ້ ທີ່ສະເໜີມາ ປະກອບດ້ວຍ:

- ການປະເມີນຜົນແບບໄວ ສໍາລັບ ພື້ນທີ່ຕ່ຳ ແລະ ພື້ນທີ່ສູງໄພ: ດໍາເນີນ ການປະເມີນຜົນແບບໄວ ເພື່ອສ້າງແຜນທີ່ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດທາງທໍາມະຊາດ ໃນຂົງເຂດພື້ນທີ່ເວົ້ານີ້.
- ການສ້າງຄວາມສາມາດ ກ່ຽວກັບ ວິທີ BBB: ເພີ່ມຄວາມສາມາດ ຊ່າງໄມ້ ແລະ ຊ່າງປູນ ໃນທ້ອງຖິ່ນ ກ່ຽວກັບ ຫຼັກການຂອງວິທີ "ສ້າງຄືນໃຫ້ດີກວ່າເກົ່າ" (BBB) ສໍາລັບການຟື້ນຟູ ແລະ ກໍ່ສ້າງທີ່ຢູ່ອາໄສໃສຄືນໃໝ່. ນອກຈາກນັ້ນແລ້ວ, ຕ້ອງໄດ້ບຸກຈິດສໍານຶກໃນອຸມຊົນ ກ່ຽວກັບ ຄວາມສ່ຽງຕ່າງໆ ແລະ ດໍາເນີນວຽກງານ ຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ.
- ການຟື້ນຟູ/ການກໍ່ສ້າງທີ່ຢູ່ອາໄສຄືນໃໝ່: ຂັ້ນຕອນການຟື້ນຟູທີ່ຢູ່ອາໄສ ຈະປະກອບດ້ວຍ ການສະໜອງອຸປະກອນ ທີ່ໃຊ້ເປັນບ່ອນຢູ່ຊົ່ວຄາວ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມ ກ່ຽວກັບ ວິທີກໍ່ສ້າງ ເຊິ່ງອີງຕາມຄວາມເໝາະສົມ ໃນສະພາບການຕົວຈິງ. ຂັ້ນຕອນການກໍ່ສ້າງຄືນໃໝ່ນັ້ນ ຈະປະກອບດ້ວຍ ການໃຫ້ຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອ ໃນທາງດ້ານ ເງິນຊ່ວຍເຫຼືອລ້າ, ອຸປະກອນ ທີ່ໃຊ້ເປັນບ່ອນຢູ່ຊົ່ວຄາວ ແລະ ການຊ່ວຍເຫຼືອອື່ນໆ ໃນຮູບແບບຂອງວັດຖຸ. ການຊ່ວຍເຫຼືອ ເພື່ອການຟື້ນຟູ ແລະ ການກໍ່ສ້າງທີ່ຢູ່ອາໄສຄືນໃໝ່ນັ້ນ ຈະປະກອບດ້ວຍ ການສະໜອງວັດສະດຸ ທີ່ຫາໄດ້ໃນທ້ອງຖິ່ນ ເຊັ່ນວ່າ ໄມ້, ຊາຍ ແລະ ຫີນ ໃນຄາລາຕ່ຳ ຫຼື ໃຫ້ລ້າ. ຊ່າງໄມ້ ແລະ ຊ່າງປູນ ໃນທ້ອງຖິ່ນ ທີ່ໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມ ກ່ຽວກັບຫຼັກການຂອງວິທີ BBB ຄາດວ່າ ຈະປະກອບເປັນແຮງງານ ເຂົ້າໃນຂັ້ນຕອນຟື້ນຟູ ແລະ ກໍ່ສ້າງທີ່ຢູ່ອາໄສຄືນໃໝ່.

*ຄວາມຕ້ອງການ ໄລຍະກາງ ເຖິງ ໄລຍະຍາວ (2 ເຖິງ 3 ປີ)*

ຈຸດເນັ້ນໜັກຂອງ ໄລຍະກາງ ແລະ ໄລຍະຍາວ ຈະຢູ່ທີ່ ບັນດາເມືອງ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຮຸນແຮງ ໃນແຂວງອຸດົມໄຊ, ຫຼວງພະບາງ, ຊຽງຂວາງ ແລະ ອັດຕະປື. ວຽກງານຟື້ນຟູ ທີ່ສະເໜີມາ ປະກອບດ້ວຍ:

- ການສ້າງແຜນທີ່ ພື້ນທີ່ຕ່ຳ/ພື້ນທີ່ສູງໄພ: ຈະໄດ້ດໍາເນີນ ການສ້າງແຜນທີ່ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ການປະເມີນຄວາມສ່ຽງ ຢ່າງລະອຽດ. ການຈັດສັນພື້ນທີ່ດິນໃນອະນາຄົດ ໃຫ້ເປັນບ່ອນຢູ່ອາໄສ ຄວນໄດ້ຮັບການເອົາໃຈໃສ່ລະອຽດ ໃນທາງດ້ານ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດທາງທໍາມະຊາດ ໃນພື້ນທີ່ນັ້ນ. ຈຸດເນັ້ນໜັກ ຈະຢູ່ທີ່ ການສ້າງເສັ້ນສະແດງຂໍ້ມູນ ຂອງອຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ແລະ ຂອງພື້ນທີ່ທັງໝົດໃນເມືອງ.
- ການບຸກຈິດສໍານຶກ ແລະ ການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ອຸມຊົນ ຫຼື ເຮືອນ ສ່ຽງໄພສູງ: ອຸມຊົນ ຫຼື ເຮືອນ ທີ່ຕັ້ງຢູ່ໃນເຂດພື້ນທີ່ສ່ຽງໄພສູງ ຕ້ອງໄດ້ຮັບຮູ້ເຖິງ ຄວາມສ່ຽງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ການຍົກຍ້າຍຈັດສັນອາຄານແລະສະຖານທີ່ສ່ຽງໄພ ພາຍໃນບ້ານ ໄປຢູ່ຈຸດທີ່ຕັ້ງ ທີ່ມີໄພໜ້ອຍ ແລະ ການຍົກຍ້າຍ ອຸມຊົນ ຫຼື ຄົວເຮືອນທີ່ສ່ຽງໄພ ຄວນດໍາເນີນຂຶ້ນ ໂດຍການປຶກສາຫາລືຢ່າງໃກ້ສືດກັບ ປະຊາຊົນຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ທັງສອງເພດ.
- ການສ້າງຄວາມສາມາດ ໃນຂະແໜງການທີ່ຢູ່ອາໄສ: ເພີ່ມການສ້າງຄວາມສາມາດ ດ້ານການບົກຄອງຂອງລັດ ແລະ ຂອງອຸມຊົນ ກ່ຽວກັບ ການກໍ່ສ້າງທີ່ຢູ່ອາໄສ ທີ່ສາມາດບັບຕົວເຂົ້າກັບໄພພິບັດໄດ້. ການສ້າງຄວາມສາມາດ ຄວນກວມເອົາ ການສ້າງຮ່າງຄໍາແນະນໍາ ກ່ຽວກັບ ລະບົບແຈ້ງເຕືອນລ່ວງໜ້າ, ເຮືອນປອດໄພ, ແລະ ວຽກງານຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດອື່ນໆ. ການ

ສົນທະນາເພີ່ມຕື່ມ ກັບຊຸມຊົນ ກ່ຽວກັບ ມາດຕະການຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ໃນສະພາບການຂອງພວກເຂົານັ້ນ ແມ່ນມີຄວາມຈໍາເປັນ.

- ການກໍ່ສ້າງທີ່ຢູ່ອາໄສຄົນໃໝ່: ວິທີການ ແນະນຳສໍາລັບ ການກໍ່ສ້າງທີ່ຢູ່ອາໄສ ແມ່ນການປະສົມປະສານກັນ ລະຫວ່າງ ເງິນຊ່ວຍເຫຼືອລຳ ແລະ ການຊ່ວຍເຫຼືອເປັນວັດຖຸ. ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານວັດຖຸນັ້ນ ຈະປະກອບດ້ວຍ ການສະໜອງອຸປະກອນ ທີ່ຫາໄດ້ໃນທ້ອງຖິ່ນ ເຊັ່ນວ່າ ໄມ້, ຊາຍ ແລະ ຫີນ ໃນລາຄາຕໍ່າ ຫຼື ໃຫ້ລຳ, ແລະ ການຈັດຫາພື້ນທີ່ດິນໃຫ້ບຸກສ້າງ. ຊາງໄມ້, ຊາງບຸນ ແລະ ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ທີ່ໄດ້ຜ່ານການຝຶກອົບຮົມ ກ່ຽວກັບ ຫຼັກການຂອງ ວິທີ BBB ຄາດວ່າ ຈະປະກອບສ່ວນແຮງງານ ໃຫ້ຂັ້ນຕອນການກໍ່ສ້າງ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ວຽກດັ່ງກ່າວນີ້ ຈະຂຶ້ນກັບ ບັນດາຫ້ອງການລັດຖະບານ ໃນທ້ອງຖິ່ນນັ້ນ ແຕ່ວ່າ ຈຸດເນັ້ນໜັກ ຄວນຢູ່ທີ່ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊຸມຊົນ ເພື່ອຮັກສາ ຄວາມໂປ່ງໃສ ແລະ ຮັບປະກັນ ບໍ່ໃຫ້ເກີດມີຄວາມເຄັ່ງຕຶງ ໃນຊຸມຊົນ ໃນຮູບແບບໃດກໍຕາມ.

ຮູບພາບ 5: ພາບຂອງເຮືອນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ໃນເມືອງສະໜາມໄຊ ແຂວງອັດຕະປື. ທີ່ມາຂອງຮູບ:



©UN-HABITAT

ຕາຕະລາງ 13: ຄວາມຕ້ອງການ ເພື່ອພື້ນຜູ້ ແລະ ກໍ່ສ້າງຄົນໃໝ່ ໃນຂະແໜງການ ທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ບ່ອນຕັ້ງຖິ່ນຖານ

ຄວາມຕ້ອງການ ສໍາລັບ ການຟື້ນຟູໄລຍະສັ້ນ (1 ປີ)		
ວຽກງານ	ມູນຄ່າ (ຕື້ກີບ)	ພາກສ່ວນຮັບຜິດຊອບ
ການປະເມີນຜົນແບບໄວ ສໍາລັບພື້ນທີ່ຕໍ່າ/ ພື້ນທີ່ສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ	0,6	ກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ, ລັດຖະບານຂັ້ນແຂວງ, ອົງການ UN-Habitat, ແລະ ບັນດາຫ້ອງການແຫ່ງຊາດ/ສາກົນອື່ນໆ
ການສ້າງຄວາມສາມາດ ກ່ຽວກັບວິທີ BBB	0,4	ກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ, ລັດຖະບານຂັ້ນແຂວງ, ອົງການ UN-Habitat, ແລະ ບັນດາຫ້ອງການແຫ່ງຊາດ/ສາກົນອື່ນໆ



ການຝຶນຝ/ການກໍ່ສ້າງ ທີ່ຢູ່ອາໄສຄົນໃໝ່	28,0	ກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ, ລັດຖະບານຂັ້ນແຂວງ, ອົງການ UN-Habitat, ແລະ ບັນດາຫ້ອງການແຫ່ງຊາດ/ສາກົນອື່ນໆ
<b>ຄວາມຕ້ອງການ ສໍາລັບ ການຝຶນຝູ່ໄລຍະກາງ ເຖິງໄລຍະຍາວ (2 ເຖິງ 3 ປີ)</b>		
ການສ້າງແຜນທີ່ຂອງ ຝືນທີ່ຕໍ່າ/ ຝືນທີ່ສຽງຕໍ່າໄພພິບັດ	4,5	ກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ, ລັດຖະບານຂັ້ນແຂວງ, ອົງການ UN-Habitat, ແລະ ບັນດາຫ້ອງການແຫ່ງຊາດ/ສາກົນອື່ນໆ
ການປຸກຈິດສາມັກ ແລະ ການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ຊຸມຊົນ/ເຮືອນສຽງໄພສູງ	1,3	ກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ, ລັດຖະບານຂັ້ນແຂວງ, ອົງການ UN-Habitat, ແລະ ບັນດາຫ້ອງການແຫ່ງຊາດ/ສາກົນອື່ນໆ
ການສ້າງຄວາມສາມາດ ໃນຂະແໜງການທີ່ຢູ່ອາໄສ	1,9	ກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ, ລັດຖະບານຂັ້ນແຂວງ, ອົງການ UN-Habitat, ແລະ ບັນດາຫ້ອງການແຫ່ງຊາດ/ສາກົນອື່ນໆ
ການກໍ່ສ້າງທີ່ຢູ່ອາໄສຄົນໃໝ່	36,9	ກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ, ລັດຖະບານຂັ້ນແຂວງ, ອົງການ UN-Habitat, ແລະ ບັນດາຫ້ອງການແຫ່ງຊາດ/ສາກົນອື່ນໆ
ລວມ	73,60	

ໝາຍເຫດ: MPWT = ກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ

### ວິທີການ ປະເມີນ ທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ບ່ອນຕັ້ງຖິ່ນຖານ

ໂດຍການຮ່ວມມືກັບ ກົມເຄຫາ-ຜັງເມືອງ ຂອງກະຊວງ ໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ, ອົງການ UN-Habitat ໄດ້ສະໜັບສະໜູນ ການເກັບກໍາຂໍ້ມູນພາກສະໜາມ ໃນຂັ້ນແຂວງ ແລະ ຂັ້ນເມືອງ ໂດຍການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກພະແນກໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ. ຈຸດປະສົງ ແມ່ນເພື່ອເກັບກໍາຂໍ້ມູນສໍາຮອງເພື່ອວັດແທກລະດັບຄວາມເສຍຫາຍ ໃນຂະແໜງການທີ່ຢູ່ອາໄສ. ການປະເມີນຄັ້ງນີ້ ໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກ ທີມງານຜູ້ຊ່ວຍຊານ ຜູ້ທີ່ໄດ້ໄປຢ້ຽມຢາມ<sup>4</sup> ແຂວງທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບທີ່ສຸດ (ອຸດົມໄຊ, ຫຼວງພະບາງ, ຊຽງຂວາງ ແລະ ອັດຕະປື) ຫຼັງຈາກທີ່ໄດ້ຈັດຜືກອົບຮົມສັ້ນ ຮ່ວມກັບພະນັກງານຂອງ ກົມເຄຫາ-ຜັງເມືອງ ເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບ ຄໍາແນະນໍາ ສໍາລັບການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການ ຫຼັງໄພພິບັດ. ທີມງານໄດ້ໄປຢ້ຽມຢາມ ເຮືອນທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍນັ້ນ ດ້ວຍຕົນເອງ ແລະ ໄດ້ດໍາເນີນການປຶກສາຫາລືກັບ ຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເຊັ່ນວ່າ ນາຍບ້ານ ແລະ ເຈົ້າເມືອງ ຫຼື ພະນັກງານເມືອງ. ຂໍ້ມູນຫຼັກ ແມ່ນໄດ້ເກັບກໍາຢູ່ໃນ<sup>4</sup> ແຂວງທີ່

ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບທີ່ສຸດ. ສຳລັບ ອີກ 7 ແຂວງທີ່ຍັງເຫຼືອນັ້ນ, ກົມເຄຫາ-ຜັງເມືອງ ແລະ ພະແນກໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ ໄດ້ຊ່ວຍອຳນວຍຄວາມສະດວກ ໃຫ້ການເກັບກຳຂໍ້ມູນ ໃນເມືອງແລະບ້ານ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ. ເອກະສານ ແລະ ແບບຟອມແນະນຳ ສຳລັບການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການ ຫຼັງໄພພິບັດ ໃນຂະແໜງການທີ່ຢູ່ອາໄສນັ້ນ ໄດ້ແປບັນພາສາລາວ, ໄດ້ສົ່ງໃຫ້ ກົມເຄຫາ-ຜັງເມືອງ, ແລະ ແຈກຢາຍໃຫ້ ບັນດາແຂວງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ໃນຫຼາຍກໍລະນີ, ເຮືອນທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ແມ່ນຕັ້ງຢູ່ໃນເຂດທີ່ບໍ່ມີເສັ້ນທາງເຂົ້າເຖິງ ແລະ ຕ້ອງຍ່າງໄປ ໃຊ້ເວລາປະມານ 2 ເຖິງ 3 ຊົ່ວໂມງ. ໃນສະພາບດັ່ງກ່າວນັ້ນ, ພະແນກໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງເມືອງໄດ້ພະຍາຍາມດຳເນີນການປະເມີນຜົນໃຫ້ດີທີ່ສຸດທີ່ຕົນສາມາດເຮັດໄດ້. ໃນກໍລະນີທີ່ບໍ່ສາມາດເຂົ້າໄປບ້ານໃດໜຶ່ງໄດ້ເລີຍນັ້ນ, ບັນດາຄູ່ຮ່ວມງານ ໄດ້ເກັບກຳຂໍ້ມູນຈາກ ການສົນທະນາທາງໂທລະສັບ ກັບນາຍບ້ານ. ໄລຍະເວລາທີ່ຮັດແໜ້ນນັ້ນ ຈຳກັດ ຈຳນວນແຂວງ ທີ່ທີມງານສາມາດໄປຢ້ຽມຢາມໄດ້. ທີມງານສາມາດໄປຢ້ຽມຢາມ 4 ແຂວງທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ; ສຳລັບ ສ່ວນທີ່ເຫຼືອນັ້ນ, ກົມເຄຫາ-ຜັງເມືອງ ໄດ້ເກັບກຳຂໍ້ມູນທາງ ອີເມວ ຫຼື ໂທລະສັບ.

**ຮູບພາບ 6: ການປຶກສາຫາລືກັບຊຸມຊົນ ໃນເມືອງຄຳ ແຂວງຊຽງຂວາງ. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ©UN-HABITAT**

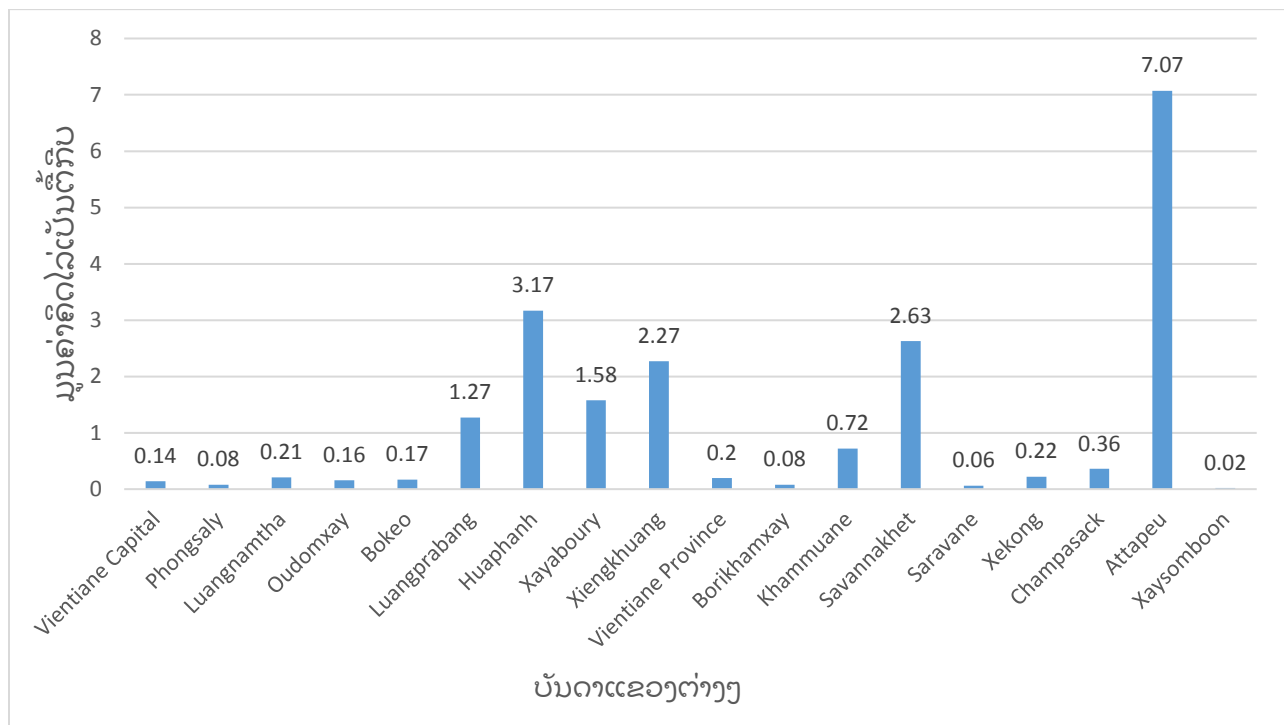


## ການສຶກສາ

### ສະຫຼຸບຫຍໍ້ ກ່ຽວກັບ ການສຶກສາ

ນ້ຳຖ້ວມຄັ້ງນີ້ ໄດ້ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍ ໃຫ້ໂຮງຮຽນລັດ 229 ແຫ່ງ ແລະ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ ການດຳເນີນການສຶກສາ ພົບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກຮຸນແຮງ ໃນທົ່ວປະເທດ ເຊິ່ງໄດ້ສົ່ງຜົນໃຫ້ເກີດຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ໃນ ຂະແໜງການສຶກສາ ລວມທັງໝົດ ຄາດວ່າຢູ່ທີ່ 20,4 ຕື້ກີບ. ຫຼັງຈາກເກີດໄພພິບັດຄັ້ງນີ້ແລ້ວ, ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ ໄດ້ຮ່າງ ຍຸດທະສາດຟື້ນຟູຂະແໜງການສຶກສາ ຮ່ວມກັບບັນດາຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ ເຊັ່ນວ່າ ກອງທຶນເດັກຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ (ອົງການຢູນິເຊັບ) ແລະ ອົງການແພລນສາກົນ ເຊິ່ງໄດ້ກຳນົດໂຄງຮ່າງຂອງ ໜ້າວຽກຕົ້ນຕໍ ທີ່ຈຳເປັນ ເພື່ອຕອບສະໜອງຕາມ ຄວາມຕ້ອງການ ດ້ານການສຶກສາ ໄລຍະສັ້ນ, ກາງ ແລະ ຍາວ. ຍຸດທະສາດລະອຽດສະບັບນີ້ ແມ່ນແນະນຳໃຫ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ເປັນໄລຍະເວລາ 5 ປີ ເພື່ອຮັບປະກັນ ການຟື້ນຟູຂະແໜງການສຶກສາ ໃຫ້ໄດ້ເຕັມຄວາມ, ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ ລະບົບການສຶກສາ ໂດຍລວມ ຂອງ ສປປ ລາວ, ແລະ ສົ່ງເສີມການບັບຕົວ ເຂົ້າກັບໄພພິບັດ ໃນອະນາຄົດ ໃນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ, ຂັ້ນ ພາກ ແລະ ຂັ້ນສູນກາງ. ງົບປະມານທັງໝົດ ທີ່ຕ້ອງການເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ວຽກງານເຫຼົ່ານີ້ ຄາດຄະເນຢູ່ທີ່ 197,6 ຕື້ກີບ. ຮູບສະແດງ 19 ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ໃນແຕ່ລະແຂວງ.

ຮູບສະແດງ 19: ມູນຄ່າຂອງຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ໃນແຕ່ລະແຂວງ



ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ຂໍ້ມູນສຳຫຼວດຂັ້ນແຂວງ ຂອງກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ, ປີ 2018.

## ປະຫວັດຄວາມເປັນມາ ກ່ຽວກັບ ການສຶກສາ

ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ ແມ່ນເປັນໜຶ່ງໃນບັນດາກະຊວງ ທີ່ໃຫຍ່ທີ່ສຸດ ໃນ ສປປ ລາວ ໃນທາງດ້ານ ຂະໜາດ ແລະ ປະຊາກອນທີ່ຮັບໃຊ້ ແລະ ການຈັດສັນງົບປະມານລັດ ປະຈຳປີ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການຈັດສັນງົບປະມານ ສຳລັບ ຂະແໜງການສຶກສາ ກຳລັງຫຼຸດລົງໃນແຕ່ລະປີ. ລະບົບການສຶກສາທາງການ ປະກອບດ້ວຍ ການສຶກສາກ່ອນໄວຮຽນ, ປະຖົມສຶກສາ, ການສຶກສາ ມັດທະຍົມຕົ້ນ ແລະ ມັດທະຍົມປາຍ, ການສຶກສາ ມັດທະຍົມສົມບູນ, ອາຊີວະສຶກສາ, ການສຶກສາຊັ້ນສູງ ແລະ ສ້າງຄູ.

ໂດຍອີງຕາມຂໍ້ມູນຈາກ ລະບົບຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານການສຶກສາ ສຳລັບ ປີ 2017-18, ສປປ ລາວ ມີສູນສຶກສາກ່ອນໄວຮຽນ 3.212 ແຫ່ງ ເຊິ່ງມີນັກຮຽນ 229.892 ຄົນ, ສູນປະຖົມສຶກສາ 8.858 ແຫ່ງ ມີນັກຮຽນ 786.246 ຄົນ, ແລະ ສູນສຶກສາ ມັດທະຍົມຕົ້ນ 962 ແຫ່ງ ມີນັກຮຽນ 180.020 ຄົນ (ຕາມ ຕາຕະລາງ 14). ເຖິງແມ່ນວ່າ ປະເທດນີ້ ໄດ້ບັນລຸເປົ້າໝາຍສະຫັດສະວັດ ດ້ານການພັດທະນາ ແລ້ວກໍຕາມ ໃນທາງດ້ານການເຂົ້າເຖິງ ປະຖົມສຶກສາ ເຊິ່ງມີຄວາມສະເໝີພາບຍິ່ງ-ຊາຍ ໂດຍການດຳເນີນມາດຕະການສຳຄັນ ເພື່ອເພີ່ມການເຂົ້າຮຽນ, ແຕ່ວ່າ ຄຸນນະພາບຂອງ ຜົນການສຶກສາ ແມ່ນຍັງຄົງບໍ່ໄດ້ດີ, ແລະ ນັກຮຽນພິການ ບໍ່ໄດ້ເຂົ້າຮຽນຫຼາຍຄົນ. ນອກຈາກນັ້ນແລ້ວ, ຄວາມແຕກໂຕນ ກໍຍັງມີ ໃນທາງດ້ານ ອັດຕາເຂົ້າຮຽນ, ການຄ້າງຫ້ອງ, ການອອກໂຮງຮຽນ, ແລະ ການຈົບຊັ້ນ ລະຫວ່າງ ເພດຊາຍ ແລະ ເພດຍິງ, ລະຫວ່າງ ກຸ່ມຊົນເຜົ່າຕ່າງໆ, ລະຫວ່າງ ເມືອງບໍ່ທຸກຍາກ ແລະ ເມືອງທຸກຍາກ, ແລະ ລະຫວ່າງ ເຂດເທດສະບານ ແລະ ເຂດຊົນນະບົດ, ພ້ອມທັງ ລະຫວ່າງ ທີ່ຕັ້ງໃນເຂດຊົນນະບົດ ທີ່ມີຫົນທາງ ແລະ ບໍ່ມີຫົນທາງເຂົ້າເຖິງ. ນັກຮຽນພວກອື່ນ ທີ່ຖືກຕັດຂາດອອກຈາກການສຶກສາ ປະກອບດ້ວຍ ເດັກຂ້າງຖະໜົນ ແລະ ເດັກເຮັດວຽກ, ເດັກກຳລັງ, ຜູ້ເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ, ເດັກຍິງຖືພາ ແລະ ແມ່ທີ່ຍັງນ້ອຍ ໃນເກນອາຍຸໄວຮຽນ, ເດັກຕິດເຊື້ອ ຫຼື ເດັກທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກ ເຊື້ອເອັດຈ໌ໄອວີ ແລະ ໂລກເອດສ໌, ບຸກຄົນ ທີ່ຕິດປະເດັນສັງຄົມ. ຂອບເຂດທີ່ ນັກຮຽນເຫຼົ່ານີ້ ໄດ້ຮັບການສຶກສາ ແມ່ນບໍ່ຮູ້ໄດ້ ໃນປະຈຸບັນນີ້.

ບັນຫາທ້າທາຍທັງໝົດເຫຼົ່ານີ້ ຕໍ່ກັບຂະແໜງການສຶກສາ ໃນ ສປປ ລາວ ຍິ່ງຮ້າຍແຮງຂຶ້ນຕື່ມ ໃນຊຸມປີຜ່ານມາ ຍ້ອນໄພພິບັດ ຊຳຕື່ມ. ໃນປີ 2013, ໂຮງຮຽນ 196 ແຫ່ງ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍຈາກໄພພິບັດ. ໃນປີ 2014 ແມ່ນ 59 ແຫ່ງ, ແລະ ໃນປີ 2015 ແມ່ນ 29 ແຫ່ງ; ໃນປີ 2016 ຈຳນວນໂຮງຮຽນໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ລວມທັງໝົດແມ່ນ 82 ແຫ່ງ, ແລະ ໃນປີ 2017 ແມ່ນ 129 ແຫ່ງ.<sup>36</sup> ການປະເມີນຜົນ ຂ້າງລຸ່ມນີ້ ໃຫ້ຮູ້ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບ ໂຮງຮຽນ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ຖືກທຳລາຍ ໃນເຫດການນ້ຳຖ້ວມປີ 2018.

<sup>36</sup> ຂໍ້ມູນຈາກ Derin Henderson ແລະ Jonika Paulsen, ຂໍ້ມູນເບື້ອງຕົ້ນ ກ່ຽວກັບການສຶກສາ ໃນ ສປປ ລາວ: ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ ຂອງບົດລາຍງານສະຖານະພາບຂອງປະເທດ ໃນປີ 2017 - ຂອບວຽກ ເຊັນໄດ (Sendai) (ເມືອງ ໄຊເສດຖາ, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ: ອົງການຊ່ວຍເຫຼືອເດັກ ປະຈຳ ສປປ ລາວ, ວັນທີ 27 ມີນາ 2017).

ຕາຕະລາງ 14: ສະຫຼຸບຫຍໍ້ ກ່ຽວກັບ ຂະແໜງການສຶກສາ

ຂະແໜງການຍ່ອຍ	ຈຳນວນ ປີ ໃນ ແຕ່ລະ ຂະແໜ ງການ	ຈຳນວນ ນັກຮຽນ	ປະເພດ ແລະ ຈຳນວນ ສະຖາ ບັນ		ຈຳນວນຄູ ໃນພາກ ເອກະຊົນ ແລະ ພາກ ລັດ	ຈຳນວນຜູ້ ບໍລິຫານ ໃນ ພາກເອກະ ຊົນ ແລະ ພາກລັດ	
			ລວມ	ລັດ			
ການສຶກສາກ່ອນໄວ ຮຽນ	3	229.892	3.212	2.742	470	11.105	626
ປະຖົມສຶກສາ	5	786.246	8.858	8.604	254	32.428	1.730
ມັດທະຍົມສຶກສາຕອນ ຕົ້ນ	4	180.020	962	905	57		
ມັດທະຍົມສຶກສາຕອນ ປາຍ	3	22.431	36	36	0	38.423	670
ໂຮງຮຽນມັດທະຍົມ ສົມບູນ	7	468.613	760	716	44	5.022	1.476
ອາຊີວະສຶກສາ	2 to 3	74.862	107	44	63	11.105	626
ປະຫວັດທະຍາໄລ	4 to 5	40.098	5	5	0	2.174	1.032
ສ້າງຄູ	3 to 4	11.109	12	12	0	1.229	132

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ, ປີ 2018.

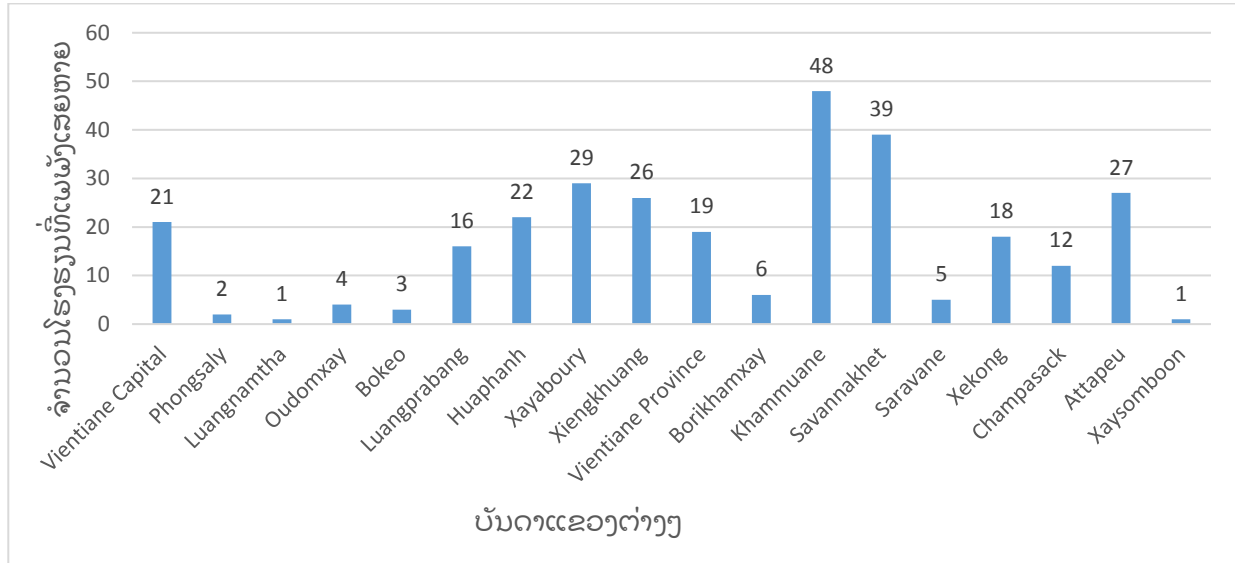
## ການປະເມີນ ຜົນກະທົບຂອງໄພພິບັດ ຕໍ່ກັບ ການສຶກສາ

### ຄວາມເສຍຫາຍ

ຈຳນວນໂຮງຮຽນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ໃນ ສປປ ລາວ ແມ່ນແຕກຕ່າງກັນ ໃນແຕ່ລະແຂວງ ເຊິ່ງແຂວງຄຳ  
ມ່ວນ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຫຼາຍສຸດ (ຕາມ  
ຮູບສະແດງ 20). ໂຮງຮຽນບາງແຫ່ງ ໃນບັນດາແຂວງທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຫຼາຍທີ່ສຸດ ເຊັ່ນວ່າ ແຂວງ  
ສະຫວັນນະເຂດ ແມ່ນຈົມຢູ່ໃນນ້ຳ ເປັນເວລາເຖິງ 2 ເດືອນ. ວິທີກໍ່ສ້າງທີ່ບໍ່ໄດ້ຄື ເຮັດໃຫ້ໂຮງຮຽນມີຄວາມ  
ສ່ຽງ ຕໍ່ທຸກປະເພດຂອງໄພອັນຕະລາຍ ແລະ ສົ່ງຜົນໃຫ້ເກີດຄວາມເສຍຫາຍຮຸນແຮງ ຕໍ່ກັບຮາກຖານຂອງ  
ໂຮງຮຽນເລົ່ານັ້ນ ໃນເວລາເກີດນ້ຳຖ້ວມ.

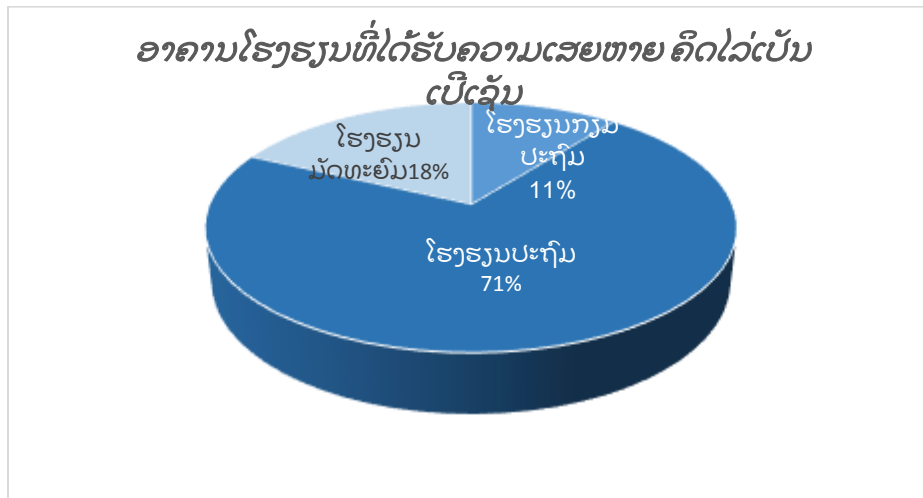
ຫ້ອງຮຽນ ແລະ ຫ້ອງນ້ຳຂອງໂຮງຮຽນເກີດຄວາມເສຍຫາຍຕໍ່ກັບຮາກຖານ, ຜາ, ເພດານ ແລະ ຫຼັງຄາ. ຊັບ  
ສິນທີ່ເສຍຫາຍນັ້ນ ປະກອບດ້ວຍ ປຶ້ມຄູ່ມືຄູ, ປຶ້ມອ່ານ, ແລະ ເພີນິເຈີ້ ແລະ ເຄື່ອງໃຊ້ຂອງໂຮງຮຽນເຊັ່ນວ່າ  
ໂຕະນັກຮຽນ, ໂຕະຄູ, ໂຕະເຮັດວຽກ, ຕັ້ງ, ກະດານດຳແລະສ່ຊາວ. ອຸປະກອນອິເລັກໂທຣນິກທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມ  
ເສຍຫາຍປະກອບດ້ວຍຄອມພິວເຕີ້ແລະ ເຄື່ອງຟິມ. ໃນບາງກໍລະນີ, ການເຂົ້າໄປໂຮງຮຽນ ແລະ ສະຖານທີ່  
ຮຽນຊົ່ວຄາວຍິ່ງຍາກຂຶ້ນຍ້ອນນ້ຳຂັງ, ຖະໜົນຖືກທຳລາຍ ແລະ ເສດຊາກຫັກຜັງ. ລະດັບນ້ຳຂຶ້ນສູງເຖິງ 2  
ຫຼື 3 ແມັດ ໃນບາງພາກສ່ວນຂອງ ແຂວງຄຳມ່ວນ ແລະ ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ.

**ຮູບສະແດງ 20: ໂຮງຮຽນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ, ຈັດຕາມແຂວງ**



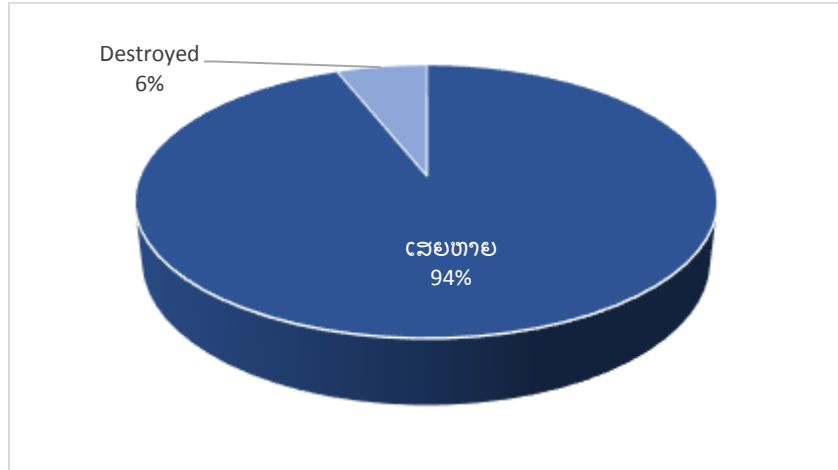
ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ຂໍ້ມູນສຳຫຼວດຂັ້ນແຂວງ ຂອງກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ, ປີ 2018.

**ຮູບສະແດງ 21: ອາຄານໂຮງຮຽນທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ, ຈັດຕາມລະດັບການສຶກສາ**



ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ຂໍ້ມູນສຳຫຼວດຂັ້ນແຂວງ ຂອງກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ, ປີ 2018.

**ຮູບສະແດງ 22: ອາຄານໂຮງຮຽນທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ, ຈັດຕາມລະດັບຄວາມເສຍຫາຍ**



ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ຂໍ້ມູນສໍາຫຼວດຂັ້ນແຂວງ ຂອງກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ, ປີ 2018.

**ການສູນເສຍ**

ການປະເມີນຜົນຄັ້ງນີ້ ໄດ້ຄົ້ນພົບວ່າ ເດັກ ມີຄວາມຕັ້ງໃຈໜັກແໜ້ນ ທີ່ຈະກັບໄປໂຮງຮຽນ ແຕ່ວ່າ ຕ້ອງການຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອຕໍ່ເນື່ອງ ເພື່ອເຮັດເຊັ່ນນັ້ນ. ຄົນສ່ວນຫຼາຍ ທີ່ອາໄສຢູ່ໃນເພິ່ນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ໄດ້ລາຍງານວ່າ ພວກເຂົາສູນເສຍເຄື່ອງແບບ, ອຸປະກອນການຮຽນ, ອຸປະກອນດົນຕີ, ອຸປະກອນກິລາ ແລະ ສິ່ງຂອງອື່ນໆ ທີ່ຈໍາເປັນສໍາລັບການສຶກສາ ຂອງພວກເຂົາ. ເດັກ ຍັງໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ຄວາມ ຕ້ອງການ ໄປຫຼິ້ນຢູ່ເດີນໂຮງຮຽນ ແລະ ໄດ້ຮັບອາຫານທ່ຽງໂຮງຮຽນຄືເກົ່າ. ນອກຈາກນັ້ນແລ້ວ, ຫຼາຍຄົນ ປະສົບກັບ ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກຂັດສົນຢູ່ບ້ານ ຍ້ອນເຮືອນຖືກທໍາລາຍ ແລະ ຍ້ອນຄອບຄົວຍົກຍ້າຍ. ຄວາມ ຫຍຸ້ງຍາກຢູ່ບ້ານຂອງພວກເຂົາ ແລະ ແວດລ້ອມໂຮງຮຽນ ດັ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວມານັ້ນ ແມ່ນເປັນບັນຫາທໍາທາຍ ຕໍ່ກັບ ຄວາມກະຕືລືລົ້ນຂອງເດັກ ແລະ ຄວາມໝັ້ນໃຈຂອງພວກເຂົາ ໃນການກັບໄປຮຽນຕໍ່, ແລະ ໃນປະຈຸ ບັນນີ້ ມັນເປັນໄປບໍ່ໄດ້ ທີ່ຈະວັດແທກ ຜົນກະທົບຈາກນໍ້າຖ້ວມຄັ້ງນີ້ ແລະ ວັດແທກການສູນເສຍທີ່ ກ່ຽວຂ້ອງ.

**ຕາຕະລາງ 15: ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ (ຕໍ່ກົບ) ໃນຂະແໜງການສຶກສາ, ຈັດຕາມລະດັບການ ສຶກສາ**

ຂະແໜງການຍ່ອຍ	ຄວາມເສຍຫາຍ	ການສູນເສຍ	ລວມຜົນ ກະທົບ
ກຽມປະຖົມ	0,29	0,84	0,37
ໂຮງຮຽນປະຖົມ	14,4	1,25	15,65
ໂຮງຮຽນມັດທະຍົມ	4,04	0,35	4,39
ລວມ	18,73	1,68	20,41

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ຂໍ້ມູນສໍາຫຼວດຂັ້ນແຂວງ ຂອງກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ, ປີ 2018.

ຕາຕະລາງ 16: ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ (ຕົ້ນທຶນ) ໃນຂະແໜງການສຶກສາ, ຈັດຕາມແຂວງ

ແຂວງ	ຄວາມເສຍຫາຍ	ການສູນເສຍ	ລວມຜົນກະທົບ
ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ	0,10	0,04	0,14
ຜົ້ງສາລີ	0,07	0,01	0,08
ຫຼວງນໍ້າທາ	0,20	0,01	0,21
ອຸດົມໄຊ	0,14	0,01	0,16
ບໍ່ແກ້ວ	0,16	0,01	0,17
ຫຼວງພະບາງ	1,19	0,08	1,27
ຫົວພັນ	3,10	0,07	3,17
ໄຊຍະບູລີ	1,43	0,15	1,58
ຊຽງຂວາງ	2,15	0,12	2,27
ວຽງຈັນ	0,13	0,07	0,20
ບໍລິຄໍາໄຊ	0,06	0,01	0,08
ຄໍາມ່ວນ	0,49	0,23	0,72
ສະຫວັນນະເຂດ	2,33	0,30	2,63
ສາລະວັນ	0,05	0,01	0,06
ເຊກອງ	0,17	0,04	0,22
ຈໍາປາສັກ	0,30	0,06	0,36
ອັດຕະປື	6,63	0,44	7,07
ໄຊສົມບູນ	0,02	0,00	0,02
<b>ລວມ</b>	<b>18,73</b>	<b>1,68</b>	<b>20,41</b>

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ຂໍ້ມູນສໍາຫຼວດຂັ້ນແຂວງ ຂອງກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ, ປີ 2018.

### ຜົນກະທົບຕໍ່ສັງຄົມ ຈາກຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ໃນຂະແໜງການສຶກສາ

ເດັກທຸກຄົນ ມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ເຊິ່ງໃນເວລາດັ່ງກ່າວນັ້ນ ພວກເຂົາຕ້ອງໄດ້ເພິ່ງພາຜູ້ໃຫຍ່ ເພື່ອການບົກບ້ອງຈາກໄພອັນຕະລາຍ. ການປະເມີນຜົນຄັ້ງນີ້ ໄດ້ພົບເຫັນຈະແຈ້ງເຖິງ ການຂາດຄວາມກຽມພ້ອມໃນໂຮງຮຽນ ແລະ ໃນຊຸມຊົນ ໃນກຸ່ມຂອງປະຊາກອນຜູ້ໃຫຍ່ ເຊິ່ງໄດ້ສົ່ງຜົນໃຫ້ ການບົກບ້ອງເດັກ ແລະ ສະມາຊິກອື່ນໆໃນຊຸມຊົນ ເຊິ່ງເປັນຜູ້ສ່ຽງໄພນັ້ນ ເຮັດບໍ່ໄດ້ດີ. ນອກຈາກການລະບຸເຖິງ ຄວາມຈໍາເປັນ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ວຽກງານກຽມຄວາມພ້ອມ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ ໄພພິບັດ ໃນໂຮງຮຽນ ແລະ ໃນຊຸມຊົນແລ້ວ, ການປະເມີນຜົນຄັ້ງນີ້ ຍັງໄດ້ລະບຸເຖິງ ຊ່ອງຫວ່າງດ້ານຄວາມສາມາດ ໃນຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ເພື່ອດໍາເນີນວຽກງານດັ່ງກ່າວນັ້ນ. ໃນປະຈຸບັນນີ້ ເດັກຫຼາຍຄົນ ຍັງຮຽນໜັງສືຢູ່ໃນອາຄານທີ່ໄດ້ປະສົບກັບ ຄວາມເສຍຫາຍຂອງໂຄງສ້າງ ຢ່າງໜັກໜ່ວງ ແລະ ສ່ຽງທີ່ຈະພັງລົງ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ເດັກມີຄວາມສ່ຽງຫຼາຍຂຶ້ນ.

ຄຽງຄູ່ກັບ ການກຽມຄວາມພ້ອມ ໃຫ້ໂຮງຮຽນແລະຊຸມຊົນ ເພື່ອຕອບໂຕ້ກັບໄພພິບັດແລ້ວ, ມັນສໍາຄັນເຊັ່ນກັນ ທີ່ຕ້ອງແກ້ໄຂປະເດັນຕ່າງໆ ກ່ຽວກັບ ຄວາມແຕກຕ່າງດ້ານການສຶກສາ ແລະ ດ້ານຄວາມສະເໝີ



ພາບ ໃນທາງດ້ານ ການສືບຕໍ່ຮຽນໜັງສື, ຜົນການຮຽນ, ແລະ ການເຂົ້າເຖິງການສຶກສາ ໂດຍອີງຕາມ ລະດັບຄວາມສ່ຽງ ໃນບັດໄຈສັງຄົມຕ່າງໆ ເຊັ່ນວ່າ ເພດ, ຊົນເຜົ່າ, ທີ່ຕັ້ງ, ຄວາມພິການ, ແລະ ສະຖານະພາບ ທາງ ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ. ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ ຄາດຄະເນວ່າ ຈະຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຍຸດທະສາດ ພື້ນຜູ້ຂະແໜງການສຶກສາ ໃນທົ່ວປະເທດ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ໂຮງຮຽນທຸກໆແຫ່ງ ຈະມີເຄື່ອງມື ແລະ ຄວາມຮູ້ ທີ່ຈໍາເປັນ ເພື່ອສົ່ງເສີມ ການກຽມຄວາມພ້ອມຕອບໂຕ້ໄພພິບັດ ແລະ ສ້າງຄວາມສາມາດ ໃນ ການປັບຕົວ ໃນຂັ້ນຊຸມຊົນ. ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ ຄາດຫວັງວ່າ ຈະສ້າງຕັ້ງ ຄະນະໃດໜຶ່ງ ຮ່ວມ ກັບ ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ ເພື່ອດໍາເນີນ ການວາງແຜນລະອຽດ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຍຸດທະສາດພື້ນຜູ້ຂະແໜ ງການສຶກສາ.

**ຍຸດທະສາດພື້ນຜູ້ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການ ສໍາລັບ ຂະແໜງການສຶກສາ**

ການປະເມີນຜົນຄັ້ງນີ້ ໄດ້ຄົ້ນພົບວ່າ ຄູ ຕ້ອງການຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອຮີບດ່ວນ ໃນການສ້ອມແປງອາຄານ ແລະ ຈັດຫາ ອຸປະກອນ ແລະ ເຄື່ອງມື ການຮຽນ-ການສອນ. ນອກຈາກນັ້ນແລ້ວ ຄູ ຍັງຮັບຮູ້ເຖິງ ຄວາມ ສໍາຄັນຂອງ ການສຶກສາກ່ຽວກັບ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ໃນໂຮງຮຽນ ແລະ ພວກເຂົາ ຕ້ອງການສ້າງຄວາມສາມາດ ຂອງພວກເຂົາ ກ່ຽວກັບ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ເພື່ອສອນເດັກ ກ່ຽວກັບ ການກຽມຄວາມພ້ອມຕອບໂຕ້ໄພພິບັດ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ຄູ ແລະ ອໍານາດການປົກຄອງບ້ານ ໄດ້ອະ ນາໄມ ເສດຖາກຫັກພັງບາງອັນ ແລະ ໄດ້ເລີ່ມສ້າງ ບ່ອນຮຽນຊົ່ວຄາວ ເພື່ອໃຫ້ທັນລະດູການຮຽນ ແລະ ເພື່ອ ໃຫ້ທັນບົດຮຽນ, ແຕ່ວ່າ ສິ່ງອໍານວນສະດວກເຫຼົ່ານັ້ນ ແມ່ນບໍ່ເໝາະສົມ ແລະ ຕ້ອງການຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອ ຈາກ ຂະແໜງການພັດທະນາ ເພື່ອພື້ນຜູ້ ສະຖານທີ່ສຶກສາ ແລະ ການສິດສອນ. ໃນເວລາດຽວກັນນັ້ນ, ຫ້ອງການສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາເມືອງ ແລະ ພະແນກສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາແຂວງ ກໍ່ໃຫ້ການຊ່ວຍ ເຫຼືອສູງສຸດ ທີ່ພວກເຂົາເຮັດໃຫ້ ສໍາລັບ ສະຖານທີ່ຮຽນຊົ່ວຄາວເຫຼົ່ານີ້, ພະແນກສຶກສາ ແຂວງ ໃນຫຼາຍແຂ ວງ ກໍ່ກໍາລັງສ້າງແຜນ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນການສຶກສາ ໃນບັນດາບ້ານທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ.

ໃນການສ້າງ ຮ່າງຍຸດທະສາດພື້ນຜູ້ຂະແໜງການສຶກສານັ້ນ, ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ ພ້ອມທັງ ບັນດາຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ ເຊັ່ນວ່າ ອົງການຢູນິເຊັບ ແລະ ອົງການແພລນສາກົນ ໄດ້ລະບຸເຖິງ ບັນດາວຽກ ງານຕົ້ນຕໍ ທີ່ຈໍາເປັນຕ້ອງໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ເພື່ອແກ້ໄຂຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດ ໃນໄລຍະສັ້ນ, ໄລຍະ ກາງ ແລະ ໄລຍະຍາວ. ຍຸດທະສາດພື້ນຜູ້ ຂະແໜງການສຶກສານັ້ນ ຈະສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ໃຫ້ລະບົບກາ ນສຶກສາ ໃນ ສປປ ລາວ, ເຮັດໃຫ້ໂຮງຮຽນ ແລະ ຊຸມຊົນ ສາມາດປັບຕົວໄດ້ຫຼາຍຂຶ້ນ ກັບໄພພິບັດ ແລະ ຜົນ ກະທົບຈາກ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ.

**ຍຸດທະສາດ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການ ໄລຍະສັ້ນ (1 ປີ)**

ຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດ ໃນໄລຍະສັ້ນ ຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນຄວາມຕ້ອງການ ທີ່ຕ້ອງຕອບ ສະໜອງໃຫ້ໃນທັນທີ ເພື່ອສືບຕໍ່ດໍາເນີນການສຶກສາ ພ້ອມທັງ ດໍາເນີນການກໍ່ສ້າງ ແລະ ສ້ອມແປງຄືນ ບັນດາໂຄງສ້າງຖາວອນ. ການຕອບສະໜອງ ຕາມຄວາມຕ້ອງການໄລຍະສັ້ນນັ້ນ ປະກອບດ້ວຍ:

- ບັບປຸງສະຖານທີ່ຮຽນ ເພື່ອໃຫ້ເດັກ ສືບຕໍ່ການຮຽນຂອງພວກເຂົາ.
  - ຈັດຫາ ສະຖານທີ່ ແລະ ພື້ນທີ່ຮຽນຊົ່ວຄາວ ເຊິ່ງຮວມທັງ ເຕົ້ນ, ເພີນິເຈີ້, ກະດານດ່າ ແລະ ສ່ຳຂາວ.
  - ພື້ນຜູ້ ແລະ ສ້ອມແບງ ໂຮງຮຽນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ.
  - ເຄື່ອນຍ້າຍເສດຖາກຫັກພັງ ແລະ ອະນາໄມສະຖານທີ່ ໃນໂຮງຮຽນທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ.
  - ກໍ່ສ້າງ ສະຖານທີ່ ແລະ ສະຖາບັນ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍນັ້ນ ຄືນໃໝ່ ໂດຍນຳໃຊ້ຫຼັກການຂອງ ວິທີ "ສ້າງຄືນໃຫ້ດີກວ່າເກົ່າ".
  
- ສະໜອງອຸປະກອນການຮຽນ.
  - ສະໜອງປຶ້ມອ່ານ, ປຶ້ມຄູ່ມືຄູ, ແລະ ປຶ້ມບັນທຶກນັກຮຽນ.
  - ສະໜອງອຸປະກອນການຮຽນ ແລະ ເຄື່ອງຮຽນ ໃຫ້ນັກຮຽນ.
  - ສະໜອງຄອມພິວເຕີ້, ເຄື່ອງພິມ ແລະ ອຸປະກອນອື່ນໆທີ່ຈຳເປັນ.
  
- ສ້າງແວດລ້ອມທີ່ດີ ໃນໂຮງຮຽນ.
  - ຈັດຫາ ອາຫານສວຍ ໃຫ້ນັກຮຽນ ໃນໂຮງຮຽນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ.
  - ດຳເນີນການປະເມີນຜົນ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພອັນຕະລາຍຫຼາຍດ້ານ ແລະ ພັດທະນາລະບົບຂໍ້ມູນຄວາມສ່ຽງ ສຳລັບ ຂະແໜງການສຶກສາ.
  - ສ້າງຕົວບົ່ງຊີ້ແຫ່ງຊາດ ກ່ຽວກັບ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ແລະ ເຊື່ອມຕໍ່ມັນເຂົ້າກັບ ຖານຂໍ້ມູນຂອງ ລະບົບຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານການສຶກສາ.
  - ສ້າງຂອບວຽກ ຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ສຳລັບ ຂະແໜງການສຶກສາ.
  - ປະເມີນ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຄວາມບອດໄພລະອຽດໃນໂຮງຮຽນ ກ່ຽວກັບ 3 ເສົາຫຼັກ (ສະຖານທີ່ຮຽນບອດໄພ, ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ໃນໂຮງຮຽນ, ແລະ ການສຶກສາກ່ຽວກັບການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ແລະ ການປັບຕົວ).
  - ບັບປຸງ ແຜນສຳຮອງຂະແໜງການ ຄືນໃໝ່.

*ຍຸດທະສາດ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການ ໄລຍະກາງ (2 ເຖິງ 3 ປີ)*

ຍຸດທະສາດ ເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການ ໄລຍະສັ້ນ ຈະເນັ້ນໜັກໃສ່ ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ແລະ ຍຸດທະສາດພື້ນຜູ້ ໃນໂຮງຮຽນ ແລະ ຊຸມຊົນ ໂດຍສະເພາະແມ່ນການສ້າງຄວາມສາມາດໃນການປັບຕົວ ໂດຍເອົາເດັກເປັນສູນກາງ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ຈະຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການທົບທວນ ແລະ ທວນຄືນ ບັນດາກົນໄກກົດໝາຍ ແລະ ກົນໄກຄວບຄຸມ ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ເພື່ອສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແລະ ເພື່ອຮັບປະກັນ ຄວາມບອດໄພ ໃນທຸກໆສະຖານທີ່ການສຶກສາ. ການຕອບສະໜອງ ຕາມຄວາມຕ້ອງການໄລຍະກາງນັ້ນ ປະກອບດ້ວຍ:

- ການຈັດຝຶກອົບຮົມ ແລະ ການສ້າງຄວາມສາມາດ.

- ດຳເນີນ “ການຝຶກອົບຮົມຄູຝຶກ” ກ່ຽວກັບ ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານຈິດຕະສັງຄົມ ສຳລັບ ຄູ ແລະ ອາສາສະໝັກ.
- ຝຶກອົບຮົມ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງກັບໂຮງຮຽນ (ພະນັກງານສຶກສາ, ອຳນວຍການໂຮງຮຽນ, ຄູ ແລະ ສະມາຊິກຂອງ ຄະນະກຳມະການ ພັດທະນາການສຶກສາຂັ້ນບ້ານ) ກ່ຽວກັບ ແຜນງານ ໂຮງຮຽນປອດໄພ.
- ຝຶກອົບຮົມ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆ ກ່ຽວກັບ ການດຳເນີນ ການປະເມີນຜົນໂດຍໄວ ແລະ ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດ.
- ປ້ອງກັນຊຸມຊົນໃນໂຮງຮຽນ ຈາກການເສຍຊີວິດ ແລະ ບາດເຈັບ ຍ້ອນອາຄານໂຮງຮຽນຜັງ ແລະ ເສຍຫາຍ.
  - ທວນຄືນ ຄຳແນະນຳ ກ່ຽວກັບ ການກໍ່ສ້າງໂຮງຮຽນ ໂດຍການກຳນົດ ມາດຕະຖານກໍ່ສ້າງທີ່ເໝາະສົມ ເຊິ່ງລວມທັງ ການເລືອກສະຖານທີ່ ທີ່ປອດໄພ ເພື່ອສ້າງໂຮງຮຽນ ແລະ ການກໍ່ສ້າງ ອາຄານໂຮງຮຽນ ທີ່ສາມາດປັບຕົວໄດ້ ກັບໄພພິບັດ.
  - ດຳເນີນການຝຶກອົບຮົມໃຫ້ວິສາວະກອນ 296 ຄົນ ກ່ຽວກັບ ຄຳແນະນຳກ່ຽວກັບການກໍ່ສ້າງ ສະ ບັບປັບປຸງ ແລະ ການກໍ່ສ້າງ ທີ່ສາມາດປັບຕົວໄດ້ ກັບໄພພິບັດ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ອາຄານໃນ ອະນາຄົດ ແມ່ນສ້າງຕາມ ຫຼັກການຂອງການປັບຕົວ.
  - ປະເມີນຄວາມສາມາດໃນປະຈຸບັນ ກ່ຽວກັບ ການຄຸ້ມຄອງໄພພິບັດ ໃນຂັ້ນໂຮງຮຽນ, ຂັ້ນ ທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຂັ້ນສູນກາງ.
- ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ ການກຽມພ້ອມ ແລະ ຕອບໂຕ້ໄພພິບັດ ໃນຂັ້ນໂຮງຮຽນ ແລະ ຂັ້ນຊຸມຊົນ ໂດຍການຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ໃນຂັ້ນໂຮງຮຽນ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ວາງແຜນ ກ່ຽວກັບ ການຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ໃນຂັ້ນຊຸມຊົນ.
  - ບັບປຸງ ຫຼັກສູດການສຶກສາທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ໂດຍກວມເອົາ ຫົວຂໍ້/ໂມດູນ ກ່ຽວກັບ ການຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ຢ່າງລະອຽດ (ຮວມທັງ ການປັບຕົວເຂົ້າກັບ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າ ອາກາດ) ເຂົ້າໃສ່ໃນ ຫຼັກສູດທາງການ, ພ້ອມທັງ ການຮຽນຮູ້ຈາດຕົວຈິງ/ຈາກປະສົງການ ແລະ ການສະໜອງອຸປະກອນທັງໝົດທີ່ຈຳເປັນ.
  - ສ້າງຄຳແນະນຳກ່ຽວກັບ ການຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ສຳລັບໂຮງຮຽນ ເຊິ່ງຮວມທັງ ແຜນຕອບໂຕ້ສຸກເສີນ ສຳລັບ ແຕ່ລະໂຮງຮຽນ.
  - ໃຫ້ໂຮງຮຽນ ເຂົ້າຮ່ວມໃນ ການວາງແຜນ ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ແລະ ການວາງແຜນຄຸ້ມ ຄອງສຸກເສີນ ເຊິ່ງຮວມທັງ ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ, ການກຽມພ້ອມຕອບໂຕ້, ແລະ ການ ວາງແຜນການສຶກສາຕໍ່ເນື່ອງ ໃນທຸກໆລະດັບ.
  - ດຳເນີນການຊ້ອມຕອບໂຕ້ສຸກເສີນ ເປັນປະຈຳ ແລະ ສ້າງຂໍ້ກຳນົດທີ່ຈຳເປັນ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ ການຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ໃນຂັ້ນໂຮງຮຽນ ມີປະສິດທິພາບ.
  - ເຊື່ອມຕໍ່ ແຜນການຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ຂອງໂຮງຮຽນ ເຂົ້າກັບການວາງແຜນ ແລະ ການປະຕິບັດ ກ່ຽວກັບ ການຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ໃນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ.

- ສົ່ງເສີມຄວາມຮູ້, ທັດສະນະ ແລະ ທັກສະ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ໃຫ້ນັກຮຽນ ແລະ ສາທາລະນະ ເພື່ອສ້າງຄວາມປອດໄພ.
  - ສ້າງຕັ້ງກົນໄກປະສານງານ ໃນຂະແໜງການສຶກສາ ກ່ຽວກັບ ການຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ແລະ ການພື້ນຜູ້ ເຊິ່ງລວມທັງ ການປະເມີນ ແລະ ການລາຍງານຜົນກະທົບ, ການສ້ອມແປງ ແລະ ພື້ນຜູ້ໂຮງຮຽນ, ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານ ຈິດຕະສັງຄົມ, ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານການເງິນ ໃຫ້ໂຮງຮຽນ, ໃຫ້ນັກຮຽນ, ໃຫ້ຄູ, ໃຫ້ພະນັກງານ ແລະ ອື່ນໆ.
  - ສ້າງແຜນການສຶກສາຕໍ່ເນື່ອງ ສໍາລັບໜ່ວຍງານຄຸ້ມຄອງການສຶກສາ ຫຼື ສໍາລັບໂຮງຮຽນເຂດ ແລະ ແຕ່ລະໂຮງຮຽນ ເຊິ່ງລວມທັງ ບ່ອນຮຽນ ແລະ ສະຖານທີ່ຮຽນຊົ່ວຄາວ, ວິທີດໍາເນີນການສຶກສາທາງເລືອກ, ແລະ ການສະໜອງ ອຸປະກອນການຮຽນ.
  - ສົ່ງເສີມ ການຮຽນເອົາ ຄວາມຮູ້ ແລະ ທັກສະ ກ່ຽວກັບ ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ຈາກກິດຈະກຳເຄື່ອນໄຫວນອກຫຼັກສູດ ໂດຍອີງຕາມສະພາບການ ໃນທ້ອງຖິ່ນ.
  - ສ້າງຄວາມຮັບຮູ້ ກ່ຽວກັບ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ຈາກຫຼັກສູດຕ່າງໆ ເຊິ່ງວ່າ ຫຼັກສູດກ່ຽວກັບ ການປັບຕົວເຂົ້າກັບ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ທີ່ເອົາເດັກເປັນໃຈກາງ.
- ສົ່ງເສີມຄວາມສາມາດຂອງ ລະບົບຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານການສຶກສາ ເພື່ອເກັບກຳ, ວິເຄາະ ແລະ ຈຳແນກຂໍ້ມູນ ກ່ຽວກັບ ບັນດາສະຖາບັນການສຶກສາຊັ້ນສູງທັງໝົດ ໃນປະເທດ.
  - ຈັດຝຶກອົບຮົມກ່ຽວກັບ ການເກັບກຳຂໍ້ມູນ ແລະ ການວິເຄາະຂໍ້ມູນ ເພື່ອບັບບຸງຄຸນນະພາບຂອງຂໍ້ມູນ ໃນລະບົບຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານການສຶກສາ.

*ຍຸດທະສາດ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການ ໄລຍະຍາວ (3 ເຖິງ 5 ປີ)*

ຍຸດທະສາດ ເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການ ໄລຍະຍາວນັ້ນ ຈະເນັ້ນໜັກໃສ່ ປະເດັນຂອງການພັດທະນາໄລຍະຍາວ ເຊິ່ງວ່າ ການຮັບປະກັນ ຄວາມປອດໄພຂອງການສຶກສາ ໃນທົ່ວປະເທດ, ປະກອບກັບການລົງທຶນໃສ່ ການສ້າງອາຄານ ທີ່ສາມາດປັບຕົວໄດ້ ກັບໄພພິບັດປະເພດຕ່າງໆ. ໃນໄລຍະຍາວນັ້ນ, ສະຖາບັນການສຶກສາທັງໝົດ ຈຳເປັນຕ້ອງສ້າງຂຶ້ນ ບົນຫຼັກການຂອງ ວິທີ "ສ້າງຄືນໃຫ້ດີກວ່າເກົ່າ" ເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບ ວິທີປະຕິບັດທີ່ດີສຸດ ໃນລະດັບສາກົນ ເພື່ອຄວາມປອດໄພຂອງໂຮງຮຽນ. ການຕອບສະໜອງ ຕາມຄວາມຕ້ອງການໄລຍະຍາວ ປະກອບດ້ວຍ:

- ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ເພື່ອບ້ອງກັນຊຸມຊົນໃນໂຮງຮຽນ ຈາກການເສຍຊີວິດ ແລະ ບາດເຈັບ ຍ້ອນອາຄານໂຮງຮຽນຜັງ ແລະ ເສຍຫາຍ.
  - ກຳນົດມາດຕະຖານ ໃນການປະຕິບັດງານ ສໍາລັບ ການກໍ່ສ້າງໂຮງຮຽນ.
  - ສ້າງຄຳແນະນຳ ແລະ ລະບົບການເງິນ ສໍາລັບ ການບຳລຸງຮັກສາຕໍ່ເນື່ອງ ແລະ ການບຳລຸງຮັກສາຕາມກຳນົດ.
  - ຮັບປະກັນວ່າ ການບຳລຸງຮັກສາອາຄານ ດຳເນີນຂຶ້ນເປັນປະຈຳ ແລະ ດຳເນີນການແກ້ໄຂ ທີ່ຈຳເປັນ.
  - ຄວບຄຸມ ແລະ ກວດສອບ ການກໍ່ສ້າງ ສະຖານທີ່ໂຮງຮຽນ.

- ພັດທະນາ ແບບຕ່າງໆ ສຳລັບ ການກໍ່ສ້າງ ສະຖານທີ່ໂຮງຮຽນ ທີ່ສາມາດປັບຕົວກັບໄພພິບັດໄດ້ ໃຫ້ເໝາະສົມກັບ ທ້ອງຖິ່ນ.
  - ສ້າງ ຄຳແນະນຳ ສຳລັບ ການກໍ່ສ້າງໂຮງຮຽນ ແລະ ສະຖານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໃຫ້ປອດໄພ.
  - ໃຫ້ການສຶກສາ ຜູ້ກໍ່ສ້າງ ແລະ ຜູ້ຮັບເໝົາ ກ່ຽວກັບ ການກໍ່ສ້າງໂຮງຮຽນໃຫ້ປອດໄພ.
  - ສະໜອງ ເຄື່ອງໃຊ້ ແລະ ອຸປະກອນຄວາມປອດໄພ ເຊັ່ນວ່າ ຊຸດສຸກເສີນ ໃນຫ້ອງຮຽນ, ບັງຄັບ ເຜິງ, ຊຸດປະຖົມ ພະຍາບານ, ສັນຍານເຕືອນອົບພະຍົບ.
  - ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ດຳເນີນການຕິດຕາມເປັນປະຈຳ ເພື່ອຄວາມປອດໄພຂອງອາຄານ ໂຮງຮຽນ.
  - ສ້າງກຸ່ມວິຊາຊີບ ທີ່ມີຄວາມສາມາດດ້ານວິຊາການ ໃນຂົງເຂດຂອງ ການອອກແບບ ແລະ ການ ກໍ່ສ້າງ ທີ່ທົນທານຕໍ່ໄພອັນຕະລາຍ.
- ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ຊຸມຊົນໃນໂຮງຮຽນ (ແລະ ຂະແໜງການການສຶກສາ ໂດຍລວມ) ສາມາດປະເມີນຄວາມສ່ຽງ, ວາງແຜນຫຼຸດຜ່ອນ, ກະກຽມ ເພື່ອຕອບໂຕ້, ຮັບມື ແລະ ພື້ນຜູ້ ເຫດການໄພພິບັດ, ແລະ ດຳເນີນການ ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ແລະ ໃນທັນທີ ໃນເວລາໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໄພພິບັດ.
    - ສ້າງຕັ້ງທີມງານກຽມພ້ອມຕອບໂຕ້ໄພພິບັດ ໃນໂຮງຮຽນ.
    - ດຳເນີນການວາງແຜນ ກຽມຄວາມພ້ອມຕອບໂຕ້ໄພພິບັດ ໃນໂຮງຮຽນ ຕາມມາດຕະຖານ, ຂັ້ນຕອນ ແລະ ແຜນສຸກເສີນ.
    - ສ້າງຍຸດທະສາດສິດສອນ ແລະ ຮ່າຮຽນ ທີ່ຈະປະຕິບັດຕາມ ໃນເວລາສຸກເສີນ.
- ສົ່ງເສີມ ຄວາມຮູ້, ທັດສະນະ ແລະ ທັກສະ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ໃຫ້ ນັກຮຽນ ແລະ ສາທາລະນະທົ່ວໄປ ເພື່ອສ້າງວັດທະນາທຳແຫ່ງຄວາມປອດໄພ.
    - ສ້າງຄວາມສາມາດ ໃນການຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ໃຫ້ບັນດາພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງກັບ ໂຮງຮຽນ (ອຳນວຍການ, ຄູ, ຊຸມຊົນ, ນັກຮຽນ, ແລະ ພະນັກງານສຶກສາອື່ນໆ) ແລະ ເພີ່ມການ ຄວບຄຸມໂຮງຮຽນ.
    - ດຳເນີນການຊ້ອມອົບພະຍົບ ເປັນປະຈຳ.
    - ປະກອບເອົາ ການສຶກສາກ່ຽວກັບ ການຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ເຂົ້າໃສ່ໃນ ວິຊາຕ່າງໆ ແລະ ກິດຈະກຳເຄື່ອນໄຫວນອກຫຼັກສູດ.
    - ດຳເນີນການເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນເປັນປະຈຳ ກ່ຽວກັບ ມາດຕະຖານພາກປະຕິບັດ ແລະ ມາດ ຕະການຄວາມປອດໄພເປັນຕົ້ນ.
- ສ້າງຕັ້ງກົນໄກຕ່າງໆ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ບັນດາສະຖາບັນ ແລະ ບັນດາສະຖານການສຶກສາ ແລະ ກິລາທັງໝົດ ມີຄວາມສາມາດປັບຕົວກັບໄພພິບັດ.
    - ບັບປຸງໂຄງສ້າງ ແລະ ພື້ນຜູ້ ໜ່ວຍງານຕ່າງໆ ໃນລະບົບຂອງ ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ ເພື່ອຮັບປະກັນ ຄວາມປອດໄພຕໍ່ເນື່ອງ ໃນຂະແໜງການສຶກສາທັງໝົດ ເຊິ່ງລວມທັງ ບັນດາສະ ຖາບັນເອກະຊົນ.

- ສ້າງຕັ້ງ ໜ່ວຍງານ ຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ຂັ້ນສູນກາງ ໃນກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ.
  - ສ້າງຄວາມສາມາດ ໃນການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ໃຫ້ໜ່ວຍງານປະສານງານສູນກາງ ໃນກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ ໂດຍການຈັດຝຶກອົບຮົມ, ສະໜອງອຸປະກອນ ແລະ ພາຫະນະ ທີ່ຈໍາເປັນ.
  - ໃນຂັ້ນສູນກາງນັ້ນ, ໃຫ້ສ້າງຕັ້ງ ໜ່ວຍງານຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ເພື່ອນໍາພາ ແລະ ປະສານງານກ່ຽວກັບ ຍຸດທະສາດ ຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ແລະ ແຕ່ງຕັ້ງ ຄະນະວິຊາ ການສະເພາະ ເພື່ອປະສານງານໃນທຸກໆຂັ້ນ.
- ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງດ້ານຄວາມສາມາດ ໃຫ້ການສຶກສາຊັ້ນສູງ ເພື່ອການຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບ ການ ຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ.
    - ສ້າງຕັ້ງສູນຄົ້ນຄວ້າສະເພາະ ໃນມະຫາວິທະຍາໄລຕ່າງໆ.
    - ສ້າງດໍາລັດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການຄຸ້ມຄອງໄພພິບັດ ແລະ ຫຼັກສູດຝຶກອົບຮົມວິຊາຊີບ ເພື່ອສ້າງ ຕາໜ່າງວິຊາຊີບ ກ່ຽວກັບ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ.

ຕາຕະລາງ 17: ຄວາມຕ້ອງການ ສໍາລັບ ການຝຶນຝົນໄພພິບັດ (ຕໍ່ກີບ)

ຄວາມຕ້ອງການ ສໍາລັບການຝຶນຝົນ	ໄລຍະສັ້ນ	ໄລຍະກາງ	ໄລຍະຍາວ	ລວມຄວາມ ຕ້ອງການ
ບູລິມະສິດ ຄວາມຕ້ອງການ ໄລຍະສັ້ນ	1: ບັບບຸງສະຖານທີ່ ຮຽນ ເພື່ອໃຫ້ເດັກ ກັບຄືນສູ່ການສຶກສາ ຂອງພວກເຂົາ	--	--	168,9
ບູລິມະສິດ ຄວາມຕ້ອງການ ໄລຍະກາງ	2: --	ຈັດຝຶກອົບຮົມ ເພື່ອຮັບປະກັນ ວ່າ ພາກ ສ່ວນ ສຶກສາ ມີຄວາມ ພ້ອມຕອບໂຕ້ ໄພພິບັດ	--	18,9
ບູລິມະສິດ ຄວາມຕ້ອງການ ໄລຍະຍາວ	3: --	--	ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ດ້ານ ການຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ໃນຂະແໜງການສຶກ ສາ	9,8
<b>ລວມ</b>	<b>168,9</b>	<b>18,9</b>	<b>9,8</b>	<b>197,6</b>

ໝາຍເຫດ: DRM = ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ

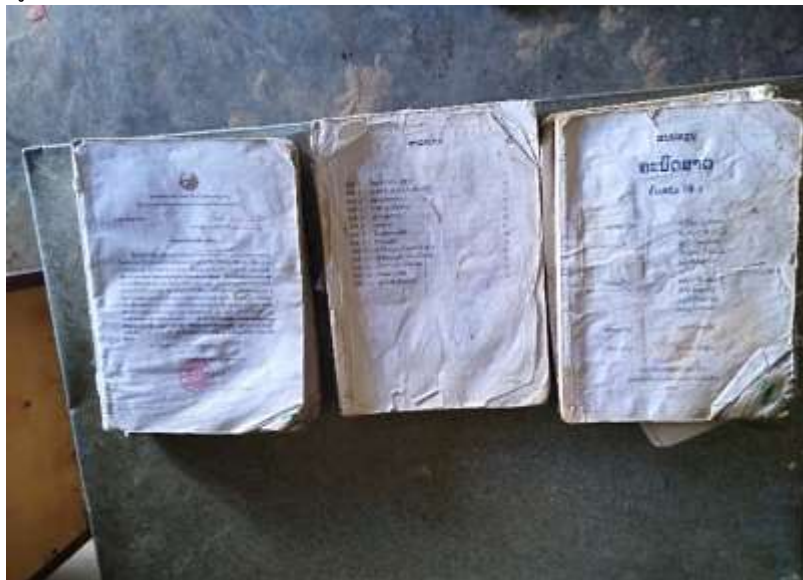
## ວິທີການສຶກສາ

ການປະເມີນຜົນແບບໄວ ໄດ້ດໍາເນີນຂຶ້ນໃນເດືອນກັນຍາ 2018, ຕາມມາດ້ວຍ ການປະເມີນຄວາມ ຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດ ເຊິ່ງໄດ້ດໍາເນີນຂຶ້ນ ແຕ່ເດືອນກັນຍາ ເຖິງເດືອນຕຸລາ 2018. ໂຮງຮຽນທັງໝົດ ທີ່ໄດ້ ປະເມີນຜົນນັ້ນ ແມ່ນເປັນໂຮງຮຽນລັດ. ພະນັກງານຂອງ ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ ຮ່ວມກັບ ອົງການແພລນສາກິນ, ອົງການຊ່ວຍເຫຼືອເດັກ ແລະ ອົງການຢູນິເຊັບ ໄດ້ເກັບກໍາຂໍ້ມູນ ສໍາລັບ ການສໍາ ຫຼວດຄັ້ງນີ້. ທີມງານຄົ້ນຄວ້າ ໄດ້ໄປຢ້ຽມຢາມ ແຂວງອັດຕະປື, ຄໍາມ່ວນ ແລະ ສະຫວັນນະເຂດ. ພະນັກງານ ຂອງ ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ ຍັງໄດ້ເກັບກໍາຂໍ້ມູນຂັ້ນເມືອງ. ຂໍ້ມູນນີ້ ໄດ້ນໍາມາວິເຄາະ ແລະ ຕີ ຄວາມໝາຍ ໂດຍຜູ້ຊ່ຽວຊານ ດ້ານຂໍ້ມູນ ແລະ ການພັດທະນາ ຈາກອົງການແພລນສາກິນ ອິດສະຕຣາລີ.

**ຮູບພາບ 7: ຄວາມເສຍຫາຍ ຂອງອາຄານໂຮງຮຽນ ໃນເມືອງສະໜາມໄຊ ແຂວງອັດຕະປື. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ພະນັກງານຂອງ ອົງການຊ່ວຍເຫຼືອເດັກສາກິນ.**



ຮູບພາບ 8: ປຶ້ມອ່ານທີ່ຖືກທຳລາຍ ຢູ່ໂຮງຮຽນປະຖົມຕາປັກ ເມືອງສະໜາມໄຊ ແຂວງອັດຕະປື. ທີ່ມາຂອງ ຮູບ: ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ.



ຮູບພາບ 9: ຊຸບເປີ້ຮີ່ໄຮ ຂອງ ສບປ ລາວ: ເດັກຮຽນໜັງສື ໃນອາຄານທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ໃນແຂວງ ສະຫວັນນະເຂດ. ທີ່ມາຂອງຮູບ: Tara I.M., ອົງການແຜ່ລາມສາກົນ ອົດສະຕຣາລີ.





ຮູບພາບ 10: ຫ້ອງຮຽນທີ່ຖືກທຳລາຍ ຢູ່ໂຮງຮຽນປະຖົມມະຫາໄຊ ໃນເມືອງມະຫາໄຊ ແຂວງຄຳມ່ວນ. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ພະນັກງານຂອງ ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ.



ຮູບພາບ 11: ໂຮງຮຽນປະຖົມບ້ານບົງ ຈົມຢູ່ໃນນ້ຳ ໃນເມືອງບົວລະພາ ແຂວງຄຳມ່ວນ. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ພະນັກງານຂອງ ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ.



## ສຸຂະພາບ ແລະ ໂພຊະນາການ

### ສະຫຼຸບຫຍໍ້ກ່ຽວກັບ ສຸຂະພາບ ແລະ ໂພຊະນາການ

ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ ໄດ້ລາຍງານວ່າ ສະຖານທີ່ສາທາລະນະສຸກຂອງລັດ 37 ແຫ່ງ (ສຸກສາລາ 35 ແຫ່ງ ແລະ ໂຮງໝໍເມືອງ 2 ແຫ່ງ) ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກນ້ຳຖ້ວມ ໃນ 10 ແຂວງ ເຊິ່ງສະຖານທີ່ ສາທາລະນະສຸກ ລວມທັງໝົດ ມີ 688 ແຫ່ງ (ສຸກສາລາ 615 ແຫ່ງ ແລະ ໂຮງໝໍເມືອງ 73 ແຫ່ງ). ການປະເມີນຄວາມ ຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດ ໃນຄັ້ງນີ້ ໄດ້ກວມເອົາ ສະຖານທີ່ສາທາລະນະສຸກ ພຽງແຕ່ 23 ແຫ່ງ ໃນ 6 ແຂວງ (ອັດຕະປື, ຈຳປາສັກ, ສະຫວັນນະເຂດ, ຄຳມ່ວນ, ຊຽງຂວາງ ແລະ ຫົວພັນ) ເຊິ່ງການຄັດເລືອກນັ້ນ ແມ່ນ ອີງຕາມ ຄວາມໜັກໜ່ວງຂອງນ້ຳຖ້ວມ. ໃນຈຳນວນນີ້ ສະຖານທີ່ 3 ແຫ່ງ ແມ່ນຖືກທຳລາຍໝົດ ແລະ 20 ແຫ່ງ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ. ຄວາມເສຍຫາຍຂອງສະຖານທີ່ເຫຼົ່ານີ້ ລວມທັງໝົດ ຄາດວ່າຢູ່ທີ່ 8,58 ຕື້ກີບ. ນອກຈາກຄວາມເສຍຫາຍ ຂອງໂຄງລ່າງພື້ນຖານແລ້ວ, ກໍ່ຍັງເກີດຄວາມເສຍຫາຍ ຄາດຄະເນວ່າ ຢູ່ທີ່ 3,32 ຕື້ກີບ ເຊິ່ງຮຽກຮ້ອງເຖິງ ມາດຕະການຊົ່ວຄາວ, ຄວາມຕ້ອງການພື້ນຜູ້, ແລະ ລາຍຈ່າຍອື່ນໆ ໂດຍເນັ້ນໜັ ກເປັນພິເສດໃສ່ ການປ້ອງກັນ ການຂາດໂພຊະນາການ ແລະ ພະຍາດລະບາດ. ຂໍ້ມູນທີ່ເກັບກຳມາຈາກ 6 ແຂວງທີ່ໄດ້ປະເມີນຜົນນັ້ນ ໄດ້ຖືກນຳມາໃຊ້ ເພື່ອປະເມີນຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ສຳລັບ ທັງ ໝົດ 10 ແຂວງທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ແລະ ໃຫ້ຮູ້ເຖິງມູນຄ່າຄາດຄະເນ 27,3 ຕື້ກີບ ສຳລັບ ຄວາມຕ້ອງການ ພື້ນຜູ້ ຂະ ແໜງການສາທາລະນະສຸກ ແລະ ໂພຊະນາການ. ສະຖານທີ່ສາທາລະນະສຸກເອກະຊົນ ບໍ່ໄດ້ລວມ ຢູ່ໃນ ການປະເມີນຜົນຄັ້ງນີ້.

### ປະຫວັດຄວາມເປັນມາ ກ່ຽວກັບ ສຸຂະພາບ ແລະ ໂພຊະນາການ

ຕາຕະລາງ 18 ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ບັນດາຕົວບົ່ງຊີ້ສຳຄັນ ດ້ານສຸຂະພາບ ໂດຍອີງຕາມ ການສຳຫວດ ປະຊາກອນ ປີ 2015 ແລະ ການສຳຫວດຕົວບົ່ງຊີ້ສັງຄົມລາວ ຄັ້ງທີ II ປີ 2017 ຂອງສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ ສຳລັບ 10 ແຂວງທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກນ້ຳຖ້ວມຄັ້ງນີ້. ອັດຕາການເສຍຊີວິດ ຄາດຄະເນ<sup>37</sup> ແມ່ນສູງກວ່າ ອັດຕາສະເລ່ຍແຫ່ງຊາດ ໃນທຸກໆແຂວງທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຍົກເວັ້ນແຕ່ ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ ແລະ ແຂວງຈຳປາສັກ. ອັດຕາການເສຍຊີວິດ ຂອງເດັກອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ ແມ່ນສູງກວ່າ ໃນແຂວງຄຳມ່ວນ, ອັດ ຕະປື, ຜົ້ງສາລີ, ອຸດົມໄຊ ແລະ ໄຊສົມບູນ. ອັດຕາເດັກຈ່ອຍ ໃນກຸ່ມເດັກໃນເກນອາຍຸນີ້ ແມ່ນສູງກວ່າ ອັດຕາສະເລ່ຍແຫ່ງຊາດ ໃນແຂວງຫົວພັນ, ອັດຕະປື ແລະ ຜົ້ງສາລີ. ບໍ່ມີຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບ ຄົນພິການ ຫຼື ຄົນ ທີ່ມີສຸຂະພາບທາງຈິດ.

<sup>37</sup> ອົງການເພື່ອການຮ່ວມມື ແລະ ພັດທະນາເສດຖະກິດ (OECD) ກຳນົດວ່າ ອັດຕາການເສຍຊີວິດໂດຍປະມານ ແມ່ນ ເປັນຈຳນວນການເສຍຊີວິດ ທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນກຸ່ມປະຊາກອນ ໃນຂົງເຂດພື້ນທີ່ພູມສັນຖານໃດໜຶ່ງ ໃນປີໃດໜຶ່ງ ຕໍ່ ປະຊາກອນລວມກາງປີ ຈຳນວນ 1.000 ຄົນ ໃນຂົງເຂດພື້ນທີ່ພູມສັນຖານໃດໜຶ່ງ ໃນປີດຽວກັນນັ້ນ.

**ຕາຕະລາງ 18: ຕົວບົ່ງຊີ້ສໍາຄັນ ທີ່ໄດ້ລາຍງານ ໃນ ສປປ ລາວ (ຕໍ່ 1.000)**

ຕົວບົ່ງຊີ້	ສປປ ລາວ	ຫຼາຍ	ຊຸດ	ຄມ	ສນຂ	ຈປສ	ອຕປ	ຜສລ	ອດຊ	ຫນທ	ຊສປ
ອັດຕາການເສຍຊີວິດ ຄາດຄະເນ	8,2	10,8	9	9,6	7,1	6,6	9,9	10,8	11,4	11,1	8,7
ອັດຕາການເສຍຊີວິດຂອງເດັກເກີດໃໝ່ (ເດືອນທໍາອິດຫຼັງເກີດ)	18	27	16	23	3	11	35	27	28	10	27
ອັດຕາການເສຍຊີວິດຂອງເດັກອ່ອນ (ພາຍໃນ 1 ປີ)	40	44	33	54	32	40	56	32	40	17	47
ອັດຕາການເສຍຊີວິດຂອງເດັກອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ	46	44	39	63	38	45	59	68	71	42	51
ອັດຕາເດັກລ່ອຍ (ອັດຕາສ່ວນຮ້ອຍຂອງເດັກອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ)	3,0	8,3	1,8	2,3	2,9	2,7	4,2	4,5	1,6	1,4	1,1

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ, ການສໍາຫຼວດປະຊາກອນ ປີ 2015, <https://www.lsb.gov.la/pdf/PHC-ENG-FNAL-WEB.pdf>; ການສໍາຫຼວດຕົວບົ່ງຊີ້ສັງຄົມລາວ ຄັ້ງທີ II, ປີ 2017.

ໝາຍເຫດ: ຫຼາຍ = ຫົວພັນ; ຊຸດ = ຊຽງຂວາງ; ຄມ = ຄໍາມ່ວນ; ສນຂ = ສະຫວັນນະເຂດ; ຈປສ = ຈໍາປາສັກ; ອຕປ = ອັດຕະປື; ຜສລ = ຜົ້ງສາລີ; ອດຊ = ອຸດົມໄຊ; ຫນທ = ຫຼວງນໍ້າທາ; ຊສປ = ໄຊສົມບູນ.

ໃນທາງດ້ານ ການເຂົ້າເຖິງ ການບໍລິການ ສາທາລະນະສຸກ ແລະ ໂພຊະນາການ ໃນ ສປປ ລາວ, ການເບິ່ງແຍງສຸຂະພາບ ແມ່ນມີຢູ່ໃນ 17 ແຂວງທົ່ວປະເທດ<sup>38</sup> (ອັດຕາຄອບຄຸມປະຊາກອນ ແມ່ນປະມານ 71 ສ່ວນຮ້ອຍ) ໃນປີ 2018 ເຊິ່ງກວມເອົາ ທຸກໆກຸ່ມອາຍຸ. ໃນຜ່ານມານັ້ນ ຄົນເຈັບຕ້ອງຈ່າຍຄ່າບໍລິການສຸຂະພາບ. ແຜນການແມ່ນເພື່ອບັນລຸ ອັດຕາຄອບຄຸມສາທາລະນະສຸກ ຢ່າງທົ່ວເຖິງ ສໍາລັບ ປະຊາກອນທັງໝົດ ພາຍໃນປີ 2025.

ເພື່ອປະເມີນ ການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດ ແລະ ໂພຊະນາການ, ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບ ຄົນເຈັບພາຍໃນ ແລະ ຄົນເຈັບພາຍນອກ ຂອງໂຮງໝໍ ແມ່ນໄດ້ມາຈາກ ລະບົບຂໍ້ມູນສາທາລະນະສຸກເມືອງ 2 (DHIS2) ສໍາລັບເດັກອາຍຸຕໍ່າກວ່າ ແລະ ຫຼາຍກວ່າ 5 ປີ ສໍາລັບທຸກໆເມືອງ ໃນ 6 ແຂວງທີ່ດໍາເນີນການປະເມີນ ພະຍາດ ແລະ ເງື່ອນໄຂ ເຊິ່ງລວມທັງ ໄຂ້ຫວັດ, ໄຂ້ເລືອດອອກ, ຖອກທ້ອງ ຂາດນໍ້າຮຸນແຮງ, ຖອກທ້ອງມິເລືອດ, ຂາດໂພຊະນາການ, ໄຂ້ມາລາເລຍ ທີ່ບໍ່ແມ່ນເຊື້ອ P. falciparum, ປອດບວມ, ປອດບວມຮຸນແຮງ, ພະຍາດຜິວໜັງ ແລະ ຄໍອັກເສບ. ສໍາລັບທຸກໆເມືອງນັ້ນ, ສາເຫດຕົ້ນຕໍຂອງການເຈັບປ່ວຍ ແມ່ນການຕິດເຊື້ອທາງເດີນຫາຍໃຈ ສ່ວນເທິງ ແລະ ສ່ວນລຸ່ມ (ມີ 5.201 ແລະ 6.885 ກໍລະນີປອດບວມ ໃນເດັກ ອາຍຸສູງກວ່າ ແລະ ຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ ຕາມລຳດັບ), ພະຍາດຜິວໜັງ, ຖອກທ້ອງມິເລືອດ (1.746 ແລະ 1.480 ກໍລະນີ ໃນເດັກ ອາຍຸສູງກວ່າ ແລະ ຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ ຕາມລຳດັບ), ຂາດໂພຊະນາການ (951 ແລະ 157 ກໍລະນີ), ແລະ ໄຂ້ເລືອດອອກ (307 ກໍລະນີຄົນເຈັບພາຍໃນ ໃນເດັກອາຍຸຫຼາຍກວ່າ 5 ປີ).

**ການປະເມີນ ຜົນກະທົບຂອງໄພພິບັດ ຕໍ່ກັບ ສຸຂະພາບ ແລະ ໂພຊະນາການ**

<sup>38</sup> ບໍ່ລວມແຂວງທີ 18 ກໍ່ຄື ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ.

**ຄວາມເສຍຫາຍ**

ຄວາມເສຍຫາຍລວມທັງໝົດ ຕໍ່ກັບສະຖານທີ່ສາທາລະນະສຸກ ຄາດຄະເນຢູ່ທີ່ 8,58 ຕື້ກີບ (ຕາມ ຕາຕະລາງ 19).<sup>39</sup> ໂດຍອີງຕາມ ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ, ສະຖານທີ່ສາທາລະນະສຸກ 37 ແຫ່ງ ໄດ້ຮັບຜົນ ກະທົບຈາກນໍ້າຖ້ວມ ໃນ 10 ແຂວງ ເຊິ່ງລວມທັງ ສຸກສາລາ 35 ແຫ່ງ ແລະ ໂຮງໝໍເມືອງ 2 ແຫ່ງ.<sup>40</sup> ການ ປະເມີນຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດ ໃນຄັ້ງນີ້ ກວມເອົາສະຖານທີ່ເຫຼົ່ານີ້ ພຽງແຕ່ 23 ແຫ່ງ ໃນ 6 ແຂວງທີ່ ປະເມີນຜົນ (ແຂວງອັດຕະປື, ຈໍາປາສັກ, ສະຫວັນນະເຂດ, ຄໍາມ່ວນ, ຊຽງຂວາງ ແລະ ຫົວພັນ), ການຄັດ ເລືອກນັ້ນ ແມ່ນອີງຕາມ ຄວາມຮຸນແຮງຂອງນໍ້າຖ້ວມ ແລະ ຂໍ້ມູນທີ່ເກັບກໍາ ມາຈາກ 6 ແຂວງເຫຼົ່ານີ້ ໄດ້ ຖືກນໍາໃຊ້ເພື່ອອອກຫາ ຂໍ້ມູນຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ໃນທັງໝົດ 10 ແຂວງ. ໃນຈໍານວນ ສະຖານທີ່ 23 ແຫ່ງທີ່ ທີມງານປະເມີນຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດ ໄດ້ປະເມີນຜົນນັ້ນ, ສະຖານທີ່ 3 ແຫ່ງ (2 ແຫ່ງໃນແຂວງຊຽງຂວາງ ແລະ 1 ແຫ່ງ ໃນແຂວງອັດຕະປື) ຖືກທໍາລາຍໝົດກ້ຽງ. ອີກ 20 ແຫ່ງ ໄດ້ຮັບຄວາມ ເສຍຫາຍ ເຊິ່ງບາງແຫ່ງນັ້ນ ອາດໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ບາງແຫ່ງ ກໍ່ເກີດຄວາມເສຍຫາຍ ກັບ ລະບົບນໍ້າໃຊ້, ສຸຂາພິບານ ແລະ ສຸຂາອະນາໄມ. ການປະເມີນຜົນຄັ້ງທີສອງ ຂອງກະຊວງສາທາລະນະສຸກ ໄດ້ ລາຍງານໃຫ້ຮູ້ວ່າ ມີສະຖານທີ່ອີກ 14 ແຫ່ງ (ສຸກສາລາ 12 ແຫ່ງ ແລະ ໂຮງໝໍແຂວງ 2 ແຫ່ງ) ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກນໍ້າຖ້ວມ. ເນື່ອງຈາກວ່າ ທີມງານປະເມີນຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດ ບໍ່ສາມາດກວດສອບ ລະດັບ ຄວາມເສຍຫາຍຂອງ ສະຖານທີ່ 14 ແຫ່ງເຫຼົ່ານີ້, ສະນັ້ນ ຈິ່ງໄດ້ນໍາໃຊ້ ການຄາດຄະເນຂອງ ກະຊວງສາທາລະນະ ສຸກ ໃນການຄິດໄລ່ ມູນຄ່າຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ມູນຄ່າການສູນເສຍທັງໝົດ ສໍາລັບ ສະຖານທີ່ສາທາລະນະ ສຸກ ທັງໝົດ 37 ແຫ່ງທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ.

**ການສູນເສຍ**

ການສູນເສຍ ຄາດຄະເນຢູ່ທີ່ 3,3 ຕື້ກີບ. ສໍາລັບ ສຸກສາລາ ທີ່ຖືກທໍາລາຍທັງໝົດ, ການສູນເສຍ ປະກອບ ດ້ວຍ ລາຍຮັບແນ່ນອນ ເຊິ່ງຄິດໄລ່ຕາມ ລາຍຮັບສະເລ່ຍປະຈໍາວັນ (5.000 ກີບ) ຄູນໃຫ້ ຈໍານວນຄົນເຈັບ ທີ່ມາ ສຸກສາລາ ກ່ອນນໍ້າຖ້ວມ ແລະ ຄູນໃຫ້ເວລາທີ່ຕ້ອງການ ເພື່ອການກໍ່ສ້າງຄືນ. ໃນເວລາຍັງມຢາມສະໜາມ

<sup>39</sup> ສໍາລັບສຸກສາລາ ທີ່ຖືກທໍາລາຍນັ້ນ, ມູນຄ່າຄວາມເສຍຫາຍ ແມ່ນອີງຕາມ ມູນຄ່າກໍ່ສ້າງຄືນໃໝ່ ສໍາລັບ ສຸກສາລາ ຂະໜາດນ້ອຍ (2,2 ຕື້ກີບ) ແລະ ມູນຄ່າເຜີນເຈີ້ ສໍາລັບສຸກສາລາໃໝ່ (60 ລ້ານກີບ). ລາຍລະອຽດຂອງ ໂຄງລ່າງ ພື້ນຖານ, ອຸປະກອນ ແລະ ເຄື່ອງໃຊ້ທີ່ຈໍາເປັນ ເພື່ອກໍ່ສ້າງຄືນ ແລະ ປະກອບສິ່ງອໍານວຍຄວາມສະດວກ ໃຫ້ສຸກສາລາ ແມ່ນໄດ້ມາຈາກ ມາດຕະຖານຂອງ ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ. ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ ໄດ້ອະທິບາຍລະອຽດໃນ ເອກະສານເກັບກໍາຂໍ້ ມູນ ສໍາລັບ ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດ ໃນຂະແໜງການສາທາລະນະສຸກ (ບໍ່ຢູ່ໃນພາກນີ້). ສໍາລັບ ສະຖານທີ່ສາທາລະນະສຸກ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍນັ້ນ, ມູນຄ່າຄວາມເສຍຫາຍ ອາດກວມເອົາ ຫຼື ບໍ່ກວມເອົາ ມູນຄ່າ ກໍ່ສ້າງ (ຕົວຢ່າງ: ໂຄງລ່າງໄຟຟ້າ), ເຜີນເຈີ້, ອຸປະກອນຫ້ອງການ, ອຸປະກອນສໍາລັບ ນໍ້າໃຊ້ ສຸຂາພິບານ ແລະ ສຸຂາອະ ນາໄມ, ຫຼື ອຸປະກອນການແພດ (ຕາມ ຕາຕະລາງ 19).

<sup>40</sup> ທັງໝົດນັ້ນ ແມ່ນສະຖານທີ່ສາທາລະນະສຸກຂອງລັດ. ຍ້ອນບໍ່ມີຂໍ້ມູນເບື້ອງຕົ້ນ, ສະນັ້ນ ສະຖານທີ່ສາທາລະນະສຸກ ຂອງເອກະຊົນ ຈິ່ງບໍ່ລວມຢູ່ໃນ ການປະເມີນຜົນຄັ້ງນີ້.

ນັ້ນ ຍັງໄດ້ຄາດຄະເນ ມູນຄ່າເພື່ອເຄື່ອນຍ້າຍ ແລະ ທຳລາຍ ເສດຊາກຫັກຜັງ, ດິນຕົມ ແລະ ວັດຖຸອັນຕະລາຍ. ມູນຄ່າປະຕິບັດງານທີ່ສູງ ເຊິ່ງເປັນຜົນມາຈາກນ້ຳຖ້ວມນັ້ນ ຄາດຄະເນວ່າ ຢູ່ທີ່ 935 ລ້ານກີບ ສຳລັບ ແຂວງອັດຕະປື ແລະ 250 ລ້ານກີບ ສຳລັບແຂວງອື່ນໆ ເຊິ່ງມູນຄ່າດັ່ງກ່າວນັ້ນ ປະກອບດ້ວຍ ມູນຄ່າການແພດ ແລະ ມູນຄ່າປິ່ນປົວສຸຂະພາບ, ມູນຄ່າສ້າງຕັ້ງ ແລະ ດຳເນີນງານ ໃນຈຸດບໍລິການສຸຂະພາບຊົ່ວຄາວ, ມູນຄ່າສຳລັບ ການປ້ອງກັນ ແລະ ການຫຼຸດຜ່ອນ, ແລະ ມູນຄ່າທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການຄວບຄຸມ ການລະບາດຂອງພະຍາດ ຫຼື ມູນຄ່າສຳລັບ ການເຈັບປ່ວຍທີ່ສູງຂຶ້ນ. ລາຍຈ່າຍອື່ນໆ ປະກອບດ້ວຍ ມູນຄ່າບໍລິການ ຮັບໃຊ້ຊຸມຊົນ ທີ່ອາໄສຢູ່ໃກ້ສຸກສາລາ ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍ ຄ່າແຮງງານ, ຖະໜົນ ແລະ ການຊ່ວຍເຫຼືອອື່ນໆ.

**ຕາຕະລາງ 19: ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ (ຕົ້ນກີບ) ໃນຂະແໜງການ ສາທາລະນະສຸກ ແລະ ໄພຊະນາການ, ຈັດຕາມແຂວງ**

ແຂວງ	ລວມ		ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການ ຫຼັງໄພພິບັດ		ການປະເມີນຜົນຂອງກະຊວງ ສາທາລະນະສຸກ		ລວມຄວາມເສຍຫາຍ	ລວມການສູນເສຍ	ລວມຜົນກະທົບ
	ໂຮງໝໍເມືອງທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ	ສຸກສາລາທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ	ສຸກສາລາທີ່ຖືກທຳລາຍ	ສຸກສາລາທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ	ໂຮງໝໍເມືອງທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ	ສຸກສາລາທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ			
ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ	--	--	--	--	--	--	--	--	--
ຜົ້ງສາລີ	--	1	--	--	--	1	0,050	0,25	0,3
ຫຼວງນ້ຳທາ	--	2	--	--	--	2	0,080	0,25	0,33
ອຸດົມໄຊ	1	--	--	--	1	--	0,15	0,25	0,4
ບໍ່ແກ້ວ	--	--	--	--	--	--	--	--	--
ຫຼວງພະບາງ	--	--	--	--	--	--	--	--	--
ຫົວພັນ	--	5	--	3	--	2	0,17	0,27	0,447
ໄຊຍະບູລີ	--	--	--	--	--	--	--	--	--
ຊຽງຂວາງ	--	2	2	--	--	--	4,75	0,27	5,021
ວຽງຈັນ	--	--	--	--	--	--	--	--	--
ບໍລິຄຳໄຊ	--	--	--	--	--	--	--	--	--
ຄຳມ່ວນ	--	12	--	7	--	5	0,712	0,267	0,98
ສະຫວັນນະເຂດ	--	4	--	4	--	--	0,175	0,268	0,443
ສາລະວັນ	--	--	--	--	--	--	--	--	--
ເຊກອງ	--	--	--	--	--	--	--	--	--
ຈຳປາສັກ	--	6	--	4	--	2	0,102	0,252	0,354
ອັດຕະປື	--	3	1	2	--	--	2,318	0,987	3,3
ໄຊສົມບູນ	1	--	--	--	1	--	0,065	0,25	0,315
<b>ລວມ</b>	<b>2</b>	<b>35</b>	<b>3</b>	<b>20</b>	<b>2</b>	<b>12</b>	<b>8,57</b>	<b>3,318</b>	<b>11,89</b>

**ຜົນກະທົບທາງສັງຄົມ ຈາກຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ໃນຂະແໜງການ ສາທາລະນະສຸກ ແລະ ໄພຊະນາການ**

ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການ ຫຼັງໄພພິບັດ ໃນຄັ້ງນີ້ ໄດ້ບຽບທຽບ ອັດຕາຂອງພະຍາດທີ່ສ່ຽງຕໍ່ການລະບາດ ແລະ ການຂາດໄພຊະນາການ ກ່ອນລະດູຝົນ (ໄລຍະລະດູນ້ຳຖ້ວມ). ເມື່ອທຽບກັບ ໄລຍະເດືອນກໍລະກົດ-

ສິ່ງຫາ ໃນປີຜ່ານງມາ, ພະຍາດ ແລະ ສະພາບການ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຫຼັງນ້ຳຖ້ວມ ຢ່າງໜ້ອຍ 30 ສ່ວນຮ້ອຍ,<sup>41</sup> ເຊິ່ງເປັນການສົ່ງສັນຍາໃຫ້ຮູ້ເຖິງ ຄວາມກ່ຽວພັນກັນ ລະຫວ່າງ ນ້ຳຖ້ວມ ແລະ ພະຍາດທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ:

- ການຂາດໄພຊະນາການ ໃນແຂວງຄຳມ່ວນ ໄດ້ນຳໄປສູ່ ພະຍາດຂາດວິຕາມິນບີຮຸນແຮງ. ແຕ່ວັນທີ 1 ເດືອນມິຖຸນາ ເຖິງວັນທີ 8 ພະຈິກ 2018, ໄດ້ກົດມີ 343 ກໍລະນີ ເຊິ່ງລວມທັງຜູ້ເສຍຊີວິດ 8 ຄົນ ຫຼັງນ້ຳຖ້ວມແລ້ວ ຍ້ອນມັນໄດ້ຈຳກັດ ການເຂົ້າເຖິງເສັ້ນທາງ ແລະ ພົດຜົນຂອງປະຊາກອນ ທີ່ໄດ້ ຮັບຜົນກະທົບນັ້ນ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ເຮັດໃຫ້ຂາດເຂີນອາຫານ ແລະ ບໍ່ສາມາດຄ້ຳປະກັນ ສະບຽງອາຫານໄດ້.
- ໄຂ້ເລືອດອອກ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ ໃນເມືອງສະໜາມໄຊ ກັບເດັກທີ່ອາຍຸຫຼາຍກວ່າ 5 ປີ ຕາມຂໍ້ມູນຄົນເຈັບ ພາຍນອກ ແລະ ຄົນເຈັບພາຍໃນ (61 ແລະ 31 ກໍລະນີ ຕາມລຳດັບ).
- ພະຍາດບອດບວມ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ ໃນເມືອງສະໜາມໄຊ ເຊິ່ງມີ 228 ກໍລະນີ ໃນເດັກອາຍຸຫຼາຍກວ່າ 5 ປີ ແລະ 26 ກໍລະນີ ໃນເດັກອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ ຕາມຂໍ້ມູນຄົນເຈັບພາຍນອກ ແລະ ຄົນເຈັບພາຍໃນ; ໃນເມືອງໄຊເສດຖາ ມີ 91 ກໍລະນີ ໃນເດັກອາຍຸຫຼາຍກວ່າ 5 ປີ; ແລະ ໃນເມືອງໜອງແຮດ ແລະ ເມືອງເຊບັ້ງໄຟ ມີ 167 ແລະ 70 ກໍລະນີ ຕາມລຳດັບ ໃນເດັກອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ.
- ໄຂ້ຫວັດ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ ໃນເມືອງສະໜາມໄຊ (395 ແລະ 294 ກໍລະນີ ໃນເດັກອາຍຸ ຫຼາຍກວ່າ 5 ປີ ແລະ ໃນເດັກອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ ຕາມລຳດັບ) ແລະ ໃນເມືອງຊຽງຄໍ້ (179 ກໍລະນີໃນເດັກອາຍຸຕໍ່າ ກວ່າ 5 ປີ).
- ຖອກທ້ອງຂາດນ້ຳຮຸນແຮງ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ ໃນເມືອງໄຊເສດຖາ (62 ແລະ 82 ກໍລະນີ ໃນເດັກອາຍຸ ຫຼາຍກວ່າ 5 ປີ ແລະ ໃນເດັກອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ ຕາມລຳດັບ) ແລະ ໃນເມືອງຄຳ (30 ແລະ 13 ກໍລະນີ).
- ຖອກທ້ອງມີເລືອດ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ ໃນເມືອງສະໜາມໄຊ (82 ກໍລະນີ ໃນເດັກອາຍຸ ຫຼາຍກວ່າ 5 ປີ).
- ພະຍາດຜິວໜັງ ໄດ້ມີການລາຍງານ ໃນເມືອງສະໜາມໄຊ (165 ແລະ 70 ກໍລະນີ ໃນເດັກອາຍຸ ຫຼາຍ ກວ່າ 5 ປີ ແລະ ໃນເດັກອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ ຕາມລຳດັບ); ໃນເມືອງໄຊບູລີ ແລະ ເມືອງໄຊເສດຖາ (61 ແລະ 27 ກໍລະນີ ຕາມລຳດັບໃນເດັກອາຍຸ ຫຼາຍກວ່າ 5 ປີ); ແລະ ໃນເມືອງ ມູນລະປາໂມກ (27 ກໍລະນີ ໃນເດັກອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ).

<sup>41</sup> ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບ ພະຍາດທີ່ສ່ຽງຕໍ່ການລະບາດ ແມ່ນໄດ້ມາຈາກ DHIS2 ສຳລັບໄລຍະ 3 ປີຜ່ານມາ. ຈຳນວນກໍລະນີສະ ເລ່ຍ ໃນລະຫວ່າງເດືອນກໍລະກົດ-ສິງຫາ ຂອງໄລຍະນີ້ ແມ່ນໄດ້ປຽບທຽບກັບ ຈຳນວນກໍລະນີ ທີ່ໄດ້ລາຍງານມາ ໃນ ເດືອນດຽວກັນນັ້ນ ໃນປີ 2018.

ຍຸດທະສາດພື້ນຜູ້ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການ ສໍາລັບ ຂະແໜງການ ສຸຂະພາບ ແລະ ໂພຊະນາການ

*ການກໍ່ສ້າງສະຖານທີ່ສາທາລະນະສຸກຄົນໃໝ່*

ດັ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວມານັ້ນ, ສະຖານທີ່ສາທາລະນະສຸກ 3 ແຫ່ງ ໄດ້ຖືກທຳລາຍຈາກນໍ້າຖ້ວມ. ນອກຈາກນັ້ນແລ້ວ, ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ ຍັງໄດ້ລະບຸເຖິງ ສະຖານທີ່ 2 ແຫ່ງທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ຍ້ອນມັນໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຫາຍຄັ້ງ ຈາກນໍ້າຖ້ວມ. ເພື່ອໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບ ວິທີ "ສ້າງຄືນໃຫ້ດີກວ່າເກົ່າ", ຈຶ່ງແນະນຳໃຫ້ສ້າງຄືນສະຖານທີ່ທັງ 5 ແຫ່ງ ເຊິ່ງ 2 ແຫ່ງທີ່ສ້າງເພີ່ມ ໃຫ້ຍ້າຍໄປທີ່ຕັ້ງໃໝ່. ມູນຄ່າໃນການ "ສ້າງຄືນໃຫ້ດີກວ່າເກົ່າ (BBB)" ສໍາລັບ ສະຖານທີ່ສາທາລະນະສຸກ ແມ່ນຢູ່ທີ່ 3,2 ຕື້ກີບ ເຊິ່ງສູງກວ່າ 1 ລ້ານກີບ ເມື່ອທຽບກັບລາຄາຫົວໜ່ວຍ ທີ່ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ ກຳນົດໄວ້ ທີ່ບໍ່ລວມແນວຄວາມຄິດຂອງ ວິທີ "BBB". ນອກຈາກນັ້ນແລ້ວ, ມູນຄ່າກະກຽມພື້ນທີ່ ແລະ ເກັບກູ້ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ແມ່ນຢູ່ທີ່ 170 ລ້ານກີບ.

*ໂພຊະນາການ*

ເພື່ອແກ້ໄຂ ການຂາດໂພຊະນາການ ແລະ ການຂາດແຮ່ທາດອາຫານ ໃນເດັກອາຍຸ 6 ເຖິງ 59 ເດືອນ, ຈຳເປັນຕ້ອງມີ ອາຫານປິ່ນປົວ ແລະ ແຮ່ທາດອາຫານ ໃນປະລິມານທີ່ພຽງພໍ ໂດຍອີງຕາມ ຈຳນວນກໍລະນີຄາດຄະເນ. ຢ່າງໜ້ອຍ ພະນັກງານສາທາ 2 ຄົນ ໃນສຸກສາລາແຕ່ລະແຫ່ງ ແລະ ໃນໂຮງໝໍແຕ່ລະແຫ່ງ ແມ່ນຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມ ກ່ຽວກັບ ການຂາດໂພຊະນາການຮຸນແຮງ ແລະ ການປິ່ນປົວກໍລະນີຂາດສານອາຫານ. ພວກເຂົາຍັງຈະຕ້ອງການ ການຊ່ວຍເຫຼືອ ເພື່ອສ້າງທັກສະ ແລະ ຄວາມສາມາດຂອງພວກເຂົາໃນການໃຫ້ຄຳປຶກສາ ເພື່ອໃຫ້ບໍລິການດ້ານໂພຊະນາການ ເຊິ່ງເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ ແຜນງານສຸຂະພາບແມ່ ແລະ ເດັກ ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ. ຄວາມຮັບຮູ້ຂອງຊຸມຊົນ ກ່ຽວກັບ ຮູບແບບຕ່າງໆ ຂອງການຂາດໂພຊະນາການ ແລະ ຍຸດທະສາດປ້ອງກັນ ຍັງຈະສາມາດປັບປຸງໄດ້ ໂດຍການສ້າງແຜນງານເຜີຍແຜ່ຄວາມຮູ້ ເພື່ອປ່ຽນແປງສັງຄົມ ແລະ ປ່ຽນແປງພຶດຕິກຳ. ມູນຄ່າສໍາລັບໂພຊະນາການ ປະກອບດ້ວຍ ການສະໜອງ ອາຫານປິ່ນປົວ ພ້ອມກິນ ແລະ ເຄື່ອງຂອງເພີ່ມຕື່ມ ໃນ 11 ແຂວງ.

*ການປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມພະຍາດ*

ມູນຄ່າສໍາລັບ ການປ້ອງກັນແລະຄວບຄຸມພະຍາດ ແມ່ນໄດ້ມາຈາກ ແຜນຕອບໂຕ້ໄພພິບັດ ຂອງກະຊວງສາທາລະນະສຸກ ເພື່ອເຜົາລະວັງພະຍາດ ແລະ ຕອບໂຕ້ກັບການລະບາດ. ເນື່ອງຈາກວ່າ ແຜນຂອງກະຊວງສາທາລະນະສຸກ ກວມເອົາທຸກໆແຂວງ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກນໍ້າຖ້ວມ ເຊິ່ງບໍ່ສະເພາະແຕ່ ແຂວງທີ່ສະຖານທີ່ສາທາລະນະສຸກ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ເທົ່ານັ້ນ, ສະນັ້ນ ມູນຄ່າຄາດຄະເນ ສໍາລັບ 10 ແຂວງ ຈຶ່ງບໍ່ສາມາດແຍກອອກມາໄດ້ ຈາກແຜນດັ່ງກ່າວນັ້ນ.

## ວມມູນຄ່າເງິນ ເພື່ອການຜື້ນຜູ້ ໄລຍະສັ້ນ, ໄລຍະກາງ ແລະ ໄລຍະຍາວ

ການຜື້ນຜູ້ຂະແໜງການສາທາລະນະສຸກ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາ ໃນໄລຍະສັ້ນ ຍ້ອນວ່າ ການຜື້ນຜູ້ ການບໍລິການເຫຼົ່ານີ້ ສໍາລັບປະຊາກອນ ແມ່ນມີຄວາມຈໍາເປັນຮີບດ່ວນ ເພື່ອຫຼີກເວັ້ນການເຈັບປ່ວຍ ແລະ ການເສຍຊີວິດເພີ່ມ. ເນື່ອງຈາກວ່າ ສາທາລະນະສຸກ ແມ່ນເປັນບຸລິມະສິດໜຶ່ງ ສໍາລັບລັດຖະບານ, ສະນັ້ນ ຄວາມຕ້ອງການຂອງຂະແໜງການນີ້ ແມ່ນຕ້ອງໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂໃນທັນທີ (ໃຫ້ເບິ່ງ ຕາຕະລາງ 20 ສໍາ ລັບ ມູນຄ່າຄາດຄະເນ ເພື່ອຕອບສະໜອງຕາມຄວາມຕ້ອງການເຫຼົ່ານີ້). ເຖິງແມ່ນວ່າ ການປະເມີນຜົນຄັ້ງ ນີ້ ບໍ່ໄດ້ພົບເຫັນ ຄວາມຕ້ອງການຜື້ນຜູ້ ໄລຍະກາງ ແລະ ໄລຍະຍາວ ແຕ່ກໍ່ແນະນໍາໃຫ້ພິຈາລະນາເຖິງ ການ ຊ່ວຍເຫຼືອຕ່າງໆ ເພື່ອເພີ່ມຄວາມສາມາດ ໃນການປັບຕົວກັບໄພພິບັດ. ຕົວຢ່າງ: ດໍາເນີນການກວດສອບ ຄົນ ບັນດາສະຖານທີ່ສາທາລະນະສຸກ ທີ່ຕັ້ງຢູ່ໃນເຂດສ່ຽງຕໍ່ນໍ້າຖ້ວມ ເພື່ອປັບປຸງໂຄງສ້າງ ໃຫ້ສາມາດປັບ ຕົວກັບໄພພິບັດໄດ້, ຈັດຜັກອົບຮົມ ກ່ຽວກັບ ການຄຸ້ມຄວາມສ່ຽງຕໍ່ນໍ້າຖ້ວມ ໃຫ້ພະນັກງານຂະແໜງການ ສາທາລະນະສຸກ, ແລະ ສ້າງຕັ້ງຕາໜ່າງສົ່ງຕໍ່ ທີ່ຈະແຈ້ງ ໃນກຸ່ມຂອງຜູ້ໃຫ້ບໍລິການ ສາທາລະນະສຸກ ເພື່ອກຽມ ຄວາມພ້ອມຕອບໂຕ້ໄພພິບັດ. ເນື່ອງຈາກວ່າ ມູນຄ່າເພື່ອຕອບສະໜອງໃຫ້ ຄໍາແນະນໍາເຫຼົ່ານີ້ ບໍ່ສາມາດ ຄາດຄະເນໄດ້, ສະນັ້ນ ມູນຄ່າເຫຼົ່ານີ້ ຈຶ່ງບໍ່ກວມຢູ່ໃນ ຄວາມຕ້ອງການຜື້ນຜູ້.

ໃນທາງດ້ານ ຍຸດທະສາດຜື້ນຜູ້ ສໍາລັບ ຂະແໜງການສາທາລະນະສຸກ, ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ ກໍາລັງເຂົ້າ ຮ່ວມໃນ ກອງປະຊຸມປະສານງານ ຂອງຫ້ອງການລັດຖະບານ ເພື່ອວາງແຜນການ ແລະ ວຽກງານສໍາລັບ ການຜື້ນຜູ້ ເຊິ່ງຮວມທັງ ການຜັກອົບຮົມໃຫ້ ກົມກອງທັງໝົດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໃຫ້ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ ການ ກະກຽມຄວາມພ້ອມຕອບໂຕ້ໄພພິບັດ. ການຜື້ນຜູ້ສ່ວນຫຼາຍ ແມ່ນໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນຂຶ້ນແລ້ວ ແລະ ບຸລິມະສິດ ສໍາລັບ ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ ແມ່ນການຮັບປະກັນ ການສ້າງຕັ້ງ ການບໍລິການສຸຂະພາບ ໃນພື້ນທີ່ໄດ້ຮັບ ຜົນກະທົບຈາກນໍ້າຖ້ວມ.

ຕາຕະລາງ 20: ຄາດຄະເນ ຄວາມຕ້ອງການສໍາລັບ ການຜື້ນຜູ້ໄລຍະສັ້ນ ໃນຂະແໜງການ ສາທາລະນະສຸກ ແລະ ໂພຊະນາການ

ຂະແໜງການຍ່ອຍ	ໜ້າວຽກ	ຕໍ່ກົບ
ການກໍ່ສ້າງຄົນ/ການສ້ອມ ແປງ ສະຖານທີ່ ສາທາລະນະສຸກ ທີ່ໄດ້ຮັບ ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ການຍົກຍ້າຍສະຖານທີ່ ສາທາລະນະສຸກ	<ul style="list-style-type: none"> <li>ການກໍ່ສ້າງຄົນ ສຸກສາລາທິຖືກທໍາລາຍ</li> <li>ການສ້ອມແປງ ສຸກສາລາ ແລະ ໂຮງໝໍເມືອງ ທີ່ໄດ້ຮັບ ຄວາມເສຍຫາຍ</li> <li>ການປ່ຽນແທນ ອຸປະກອນຫ້ອງການ ແລະ ອຸປະກອນການ ແລ່ນ</li> <li>ການປະເມີນທີ່ຕັ້ງ</li> <li>ການເວນຄືນທີ່ດິນ</li> <li>ການກະກຽມດິນ</li> </ul>	11,89    6,7
ໂພຊະນາການ	<ul style="list-style-type: none"> <li>ເພີ່ມມູນຄ່າສໍາລັບ ການຄັດເລືອກ ຄົນເຈັບຂາດໂພຊະນາ ການຮຸນແຮງ ແລະ ຄົນເຈັບຂາດໂພຊະນາການບານກາງ ເຊິ່ງເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ ວຽກງານບໍລິການສຸຂະພາບອຸມຸນ ແບບເຊືອມສານ</li> <li>ມູນຄ່າຂອງເຄື່ອງໃຊ້ ແລະ ການປິ່ນປົວ ເຊິ່ງຮວມທັງ RUTF</li> <li>ລະບົບສົ່ງຕໍ່ສໍາຮອງ</li> <li>ມູນຄ່າປະຕິບັດງານເພີ່ມຕື່ມ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການປິ່ນປົວ, ພະນັກງານ ແລະ ການສ້າງຄວາມສາມາດ</li> </ul>	2,571



- ການສົ່ງເສີມໂພຊະນາການ ເຊິ່ງລວມທັງ ການປ້ອງກັນ ອາການຂາດວິຕາມິນບີ

ການເຜົາລະວັງພະຍາດ ແລະ ການຕອບໂຕ້ ພະຍາດລະບາດ	<ul style="list-style-type: none"> <li>• ສ້າງຕັ້ງຄືນໃໝ່ ໜ່ວຍງານບໍລິການປະຈໍາ</li> <li>• ສະໜັບສະໜູນ ທີມງານຕອບໂຕ້ໄວ</li> <li>• ສົ່ງເສີມສຸຂະພາບ</li> <li>• ຄວບຄຸມບັດໄຈນໍາໂລກ</li> </ul>	0,997
ພະຍາດຊໍາເຮື້ອ (ປອດ ແຫ່ງ, ເອລໄອວີ, ເບົາຫວານ) ສຸຂະພາບຈິດ	<ul style="list-style-type: none"> <li>• ສ້າງຕັ້ງຄືນໃໝ່ ໜ່ວຍງານບໍລິການປະຈໍາ</li> <li>• ລະບົບສົ່ງຕໍ່ສໍາຮອງ</li> <li>• ການສົ່ງເສີມສຸຂະພາບ</li> </ul>	1,22
ສຸຂະພາບແມ່ແລະເດັກ ເຊິ່ງລວມທັງ ການຖືພາ, ເກີດລູກ, ສັກຢາປ້ອງກັນ ພະຍາດ ແລະ ສົ່ງຕໍ່ ພະຍາດທີ່ເກີດຈາກພາຫະ ນໍາໂລກ	<ul style="list-style-type: none"> <li>• ສ້າງຕັ້ງຄືນໃໝ່ ໜ່ວຍງານບໍລິການປະຈໍາ</li> <li>• ລະບົບສົ່ງຕໍ່ສໍາຮອງ</li> <li>• ການສົ່ງເສີມສຸຂະພາບ</li> <li>• ສ້າງຕັ້ງຄືນໃໝ່ ໜ່ວຍງານບໍລິການປະຈໍາ</li> <li>• ລະບົບສົ່ງຕໍ່ສໍາຮອງ</li> <li>• ການສົ່ງເສີມສຸຂະພາບ</li> </ul>	0,97
	<ul style="list-style-type: none"> <li>• ດຸກຢາຍມັງ</li> <li>• ສິດພົນຢາ ໃນເຂດໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ</li> <li>• ສືບຕໍ່ສໍາຫຼວດໜອນນໍ້າ</li> <li>• ຈັດຊື້ອຸປະກອນ ເພື່ອດຳເນີນວຽກງານ ແລະ ຈັດຊື້ເຄມີພັນ ເພື່ອທຳລາຍ ສະຖານທີ່ເພາະພັນຂອງຍຸງ</li> </ul>	2,52
		0,44
<b>ລວມ</b>		<b>27,32</b>

**ວິທີການ ສໍາລັບ ຂະແໜງການ ສຸຂະພາບ ແລະ ໂພຊະນາການ**

ໄດ້ນໍາໃຊ້ 2 ວິທີເພື່ອເກັບກຳຂໍ້ມູນ. ການເກັບກຳຂໍ້ມູນຫຼັກ ແມ່ນອີງຕາມ ການປະເມີນຜົນຂອງ ກະຊວງ ສາທາລະນະສຸກ ເຊິ່ງໄດ້ຮັບມາຈາກ ແຂວງຕ່າງໆ, ສໍາລັບ ການເກັບກຳຂໍ້ມູນສໍາຮອງນັ້ນ ແມ່ນອີງຕາມ ວິທີ ການ ແລະ ເຄື່ອງມືສະບັບທົບທວນ ຂອງ ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດ. ກະຊວງສາທາລະນະ ສຸກ ໂດຍການສະໜັບສະໜູນຈາກ ອົງການອະນາໄມໂລກ ໄດ້ດຳເນີນການເກັບກຳຂໍ້ມູນຫຼັກ ໂດຍການທ້ອນ ໂຮມເອົາ ບັນດາບົດລາຍງານກ່ຽວກັບ ຜົນກະທົບຈາກນໍ້າຖ້ວມ ຕໍ່ກັບ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານດ້ານສາທາລະນະ ສຸກ, ນໍ້າໃຊ້, ສຸຂາອະນາໄມ, ສຸຂາພິບານ ແລະ ປະຊາກອນ ຈາກທຸກໆພະແນກ ສາທາລະນະສຸກແຂວງ.

ໂດຍອີງຕາມ ຄວາມຮຸນແຮງຂອງນໍ້າຖ້ວມ ໃນ 10 ແຂວງທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ດັ່ງທີ່ໄດ້ລະບຸຢູ່ໃນຂໍ້ມູນທີ່ເກັບ ກຳມາ, ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ ໄດ້ກຳນົດ 6 ແຂວງ (ອັດຕະປື, ຈຳປາສັກ, ສະຫວັນນະເຂດ, ຄຳມ່ວນ, ຊຽງ ຂວາງ ແລະ ຫົວພັນ) ສໍາລັບ ການປະເມີນຜົນພາກສະໜາມ ເພື່ອຍັງຍືນຂໍ້ມູນ, ເກັບກຳຂໍ້ມູນຫຼັກ ແລະ ຈັດ ກຸ່ມສົນທະນາ ກັບລັດຖະບານທ້ອງຖິ່ນ, ປະຊາກອນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ, ແລະ ກຸ່ມສ່ຽງໄພ ເພື່ອໃຫ້ເຂົ້າໃຈ ກ່ຽວກັບ ຜົນກະທົບນັ້ນ ແລະ ເພື່ອກຳນົດຄວາມຕ້ອງການ ສໍາລັບການຜືນຜູ້. ທີມງານພາກສະໜາມແຕ່ ລະຫວ່າງ ປະກອບດ້ວຍ ພະນັກງານຂອງກະຊວງສາທາລະນະສຸກ 2 ຄົນ, ພະນັກງານແຂວງ 1 ຄົນ ແລະ

ພະນັກງານເມືອງ 1 ຄົນ, ຊ່ວຍຊານຂອງ ອົງການອະນາໄມໂລກ ແລະ ຊ່ວຍຊານຂອງ ກອງທຶນເດັກຂອງ ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ (ອົງການຢູນິເຊັບ).

ໃນສະໜາມນັ້ນ, ຄະນະສາທາລະນະສຸກ ໄດ້ນຳໃຊ້ ແອັບພລິເຄຊັນມືຖື ຊື່ວ່າ FieldSight ເຊິ່ງເປັນຖານດິຈິຕອລ ທີ່ຫ້ອງການອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ເພື່ອການບໍລິການໂຄງການ (UNOPS) ໄດ້ພັດທະນາຂຶ້ນມາ ແລະ ສົ່ງຕໍ່ໃຫ້ນຳໃຊ້ ເພື່ອຕິດຕາມ ສະຖານທີ່ສາທາລະນະສຸກ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ແລະ ເພື່ອເກັບກຳຂໍ້ມູນ ກ່ຽວກັບ ຄວາມເສຍຫາຍ, ການສູນເສຍ, ແລະ ການຕອບໂຕ້ຂອງສະຖານທີ່ນັ້ນ ເຊິ່ງລວມທັງ ຈຸດພິກັດພູມສັນຖານ, ຮູບສະໜາມ, ແຜ່ນແຕ້ມສະໜາມ ສຳລັບ ສະຖານທີ່ສາທາລະນະສຸກ ແຕ່ລະແຫ່ງ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ. ພະນັກງານຂອງ ອົງການອະນາໄມໂລກ ໄດ້ນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນເຫຼົ່ານີ້ ເພື່ອສ້າງບົດລາຍງານປະຈຳວັນ ຢູ່ສຳນັກງານໃຫຍ່ ໃນນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ແລະ ເພື່ອປະເມີນຄວາມເສຍຫາຍ, ການສູນເສຍ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການ. ພະນັກງານຂອງ ອົງການອະນາໄມໂລກ ແລະ ພະນັກງານຂອງກະຊວງສາທາລະນະສຸກ ໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມ ເພື່ອນຳໃຊ້ ຖານແອັບພລິເຄຊັນ FieldSight ກ່ອນໄປຍັງມຸຢາມ ສະຖານທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ແອັບພລິເຄຊັນ FieldSight ຈະຊ່ວຍໃນການເກັບກຳ ແລະ ວິເຄາະ ຂໍ້ມູນ.

**ຮູບພາບ 12: ສຸກສາລາບ້ານໃໝ່ ໃນແຂວງອັດຕະປື. ສະຖານທີ່ແຫ່ງນີ້ ໄດ້ຖືກທຳລາຍ ໃນເວລານຳນອງ ໃນວັນທີ 23 ກໍລະກົດ 2018. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ທີມງານປະເມີນຜົນ.**



ຮູບພາບ 13: ທີ່ມງານປະເມີນຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດ ພະຍາຍາມຂ້າມແມ່ນ້ຳ ເພື່ອປະເມີນຄວາມ ເສຍຫາຍ ແລະ ການສຸນເສຍ ໃນແຂວງຫົວພັນ, ເດືອນຕຸລາ ປີ 2018. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ທີ່ມງານປະເມີນ ຜົນ.



## ວັດທະນາທຳ

### ສະຫຼຸບຫຍໍ້ກ່ຽວກັບ ດ້ານວັດທະນາທຳ

ນ້ຳຖ້ວມຄັ້ງນີ້ ໄດ້ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍໃຫ້ ຂະແໜງວັດທະນາທຳ ໃນ 9 ແຂວງ. ຕາມ ການລາຍງານ ໃຫ້ຮູ້ວ່າ ຄວາມເສຍຫາຍໜັກສຸດ ແມ່ນຢູ່ໃນແຂວງຄຳມ່ວນ, ອັດຕະປື ແລະ ຫົວພັນ ແລະ ການສູນເສຍຫຼາຍສຸດ ແມ່ນຢູ່ໃນແຂວງອັດຕະປື, ໄຊຍະບູລີ ແລະ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ. ມໍລະດົກທາງ ວັດທະນາທຳ ທີ່ໄດ້ປຸກສ້າງແລ້ວ ແລະ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເຊັ່ນວ່າ ວັດປະຈຳບ້ານຕ່າງໆ ໃນ ແຂວງອັດຕະປື, ທາດຕ່າງໆ ໃນແຂວງວຽງຈັນ, ແລະ ຕາຜັງນ້ຳ ທີ່ເປັນສະຖານທີ່ມໍລະດົກໂລກ ໃນແຂວງ ຫຼວງພະບາງ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ກໍ່ເຊັ່ນດຽວກັນກັບ ວັດຖຸ ແລະ ຂອງສະສົມ ທາງວັດທະນາທຳ ເຊັ່ນວ່າ ຄຳພີໃບລານສາດສະໜາພຸດ ທີ່ມີຄຸນຄ່າ ແລະ ຮູບເລ່ນ ໃນວັດບ້ານຫີນລາດ ເມືອງສະໜາມໄຊ ແຂວງອັດ ຕະປື ເຊິ່ງເປັນແຂວງທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຮຸນແຮງທີ່ສຸດ. ນອກຈາກນັ້ນແລ້ວ, ນ້ຳຖ້ວມຍັງໄດ້ສ້າງຄວາມ ຫຍຸ້ງຍາກ ໃຫ້ວັດທະນາທຳລາວລຸ່ມ ເຊັ່ນວ່າ ພິທີ ແລະ ງານສຳຄັນຕ່າງໆ ບໍ່ສາມາດຈັດຂຶ້ນໄດ້ໃນເດືອນທີ່ນ້ຳ ຖ້ວມ ກະທົບກັບວັດ, ແລະ ວັດທະນາທຳບາງອັນຂອງ 49 ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ໃນ ສປປ ລາວ ເຊິ່ງລວມທັງ ຊົນເຜົ່າ ໂອຍ ທີ່ອາໄສຢູ່ໃນ 3 ບ້ານ ໃນເມືອງສະໜາມໄຊ. ຊາວບ້ານເຫຼົ່ານີ້ ບໍ່ພຽງແຕ່ ສູນເສຍເຮືອນຂອງພວກເຂົາ ຍ້ອນໄພພິບັດເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ວ່າ ໂຄງສ້າງທາງສັງຄົມ ແລະ ວັດທະນາທຳ ຂອງຊຸມຊົນພວກເຂົາ ກໍ່ໄດ້ຮັບຄວາມ ເດືອນຮ້ອນເຊັ່ນກັນ. ຕາມການລາຍງານ ໃຫ້ຮູ້ວ່າ ການສູນເສຍທາງການເງິນ ສ່ວນຫຼາຍແລ້ວ ແມ່ນ ປະກອບດ້ວຍ ລາຍຮັບຫຼຸດລົງ ໃນວັດ ຍ້ອນຊາວບ້ານ ບໍ່ສາມາດເຂົ້າຮ່ວມໃນ ພິທີກຳ ແລະ ງານຕ່າງໆ ພ້ອມ ທັງ ມີການສູນເສຍລາຍຮັບ ຈາກການຂາຍງານຜິມືບາງອັນ ເຊັ່ນວ່າ ຊ່າງຕ່ຳຫຼຸກ ໃນເມືອງໄຊທານີ ໃນ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ບໍ່ສາມາດຕ່ຳຫຼຸກ ແລະ ຂາຍຜ້າຂອງພວກເຂົາໄດ້ໃນໄລຍະເວລາໃດໜຶ່ງ ຍ້ອນນ້ຳຖ້ວມ.

ເພື່ອປົວແປງ ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ໃນຂະແໜງວັດທະນາທຳ, ມາດຕະການໄລຍະສັ້ນຮີບ ດ່ວນ ຄວນກວມເອົາ ການສ້ອມແປງວັດບູລີມະສິດ ໃນບ້ານທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຮຸນແຮງທີ່ສຸດ ໂດຍສະເພາະ ແມ່ນ ໃນເມືອງສະໜາມໄຊ. ການສ້ອມແປງ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ໂດຍໃຫ້ບູລີມະສິດ ສະຖານທີ່ມໍລະດົກໂລກ ໃນແຂວງຫຼວງພະບາງ, ແລະ ການບັນທຶກຮີດຄອງທີ່ລະອຽດອ່ອນ ໂດຍສະເພາະ ແມ່ນຮີດຄອງຂອງ ກຸ່ມຊົນເຜົ່າໂອຍ. ສິ່ງສຳຄັນ ສຳລັບ ການພື້ນຟູໄລຍະກາງ ເຖິງໄລຍະຍາວ ແມ່ນການ ບັບປຸງ ຂໍ້ມູນເບື້ອງຕົ້ນ ສຳລັບ ຂະແໜງວັດທະນາທຳ ເພື່ອໃຊ້ເປັນຖານອ້າງອີງ ສຳລັບ ເຫດການສຸກເສີນໃນ ອະນາຄົດ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວມານີ້ ສາມາດເຮັດໄດ້ ໂດຍການຈັດຝຶກອົບຮົມ, ດຳເນີນການນັບລາຍການ, ການສ້າງ ຖານຂໍ້ມູນຂອງ ມໍລະດົກທາງວັດທະນາທຳ ທີ່ໄດ້ສ້າງແລ້ວ ແລະ ມໍລະດົກທາງວັດທະນາທຳ ທີ່ເຄື່ອນຍ້າຍໄດ້, ແລະ ສ້າງບັນຊີລາຍການ ໃນຂັ້ນຊຸມຊົນ ສຳລັບ ມໍລະດົກທາງວັດທະນາທຳ ທີ່ຈັບຕ້ອງບໍ່ໄດ້. ນອກຈາກນັ້ນ ແລ້ວ, ສະເໜີໃຫ້ຈັດ ຊຸດກອງປະຊຸມສຳມະນາ ກ່ຽວກັບ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ໂດຍມີເປົ້າໝາຍ ໃສ່ ການກຽມຂະແໜງການນີ້ ແລະ ກຽມຊຸມຊົນ ສຳລັບໄພພິບັດໃນອະນາຄົດ. ທ້າຍສຸດແລ້ວ, ຄວນໃຫ້ບູລີມະ ສິດ ສຳລັບ ການສ້າງແຜນການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ສຳລັບ ສະຖານທີ່ມໍລະດົກທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດ ໃນ ສປປ ລາວ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ສະຖານທີ່ມໍລະດົກໂລກ, ສະຖານທີ່ ທີ່ຂຶ້ນບັນຊີ ກຽມເປັນມໍລະດົກໂລກໃນ ອະນາຄົດ, ສະຖານທີ່ ທີ່ກວມຢູ່ໃນ ບັນຊີມໍລະດົກແຫ່ງຊາດ, ແລະ ສະຖານທີ່ ທີ່ກວມຢູ່ໃນ ບັນຊີແຂວງ.

**ປະຫວັດຄວາມເປັນມາຂອງ ຂະແໜງວັດທະນາທຳ**

ສປປ ລາວ ແມ່ນເປັນປະເທດ ທີ່ຫຼາກຫຼາຍທາງວັດທະນາທຳ ມີ 49 ຊົນເຜົ່າແຕກຕ່າງກັນ ເຊິ່ງແຕ່ລະຊົນເຜົ່າ ນັ້ນ ມີພາສາ ແລະ ວັດທະນາທຳ ທີ່ແຕກຕ່າງ. ລັດຖະບານ ມີຄວາມພາກພູມໃຈ ໃນຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງ ວັດທະນາທຳ ຂອງປະເທດ ສະນັ້ນຈຶ່ງ ສົ່ງເສີມ ແລະ ເນັ້ນໜັກໃຫ້ເຫັນເຖິງ ວັດທະນາທຳ ຂອງກຸ່ມຊົນເຜົ່າເຫຼົ່າ ນັ້ນ ໃຫ້ເປັນຈຸດເດັ່ນຂອງ ຍຸດທະສາດທ່ອງທ່ຽວຂອງປະເທດ. ຕົວບົ່ງຊີ້ສຳຄັນ ຂອງພັນທະຂອງລັດຖະບານ ໃນການປ້ອງກັນ ແລະ ປົກປ້ອງ ມໍລະດົກທາງວັດທະນາທຳຂອງຕົນ ກໍ່ແມ່ນພັນທະຂອງຕົນ ຕໍ່ບັນດາ ສົນທິສັນຍາຂອງ ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ເພື່ອການສຶກສາ, ວິທະຍາສາດ ແລະ ວັດທະນາທຳ (UNESCO). ລັດຖະບານ ໄດ້ຮັບຮອງ ແລະ/ຫຼື ຮັບເອົາ ສົນທິສັນຍາດ້ານວັດທະນາທຳ ຂອງອົງການ UNESCO ຈຳນວນ 4 ສະບັບ ຄື: ສົນທິສັນຍາປີ 1970 ວ່າດ້ວຍ ເຄື່ອງມືສຳລັບ ການຫ້າມ ແລະ ການປ້ອງກັນ ການນຳ ເຂົ້າ, ສົ່ງອອກ ແລະ ໂອນກຳມະສິດ ຊັບສິນທາງວັດທະນາທຳ ແບບຜິດກົດໝາຍ (ຮັບເອົາໃນປີ 2015); ສົນທິສັນຍາປີ 1972 ຂອງ ອົງການ UNESCO ກ່ຽວກັບ ການປົກປ້ອງ ມໍລະດົກທາງວັດທະນາທຳ ແລະ ມໍລະດົກທຳມະຊາດ (ຮັບຮອງເອົາ ໃນປີ 1987); ສົນທິສັນຍາ ປີ 2003 ວ່າດ້ວຍ ການປົກປ້ອງ ມໍລະດົກທາງວັດທະນາທຳ ທີ່ຈັບຕ້ອງບໍ່ໄດ້ (ຮັບຮອງເອົາ ໃນປີ 2009); ແລະ ສົນທິສັນຍາປີ 2005 ວ່າດ້ວຍ ການປົກປ້ອງ ແລະ ສົ່ງເສີມ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງ ການສະແດງ ອອກທາງວັດທະນາທຳ (ຮັບຮອງເອົາໃນປີ 2007).

ສປປ ລາວ ມີສະຖານທີ່ມໍລະດົກໂລກ 2 ແຫ່ງ; ແຫ່ງທີໜຶ່ງ ແມ່ນເມືອງຫຼວງພະບາງ ແລະ ອີກແຫ່ງໜຶ່ງ ແມ່ນ ວັດພູ ແລະ ອານາຈັກບູຮານ ໃນເພື່ອນທີ່ວັດທະນາທຳ ແຂວງຈຳປາສັກ. ສະຖານທີ່ທາງວັດທະນາທຳ ທີ່ໄດ້ຍື່ນ ສະເໜີຊື່ ໃຫ້ເປັນມໍລະດົກໂລກ ປະກອບດ້ວຍ ທົ່ງໄຫຫີນ ແຂວງຊຽງຂວາງ ໄດ້ຖືກສະເໜີຊື່ ໃນເດືອນກຸມພາ 2018) ແລະ ທາດຫຼວງວຽງຈັນ. ອົງປະກອບໜຶ່ງຂອງ ມໍລະດົກທາງວັດທະນາທຳ ທີ່ຈັບຕ້ອງບໍ່ໄດ້ ກໍ່ຄື ດົນຕີ ແຄນ ຂອງຄົນລາວ ໄດ້ຖືກເພີ່ມເຂົ້າໃສ່ໃນ ບັນຊີລາຍການຕົວແທນ ຂອງມໍລະດົກທາງວັດທະນາທຳທີ່ຈັບ ຕ້ອງບໍ່ໄດ້ ຂອງມະນຸດໂລກ ໃນປີ 2017, ແລະ ຍັງມີອີກ 2 ອົງປະກອບ ທີ່ໄດ້ສະເໜີສຳລັບປີ 2018 ແລະ 2019.

ໃນຂັ້ນຮາກຖານ, ວັດຂອງສາດສະໜາພຸດ ເຊິ່ງເປັນລັກສະນະ ທາງວັດທະນາທຳຂອງລາວລຸ່ມ ໄດ້ຮັບການ ພື້ນຜູ້ ແລະ ປົວແປງຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ໂດຍຄຸມຊົນທີ່ມີຈິດໃຈໃສສັດທາ ທີ່ນຳໃຊ້ວັດເຫຼົ່ານີ້ ສຳລັບ ພິທີກຳ ແລະ ງານປະຈຳປີຕ່າງໆ. ບາງແຂວງ ໂດຍສະເພາະແມ່ນແຂວງຫຼວງພະບາງ ກຳລັງສັງລວມເອົາ ບັນຊີລາຍຊື່ ອົງ ປະກອບຕ່າງໆ ຂອງມໍລະດົກທີ່ຈັບຕ້ອງບໍ່ໄດ້ ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍ ການສະແດງຫຸ່ນ, ຮີດຄອງທາງວາຈາ, ການ ພ້ອມ ແລະ ອາຫານ.

ເຖິງແມ່ນວ່າ ລັກສະນະທາງວັດທະນາທຳ ຂອງປະເທດ ມີຫຼາຍ ແລະ ພື້ນເດັ່ນ ແມ່ນວັດທະນາທຳໃນເຂດ ທົ່ງພຽງ, ແຕ່ວ່າ ວັດທະນາທຳທີ່ຫຼາກຫຼາຍ ຂອງກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ທີ່ບໍ່ແມ່ນຊົນເຜົ່າລາວລຸ່ມ ແມ່ນພົບເຫັນໄດ້ ໃນ ເກືອບທຸກແຂວງ ຂອງ ສປປ ລາວ. ກຸ່ມຊົນເຜົ່າເຫຼົ່ານີ້ ມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ທາງດ້ານ ພາສາທີ່ແຕກຕ່າງ, ແລະ ປະເພນີທາງສັງຄົມ, ລະບົບຄວາມເຊື່ອທາງສາດສະໜາ, ຊຸດແຕ່ງກາຍ, ດົນຕີ ແລະ ການສະແດງພື້ນເມືອງ ຂອງພວກເຂົາ ແມ່ນແຕກຕ່າງກັນຫຼາຍ ຈາກລາວລຸ່ມ. ກົມວັດທະນາທຳມະຫາຊົນ ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ ເປັນພາກສ່ວນຄວບຄຸມ ການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ປົກປ້ອງ ວັດທະນາທຳ ແລະ ຮີດຄອງ ຂອງກຸ່ມຊົນເຜົ່າເຫຼົ່ານີ້ ເຊິ່ງສ່ວນຫຼາຍ ແມ່ນກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ທີ່ບໍ່ຖືສາດສະໜາພຸດ. ກົມດັ່ງກ່າວນີ້ ໄດ້ ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກ ສະຖາບັນວິທະຍາສາດ ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ແລະ ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດ.

ຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງວັດທະນາທຳ ອັນອຸດົມສົມບູນຂອງ ສປປ ລາວ ປະກອບດ້ວຍ ຂະແໜງຫັດຖະກຳ ເຊິ່ງສ້າງອາຊີບໃຫ້ ຊ່າງສີມື ແລະ ອຸດສາຫະກຳຫັດຖະກຳ ໃນທົ່ວປະເທດ. ອຸດສາຫະກຳຫັດຖະກຳ ບາງອັນ ມີ ຂະໜາດນ້ອຍຫຼາຍ ເຊິ່ງມີຜະລິດຕະພັນ ເຊັ່ນວ່າ ແຕ, ແຜ່ນແພ ສຳລັບ ໃຊ້ເຮັດເຄື່ອງນຸ່ງຮົມ, ແລະ ກະຕ່າ ທີ່ ໃຊ້ຢູ່ໃນທົ່ງນາ ແລະ ບ້ານເຮືອນ ເຊິ່ງເປັນຜະລິດຕະພັນ ສຳລັບອຸດົມສົມບູນຂອງພວກເຂົາ ຫຼື ບ້ານໃກ້ຄຽງເທົ່ານັ້ນ. ຮີດຄອງເຮັດຫັດຖະກຳ ຈຳນວນໜຶ່ງ ມີຄວາມລະອຽດຫຼາຍ ແລະ ພັດທະນາຂຶ້ນ ໃນຫຼາຍພາກຂອງ ສປປ ລາວ. ຕົວຢ່າງ: ໃນແຂວງຫຼວງພະບາງ, ຜ້າພິເສດ, ຂັນເງິນ ແລະ ເຄື່ອງເພັດພອຍ, ເຈ້ຍມອນ ແລະ ກະຕ່າ ຖືກ ນຳໃຊ້ ບໍ່ສະເພາະແຕ່ຄົນລາວເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ຍັງສ້າງລາຍຮັບສຳຄັນ ຈາກການຂາຍໃນຕະຫຼາດພາຍໃນປະເທດ ແລະ ຕະຫຼາດທ່ອງທ່ຽວ.

### ການປະເມີນຜົນກະທົບຂອງໄພພິບັດ ຕໍ່ກັບຂະແໜງວັດທະນາທຳ

ຜົນກະທົບຂອງໄພພິບັດ ຕໍ່ກັບ ຂະແໜງວັດທະນາທຳ ແຕກຕ່າງກັນຫຼາຍ ເຊິ່ງຂຶ້ນກັບ ແຕ່ລະແຂວງ ແລະ ລັກສະນະຂອງນ້ຳຖ້ວມ, ໝາຍເຖິງວ່າ ນ້ຳຖ້ວມນັ້ນ ເກີດຈາກ ຜົນຕາມລະດູການຕົກໜັກກວ່າປົກກະຕິ, ພາຍຸລະດູຮ້ອນ ຫຼື ເຂື່ອນແຕກ. ຍ້ອນນ້ຳຖ້ວມນັ້ນ, ຄວາມເສຍຫາຍ ຕໍ່ກັບ ອາຄານ ແລະ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ເຊັ່ນວ່າ ຕາຝັ່ງກັນນ້ຳ, ຖະໜົນທີ່ນຳໄປສູ່ ສະຖານທີ່ທາງວັດທະນາທຳ, ຂົວຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ອື່ນໆ ແມ່ນມີ ຂະໜາດຄວາມເສຍຫາຍ ແຕ່ນ້ອຍເຖິງກາງ ແລະ ເຖິງຂະໜາດຮຸນແຮງ. ການຄາດຄະເນ ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ແມ່ນມີຢູ່ໃນ ຕາຕະລາງ 21 ແລະ ຕາຕະລາງ 22.

ສ່ວນໜຶ່ງຂອງການປະເມີນ ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ໃນຂະແໜງວັດທະນາທຳນັ້ນ ກໍ່ແມ່ນ ການສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈ ກ່ຽວກັບ ຄວາມສ່ຽງໄພ ຂອງມໍລະດົກທາງວັດທະນາທຳ. ມໍລະດົກທີ່ເປັນສິ່ງປຸກສ້າງ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ອາຄານປະຫວັດສາດ ທີ່ບໍ່ໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ນັ້ນ ອາດບໍ່ຢູ່ໃນສະພາບທີ່ແຂງແຮງ ຍ້ອນຂາດ ການບຳລຸງຮັກສາ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ພວກມັນ ມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພອັນຕະລາຍ ຈາກພາຍນອກ ເຊັ່ນວ່າ ພາຍຸ, ນ້ຳ ຖ້ວມ ແລະ ແຜ່ນດິນໄຫວ. ສະພາບອາກາດໃນປະຈຸບັນ ເຊິ່ງເປັນຜົນມາຈາກ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ນັ້ນ ຍິ່ງເຮັດໃຫ້ຄວາມສ່ຽງຂອງພວກມັນ ໜັກໜ່ວງຂຶ້ນ. ໃນບາງກໍລະນີນັ້ນ, ອາຄານຕ່າງໆ ອາດຕັ້ງຢູ່ໃນຈຸດ ພົ້ນເດັ່ນ ທາງດ້ານປະຫວັດສາດ ແລະ ທາງດ້ານວັດທະນາທຳ ເຊັ່ນວ່າ ຕັ້ງຢູ່ແຄມຝັ່ງນ້ຳ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ພວກ ມັນ ມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພອັນຕະລາຍ ຈາກນ້ຳນອງ. ປະຊາກອນຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍ ກໍ່ປະສົບກັບ ຄວາມສ່ຽງ ຫຼາຍກວ່າເຊັ່ນກັນ ເຊິ່ງສ່ວນໜຶ່ງ ແມ່ນເປັນຜົນມາຈາກ ວຽກງານພັດທະນາ ທີ່ອາດບໍ່ເໝາະສົມ ກັບສະພາບ ການຂອງພວກເຂົາ ໃນທາງດ້ານວັດທະນາທຳ ແລະ ໃນທາງດ້ານສັງຄົມ. ຈາກທັດສະນະທາງດ້ານການ ບົກຄອງ, ການຂາດເຂີນເອກະສານ ບັນທຶກ ວິທີປະຕິບັດ ແລະ ມໍລະດົກ ທາງວັດທະນາທຳ ແມ່ນຈະເຮັດໃຫ້ມີ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ ໂຄງສ້າງຂອງຂະແໜງການນີ້ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ການກະກຽມ ແລະ ການຕ້ອງໂຕ້ສູກເສີນ ເປັນ ບັນຫາທ້າທາຍຫຼາຍຂຶ້ນ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ໃນເວລາທີ່ ຄວາມຮູ້ພື້ນເມືອງ ກ່ຽວກັບ ການຮັບມືກັບໄພພິບັດ ບໍ່ໄດ້ຮັບການສືບທອດຕໍ່ເນື່ອງ.

### ຄວາມເສຍຫາຍ

ຕາມການລາຍງານ ໃຫ້ຮູ້ວ່າ ສະຖານທີ່ສ່ວນຫຼາຍ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ຈາກນ້ຳຖ້ວມນັ້ນ ແມ່ນ ວັດ ແລະ ທາດ (ໂຄງສ້າງໃສ່ສິ່ງຂອງກາບໄຫວ້ ຕາມສາດສະໜາພຸດ). ອົງປະກອບໜຶ່ງທີ່ສຳຄັນ ຂອງມໍລະດົກ

ທາງວັດທະນາທຳ ຕາມສາດສະໜາພຸດດັ້ງເດີມ ໃນ ສປປ ລາວ ກໍ່ແມ່ນໂຄງສ້າງ ທີ່ເຫັນຫຼາຍທີ່ສຸດ ແລະ ຄົນ ລາວສ່ວນຫຼາຍ ເຫັນຄຸນຄ່າທີ່ສຸດ. ແຕ່ລະບ້ານ ຈະມີວັດຢ່າງໜ້ອຍ 1 ຫຼັງເຊິ່ງເປັນສູນກາງຂອງເກືອບວ່າ ກິດ ຈະກຳທັງໝົດ ໃນຊີວິດຂອງຊາວບ້ານ. ຖ້າວ່າ ວັດ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍຮຸນແຮງ ຫຼື ຖືກທຳລາຍ, ຮູບແບບ ຊີວິດຂອງຊຸມຊົນ ກໍ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຮຸນແຮງເຊັ່ນກັນ. ໃນເມືອງໄຊທານີ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ທາດຂະໜາ ດນ້ອຍ ຈຳນວນຫຼາຍ ໃນວັດບ້ານທັນສະຮ່າງ ເຊິ່ງບັນຈຸ ກະດູກຂອງ ບັນພະບູຫຼຸດຂອງຊາວບ້ານ ຖືກທຳລາຍ ແລະ ກະດູກຢູ່ໃນທາດເລົ່ານັ້ນ ແຕກຫັກ. ວັດ 2 ແຫ່ງ ໃນ 2 ບ້ານ ໃນເມືອງສະໜາມໄຊ ແຂວງອັດຕະປື ໄດ້ຮັບ ຄວາມເສຍຫາຍໜັກໜ່ວງທີ່ສຸດ. ໃນວັດຫຼັງໜຶ່ງນັ້ນ, ວິຫານ ຫຼື ສະຖານທີ່ຫຼັກຂອງວັດນັ້ນ ຖືກທຳລາຍໝົດ ກ້ຽງ. ສ່ວນໃນວັດອີກແຫ່ງໜຶ່ງນັ້ນ, ວິຫານ ຍັງຄົງຕັ້ງຢູ່ ແຕ່ວ່າ ໂຄງສ້າງອື່ນໆ ໃນວັດແຫ່ງນັ້ນ ພັງລົງໝົດ ເລີຍ.

ສຳລັບ ມໍລະດົກທາງວັດທະນາທຳ ທີ່ຈັບຕ້ອງບໍ່ໄດ້ນັ້ນ, ຊຸມຊົນໃນບ້ານທີ່ ວັດຖືກນຳຖ້ວມ ຫຼື ຖືກທຳລາຍນັ້ນ ໄດ້ລາຍງານໃຫ້ຮູ້ວ່າ ພວກເຂົາບໍ່ສາມາດເຂົ້າຮ່ວມໃນ ງານສຳຄັນປະຈຳປີ ທີ່ຈັດຂຶ້ນໃນໄລຍະເດືອນກໍລະກົດ, ສິງຫາ, ກັນຍາ ແລະ ຕຸລາ ເຊັ່ນວ່າ ງານເຂົ້າແລະອອກພັນສາ ແລະ ບຸນເຂົ້າສະຫຼາກ (ງານບຸນບັນພະບູຫຼຸດ). ໃນທາງດ້ານ ວັດຖຸທາງວັດທະນາທຳ ທີ່ເຄື່ອນຍ້າຍໄດ້ນັ້ນ, ຮູບພະ ແລະ ຄຳພີໃບລານທີ່ມີຄ່າ ເຊິ່ງໄດ້ເກັບ ມ້ຽນໄວ້ໃນວັດນັ້ນ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ຫຼື ສູນເສຍ. ໃນວັດແຫ່ງໜຶ່ງ ໃນເມືອງສະໜາມໄຊ, ຮູບພະທີ່ມີ ຄ່າ ແລະ ຄຳພີໃບລານທີ່ເຮັດຈາກໃບຕານ ທັງໝົດນັ້ນ ໄດ້ຖືກນຳພັດໄປໝົດເລີຍ. ຕາມການລາຍງານ ໃຫ້ ຮູ້ວ່າ ການສູນເສຍໃນ ອຸດສາຫະກຳດ້ານວັດທະນາທຳ ປະກອບດ້ວຍ ການຕ່ຳຫຼຸກ (ຕາມຂ້າງເທິງນັ້ນ) ແລະ ອື່ນໆ, ສ່ວນວ່າ ຂອບເຂດຂອງຄວາມເສຍຫາຍ ຕໍ່ສະຖານທີ່ ແລະ ອຸປະກອນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ກັບອຸດສາຫະກຳ ນີ້ ຕ້ອງໄດ້ສຶກສາເພີ່ມຕື່ມ.

ມັນສຳຄັນທີ່ຕ້ອງຮູ້ວ່າ ການປະເມີນຄວາມເສຍຫາຍຂອງ ມໍລະດົກທີ່ເປັນສິ່ງບຸກສ້າງ, ມໍລະດົກເຄື່ອນທີ່ໄດ້, ມໍລະດົກທີ່ຈັບຕ້ອງບໍ່ໄດ້ ແລະ ອຸດສາຫະກຳດ້ານວັດທະນາທຳນັ້ນ ຕ້ອງການ ການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ການເກັບ ກຳຂໍ້ມູນ ທີ່ລະອຽດຫຼາຍກວ່າ ກຳນົດເວລາຂອງ ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດຄັ້ງນີ້. ສະນັ້ນ ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດຄັ້ງນີ້ ຈຶ່ງສາມາດລາຍງານ ກ່ຽວກັບ ຄວາມເສຍຫາຍໄດ້ໃນລະດັບ ໜ້ອຍສຸດ ເຊິ່ງຄາດວ່າ ຈະໄດ້ຮັບການລາຍງານເພີ່ມຕື່ມ ໃນເດືອນຕ່າງໄປ ຂອງການຟື້ນຟູ. ໃນລັກສະນະ ດຽວກັນນັ້ນ, ມັນສຳຄັນທີ່ຕ້ອງເນັ້ນໜັກໃຫ້ເຫັນເຖິງ ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກຂອງ ການປະເມີນຄວາມເສຍຫາຍ (ແລະ ການສູນເສຍ) ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ມໍລະດົກທາງວັດທະນາທຳ ທີ່ຈັບຕ້ອງບໍ່ໄດ້. ຕົວຢ່າງ: ໃນເມືອງສະໜາ ມໄຊ, ຢາພື້ນເມືອງ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນຫຼາຍ ສຳລັບ ຊາວບ້ານ. ໃນທີ່ນັ້ນ, ຕຳລາຢາພື້ນເມືອງ, ສະໝຸນໄພ ພື້ນເມືອງ ແລະ ຢາພື້ນເມືອງ ພ້ອມທັງ ອຸປະກອນທີ່ຈຳເປັນ ເພື່ອເຮັດຢາພື້ນເມືອງນັ້ນ ໄດ້ຖືກນຳພັດໄປໝົດ ດກ້ຽງ. ມັນເກືອບວ່າ ເປັນໄປບໍ່ໄດ້ ທີ່ຈະກຳນົດມູນຄ່າເປັນເງິນ ຂອງລາຍການທີ່ສູນເສຍໄປນັ້ນ; ອາດເປັນ ຍ້ອນວ່າ ມູນຄ່າຂອງມັນ ໜ້ອຍໂພດ (ເຄື່ອງມືແບບງ່າຍດາຍ ທີ່ຈຳເປັນເພື່ອການຜະລິດຢາພື້ນເມືອງ) ຫຼື ເປັນໄປໄດ້ຍາກ ທີ່ຈະປຽນແທນມັນ (ເປັນຕຳລາຢາ). ການປະເມີນຄວາມສູນເສຍ ແມ່ນມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ຫຼາຍ. ຄວາມຮູ້ທີ່ອາດສູນເສຍໄປນັ້ນ ບໍ່ສາມາດສະແດງເປັນເງິນໄດ້. ການສູນເສຍ ເງິນທີ່ຄົນເຈັບຈ່າຍໃຫ້ ທ່ານໝໍ ກໍ່ຍາກທີ່ຈະຄິດໄລ່ໄດ້ເຊັ່ນກັນ. ຕາມຮີດຄອງແລ້ວ ມັນບໍ່ມີລາຄາຕາຍໂຕ ທີ່ຄົນເຈັບຈ່າຍໃຫ້ທ່ານໝໍ ປະຈຳບ້ານ ຍ້ອນວ່າ ພວກເຂົາຈ່າຍຕາມທີ່ ພວກເຂົາສາມາດຈ່າຍໄດ້ ແລະ ບາງຄັ້ງກໍ່ຈ່າຍເປັນວັດຖຸ. ການ ຄາດຄະເນ ມູນຄ່າເສດຖະກິດຕົວຈິງ ຂອງຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ໃນກໍລະນີເຊັ່ນນີ້ ຈະຕ້ອງການ

ເວລາດົນກວ່າ ໃນພາກສະໜາມ, ປະກອບກັບວ່າ ຕ້ອງມີຄວາມເຂົ້າໃຈດີກ່ຽວກັບ ຮີດຄອງແລະຂັ້ນຕອນຕ່າງໆ.

### ການສູນເສຍ

ການສູນເສຍເກືອບທັງໝົດ ຕາມການລາຍງານມານັ້ນ ແມ່ນກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການສູນເສຍລາຍຮັບ ຍ້ອນວັດໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ຫຼື ຖືກທຳລາຍ ຫຼື ຍ້ອນຢຸດເຊົາວຽກຫັດຖະກຳບາງອັນ. ໃນເມືອງສະໜາມໄຊ ກໍ່ຄືເມືອງທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຫຼາຍທີ່ສຸດນັ້ນ ແມ່ນຍັງບໍ່ທັນໄດ້ດຳເນີນການໃດໆ ເພື່ອປ້ອງກັນສະຖານທີ່ນັ້ນ ຫຼື ເລີ່ມອະນາໄມ ຍ້ອນວ່າ ປະຊາກອນ ໄດ້ຖືກຍົກຍ້າຍ ໄປພັກເຊົາຢູ່ເຮືອນຊົ່ວຄາວ ແລະ ບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດໃຫ້ກັບບ້ານໄດ້.

ຕາຕະລາງ 21: ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ (ຕົ້ນ) ໃນຂະແໜງວັດທະນາທຳ, ຈັດຕາມຂະແໜງການຍ່ອຍ

ຂະແໜງການຍ່ອຍ	ຄວາມເສຍຫາຍ			ການສູນເສຍ			ລວມຜົນກະທົບ
	ລັດ	ເອກະຊົນ	ລວມ	ລັດ	ເອກະຊົນ	ລວມ	
ສະຖານທີ່ມໍລະດົກ ທີ່ເປັນສິ່ງບຸກສ້າງ; ຮູບແບບອື່ນໆ ຂອງມໍລະດົກທີ່ຈັບຕ້ອງໄດ້ແຕ່ເຄືອນຍ້າຍບໍ່ໄດ້	9,77	0,00	9,77	0,10	0,00	0,10	9,87
ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ທີ່ຕິດພັນກັບ ສະຖານທີ່ມໍລະດົກ	0,30	0,00	0,30	0,00	0,00	0,00	0,30
ຊັບສິນ ແລະ ເຄື່ອງສະສົມ ທີ່ເຄືອນຍ້າຍໄດ້ ແລະ ບ່ອນເກັບມ້ຽນພວກມັນ*	--	--	--	--	--	--	--
ມໍລະດົກທາງວັດທະນາທຳ ທີ່ຈັບຕ້ອງບໍ່ໄດ້ ແລະ ອຸດສາ ຫະກຳທາງວັດທະນາທຳ	0,00	0,03	0,03	0,12	0,03	0,15	0,18
ການປົກຄອງວັດທະນາທຳ	0,02	0,00	0,02	0,00	0,00	0,00	0,02
ລວມທັງໝົດຂະແໜງການ	10,08	0,03	10,11	0,22	0,03	0,25	10,36

\*ບໍ່ມີຂໍ້ມູນດ້ານປະລິມານ.



**ຕາຕະລາງ 22: ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ (ຕັ້ງກົບ) ໃນຂະແໜງວັດທະນາທຳ, ຈັດຕາມແຂວງ**

ແຂວງ	ຄວາມເສຍຫາຍ			ການສູນເສຍ			ລວມ
	ລວມ	ລັດ	ເອກະຊົນ	ລວມ	ລັດ	ເອກະຊົນ	
ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ	0,34	0,00	0,34	0,04	0,01	0,05	0,39
ຜົ້ງສາລີ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ຫຼວງນ້ຳທາ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ການປົກຄອງວັດທະນາທຳ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ບໍ່ແກ້ວ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ຫຼວງພະບາງ	0,59	0,00	0,59	0,00	0,00	0,00	0,59
ຫົວພັນ	0,80	0,00	0,80	0,00	0,00	0,00	0,80
ໄຊຍະບູລີ	0,14	0,00	0,14	0,06	0,00	0,06	0,20
ຊຽງຂວາງ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ວຽງຈັນ	0,03	0,00	0,03	0,00	0,00	0,00	0,03
ບໍລິຄຳໄຊ	0,37	0,00	0,37	0,00	0,00	0,00	0,37
ຄຳມ່ວນ	4,35	0,00	4,35	0,03	0,00	0,03	4,38
ສະຫວັນນະເຂດ	0,27	0,00	0,27	0,00	0,00	0,00	0,27
ສາລະວັນ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ເຊກອງ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ຈຳປາສັກ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0
ອັດຕະປື	3,20	0,03	3,23	0,08	0,02	0,10	3,33
ໄຊສົມບູນ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0
<b>ລວມ</b>	<b>10,08</b>	<b>0,03</b>	<b>10,11</b>	<b>0,22</b>	<b>0,03</b>	<b>0,25</b>	<b>10,36</b>

**ຜົນກະທົບທາງສັງຄົມ ຈາກຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ໃນຂະແໜງວັດທະນາທຳ**

ຜົນກະທົບທາງສັງຄົມ ຈາກຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ແມ່ນເຫັນໄດ້ຈະແຈ້ງທີ່ສຸດ ໃນ 6 ບ້ານ ໃນເມືອງສະໜາມໄຊ ແຂວງອັດຕະປື. ລະດັບຄວາມເສຍຫາຍ ໃນບ້ານເວົ້ານີ້ ແມ່ນຢູ່ໃນລະດັບຮຸນແຮງ ເຖິງ ຮຸນແຮງທີ່ສຸດ, ແລະ ຊາວບ້ານທຸກຄົນ ໄດ້ຖືກຍົກຍ້າຍໄປຢູ່ບ່ອນພັກເຊົາຊົ່ວຄາວ ເຊິ່ງແຕກຕ່າງຫຼາຍຈາກບ້ານຂອງພວກເຂົາ ໃນທາງດ້ານ ທີ່ຕັ້ງ, ແຜນຜັງ ແລະ ໜ້າທີ່. ຊາວບ້ານໄດ້ສູນເສຍ ຜົນທີ່ທາງສັງຄົມ, ວັດທະນາທຳ ແລະ ພິທີກຳຂອງພວກເຂົາ ພ້ອມທັງສູນເສຍບ້ານ ແລະ ເຄື່ອງໃຊ້ປະຈຳວັນຂອງພວກເຂົາ.

ຜູ້ອາໄສໃນ 3 ບ້ານ ໃນຈຳນວນ 6 ບ້ານນັ້ນ ແມ່ນເປັນລາວລຸ່ມ ແລະ ຖືສາດສະໜາພຸດ. ພວກເຂົາສູນເສຍເຮືອນ ຂອງພວກເຂົາ ຍ້ອນນ້ຳຖ້ວມ ແລະ ຍັງສູນເສຍ ວັດຂອງພວກເຂົາ ເຊິ່ງເປັນການສູນເສຍ ຜົນທີ່ທາງສາດສະໜາ ເພື່ອດຳເນີນ ພິທີການ ແລະ ງານຕ່າງໆ ອັນເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ ຮອບວຽນພິທີກຳປະຈຳ

ປີ. ລາວລຸ່ມ ຍັງມີພື້ນທີ່ ພິທີກຳ ທາງສາດສະໜາພຸດ ຢູ່ໃນບ້ານ ແລະ ຢູ່ອ້ອມບ້ານຂອງພວກເຂົາ ເຊັ່ນວ່າ “ເສົາຫຼັກບ້ານ” ແລະ ປ່າສັກສິດ ທີ່ມີສານພະພຸມ ຂອງພວກເຂົາ ຕັ້ງຢູ່. ສິ່ງເລົ່ານີ້ ກໍ່ໄດ້ເສຍໄປເຊັ່ນກັນ.

ວິທີທາງໜຶ່ງ ເພື່ອແກ້ໄຂ ຄວາມໂສກເສົ້າ ແລະ ຄວາມຮູ້ສຶກສູນເສຍ ໃນຊຸມຊົນເລົ່ານີ້ ກໍ່ແມ່ນການຊ່ວຍ ພວກເຂົາ ພື້ນຜູ້ ກິດຈະກຳ ທາງສາດສະໜາ ແລະ ທາງພິທີກຳ ຂອງພວກເຂົາ ໃຫ້ໄດ້ໄວທີ່ສຸດ. ສະມາຊິກບາງ ຄົນ ຂອງຊຸມຊົນຊ່ວຍກັນ ເຂົ້າຮ່ວມງານວັດ ໃນບ້ານໃກ້ຄຽງ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ການສູນເສຍ ພື້ນທີ່ບ້ານ ຂອງພວກເຂົາ ຈະບໍ່ໄດ້ຮັບການປົວແປງ ຈົນກວ່າວ່າ ປະຊາຊົນ ຕັ້ງຖິ່ນຖານໃນບ້ານຖາວອນ.

ຊາວບ້ານ ໃນຊຸມຊົນອີກ 3 ແຫ່ງ ແມ່ນເປັນຊົນເຜົ່າໄອຍ. ພວກເຂົາເຄີຍປະສົບກັບ ການສູນເສຍ ເອກະລັກ ທາງວັດທະນາທຳ ຂອງພວກເຂົາ ໄປຄັ້ງໜຶ່ງແລ້ວ ໃນເວລາທີ່ພວກເຂົາ ຍ້າຍອອກຈາກບ້ານເດີມຂອງພວກ ເຂົາ ຢູ່ໃນປ່າ ຫຼາຍທົດສະວັດຜ່ານມາ, ມາຮອດດຽວນີ້ ພວກເຂົາກໍ່ກຳລັງປະສົບພົບພໍ້ອີກຄັ້ງ ກັບຄວາມ ຫຍຸ້ງຍາກ ໃນຊີວິດການເປັນຢູ່ ແລະ ສາຍພົວພັນທາງສັງຄົມ ຂອງພວກເຂົາ ຫຼັງຈາກເກີດນ້ຳຖ້ວມຄັ້ງນີ້.

ຜົນກະທົບທາງສັງຄົມ ໃນແຂວງອື່ນໆ ໃນ ສປປ ລາວ ຈາກນ້ຳຖ້ວມຄັ້ງນີ້ ແມ່ນບໍ່ຮຸນແຮງຫຼາຍ ຍ້ອນວ່າ ລະດັບຄວາມເສຍຫາຍຂອງ ບ້ານ, ວັດ ແລະ ພື້ນທີ່ທາງວັດທະນາທຳ ຂອງພວກເຂົາ ຢູ່ໃນລະດັບໜ້ອຍ ເຖິງ ບານກາງ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ໃນສະຖານທີ່ ທີ່ເກີດຄວາມເສຍຫາຍໜ້ອຍ ຫຼື ບໍ່ເກີດຄວາມເສຍຫາຍຫຍັງ ກັບອາຄານ ຫຼື ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ທາງວັດທະນາທຳ ແຕ່ວ່າ ທົ່ງນາ ຖືກນ້ຳຖ້ວມ ແລະ ບໍ່ສາມາດເກັບກ່ຽວ ໄດ້. ການຂາດເຂີນ ຜົນເກັບກ່ຽວເຂົ້າ ຈະກະທົບກັບ ຊີວິດ ແລະ ພິທີກຳທາງວັດທະນາທຳ ຂອງຊຸມຊົນເລົ່າ ນີ້ ແລະ ມີຜົນກັບ ຄວາມສາມາດຂອງພວກເຂົາ ໃນການປະກອບສ່ວນ ສ້ອມແປງວັດບ້ານຂອງພວກເຂົາ.

**ຍຸດທະສາດພື້ນຜູ້ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການ ສຳລັບ ຂະແໜງວັດທະນາທຳ**

ຈຳເປັນຕ້ອງມີຂໍ້ມູນລະອຽດຫຼາຍຂຶ້ນ ສຳລັບ ຂະແໜງວັດທະນາທຳລາວ ໃນຮູບແບບຂອງ ບັນຊີລາຍການ ມໍລະດົກທາງວັດທະນາທຳ ໃນທຸກໆຮູບແບບ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ມໍລະດົກທີ່ເປັນສິ່ງບຸກສ້າງ, ຂອງສະສົມ, ແລະ ມໍລະດົກທາງວັດທະນາທຳ ທີ່ຈັບຕ້ອງບໍ່ໄດ້. ຂໍ້ມູນເລົ່ານີ້ ຈະຖືກນຳໃຊ້ເປັນ ເອກະສານຖາວອນ ໃນ ກໍລະນີ ຖືກທຳລາຍໝົດກ້ຽງ ແລະ ເປັນຂໍ້ມູນເບື້ອງຕົ້ນ ສຳລັບ ການຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຄວາມເສຍ ຫາຍ ໃນອະນາຄົດ. ຕົວຢ່າງ: ນ້ຳຖ້ວມຮຸນແຮງ ໃນບ້ານຕ່າງໆໃນແຂວງອັດຕະປື ໄດ້ພັດເອົາ ຂອງສະສົມສຳ ຄັນຂອງວັດ ແລະ ອົງປະກອບທັງໝົດ ຂອງ ຊີວິດຂອງຊາວບ້ານ ເຊິ່ງຮວມທັງ ສິ່ງຂອງຕ່າງໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ກັບ ມໍລະດົກທາງວັດທະນາທຳ ທີ່ຈັບຕ້ອງບໍ່ໄດ້ ຂອງພວກເຂົາ ເຊັ່ນວ່າ ເຄື່ອງດົນຕີ ແລະ ສິ່ງຂອງ ແລະ ເຄື່ອງນຸ່ງຮົ່ມ ຕາມຮີດຄອງ. ການສູນເສຍ ວັດຖຸເລົ່ານີ້ ເນັ້ນໜັກໃຫ້ເຖິງຄວາມຮີບດ່ວນ ໃນການຈັດບັນຊີ ລາຍການ ວັດທະນາທຳທ້ອງຖິ່ນ. ໃນລັກສະນະດຽວກັນນັ້ນ, ມີບັນຊີລາຍການ ຈຳນວນໜ້ອຍດຽວ ທີ່ກຳນົດ ລາຍຊື່ ແລະ ປະເມີນສະພາບຂອງ ມໍລະດົກທີ່ເປັນສິ່ງບຸກສ້າງ ໃນແຕ່ລະແຂວງ ຍົກເວັ້ນແຕ່ ບັນຊີທະບຽນ ສະຖານທີ່ມໍລະດົກໂລກ ແລະ ສະຖານທີ່ມໍລະດົກອັນສຳຄັນ ໃນທົ່ວປະເທດ.

ບັນຊີລາຍການມໍລະດົກຕ່າງໆ ທີ່ສະເໜີມາ ເລົ່ານີ້ ປະກອບກັບ ວຽກງານພື້ນຜູ້ ແລະ ປ້ອງກັນ ເຊິ່ງວາງ ແຜນໄວ້ ສຳລັບ ໄລຍະສັ້ນ ແລະ ໄລຍະຍາວນັ້ນ ຄວນດຳເນີນຂຶ້ນ ໃນລັກສະນະມີສ່ວນຮ່ວມ. ນອກຈາກນັ້ນ

ແລ້ວ, ວຽກງານນີ້ ຄວນໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບ ສົນທິສັນຍາປີ 1972 (ມໍລະດົກໂລກ) ແລະ ສົນທິສັນຍາປີ 2003 (ມໍລະດົກທາງວັດທະນາທຳ ທີ່ຈັບຕ້ອງບໍ່ໄດ້) ແລະ ເອກະສານຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ທີ່ ສປປ ລາວ ໄດ້ລົງນາມ. ສຳລັບສົນທິສັນຍານັ້ນ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນເປັນພິເສດ ໃນການຟື້ນຟູ ມໍລະດົກໂລກ ຫຼື ສະຖານທີ່ ທີ່ໄດ້ສະເໜີໃຫ້ເປັນມໍລະດົກໂລກ.

ບ້ານຂອງຊົນເຜົ່າໂອຍ 3 ບ້ານ ທີ່ຖືກນໍ້າຖ້ວມທຳລາຍ ໃນເມືອງສະໜາມໄຊນັ້ນ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ເອົາໃຈໃສ່ຮີບດ່ວນ ໃນໄລຍະສັ້ນ ເພື່ອປະເມີນ, ບັນທຶກເອກະສານ ແລະ ບົກບ້ອງ ວັດທະນາທຳຂອງພວກເຂົາ ທີ່ສ່ຽງໄພຢູ່ແລ້ວ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ ເຜົ່າໂອຍ ກໍ່ເປັນຊົນເຜົ່າໜຶ່ງໃນຫຼາຍຊົນເຜົ່າ, ແລະ ສະພາບຂອງພວກເຂົາ ເນັ້ນໜັກໃຫ້ເຫັນວ່າ ຊົນເຜົ່າອື່ນໆ ໃນພາກສ່ວນອື່ນໆ ຂອງ ສປປ ລາວ, ວັດທະນາທຳຂອງພວກເຂົາ ກໍ່ຕົກຢູ່ໃນຄວາມສ່ຽງຈະສູນຫາຍ ແລະ ມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ເຫດການໄພພິບັດໃນອະນາຄົດ.

ຍຸດທະສາດຟື້ນຟູນັ້ນ ຮັບຮູ້ເຖິງຄວາມຈຳເປັນ ໃນການພັດທະນາ ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນງານຕ່າງໆ ສຳລັບການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ໃນໄລຍະເກີດໄພພິບັດຄັ້ງນີ້, ແຂວງຈຳນວນເຄິ່ງໜຶ່ງ ບໍ່ໄດ້ລາຍງານເຖິງ ຄວາມເສຍຫາຍ ທີ່ກະທົບກັບ ຂະແໜງວັດທະນາທຳ ຂອງພວກເຂົາ, ແຕ່ວ່າ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ, ລະດູຝົນທີ່ຕົກແຮງຂຶ້ນ ແລະ ປະລິມານນໍ້າຝົນທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ຈາກພາຍລະດູຮ້ອນນັ້ນ ເຮັດໃຫ້ຈຳເປັນຕ້ອງມີການກະກຽມ ເພື່ອຮັບມືກັບ ເຫດການໃນອະນາຄົດ. ການຈັດຊຸດຝຶກອົບຮົມ ກ່ຽວກັບ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ທີ່ກວມເອົາ ບໍ່ພຽງແຕ່ ບັນດາຜູ້ຈັດການມໍລະດົກ ແລະ ພະນັກງານລັດຖະບານທ້ອງຖິ່ນ ເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ຕ້ອງກວມເອົາ ພາກສ່ວນຊຸມຊົນເອງນັ້ນ ຈະຊ່ວຍຮັບປະກັນວ່າ ສະຖານທີ່ມໍລະດົກ ໄດ້ຮັບການກຽມພ້ອມ ດີກວ່າເກົ່າ ເພື່ອຮັບມືກັບໄພພິບັດ ໃນອະນາຄົດ ແລະ ຊຸມຊົນ ກໍ່ມີຄວາມຮູ້ ແລະ ທັກສະ ໃນການຕອບໂຕ້ກັບມັນ.

ຕາຕະລາງ 23: ຄວາມຕ້ອງການ ສຳລັບ ການຟື້ນຟູ ແລະ ກໍ່ສ້າງຄືນໃໝ່ ໃນຂະແໜງວັດທະນາທຳ

ຄວາມຕ້ອງການ ສຳລັບ ການຟື້ນຟູໄລຍະສັ້ນ (1 ປີ)			
ຂະແໜງການຍ່ອຍ	ແຜນວຽກ	ມູນຄ່າ (ຕື້)	ພາກສ່ວນຮັບຜິດຊອບ
ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ທີ່ຕິດພັນກັບ ສະຖານທີ່ມໍລະດົກ	ຫຼວງພະບາງ: ສ້ອມແປງ ແລະ ປັບປຸງ ຕາຝັ່ງລຽບຕາມແມ່ນໍ້າຄານ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ຫຼື ຊຸດໂຊມ. <sup>a</sup>	116,20	ຫ້ອງການມໍລະດົກໂລກ ຫຼວງພະບາງ
ສະຖານທີ່ມໍລະດົກ ທີ່ເປັນສິ່ງປຸກສ້າງ; ຮູບແບບອື່ນໆ ຂອງມໍລະດົກທີ່ຈັບຕ້ອງໄດ້ ແຕ່ເຄື່ອນຍ້າຍບໍ່ໄດ້	ອັດຕະປື: ຟື້ນຟູວັດບ້ານຫີນລາຍ.	1,96	ພະແນກຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວແຂວງ, ກະຊວງ ກຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ/ກົມມໍລະດົກ

	ອັດຕະປື: ພື້ນຜູ້ວັດບ້ານໃໝ່.	1,26	ພະແນກຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວແຂວງ
	ມໍລະດົກໂລກ ຫຼວງພະບາງ: ສ້ອມແປງຄວາມເສຍຫາຍ ຢູ່ວັດພູສີ (ເນີນ, ຫ້ອງປະຕິບັດທຳ).	0,32	ຫ້ອງການ ມໍລະດົກໂລກ ຫຼວງພະບາງ
	ແຂວງອື່ນໆທັງໝົດ: ດຳເນີນການສ້ອມແປງສຸກເສີນ ແລະ ເຮັດໃຫ້ຊັບສິນ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍນັ້ນ ໝັ້ນທ່ຽງ ແລະ ພື້ນຜູ້ ວັດ, ທາດ, ຖ້ຳສັກສິດ ແລະ ສະຖານທີ່ມໍລະດົກທາງວັດທະນາທຳ ອື່ນໆ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ.	3,30	ພະແນກຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວແຂວງ, ກະຊວງ ກຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ/ກົມ ມໍລະດົກ
ຊັບສິນ ແລະ ເຄື່ອງສະສົມ ທີ່ເຄື່ອນຍ້າຍໄດ້ ແລະ ບ່ອນເກັບມ້ຽນ ພວກມັນ	ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານວິຊາການ ສຳລັບການກອບກູ້ ຂອງສະສົມ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ. ຫຼັງຈາກການປະເມີນຜົນເບື້ອງຕົ້ນແລ້ວ ຈະສາມາດຕັດສິນໃຈໄດ້ວ່າ ຕ້ອງການຄວາມຮູ້ຄວາມຊຳນານປະເພດໃດ.	0,83	ພະແນກຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວແຂວງ, ກະຊວງ ກຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ/ກົມ ມໍລະດົກ
ມໍລະດົກທາງວັດທະນາທຳ ທີ່ຈັບຕ້ອງບໍ່ໄດ້ ແລະ ອຸດສາຫະກຳທາງວັດທະນາທຳ/ປະດິດຄຶດ ແຕ່ງ	ອັດຕະປື: ສ້າງຕັ້ງກອງທຶນພື້ນຜູ້ສຸກເສີນ ມໍລະດົກ ທາງວັດທະນາທຳ ທີ່ຈັບຕ້ອງບໍ່ໄດ້ ສຳລັບ ບ້ານທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ.	0,30	ພະແນກຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວແຂວງ, ເມືອງສະໜາມໄຊ
	ອັດຕະປື: ຝຶກອົບຮົມ ຊຸມຊົນພື້ນເມືອງເຜົ່າ ໂຊຍ ໃນບັນດາບ້ານທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ເພື່ອບັນທຶກເອົາ ມໍລະດົກ ທາງວັດທະນາທຳ ທີ່ຈັບຕ້ອງບໍ່ໄດ້ ໂດຍນຳໃຊ້ ວິທີການຂອງອົງການ UNESCO ເພື່ອບັນທຶກ ມໍລະດົກ ທາງວັດທະນາທຳ ທີ່ຈັບຕ້ອງບໍ່ໄດ້ ໃນຂັ້ນຊຸມຊົນ. ການຝຶກອົບຮົມນີ້ ຈະກວມເອົາ ພາກໜຶ່ງ ກ່ຽວກັບ ການຄຸ້ມຄອງ	0,40	ພະແນກຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວແຂວງ, ກະຊວງ ກຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ/ກົມ ມໍລະດົກ

	ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ແລະ ການປູກຈິດສໍາ ນຶກ.		
	ອັດຕະປື: ສະໜັບສະໜູນ ການຖ່າຍທອດ ຮິດຄອງຂອງເຜົ່າໂອຍ ກ່ຽວກັບ ມໍລະດົກ ທາງວັດທະນາທຳ ທີ່ຈັບຕ້ອງບໍ່ໄດ້ ໃຫ້ໄວໜຸ່ ມ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ດົນຕີ.	0,20	ພະແນກຖະແຫຼງ ຂ່າວ ວັດທະນາ ທຳ ແລະ ທ່ອງ ທ່ຽວແຂວງ, ກະຊວງ ກຖະແຫຼງ ຂ່າວ ວັດທະນາ ທຳ ແລະ ທ່ອງ ທ່ຽວ/ກົມ ມໍລະດົກ
ລວມຄວາມຕ້ອງການ ໄລຍະສັ້ນ		8,57	
<b>ຄວາມຕ້ອງການ ສໍາລັບ ການພົ້ນຜ່ານໄລຍະກາງ (2 ປີ)</b>			
ສະຖານທີ່ມໍລະດົກ ທີ່ ເປັນສິ່ງປຸກສ້າງ; ຮູບ ແບບອື່ນໆ ຂອງ ມໍລະດົກທີ່ຈັບຕ້ອງໄດ້ ແຕ່ເຄື່ອນຍ້າຍບໍ່ໄດ້	ອັດຕະປື: ຊ່ວຍເຫຼືອຊຸມຊົນ ສ້ອມແປງ ສານພະພຸມ.	0,35	ພະແນກຖະແຫຼງ ຂ່າວ ວັດທະນາ ທຳ ແລະ ທ່ອງ ທ່ຽວແຂວງ, ກະຊວງ ກຖະແຫຼງ ຂ່າວ ວັດທະນາ ທຳ ແລະ ທ່ອງ ທ່ຽວ/ກົມ ມໍລະດົກ
	ອັດຕະປື: ປູກປ່າສັກສິດຄືນໃໝ່ ໂດຍການ ສະໜັບສະໜູນຂອງຊຸມຊົນ.	0,50	ພະແນກຖະແຫຼງ ຂ່າວ ວັດທະນາ ທຳ ແລະ ທ່ອງ ທ່ຽວແຂວງ
	ອັດຕະປື: ຊ່ວຍເຫຼືອຊຸມຊົນ ສ້າງສະຖານທີ່ ສັກສິດຂອງບ້ານ ຄືນໃໝ່.	0,06	ພະແນກຖະແຫຼງ ຂ່າວ ວັດທະນາ ທຳ ແລະ ທ່ອງ ທ່ຽວແຂວງ
	ມໍລະດົກໂລກ ຈໍາປາສັກ: ດໍາເນີນການສຶກ ສາ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນ ນໍ້າຖ້ວມ ແລະ ການກັດ ເຊາະ ເມືອງບູຮານ.	1,66	ຫ້ອງການ ມໍລະດົກໂລກ ວັດ ຜູ
	ມໍລະດົກໂລກ ຈໍາປາສັກ: ດໍາເນີນການສຶກ ສາ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ ເນີນພູຂອງວັດພູ ມີ ຄວາມໝັ້ນຄົງ.	0,83	ຫ້ອງການ ມໍລະດົກໂລກ ວັດ ຜູ

	ມໍລະດົກໂລກ ຫຼວງພະບາງ: ດໍາເນີນການສຶກສາ ກ່ຽວກັບ ໂຄງສ້າງຂອງວັດທາດຫຼວງ ແລະ ໂຄງສ້າງອື່ນໆທີ່ສ່ຽງໄພ.	0,83	ຫ້ອງການ ມໍລະດົກໂລກ ຫຼວງພະບາງ
	ແຂວງອື່ນໆທັງໝົດ: ດໍາເນີນການສຶກສາ ໂຄງສ້າງທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ແລະ ມີມູນຄ່າສູງ.	4,15	ພະແນກຖະແຫຼງ ຂ່າວ ວັດທະນາ ທຳ ແລະ ທ່ອງ ທ່ຽວແຂວງ, ກະຊວງ ກຖະແຫຼງ ຂ່າວ ວັດທະນາ ທຳ ແລະ ທ່ອງ ທ່ຽວ/ກົມ ມໍລະດົກ
	ທຸກໆແຂວງ: ດໍາເນີນການຝຶນຝູ້ ວັດ, ທາດ, ຖ້ຳສັກສິດ ແລະ ສະຖານທີ່ມໍລະດົກ ທາງ ວັດທະນາທຳ ອື່ນໆ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍ ຫາຍນັ້ນ ໃຫ້ສໍາເລັດ.	4,59	ພະແນກຖະແຫຼງ ຂ່າວ ວັດທະນາ ທຳ ແລະ ທ່ອງ ທ່ຽວແຂວງ, ກະຊວງ ກຖະແຫຼງ ຂ່າວ ວັດທະນາ ທຳ ແລະ ທ່ອງ ທ່ຽວ/ກົມ ມໍລະດົກ
ຊັບສິນ ແລະ ເຄື່ອງສະ ສົມ ທີ່ເຄື່ອນຍ້າຍໄດ້ ແລະ ບ່ອນເກັບມ້ຽນ ພວກມັນ	ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານວິຊາການ ເພື່ອຝຶນ ຝູ້ ແລະ ສ້ອມແປງ ຂອງສະສົມທີ່ໄດ້ຮັບ ຄວາມເສຍຫາຍ ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍ ການ ກຳນົດ ຄວາມຊຳນານທີ່ເໝາະສົມ ຕາມ ຄວາມຈຳເປັນ.	0,83	ພະແນກຖະແຫຼງ ຂ່າວ ວັດທະນາ ທຳ ແລະ ທ່ອງ ທ່ຽວແຂວງ, ກະຊວງ ກຖະແຫຼງ ຂ່າວ ວັດທະນາ ທຳ ແລະ ທ່ອງ ທ່ຽວ/ກົມ ມໍລະດົກ
ມໍລະດົກທາງວັດທະນາ ທຳ ທີ່ຈັບຕ້ອງບໍ່ໄດ້ ແລະ ອຸດສາຫະກຳທາງ ວັດທະນາທຳ/ປະດິດສິດ ແຕ່ງ	ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອ ດ້ານການເງິນ ເພື່ອຝຶນ ຝູ້ ອຸປະກອນ ສຳລັບ ອຸດສາຫະກຳທາງ ວັດທະນາ ທຳ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ (ເຊັ່ນ ວ່າ ການຕໍາຫຼຸກ).	1,66	ພະແນກຖະແຫຼງ ຂ່າວ ວັດທະນາ ທຳ ແລະ ທ່ອງ ທ່ຽວແຂວງ, ກະຊວງ ກຖະແຫຼງ ຂ່າວ ວັດທະນາ ທຳ ແລະ ທ່ອງ ທ່ຽວ/ກົມ ມໍລະດົກ

<p>ລວມຄວາມຕ້ອງການ ໄລຍະກາງ</p>		<p>15,46</p>	
<p><b>ຄວາມຕ້ອງການ ສໍາລັບ ການພົ້ນເຊີຍໄລຍະຍາວ (2 ເຖິງ 5 ປີ)</b></p>			
<p>ສະຖານທີ່ມໍລະດົກ ທີ່ ເປັນສິ່ງບຸກສ້າງ; ຮູບ ແບບອື່ນໆ ຂອງ ມໍລະດົກທີ່ຈັບຕ້ອງໄດ້ ແຕ່ເຄື່ອນຍ້າຍບໍ່ໄດ້</p>	<p>ສ້າງຄວາມສາມາດ ໃນການຄຸ້ມຄອງຄວາມ ສ່ຽງ ຕໍ່ໄພພິບັດ ແລະ ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ໃຫ້ ການວາງແຜນ ສໍາລັບ ມໍລະດົກທາງ ວັດທະນາທໍາ ໂດຍໃຫ້ບຸລິມະສິດ ສໍາລັບ ມໍລະດົກໂລກ ແລະ ສະຖານທີ່ ໃນບັນຊີ ສະ ເໜີເປັນມໍລະດົກໂລກ. ບັນດາຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ຝຶກອົບຮົມນັ້ນ ຈະປະກອບດ້ວຍ ບັນດາຜູ້ ຈັດການມໍລະດົກ, ຜູ້ຈັດການພິພິດທະພັນ, ສະມາຊິກຂອງຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນໆທັງໝົດຂອງ ໃນຂັ້ນທ້ອງ ຖິ່ນ.</p>	<p>1,66</p>	<p>ກະຊວງ ກຖະແຫຼງ ຂ່າວ ວັດທະນາ ທໍາ ແລະ ທ່ອງ ທ່ຽວ/ກົມ ມໍລະດົກ, ພະແນ ກຖະແຫຼງ ຂ່າວ ວັດທະນາທໍາ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ ແຂວງ, ຫ້ອງການ ມໍລະດົກໂລກ ຂັ້ນແຂວງ</p>
	<p>ດໍາເນີນໂຄງການຫຼາຍປີ ເພື່ອຂຶ້ນບັນຊີ ແລະ ປະເມີນສະພາບການ ເພື່ອບັນທຶກ ແລະ ປະເມີນ ມໍລະດົກທີ່ເປັນສິ່ງບຸກສ້າງ ເຊິ່ງມີຄວາມສໍາຄັນ ໃນ ສປປ ລາວ ເພື່ອ ສ້າງຖານຂໍ້ມູນ ໃນຂັ້ນປະເທດ ແລະ ສ້າງ ເອກະສານບັນທຶກມໍລະດົກ ໃນແຕ່ລະ ແຂວງ. ກວມເອົາໂຄງສ້າງຕ່າງໆ ໃນ ລາຍການ ຂັ້ນແຂວງ, ຂັ້ນປະເທດ ແລະ ລາຍການມໍລະດົກໂລກ. ປະເມີນລະດັບ ຄວາມສ່ຽງ ຂອງໂຄງສ້າງຕ່າງໆ. ບັນດາຜູ້ ເຂົ້າຮ່ວມຝຶກອົບຮົມ ຈະກວມເອົາ ບໍ່ພຽງ ແຕ່ ບັນດາອາຊີບທັງໝົດຂອງ ເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ຍັງກວມເອົາ ບັນດາສະມາຊິກຊຸມຊົນ ແລະ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ໃນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ.</p>	<p>16</p>	<p>ກະຊວງ ກຖະແຫຼງ ຂ່າວ ວັດທະນາ ທໍາ ແລະ ທ່ອງ ທ່ຽວ/ກົມ ມໍລະດົກ, ພະແນ ກຖະແຫຼງ ຂ່າວ ວັດທະນາທໍາ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ ແຂວງ, ຫ້ອງການ ມໍລະດົກໂລກ ຂັ້ນແຂວງ</p>
<p>ຊັບສິນ ແລະ ເຄື່ອງສະ ສົມ ທີ່ເຄື່ອນຍ້າຍໄດ້ ແລະ ບ່ອນເກັບມ້ຽນ ພວກມັນ</p>	<p>ສ້າງບັນຊີລະອຽດ ສໍາລັບ ສິ່ງປະດິດສາດສະ ໜາພຸດ ໃນວັດຕ່າງໆ ໃນທຸກໆແຂວງ ໂດຍ ຮ່ວມມືກັບພະ ໃນວັດເລົ່ານັ້ນ.</p>	<p>4,15</p>	<p>ພະແນກກຖະແຫຼງ ຂ່າວ ວັດທະນາ ທໍາ ແລະ ທ່ອງ ທ່ຽວແຂວງ, ກະຊວງ ກຖະແຫຼງ ຂ່າວ ວັດທະນາ ທໍາ ແລະ ທ່ອງ ທ່ຽວ/ກົມ ມໍລະດົກ</p>

	ບັບປຸງ ແລະ ຂະຫຍາຍ ບັນຊີລາຍຊື່ ຄຳພີ ໃບລານ ທີ່ເຮັດດ້ວຍໃບຕານ ໃນທຸກໆ ແຂວງ.	4,15	ຫໍສະໝຸດແຫ່ງ ຊາດ
ມໍລະດົກທາງວັດທະນາ ທຳ ທີ່ຈັບຕ້ອງບໍ່ໄດ້ ແລະ ອຸດສາຫະກຳທາງ ວັດທະນາທຳ/ປະດິດສິດ ແຕ່ງ	ສ້າງຄວາມສາມາດ ແລະ ສະໜັບສະໜູນ ເພື່ອດຳເນີນການສ້າງບັນຊີລາຍການ ມໍລະດົກທາງວັດທະນາທຳ ທີ່ຈັບຕ້ອງບໍ່ໄດ້ ໃນຂັ້ນຊຸມຊົນ ໃນບັນດາແຂວງທີ່ໄດ້ຮັບ ຜົນກະທົບ (ເລີ້ມຈາກ ແຂວງອັດຕະປື, ອຸດົມໄຊ, ສາລະວັນ ແລະ ຄຳມ່ວນ). ການ ຝຶກອົບຮົມແບບມີສ່ວນຮ່ວມນີ້ ຈະກວມ ເອົາພາກໜຶ່ງ ກ່ຽວກັບ ການຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ໂດຍເນັ້ນໜັກເປັນ ພິເສດໃສ່ ມໍລະດົກທາງວັດທະນາທຳ ທີ່ຈັບ ຕ້ອງບໍ່ໄດ້.	1,60	ພະແນກຖະແຫຼງ ຂ່າວ ວັດທະນາ ທຳ ແລະ ທ່ອງ ທ່ຽວແຂວງ, ກະຊວງ ກຖະແຫຼງ ຂ່າວ ວັດທະນາ ທຳ ແລະ ທ່ອງ ທ່ຽວ/ກົມ ມໍລະດົກ
ລວມຄວາມຕ້ອງການ ໄລຍະຍາວ		27,56	
ລວມທັງໝົດ		51,59	

<sup>a</sup> ຕົວເລກນີ້ ປະກອບຢູ່ໃນ ຄວາມຕ້ອງການ ສຳລັບ ຂະແໜງການໂຄງລ່າງພື້ນຖານ. ໝາຍເຫດ: DICT = ພະແນກຖະແຫຼງ ຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວແຂວງ; DOH = ກົມມໍລະດົກ; DRM = ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ ໄພພິບັດ; ICH = ມໍລະດົກທາງວັດທະນາທຳ ທີ່ຈັບຕ້ອງບໍ່ໄດ້; MICT = ກະຊວງ ກຖະແຫຼງ ຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ.

### ວຽກທີ່ຕິດພັນກັບຫຼາຍຂະແໜງການ

ວັດທະນາທຳ ແລະ ມໍລະດົກທາງວັດທະນາທຳ ປະກອບດ້ວຍ ບໍ່ພຽງແຕ່ ສະຖານທີ່ມໍລະດົກໂລກ, ອານຸສາ ວະລີປະຫວັດສາດ, ບົດເພງ ແລະ ບົດພ້ອມພື້ນເມືອງ ເທົ່ານັ້ນ. ມັນຍັງກວມເອົາ ບັນດາອົງປະກອບຕ່າງໆ ທີ່ລະບຸເຖິງຕົວຕົນຂອງປະຊາຊົນ ເຊິ່ງຮວມທັງ ພາສາ, ໂຄງສ້າງທາງສັງຄົມ, ຄວາມເຊື່ອທາງສາດສະໜາ, ຄວາມຮູ້ພື້ນເມືອງ ແລະອື່ນໆ. ວັດທະນາທຳ ສະແດງເຖິງຕົວຕົນ ຂອງປະເທດໃດໜຶ່ງ ແລະ ປະຊາຊົນທີ່ອາ ໃສໃນປະເທດນັ້ນ ແລະ ມັນມີບົດບາດສຳຄັນ ໃນການເຊື່ອມສານສັງຄົມ ຂອງຊຸມຊົນຕ່າງໆ. ມັນສາມາດປັບ ຕົວໄດ້ ເພື່ອຕອບໂຕ້ໄພພິບັດ, ທົນທານຕໍ່ໄພພິບັດ ແລະ ເອົາຊະນະ ໄພພິບັດ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ຂະແໜງ ວັດທະນາທຳ ໃນການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດ ສຳລັບ ສປປ ລາວ ໄດ້ຖືກຈັດເຂົ້າໃນ ຂະແໜງ ສັງຄົມ, ແຕ່ວ່າ ວັດທະນາທຳ ໃນຄວາມເປັນຈິງແລ້ວ ແມ່ນເປັນປະເດັນເຄິ່ງຮ້ອນໜຶ່ງ ທີ່ຄວນໄດ້ຮັບການ ພິຈາລະນາ ໃນຂະແໜງການອື່ນໆທັງໝົດ. ຕົວຢ່າງ: ມັນກ່ຽວຂ້ອງກັບ ຄວາມເຊື່ອຂອງປະຊາຊົນ ກ່ຽວກັບ ສຸຂະພາບ ແລະ ມີຜົນກັບ ວິທີທາງ ທີ່ພວກເຂົາຈະຕອບຮັບກັບ ການປິ່ນປົວທີ່ແນະນຳມາ; ມັນມີຜົນກັບ ວິທີສ້າງເຮືອນ; ແລະ ມັນເປັນບັດໄຈໜຶ່ງ ທີ່ກຳນົດທິດທາງຂອງຊຸມຊົນ ແລະ ພື້ນທີ່ທາງສັງຄົມ.

ຄວາມສ່ຽງໄພ ຂອງປະຊາກອນຍິ່ງ ກໍ່ເປັນປະເດັນທີ່ກວມຢູ່ໃນ ຂະແໜງການອື່ນໆເຊັ່ນກັນ. ໃນເວລາພື້ນຜູ້ ນັ້ນ, ຄວນເອົາໃຈໃສ່ ໃນການສ້າງຊີວິດການເປັນຢູ່ ຂອງແມ່ຍິງ. ແມ່ຍິງ ຍັງມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ ການອົບພະຍົກທີ່



ບໍ່ປອດໄພ ໄປປະເທດເພື່ອນບ້ານ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ປະເທດໄທ ເພື່ອຊອກຫາໂອກາດສ້າງລາຍຮັບ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ຖ້າວ່າ ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງພວກເຂົາ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກ ເຫດການໄພພິບັດ.

ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ກໍ່ເປັນປະຊາກອນສ່ຽງໄພເຊັ່ນກັນ. ສປປ ລາວ ມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງດ້ານຊົນເຜົ່າ ທີ່ພົ້ນເດັ່ນ ແຕ່ວ່າ ຕົວຕົນ ແລະ ວັດທະນາທຳ ມັກຈະຖືກເບິ່ງຂ້າມ. ໂດຍອີງຕາມ ການປະເມີນຜົນ ທີ່ໄດ້ດຳເນີນໃນ ບ້ານ ຊົນເຜົ່າໂອຍ ໃນແຂວງອັດຕະປື, ຈຶ່ງແນະນຳວ່າ ການປະເມີນຜົນ ແລະ ການສ້າງຍຸດທະສາດພື້ນຜູ້ ໃນທຸກໆ ຂະແໜງການ ຕ້ອງພິຈາລະນາເຖິງຊົນເຜົ່າ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ຍຸດທະສາດພື້ນຜູ້ນັ້ນ ເອົາໃຈໃສ່ດ້ານວັດທະນາທຳ ແລະ ມີຄວາມເໝາະສົມ ທາງດ້ານພາສາ ແລະ ສັງຄົມ ສຳລັບ ການສ້າງເຮືອນ, ໃຫ້ການສຶກສາ ແລະ ໃຫ້ບໍລິການດ້ານສັງຄົມອື່ນໆ ບໍ່ວ່າຈະຢູ່ໃນໄລຍະສັ້ນ ຫຼື ໄລຍະຍາວກໍ່ຕາມ. ໃນບາງຄັ້ງນັ້ນ ຄວາມຕ້ອງການ ໃນການໃຫ້ບໍລິການທີ່ສຳຄັນ ກໍ່ອາດຂັດກັບ ຄວາມຕ້ອງການ ດ້ານວັດທະນາທຳ ແລະ ສັງຄົມ ຂອງກຸ່ມຊົນເຜົ່າທີ່ແຕກຕ່າງກັນ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ຂໍ້ຂັດແຍ່ງເລົ່ານີ້ ບໍ່ສາມາດແກ້ໄຂໄດ້ທຸກໆຄັ້ງ ກໍ່ຕາມ ແຕ່ວ່າ ມັນສຳຄັນ ທີ່ຕ້ອງລອງເບິ່ງ.

### ວິທີການ ສຳລັບ ຂະແໜງວັດທະນາທຳ

ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການ ຫຼັງໄພພິບັດ ໃນຄັ້ງນີ້ ສຳລັບ ຂະແໜງວັດທະນາທຳ ແມ່ນໄດ້ນຳໃຊ້ ວິທີປະເມີນຜົນໄວ ແບບປະສົມປະສານ. ແບບຟອມສຳຫຼວດມາດຕະຖານ ເປັນພາສາລາວ ເຊິ່ງອີງຕາມ ເອກະສານຂອງອົງການ UNESCO ແລະ ສອດຄ່ອງກັບ ຂອບເຂດໜ້າວຽກ ຂອງ ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການ ຫຼັງໄພພິບັດ ໃນຄັ້ງນີ້ ໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ ເພື່ອເກັບກຳຂໍ້ມູນ ໃນ 4 ຂົງເຂດວຽກງານ ຄື: (1) ມໍລະດົກທີ່ເປັນສິ່ງບຸກສ້າງ ແລະ ຮູບແບບອື່ນໆ ຂອງມໍລະດົກ ທີ່ຈັບຕ້ອງໄດ້ ແຕ່ເຄື່ອນຍ້າຍບໍ່ໄດ້; (2) ຊັບສິນ ແລະ ເຄື່ອງສະສົມ ທີ່ເຄື່ອນຍ້າຍໄດ້ ແລະ ບ່ອນເກັບມ້ຽນພວກມັນ; (3) ມໍລະດົກທາງວັດທະນາທຳ ທີ່ຈັບຕ້ອງບໍ່ໄດ້, ປະກອບກັບ ອຸດສາຫະກຳທາງວັດທະນາທຳ; ແລະ (4) ສະຖາບັນດ້ານວັດທະນາທຳ. ແບບຟອມສຳຫຼວດນັ້ນ ໄດ້ສົ່ງໃຫ້ ພະແນກຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວແຂວງ ໃນ 14 ແຂວງ ເຊິ່ງໄດ້ສົ່ງໂດຍກົງ ໃຫ້ ພະນັກງານມໍລະດົກ. ສະມາຊິກຂອງ ທີມງານສູນກາງ ທີ່ໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມແລ້ວນັ້ນ ໄດ້ໃຫ້ຄຳແນະນຳດ້ານວິທີການ, ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບນັ້ນ ໄດ້ນຳມາທ້ອນໂຮມກັນ ແລະ ວິເຄາະ.

ເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ໄດ້ຂໍ້ມູນທີ່ຖືກຕ້ອງ ກ່ຽວກັບຄວາມເສຍຫາຍນັ້ນ ແລະ ເພື່ອຊ່ວຍອຳນວຍຄວາມສະດວກ ໃຫ້ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການພື້ນຜູ້ ແລະ ຍ້ອນວ່າ ຊັບສິນທາງວັດທະນາທຳ ຈຳນວນໜຶ່ງ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບນັ້ນ ມີຂະໜາດຂ້ອນຂ້າງນ້ອຍ, ສະນັ້ນ ການຄາດຄະເນ ຈຶ່ງເອົາຕາມ ຄວາມເສຍຫາຍຂອງ ຊັບສິນແຕ່ລະອັນ ແລະ ບໍ່ເອົາຕາມ ການຄິດໄລ່ຄວາມເສຍຫາຍ ຂອງໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ໂດຍນຳໃຊ້ ອັດຕາຫົວໜ່ວຍ. ແບບຟອມນັ້ນ ໄດ້ຊ່ວຍເກັບກຳຂໍ້ມູນ ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍທາງເສດຖະກິດ ຢ່າງລະອຽດ ແລະ ຂໍ້ມູນດ້ານຄຸນນະພາບ.

ວຽກພາກສະໜາມ ໄດ້ດຳເນີນຂຶ້ນ ໃນແຂວງອັດຕະປື, ຈຳປາສັກ, ສະຫວັນນະເຂດ ແລະ ຄຳມ່ວນ, ປະກອບກັບ ການສຳພາດ ພະນັກງານມໍລະດົກ ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ສະມາຊິກຊຸມຊົນ, ພ້ອມທັງໄດ້ປະເມີນຜົນຢູ່ສະໜາມ ເພື່ອຊ່ວຍເກັບກຳຂໍ້ມູນດ້ານປະລິມານ ແລະ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ ຜົນກະທົບທາງສັງຄົມ ແລະ ຜົນກະທົບຕໍ່ມະນຸດ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ທີມງານ ສາມາດເກັບກຳຂໍ້ມູນໄດ້ ຈາກທຸກໆແຂວງ ກ່ຽວກັບ ຄວາມເສຍຫາຍ ຕໍ່ແຫຼ່ງ

ມໍລະດົກ ທີ່ຈັບຕ້ອງໄດ້ (ເຊິ່ງຮວມທັງ ມໍລະດົກທີ່ເປັນສິ່ງບຸກສ້າງ ແລະ ຂອງສະໝັມບາງອັນ), ແຕ່ວ່າຄວາມ ຫຍຸ້ງຍາກ ໃນການເຂົ້າໄປເມືອງຫ່າງໄກສອກຫຼີກ ແມ່ນເປັນອຸປະສັກ ຂອງການເກັບກຳຂໍ້ມູນ ໃນຮູບແບບທີ່ ກຳນົດໃຫ້. ໃນກໍລະນີນີ້, ພະແນກຖະແຫຼງຂ່າວ, ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວແຂວງ ໄດ້ນຳໃຊ້ ແບບຟອມ ລາຍງານໜຶ່ງ ທີ່ບໍ່ແມ່ນແບບຟອມສຳຫຼວດມາດຕະຖານ. ການເກັບກຳຂໍ້ມູນນັ້ນ ຍັງໄດ້ພົບກັບບັນຫາທຳ ທາຍ ຍ້ອນເວລາໜ້ອຍ, ຂາດຂໍ້ມູນເບື້ອງຕົ້ນ ແລະ ຈຳກັດດ້ານຄວາມສາມາດ ໃນແຂວງຕ່າງໆ.

**ຮູບພາບ 14:** ກຳແພງຫັກພັງໃສ່ ຫຸ້ນພະພຸມ ທີ່ບັນຈຸກະດູກຂອງ ບັນພະບຸຮຸດຂອງຊາວບ້ານ ຢູ່ທີ່ວັດສີຣິ ບຸນທ່າ, ບ້ານທ່າສະຫວ່າງ, ເມືອງໄຊທານີ, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ. ທີ່ມາຂອງຮູບ: Heather Peters.



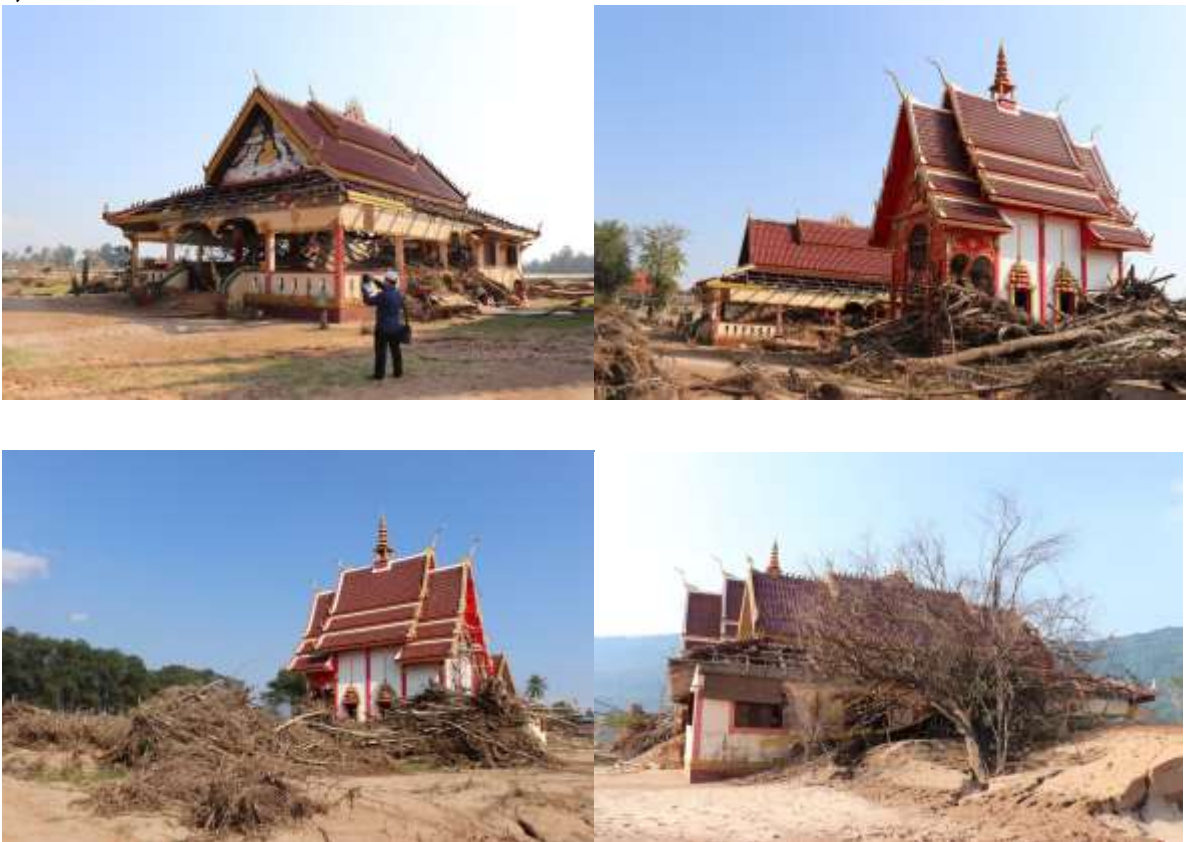
**ຮູບພາບ 15:** ການສົນທະນາກັບ ແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າໄອຍ 2 ຄົນ ໃນເຂດຍົກຍ່າຍຈັດສັນ. ພວກເຂົາມາຈາກ ບ້ານທ່າຫິນໃຕ້, ເມືອງສະໜາມໄຊ, ແຂວງອັດຕະປື. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ອານຸສັກ ອິນທິລາດ.



ຮູບພາບ 16: ຮູບພາບນັກດົນຕີເຜົ່າໄອຍ ໃນເຂດຍົກຍ້າຍຈັດສັນ. ລາວມາຈາກ ບ້ານທ່າຫີນໃຕ້, ເມືອງສະໜາມໄຊ, ແຂວງອັດຕະປື. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ແສງອາລຸນ ທອງສະຫວັດ.



ຮູບພາບ 17: ຄວາມເສຍຫາຍ ໃນວັດບ້ານຫີນລາດ, ເມືອງສະໜາມໄຊ, ແຂວງອັດຕະປື. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ສຸວັນນິກອນ ຜາຕັນ.





ຮູບພາບ 18: ກຸຕິວັດບ້ານໃໝ່ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ, ເມືອງສະໜາໄຊ, ແຂວງອັດຕະປື. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ແສງອາລຸນ ທອງສະຫວັດ.



ຮູບພາບ 19: ວັດບ້ານໃໝ່ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ, ເມືອງສະໜາໄຊ, ແຂວງອັດຕະປື. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ແສງອາລຸນ ທອງສະຫວັດ.



ຮູບພາບ 20: ພະພຸດທະຮູບ ວັດບ້ານໃໝ່ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ, ເມືອງສະໜາໄຊ, ແຂວງອັດຕະປື. ທີ່  
ມາຂອງຮູບ: ແສງອາລຸນ ທອງສະຫວັດ.



ຮູບພາບ 21: ຕາຝັ່ງແຄມນ້ຳຄານ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍ  
ຫາຍ, ນະຄອນ ຫວງພະບາງ, ແຂວງຫວງພະບາງ. ທີ່  
ມາຂອງຮູບ: ສະເຫວີຍ ສີລາວັນ.

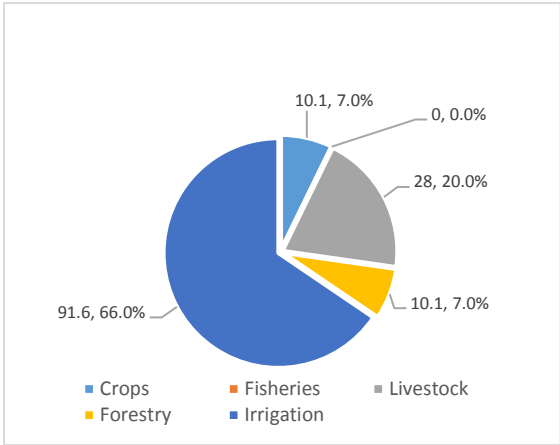
# ຂະແໜງການຜະລິດ

## ຂະແໜງກະສິກໍາ

ບຸກຜົດ, ສັດລ້ຽງ, ການປະມົງ, ປ່າໄມ້ ແລະ ຊົນລະປະທານ

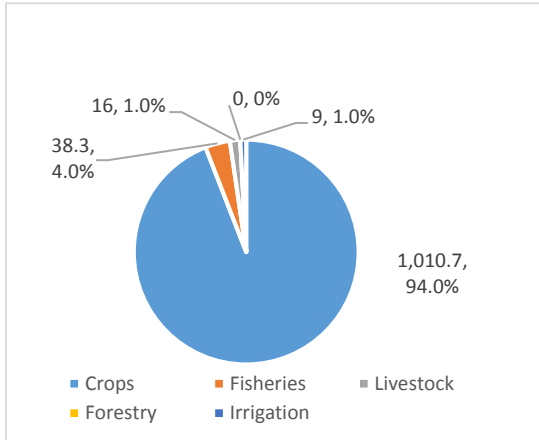
### ສະຫຼຸບຫຍໍ້ກ່ຽວກັບ ຂະແໜງກະສິກໍາ

ນໍ້າຖ້ວມຄັ້ງນີ້ ໄດ້ກະທົບຫຼາຍຕໍ່ກັບ ຂະແໜງກະສິກໍາ ເຊິ່ງມີຄວາມເສຍຫາຍ ລວມທັງໝົດ ເປັນ 139,8 ຕື້ກີບ ແລະ ລວມຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ແມ່ນ 1.227,3 ຕື້ກີບ. ຮູບສະແດງ 23 ແລະ ຮູບສະແດງ 24 ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ທີ່ເກີດຂຶ້ນກັບ ແຕ່ລະຂະແໜງການ ຍ່ອຍ ໃນຂະແໜງກະສິກໍາ, ຜົນກະທົບທາງສັງຄົມ ຈາກນໍ້າຖ້ວມຄັ້ງນີ້ ແມ່ນມີຂອບເຂດຈໍາກັດ ແຕ່ວ່າ ການຄ້າປະກັນສະບຽງອາຫານ ຂອງຄົວເຮືອນ, ຄວາມສາມາດໃນການຮັບມື ແລະ ການຈັດການກັບຫີນສິນ ອາດໜັກໜ່ວງ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ຖ້າວ່າ ບໍ່ສາມາດເກັບກ່ຽວຜົນຜະລິດໃນລະດູການຕໍ່ໄປໄດ້. ການສືບຕໍ່ ຕິດຕາມ ການຄ້າປະກັນສະບຽງອາຫານ ຂອງຄົວເຮືອນທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ແມ່ນມີຄວາມ ສໍາຄັນ, ພ້ອມທັງໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານອາຫານ ໃນຮູບແບບຂອງເງິນສົດ ຕາມຄວາມຈໍາເປັນ, ຄວາມ ມຸ່ຍຍາຍາມຟື້ນຟູ ໃນໄລຍະສັ້ນນັ້ນ ຕ້ອງສຸມໃສ່ ການຊ່ວຍເຫຼືອ ໃນລະດູເກັບກ່ຽວຂອງລະດູແລ້ງທີ່ຈະມາເຖິງ ນີ້ ພ້ອມທັງສ້ອມແປງ ແລະ ຟື້ນຟູ ລະບົບຊົນລະປະທານ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ໃນໄລຍະກາງ ແລະ ໄລຍະຍາວນັ້ນ ການປັບຕົວເຂົ້າກັບສະພາບອາກາດ ແລະ ໄພພິບັດ ແລະ ການປະຕິບັດວຽກງານຄຸ້ມຄອງ



ໄພພິບັດ ທີ່ດີກວ່າເກົ່າ ຄວນໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ ໃນທຸກໆຂະແໜງການຍ່ອຍ.

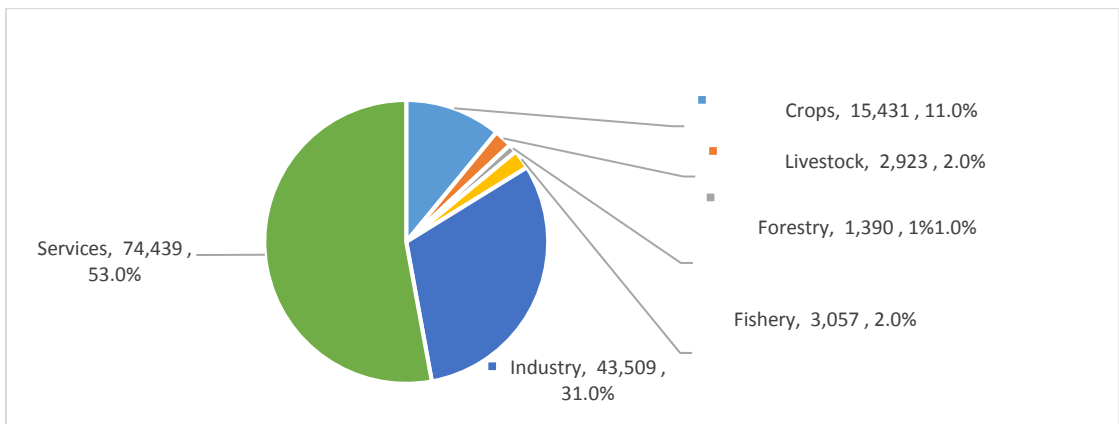
ຮູບສະແດງ 23: ຄວາມເສຍຫາຍ (ຕື້ກີບ) ໃນຂະແໜງກະສິກໍາ



**ຮູບສະແດງ 24: ການສູນເສຍ (ຕົ້ນທຶນ) ໃນຂະແໜງກະສິກໍາ ບະຫວັດຄວາມເປັນມາ ກ່ຽວກັບ ກະສິກໍາ**

ເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນອີງໃສ່ການປູກຝັງ ເຊິ່ງຂະແໜງກະສິກໍາ ມີຕົວເລກປະມານ 16,2 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ (ຈີດີພີ) ຂອງປະເທດ ແລະ ຈ້າງແຮງງານ ປະມານ 77 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງປະຊາກອນໃນປະເທດ. ໃນປີ 2017, ຂະແໜງກະສິກໍາ ໄດ້ຂະຫຍາຍຕົວ 2,9 ສ່ວນຮ້ອຍ ດ້ວຍມູນຄ່າສູງ ເຖິງ 22.801 ຕື້ກີບ ເຊິ່ງເປັນການເພີ່ມຂຶ້ນໜ້ອຍໜຶ່ງ ຈາກການຂະຫຍາຍຕົວ 2,8 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນປີ 2016. ເຂົ້າ ແລະ ພືດກະສິກໍາອື່ນໆ ມີອັດຕາສ່ວນ 67,7 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນຂະແໜງການນີ້, ສ່ວນ ສັດລ້ຽງ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ມີອັດຕາສ່ວນ 12,8 ສ່ວນຮ້ອຍ, 13,4 ສ່ວນຮ້ອຍ, ແລະ 6,1 ສ່ວນຮ້ອຍ ຕາມລຳດັບ. ຮູບສະແດງ 25 ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ລາຍລະອຽດຂອງ ກິດຈະການດ້ານກະສິກໍາ ຂອງ ສປປ ລາວ ຕາມອັດຕາສ່ວນຂອງ ຈີດີພີ ໃນປີ 2017.

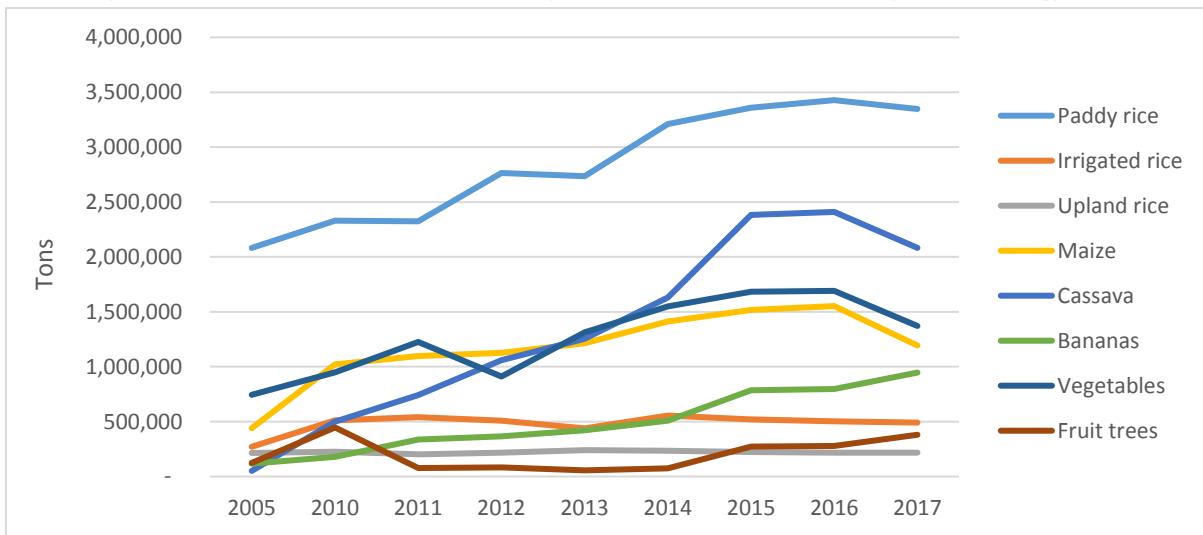
**ຮູບສະແດງ 25: ກິດຈະການ ຂອງ ສປປ ລາວ ຕາມອັດຕາສ່ວນຂອງ ຈີດີພີ ໃນປີ 2017 (ຕົ້ນທຶນ)**



ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້, ປຶ້ມສະຖິຕິປະຈຳປີ 2017, 2018, ສປປ ລາວ.

ໃນຊຸມປີທີ່ຜ່ານມານີ້, ການຜະລິດກະສິກໍາ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ ໃນອັດຕາສ່ວນເສດຖະກິດ ຂອງ ສປປ ລາວ ເທື່ອລະ ໜ້ອຍ ເຊິ່ງໄດ້ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ໃຫ້ການດໍາລົງຊີວິດ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ຂອງປະຊາຊົນໃນ ປະເທດ. ຮູບສະແດງ 26 ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ລາຍລະອຽດຂອງ ການປູກພືດ ໃນລະຫວ່າງປີ 2005 ເຖິງປີ 2017. ເຖິງແມ່ນວ່າ ການຜະລິດກະສິກໍາ ເພື່ອການຄ້ານັ້ນ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນເທື່ອລະໜ້ອຍ ກໍ່ຕາມ, ແຕ່ວ່າ ຜະລິດຕະພັນສ່ວນຫຼາຍ ແມ່ນບໍ່ໄດ້ແປຮູບ ເພື່ອສ້າງມູນຄ່າເພີ່ມ. ສະນັ້ນ ມັນຈຶ່ງສ້າງລາຍຮັບຕໍ່າກວ່າຕົວ ຈິງ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ສໍາລັບ ຊາວກະສິກອນ ແລະ ຜູ້ຜະລິດ ຂະໜາດນ້ອຍ. ການລົງທຶນໃນປະຈຸບັນນີ້ ໃນ ການແປຮູບກະສິກໍາ ແລະ ເພີ່ມມູນຄ່າ, ພ້ອມທັງ ການເຊື່ອມຕໍ່ກັບ ຕະຫຼາດສິນຄ້າລາຄາສູງ ກໍ່ຍັງມີຂອບ ເຂດຈໍາກັດ.

**ຮູບສະແດງ 26: ການຜະລິດ ເຂົ້າ ແລະ ພືດອື່ນໆ ໃນ ສປປ ລາວ ໃນລະຫວ່າງປີ 2005 ເຖິງປີ 2017**



ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້, ປຶ້ມສະຖິຕິປະຈໍາປີ 2017, 2018. ສປປ ລາວ.

ໃນປີ 2017, ເຂົ້າ ແມ່ນເປັນພືດດົນຕໍ່ ໃນ ສປປ ລາວ ເຊິ່ງມີອັດຕາສ່ວນເຖິງ 55,2 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງພື້ນທີ່ປູກພືດ ກະສິກໍາທັງໝົດ ເຊິ່ງການປູກເຂົ້າຢູ່ທົ່ງພຽງ ໃຊ້ນໍ້າພົນ ແລະ ການປູກເຂົ້າຢູ່ຕາມພູ ມີອັດຕາສ່ວນ 43,7 ສ່ວນ ຮ້ອຍ ແລະ 6,1 ສ່ວນຮ້ອຍ ຕາມລໍາດັບ.

ໃນໄລຍະ 12 ປີຜ່ານມາ, ການຜະລິດ ງົວ ແລະ ຄວາຍ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ ໂດຍສະເລ່ຍແມ່ນ 13 ສ່ວນຮ້ອຍ ແລະ 9 ສ່ວນຮ້ອຍ ຕໍ່ປີ ຕາມລໍາດັບ, ສ່ວນການຜະລິດໝູ ແລະ ສັດປີກນັ້ນ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ 17,7 ສ່ວນຮ້ອຍ ແລະ 15,5 ສ່ວນຮ້ອຍ. ໃນປີ 2017, ການປະມົງ ແລະ ການລ້ຽງສັດນໍ້າ ຕາມໜອງນໍ້າ ແລະ ຕາມແມ່ນໍ້າ ໄດ້ມີຜົນ ຜະລິດເຖິງ 109.818 ໂຕນ ເຊິ່ງເປັນການເພີ່ມຂຶ້ນຫຼາຍ ຈາກ 72.000 ໂຕນ ໃນປີ 2005. ຕາຕະລາງ 24 ສະຫຼຸບຫຍໍ້ ກ່ຽວກັບ ຂະແໜງສັດລ້ຽງ ແລະ ການປະມົງ.



ຕາຕະລາງ 24: ການຜະລິດ ສັດລ້ຽງ, ການປະມົງ ແລະ ສັດນ້ຳ ໃນປີ 2005 ແລະປີ 2017

ພາກ	ສັດລ້ຽງ (ພັນໂຕ)					ບາ ແລະ ສັດນ້ຳ (ໂຕນ)
	ງົວ	ຄວາຍ	ໝູ	ແບ່ ແລະ ແກະ	ສັດປີກ	
ເໜືອ	507	282	1.345	240	10.689	15.795
ກາງ	1.093	581	1.069	246	11.104	74.604
ໃຕ້	385	326	1.456	101	15.166	19.419
ລວມໃນປີ 2017	1.985	1.189	3.870	587	36.959	109.818
ລວມໃນປີ 2005	1.272	1.095	1.826	190	19.810	72.000
ການເພີ່ມຂຶ້ນປະຈຳປີ (ສ່ວນຮ້ອຍ)	507	282	1.345	240	10.689	15.795

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້, ປຶ້ມສະຖິຕິປະຈຳປີ 2017, 2018, ສປປ ລາວ.

ບົດລາຍງານປະຈຳປີ ຂອງກົມຊົນລະປະທານ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ໃນລະດູຜົນຂອງປີ 2017, ຄອງຊົນລະປະທານ ລວມທັງໝົດ 15.119 ແຫ່ງ ໄດ້ຖືກນໍາໃຊ້ເພື່ອປ່ອຍນໍ້າໃຫ້ຜືນທີ່ບູກເຂົ້າ 255.369 ເຮັກຕາ ແລະ ຜືນທີ່ບູກພືດອື່ນໆ 28.072 ເຮັກຕາ. ໃນໄລຍະລະດູແລ້ງຂອງປີ 2017-2018 ແມ່ນໄດ້ປ່ອຍນໍ້າໃຫ້ຜືນທີ່ເພີ່ມຕື່ມອີກ 155.552 ເຮັກຕາ.

**ການປະເມີນ ຜົນກະທົບຂອງໄພພິບັດ ຕໍ່ກັບ ກະສິກໍາ**

ນໍ້າຖ້ວມຄັ້ງນີ້ ໄດ້ກະທົບກັບ ຂະແໜງກະສິກໍາ ໃນທຸກໆແຂວງ ຂອງ ສປປ ລາວ ແຕ່ວ່າ ລະດັບຂອງຜົນກະທົບນັ້ນ ແຕກຕ່າງກັນໃນແຕ່ລະແຂວງ. ໃນເຂດພູດອຍ ຄວາມເສຍຫາຍສ່ວນຫຼາຍ ແມ່ນເກີດຈາກນໍ້າຖ້ວມສູງ ເຊິ່ງໄດ້ພັດເອົາ ພືດ ແລະ ສັດລ້ຽງໄປ. ໃນຜືນທີ່ລຸ່ມ ລຽບຕາມແມ່ນໍ້າສາຍຫຼັກນັ້ນ, ຜືນທີ່ທົ່ງນາ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບໜັກ ແລະ ພືດ ຍັງໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍຈາກ ນໍ້າຖ້ວມຂັງ, ຜົນຕົກໜັກຕໍ່ເນື່ອງ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ ນໍ້າລົ້ນຝັ່ງ ເຂົ້າຖ້ວມຜືນທີ່ພຽງ ແລະ ທົ່ງນາ, ນໍ້າຂັງ ທີ່ຍັງຄົງຢູ່ໃນທົ່ງນາ ເປັນເວລາຫຼາຍອາທິດນັ້ນ ຍັງເຮັດໃຫ້ຕົ້ນເຂົ້າ ແລະ ພືດ ເນົ່າເປື້ອນ, ສົ່ງຜົນໃຫ້ພືດເສຍຫາຍທັງໝົດ ໃນຜືນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ໜັກໜ່ວງທີ່ສຸດ. ຕາມການຄາດຄະເນ ແລະ ການລາຍງານ ໃຫ້ຮູ້ວ່າ 2.733 ບ້ານ ແລະ 128.890 ຫຼັງຄາເຮືອນ ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍປະຊາຊົນ 745.681 ຄົນໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ. ຕາຕະລາງ 25 ສະຫຼຸບຫຍໍ້ ກ່ຽວກັບ ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ໃນຂະແໜງກະສິກໍາ ຈັດຕາມຂະແໜງການຍ່ອຍ, ສ່ວນ ຕາຕະລາງ 26 ແມ່ນສະຫຼຸບຫຍໍ້ ຕາມແຂວງ.

ຕາຕະລາງ 25: ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ (ຕົ້ນກົບ) ໃນຂະແໜງກະສິກໍາ, ຈັດຕາມ ຂະແໜງການຍ່ອຍ

ຂະແໜງການຍ່ອຍ	ຄວາມເສຍຫາຍ			ການສູນເສຍ			ລວມຄວາມເສຍຫາຍ
	ລັດ	ເອກະຊົນ	ລວມຜົນກະທົບ	ລັດ	ເອກະຊົນ	ລວມຜົນກະທົບ	

							<b>ແລະ ການສູນສອຍ</b>
ພືດ	0	10,1	10,1	0	1.010,7	1.010,7	1.020,7
ການປະມົງ	0	0	0	0	38,3	38,3	38,3
ສັດລ້ຽງ	0	28,0	28,0	0	16,0	16,0	44,0
ປ່າໄມ້	10,1	0	10,1	0	0	0	10,1
ຊົນລະປະທານ	91,6	0	91,6	0	22,6	22,6	114,2
<b>ລວມ</b>	<b>101,6</b>	<b>38,1</b>	<b>139,8</b>	<b>0</b>	<b>1.087,6</b>	<b>1.087,6</b>	<b>1.227,3</b>

ຕາຕະລາງ 26: ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນສອຍ (ຕົ້ນກີບ) ໃນຂະແໜງກະສິກໍາ, ຈັດຕາມແຂວງ

ແຂວງ	ຄວາມເສຍຫາຍ			ການສູນສອຍ			ລວມຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນສອຍ
	ລັດ	ເອກະຊົນ	ລວມຜົນກະທົບ	ລັດ	ເອກະຊົນ	ລວມຜົນກະທົບ	
ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ	3,5	0,9	4,5	0	211,1	211,1	215,54
ຜົງສາລີ	4,3	0,5	4,8	0	7,3	7,3	12,14
ຫຼວງນໍ້າທາ	2,7	0,2	2,8	0	15,4	15,4	18,28
ອຸດົມໄຊ	1,4	0,2	1,5	0	54,1	54,1	55,68
ບໍ່ແກ້ວ	2,6	--	2,6	0	6,2	6,2	8,88
ຫຼວງພະບາງ	8,3	0,6	8,9	0	22,0	22,0	30,95
ຫົວພັນ	9,9	0,1	10,0	0	32,4	32,4	42,38
ໄຊຍະບູລີ	2,5	0,0	2,5	0	3,7	3,7	6,19
ຊຽງຂວາງ	9,2	0,3	9,5	0	11,1	11,1	20,60
ແຂວງວຽງຈັນ	7,0	7,0	13,9	0	63,6	63,6	77,52
ບໍລິຄໍາໄຊ	3,9	0,7	4,7	0	93,4	93,4	98,08
ຄໍາມ່ວນ	7,2	1,7	8,8	0	215,2	215,2	224,06
ສະຫວັນນະເຂດ	10,0	0,3	10,2	0	237,3	237,3	247,55
ສາລະວັນ	0,9	0,7	1,6	0	4,7	4,7	6,31
ເຊກອງ	6,1	0,7	6,9	0	9,4	9,4	16,28
ຈໍາປາສັກ	5,1	4,5	9,6	0	83,0	83,0	92,61
ອັດຕະປື	11,7	19,4	31,1	0	17,1	17,1	48,18
ໄຊສົມບູນ	5,5	0,2	5,7	0	0,4	0,4	6,09
<b>ລວມ</b>	<b>101,6</b>	<b>38,1</b>	<b>139,8</b>	<b>0</b>	<b>1.087,6</b>	<b>1.087,6</b>	<b>1.227,3</b>

**າມເສຍຫາຍ**

ພືດ: ພືດທີ່ປູກພືດ ລວມທັງໝົດ 102.481 ເຮັກຕາ ຖືກນໍ້າຖ້ວມ ທໍາລາຍຈົນໝົດກ້ຽງ ແລະ ອີກ 30.481 ເຮັກຕາ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ (ຕາມ ຕາຕະລາງ 27). ໃນຈໍານວນເນື້ອທີ່ດິນ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບນັ້ນ, ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນເນື້ອທີ່ປູກເຂົ້າ. ນອກຈາກນັ້ນແລ້ວ, ນໍ້າຖ້ວມ ແລະ ຜົນຕົກແຮງ ຍັງໄດ້ກະທົບກັບ ການປູກເຂົ້າໄຮ່ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ໄດ້ຜົນຜະລິດຕໍ່າ. ໃນຈໍານວນພືດອື່ນໆນັ້ນ, ສາລີ, ມັນຕົ້ນ ແລະ ຜັກ ຖືກທໍາລາຍ ແລະ ໄດ້

ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ດິນກະສິກໍາ (ບໍ່ສະເພາະແຕ່ ດິນປູກພືດລົ້ມລູກເທົ່ານັ້ນ) ເຊິ່ງເປັນດິນປູກເຂົ້າ, ກາເຜ ແລະ ຜັກ ໄດ້ຖືກທໍາລາຍ ຍ້ອນດິນເຈື່ອນ ແລະ ດິນກັດເຊາະ ເຊິ່ງເກີດຈາກນໍ້າຖ້ວມ.

ຕາຕະລາງ 27: ລະດັບຄວາມເສຍຫາຍ ຕໍ່ກັບພືດ ແລະ ເນື້ອທີ່ດິນ (ເຮັກຕາ)

	ພືດຖືກທໍາລາຍ	ພືດໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ	ເນື້ອທີ່ດິນ ໄດ້ຮັບ ຄວາມເສຍຫາຍ
ນາ	89.849	26.239	3.387
ໄຮ່	1.55	3.094	0
ສາລີ	3.825	3	0
ມັນຕົ້ນ	2.367	988	0
ຜັກ	2.776	125	352
ພືດອື່ນໆ	3.739	32	0
<b>ລວມ</b>	<b>102.481</b>	<b>30.481</b>	<b>3.739</b>

ໃນພື້ນທີ່ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຫຼາຍທີ່ສຸດ ໃນເຂດທົ່ງພຽງ ເຊິ່ງຢູ່ໃນບ່ອນທີ່ລະດັບນໍ້າເພີ່ມຂຶ້ນເທື່ອລະໜ້ອຍ, ຊາວກະສິກອນ ມີເວລາເຄື່ອນຍ້າຍ ອຸປະກອນການກະເສດ ແລະ ເກັບມ້ຽນສິ່ງຂອງ ໄວ້ບ່ອນສູງ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ ເກີດຄວາມເສຍຫາຍໜ້ອຍ ຕໍ່ກັບບັນດາອຸປະກອນຕ່າງໆ. ສໍາລັບ ເມືອງສະໜາມໄຊ ແຂວງອັດຕະປື ຈໍານວນ 6 ບ້ານ ທີ່ຖືກກະທົບໜັກເຊິ່ງຮວມທັງ ອຸປະກອນການກະເສດ, ເຄື່ອງປູກຂອງຜັງ ແລະ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານອື່ນໆ ໄດ້ຖືກທໍາລາຍ ຍ້ອນນໍ້າຖ້ວມສູງ ເຊິ່ງເປັນຜົນມາຈາກສັນເຂື່ອນ D ຂອງເຂື່ອນເຊປຽນ-ເຊນໍ້າ ນ້ອຍແຕກ. ໃນກໍລະນີພິເສດນີ້, ເນື້ອທີ່ປູກຜັງ ຖືກປົກຄຸມດ້ວຍ ຊັ້ນດິນຕົມທີ່ໜາແຕ່ ສອງສາມຊັງຕີແມັດ ເຖິງ 30 ຊັງຕີແມັດ. ແຂວງອັດຕະປື, ຄໍາມ່ວນ ແລະ ສະຫວັນນະເຂດ ເປັນແຂວງທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຮຸນແຮງທີ່ສຸດ ໃນທາງດ້ານ ຄວາມເສຍຫາຍຕໍ່ພືດ ແລະ ເນື້ອທີ່ປູກຜັງ ເຊິ່ງຄວາມເສຍຫາຍຕໍ່ເນື້ອທີ່ປູກຜັງນັ້ນ ຄິດໄລ່ຢູ່ທີ່ 10,1 ຕື້ກີບ.

ສັດລ້ຽງ: ເນື່ອງຈາກ ລະດັບ ແລະ ຂະໜາດຂອງນໍ້າຖ້ວມ ມີຄວາມຮຸນແຮງ, ສະນັ້ນ ສັດລ້ຽງຈໍານວນໜຶ່ງ ຕາຍ ແລະ ໃນແຕ່ລະແຂວງ ກໍ່ແຕກຕ່າງກັນ. ລວມທັງໝົດແລ້ວ ສັດລ້ຽງຕາຍມີ ງົວ 3.183 ໂຕ, ຄວາຍ 2.068 ໂຕ, ໝູ 2.184 ໂຕ, ແບ້ 998 ໂຕ, ແລະ ສັດປີ ປະມານ 61.289 ໂຕ. ສັດລ້ຽງຕາຍ ສ່ວນຫຼາຍ ແມ່ນຢູ່ເມືອງສະໜາມໄຊ ແຂວງອັດຕະປື ເຊິ່ງໃນແຂວງດຽວນັ້ນ ເກີດຄວາມເສຍຫາຍ ເປັນມູນຄ່າ 12,7 ຕື້ກີບ ໃນຈໍານວນຄວາມເສຍຫາຍ ຕໍ່ສັດລ້ຽງ ທັງໝົດ 28 ຕື້ກີບ ເຊິ່ງຍ້ອນນໍ້າຖ້ວມສູງ ເຊິ່ງເປັນຜົນມາຈາກສັນເຂື່ອນ D ຂອງເຂື່ອນເຊປຽນ-ເຊນໍ້າ ນ້ອຍແຕກ. ຄວາມເສຍຫາຍຕໍ່ສັດລ້ຽງ ທີ່ໜັກໜ່ວງເປັນອັນດັບສອງ ຢູ່ ແຂວງວຽງຈັນ ເຊິ່ງເປັນຜົນມາຈາກ ຄວາມເສຍຫາຍ ທີ່ເກີດກັບ ອາຫານສັດ ແລະ ທົ່ງຫຍ້າ.

ການປະມົງ ແລະ ສັດນໍ້າ: ລູກບາຫຼາຍກວ່າ 23 ລ້ານໂຕ ໄດ້ເສຍໄປກັບນໍ້າຖ້ວມ, 42 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນຈໍານວນນັ້ນ ແມ່ນຢູ່ໃນນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ຕາມມາດ້ວຍ 14 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນແຂວງອຸດົມໄຊ. ຕາມການລາຍງານໃຫ້ຮູ້ວ່າ ບໍ່ໄດ້ເກີດຄວາມເສຍຫາຍຫຍັງຫຼາຍ ກັບອຸປະກອນ ຫຼື ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ.

ປ່າໄມ້: ຍ້ອນລັກສະນະຂອງນ້ຳຖ້ວມຄັ້ງນີ້, ຜົນກະທົບຕໍ່ກັບ ຂະແໜງການປ່າໄມ້ ແມ່ນມີໜ້ອຍ ເຊິ່ງນ້ຳຖ້ວມສຸດໄດ້ກະທົບກັບ ປ່າໄມ້ໜາແໜ້ນ ໃນເຂດພື້ນທີ່ສູງ, ສ່ວນນ້ຳຂັງ ໄດ້ກະທົບກັບ ພືດ ແລະ ກະສິກໍາ ເປັນສ່ວນຫຼາຍ ທີ່ຢູ່ລຽບຕາມ ຕາຜັງນ້ຳ ແລະ ຢູ່ໃນເຂດລຸ່ມແມ່ນ້ຳ, ຕົ້ນໄມ້ບາງຕົ້ນ ລຽບຕາມຮ່ອມພູ ແລະ ລຳນ້ຳ ກໍ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບເຊັ່ນກັນ, ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ ນ້ຳຂັງ ທີ່ເກີດຈາກນ້ຳຖ້ວມ ໃນເຂດທົ່ງພຽງນັ້ນ ບໍ່ມີກໍາລັງພໍ ທີ່ຈະຖອນຮາກ ຫຼື ຍ້າຍຕົ້ນໄມ້, ຄວາມເສຍຫາຍລວມ ໃນຂະແໜງປ່າໄມ້ ຄິດໄລ່ປະມານ 10,1 ຕື້ກີບ.

ຊົນລະປະທານ: ຄວາມເສຍຫາຍ ຕໍ່ໂຄງລ່າງພື້ນຖານຊົນລະປະທານ ແມ່ນມີຫຼາຍ ເຊິ່ງຄອງຊົນລະປະທານ ລວມທັງໝົດ 363 ແຫ່ງ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ, ແຂວງທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຫຼາຍສຸດ ແມ່ນແຂວງທີ່ມີໂຄງລ່າງພື້ນຖານຊົນລະປະທານ ຫຼາຍ ເຊັ່ນ: ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ແລະ ແຂວງວຽງຈັນ ແຕ່ວ່າ ບໍ່ແມ່ນຄວາມເສຍຫາຍ ທັງໝົດ ທີ່ສັງເກດເຫັນໄດ້ນັ້ນ ເກີດມາຈາກນ້ຳຖ້ວມ. ໂດຍອີງຕາມ ການສັງເກດພາກສະໜາມ, ຕົ້ນນ້ຳ ແລະ ທາງຮັບນ້ຳ ຂອງຄອງຊົນລະປະທານ ແມ່ນໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍຫຼາຍ ເຊິ່ງປະມານ 70 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຄວາມເສຍຫາຍ, ສ່ວນລະບົບຄອງຊົນລະປະທານ ມີຄວາມເສຍຫາຍພຽງແຕ່ 15 ສ່ວນຮ້ອຍ, ອີກ 15 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຄວາມເສຍຫາຍທີ່ສັງເກດເຫັນໄດ້ ແມ່ນຖືກວ່າ ເກີດມາກ່ອນແລ້ວ, ຄວາມເສຍຫາຍ ໃນລະບົບຊົນລະປະທານ ຄິດໄລ່ປະມານ 91,6 ຕື້ກີບ, ເຊິ່ງທັງໝົດນັ້ນ ແມ່ນເປັນຂອງພາກລັດ, ແນະນຳໃຫ້ດຳເນີນ ການປະເມີນຜົນດ້ານວິຊາການ ລະອຽດເພີ່ມຕື່ມ ເພື່ອຊອກຫາຄວາມເສຍຫາຍທີ່ແທ້ຈິງ ແລະ ມູນຄ່າສ້ອມແປງ.

## ການສູນເສຍ

ພິດ. ການສູນເສຍທີ່ເກີດກັບພິດ ຍ້ອນນໍ້າຖ້ວມນັ້ນ ຫຼາຍກວ່າຄວາມເສຍຫາຍ ເປັນຫຼາຍເທົ່າ ເຊິ່ງການສູນເສຍ ທີ່ເປັນຜົນມາຈາກ ບໍ່ສາມາດເກັບກ່ຽວໄດ້ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ການເກັບກ່ຽວເຂົ້າ, ທົ່ງນາທີ່ຖືກທໍາ ລາຍນັ້ນ ປະກອບເປັນ 11,4 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງພື້ນທີ່ປູກພືດທັງໝົດ, ຜົນຜະລິດ ໂດຍສະເລ່ຍ ແມ່ນ 4,39 ໂຕນຕໍ່ເຮັກຕາ ເຊິ່ງໝາຍເຖິງ ການສູນເສຍເຂົ້າ ລວມທັງໝົດ 394.437 ໂຕນ, ຄວາມເສຍຫາຍຕໍ່ກັບພິດ ທີ່ຍັງຍືນຕົ້ນຢູ່ໃນທົ່ງນາ ມີອັດຕາສ່ວນ 3,4 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງພື້ນທີ່ປູກເຂົ້າທັງໝົດ ໃນລະດູຜົນປີ 2018 ເຊິ່ງ ເຮັດໃຫ້ຜົນຜະລິດຫຼຸດລົງ ຄາດຄະເນ 75 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຜົນຜະລິດສະເລ່ຍປົກກະຕິ ຫຼື ເກີດການສູນເສຍ ຄາດຄະເນ 28.797 ໂຕນ. ໂດຍລວມແລ້ວ, ເຂົ້ານາ ເກີດການສູນເສຍ 722,5 ຕື້ກີບ,<sup>42</sup> ສ່ວນເຂົ້າຮ່ວມ ເກີດ ການສູນເສຍ 10,9 ຕື້ກີບ.

ການສູນເສຍຕໍ່ກັບພິດອື່ນໆ ຄາດຄະເນ <sup>25,1</sup> ຕື້ກີບ ສໍາລັບສາລີ, <sup>18,25</sup> ຕື້ກີບ ສໍາລັບ ມັນຕົ້ນ, 112,1 ຕື້ກີບ ສໍາ ລັບຜັກ, 26,1 ຕື້ກີບສໍາລັບກາເຟ, 30,7 ຕື້ກີບສໍາລັບຕົ້ນໄມ້ກິນໝາກ (ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນໝາກກ້ຽງ), ແລະ 1 ຕື້ກີບ ສໍາລັບພິດອື່ນໆ ຂະໜາດນ້ອຍ, ເຊິ່ງລວມທັງໝົດ ຄາດຄະເນ 277,2 ຕື້ກີບ ສໍາລັບ ການສູນເສຍ ພິດອື່ນໆ ທີ່ບໍ່ແມ່ນເຂົ້າ. ໂດຍລວມແລ້ວ ມູນຄ່າ 0,641 ຕື້ກີບ ສໍາລັບ ການອະນາໄມພື້ນທີ່ດິນ ແມ່ນໄດ້ ລວມແລ້ວ ໃນການຄິດໄລ່ຂ້າງເທິງນີ້. ການສູນເສຍໂດຍກົງ ສໍາລັບພິດ ລວມທັງໝົດ ແມ່ນ 1.010,7 ຕື້ກີບ.

ນອກຈາກນັ້ນ, ລະບົບຊົນລະປະທານ ສ່ວນຫຼາຍ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ອາດຈະບໍ່ສາມາດສ້ອມແປງໄດ້ ພາຍໃນເດືອນພະຈິກ 2018 ໃຫ້ທັນກັບ ການປູກເຂົ້າໃນລະດູແລ້ງ ເຊິ່ງມັນຈະເຮັດໃຫ້ເກີດການສູນເສຍ ໃນ ການເກັບກ່ຽວລະດູແລ້ງປີ 2019, ເນື້ອທີ່ນາ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບມີ ປະມານ 33.671 ເຮັກຕາ ແມ່ນມີ ຊົນລະປະທານ ແລະ ໄດ້ປູກພືດແລ້ວ ເປັນຮອບທີສອງ. ຍ້ອນວ່າ ບໍ່ມີຕົວເລກແຍກລະອຽດ ກ່ຽວກັບ ເນື້ອ ທີ່ດິນ ທີ່ຢູ່ໃນລະບົບຊົນລະປະທານ ເຊິ່ງໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ເກີນຂອບເຂດທີ່ຈະສາມາດປູກພືດໄດ້ ໃນປີ ນີ້. ສະນັ້ນ ຄາດຄະເນວ່າ ຢ່າງໜ້ອຍ ໜຶ່ງໃນສາມ (11.224 ເຮັກຕາ) ຂອງເນື້ອທີ່ນາຊົນລະປະທານ ຈະບໍ່ໄດ້ ປູກພືດ ໃນລະດູແລ້ງທີ່ຈະມາເຖິງ, ສິ່ງດັ່ງກ່າວມານີ້ ຈະເຮັດໃຫ້ເກີດການສູນເສຍເຂົ້າເພີ່ມຕື່ມ ຄາດຄະເນ 56.344 ໂຕນ ແລະ ຄາດຄະເນ ລາຄາຂາຍຢູ່ທົ່ງນາ 140,3 ຕື້ກີບ.

ສັດລ້ຽງ. ການສູນເສຍໃນສັດລ້ຽງ ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ແມ່ນການສູນເສຍ ໃນທາງດ້ານ ຜົນຜະລິດທີ່ຫຼຸດລົງ ເນື່ອງຈາກວ່າ ສັດສ່ວນຫຼາຍທີ່ລ້ຽງນັ້ນ ແມ່ນເພື່ອເອົາຊີ້ນ ແລະ ບໍ່ແມ່ນລ້ຽງເພື່ອເອົານໍ້ານົມ ສະນັ້ນ ຈິ່ງບໍ່ມີ ຂໍ້ມູນລະອຽດ ກ່ຽວກັບ ລະດັບຜົນຜະລິດ ສໍາລັບ ຊີ້ນ, ນໍ້ານົມ. ດັ່ງນັ້ນ, ຈິ່ງບໍ່ໄດ້ນໍາມາພິຈາລະນາ (ເຖິງແມ່ນ ວ່າ ການສູນເສຍເຫລົ່ານີ້ ເກີດຂຶ້ນໃນລະດັບຄົວເຮືອນ ກໍ່ຕາມ). ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ໂດຍປົກກະຕິແລ້ວ ສິ່ງ ທີ່ເຫຼືອຈາກການເກັບກ່ຽວ ແມ່ນຈະເອົາໄປລ້ຽງສັດລ້ຽງ ແລະ ສັດລ້ຽງເຫລົ່ານີ້ ຈະກິນຫຼອຍຢູ່ທົ່ງນາ ຫຼັງຈາກ ການເກັບກ່ຽວແລ້ວ, ຄວາມເສຍຫາຍ ທີ່ເກີດຂຶ້ນກັບ ທົ່ງນາ ເຮັດໃຫ້ຫຼອຍຫຼຸດລົງ, ສະນັ້ນ ສັດລ້ຽງ ອາດໄດ້ຮັບ

<sup>42</sup> ຍ້ອນວ່າ ລາຄາຕະຫຼາດຂອງເຂົ້ານັ້ນ ແຕກຕ່າງກັນ ໃນແຕ່ລະແຂວງ, ສະນັ້ນ ຈິ່ງໄດ້ໃຊ້ລາຄາ ໃນແຕ່ລະແຂວງ ເພື່ອ ຄິດໄລ່ ການສູນເສຍ ຕາມທີ່ຕັ້ງ ແລະ ບໍ່ໄດ້ຖືເອົາ ລາຄາສະເລ່ຍທົ່ວປະເທດ.

ຜົນກະທົບ ແລະ ເຮັດໃຫ້ພວກມັນບໍ່ແຂງແຮງ ແລະ ສ່ຽງຕໍ່ການເປັນພະຍາດ ເຊິ່ງອາດສົ່ງຜົນໃຫ້ ອັດຕາ ການຕາຍ ເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ສະພາບການແບບນີ້ ອາດສືບຕໍ່ເນື່ອງ ຈົນຮອດລະດູການເກັບກ່ຽວຕໍ່ໄປ. ການຄິດ ໄລ່ ແມ່ນອີງຕາມ ການຄາດຄະເນວ່າ ອັດຕາການຕາຍຂອງສັດລ້ຽງ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບນັ້ນ ຈະເພີ່ມຂຶ້ນ ປະມານ 2 ສ່ວນຮ້ອຍ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ຮູ້ເຖິງ ການສູນເສຍຄາດຄະເນ 16 ຕື້ກີບ.

**ການປະມົງ ແລະ ສັດນໍ້າ:** ການສູນເສຍ ທາງດ້ານການປະມົງ ແມ່ນກ່ຽວຂ້ອງກັບ ລູກປາ ແລະ ແນວພັນປາ ທີ່ຖືກນໍ້າພັດໄປ ແລະ ການສູນເສຍລາຍຮັບ ຍ້ອນການຂາຍປາຫຼຸດລົງ ແລະ ມູນຄ່າການສູນເສຍ ແມ່ນຢູ່ ປະມານ 38,3 ຕື້ກີບ.

**ບ່າໄມ້:** ການສູນເສຍໃນຂະແໜງບ່າໄມ້ ແມ່ນຍາກທີ່ຈະວັດແທກປະລິມານໄດ້ ຍ້ອນວ່າ ຜົນປະໂຫຍດສ່ວນ ຫຼາຍ ທີ່ໄດ້ຈາກບ່າໄມ້ ບໍ່ເຂົ້າຢູ່ໃນເສດຖະກິດທາງການ. ໃນພື້ນທີ່ບ່າໄມ້ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍນັ້ນ, ຄາດ ວ່າ ການເກັບຜະລິດຕະພັນ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ເຊັ່ນ: ໄມ້, ຜັກປ່າ ຫຼື ຮາກໄມ້ ຈະໄດ້ໜ້ອຍລົງ ແຕ່ກໍ່ບໍ່ສາມາດ ວັດແທກມູນຄ່າການສູນເສຍ ເປັນເງິນໄດ້.

**ຊົນລະປະທານ:** ລະບົບຊົນລະປະທານ ຍັງຈະບໍ່ສາມາດສ້ອມແປງໄດ້ ໃນລະດູແລ້ງທີ່ຈະມາເຖິງ (2018–2019) ເຊິ່ງຈະເຮັດໃຫ້ຕ້ອງໄດ້ຈ່າຍຄ່າທຳນຽມ ແລະ ບໍ່ສາມາດສ້າງລາຍຮັບໄດ້. ການສູນເສຍຄາດຄະເນ ຄາດຄະເນ 22,6 ຕື້ກີບ.

### **ຜົນກະທົບທາງສັງຄົມ ຈາກຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ໃນຂະແໜງກະສິກໍາ**

ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ໃນຂະແໜງກະສິກໍາ ມັກຈະສົ່ງຜົນໃຫ້ ລາຍຮັບຫຼຸດລົງ ໃນເວລາຕໍ່ມາ, ບໍ່ສາມາດຄໍ້າປະກັນສະບຽງອາຫານໄດ້ ແລະ ຂາດໂພຊະນາການ ໃນໄລຍະສັ້ນ ແລະ ໄລຍະກາງ. ເພື່ອສ້າງ ຄວາມເຂົ້າໃຈ ກ່ຽວກັບ ຜົນກະທົບຂອງນໍ້າຖ້ວມ ຕໍ່ກັບ ເສດຖະກິດ ແລະ ການຄໍ້າປະກັນສະບຽງອາຫານ ຂອງຄົວເຮືອນ, ຈຶ່ງໄດ້ເກັບກຳຂໍ້ມູນເພີ່ມຕື່ມ ໃນເວລາຢ້ຽມຢາມ ເພື່ອປະເມີນຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດ ໃນຄັ້ງນີ້ ໃນ 5 ແຂວງຄື: ແຂວງຫຼວງພະບາງ, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ຄຳມ່ວນ, ສະຫວັນນະເຂດ ແລະ ຈຳປາ ສັກ. ໃນໄລຍະທົດສະວັດຜ່ານມາ, ບົດສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ໃນທົ່ວປະເທດ ຫຼາຍສະບັບ ໄດ້ສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈ ລະອຽດ ກ່ຽວກັບ ສະພາບການຄໍ້າປະກັນ ສະບຽງອາຫານ ໃນ ສູບປູ ລາວ ເຊິ່ງໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ເປັນ ຂໍ້ມູນເບື້ອງ ຕົ້ນ ເພື່ອການປຽບທຽບກັບ ສະພາບການໃນປະຈຸບັນ ໃນພື້ນທີ່ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກນໍ້າຖ້ວມ.<sup>43</sup> ໃນ ເວລາປົກກະຕິນັ້ນ, ປະຊາກອນຊົນນະບົດ ຄາດຄະເນຢູ່ທີ່ 14,2 ສ່ວນຮ້ອຍ ແມ່ນບໍ່ສາມາດຄໍ້າປະກັນ

<sup>43</sup> ບົດສຶກສາຄົ້ນຄວ້າເລົ່ານີ້ ດຳເນີນຂຶ້ນໂດຍ ອົງການອາຫານໂລກ ແລະ ຮວມທັງ ການວິເຄາະ ລະອຽດ ກ່ຽວກັບ ການ ຄໍ້າປະກັນ ແລະ ຄວາມສ່ຽງ ຂອງສະບຽງອາຫານ ໃນ ສປປ ລາວ ປີ 2007; ແຜນທີ່ ການຄໍ້າປະກັນ ສະບຽງອາຫານ ແລະ ໂພຊະນາການ ໃນ ສປປ ລາວ ປີ 2013; ແລະ ບົດລາຍງານ ການປະເມີນຜົນລະອຽດ ກ່ຽວກັບ ການຄໍ້າປະກັນ ສະບຽງອາຫານ ສຳລັບ ປີ 2015–16, ຂຽນຂຶ້ນໃນປີ 2017 ແຕ່ບໍ່ໄດ້ຈັດພິມເຜີຍແຜ່.

ສະບຽງອາຫານໄດ້ ເຊິ່ງໃນນັ້ນ 13,1 ສ່ວນຮ້ອຍ ບໍ່ສາມາດຄ້ຳປະກັນ ສະບຽງອາຫານໄດ້ ໃນລະດັບບານກາງ ແລະ 1.1 ສ່ວນຮ້ອຍ ບໍ່ສາມາດຄ້ຳປະກັນ ສະບຽງອາຫານໄດ້ ໃນລະດັບຮຸນແຮງ.<sup>44</sup>

ການສົ່ງທະນາກັບລຸ່ມລຸ້ນ ໃນເວລາດຳເນີນ ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດ ໃນຄັ້ງນີ້ ໄດ້ປະເມີນ ຕົວບົ່ງຊີ້ຈຳນວນໜຶ່ງ ກ່ຽວກັບ ການຄ້ຳປະກັນສະບຽງອາຫານ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດ. ຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງ ກິນ ແລະ ໜວດອາຫານ ທີ່ຄົວເຮືອນ ບໍລິໂພກໃນໄລຍະ 24 ຊົ່ວໂມງຜ່ານມານັ້ນ ໄດ້ນຳມາສົນທະນາກັບ 79 ກຸ່ມ. ໂດຍສະເລ່ຍແລ້ວ, ສອງສ່ວນສາມລຸ່ມສຸດ ຂອງຄົວເຮືອນນັ້ນ ບໍລິໂພກອາຫານລະຫວ່າງ 4 ເຖິງ 7 ໜວດອາຫານ, ແລະ ສອງສ່ວນສາມເທິງສຸດ ຂອງຄົວເຮືອນນັ້ນ ບໍລິໂພກອາຫານລະຫວ່າງ 10 ເຖິງ 12 ໜວດອາຫານ. ຕາຕະລາງ 28 ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ຄວາມແຕກຕ່າງຈະແຈ້ງ ລະຫວ່າງ 2 ແຂວງພາກເໜືອ (ຫຼວງພະບາງ ແລະ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ) ແລະ ບັນດາແຂວງພາກກາງ ແລະ ພາກໃຕ້ (ຄຳມ່ວນ, ສະຫວັນນະເຂດ ແລະ ຈຳປາສັກ). ຕາຕະລາງ 28 ສະຫຼຸບຫຍໍ້ກ່ຽວກັບ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງອາຫານການກິນ ຂອງ ປະຊາກອນ, ຈັດຕາມແຂວງ ແລະ ຈັດຕາມສັດສ່ວນປະຊາກອນ.

**ຕາຕະລາງ 28: ຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງ ອາຫານການກິນໃນຄົວເຮືອນ, ຈັດຕາມແຂວງ**

ແຂວງ	ໜວດອາຫານທີ່ບໍລິໂພກ (ອັດຕາສ່ວນຮ້ອຍ)			ຈຳນວນກຸ່ມ ສົນທະນາ
	ສອງສ່ວນ ສາມຕ່ຳສຸດ	ສອງສ່ວນ ສາມກາງ	ສອງສ່ວນສາມ ສູງສຸດ	
	4-7 ໜວດ ອາຫານ	7-9 ໜວດ ອາຫານ	10-12 ໜວດ ອາຫານ	
ຫຼວງພະບາງ	11	22	67	18
ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ	8	15	77	13
ຄຳມ່ວນ	56	22	22	18
ສະຫວັນນະເຂດ	33	53	13	15
ຈຳປາສັກ	45	55	0	11
<b>ລວມ</b>	<b>33</b>	<b>34</b>	<b>33</b>	<b>75</b>

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ຂໍ້ມູນໄດ້ມາຈາກ ການຈັດກຸ່ມສົນທະນາ.

ນອກຈາກນັ້ນແລ້ວ ກໍ່ຍັງໄດ້ສົນທະນາກ່ຽວກັບ ອົງປະກອບຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ຂອບເຂດທີ່ປະສົບກັບ ຄວາມບໍ່ສາມາດໃນການຄ້ຳປະກັນ ສະບຽງອາຫານ ແລະ ດັດສະນີຍຸດທະສາດຮັບມື. ໃນເວລາຈັດກຸ່ມສົນທະນານັ້ນ, ບັນດາຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມສົນທະນາ ໄດ້ປະສົບກັບ ທ່າອ່ຽງທົ່ວໄປຂອງ ຄວາມສາມາດ ຄ້ຳປະກັນສະບຽງອາຫານ ເຖິງ ຄວາມບໍ່ສາມາດ ໃນການຄ້ຳປະກັນ ສະບຽງອາຫານ ໃນລະດັບໜ້ອຍ ເຊິ່ງມີບາງກໍລະນີທີ່ ບໍ່ສາມາດ ຄ້ຳປະກັນ ສະບຽງອາຫານ ໃນລະດັບກາງ ແລະ ມີໜ້ອຍກວ່າ 10 ສ່ວນຮ້ອຍ ທີ່ລາຍງານວ່າ ບໍ່ສາມາດ ຄ້ຳປະກັນ ສະບຽງອາຫານ ໃນລະດັບຮຸນແຮງ (ເບິ່ງຕາມ ຕາຕະລາງ 29). ອັດຕາສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງການສົນທະນາ

<sup>44</sup> ອົງການອາຫານໂລກ, ບົດລາຍງານ ການປະເມີນຜົນລະອຽດ ກ່ຽວກັບ ການຄ້ຳປະກັນສະບຽງອາຫານ ສຳລັບ ປີ 2015-16, ຂຽນຂຶ້ນໃນປີ 2017.

ກຸ່ມ ລາຍງານໃຫ້ຮູ້ກ່ຽວກັບ ການຮັບເອົາ ຍຸດທະສາດຮັບມື ທີ່ບໍ່ຫຍຸ້ງຍາກ (ເຊັ່ນ: ການຍື່ມອາຫານ ຫຼື ການກິນອາຫານ ລາຄາບໍ່ແພງ), ແຕ່ບາງຄົວເຮືອນ ໄດ້ຈຳກັດ ຂະໜາດອາຫານລົງ ແລະ ຜູ້ໃຫຍ່ ໃນແຂວງຄຳມ່ວນ ແລະ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ຈຳກັດການບໍລິໂພກຂອງພວກເຂົາ ເພື່ອໃຫ້ເດັກໄດ້ກິນ ຫຼື ຫຼຸດຈຳນວນຄາບອາຫານຕໍ່ວັນລົງ (ເບິ່ງຕາມ ຕາຕະລາງ 30).

ຕາຕະລາງ 29: ຄົວເຮືອນທີ່ປະສົບກັບ ຄວາມບໍ່ສາມາດຄ້ຳປະກັນ ສະບຽງອາຫານ, ຈັດຕາມແຂວງ

ແຂວງ	ລະດັບຂອງຄວາມບໍ່ສາມາດ ຄ້ຳປະກັນ ສະບຽງອາຫານ ໃນຄົວເຮືອນ (ອັດຕາສ່ວນຮ້ອຍ)				ຈຳນວນກຸ່ມສົນທະນາ
	ບໍ່ມີ	ໜ້ອຍ	ບານກາງ	ຮຸນແຮງ	
ຫຼວງພະບາງ	39	50	6	6	18
ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ	48	38	5	10	21
ຄຳມ່ວນ	52	43	0	5	21
ສະຫວັນນະເຂດ	--	--	--	--	--
ຈຳປາສັກ	8	92	0	0	12
<b>ລວມ</b>	<b>37</b>	<b>53</b>	<b>5</b>	<b>5</b>	<b>59</b>

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ຂໍ້ມູນໄດ້ມາຈາກ ການຈັດກຸ່ມສົນທະນາ.  
 ໝາຍເຫດ: ຂໍ້ມູນສຳລັບແຂວງສະຫວັນນະເຂດ ແມ່ນບໍ່ຖືກຕ້ອງ ຍ້ອນຂໍ້ຜິດພາດໃນເວລາເກັບຂໍ້ມູນ.

ຕາຕະລາງ 30: ຄົວເຮືອນ ທີ່ຮັບເອົາ ຍຸດທະສາດຮັບມື ເພື່ອເອົາຊະນະ ການຂາດເຂີນອາຫານ, ຈັດຕາມແຂວງ

ແຂວງ	ຄົວເຮືອນ ທີ່ຮັບເອົາຍຸດທະສາດຕ່າງໆ (ອັດຕາສ່ວນຮ້ອຍ)						
	ຍື່ມອາຫານ ກິນອາຫານ ທີ່ ບໍ່ມັກບານໃດ ແຕ່ວ່າ ລາຄາ ບໍ່ແພງ		ຫຼື ອາໄສ ການຊ່ວຍ ເຫຼືອຈາກ ໜູ່ເພື່ອນ/ພີ່ນ້ອງ	ຈຳກັດ ປະລິມານ ອາຫານ ໃນແຕ່ ລະຄາບ	ຜູ້ໃຫຍ່ ຈຳ ກັດ ການ ບໍລິໂພກ ເພື່ອໃຫ້ ເດັກໄດ້ກິນ	ຫຼຸດຈຳ ນວນຄາບ ອາຫານຕໍ່ ວັນລົງ	ຈຳນວນ ກຸ່ມ ສົນທະນາ
ຫຼວງພະບາງ	24	24	0	6	6	17	
ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ	25	13	0	0	0	8	
ຄຳມ່ວນ	33	24	10	14	10	21	
ສາລະວັນ	--	--	--	--	--	--	
ຈຳປາສັກ	0	33	0	0	0	12	
<b>ລວມ</b>	<b>32</b>	<b>29</b>	<b>9</b>	<b>13</b>	<b>5</b>	<b>58</b>	

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ຂໍ້ມູນໄດ້ມາຈາກ ການຈັດກຸ່ມສົນທະນາ ແລະ ອີງຕາມ ດັດສະນີຍຸດທະສາດຮັບມື (RCSI).  
 ໝາຍເຫດ: ຂໍ້ມູນສຳລັບແຂວງສະຫວັນນະເຂດ ແມ່ນບໍ່ຖືກຕ້ອງ ຍ້ອນຂໍ້ຜິດພາດໃນເວລາເກັບຂໍ້ມູນ.



ການຍືມເງິນ ແມ່ນເປັນຍຸດທະສາດຮັບມື ທີ່ພົບເຫັນຫຼາຍ. ຕາມການລາຍງານ ໃຫ້ຮູ້ວ່າ ຫຼືຄ້າງຈ່າຍ ແມ່ນ ຍັງຢູ່ໃນລະດັບປົກກະຕິ ໃນເວລານີ້ຂອງປີ ສໍາລັບຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມສົນທະນາກຸ່ມ 70 ສ່ວນຮ້ອຍ. ສ່ວນຫຼາຍແລ້ວ , ເງິນທີ່ກູ້ຍືມມານັ້ນ ແມ່ນເພື່ອຊື້ເຄື່ອງປູກ (73 ສ່ວນຮ້ອຍ), ສໍາລັບ ການລົງທຶນ (53 ສ່ວນຮ້ອຍ), ສໍາລັບ ລາຍຈ່າຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບສຸຂະພາບ (39 ສ່ວນຮ້ອຍ) ແລະ ສໍາລັບການຮຽນ (37 ສ່ວນຮ້ອຍ). ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ສົນທະນາກຸ່ມ ປະມານ ສອງສ່ວນສາມ (65 ສ່ວນຮ້ອຍ) ກັງວົນໃຈວ່າ ລະດັບຫຼືສິນ ທີ່ພວກເຂົາໄດ້ຍືມມາ ແລ້ວນັ້ນ ຈະກະທົບກັບ ຄວາມສາມາດຂອງພວກເຂົາ ໃນການກູ້ຍືມໃນອະນາຄົດ, ສ່ວນ 59 ສ່ວນຮ້ອຍ ກັງວົນໃຈວ່າ ພວກເຂົາຈະບໍ່ສາມາດ ກູ້ຍືມເງິນໄດ້ອີກ ຍ້ອນວ່າພວກເຂົາບໍ່ສາມາດຈ່າຍຄືນ ຫຼືຄ້າງຄ້າງ ຫຼັງ ຈາກລະດູຜົນນີ້ ເຊິ່ງຈະກະທົບກັບ ຜົນຜະລິດກະສິກໍາ ຂອງພວກເຂົາ ໃນອະນາຄົດ.

ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມສົນທະນາກຸ່ມ ປະມານ 82 ສ່ວນຮ້ອຍ ສະແດງອອກໃຫ້ເຫັນເຖິງ ຄວາມກັງວົນໃຈ ກ່ຽວກັບ ການຂາດເຂີນລາຍຮັບຄອບຄົວ ເຊິ່ງເປັນຜົນມາຈາກ ນໍ້າຖ້ວມຄັ້ງນີ້ ແລະ 89 ສ່ວນຮ້ອຍ ໄດ້ລາຍງານໃຫ້ຮູ້ ວ່າ ການເຮັດນາ ບໍ່ແມ່ນພຽງແຕ່ ແຫຼ່ງລາຍຮັບດຽວຂອງພວກເຂົາ. ໃນການສົນທະນາກຸ່ມນັ້ນ, 90 ສ່ວນ ຮ້ອຍ ເວົ້າວ່າ ການອົບພະຍົກຕາມລະດູການ ເພື່ອຊອກວຽກ ແມ່ນເປັນການປະຕິບັດທົ່ວໄປ.<sup>45</sup> ເຖິງຢ່າງນັ້ນ ກໍ່ຕາມ, 62 ສ່ວນຮ້ອຍ ລະບຸໃຫ້ຮູ້ເຖິງ ແຜນອົບພະຍົກ ທີ່ຫຼາຍກວ່າປົກກະຕິ ໃນປີນີ້ ຍ້ອນບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນ ຕອບແທນ ຈາກການປູກພືດ ແລະ ຍ້ອນສູນເສຍລາຍຮັບ.

ຍັງຕ້ອງໄດ້ເບິ່ງອີກວ່າ ແຮງງານທີ່ມີເພີ່ມຂຶ້ນ ຍ້ອນກະສິກຸອນ ຜູ້ທີ່ບໍ່ມີພືດຜົນໃຫ້ເກັບກ່ຽວນັ້ນ ຈະເຮັດໃຫ້ ຄ່າແຮງງານ ຫຼຸດລົງຫຼືບໍ່ ໃນຂົງເຂດ ແລະ ຂະແໜງການ ທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບໂດຍກົງ ຈາກນໍ້າຖ້ວມ ໃນປະ ເທດນີ້ ແລະ ຈະມີຜົນກະທົບຫຼືບໍ່ ກັບເສດຖະກິດຂອງຄົວເຮືອນ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ຜົນກະທົບທາງສັງຄົມ ທີ່ ເກີດຈາກ ນໍ້າຖ້ວມ ບາກົດວ່າ ຢູ່ໃນລະດັບ ທີ່ສາມາດ ຈັດການໄດ້ ກໍ່ຕາມ ແຕ່ວ່າ ການປ່ຽນແປງທາງດ້ານ ລາຍຮັບຄົວເຮືອນ (ແລະຫຼືສິນ), ການຄ້າປະກັນສະບຽງອາຫານ ແລະ ໂພຊະນາການ ໃນລະດັບການຮັບມື ໃນປະຈຸບັນ ແລະ ຄວາມບໍ່ສາມາດຄ້າປະກັນສະບຽງອາຫານ ຄວນໄດ້ຮັບການຕິດຕາມຢ່າງລະມັດລະວັງ ໃນ ໄລຍະ 6 ເດືອນຕໍ່ໄປ ຈົນກວ່າວ່າ ຄົວເຮືອນຕ່າງໆ ສໍາເລັດການເກັບກ່ຽວຄັ້ງຕໍ່ໄປ ເພື່ອປ້ອງກັນ ບໍ່ໃຫ້ຊີວິດ ການເປັນຢູ່ ໜັກໜ່ວງຂຶ້ນ ແລະ ເພີ່ມລະດັບຄວາມທຸກຍາກ.

### ຍຸດທະສາດຜື່ນຟູ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການ ສໍາລັບຂະແໜງກະສິກໍາ

ຂະແໜງກະສິກໍາ ໄດ້ຖືກກະທົບຫຼາຍຈາກ ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍໃນລະບົບການຜະລິດ ໃນ 5 ຂະແໜງການຍ່ອຍ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ມີຄວາມຕ້ອງການຊ່ວຍເຫຼືອໃນທັນທີ ສໍາລັບ ການຜະລິດພືດລະດູແລ້ງ , ແຕ່ວ່າ ວິທີການໄລຍະກາງ ແລະ ໄລຍະຍາວ ຢ່າງເປັນລະບົບ ຕ້ອງພິຈາລະນາເຖິງ ຄວາມສ່ຽງໄພຂອງ ຄົວ

<sup>45</sup> ການອົບພະຍົກຂອງແຮງງານສ່ວນຫຼາຍ ແມ່ນຢູ່ພາຍໃນ ສປປ ລາວ (79 ສ່ວນຮ້ອຍ) ເຊິ່ງປະເທດໄທ ແມ່ນເປັນ ທາງເລືອກທີສອງ (59 ສ່ວນຮ້ອຍ) ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ໄປບັນດາແຂວງພາກກາງ ແລະ ພາກໃຕ້. ວຽກທີ່ນິຍົມກັນຫຼາຍທີ່ ສຸດ ແມ່ນວຽກກໍ່ສ້າງ (73 ສ່ວນຮ້ອຍ) ແລະ ອຸດສາຫະກໍາ (65 ສ່ວນຮ້ອຍ) ເຊິ່ງຄ່າແຮງງານສະເລ່ຍ ແມ່ນຢູ່ປະມານ 56,000–65,000 ກີບຕໍ່ວັນ ແລະ ສູງກວ່ານີ້ ໃນເວລາເຮັດວຽກຢູ່ຕ່າງປະເທດ.

ເຮືອນກະສິກອນ, ລະບົບກະສິກໍາ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງເຂດກັ້ນນໍ້າ. ຕາຕະລາງ 31 ສະຫຼຸບຫຍໍ້ກ່ຽວກັບ ຄວາມຕ້ອງການເພື່ອຟື້ນຟູ ເຊິ່ງໄດ້ອະທິບາຍລະອຽດ ໃນຂ້າງລຸ່ມນີ້.

*ຄວາມຕ້ອງການຟື້ນຟູ ໄລຍະສັ້ນ (1 ປີ)*

ບູລິມະສິດ ໃນໄລຍະສັ້ນ ແມ່ນການປ້ອງກັນ ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ ອາຫານຂອງຄົວເຮືອນ ປະມານ 128.890 ຄົວເຮືອນ (745.681 ຄົນ) ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກນໍ້າຖ້ວມນັ້ນ ຂາດເຂີນ ໂດຍເອົາໃຈໃສ່ເປັນພິເສດ ສໍາລັບຄົວເຮືອນທຸກຍາກ ແລະ ມີຄວາມສ່ຽງ ເຊິ່ງຄາດຄະເນວ່າມີ 10-20 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງຈໍານວນປະຊາກອນ ເຂັ້ມກັບແຕ່ລະແຂວງ). ໃນນີ້ ຄວນລວມເຖິງ ແຮງງານທີ່ບໍ່ມີດິນ ຜູ້ທີ່ອາດຈະບໍ່ໄດ້ສູນເສຍ ຊັບສິນ ຫຼື ຜົນຜະລິດ ໃນເວລານໍ້າຖ້ວມ ແຕ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກ ການສູນເສຍໂອກາດເຮັດວຽກ ແລະ ສູນເສຍລາຍຮັບ ຈາກເນື້ອທີ່ນາຂອງເຈົ້າຂອງດິນ ຖືກທໍາລາຍ. ການຊ່ວຍເຫຼືອເງິນສົດ ເພື່ອຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານອາຫານ ໃຫ້ຄົວເຮືອນທີ່ມີຄວາມສ່ຽງເປັນເວລາ 6 ເດືອນ ຈົນກວ່າຈະຮອດ ລະດູເກັບກ່ຽວ ໃນເດືອນເມສາ 2019 ອາດເປັນການເພີ່ມກໍາລັງຊື້ ແລະ ຮັບປະກັນ ດ້ານໂພຊະນາການທີ່ຈໍາເປັນ ສໍາລັບ ສະມາຊິກໃນຄົວເຮືອນ ແລະ ບົກບ້ອງ ຊັບສິນທີ່ຍັງເຫຼືອຢູ່, ບົດຮຽນ ແລະ ເພື່ອໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບ ແຜນການໄລຍະກາງ ແລະ ໄລຍະຍາວ ເພື່ອປັບປຸງ ຕາໜ່າງຄວາມປອດໄພຂອງສັງຄົມນັ້ນ ຄວນບັນທຶກໄວ້ຢູ່ ກົມສັງຄົມສັງເຄາະ, ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ.

ບັດໄຈນໍາເຂົ້າສູ່ການບຸກພືດລະດູແລ້ງ ແລະ ການຊ່ວຍເຫຼືອ ຄວນຈັດຫາໃຫ້ ຄົວເຮືອນກະສິກອນ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຢ່າງໜ້ອຍ ຈົນຮອດການບຸກຜັງ ສ່ຽງລັບ ລະດູເກັບກ່ຽວຕໍ່ໄປ ໃນລະດູແລ້ງ ຫຼື ລະດູຝົນ ເຊິ່ງຂຶ້ນກັບວ່າ ຊຸມຊົນ ແລະ ຄົວເຮືອນນັ້ນ ບຸກພືດໃຊ້ນໍ້າຝົນ ຫຼື ບຸກພືດໃຊ້ນໍ້າຊົນລະປະທານ. ການສະໜອງແນວພັນ ແລະ ບຸ້ຍ ໃຫ້ທັນເວລານັ້ນ ແມ່ນຈໍາເປັນ ສໍາລັບ ລະດູແລ້ງ 2018-2019 ເຊິ່ງກໍາລັງຈະເລີ່ມຂຶ້ນ ໃນໄວງນີ້. ນອກຈາກນັ້ນແລ້ວ, ຄົວເຮືອນທີ່ມີດິນໜ້ອຍ ແລະ ຄົວເຮືອນທີ່ບໍ່ມີດິນ ຄວນໄດ້ຮັບ ເຄື່ອງປູກຜັກ ເພື່ອສົ່ງເສີມການຜະລິດອາຫານ ແລະ ເຂົ້າເຖິງອາຫານໄດ້ຫຼາກຫຼາຍ. ຄວນພິຈາລະນາ ໃຫ້ຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອ ເພື່ອຄຸ້ມຄອງຫຼັກສິນຄົວເຮືອນ ແລະ ຄວາມສາມາດໃນການຈໍາລຶກ ເງິນກູ້ຢືມຄ້າງຈ່າຍ.

ຂະແໜງສັດລ້ຽງ ຄວນໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອທັນທີ ສໍາລັບ ອາຫານສັດ ແລະ ອາຫານເສີມ ໃນເພື່ອທີ່ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ເປັນເວລາຢ່າງໜ້ອຍ 6 ເດືອນ ຈົນຮອດລະດູເກັບກ່ຽວຕໍ່ໄປ (ໃນເພື່ອທີ່ມີນໍ້າຊົນລະປະທານ) ຫຼື ຈົນຮອດລະດູຝົນ ທີ່ສາມາດມີອາຫານສັດເກີດໃໝ່ ຕາມທໍາມະຊາດ. ການເບິ່ງແຍງຂອງສັດຕະວະແພດ ແລະ ການບໍລິການສັກຢາປ້ອງກັນພະຍາດ ຄວນຈັດຂຶ້ນໃນທັນທີເຊິ່ງກັນ ເພື່ອປ້ອງກັນ ການສູນເສຍເພີ່ມຕື່ມ ຈາກສັດເຈັບປ່ວຍ ແລະ ສັດຕາຍ. ສັດປີກທີ່ສູນຫາຍໄປນັ້ນ ສາມາດປ່ຽນແທນໃຫ້ໄດ້ ໃນການຟື້ນຟູ ໄລຍະສັ້ນ ພ້ອມທັງໃຫ້ອາຫານ ແລະ ໃຫ້ບໍລິການສັກຢາປ້ອງກັນພະຍາດ.

ໃນລັກສະນະດຽວກັນນັ້ນ, ການຊ່ວຍເຫຼືອໃຫ້ ຂະແໜງການປະມົງ ແລະ ສັດນໍ້າ ຄວນພິຈາລະນາ ສະໜອງລູກປາ ເພື່ອປ່ຽນແທນລູກປາທີ່ເສຍໄປ ແລະ ສະໜອງອາຫານເພື່ອລ້ຽງປາໃນໜອງປາ. ໃນບາງຈຸດ ທີ່ນໍ້າຖ້ວມ ໄດ້ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍ ໃຫ້ໜອງປາ ຄວນໃຫ້ຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອ ເພື່ອສ້ອມແປງໂຄງລ່າງເຫຼົ່ານີ້ ຜ່ານທາງແຜນງານໃດໜຶ່ງຂອງລັດ ຫຼື ຜ່ານທາງອົງປະກອບຂອງ ຕາໜ່າງຄວາມປອດໄພ, ການອອກແບບ

ກໍ່ສ້າງ ໃນຂະແໜງການປະມົງນັ້ນ ຄວນໃຫ້ທົນທານຕໍ່ນໍ້າຖ້ວມ ໄດ້ຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ເປັນໄປຕາມຫຼັກການ ການ "ສ້າງຄືນໃໝ່ໃຫ້ດີກວ່າເກົ່າ".

ການລົງທຶນ ໃນການຟື້ນຟູ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານດ້ານລະບະທານ ແມ່ນມີຄວາມສໍາຄັນ ໂດຍຕ້ອງນໍາໃຊ້ ວິທີ ການລະອຽດ ເພື່ອຮັບປະກັນ ຄວາມທົນທານ ແລະ ການບັບຕົວຮັບມືກັບໄພພິບັດທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນໃນ ອະນາຄົດ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ບູລິມະສິດຂອງການສ້ອມແປງ ແລະ ການຟື້ນຟູລະບະທານ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນ ກະທົບ ໃຫ້ທັນກັບເວລາ ເພື່ອຫຼີກເວັ້ນ ການສູນເສຍເພີ່ມຕື່ມ ຈາກ ການປູກຝັງໃນລະດູແລ້ງນັ້ນ ໃນບາງ ຄັ້ງ ກໍ່ຂັດກັບ ການທົບທວນແບບກໍ່ສ້າງ ຢ່າງລະອຽດ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ ລະບົບລະບະທານ ມີຄວາມທົນທານ ຫຼາຍຂຶ້ນ. ສະນັ້ນ, ຈຶ່ງແນະນໍາໃຫ້ ດໍາເນີນການປະເມີນຜົນດ້ານວິຊາການ ທີ່ລະອຽດຫຼາຍກວ່າ ເພື່ອຊອກຫາ ຄວາມເສຍຫາຍ ໃຫ້ເຈາະຈົງ ແລະ ເພື່ອປັບປຸງ ການຄາດຄະເນ ມູນຄ່າສ້ອມແປງ ແລະ ປັບປຸງ ລະບົບ ລະບະທານ ເນື່ອງຈາກວ່າ ວຽກດັ່ງກ່າວມານີ້ ມີຂະໜາດໃຫຍ່ ສະນັ້ນ ມູນຄ່າຂອງລະບະທານ ແລະ ອົງປະກອບເພື່ອການຟື້ນຟູ ຈຶ່ງກໍານົດຢູ່ໃນຄວາມຕ້ອງການເພື່ອການຟື້ນຟູ ໄລຍະສັ້ນ ແລະ ໄລຍະກາງ.

*ຄວາມຕ້ອງການຟື້ນຟູ ໄລຍະກາງ (2 ປີ)*

ໃນໄລຍະກາງ, ລະບົບຜະລິດກະສິກໍາ ຈະຕ້ອງການ ການຊ່ວຍເຫຼືອເພີ່ມຕື່ມ ເພື່ອຟື້ນຟູໃຫ້ໄດ້ຕັ້ງແຕ່ ແລະ ເພື່ອສ້າງຄືນໃຫ້ດີກວ່າເກົ່າ, ປັດໄຈນໍາເຂົ້າປູກຝັງເພີ່ມຕື່ມ ສໍາລັບ ລະດູຝົນປີ 2019 ແລະ ລະດູແລ້ງປີ 2019-2020 ຈໍາເປັນຈະຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາໃຫ້ ພື້ນທີ່ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຫຼາຍສຸດ ຍ້ອນມີຄວາມແຕກຕ່າງ ທາງດ້ານວິທີການປູກຝັງ ແລະ ທາງເລືອກຂອງຊະນິດແນວພັນ. ຍ້ອນມີຄວາມແຕກຕ່າງເລົ່ານີ້, ການຊ່ວຍ ເຫຼືອ ຄວນພິຈາລະນາໃຫ້ຫຼາຍລະດູ ເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ ຂະແໜງການປູກຝັງນີ້ ກັບຄືນມາເປັນບົກກະຕິ.

ການປ່ຽນແທນ ສັດຄ້ຽວເອື້ອງ ຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດໃຫຍ່ ຄວນພິຈາລະນາ ສະໜອງໃຫ້ ຫຼັງຈາກທີ່ ທົ່ງຫຍ້າລ້ຽງສັດ ພື້ນກັບຄືນເຕັມທີ່ແລ້ວ ໃນລະດູຝົນປີ 2019. ຖ້າດີແທ້, ການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ການປູກ ອາຫານ ສັດ ສາມາດໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ ໃນລະດູຝົນຕໍ່ໄປ ເພື່ອສ້າງອາຫານສັດ ໃຫ້ໄດ້ດີກວ່າເກົ່າ ເຊິ່ງຮວມທັງ ການ ປັບປຸງ ການເກັບມ້ຽນ ແລະ ການຈັດການ ຫຍ້າອາຫານສັດ ຫຼັງລະດູເກັບກ່ຽວ. ການຟື້ນຟູ ແລະ ສ້ອມແປງ ລະບົບລະບະທານ ຈະສືບຕໍ່ ໃນໄລຍະກາງນີ້.

ໃນໄລຍະນີ້ ຄວນຊອກຫາ ແລະ ສຶກສາກ່ຽວກັບ ການຄຸ້ມຄອງເຂດສັນບັນນໍາ ທີ່ດີກວ່າເກົ່າ ແລະ ນໍາໃຊ້ວິທີ ການບັບຕົວ ຂອງລະບົບກະສິກໍາ ໂດຍການສຶກສາຄວາມເປັນໄປໄດ້, ພັດທະນາຍຸດທະສາດ, ໂຄງການທົດລອງ ແລະ ຂະຫຍາຍອອກໄປ ໃນເວລາຕໍ່ມາ. ຄວນສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ໃຫ້ການສົ່ງເສີມ ລະບົບປັບປຸງສັງຄົມ ແລະ ວິທີການຂອງ ຕາໜ່າງຄວາມປອດໄພ ເຊິ່ງຮວມທັງ ປະກັນໄພດ້ານກະສິກໍາ ແລະ ປັບປຸງ ການຄ້າ ປະກັນສະບຽງອາຫານ ແລະ ລະບົບແຈ້ງເຕືອນໄພລ່ວງໜ້າ ກ່ຽວກັບໄພພິບັດທາງສະພາບອາກາດ. ເນື່ອງ ຈາກວ່າ ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ໃນຂະແໜງກະສິກໍາ ມີຂະໜາດໃຫຍ່. ສະນັ້ນ, ລະບົບສະຖິຕິ ກະສິກໍາ ແລະ ລະບົບວາຍງານຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍເປັນປະຈໍານັ້ນ ຄວນໄດ້ຮັບການທວນຄືນ ແລະ ພິຈາລະນາຄືນໃໝ່ເພື່ອປັບປຸງຂັ້ນຕອນການດັດສິນໃຈ ໃນຂະແໜງການນີ້.

*ຄວາມຕ້ອງການຟື້ນຟູ ໄລຍະຍາວ (2 ເຖິງ 5 ປີ)*

ການຝຶນຝູ້ໄລຍະຍາວນັ້ນ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ນຳໃຊ້ ນະໂຍບາຍ ແລະ ລະບົບໃດໜຶ່ງ ທີ່ເປັນການສ້າງຄືນໃໝ່ໃຫ້ ດີກວ່າເກົ່າ ແລະ ສະ ໜັບສະໜູນ ລະບົບຂະແໜງການກະສິກຳ ໃຫ້ມີຄວາມສາມາດປັບຕົວກັບສະພາບ ດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ໄພພິບັດ ໄດ້ຫຼາຍຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ, ການທົບທວນ ແລະ ການສຶກສາຄວາມເປັນໄປໄດ້ ທີ່ດຳ າເນີນຂຶ້ນ ໃນວຽກງານຝຶນຝູ້ໄລຍະກາງ ມາຮອດປັດຈຸບັນ ແມ່ນສາມາດຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ຂະຫຍາຍໄດ້. ຜົນສຳເລັດຂອງ ຍຸດທະສາດພັດທະນາກະສິກຳ ປີ 2025 ແລະ ວິໄສທັດ ປີ 2030 ຄວນໄດ້ຮັບການສະໜັບ ສະໜູນ ໂດຍການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງເພີ່ມຕື່ມ ໃຫ້ການຜະລິດ ແລະ ການປັບຕົວຂອງ ລະບົບກະສິກຳ ໃນ ສປປ ລາວ.

ຕາຕະລາງ 31: ຄວາມຕ້ອງການ ສຳລັບ ການຝຶນຝູ້ ແລະ ບົວແບງຄືນໃໝ່ ໃນຂະແໜງກະສິກຳ, ລັດ ຕາມຂະແໜງການຍ່ອຍ

ໄລຍະສັ້ນ (1 ປີ)			
ຂະແໜງ ການຍ່ອຍ	ບຸລິມະສິດຂອງການຝຶນຝູ້	ມູນຄ່າ (ຕື້ກີບ)	ພາກສ່ວນ ຮັບຜິດຊອບ
ພືດ	ສະໜອງບັດໄຈນຳເຂົ້າເຮັດກະສິກຳ ສຳລັບ ການປູກພືດ ໃນລະດູແລ້ງ ແລະ ລະດູຜົນທີ່ຈະມາເຖິງ.	35,9	ກົມປູກຝັງ/ ພະແນກ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແຂວງ/ ຫ້ອງ ການ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ເມືອງ
ການປະມົງ	ສະໜອງລູກປາ ແລະ ບັດໄຈນຳເຂົ້າເພື່ອການລ້ຽງປາ, ແລະ ແຜນງານຝຶນຝູ້ບາງອັນ.	42,4	ກົມລ້ຽງສັດ ແລະ ການ ປະມົງ /ພະ ແນກ ກະສິ ກຳ ແລະ ປ່າ ໄມ້ແຂວງ/ ຫ້ອງ ການ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ເມືອງ
ສັດລ້ຽງ	ສະໜອງອາຫານສັດເພີ່ມຕື່ມ ແລະ ໃຫ້ບໍລິການສັດຕະວະ ແພດ ເພື່ອປົກປ້ອງສັດທີ່ມີຊີວິດລອດ. ສະໜອງສັດປີກ ເພື່ອປ່ຽນແທນ ສັດປີກທີ່ເສຍໄປ, ພ້ອມທັງ ສະໜອງຫາ ຫານສັດ ແລະ ໃຫ້ບໍລິການສັກຢາປ້ອງກັນພະຍາດ.	2,9	ກົມສັດລ້ຽງ ແລະ ການ ປະມົງ /ພະ ແນກ ກະສິ ກຳ ແລະ ປ່າ

			ໄມ້ແຂອງ/ ຫ້ອງ ການ ກະສິກໍາ ແລະ ບໍ່າໄມ້ ເມືອງ
ບໍ່າໄມ້	ບໍ່ກ່ຽວຂ້ອງ		
ຊົນລະປະທານ	ພື້ນຜູ້ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ຊົນລະປະທານ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນ ກະທົບ (ຫົວງານ ແລະ ຄອງສົ່ງນໍ້າ)	34,0	ກົມບູກຜັງ/ ພະແນກ ກະສິກໍາ ແລະ ບໍ່າໄມ້ ແຂອງ/ ຫ້ອງ ການ ກະສິກໍາ ແລະ ບໍ່າໄມ້ ເມືອງ
ຊ່ວຍເຫຼືອ ອາຫານ (ເງິນສົດ)	ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອເປັນອາຫານ ໃນທັນທີ ເປັນເວລາ 6 ເດືອນ ຈົນກວ່າຈະຮອດລະດູເກັບກ່ຽວຄັ້ງຕໍ່ໄປ ໃນເດືອນ ເມສາ 2019 ເພື່ອຫຼີກເວັ້ນບໍ່ໃຫ້ ສະພາບການ ດ້ານ ອາຫານ ແລະ ດ້ານໂພຊະນາການ ໜັກໜ່ວງໄປກວ່າເກົ່າ ໃນກຸ່ມປະຊາຊາກອນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ.	116,3	
<b>ລວມໄລຍະສັ້ນ</b>		<b>231,5</b>	
<b>ໄລຍະກາງ (2 ປີ)</b>			
ພຶດ	ສະໜອງບັດໄຈນໍາເຂົ້າເຮັດກະສິກໍາ ສໍາລັບ ການບູກພຶດ ໃນລະດູຜົນ.	20,6	ກົມບູກຜັງ/ ພະແນກ ກະສິກໍາ ແລະ ບໍ່າໄມ້ ແຂອງ/ ຫ້ອງ ການ ກະສິກໍາ ແລະ ບໍ່າໄມ້ ເມືອງ
ການປະມົງ	ບໍ່ກ່ຽວຂ້ອງ		
ສັດລ້ຽງ	ການປ່ຽນແທນ ສັດຄັ້ງວຽງຂ້ອງ ຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດ ໃຫຍ່ ທີ່ໄດ້ສູນເສຍໄປນັ້ນ ເຊິ່ງຮວມທັງ ອາຫານສັດ ແລະ ການບໍລິການ ສັດຢາບ້ອງກັນພະຍາດ. ດໍາເນີນການ ຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຜະລິດ ອາຫານສັດ ເຊິ່ງຮວມທັງ ການ ເກັບມ້ຽນ ແລະ ການຈັດການອາຫານສັດ ຫຼັງລະດູເກັບ ກ່ຽວ ໃຫ້ໄດ້ດີກວ່າເກົ່າ.	60,2	ກົມລ້ຽງສັດ ແລະ ການ ປະມົງ /ພະ ແນກ ກະສິ ກໍາ ແລະ ບໍ່າ ໄມ້ແຂອງ/ ຫ້ອງ ການ

			ກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ເມືອງ
ປ່າໄມ້	ບໍ່ກ່ຽວຂ້ອງ		
ຊົນລະປະທານ	ຜື້ນຜູ້ໂຄງລ່າງຜື້ນຖານ ຊົນລະປະທານ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນ ກະທົບ (ຫົວງານ ແລະ ຄອງສົ່ງນໍ້າ), ແລະ ທົບທວນຄືນ ລະບົບ ແລະ ວິທີການ ຄຸ້ມຄອງ ເຂດສັນບັນນໍ້າ.	16,2	ກົມປູກຝັງ/ ພະແນກ ກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ແຂວງ/ ຫ້ອງ ການ ກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ເມືອງ
ລະບົບແຈ້ງ ເຕືອນລ່ວງ ໜ້າ	ອອກແບບ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ລະບົບຕິດຕາມ ອາຫານ ແລະ ໂພຊະນາການ ເປັນປະຈຳ ແລະ ລະບົບລາຍ ງານ ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ທີ່ກ່ຽວກັບກັບ ໄພພິບັດທາງສະພາບອາກາດ.	ຍັງບໍ່ທັນຮູ້	ກົມອຸຕຸ ນິຍົມ ແລະ ອຸທິກກະສາ ດ/ ກະຊວງ ຊັບພະຍາກ ອນທຳມະ ຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດ ລ້ອມ/ ຄະນະ ກຳມະການ ປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບ ຄຸມ ໄພພິບັດ ແຫ່ງຊາດ/ ກົມສັງຄົມ ສົງເຄາະ
ລະບົບປົກ ປ້ອງສັງຄົມ	ທວນຄືນ ລະບົບ/ນະໂຍບາຍປົກປ້ອງສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ແລະ ສ້າງຕັ້ງ ອົງປະກອບ ຕອບໂຕ້ໄພພິບັດ ແລະ ຂັ້ນ ຕອນປະຕິບັດງານ.	ຍັງບໍ່ທັນຮູ້	ກະຊວງ ແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີ ການ ສັງຄົມ/ ກະຊວງກະສິ ກໍາ ແລະ ປ່າ ໄມ້
ສະຖິຕິກະສິ ກໍາ	ທວນຄືນ ແລະ ອອກແບບ ລະບົບສະຖິຕິກະສິກໍາທີ່ເໝາະ ສົມ ເຊິ່ງຮວມທັງ ການລາຍງານ ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ	ຍັງບໍ່ທັນຮູ້	ກະຊວງກະສິ ກໍາ ແລະ ປ່າ ໄມ້

	ການສູນເສຍ ເປັນປະຈຳ ສຳລັບທຸກໆຂະແໜງການກະສິກຳ ເພື່ອບັບປຸງ ການບັບຕົວ ແລະ ການປ້ອງກັນໄພພິບັດ.		ໄມ້/ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ
<b>ລວມໄລຍະສັ້ນ</b>		<b>97,0</b>	
<b>ໄລຍະຍາວ (2 ເຖິງ 5 ປີ)</b>			
ພືດ	ບໍ່ກ່ຽວຂ້ອງ	-	
ການປະມົງ	ບໍ່ກ່ຽວຂ້ອງ	-	
ສັດລ້ຽງ	ບໍ່ກ່ຽວຂ້ອງ	-	
ສັດປີກ	ບໍ່ກ່ຽວຂ້ອງ	-	
ຊົນລະປະທານ	ພື້ນຜູ້ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ຊົນລະປະທານ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ (ຫົວງານ ແລະ ຄອງສົ່ງນໍ້າ).	28,8	ກົມປູກຝັງ/ ພະແນກກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແຂວງ/ຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ
ຂະແໜງກະສິກຳໂດຍລວມ	ພິຈາລະນາກ່ຽວກັບ ການບັບຕົວເຂົ້າກັບ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ສ້າງຄວາມສາມາດໃນການບັບຕົວ ຂອງຂະແໜງກະສິກຳ ໂດຍການສະໜັບສະໜູນ ໃຫ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຍຸດທະສາດພັດທະນາກະສິກຳ ປີ 2025 ແລະ ວິໄສທັດ ປີ 2030.		ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້
<b>ລວມໄລຍະຍາວ</b>		<b>28,8</b>	
<b>ລວມທັງໝົດ</b>		<b>357,30</b>	

ໝາຍເຫດ: DOA= ກົມປູກຝັງ (ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້), PAFO = ພະແນກກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແຂວງ; DAFO = ຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ; DLF = ກົມລ້ຽງສັດ ແລະ ການປະມົງ (ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້); DOI = ກົມຊົນລະປະທານ; DMH = ກົມອຸຕຸນິຍົມ ແລະ ອຸທິກກະສາດ; MONRE = ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ; NDPCC = ຄະນະກຳມະການ ປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມ ໄພພິບັດແຫ່ງຊາດ; DSW = ກົມສັງຄົມສົງເຄາະ; LSB = ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ; MAF = ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້; MLSW = ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ.

**ວິທີການ ສຳລັບ ຂະແໜງກະສິກຳ**

ຄະນະວິຊາການຝ່າຍກະສິກຳ ສຳລັບ ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການ ຫຼັງໄພພິບັດ ໃນຄັ້ງນີ້ ປະກອບດ້ວຍ ພະນັກງານຂອງ ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້, ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ, ອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດ, ອົງການຮ່ວມມືສາກົນ ປະເທດອື່ນໆ, ອົງການອາຫານໂລກ, ແລະ ອົງການສຸພານິມິດສາກົນ. ທີມງານເກັບກຳຂໍ້ມູນ ພາກສະໜາມ ສຳລັບ ຂະແໜງກະສິກຳ ປະກອບດ້ວຍ ພະນັກງານຂອງ ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້, ພະແນກກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແຂວງ, ຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ ໃນແຂວງເມືອງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດ, ອົງການອາຫານໂລກ, ແລະ ອົງການສຸພານິມິດສາກົນ.

ການຄິດໄລ່ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ແມ່ນອີງຕາມ ຕົວເລກທີ່ໄດ້ມາຈາກ ພະແນກກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ແຂວງ ຂອງກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້. ແຂວງຫວຽດພະບາງ, ນະຄອນຫວຽດຈັນ, ຄຳມ່ວນ, ສະຫວັນນະເຂດ ແລະ ຈຳປາສັກ ແມ່ນເປັນບຸລິມະສິດ ສຳລັບ ການກວດກາ ແລະ ຢ້ຽມຢາມສະໜາມ. ສຳລັບ ຂອງອື່ນໆ ແມ່ນໄດ້ນຳໃຊ້ ຂໍ້ມູນຂອງ ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ແລະ ໄດ້ມີການກວດສອບທາງໄກ ໂດຍການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກ ພະແນກກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ແຂວງ ແລະ ຫ້ອງການກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ. ໃນ ແຕ່ລະແຂວງນັ້ນ ແມ່ນໄດ້ໄປຢ້ຽມຢາມ 2 ເຖິງ 4 ເມືອງທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຫຼາຍສຸດ ຕາມການເລືອກຂອງ ພະແນກກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ແຂວງ. ໃນແຕ່ລະເມືອງນັ້ນ ແມ່ນໄດ້ໄປຢ້ຽມຢາມ 2 ເຖິງ 4 ຊຸມຊົນ ຫຼື ບ້ານ ແລະ ໄດ້ດຳເນີນການສົນທະນາເປັນກຸ່ມ. ລວມທັງໝົດ ໄດ້ລັດກຸ່ມສົນທະນາ 79 ກຸ່ມ (ກຸ່ມແມ່ຍິງຢ່າງດຽວ 26 ກຸ່ມ, ກຸ່ມຜູ້ຊາຍຢ່າງດຽວ 35 ກຸ່ມ ແລະ ກຸ່ມປະສົມ 18 ກຸ່ມ) ເຊິ່ງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມສົນທະນາ ລວມທັງໝົດ ມີ 898 ຄົນ. ຫຼັງຈາກການສົນທະນາກຸ່ມແລ້ວ ກໍໄດ້ມີການຍ່າງສັງເກດການ ເພື່ອຢັ້ງຢືນ ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ທີ່ເກີດຂຶ້ນກັບຊຸມຊົນນັ້ນ.

ຜົນກະທົບທາງສັງຄົມ: ໃນການຈັດກຸ່ມສົນທະນາ ໃນແຂວງດຽວກັນ ດັ່ງທີ່ໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ຂ້າງເທິງນັ້ນ ແມ່ນກວມຢູ່ໃນ ວຽກສະໜາມ ເພື່ອປະເມີນ ລະດັບຂອງຜົນກະທົບຈາກນ້ຳຖ້ວມຄັ້ງນີ້. ການສົນທະນາ ໄດ້ເປີດໂອກາດໃຫ້ ສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈ ກ່ຽວກັບ ຜົນກະທົບຈາກນ້ຳຖ້ວມ ຕໍ່ກັບ ການຄ້າປະກັນສະບຽງອາຫານ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່. ບົດລາຍງານຈາກ ການປະເມີນຜົນແບບໄວ ເຊິ່ງໄດ້ດຳເນີນຂຶ້ນ ໃນແຂວງອັດຕະປື ໃນເດືອນສິງຫາ 2018 ນັ້ນ ກໍໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ ເພື່ອປະກອບເຂົ້າໃນ ການພິຈາລະນາ ກ່ຽວກັບ ອົງປະກອບຂອງ ຜົນກະທົບທາງສັງຄົມ.<sup>46</sup>

ການປະເມີນຜົນຄັ້ງນີ້ ປະສົບກັບ ຂໍ້ຈຳກັດບາງອັນ ເຊິ່ງຂໍ້ຈຳກັດເຫຼົ່ານີ້ປະກອບດ້ວຍ ຂໍ້ຈຳກັດດ້ານເວລາ ແລະ ຊັບພະຍາກອນ. ດັ່ງນັ້ນ ຈິ່ງໄດ້ໄປຢ້ຽມຢາມພຽງແຕ່ 5 ແຂວງ; ຂໍ້ມູນຕົວແທນ ໃນລະດັບຄົວເຮືອນ ເກັບກຳໄດ້ ຈາກ ການສົນທະນາກຸ່ມເທົ່ານັ້ນ ແລະ ຂໍ້ສົງໄສກ່ຽວກັບ ຄຸນນະພາບຂອງຂໍ້ມູນ ທີ່ເກັບໄດ້ຈາກແຂວງສະຫວັນນະເຂດ ເຊິ່ງສະແດງໃຫ້ເຫັນ ຂໍ້ມູນຫຼາຍຢ່າງຈາກພາຍນອກ ແລະ ສະນັ້ນ ຈິ່ງບໍ່ໄດ້ນຳມາລວມຢູ່ໃນ ຕາຕະລາງ ແລະ ການບຽບທຽບ ຂ້າງເທິງນັ້ນ.

ຮູບພາບ 22: ທົ່ງນາຖືກນ້ຳຖ້ວມ ໃນເມືອງໄຊບຸລີ ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ທີມງານປະເມີນຜົນ

<sup>46</sup> ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້, ການປະເມີນຜົນຮ່ວມກັນ ແບບໄວ, ປີ 2018.





ຮູບພາບ 23: ຕົ້ນໄມ້ກົນໝາກ ແລະ ສວນຜັກ ຖືກນໍ້າຖ້ວມ ໃນເມືອງບາກຊຸ ແຂວງຫຼວງພະບາງ. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ທີມງານປະເມີນຜົນ



ຮູບພາບ 24: ຂະໜາດທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ຂອງຄວາມເສຍຫາຍຈາກນໍ້າຖ້ວມ ໃນເມືອງອະນະສົມບູນ ແຂວງຈໍາປາສັກ. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ທີມງານປະເມີນຜົນ



ຮູບພາບ 25: ລະບົບຊົນລະປະທານ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ໃນແຂວງຄໍາມ່ວນ. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ທີມງານປະເມີນຜົນ



ຮູບພາບ 26: ບ້ານຫາດອຸດົມໄຊ ໃນເມືອງສະໜາມໄຊ ແຂວງອັດຕະປື. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ທີມງານປະເມີນຜົນ



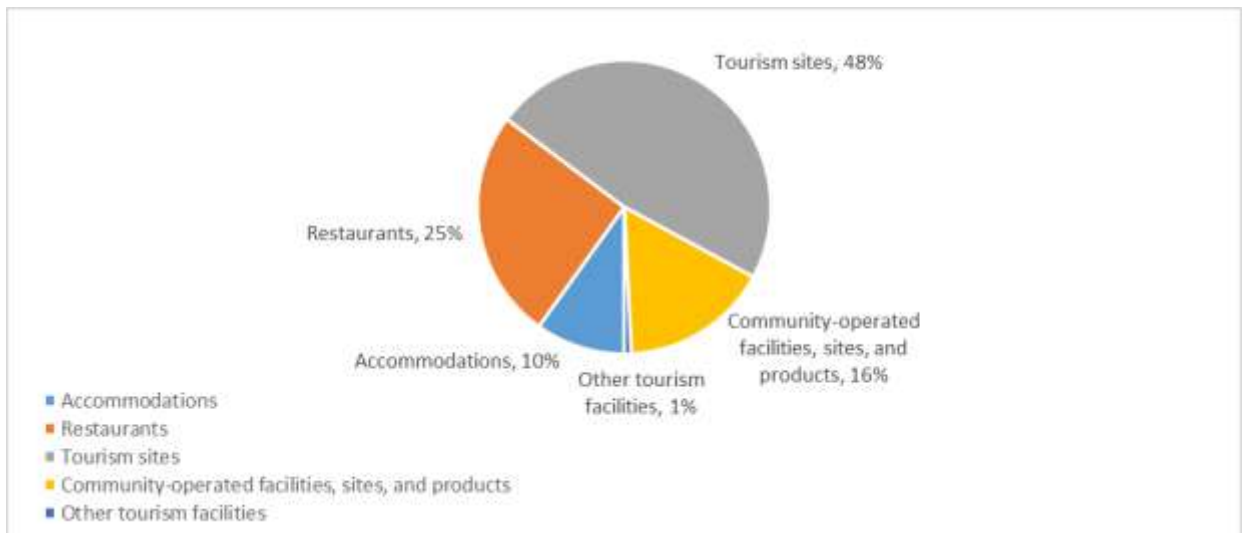
## ການທ່ອງທ່ຽວ

### ສະຫຼຸບຫຍໍ້ ກ່ຽວກັບ ການທ່ອງທ່ຽວ

ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍຈາກນໍ້າຖ້ວມ ແຕກຕ່າງກັນ ພາຍໃນຂະແໜງການທ່ອງທ່ຽວ ເຊິ່ງຂຶ້ນກັບ ແຕ່ລະແຂວງ ແລະ ລັກສະນະຂອງນໍ້າຖ້ວມ, ຕາມການລາຍງານ ໃຫ້ຮູ້ວ່າ<sup>13</sup> ແຂວງ ເກີດຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ<sup>12</sup> ແຂວງ ເກີດການສູນເສຍ, ແຂວງທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ຫຼາຍທີ່ສຸດນັ້ນ ແມ່ນແຂວງອັດຕະປື, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ແລະ ຈຳປາສັກ, ສ່ວນແຂວງທີ່ເກີດການສູນເສຍ ຫຼາຍທີ່ສຸດນັ້ນ ແມ່ນແຂວງອັດຕະປື, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ແລະ ບໍລິຄຳໄຊ.<sup>47</sup> ຍ້ອນວ່າ ພາກເອກະຊົນ ມີອັດຕາສ່ວນຫຼາຍ ໃນອຸດສາຫະກຳທ່ອງທ່ຽວ. ສະນັ້ນ, ພາກເອກະຊົນນີ້ ຈຶ່ງໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຫຼາຍທີ່ສຸດ. ສິ່ງທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ມີ ໂຮງແຮມ, ເຮືອນພັກ, ຮີສອດ, ຮ້ານອາຫານ ແລະ ກິດຈະກຳທ່ອງທ່ຽວ ຂັ້ນຊຸມຊົນ ເຊັ່ນ: ໂຮມສະເຕ ແລະ ອື່ນໆ. ສະຖານທີ່ທຳມະຊາດບາງແຫ່ງ ທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ ສຳປະທານທ່ອງທ່ຽວ ກໍ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍເຊັ່ນກັນ, ພາກສ່ວນເອກະຊົນ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຫຼາຍທີ່ສຸດ ໃນແຂວງອັດຕະປື, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ຊຽງຂວາງ, ຫົວພັນ ແລະ ອຸດົມໄຊ.<sup>48</sup>

ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ຍຸດທະສາດພື້ນຜູ້ ແລະ ກໍ່ສ້າງຄືນໃໝ່ ທີ່ສະເໜີມານັ້ນ ແມ່ນພະຍາຍາມແກ້ໄຂ ຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ບັນຫາຂອງພາກເອກະຊົນ ແລະ ຊຸມຊົນ ພ້ອມທັງ ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອ ທີ່ລະອຽດ ແລະ ກວມລວມຂະແໜງການທ່ອງທ່ຽວ ພາຍໃນ ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ, ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ພະແນກຖະແຫຼງຂ່າວ, ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ ຂອງແຕ່ລະແຂວງ ໃນຄວາມພະຍາຍາມຕອບໂຕ້ ແລະ ສົ່ງເສີມການກຽມພ້ອມຕອບໂຕ້ໄພພິບັດ.

ຮູບສະແດງ 27: ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ທີ່ໄດ້ລາຍງານມາ ໃນຂະແໜງການທ່ອງທ່ຽວ



<sup>47</sup> ຈັດລຽງຕາມລຳດັບຂອງຜົນກະທົບ.

<sup>48</sup> ຈັດລຽງຕາມລຳດັບຂອງຜົນກະທົບ. ສະຖານທີ່ທາງວັດທະນາທຳ ແມ່ນລວມຢູ່ໃນພາກວັດທະນາທຳນີ້.

## ປະຫວັດຄວາມເປັນມາ ກ່ຽວກັບ ຂະແໜງການທ່ອງທ່ຽວ

ອຸດສາຫະກຳທ່ອງທ່ຽວ ໄດ້ເປັນທີ່ຮັບຮູ້ມາແຕ່ດົນວ່າ ເປັນເຄື່ອງຈັກສຳຄັນ ຂັບເຄື່ອນການຂະຫຍາຍໂຕຂອງເສດຖະກິດ ໃນ ສປປ ລາວ. ພາຍໃນປີ 2016, ການທ່ອງທ່ຽວ ໄດ້ຖືກກຳນົດໃຫ້ເປັນ ໜຶ່ງໃນ 8 ແຜນງານບູລິມະສິດ ຂອງລັດຖະບານລາວ ສຳລັບ ການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແລະ ໄດ້ຖືກຮັບຮູ້ໃນ ຍຸດທະສາດການທ່ອງທ່ຽວແຫ່ງຊາດ ສຳລັບປີ 2016–2025.<sup>49</sup> ນັບແຕ່ຕົ້ນຊຸມປີ 1990, ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນທາງທຳມະຊາດ ແລະ ທາງວັດທະນາທຳ ທີ່ອຸດົມສົມບູນ ໄດ້ຖືກເບິ່ງເຫັນວ່າເປັນ ກຸນແຈສຳຄັນ ຂອງການພັດທະນາການທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ຈຶ່ງໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ ແລະ ການພັດທະນາ, ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນເຫລົ່ານີ້ ກວມເອົາສະຖານທີ່ສຳຄັນທາງປະຫວັດສາດ ຂອງ ສປປ ລາວ ພ້ອມທັງ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງວັດທະນາທຳຂອງກຸ່ມຊົນເຜົ່າ, ການສຳຫຼວດທີ່ ກົມພັດທະນາການທ່ອງທ່ຽວ ໄດ້ດຳເນີນຂຶ້ນ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ນັກທ່ອງທ່ຽວສ່ວນຫຼາຍ ທີ່ເຂົ້າມາ ສປປ ລາວ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ນັກທ່ອງທ່ຽວທີ່ຮັ່ງມີ ເຂົ້າມາລາວ ຍ້ອນສິ່ງດຶງດູດ ທາງວັດທະນາທຳ ແລະ ທາງທຳມະຊາດ ທີ່ອຸດົມສົມບູນ ແລະ ຫຼາກຫຼາຍ.

ສະຖິຕິກ່ຽວກັບ ນັກທ່ອງທ່ຽວເຂົ້າລາວ ທີ່ເກັບກຳມາ ໃນໄລຍະ 25 ປີຜ່ານມາເນັ້ນໜັກໃຫ້ເຫັນໄດ້ຈະແຈ້ງເຖິງຄວາມສຳຄັນຂອງການທ່ອງທ່ຽວ ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ຕໍ່ກັບ ເສດຖະກິດລາວ. ໃນປີ 1990, ມີນັກທ່ອງທ່ຽວພຽງແຕ່ 14.400 ຄົນ ທີ່ເຂົ້າມາໃນປະເທດນີ້, ມາຮອດປີ 2005 ເພີ່ມຂຶ້ນເປັນ 1.095.315 ຄົນ ແລະ ມາຮອດປີ 2017 ເພີ່ມຂຶ້ນຮອດ 3.868.838 ຄົນ. ນອກຈາກນັ້ນແລ້ວ, ໄລຍະພັກເຊົາສະເລ່ຍ ຂອງນັກທ່ອງທ່ຽວສາກົນ ກໍ່ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 3,5 ວັນ ໃນປີ 1993 ມາເປັນ 8,39 ວັນ ໃນປີ 2017.<sup>50</sup>

ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ, ນັກທ່ອງທ່ຽວສາກົນສ່ວນຫຼາຍ ທີ່ເຂົ້າມາ ສປປ ລາວ ແມ່ນມາຈາກບັນດາປະເທດເພື່ອນບ້ານເຊັ່ນ: ຄົນໄທ ມີຈຳນວນເກືອບ 50 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງນັກທ່ອງທ່ຽວທີ່ເຂົ້າມາທັງໝົດ ແຕ່ວ່າ ຕະຫຼາດຈີນ ກໍ່ກຳລັງຂະຫຍາຍຕົວ, ຕະຫຼາດເອີຣົບ ມີໜ້ອຍຫຼາຍ ພຽງແຕ່ 4,1 ສ່ວນຮ້ອຍເທົ່ານັ້ນ ໃນປີ 2017. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຄົນເອີຣົບ ໃຊ້ເງິນຫຼາຍກວ່າ ນັກທ່ອງທ່ຽວອື່ນ ໃນ ສປປ ລາວ, ນັກທ່ອງທ່ຽວພາຍໃນປະເທດລາວ ມີຈຳນວນໜ້ອຍ ແຕ່ກໍ່ເປັນຕະຫຼາດທີ່ກຳລັງຂະຫຍາຍຕົວ ໃນປະຈຸບັນນີ້ ແມ່ນກວມເອົາຫຼາຍກວ່າ 30 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຕະຫຼາດທ່ອງທ່ຽວທັງໝົດ, ສ່ວນໜຶ່ງ ແມ່ນເພື່ອຊົດເຊີຍກັບ ຈຳນວນນັກທ່ອງທ່ຽວສາກົນ ທີ່ຫຼຸດລົງ ແລະ ສ່ວນໜຶ່ງ ແມ່ນເພື່ອຮັບຮູ້ເຖິງ ຄົນຊັບກາງທີ່ກຳລັງມີຈຳນວນເພີ່ມຂຶ້ນ ໃນ ສປປ ລາວ, ສະນັ້ນ ຍຸດທະສາດການຕະຫຼາດ ທີ່ສະເໜີຂຶ້ນມາ ໃນຫວ່າງບໍ່ດົນມານີ້ ຈຶ່ງເລັ່ງເປົ້າໝາຍໃສ່ ຕະຫຼາດພາຍໃນປະເທດ ໃຫ້ນັບມື້ນັບຫຼາຍຂຶ້ນ, ໂຄງລ່າງພື້ນຖານທີ່ດີຂຶ້ນ ແລະ ທາງເລືອກໃນການຂົນສົ່ງ ທີ່ດີຂຶ້ນ ກໍ່ໄດ້ຊ່ວຍເຊັ່ນກັນ.

<sup>49</sup> ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ, ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ, ກົມພັດທະນາການທ່ອງທ່ຽວ, ພະແນກຄົ້ນຄວ້າການທ່ອງທ່ຽວ, ບົດລາຍງານສະຖິຕິປີ 2017 ກ່ຽວກັບ ການທ່ອງທ່ຽວໃນ ສປປ ລາວ, [www.tiigp-laos.org/downloads/other/LAO%20PDR%National%2-Destinations%Management%20Plan%2-2016=2018.pdf](http://www.tiigp-laos.org/downloads/other/LAO%20PDR%National%2-Destinations%Management%20Plan%2-2016=2018.pdf).

<sup>50</sup> ເຊັ່ນດຽວກັບຂ້າງເທິງນັ້ນ.

ການສ້າງບ່ອນພັກເຊົາ ແລະ ຫ້ອງພັກເຊົາ ແມ່ນໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຫຼາຍ ໃນ ສປປ ລາວ ນັບແຕ່ປີ 2011 ຈາກ 1.926 ແຫ່ງ ໃນປີນັ້ນ, ຈຳນວນໂຮງແຮມ, ບ້ານພັກ ແລະ ຮີສອດ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນເປັນ 2.734 ແຫ່ງ ໃນປີ 2017, ສ່ວນຈຳນວນຫ້ອງ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 32.960 ຫ້ອງ ມາເປັນ 50.600 ຫ້ອງ.<sup>51</sup> ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນຢູ່ແຂວງຈຳປາສັກ ແລະ ຕົວເມືອງຫຼວງພະບາງ ເຊິ່ງເປັນທີ່ຕັ້ງຂອງ ສະຖານທີ່ ມໍລະດົກໂລກ ຢູເນສໂກ້ 2 ແຫ່ງຂອງປະເທດ. ວັດຊະທຳປາສັກ ແລະ ອານານິຄົມເມືອງບູຮານ ພາຍໃນເພື່ອນທີ່ວັດທະນາທຳ ແຂວງຈຳປາສັກ, ນະຄອນຫຼວງພະບາງ, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ແລະ ແຂວງວຽງຈັນ ເຊິ່ງເປັນທີ່ຕັ້ງຂອງເມືອງວັງວຽງ ແມ່ນເປັນປາຍທາງທ່ອງທ່ຽວ ທາງທຳມະຊາດ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມນິຍົມສູງ.

ລາຍຮັບຈາກການທ່ອງທ່ຽວ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຫຼາຍ ຈາກ 2.250.000 ໂດລາສະຫະລັດ ໃນປີ 1991 ມາເປັນ 725.365.543 ໂດລາສະຫະລັດ ໃນປີ 2015, ເຖິງແມ່ນວ່າ ໃນປີ 2016 ແລະ ໃນປີ 2017 ໄດ້ຫຼຸດລົງມາເປັນ 724.191.957 ໂດລາສະຫະລັດ ແລະ 648.067.008 ໂດລາສະຫະລັດ ຕາມລຳດັບ ເຊິ່ງສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ຈຳນວນນັກທ່ອງທ່ຽວ ທີ່ຫຼຸດລົງ ກໍ່ຕາມ, ແຕ່ວ່າ ຂະແໜງການນີ້ ມີການຂະຫຍາຍຕົວເພີ່ມຂຶ້ນໂດຍລວມ, ການປະກອບສ່ວນໂດຍກົງ ຂອງການທ່ອງທ່ຽວ ໃຫ້ ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ ຂອງ ສປປ ລາວ ເພີ່ມຂຶ້ນເປັນ 5 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງ ຈີດີພີທັງໝົດ ໃນປີ 2014 ແຕ່ກໍ່ຫຼຸດລົງເປັນ 4,2 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນປີ 2017, ໃນປີ 2016. ອຸດສາຫະກຳນີ້ ໄດ້ສ້າງວຽກ 118.000 ຕຳແໜ່ງ ຫຼື 3,7 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງ ການຈ້າງງານລວມທັງໝົດ ເຊິ່ງໄດ້ຫຼຸດລົງເປັນ 114.000 ຕຳແໜ່ງ ຫຼື 3,5 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງ ການຈ້າງງານລວມທັງໝົດ ໃນປີ 2017 ແຕ່ວ່າ ຕົວເລກນີ້ ກໍ່ຍັງເປັນການປະກອບສ່ວນອັນສຳຄັນ ເຖິງແມ່ນວ່າ ຕົວເລກຫຼຸດລົງ ແຕ່ວ່າ ກົມພັດທະນາການທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ກົມການຕະຫຼາດທ່ອງທ່ຽວ ຂອງ ສປປ ລາວ ຍັງຄົງໝັ້ນໃຈວ່າ ຂະແໜງການທ່ອງທ່ຽວ ຈະກັບຄືນມາສູ່ທ່າອ່ຽງຂຶ້ນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ເນື່ອງຈາກວ່າ ສະຖິຕິການທ່ອງທ່ຽວ ສຳລັບ 3 ໄຕມາດທຳອິດ ຂອງປີ 2018 ຍັງບໍ່ທັນເຜີຍແຜ່ເທື່ອ, ສະນັ້ນ ຜົນກະທົບຂອງນ້ຳຖ້ວມ ຕໍ່ກັບ ຈຳນວນນັກທ່ອງທ່ຽວທີ່ເຂົ້າມາ ແລະ ຕໍ່ກັບ ຕະຫຼາດທ່ອງທ່ຽວໂດຍລວມນັ້ນ ແມ່ນຍັງບໍ່ທັນຈະແຈ້ງ.

### ການປະເມີນ ຜົນກະທົບຂອງໄພພິບັດ ຕໍ່ກັບຂະແໜງການທ່ອງທ່ຽວ

ສຳລັບການທ່ອງທ່ຽວແລ້ວ, ການຈຳແນກລະຫວ່າງ ພາກລັດ ແລະ ພາກເອກະຊົນ ແມ່ນສິ່ງໜຶ່ງທີ່ສຳຄັນ. ໃນ ສປປ ລາວ, ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນ ພາກເອກະຊົນ ທີ່ເປັນເຈົ້າຂອງ ແລະ ຈັດການ ສະຖານທີ່ທ່ອງທ່ຽວເກືອບທັງໝົດ. ສິ່ງເຫລົ່ານີ້ ກວມເອົາ ບໍ່ພຽງແຕ່ ບ່ອນພັກເຊົາ, ຮ້ານອາຫານ ແລະ ສະຖານທີ່ບັນເທີງ ເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ຍັງກວມເອົາ ວິສາຫະກິດຂັ້ນລຸ່ມລຸນ ເຊັ່ນ: ໂຮມສະເຕ ແລະ ຮ້ານຄ້າຕ່າງໆ ຂະໜາດໃຫຍ່ ແລະ ຂະໜາດນ້ອຍ ທີ່ຂາຍຂອງທີ່ລະນຶກ, ອາຫານ, ເຄື່ອງດື່ມ ແລະ ລາຍການສິ່ງຂອງອື່ນໆ ໃຫ້ນັກທ່ອງທ່ຽວ. ນອກຈາກນັ້ນແລ້ວ, ພາກເອກະຊົນ ຍັງຈັດການ ສະຖານທີ່ທ່ອງທ່ຽວຫຼາຍແຫ່ງ ໃນຮູບແບບຂອງການສຳປະທານ.

<sup>51</sup> ເຊັ່ນດຽວກັບຂ້າງເທິງນັ້ນ.

**ຄວາມເສຍຫາຍ**

ຈຳນວນຄວາມເສຍຫາຍ ໃນຂະແໜງການທ່ອງທ່ຽວ ແຕກຕ່າງກັນ ໃນແຕ່ລະແຂວງ ເຊິ່ງມີ 5 ແຂວງ ທີ່ລາຍງານວ່າ ບໍ່ມີການເສຍຫາຍຫຍັງເລີຍ, ເຊິ່ງມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນ ຕາມລັກສະນະຂອງນ້ຳຖ້ວມ ເຊິ່ງເມືອງສະໜາມໄຊ ແຂວງອັດຕະປື ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍຮຸນແຮງທີ່ສຸດ ຈາກສັນເຂື່ອນ D ຂອງເຂື່ອນເຊປຽນ-ເຊນ້ຳນ້ອຍແຕກ. ນອກຈາກແຂວງອັດຕະປືແລ້ວ, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ແຂວງຈຳປາສັກ, ຊຽງຂວາງ, ອຸດົມໄຊ, ບໍລິຄຳໄຊ ແລະ ຫົວພັນ<sup>52</sup> ແມ່ນເກີດຄວາມເສຍຫາຍຫຼາຍເຊັ່ນກັນ.

ມູນຄ່າຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ໃນພາກເອກະຊົນ ແມ່ນສູງກວ່າຫຼາຍ ເມື່ອທຽບກັບພາກລັດ. ດັ່ງ ຕາຕະລາງ 32 ສະແດງໃຫ້ເຫັນຈະແຈ້ງນັ້ນ, ພາກເອກະຊົນ ເກີດຄວາມເສຍຫາຍ ຫຼາຍກວ່າ 10 ເທົ່າ ເມື່ອທຽບກັບພາກລັດ, ໃນຄວາມຈິງແລ້ວ, 93 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງ ຄວາມເສຍຫາຍ ທີ່ໄດ້ລາຍງານມານັ້ນ ແມ່ນມາຈາກພາກເອກະຊົນ. ສະຖານທີ່ທ່ອງທ່ຽວຫຼາຍແຫ່ງ ທີ່ຕັ້ງຢູ່ລຽບຕາມແມ່ນ້ຳ ແລະ ທາງນ້ຳ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ໃນເວລານ້ຳລົ້ນຜັ່ງ ເນື່ອງຈາກລົມພາຍຸ ແລະ ເຮັດໃຫ້ນ້ຳຖ້ວມ.

ເກືອບເຄິ່ງໜຶ່ງຂອງ ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ທີ່ໄດ້ລາຍງານມາ ສຳລັບ ພາກເອກະຊົນທັງໝົດ ໃນ ສປປ ລາວ ແມ່ນເກີດຂຶ້ນກັບ ສະຖານທີ່ສຳປະທານ ຂອງເອກະຊົນ ແຫ່ງດຽວ. ອົງປະກອບສຳຄັນໜຶ່ງຂອງຂະແໜງການທ່ອງທ່ຽວ ກໍ່ຄື ການສຳປະທານ ຂອງພາກເອກະຊົນ ໃນເວລາທີ່ ນັກລົງທຶນເອກະຊົນ ຊື່ສິດພັດທະນາ ແລະ ນຳໃຊ້ ພື້ນທີ່ດິນໃດໜຶ່ງ ຕາມໄລຍະເວລາທີ່ກຳນົດໃຫ້ ເຊິ່ງໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ແມ່ນ 50 ປີ ແລະ ສາມາດຕໍ່ອາຍຸໄດ້. ສະຖານທີ່ສຳປະທານ ຢູ່ນ້ຳຕົກ ເຊປາ ແລະ ເຊປ່ອງໄລ ໃນແຂວງອັດຕະປື ເຊິ່ງຢູ່ລຸ່ມນ້ຳໂດຍກົງ ຈາກເຂື່ອນແຫ່ງໜຶ່ງ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍໜັກ ໃນເວລາສັນເຂື່ອນແຕກ ເຊິ່ງທາງພາຍໃນເຂດສຳປະທານ ແລະ ສະຖານທີ່ອື່ນໆ ສຳລັບນັກທ່ອງທ່ຽວນັ້ນ ຖືກທຳລາຍໝົດກ້ຽງ.

**ການສູນເສຍ**

ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ, ການສູນເສຍໃນ ຂະແໜງການທ່ອງທ່ຽວ ຈາກນ້ຳຖ້ວມນັ້ນ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນເກີດຂຶ້ນຍ້ອນ ການສູນເສຍ ລາຍຮັບ ໃນເວລາທີ່ ຕ້ອງປິດສະຖານທີ່ ແລະ ປິດພະນັກງານອອກ ແລະ ບໍ່ໄດ້ຮັບເງິນເດືອນ. ບັນດາບໍລິສັດທ່ອງທ່ຽວ ກໍ່ອາດເກີດການສູນເສຍເຊັ່ນກັນ ຍ້ອນມູນຄ່າດຳເນີນການ ສູງຂຶ້ນ, ມີລາຍຈ່າຍເພີ່ມຂຶ້ນ ທີ່ພົວພັນກັບ ການເຂົ້າໄປໃນ ສະຖານທີ່ທ່ອງທ່ຽວ (ເຊັ່ນວ່າ ຂົວຊົ່ວຄາວ) ແລະ ມີລາຍຈ່າຍຊົ່ວຄາວເພີ່ມຂຶ້ນ ສຳລັບ ໄຟຟ້າ, ນ້ຳ ແລະ ການບໍລິການອື່ນໆ. ຕົວຢ່າງ: ການປິດຖະໜົນ ອາດເຮັດໃຫ້ ມູນຄ່າຂົນສົ່ງ ສູງຂຶ້ນ, ສຳລັບການເສຍຫາຍ ຕໍ່ກັບເຂົ້າ ໃນທົ່ວປະເທດ ກໍ່ອາດວ່າ ຈະມີຜົນກັບ ມູນຄ່າປະຕິບັດງານຂອງໂຮງແຮມ ແລະ ຮ້ານອາຫານ, ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ມີການລາຍງານ ກ່ຽວກັບ ຕົວເລກດ້ານປະລິມານ ສຳລັບການສູນເສຍປະເພດນີ້ ໃນເວລາຂຽນບົດລາຍງານສະບັບນີ້ ແຕ່ວ່າ ຜົນກະທົບຄາດຄະເນ ແມ່ນໄດ້ນຳມາພິຈາລະນາ ໃນການສ້າງ ມາດຕະການພື້ນຜູ້ທີ່ສະເໜີຂຶ້ນມາ. ຕາຕະລາງ 32 ແລະ ຕາຕະລາງ 33 ໃຫ້ລາຍ

<sup>52</sup> ຈັດລຽງຕາມລະດັບຂອງຜົນກະທົບ.

ລະອຽດ ກ່ຽວກັບ ຈຳນວນ ແລະ ປະເພດຂອງສະຖານທີ່ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ຂອບເຂດຂອງ ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ຂອງພວກມັນ.

**ຕາຕະລາງ 32: ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ (ຕົ້ນກີບ) ໃນຂະແໜງການທ່ອງທ່ຽວ, ຈັດຕາມຂະແໜງການຍ່ອຍ**

ຂະແໜງການຍ່ອຍ	ຄວາມເສຍຫາຍ			ການສູນເສຍ		
	ພາກລັດ	ພາກເອກະຊົນ	ຜົນກະທົບລວມ	ພາກລັດ	ພາກເອກະຊົນ	ຜົນກະທົບລວມ
ບ່ອນພັກເຊົາ	0,00	1,14	1,14	0,00	1,97	1,97
ຮ້ານອາຫານ	0,00	4,04	4,04	0,00	3,93	3,93
ສະຖານທີ່ທ່ອງທ່ຽວ <sup>a</sup>	1,39	11,00	12,38	0,63	1,98	2,61
ສະຖານທີ່ ແລະ ຜະລິດຕະພັນ ຂັ້ນຊຸມຊົນ <sup>b</sup>	0,00	4,14	4,14	0,00	1,00	1,00
ສະຖານທີ່ທ່ອງທ່ຽວອື່ນໆ	0,16	0,00	0,16	0,09	0,00	0,09
<b>ລວມ</b>	<b>1,55</b>	<b>20,32</b>	<b>21,87</b>	<b>0,72</b>	<b>8,87</b>	<b>9,59</b>

<sup>a</sup> ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນສະຖານທີ່ ຕາມທຳມະຊາດ; ສະຖານທີ່ ທາງວັດທະນາທຳ ແລະ ທາງປະຫວັດສາດ ສ່ວນຫຼາຍ ແມ່ນກວມຢູ່ໃນ ພາກກ່ຽວກັບ ຂະແໜງວັດທະນາທຳ. ຕົວເລກນີ້ ປະກອບດ້ວຍ ເສັ້ນທາງເຂົ້າສູ່ສະຖານທີ່ທ່ອງທ່ຽວ. ສະຖານທີ່ທ່ອງທ່ຽວ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍຫຼາຍ ແມ່ນພື້ນທີ່ສຳປະທານ ນ້ຳຕົກ ເຊບາ/ເຊບປ່ອງໄລ. ມູນຄ່າລະອຽດ ມີດັ່ງນີ້:

- ຮ້ານອາຫານ 3.845.846.467
- ເຮືອນພັກ (9 ຫ້ອງ) 1.287.211.166
- ບັງກາໄລ (9 ຫຼັງ) 1.219.882.996
- ຫໍພັກພະນັກງານ (4 ຫຼັງ, ແຕ່ລະຫຼັງມີ 8 ຫ້ອງ) 865.188.937
- ຫ້ອງນ້ຳລວມ (20 ຫຼັງ) 562.383.933
- ສາລາ (ຕູບພັກຜ່ອນ) (40 ຫຼັງ) 398.000.000
- ພື້ນທີ່ທົດທັດ 152.804.600
- ທາງພາຍໃນເຂດສຳປະທານ ແລະ ບ່ອນຈອດລົດ 580.591.200
- ລວມຍ່ອຍ 8.911.909.299
- ພາສີ 810.171.457
- ຄ່າບໍລິຫານ 116.644.733
- ລວມທັງໝົດ 9.838.725.489

<sup>b</sup> ມູນຄ່າຂອງສະຖານທີ່ ຂັ້ນຊຸມຊົນ ກວມເອົາ ມູນຄ່າສ້ອມແປງເຮືອນ 6 ຫຼັງ ຢູ່ບ້ານໃໝ່ ເມືອງສະໜາມໄຊ ເຊິ່ງໃຊ້ເປັນ ໂຮມສະເຕ ແລະ ເກັບມ້ຽນອຸປະກອນ ທີ່ເຈົ້າຂອງເຮືອນ ຈຳເປັນໃຊ້ ສຳລັບ ການທ່ອງທ່ຽວຂັ້ນຊຸມຊົນ ຂອງພວກເຂົາ ເຊິ່ງຮວມທັງ ເຮືອ 12 ລ່າ ເພື່ອນຳນັກທ່ອງທ່ຽວ ໄປນຳຕົກ. ເຮືອແຕ່ລະລ່າ (ພ້ອມທັງຈັກເຮືອ) ມີມູນຄ່າ 7 ລ້ານກີບ.

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ອີງຕາມຂໍ້ມູນ ທີ່ມີມາຈາກຂອງ ກົມພັດທະນາການທ່ອງທ່ຽວ ເກັບກຳມາໄດ້ ຈາກການວົງສະໜາມ ແລະ ຕາມການລາຍງານຂອງ ພະແນກຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ ຂອງແຕ່ລະແຂວງ.

ຕາຕະລາງ 33: ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ (ຕົ້ນທຶນ) ໃນຂະແໜງການທ່ອງທ່ຽວ, ຈັດຕາມແຂວງ

ແຂວງ	ຄວາມເສຍຫາຍ			ການສູນເສຍ		
	ພາກລັດ	ພາກເອກະຊົນ	ຜົນກະທົບລວມ	ພາກລັດ	ພາກເອກະຊົນ	ຜົນກະທົບລວມ
ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ	0,00	4,46	4,46	0,00	1,84	1,84
ຜົ້ງສາລີ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ຫຼວງນ້ຳທາ	0,00	0,10	0,10	0,00	0,17	0,17
ອຸດົມໄຊ	0,00	0,47	0,47	0,00	1,07	1,07
ບໍ່ແກ້ວ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ຫຼວງພະບາງ	0,09	0,00	0,09	0,00	0,00	0,00
ຫົວພັນ	0,04	0,32	0,35	0,04	0,49	0,52
ໄຊຍະບູລາວ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ຊຽງຂວາງ	0,13	0,94	1,07	0,00	0,06	0,06
ແຂວງວຽງຈັນ	0,00	0,05	0,05	0,00	0,57	0,57
ບໍລິຄໍາໄຊ	0,00	0,46	0,46	0,00	1,52	1,52
ຄໍາມ່ວນ	0,29	0,05	0,34	0,26	0,44	0,69
ສະຫວັນນະເຂດ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ສາລະວັນ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ເຊກອງ	0,00	0,14	0,14	0,00	0,24	0,24
ຈຳປາສັກ	1,00	0,33	1,33	0,42	0,39	0,81
ອັດຕະປື	0,00	12,90	12,90	0,00	2,03	2,03
ໄຊສົມບູນ	0,00	0,10	0,10	0,00	0,07	0,07
<b>ລວມ</b>	<b>1,55</b>	<b>20,32</b>	<b>21,87</b>	<b>0,72</b>	<b>8,87</b>	<b>9,59</b>

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ອີງຕາມຂໍ້ມູນ ທີ່ມີມາຈາກຂອງ ກົມພັດທະນາການທ່ອງທ່ຽວ ຕັບກຳມາໄດ້ ຈາກການວິໄນສະໜາມ ແລະ ຕາມການລາຍງານຂອງ ພະແນກຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ ຂອງແຕ່ລະແຂວງ.

**ຜົນກະທົບທາງສັງຄົມ ຈາກຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ໃນຂະແໜງການທ່ອງທ່ຽວ**

ຜົນກະທົບທາງສັງຄົມ ຈາກຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ໃນຂະແໜງການທ່ອງທ່ຽວ ປະກອບດ້ວຍ ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ຕໍ່ກັບບຸກຄົນ ແລະ ຄອບຄົວ ຜູ້ດຳເນີນການ ຫຼື ເຮັດວຽກ ໃນສະຖານທີ່ຕ່າງໆ ທີ່ໄດ້ຮັບ ຜົນກະທົບຈາກນ້ຳຖ້ວມຄັ້ງນີ້. ທຸລະກິດທ່ອງທ່ຽວຂັ້ນຊຸມຊົນ ແລະ ໂຮມສະເຕ ແມ່ນມີຄວາມສ່ຽງຫຼາຍກວ່າ ຫຼັງຈາກໄພພິບັດຄັ້ງນີ້ ຍ້ອນວ່າ ມັນຂາດຊັບພະຍາກອນ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ສືບຕໍ່ດຳເນີນການ ໃນໄລຍະວິກິດ ການນີ້ ຫຼື ຂາດທຶນເພື່ອສ້າງຕັ້ງຄືນໃໝ່. ຕົວຢ່າງໃນ ສປປ ລາວ ປະກອບດ້ວຍ ໂຄງການທ່ອງທ່ຽວຂັ້ນຊຸມ ຊົນ ໃນ ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳແອດພູເລີຍ ໃນແຂວງຫົວພັນ ແລະ ໂຮມສະເຕ ອີກ 6 ແຫ່ງ ຢູ່ ບ້ານໃໝ່ ເມືອງສະໜາມໄຊ ແຂວງອັດຕະປື.



ສຳລັບຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ກ່ຽວກັບ ຜົນກະທົບທາງສັງຄົມ ຈາກນ້ຳຖ້ວມນັ້ນ, ແມ່ຍິງທີ່ ເຮັດວຽກໃນ ອຸດສາຫະກຳທ່ອງທ່ຽວ ສ່ວນຫຼາຍຈະເຮັດໃນຕຳແໜ່ງ ທີ່ໄດ້ເງິນໜ້ອຍກວ່າ ເຊັ່ນ: ອະນາໄມໃນ ໂຮງແຮມ ແລະ ບ້ານຜັກ. ຖ້າວ່າສະຖານທີ່ເຫຼົ່ານີ້ ບົດລົງ ຕຳແໜ່ງເຫຼົ່ານີ້ ກໍ່ມີຄວາມສ່ຽງສູງ, ສ່ວນຕຳ ແໜ່ງຜູ້ຈັດການ ເຊິ່ງສ່ວນຫຼາຍ ຈະເປັນຜູ້ຊາຍນັ້ນ ຈະຖືກຮັກສາໄວ້ ໃນເວລາເກີດໄພພິບັດ. ສະນັ້ນ ແມ່ຍິງ ແມ່ນມີຄວາມສ່ຽງຫຼາຍກວ່າ ທີ່ຈະຊອກຫາ ທາງເລືອກອື່ນ ທີ່ສ່ຽງກວ່າ ເພື່ອເຮັດວຽກ ຢູ່ບ່ອນອື່ນ ຫຼື ສ່ຽງ ຕໍ່ການອົບພະຍົກ ທີ່ບໍ່ປອດໄພ.

### ຍຸດທະສາດພື້ນຜູ້ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການ ສຳລັບ ຂະແໜງການທ່ອງທ່ຽວ

ຍຸດທະສາດພື້ນຜູ້ ພະຍາຍາມແກ້ໄຂ ຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ບັນຫາຂອງ ພາກເອກະຊົນ ແລະ ຊຸມຊົນ ພ້ອມທັງ ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອ ທີ່ລະອຽດຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ກວມລວມທັງຂະແໜງການ ໃຫ້ບັນດາກົມ ພາຍ ໃນກະຊວງ ຖະແຫຼງຂ່າວ, ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ພະແນກຖະແຫຼງຂ່າວ, ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງ ທ່ຽວ ໃນແຕ່ລະແຂວງ. ຄາດຄະເນວ່າ ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍສ່ວນຫຼາຍ ຂອງພາກເອກະຊົນ ຈະ ແມ່ນພາກເອກະຊົນເອງ ເປັນຜູ້ແບກຮັບພາບລະ ແຕ່ວ່າ ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ອາດພິຈາລະນາ ປ່ຽນແປງ ນະໂຍບາຍແບບສ້າງສັນເພື່ອຊ່ວຍໃນການພື້ນຜູ້ເຊັ່ນ: ການຫຼຸດ ຫຼື ຍົກເວັ້ນ ອາກອນທຸລະກິດ, ການຫຼຸດພາສີ ນຳເຂົ້າ ສຳລັບ ອຸປະກອນກໍ່ສ້າງ ທີ່ຈຳເປັນເພື່ອສ້ອມແປງ, ເງິນກູ້ຢືມດອກເບ້ຍຕ່ຳ, ແລະ ຫຼຸດ ຫຼື ຍົກເວັ້ນ ຄ່າ ສຳປະທານ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ການດຳເນີນການທ່ອງທ່ຽວ ຂັ້ນຊຸມຊົນ ບໍ່ມີຊັບພະຍາກອນ ເພື່ອພື້ນຜູ້ ຖ້າບໍ່ ມີການຊ່ວຍເຫຼືອໂດຍກົງຈາກພາຍນອກ. ສຳລັບ ທຸລະກິດຂະໜາດນ້ອຍເຫຼົ່ານີ້, ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານການ ເງິນ ແລະ ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານວິຊາການ ແມ່ນຈຳເປັນ ຈາກກະຊວງ ຖະແຫຼງຂ່າວ, ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງ ທ່ຽວ ຫຼື ຈາກ ບັນດາຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ ທີ່ລົງທຶນໃນການທ່ອງທ່ຽວເພື່ອຄົ້ນຫຸກຍາກ.

ທ້າຍສຸດແລ້ວ, ມັນສຳຄັນທີ່ຕ້ອງ ປູກຈິດສຳນຶກ ກ່ຽວກັບໄພພິບັດ ແລະ ສ້າງຄວາມສາມາດ ເພື່ອຈັດການ ໄພພິບັດ ໃນອະນາຄົດ ໃນທາງດ້ານ ການກຽມພ້ອມເພື່ອຕອບໂຕ້. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ສະເໜີໃຫ້ປະຕິບັດ ໂດຍ ການສ້າງຄູ່ມືດຳເນີນການ ແລະ ການສ້າງຄວາມສາມາດ ໃນການຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ, ການ ສືບສານກ່ຽວກັບວິກິດການ ໃນການທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ການສ້າງຄືນໃຫ້ດີກວ່າເກົ່າ ໂດຍມີເປົ້າໝາຍໃສ່ ບັນດາ ຜູ້ດຳເນີນການທ່ອງທ່ຽວ ພາກລັດ ແລະ ພາກເອກະຊົນ. ຄວາມເຂົ້າໃຈທີ່ໜັກແໜ້ນ ຂອງຂະແໜງ ການທ່ອງທ່ຽວ ໃນ ສປປ ລາວ ເຊັ່ນ: ຄວາມມັກໃນການສ້າງ ສະຖານທີ່ທ່ອງທ່ຽວ ໃນຈຸດທີ່ຕັ້ງທີ່ດຶງດູດນັກ ທ່ອງທ່ຽວ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນ ເພື່ອຮັບຮູ້ເຖິງ ໂອກາດເພື່ອພັດທະນາ ຫຼັກການ "ສ້າງຄືນໃໝ່ໃຫ້ດີກວ່າ ເກົ່າ" ແລະ ເພື່ອປະກອບເຂົ້າໃນ ການວາງແຜນ ເພື່ອປ້ອງກັນ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ, ໃນ ການສ້າງຄືນໃຫ້ດີກວ່າເກົ່ານັ້ນ ບັນດາຜູ້ດຳເນີນການທ່ອງທ່ຽວ ຈະໄດ້ຮັບການຊຸກຍູ້ ໃຫ້ນຳໃຊ້ ເທັກໂນໂລຢີ ສີຂຽວ ເຊິ່ງຈະເພີ່ມຄວາມສາມາດປັບຕົວ ຂອງພວກເຂົາ ໃນກໍລະນີຂັດຂ້ອງ ເຊັ່ນ: ໄພຜ້າບໍ່ມາ.

ຕາຕະລາງ 34: ຄວາມຕ້ອງການ ສຳລັບ ການຝຶນຝົນ ແລະ ກໍ່ສ້າງຄືນ ໃນຂະແໜງການທ່ອງທ່ຽວ

ຄວາມຕ້ອງການຝຶນຝົນໄລຍະສັ້ນ (1 ປີ)			
ຂະແໜງຍ່ອຍ	ແຜນວຽກ	ມູນຄ່າ (ຕື້)	ພາກສ່ວນ ຮັບຜິດຊອບ
ບ່ອນພັກເຊົາ	ທຸກແຂວງ: ສ້ອມແປງ/ກໍ່ສ້າງຄືນ ບ່ອນພັກເຊົາ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ	1,37	ພາກເອກະຊົນ, ພະແນກຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ ແຂວງ, ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ/ກົມຄຸ້ມຄອງການທ່ອງທ່ຽວ
ຮ້ານອາຫານ	ແຂວງອັດຕະປື: ຝຶນຝົນຮ້ານອາຫານ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ	0,34	ພາກເອກະຊົນ, ພະແນກຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ ແຂວງ, ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ/ກົມຄຸ້ມຄອງການທ່ອງທ່ຽວ
	ແຂວງອື່ນໆ: ສ້ອມແປງ/ກໍ່ສ້າງຄືນ ຮ້ານອາຫານ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ	4,51	ພາກເອກະຊົນ, ພະແນກຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ ແຂວງ, ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ/ກົມຄຸ້ມຄອງການທ່ອງທ່ຽວ

ສະຖານທີ່ທ່ອງທ່ຽວ	ແຂວງອັດຕະປື: ພື້ນຜູ້ ເຂດສຳປະທານ ນ້ຳຕົກເຊປາ/ ເຊປ່ອງໄລ ເຊິ່ງຮວມທັງ ຕະຫຼາດຂາຍເຄື່ອງຫັດຖະກຳ ຂອງຊຸມຊົນ ຫຼັງໃໝ່.	11,30	ພາກເອກະຊົນ, ພະແນກຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ ແຂວງ, ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ/ ກົມພັດທະນາການທ່ອງທ່ຽວ
	ແຂວງອັດຕະປື: ສ້ອມແປງທາງ 15 ກມ ທີ່ນຳໄປສູ່ເຂດສຳປະທານ ນ້ຳຕົກເຊປາ/ ເຊປ່ອງໄລ	0,00*	ລັດຖະບານຂັ້ນແຂວງ, ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ/ ກົມພັດທະນາການທ່ອງທ່ຽວ
	ແຂວງອື່ນໆ: ສ້ອມແປງ/ກໍ່ສ້າງຄືນ ສະຖານທີ່ທ່ອງທ່ຽວສາທາລະນະ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ເຊິ່ງຮວມທັງ ທາງຊອຍເຂົ້າໄປສະຖານທີ່ຕ່າງໆ	1,67	ລັດຖະບານຂັ້ນແຂວງ, ພະແນກຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວແຂວງ, ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ/ ກົມພັດທະນາການທ່ອງທ່ຽວ
	ແຂວງອື່ນໆ: ສ້ອມແປງ/ກໍ່ສ້າງຄືນ ສະຖານທີ່ທ່ອງທ່ຽວເອກະຊົນ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ	2,40	ລັດຖະບານຂັ້ນແຂວງ, ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ/ ກົມພັດທະນາການທ່ອງທ່ຽວ

ສະຖານທີ່ ແລະ ຜູ້ລິດຕະພັນ ຂັ້ນຊຸມຊົນ	ແຂວງອັດຕະປື: ສ້ອມແປງ/ກໍ່ສ້າງຄືນ ການດຳເນີນການທ່ອງທ່ຽວ ໃນບ້ານໃໝ່ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ	3,70	ຊຸມຊົນ, ພະແນກຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວແຂວງ, ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ/ ກົມພັດທະນາ ການທ່ອງທ່ຽວ
	ແຂວງອື່ນໆ: ສ້ອມແປງ/ກໍ່ສ້າງຄືນ ການດຳເນີນການທ່ອງທ່ຽວ ຂັ້ນຊຸມຊົນ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ	1,27	ຊຸມຊົນ, ພະແນກຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວແຂວງ, ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ/ ກົມພັດທະນາ ການທ່ອງທ່ຽວ
ສະຖານທີ່ທ່ອງທ່ຽວອື່ນໆ	ແຂວງອັດຕະປື: ພັດທະນາ ສະຖານທີ່ທ່ອງທ່ຽວ ຢູ່ວັດບ້ານຫີນລາດ ແລະ ວັດບ້ານໃໝ່	3,00	ພະແນກຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວແຂວງ, ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ/ ກົມພັດທະນາ ການທ່ອງທ່ຽວ
	ທຸກໆແຂວງ: ສ້ອມແປງ/ກໍ່ສ້າງຄືນ ສະຖານທີ່ທ່ອງທ່ຽວ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ	0,19	ພາກເອກະຊົນ, ພະແນກຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວແຂວງ, ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ/ ກົມພັດທະນາ ການທ່ອງທ່ຽວ

ການຊ່ວຍເຫຼືອຂະແໜງການທ່ອງທ່ຽວ	ຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານການຕະຫຼາດ ເພື່ອສ້າງຄວາມໝັ້ນໃຈ ໃຫ້ຂະແໜງການທ່ອງທ່ຽວ ໃນສປປ ລາວ	1,00	ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ/ກົມການຕະຫຼາດການທ່ອງທ່ຽວ
ລວມໄລຍະສັ້ນ		30,75	
<b>ຄວາມຕ້ອງການພື້ນຜູ້ໄລຍະກາງ (2 ປີ)</b>			
ສະຖານທີ່ທ່ອງທ່ຽວ	ແຂວງອັດຕະປື: ແຜນສົ່ງເສີມການທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ການຕະຫຼາດ ສຳລັບເມືອງສະໜາມໄຊ	0,26	ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ/ກົມພັດທະນາການທ່ອງທ່ຽວ, ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ/ກົມການຕະຫຼາດການທ່ອງທ່ຽວ
	ແຂວງອັດຕະປື: ແຜນພັດທະນາ ແລະ ຄຸ້ມຄອງການທ່ອງທ່ຽວ ສຳລັບເມືອງສະໜາມໄຊ	0,10	ພະແນກຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ ແຂວງ, ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ/ກົມພັດທະນາການທ່ອງທ່ຽວ

ສະຖານທີ່ ແລະ ຜູ້ລິດຕະພັນ ຂັ້ນຊຸມຊົນ	ແຂວງອັດຕະປື: ຊ່ວຍສ້າງໂອກາດ ສໍາລັບ 4 ບ້ານ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ກັບມາເຮັດວຽກຢູ່ ເຂດສໍາປະທານ ນໍ້າຕົກເຊປາ/ເຊປ່ອງໄລ ພ້ອມທັງ ສະໜອງອາຫານ ແລະ ຈັດຝຶກອົບຮົມ ສ້າງຄວາມຮັບຮູ້ ກ່ຽວກັບ ການທ່ອງທ່ຽວ	0,75	ພະແນກຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ ແຂວງ, ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ/ສະຖາບັນສື່ມວນຊົນ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ, ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ/ກົມຄຸ້ມຄອງການທ່ອງທ່ຽວ
	ແຂວງອັດຕະປື: ສະໜັບສະໜູນ ການທ່ອງທ່ຽວຂັ້ນຊຸມຊົນ ຢູ່ບ້ານຕາມ່ຍອດ ໃກ້ນໍ້າຕົກເຊປາ/ເຊປ່ອງໄລ (ໂຮມສະເຕ, ຕະຫຼາດຫັດຖະກຳ).	1,80	ພະແນກຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ ແຂວງ, ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ/ກົມພັດທະນາການທ່ອງທ່ຽວ
	ແຂວງອັດຕະປື: ຊ່ວຍເຫຼືອເພີ່ນຜູ້ ການທ່ອງທ່ຽວຂັ້ນຊຸມຊົນ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຢູ່ບ້ານໃໝ່	3,00	ພະແນກຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ ແຂວງ, ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ/ ກົມພັດທະນາການທ່ອງທ່ຽວ
ການຊ່ວຍເຫຼືອ ຂະແໜງ ການທ່ອງທ່ຽວ	ພັດທະນາ ແລະ ສ້າງຄວາມສາມາດ ໃນການ ຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ສໍາລັບ ຜູ້ດໍາເນີນການທ່ອງທ່ຽວ ພາກລັດ ແລະ ພາກເອກະຊົນ	0,58	ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ/ ກົມຄຸ້ມຄອງການທ່ອງທ່ຽວ

	ພັດທະນາ ແລະ ສ້າງຄວາມສາມາດ ໃນການ ສື່ສານ ວິກິດການທ່ອງທ່ຽວ ສຳລັບ ຜູ້ດຳ ເນີນການທ່ອງທ່ຽວ ພາກລັດ ແລະ ພາກ ເອກະຊົນ	0,25	ກະຊວງຖະແຫຼງ ຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ/ ກົມການຕະຫຼາດ ການທ່ອງທ່ຽວ, ກະຊວງຖະແຫຼງ ຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ/ ກົມຄຸ້ມຄອງ ການທ່ອງທ່ຽວ
	ພັດທະນາ ແລະ ສ້າງຄວາມສາມາດ ໃນການ "ສ້າງຄືນໃຫ້ດີກວ່າເກົ່າ" ສຳລັບ ຜູ້ດຳເນີນ ການທ່ອງທ່ຽວ ພາກລັດ ແລະ ພາກເອກະຊົນ	0,42	ກະຊວງຖະແຫຼງ ຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ/ ກົມຄຸ້ມຄອງ ການທ່ອງທ່ຽວ
	ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ ຕາໜ່າງ ແລະ ຊ່ອງ ທາງສື່ສານ ໃນກຸ່ມຂອງຜູ້ດຳເນີນ ການທ່ອງທ່ຽວ ເຊິ່ງຮວມທັງ ການເຜີຍແຜ່ ກ່ຽວກັບ ການແຈ້ງເຕືອນລ່ວງໜ້າ	0,21	ກະຊວງຖະແຫຼງ ຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ/ ກົມຄຸ້ມຄອງ ການທ່ອງທ່ຽວ
ລວມໄລຍະກາງ		7,37	
<b>ຄວາມຕ້ອງການພື້ນຜູ້ໄລຍະຍາວ (2 ເຖິງ 5 ປີ)</b>			

ສະຖານທີ່ທ່ອງ ທ່ຽວ	ແຂວງອັດຕະປື: ເຊື່ອມຕໍ່ ນໍ້າຕົກເຊບາ/ເຊ ບ່ອງໄລ ກັບວົງຈອນທ່ອງທ່ຽວ ທີ່ໃຫຍ່ກວ່າ ໃນແຂວງຈຳປາສັກ (ເມືອງປາກຊ່ອງ ແລະ ອື່ນໆ)	0,06	ກະຊວງຖະແຫຼງ ຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ/ ກົມພັດທະນາ ການທ່ອງທ່ຽວ, ກະຊວງຖະແຫຼງ ຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ/ ກົມການຕະຫຼາດ ການທ່ອງທ່ຽວ
ການຊ່ວຍເຫຼືອ ຂະແໜງ ການທ່ອງທ່ຽວ	ການປຶກສາຫາລື ດ້ານນະໂຍບາຍ ເພື່ອສະ ໜັບສະໜູນ ຜູ້ດຳເນີນການທ່ອງທ່ຽວ ຜ່ານທາງກົນໄກການເງິນແບບໃໝ່ (ຫຼຸດ/ ຍົກເວັ້ນ ອາກອນທຸລະກິດ, ຫຼຸດ/ຍົກເວັ້ນ ພາສີນຳເຂົ້າ ສຳລັບ ອຸປະກອນກໍ່ສ້າງ, ເງິນ ກູ້ຢືມດອກເບ້ຍຕໍ່າ, ຫຼຸດ/ຍົກເວັ້ນ ຄ່າສຳ ປະທານ)	0,17	ກະຊວງຖະແຫຼງ ຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ/ ກົມພັດທະນາ ການທ່ອງທ່ຽວ, ກະຊວງຖະແຫຼງ ຂ່າວ ວັດທະນາທຳ

ລວມໄລຍະຍາວ

0,23

**ລວມ**

**38,35**

\* ງົບປະມານ ຈຳນວນ 37,35 ຕື້ກີບ ທີ່ຈຳເປັນ ສຳລັບ ການສ້ອມແປງທາງ 15 ກມ ທີ່ນຳໄປສູ່ ເຂດສຳປະທານ ນ້ຳຕົກເຊບາ/ເຊບູ້ງໄລ ແມ່ນກວມຢູ່ໃນ ຂະແໜງການຂົນສົ່ງ.

ໝາຍເຫດ: MICT = ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ; TDD = ກົມພັດທະນາການທ່ອງທ່ຽວ; TMD = ກົມຄຸ້ມຄອງການທ່ອງທ່ຽວ; TMKD = ກົມການຕະຫຼາດການທ່ອງທ່ຽວ; MCTI = ສະຖາບັນສື່ມວນຊົນ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ; DICT = ພະແນກຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວແຂວງ.

### ວິທີການ ສຳລັບ ຂະແໜງການທ່ອງທ່ຽວ

ການປະເມີນຂະແໜງການນີ້ ໄດ້ນຳໃຊ້ ວິທີການປະເມີນຜົນແບບໄວ ແລະ ແບບປະສົມປະສານ, ແບບຟອມສຳຫຼວດມາດຕະຖານ ເປັນພາສາລາວ ໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ ເພື່ອເກັບກຳຂໍ້ມູນ ກ່ຽວກັບ ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ໃນພາກເອກະຊົນ ແລະ ພາກລັດ ຂອງຂະແໜງການທ່ອງທ່ຽວ, ສະຖານທີ່ ພາກເອກະຊົນນັ້ນ ປະກອບດ້ວຍ ໂຮງແຮມ, ຣີສອດ, ບ້ານພັກ, ຮ້ານອາຫານ, ສະຖານທີ່ບັນເທີງ ແລະ ສະຖານທີ່ອື່ນໆ ຕາມການຈັດປະເພດຂອງ ລັດຖະບານ ສຳລັບ ສະຖິຕິທ່ອງທ່ຽວ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ສະຖານທີ່ພາກລັດ ຈະກວມເອົາ ສະຖານທີ່ທ່ອງທ່ຽວ ທາງວັດທະນາທຳ, ທາງປະຫວັດສາດ ແລະ ທາງທຳມະຊາດ, ສູນຂໍ້ມູນທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ຫ້ອງການສຳນັກງານຂອງລັດຖະບານ ແຕ່ວ່າ ການສຳຫຼວດຄັ້ງນີ້ ໄດ້ລວມເອົາ ສະຖານທີ່ທ່ອງທ່ຽວ ທາງວັດທະນາທຳ ແລະ ທາງປະຫວັດສາດ ເຂົ້າໃສ່ໃນ ຂະແໜງວັດທະນາທຳ ເພື່ອຫຼີກເວັ້ນ ການທັບຊ້ອນກັນ, ການປະເມີນຜົນ ສຳລັບ ຂະແໜງການທ່ອງທ່ຽວ ກວມເອົາພຽງແຕ່ ສະຖານທີ່ທາງທຳມະຊາດ, ສູນຂໍ້ມູນທ່ອງທ່ຽວ, ແລະ ຫ້ອງການລັດ. ແບບຟອມສຳຫຼວດ ໄດ້ຖືກສົ່ງໃຫ້ ພະແນກຖະແຫຼງຂ່າວ, ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວແຂວງ ໃນ 14 ແຂວງ ເຊິ່ງໄດ້ສົ່ງໂດຍກົງໃຫ້ ພະນັກງານຮັບຜິດຊອບວຽກງານມໍລະດົກ ແລະ ໄດ້ມີການໃຫ້ຄຳແນະນຳ ກ່ຽວກັບ ວິທີການ, ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບນັ້ນ ໄດ້ນຳມາໂຮມກັນ ແລະ ວິເຄາະ.

ວຽກພາກສະໜາມ ໄດ້ດຳເນີນຂຶ້ນໃນຂອບເຂດຈຳກັດ ໃນແຂວງອັດຕະປື, ຈຳປາສັກ, ສະຫວັນນະເຂດ ແລະ ຄຳມ່ວນ<sup>53</sup> ປະກອບກັບ ການສຳພາດ ພະນັກງານມໍລະດົກທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ສະມາຊິກຊຸມຊົນ ພ້ອມທັງມີການປະເມີນຜົນ ຢູ່ສະໜາມ ເພື່ອຊ່ວຍເກັບກຳຂໍ້ມູນ ດ້ານປະລິມານ ຂອງຜົນກະທົບທາງສັງຄົມ ແລະ ຜົນກະທົບຕໍ່ມະນຸດ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ທີມງານ ສາມາດໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນຈາກ ທຸກໆແຂວງ ກ່ຽວກັບ ຄວາມເສຍຫາຍຕໍ່ແຫຼ່ງທ່ອງທ່ຽວ ແຕ່ວ່າ ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການເຂົ້າໄປ ເມືອງຫ່າງໄກສອກຫຼີກ ກໍ່ໄດ້ເປັນອຸປະສັກຂອງ ການເກັບກຳຂໍ້ມູນ ໃນຮູບແບບທີ່ກຳນົດໃຫ້. ໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວນີ້, ພະແນກຖະແຫຼງຂ່າວ, ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວແຂວງ ໄດ້ນຳໃຊ້ ຮູບແບບການລາຍງານອື່ນ ທີ່ບໍ່ແມ່ນ ແບບຟອມສຳຫຼວດທີ່ກຳນົດໃຫ້ ເພື່ອຮັບປະກັນ ຄວາມສະໜ້າສະເໝີ, ຂໍ້ມູນເຫລົ່ານີ້ ໄດ້ນຳມາປະກອບເຂົ້າໃສ່ໃນ ຮູບແບບວິເຄາະສັງລວມ ກ່ຽວກັບ ການສູນເສຍ ແລະ ຄວາມເສຍຫາຍ.

<sup>53</sup> ຈັດລຽງຕາມ ລຳດັບຂອງຜົນກະທົບ.



ເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງຂໍ້ມູນຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ເພື່ອຊ່ວຍໃນການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການ ພື້ນຜູ້ ແລະ ຍ້ອນວ່າ ຈຳນວນຊັບສິນຂອງການທ່ອງທ່ຽວ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບນັ້ນ ຂ້ອນຂ້າງນ້ອຍ, ສະນັ້ນ ຈິ່ງ ໄດ້ຄາດຄະເນ ຄວາມເສຍຫາຍຂອງແຕ່ລະຊັບສິນ ແທນການຄິດໄລ່ຄວາມເສຍຫາຍ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ໂດຍ ນຳໃຊ້ ອັດຕາຫົວໜ່ວຍ ຕາມທີ່ໄດ້ແນະນຳໄວ້ໃນ ແບບຟອມທີ່ກຳນົດໃຫ້ ແລະ ຍ້ອນວ່າ ກຳນົດເວລາ ໃນ ການເກັບກຳຂໍ້ມູນ ສຳລັບ ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດຄັ້ງນີ້ ມີຈຳກັດ ພວກເຮົາຕ້ອງຖືເອົາ ວ່າ ຂໍ້ມູນນັ້ນ ເປັນຄວາມເສຍຫາຍຕ່ຳສຸດ ທີ່ເກີດຂຶ້ນກັບ ສະຖານທີ່ທ່ອງທ່ຽວ. ການສູນເສຍນັ້ນ ໄດ້ຄິດໄລ່ ໂດຍນຳໃຊ້ ການສູນເສຍ ທີ່ໄດ້ຮັບການລາຍງານມາ ໃນໄລຍະເວລາ ເກີດໄພພິບັດ ຈົນຮອດເວລາສຳຫຼວດ ຄັ້ງນີ້. ຫຼັງຈາກນັ້ນ ກໍ່ຄາດຄະເນການສູນເສຍ ທີ່ອາດສືບຕໍ່ເກີດຂຶ້ນ ເຊິ່ງຂຶ້ນກັບ ຂອບເຂດຂອງຄວາມເສຍ ຫາຍ ແລະ ລະດູການຂອງ ອຸດສາຫະກຳທ່ອງທ່ຽວກ

**ຮູບພາບ 27:** ເສັ້ນທາງໄປ ນ້ຳຕົກເຊບ່ອງໄລ. ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ເສັ້ນທາງທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ໃນ ເຂດສຳປະທານ. ເມືອງສະໜາມໄຊ ແຂວງອັດຕະປື. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ແສງອາລຸນ ທອງສະຫວັດ



**ຮູບພາບ 28:** ນ້ຳຕົກເຊບ່ອງໄລ, ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ພື້ນທີ່ເສຍຫາຍ ຢູ່ຕົ້ນນ້ຳຕົກ, ເມືອງສະໜາມໄຊ ແຂວງອັດຕະປື. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ແສງອາລຸນ ທອງສະຫວັດ



**ຮູບພາບ 29:** ນ້ຳຕົກແຂວງອັດຕະປື ກ່ອນເຂື່ອນແຕກ. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ແສງອາລຸນ ທອງສະຫວັດ



ຮູບພາບ 30: ການຂາຍເຄື່ອງໃຫ້ນັກທ່ອງທ່ຽວ ຢູ່ສະຖານທີ່ນ້ຳຕົກແຂວງອັດຕະປື ກ່ອນເຂື່ອນແຕກ. ທີ່  
ມາຂອງຮູບ: ແສງອາລຸນ ທອງສະຫວັດ



## ອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ

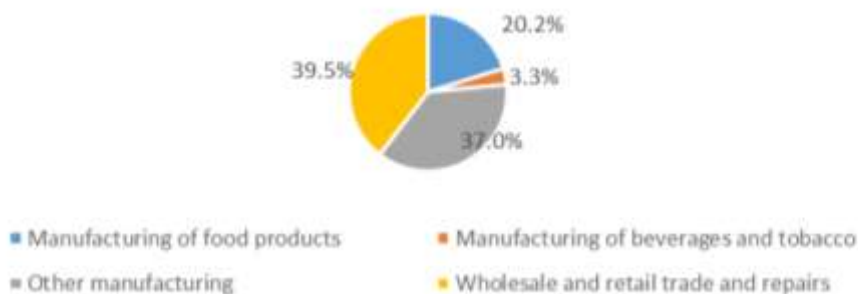
### ສະຫຼຸບຫຍໍ້ ກ່ຽວກັບ ອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ

ລວມຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ຕໍ່ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ແລະ ຊັບສິນ ໃນຂະແໜງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ ຈາກນ້ຳຖ້ວມນັ້ນ ແມ່ນຄາດຄະເນຢູ່ທີ່ 3,8 ຕື້ກີບ. ຕົວເລກນີ້ ບໍ່ໄດ້ເຮັດໃຫ້ ການປະກອບສ່ວນຄາດຄະເນ ຫຼຸດລົງຫຼາຍ ສຳລັບ ຂະແໜງການນີ້ ໃຫ້ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ (ຈີດີພີ) ສຳລັບ ປີ 2018 ເຊິ່ງ ອາດມີຈຳນວນປະມານ 17,9 ສ່ວນຮ້ອຍ ຫຼື 28,1 ຕື້ກີບ ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ ຍັງມີຜົນກະທົບ ຕໍ່ກັບ ຜູ້ອອກແຮງງານ ທີ່ຫຍຸ້ງຍາກຈາກການສູນເສຍລາຍຮັບ, ຄວາມເສຍຫາຍຕໍ່ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ແລະ ຊັບສິນ ໃນຂະແໜງການນີ້ ມີຈຳນວນ 0,8 ຕື້ກີບ, ການສູນເສຍ ເຊິ່ງໝາຍເຖິງ ການປ່ຽນແປງ ໃນກະແສຂອງການຜະລິດນັ້ນ ແມ່ນເປັນຜົນມາຈາກ ລາຍຮັບຫຼຸດລົງ ຫຼື ມູນຄ່າດຳເນີນການ ສູງຂຶ້ນ ເຊິ່ງມີຈຳນວນຄາດຄະເນ 3 ຕື້ກີບ, ມູນຄ່າລວມ ຂອງຄວາມຕ້ອງການ ສຳລັບການຟື້ນຟູ ຂະແໜງການນີ້ ຄາດຄະເນ 4,7 ຕື້ກີບ.

ວຽກງານໄລຍະສັ້ນ ແລະ ໄລຍະກາງ ຈຳນວນໜຶ່ງ ໄດ້ສະເໜີຂຶ້ນມາ ເພື່ອແກ້ໄຂ ຄວາມຕ້ອງການເລິ່ມໄດ້ ເຊິ່ງ ປະກອບດ້ວຍ ກົນໄກການເງິນມູນຄ່າຕ່ຳ ສຳລັບ ວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງ ເພື່ອເລີ່ມຕົ້ນທຸລະກິດ ແລະ ເພື່ອຊ່ວຍຈ່າຍຄືນເງິນກູ້ໃນປະຈຸບັນ; ການພັດທະນາ ແຜນງານຈູງໃຈ ເພື່ອເພີ່ມ ການຊື້ປະກັນໄພ ສຳລັບ ວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງ ແລະ ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ດ້ານຄວາມສາມາດ ໃນການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ສຳລັບ ວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງ.

ດັ່ງທີ່ ຮູບສະແດງ 28 ສະແດງໃຫ້ເຫັນນັ້ນ, ໃນກຸ່ມວິສາຫະກິດ ທີ່ລາຍງານວ່າ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກນ້ຳຖ້ວມ ຜູ້ຄ້າຂາຍສິ່ງ ແລະ ຂາຍຍ່ອຍ ແລະ ຜູ້ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ວຽກສ້ອມແປງນັ້ນ ມີຈຳນວນ 39,5 ສ່ວນຮ້ອຍ, ສ່ວນກຸ່ມທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ "ການຜະລິດອື່ນໆ" (ການຜະລິດເພີນິເຈີ້ ແລະ ອຸປະກອນກໍ່ສ້າງ) ມີອັດຕາສ່ວນໃຫຍ່ສຸດເປັນອັນດັບສອງ ປະມານ 37 ສ່ວນຮ້ອຍ, ການຜະລິດ ຜະລິດຕະພັນອາຫານ ມີອັດຕາສ່ວນ 20,2 ສ່ວນຮ້ອຍ ແລະ ການຜະລິດເຄື່ອງດື່ມ ແລະ ຜະລິດຕະພັນຢາສູບ ເປັນ 3,3 ສ່ວນຮ້ອຍ.

ຮູບສະແດງ 28: ອັດຕາສ່ວນຂອງ ວິສາຫະກິດ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ, ຈັດຕາມປະເພດຂອງກິດຈະການ



ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ຄາດຄະເນໂດຍ ທີມງານປະເມີນຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດ ໂດຍອີງຕາມ ຂໍ້ມູນຈາກ ກະຊວງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ.

## ປະຫວັດຄວາມເປັນມາ ກ່ຽວກັບ ອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ

ອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ ໃນ ສປປ ລາວ ເປັນອັດຕາສ່ວນທີ່ເພີ່ມເຕີມ ໃນເສດຖະກິດ ເຊິ່ງປະກອບສ່ວນໃຫ້ ຈີດີມີ ໃນຈຳນວນ 30,9 ສ່ວນຮ້ອຍ ແລະ 41,5 ສ່ວນຮ້ອຍ ຕາມລຳດັບ, ໂດຍອີງຕາມ ແຜນພັດທະນາ ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ 8 ປີ 2016–2020, ວິສາຫະກຳ ຈຳນວນ 100.653 ວິສາຫະກິດ ໄດ້ຂຶ້ນ ທະບຽນໃນປະເທດ ເຊິ່ງທຶນຈົດທະບຽນລວມທັງໝົດມີ 1,68 ລ້ານລ້ານກີບ (ຫຼື 200 ຕື້ໂດລາສະຫະລັດ), ໃນຈຳ ນວນທຶນຈົດທະບຽນນັ້ນ 86,52 ສ່ວນຮ້ອຍ ແມ່ນຢູ່ໃນຂະແໜງອຸດສາຫະກຳ, 8,72 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນຂະແໜງ ບໍລິການ, 3,14 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນຂະແໜງກໍ່ສ້າງແລະ 1,62 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນຂະແໜງກະສິກຳ.

ວິສາຫະກິດເອກະຊົນ ມີເປັນຈຳນວນຫຼາຍຂອງວິສາຫະກິດຈົດທະບຽນ ໃນ ສປປ ລາວ ເຊິ່ງປະກອບເປັນ 99,79 ສ່ວນຮ້ອຍ (100.473 ຫົວໜ່ວຍ), ສ່ວນລັດວິສາຫະກິດປະກອບເປັນ 0,13 ສ່ວນຮ້ອຍ (131 ຫົວໜ່ວຍ), ໃນ ຈຳນວນວິສາຫະກິດ ທັງໝົດນັ້ນ, 95,9 ສ່ວນຮ້ອຍ (96.531 ຫົວໜ່ວຍ) ແມ່ນພາຍໃນປະເທດ, ສ່ວນ 2,74 ສ່ວນຮ້ອຍ (2.758 ຫົວ ໜ່ວຍ) ແມ່ນຕ່າງປະເທດ. ຍັງມີພາກສ່ວນຮ່ວມລົງທຶນອີກ 1.184 ແຫ່ງ ເຊິ່ງມີ ອັດຕາສ່ວນ 1,17 ສ່ວນຮ້ອຍໃນນັ້ນ 53 ແຫ່ງ ເປັນວິສາຫະກິດປະສົມມີອັດຕາສ່ວນ 0,05 ສ່ວນຮ້ອຍ ແລະ 29 ແຫ່ງເປັນວິສາຫະກິດລວມໝູ່ມີອັດຕາສ່ວນ 0,03 ສ່ວນຮ້ອຍ.

ສິ່ງທີ່ສຳຄັນແມ່ນຮູ້ວ່າ ວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງ ມີອັດຕາສ່ວນ 99,8 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງ ວິສາຫະກິດຈົດທະບຽນທັງໝົດ ໃນ ສປປ ລາວ ແລະ ວິສາຫະກິດຂະໜາດໃຫຍ່ ມີພຽງແຕ່ 0,2 ສ່ວນຮ້ອຍ (196 ອົງກອນ), ວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງ ມີອັດຕາສ່ວນ ຜູ້ອອກແຮງງານ ຫຼາຍທີ່ສຸດ ເຊິ່ງມີເຖິງ 83 ສ່ວນຮ້ອຍ ຫຼື 286.575 ຄົນແຕ່ວ່າ ວິສາຫະກິດຂະໜາດໃຫຍ່ ມີພຽງແຕ່ 17 ສ່ວນຮ້ອຍ ຫຼື ຜູ້ອອກແຮງງານ 58.513 ຄົນ, ໂດຍອີງຕາມ ການສຳຫຼວດວິສາຫະກິດ ປີ 2013, ອັດຕາສ່ວນສະສົມ ຂອງ ແມ່ຍິງເປັນເຈົ້າຂອງ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 36,2 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນປີ 2005 ມາເປັນ 47,5 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນປີ 2013, ການສຳຫຼວດວິສາຫະກິດ ປີ 2017 ໄດ້ລາຍງານໃຫ້ຮູ້ວ່າ ອັດຕາສ່ວນຂອງບັນດາບໍລິສັດ ໃນ ສປປ ລາວ ທີ່ ແມ່ຍິງເປັນເຈົ້າຂອງ ແມ່ນ 43 ສ່ວນຮ້ອຍ ເຊິ່ງເປັນຕົວເລກທີ່ສູງກວ່າ ບັນດາບໍລິສັດ ໃນອາຊີຕາເວັນອອກ ແລະ ປາຊີຟິກ ເຊິ່ງຢູ່ທີ່ 28,6 ສ່ວນຮ້ອຍ.

ໃນ ສປປ ລາວ, ນິຍາມທົ່ວໄປ ທີ່ນຳໃຊ້ກັບ ວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງ ແມ່ນອີງຕາມ ດຳ ລັດນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ເລກທີ 42 ເຊິ່ງໄດ້ປະກາດໃຊ້ຢ່າງເປັນທາງການ ໃນປີ 2004. ການຈັດປະເພດວິສາ ຫະກິດໃດໜຶ່ງ ແມ່ນອີງຕາມ ຈຳນວນຜູ້ອອກແຮງງານ ຂອງອົງກອນນັ້ນ, ມູນຄ່າຊັບສິນ ແລະ ຕົວເລກ ທຸລະກິດ ສະເລ່ຍປະຈຳປີ ຂອງວິສາຫະກິດນັ້ນ. ດຳລັດສະບັບນີ້ ກຳນົດວ່າ “ວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງ ແມ່ນເປັນການຈັດຕັ້ງເອກະລາດ ເຊິ່ງຈົດທະບຽນຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ແລະ ດຳເນີນກິ ດຈະການ ຕາມກົດໝາຍຂອງ ສປປ ລາວ”, ວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແມ່ນວິສາຫະກິດທີ່ມີຈຳນວນຜູ້ອອກ ແຮງງານ ສະເລ່ຍປະຈຳປີ ບໍ່ເກີນ 19 ຄົນ ຫຼື ຊັບສິນລວມ ບໍ່ເກີນ 250 ລ້ານກີບ ຫຼື ຕົວເລກທຸລະກິດປະຈຳປີ ບໍ່

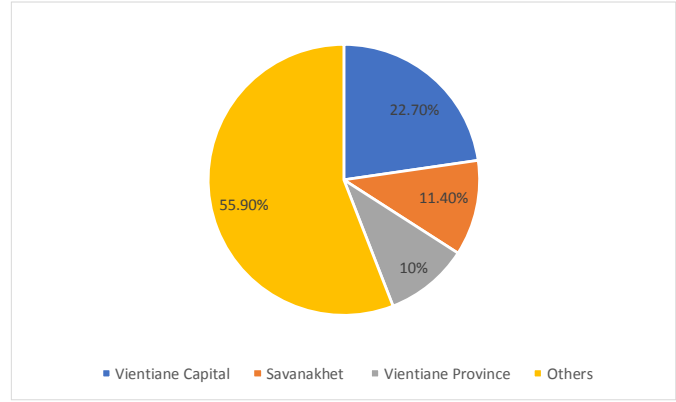
ເກີນ 400 ລ້ານກີບ, ວິສາຫະກິດຂະໜາດກາງ ມີຈຳນວນຜູ້ອອກແຮງງານ ສະເລ່ຍປະຈຳປີ ບໍ່ເກີນ 99 ຄົນ ຫຼື ຊັບສິນລວມບໍ່ເກີນ 1,2 ຕື້ກີບ ຫຼື ຕົວເລກທຸລະກິດປະຈຳປີ ບໍ່ເກີນ 1 ຕື້ກີບ.

ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດ ໃນຄັ້ງນີ້ ສຳລັບ ຂະແໜງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ ໄດ້ເນັ້ນໜັກໃສ່ ວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງ ທີ່ກວມເອົາປະມານ 17,9 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງ ຈີດີພີ ເນື່ອງຈາກວ່າ ເປັນກຸ່ມຫຼັກ ທີ່ໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນມາ, ການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ໃຫ້ຮູ້ວ່າ ວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງ ສາມາດພົບເຫັນໄດ້ ທຸກບ່ອນໃນປະເທດລາວ ແຕ່ສ່ວນຫຼາຍ ກໍ່ຢູ່ໃນຕົວເມືອງໃຫຍ່. ຮູບສະແດງ 29 ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ການກະຈາຍຕົວຂອງ ວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງ ໃນແຕ່ລະແຂວງ, ແລະ

ຮູບສະແດງ 30 ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ຂະໜາດຂອງກິດຈະການເສດຖະກິດ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ສັງເກດເຫັນໄດ້ວ່າ ຄວາມບໍ່ເປັນທາງການໃນຂະແໜງການນີ້ ແມ່ນສູງ; ຄາດຄະເນວ່າ ສູງກວ່າ 30 ສ່ວນຮ້ອຍ ແລະ ການຄາດຄະເນນີ້ ຍັງຖືວ່າຕໍ່າ.<sup>54</sup>

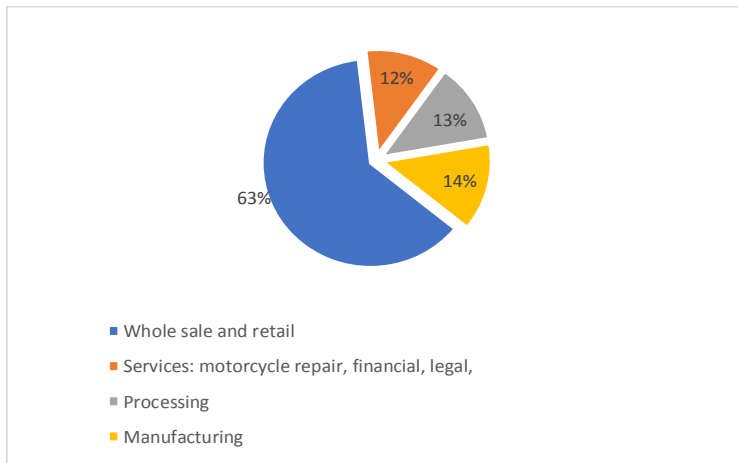
**ຮູບສະແດງ 29: ການແຈກຢາຍຕາມພື້ນທີ່ພູມສັນຖານ ຂອງ ວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງ ໃນ ສປປ ລາວ**

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ.



<sup>54</sup> ກຸ່ມທະນາຄານໂລກ, ການວິເຄາະ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ ຢ່າງເປັນລະບົບ: ບູລິມະສິດ ເພື່ອກຳຈັດຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ສົ່ງເສີມ ຄວາມຈະເລີນຮຸ່ງເຮືອງຮ່ວມກັນ (ວໍຊິງຕັນດີຊີ: ທະນາຄານໂລກ, ປີ 2017).

**ຮູບສະແດງ 30: ການແຈກຢາຍຂອງ ວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງ, ຈັດຕາມປະເພດຂອງ ກິດຈະການເສດຖະກິດ**



ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ.

**ການປະເມີນຜົນກະທົບຂອງໄພພິບັດ ຕໍ່ກັບ ອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ**

ໂດຍລວມແລ້ວ, ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ໃນຂະແໜງການນີ້ ຄາດຄະເນຢູ່ທີ່ 3,8 ຕື້ກີບ. ໃນຈຳນວນວິສາຫະກິດ ທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ໃນ ຕາຕະລາງ 35 ເຊິ່ງຕາມການລາຍງານ ໃຫ້ຮູ້ວ່າ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກນ້ຳຖ້ວມ ວິສາຫະກິດ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບອຸດສາຫະກຳ ເຊັ່ນ: ການຜະລິດອາຫານ ແມ່ນມີອັດຕາສ່ວນ 60 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຜົນກະທົບທັງໝົດ, ສ່ວນການບໍລິການດ້ານການຄ້າ ມີອັດຕາສ່ວນ 40 ສ່ວນຮ້ອຍ.

ໃນຈຳນວນແຂວງ ທີ່ໄດ້ສະໜອງຂໍ້ມູນເຫັນວ່າ ແຂວງທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຫຼາຍທີ່ສຸດ ແມ່ນແຂວງອັດຕະປື ເຊິ່ງເກີດຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ 50,8 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍທັງໝົດ, ຕາມດ້ວຍ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ (24,2 ສ່ວນຮ້ອຍ) ແລະ ແຂວງຄຳມ່ວນ (18,5 ສ່ວນຮ້ອຍ) ແລະ ແຂວງອື່ນໆ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍນັ້ນ ແມ່ນຢູ່ລະຫວ່າງ 2 ເຖິງ 4 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຜົນກະທົບທັງໝົດ ຕາມທີ່ໄດ້ລາຍງານມາ (ເບິ່ງຕາມ ຕາຕະລາງ 36).

**ຄວາມເສຍຫາຍ**

ຄວາມເສຍຫາຍ ທີ່ເກີດຂຶ້ນກັບໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ແລະ ຊັບສິນ ໃນຂະແໜງການນີ້ ມີມູນຄ່າ 0,8 ຕື້ກີບ, ບັນດາບໍລິສັດ ທີ່ມີອັດຕາສ່ວນ ຜົນກະທົບຫຼາຍທີ່ສຸດ ແມ່ນພາກສ່ວນຂາຍສົ່ງ ແລະ ຂາຍຍ່ອຍ ເຊິ່ງມີອັດຕາສ່ວນ 40 ສ່ວນຮ້ອຍ, ບັນດາບໍລິສັດ ທີ່ຖືກຈັດປະເພດເຂົ້າໃນ “ການຜະລິດອື່ນໆ” (ການຜະລິດເຟີນີເຈີ້, ຊີເມັນ, ປູນຂາວ ແລະ ອຸປະກອນກໍ່ສ້າງທີ່ເຮັດຈາກດິນ, ໄມ້, ຜະລິດຕະພັນທີ່ເຮັດຈາກໄມ້ ແລະ ດອນອັດ, ຫຼອດດູດ, ອຸປະກອນຖັກສານ ແລະ ເຫຼັກ) ເຊິ່ງມີອັດຕາສ່ວນ 37 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຜົນກະທົບລວມທັງໝົດ, ບໍລິສັດທີ່ເຮັດກ່ຽວກັບ ການຜະລິດອາຫານ ແລະ ເຄື່ອງຕືມ ແມ່ນມີອັດຕາສ່ວນທີ່ເຫຼືອນັ້ນ.

ມູນຄ່າຄວາມເສຍຫາຍ ໜ້ອຍກວ່າ ມູນຄ່າການສູນເສຍ ດັ່ງສະແດງໃຫ້ເຫັນໃນ ການປ່ຽນແປງຂອງກະແສການຜະລິດ (ໃຫ້ເບິ່ງຂ້າງລຸ່ມນີ້) ຍ້ອນວ່າ ບໍລິສັດຕ່າງໆ ເຂົ້າເຖິງຕົນທົນໄດ້ໜ້ອຍ ເພື່ອຈຸດປະສົງໃນການລົງທຶນ ແລະ ມີຄວາມສາມາດໜ້ອຍ ໃນຂັ້ນຕອນຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານ, ໃນການສໍາຫຼວດວິສາຫະກິດ ປີ 2016, ບໍລິສັດຜະລິດ ມີພຽງແຕ່ 17 ສ່ວນຮ້ອຍທີ່ຊື້ຊັບສິນຄົງທີ່.<sup>55</sup>

### ການສູນເສຍ

ການສູນເສຍໃນຂະແໜງການນີ້ ປະກອບດ້ວຍ ການປ່ຽນແປງຂອງ ກະແສຂອງການຜະລິດ ເຊິ່ງເປັນຜົນມາຈາກ ລາຍຮັບຫຼຸດລົງ ຫຼື ມູນຄ່າດໍາເນີນການ ສູງຂຶ້ນ ແລະ ມີຈໍານວນ 3 ຕື້ກີບ (ເບິ່ງຕາມ ຕາຕະລາງ 35), ການປ່ຽນແປງດັ່ງກ່າວນັ້ນ ອາດເປັນຍ້ອນ ບັດໄຈຈໍານວນໜຶ່ງ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບນໍ້າຖ້ວມ, ໃນກຸ່ມຜູ້ປະກອບການ ທີ່ເຮັດການຜະລິດນັ້ນ 70 ສ່ວນຮ້ອຍ ລະບຸວ່າ ບໍ່ມີນໍ້າໃຊ້ ແລະ 30 ສ່ວນຮ້ອຍ ບໍ່ມີໄຟຟ້າ ເຊິ່ງນັ້ນເປັນບັດໄຈສົ່ງຜົນຕໍ່ການຜະລິດ, ອີກບັນຫາທໍາທາຍໜຶ່ງ ທີ່ຜູ້ປະກອບການຫຼາຍຄົນ ປະສົບພົບພໍ້ ເນື່ອງຈາກນໍ້າຖ້ວມ ກໍ່ຄື ການຊອກຫາທາງເລືອກອື່ນ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ບັດໄຈນໍ້າເຂົ້າສູ່ຂັ້ນຕອນການຜະລິດ ເຊິ່ງເປັນບັນຫາໜຶ່ງ ທີ່ຜູ້ປະກອບການ 58,5 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນຈໍານວນຜູ້ປະກອບການ ທີ່ໄດ້ສໍາຫຼວດມານັ້ນ ໄດ້ລາຍງານມາ, ຜູ້ປະກອບການ 57 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ແລະ 41 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນແຂວງຄໍາມ່ວນ ໄດ້ລະບຸວ່າ ຄວາມຕ້ອງການຂອງລູກຄ້າຫຼຸດລົງ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກການຂາຍສົ່ງ ແລະ ຂາຍຍ່ອຍ ແລະ ຈາກກິດຈະການສ້ອມແປງ.

ຄວາມຕ້ອງການຂອງຜູ້ບໍລິໂພກ ຫຼຸດລົງ ຍ້ອນລາຍຮັບຫຼຸດລົງ, ເຊິ່ງເກີດຈາກໄພພິບັດ ໄດ້ສ້າງຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ໃຫ້ຂະແໜງການອື່ນໆ ເຊັ່ນ: ຂະແໜງການກະສິກໍາ ເຊິ່ງເປັນຂະແໜງການທີ່ ປະຊາກອນສ່ວນຫຼາຍ ຖືກຈ້າງແຮງງານ ເຖິງແມ່ນວ່າ ຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ຮັບມາ ກ່ຽວກັບ ລາຍຮັບ ໃນການສໍາຫຼວດໃດໜຶ່ງ ຈະຫຍຸ້ງຍາກຕໍ່ການຍົກຄວາມຖືກຕ້ອງໄດ້ ແຕ່ວ່າ ບັນດາຜູ້ປະກອບການ ລາຍງານໃຫ້ຮູ້ວ່າ ພວກເຂົາຄາດວ່າ ການສູນເສຍລາຍຮັບ ຈະມີຫຼາຍ ແລະ ການໄຈເຊົາທຸລະກິດຊົ່ວຄາວນັ້ນ ຈະສືບຕໍ່ເປັນເວລາຢ່າງໜ້ອຍ 3 ເດືອນ ຫຼັງນໍ້າຖ້ວມ.

**ຕາຕະລາງ 35: ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ (ຕື້ກີບ) ໃນອຸດສາຫະກໍາ ແລະ ການຄ້າ, ຈັດຕາມຂະແໜງການຍ່ອຍ**

<sup>55</sup> ກຸ່ມທະນາຄານໂລກ, ການສໍາຫຼວດວິສາຫະກິດລາວ, ປີ 2016.

ຂະແໜງ ການຍ່ອຍ		ຄວາມເສຍ ຫາຍ	ການສຸນເສຍ	ລວມຜົນກະທົບ
ອຸດສາຫະ ກຳ	ການຜະລິດ ຜະລິດຕະພັນອາຫານ	0,073	0,691	0,764
	ການຜະລິດເຄື່ອງດື່ມ ແລະ ຢາສູບ	0,0438	0,081	0,1248
ບໍລິການ	ການຜະລິດອື່ນໆ	--	1,401	1,401
	ການຂາຍສິ່ງ ແລະ ຂາຍຍ່ອຍ ແລະ ກິດຈະການສ້ອມແປງ	0,68	0,816	1,496
	ບໍລິການບ່ອນພັກເຊົາ ອາຫານ	ແລະ --	--	--
<b>ລວມ</b>		<b>0,8</b>	<b>2,99</b>	<b>3,78</b>

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ທີມງານປະເມີນຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດ ໂດຍອີງຕາມ ຂໍ້ມູນຂອງ ກະຊວງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ ຕາມການລາຍງານຈາກ  
ແຂວງຕ່າງໆ.

ໝາຍເຫດ: ໃນບ່ອນທີ່ບໍ່ມີຂໍ້ມູນນັ້ນ ແມ່ນຍ້ອນບໍ່ໄດ້ຮັບການລາຍງານມາ. ຄວາມແຕກຕ່າງ ໃນທາງດ້ານ ຜົນກະທົບລວມ ລະຫວ່າງ ຕາຕະລາງ  
35 ແລະ ຕາຕະລາງ 36 ແມ່ນຍ້ອນການປັດຕິວເລກ.

**ຕາຕະລາງ 36: ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສຸນເສຍ (ຕົ້ນທຶນ) ໃນອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ, ຈັດຕາມ  
ແຂວງ**

ແຂວງ	ຄວາມເສຍຫາຍ		ການສຸນເສຍ		ລວມຜົນ ກະທົບ
	ເອກະຊົນ	ລວມຜົນ ກະທົບ	ເອກະ ຊົນ	ລວມຜົນກະທົບ	
ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ	0,07	0,07	0,86	0,86	0,93
ຜົ້ງສາລີ	0,07	0,07	--	--	0,07
ຫຼວງນໍ້າທາ	--	--	--	--	--
ອຸດົມໄຊ	0,02	0,02	0,13	0,13	0,15
ບໍ່ແກ້ວ	--	--	--	--	--
ຫຼວງພະບາງ	--	--	--	--	--
ຫົວພັນ	0,03	0,03	0,04	0,04	0,07
ໄຊຍະບູລີ	--	--	--	--	--
ຊຽງຂວາງ	--	--	--	--	--
ແຂວງວຽງຈັນ	--	--	--	--	--
ບໍລິຄຳໄຊ	--	--	--	--	--
ຄຳມ່ວນ	--	--	0,71	0,71	0,71
ສະຫວັນນະເຂດ	--	--	--	--	--
ສາລະວັນ	--	--	--	--	--
ເຊກອງ	--	--	--	--	--
ຈຳປາສັກ	--	--	--	--	--
ອັດຕະປື	0,68	0,68	1,27	1,27	1,95
ໄຊສົມບູນ	--	--	--	--	--
<b>ລວມ</b>	<b>0,87</b>	<b>0,87</b>	<b>3,01</b>	<b>3,01</b>	<b>3,88</b>

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ທີມງານປະເມີນຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດ ໂດຍອີງຕາມ ຂໍ້ມູນຂອງ ກະຊວງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ ຕາມການລາຍງານຈາກ  
ແຂວງຕ່າງໆ.



ໝາຍເຫດ: ບໍ່ລວມການສູນເສຍຂອງພາກລັດ. ຂໍ້ມູນແມ່ນໄດ້ມາຈາກການລາຍງານ, ແລະ ຍ້ອນເວລາຈຳກັດ ການປະເມີນຜົນຄັ້ງນີ້ ຈຶ່ງບໍ່ໄດ້ໄປ ຍັງມາສະໜາມ ເພື່ອເກັບກຳຂໍ້ມູນຈາກທຸກໆແຂວງ. ໃນບ່ອນທີ່ບໍ່ມີຂໍ້ມູນໃນຕາຕະລາງນີ້ ແມ່ນຍ້ອນບໍ່ໄດ້ຮັບການລາຍງານມາ. ຄວາມແຕກ ຕ່າງ ໃນທາງດ້ານ ຜົນກະທົບລວມ ລະຫວ່າງ ຕາຕະລາງ 35 ແລະ ຕາຕະລາງ 36 ແມ່ນຍ້ອນການປັດຕົວເລກ.

### ຜົນກະທົບທາງສັງຄົມ ຈາກຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ໃນຂະແໜງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ

ຍ້ອນວ່າ ຂະແໜງການນີ້ ມີອັດຕາສ່ວນຜູ້ອອກແຮງງານຢູ່ຫຼາຍ ເຊິ່ງເປັນຜູ້ທີ່ເຮັດວຽກໃຫ້ຕົນເອງ ຫຼື ຮ່ວມມືກັນ ໂດຍບໍ່ມີພະນັກງານ, ສະນັ້ນ ການສູນເສຍລາຍຮັບ ໃນລະຫວ່າງ 2 ອາທິດ ເຖິງ 3 ເດືອນ ດັ່ງທີ່ ໄດ້ລາຍງານມາຈາກການສຳຫຼວດນັ້ນ ຈຶ່ງມີຫຼາຍ. ປະກອບກັບ ອັດຕາສ່ວນຂອງ ທຸລະກິດທີ່ແມ່ຍິງເປັນ ເຂົ້າຂອງນັ້ນ ມີສູງ, ສະນັ້ນ ລາຍຮັບຂອງຄອບຄົວ ຄາດວ່າ ຈະໄດ້ຮັບຄວາມເດືອດຮ້ອນ. ຄອບຄົວ ອາດຈະ ປະສົບກັບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ຍ້ອນພວກເຂົາຕ້ອງພະຍາຍາມ ຕອບສະໜອງຕາມຄວາມຕ້ອງການແຕ່ລະ ວັນ, ຜົນກະທົບຂອງເຫດການນີ້ ຍັງອາດຈະເຮັດໃຫ້ ຄວາມພະຍາຍາມຂອງ ລັດຖະບານລາວ ໃນການສ້າງ ວຽກ ທີ່ບໍ່ແມ່ນວຽກກະສິກຳ ໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນນັ້ນ ຊັກຊ້າລົງ ຍ້ອນວ່າ ວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດ ກາງ ບາງແຫ່ງ ອາດຈະບໍ່ສາມາດກັບຄືນສູ່ຕະຫຼາດໄດ້.

### ຍຸດທະສາດພື້ນຜູ້ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການ ສຳລັບ ຂະແໜງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ

ມູນຄ່າລວມຂອງ ຄວາມຕ້ອງການພື້ນຜູ້ ສຳລັບ ຂະແໜງການນີ້ ຄາດຄະເນ 4,7 ຕື້ກີບ ສຳລັບ ໄລຍະສັ້ນ ແລະ ໄລຍະກາງ. ຕາຕະລາງ 37 ໃຫ້ລາຍລະອຽດກ່ຽວກັບ ຄວາມຕ້ອງການພື້ນຜູ້ ຕາມຂະແໜງການຍ່ອຍ ແລະ ໄລຍະເວລາ.

ຄວາມຕ້ອງການພື້ນຜູ້ ແລະ ກໍ່ສ້າງຄືນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນ ວິທີການຂອງ ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການ ຫຼັງໄພພິບັດ ບໍ່ພິຈາລະນາພຽງແຕ່ ປະເດັດພາຍນອກ ຂອງຄວາມເສຍຫາຍ ຕໍ່ກັບຊັບສິນ ແລະ ໂຄງລ່າງ ພື້ນຖານ ເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ຍັງພິຈາລະນາເຖິງ ປະເດັດພາຍໃນ ແລະ ປະເດັດທີ່ມັກຖືກເບິ່ງຂ້າມ ກໍ່ຄື ການລະບຸ ເຖິງ ຂໍ້ກຳນົດ ຫຼື ຄວາມຕ້ອງການ ທາງກຸນເກິນ ເພື່ອຮັບປະກັນ ການພິນຜູ້ເສດຖະກິດຂອງ ຂະແໜງ ການຄ້າ, ຍຸດທະສາດພື້ນຜູ້ ຂະແໜງການນີ້ ໃຫ້ກັບຄືນສູ່ລະດັບປົກກະຕິ ຂອງການດຳເນີນງານ ແລະ ການ ຊາຍ ມັນອາດຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ ກຳນົດມາດຕະການ ເພື່ອຊ່ວຍເຫຼືອ ຕາມຄວາມຕ້ອງການ ຂອງວິສາຫະກິດ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ເພື່ອເລີ່ມດຳເນີນງານຄືນໃໝ່ ແລະ ຖ້າເປັນໄປໄດ້ ກໍ່ບັບໂຄງສ້າງເກິນຄືນໃໝ່ ຫຼື ເລື່ອນເກິນກູ້ທີ່ບໍ່ໄດ້ນຳໃຊ້ ຍ້ອນເກິດໄພພິບັດນັ້ນ.

ໂດຍອີງຕາມ ສົມມຸດຖານເຫລົ່ານີ້, ຈຶ່ງໄດ້ລະບຸ ບູລິມະສິດຈຳນວນໜຶ່ງ ດັ່ງນີ້:

- ເພີ່ມການຄວບຄຸມຂອງປະກັນໄພ ເພື່ອຈັດການກັບ ຄວາມສ່ຽງໃນອະນາຄົດ ໃຫ້ໄດ້ດີກວ່າເກົ່າ, ເກືອບ 100 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງທຸລະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ທີ່ໄດ້ສຳຫຼວດມານັ້ນ ໄດ້ລະບຸວ່າ ພວກເຂົາບໍ່ມີ ປະກັນໄພ;
- ຊ່ວຍອຳນວຍຄວາມສະດວກ ດ້ານໄພພິບັດ ແລະ ນຳໃຊ້ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ສຳລັບ ວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງ ໃນຂະແໜງການຜະລິດ, ວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດ

ກາງ ທີ່ໄດ້ສໍາຫຼວດມານັ້ນ ໄດ້ເນັ້ນໜັກໃຫ້ເຫັນເຖິງ ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ຂອງການຖືກຕັດຂາດ ຈາກ ນໍ້າໃຊ້ ແລະ ໄຟຟ້າ ສໍາລັບທຸລະກິດຂອງພວກເຂົາ;

- ເພີ່ມການເຂົ້າເຖິງ ການເງິນເພື່ອການລົງທຶນຄືນໃໝ່ ຢ່າງໜ້ອຍ 57 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງຜູ້ປະກອບ ການ ທີ່ໄດ້ສໍາຫຼວດມານັ້ນ ໄດ້ລະບຸເຖິງ ຄວາມສໍາຄັນຂອງການສະໜັບສະໜູນ ຂົງເຂດນີ້;
- ສ້າງຄວາມສາມາດ ໃນການຄຸ້ມຄອງ ຕ່ອງໂສ້ສະໜອງສິນຄ້າ, ການຊອກຫາແຫຼ່ງທາງເລືອກ ທີ່ ເປັນບັດໃຈນໍາເຂົ້າຜົນຖານ ແມ່ນເປັນຈຸດອ່ອນໜຶ່ງ ໃນຂັ້ນຕອນທຸລະກິດ.

**ຕາຕະລາງ 37: ຄວາມຕ້ອງການ ສໍາລັບ ການຝຶນຝູ່ ແລະ ກໍ່ສ້າງຄືນ ໃນຂະແໜງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການ ຄ້າ**

ການຝຶນຝູ່ໄລຍະສັ້ນ (1 ປີ)			
ຂະແໜງການ ຍ່ອຍ	ແຜນວຽກ	ມູນຄ່າ (ຕື້ກີບ)	ພາກສ່ວນຮັບຜິດຊອບ
ການຄ້າ			
ຂາຍສິ່ງແລະ ຂາຍຍ່ອຍ	ສ້າງກົນໄກການເງິນ ໄລຍະສັ້ນ ແລະ ມູນຄ່າຕໍ່າ ສໍາລັບ ວິສາ ຫະກິດຂະ ໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງເພື່ອຊ່ວຍເລີ່ມ ຕົ້ນທຸລະກິດ ແລະ ຊ່ວຍຈ່າຍ ຄືນ ເງິນກູ້ທີ່ຍື່ມມາແລ້ວ	1,5	ກະຊວງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ
ການຝຶນຝູ່ໄລຍະກາງ (2 ເຖິງ 3 ປີ)			
ການຄ້າ			
ການຜະລິດ	ສ້າງສິ່ງຈູງໃຈ ເພື່ອເພີ່ມການ ຊື້ປະກັນໄພ ສໍາລັບ ວິສາຫະ ກິດຂະ ໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະ ໜາດກາງ	2	ກະຊວງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ
ການຜະລິດ	ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ດ້ານ ຄວາມສາມາດ ໃນການຄຸ້ມ ຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ໃຫ້ ວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງ	1,2	ກະຊວງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ
ລວມ		4,7	

ໝາຍເຫດ: DRM = ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ; MOIC= ກະຊວງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ; SMEs = ວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງ

**ວິທີການ ສໍາລັບ ຂະແໜງການອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ**

ການປະເມີນຜົນຄັ້ງນີ້ ໄດ້ນໍາໃຊ້ ຍຸດທະສາດສອງງ່າມ ເພື່ອເກັບກຳຂໍ້ມູນ ສໍາລັບວິທີການໜຶ່ງ, ກະຊວງອຸດ ສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ ສົ່ງແບບຟອມມາດຕະຖານ ໃຫ້ແຂວງຕ່າງໆເພື່ອເກັບກຳຂໍ້ມູນ ກ່ຽວກັບ ຂອບເຂດ ຂອງຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ທີ່ເກີດຂຶ້ນກັບ ວິສາຫະກິດທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ, ແບບຟອມເຫລົ່ານີ້

ຊ່ວຍເກັບກຳຂໍ້ມູນສົ່ງໃຫ້ ກະຊວງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ ຢ່າງເປັນລະບົບ ໂດຍການລາຍງານດ້ວຍຕົນເອງ, ກະຊວງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ ພະຍາຍາມ ຢັ້ງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງ ຂອງຂໍ້ມູນ ໂດຍການໂທລະສັບ ຕິດຕາມ ໃນຈຳນວນ 18 ແຂວງ, 6 ແຂວງ ໄດ້ລາຍງານຂໍ້ມູນ ທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ຜົນກະທົບຕໍ່ກັບ ບໍລິສັດຕ່າງໆ ເກີດຂຶ້ນທົ່ວປະເທດລາວ.

ວິທີການທີສອງ ແມ່ນການສຳຫຼວດເຊິ່ງໜ້າ ກັບຜູ້ຕອບຄຳຖາມ 150 ຄົນ ເຊິ່ງດຳເນີນຂຶ້ນໂດຍ ກຸ່ມຄົນຄວ້າ ໃນ 2 ແຂວງ, ການຄັດເລືອກເອົາແຂວງນັ້ນ ແມ່ນອີງຕາມ ຂອບເຂດເບື້ອງຕົ້ນ ຂອງຄວາມເສຍຫາຍທີ່ໄດ້ຮັບ ການລາຍງານມາ ແລະ ອີງຕາມ ການເຂົ້າເຖິງໄດ້ງ່າຍ ເຊິ່ງແມ່ນເມືອງໄຊທານີ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ແລະ ເມືອງມະຫາໄຊ ແຂວງຄຳມ່ວນ, ເຕັກນິກເກັບຕົວຢ່າງ ແມ່ນກຳນົດເອົາ ເຈົ້າຂອງທຸລະກິດ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກນ້ຳຖ້ວມ ແລະ ຢູ່ໃນເມືອງເປົ້າໝາຍ, ການສຳພາດ 30 ນາທີ ເຊິ່ງໜ້າກັນ ໄດ້ດຳເນີນຂຶ້ນ ໂດຍນຳໃຊ້ CS Pro ໃນຄອມພິວເຕີ, ການສຳພາດ 75 ຄົນ ໄດ້ດຳເນີນຂຶ້ນ ໃນແຕ່ລະແຂວງ ໃນລະຫວ່າງວັນທີ 10 ເຖິງ 15 ຕຸລາ 2018.

ວິທີການແບບປະສົມປະສານ ເພື່ອເກັບກຳຂໍ້ມູນນີ້ ເຮັດໃຫ້ໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນທີ່ສົມບູນ, ບໍ່ສະເພາະແຕ່ ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບ ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ຍັງໄດ້ຂໍ້ມູນ ກ່ຽວກັບ ສະພາບການ ຂອງວິສາຫະກິດ ນັບແຕ່ເກີດເຫດການມາ ແລະ ໃຫ້ຄຳແນະນຳເພື່ອການຝຶນຝູ້. ທັງສອງວິທີການນີ້ ໄດ້ນຳໃຊ້ ເຄື່ອງມືອັນດຽວກັນ.

# ຂະແໜງໂຄງລ່າງພື້ນຖານ

## ຂົນສົ່ງ

### ສະຫຼຸບຫຍໍ້ ກ່ຽວກັບ ການຂົນສົ່ງ

ນ້ຳຖ້ວມ ໄດ້ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍ ໃຫ້ໜຶ່ງໃນຫ້າ ຂອງຕາໜ່າງເສັ້ນທາງ ຂອງປະເທດ ເຊິ່ງຄວາມເສຍຫາຍ ລວມທັງໝົດ ໃນຂະແໜງການຂົນສົ່ງ ຄາດຄະເນ 822,02 ຕື້ກີບ.<sup>56</sup> ແຂວງທີ່ຢູ່ຕາມຜູດອຍ ໃນພາກເໜືອ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກ ນ້ຳຖ້ວມສູງ, ສ່ວນແຂວງພາກໃຕ້ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກ ນ້ຳຖ້ວມຂັງ (ຍົກເວັ້ນແຕ່ ເມືອງສະໜາມໄຊ ໃນແຂວງອັດຕະປື ເຊິ່ງໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກນ້ຳຖ້ວມສູງ ເປັນເວລາດົນ ຍ້ອນຜົນມາ ຈາກ ສັນເຂື່ອນແຕກ). ການສູນເສຍ ສ່ວນຫຼາຍ ແມ່ນເກີດຂຶ້ນໃນຮູບແບບຂອງ ມູນຄ່ານຳໃຊ້ພາຫະນະທີ່ ສູງຂຶ້ນ, ການສູນເສຍລາຍຮັບ ຂອງຜູ້ບໍລິການ ລົດບັນທຸກ ແລະ ລົດເມ ໃນໄລຍະເວລາທີ່ຖະໜົນ ຖືກ ຕັດຂາດ ແລະ ມູນຄ່າເພື່ອອະນາໄມດິນເຈື່ອນ, ດຳເນີນການສ້ອມແປງສຸກເສີນ ສຳລັບ ທາງ ແລະ ຂົວ ທີ່ ເສຍຫາຍ, ແລະ ສ້າງຖະໜົນ ແລະ ບ່ອນຈອດເຮືອ ຊົ່ວຄາວ ເພື່ອໃຫ້ການສັນຈອນ ເປັນປົກກະຕິ, ການສູນ ເສຍທີ່ເກີດຂຶ້ນກັບ ຖະໜົນຂອງເມືອງ ແລະ ຖະໜົນຊົນນະບົດ ແມ່ນຖືວ່າມີໜ້ອຍ ຍ້ອນວ່າ ປະລິມານ ການສັນຈອນ ເທິງທ້ອງຖະໜົນເຫລົ່ານີ້ ຂ້ອນຂ້າງຕ່ຳ. ການສູນເສຍລວມທັງໝົດ ຄາດຄະເນ 785,8 ຕື້ກີບ, ງົບປະມານລວມທັງໝົດ ທີ່ຈຳເປັນເພື່ອການຟື້ນຟູ ຄາດຄະເນຢູ່ທີ່ 2.074,65 ຕື້ກີບ.

<sup>56</sup> ພາກນີ້ ກວມເອົາພຽງແຕ່ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານຂົນສົ່ງ ທີ່ເປັນເສັ້ນທາງ ຍ້ອນວ່າ ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ໃນຂະແໜງທາງນ້ຳ ແມ່ນໄດ້ພິຈາລະນາ ໃນພາກໜຶ່ງ ແຍກຕ່າງຫາກ, ແລະ ບໍ່ມີຄວາມຫາຍຫຍັງ ໃນຂະແໜງການ ຂົນສົ່ງ ທາງອາກາດ ແລະ ທາງລົດໄຟ.

ຕາຕະລາງ 38 ໃຫ້ຮູ້ ກ່ຽວກັບ ພື້ນທີ່ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ໃນແຂວງຕ່າງໆ ພ້ອມທັງ ຕົວເລກຄາດຄະເນ ເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການ ໄລຍະສັ້ນ, ໄລຍະກາງ ແລະ ໄລຍະຍາວ, ຄວາມຕ້ອງການຕົ້ນຕໍ ໃນໄລຍະສັ້ນ ກວມເອົາ ການສ້ອມແປງສຸກເສີນ ແລະ ການບໍາລຸງຮັກສາຖະໜົນ ແລະ ຂົວ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ໂດຍໃຫ້ບູລິມະສິດ ສໍາລັບ ພາກສ່ວນສໍາຄັນຂອງຕາໜ່າງຖະໜົນ ເພື່ອໃຫ້ການສັນຈອນ ກັບຄືນມາເປັນປົກກະຕິ ແລະ ການຊ່ວຍເຫຼືອສຸກເສີນ ສາມາດເຂົ້າເຖິງ ປະຊາຊົນ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ. ໃນໄລຍະກາງນັ້ນ, ການບໍາລຸງຮັກສາເປັນປະຈໍາ ແລະ ການສ້ອມແປງຂຸມ ແມ່ນມີຄວາມຈໍາເປັນ, ປະກອບກັບ ການສັງລວມເອົາ ຫຼັກການຂອງການປັບຕົວເຂົ້າກັບ ສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ເຂົ້າໃສ່ໃນ ການອອກແບບ ເພື່ອວຽກເຫລົ່ານີ້. ຄວາມຕ້ອງການໄລຍະຍາວ ປະກອບດ້ວຍ ການປັບປຸງຖະໜົນ ທີ່ສາມາດປັບຕົວເຂົ້າກັບ ສະພາບດິນຟ້າອາກາດໄດ້ ສໍາລັບ ຊ່ວງທາງທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ປັບປຸງຖະໜົນ ແລະ ຂົວ ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ການເກີດນໍ້າຖ້ວມ ເພື່ອວ່າ ພວກຈະທົນທານຕໍ່ເຫດການໄພພິບັດ ໃນອະນາຄົດ.

ຕາຕະລາງ 38: ຄວາມເສຍຫາຍ, ການສູນເສຍ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການ ລວມທັງໝົດ ໃນຂະແໜງການຂົນສົ່ງ

ແຂວງ	ຄວາມເສຍຫາຍ		ການສູນເສຍ		ຄວາມຕ້ອງການ ໄລຍະສັ້ນ <1 ປີ		ຄວາມຕ້ອງການ ໄລຍະກາງ 2-3 ປີ		ຄວາມຕ້ອງການໄລຍະຍາວ >3 ປີ		ລວມຄວາມຕ້ອງການ	
	ຕົ້ນທຶນ	%	ຕົ້ນທຶນ	%	ຕົ້ນທຶນ	%	ຕົ້ນທຶນ	%	ຕົ້ນທຶນ	%	ຕົ້ນທຶນ	%
ນະຄອນຫຼວງ ວຽງຈັນ	25,88	3,15	40,99	5,22	14,63	2,51	33,48	5,08	0,00	0,00	48,11	2,32
ຜົ້ງສາລີ	31,10	3,78	57,08	7,26	23,55	4,05	42,39	6,45	80,58	9,65	146,52	7,05
ຫຼວງນໍ້າທາ	33,38	4,06	20,98	2,67	62,03	10,66	37,22	5,65	90,12	10,81	189,37	9,13
ອຸໄລດົມ	44,28	5,39	58,25	7,41	90,61	15,56	58,20	8,84	111,33	13,35	260,13	12,54
ບໍ່ແກ້ວ	20,63	2,51	92,51	11,77	14,11	2,42	65,12	9,89	53,18	6,38	132,41	6,38
ຫຼວງພະບາງ	86,46	10,52	118,66	15,10	28,83	4,95	88,66	13,47	80,04	9,60	197,53	9,52
ຫົວພັນ	176,25	21,44	87,89	11,19	60,21	10,34	0,00	0,00	0,04	0,01	60,25	2,90
ໄຊຍະບູລີ	60,31	7,34	29,24	3,72	19,73	3,39	19,06	2,89	9,53	1,14	48,32	2,33
ຊຽງຂວາງ	76,77	9,34	34,96	4,45	15,62	2,68	53,77	8,16	0,00	0,00	69,39	3,34
ແຂວງວຽງຈັນ	41,50	5,05	44,86	5,71	19,57	3,36	60,95	9,26	120,05	14,40	200,57	9,67
ບໍລິຄໍາໄຊ	29,91	3,64	11,09	1,41	63,29	10,87	14,52	2,20	0,00	0,00	77,81	3,75
ຄໍາມ່ວນ	53,05	6,45	15,37	1,96	35,94	6,17	35,80	5,44	0,00	0,00	71,74	3,46
ສະຫວັນນະເຂດ	10,82	1,32	12,25	1,56	46,60	8,00	24,45	3,71	25,90	3,11	96,96	4,67
ສາລະວັນ	4,37	0,53	2,81	0,36	8,65	1,49	10,68	1,62	3,21	0,38	22,54	1,09
ເຊກອງ	7,45	0,91	18,12	2,31	17,74	3,05	24,84	3,77	39,34	4,72	81,92	3,95
ຈໍາປາສັກ	6,01	0,73	9,87	1,26	41,66	7,16	54,16	8,22	61,87	7,42	157,70	7,60
ອັດຕະປື	80,53	9,80	119,03	15,15	4,46	0,77	35,26	5,35	158,75	19,03	198,47	9,57
ໄຊສົມບູນ	33,31	4,05	11,83	1,49	14,90	2,56	0,00	0,00	0,00	0,00	14,90	0,73
ລວມ	822,02	100,00	785,80	100,00	582,15	100,00	658,57	100,00	833,93	100,00	2.074,55	100,00

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ພະແນກໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງແຂວງ, ສປປ ລາວ.

### ປະຫວັດຄວາມເປັນມາ ກ່ຽວກັບ ຂະແໜງການຂົນສົ່ງ

ຄວາມໜ້າແໜ້ນຂອງເສັ້ນທາງ ຂອງ ສປປ ລາວ ວັດແທກຕາມ ກິໂລຕາແມັດ ຂອງຜືນທີ່ດິນ ແມ່ນປະມານ 30 ສ່ວນຮ້ອຍ ຕໍ່າກວ່າ ຄ່າສະເລ່ຍຂອງ ສະມາຄົມປະຊາຊາດອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້ (ອາຊຽນ) ແລະ ໃກ້ຄຽງກັບ ປະເທດຝີລິບິນ ແລະ ປະເທດມຽນມາ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຍ້ອນຄວາມໜ້າແໜ້ນຂອງປະຊາກອນ ຕໍ່າ (29 ຄົນ ຕໍ່າກິໂລຕາແມັດ), ສະນັ້ນ, ຄວາມ ຍາວຂອງເສັ້ນທາງ ຕໍ່າຫົວຄົນ ຈຶ່ງເປັນຫນຶ່ງໃນປະເທດສູງສຸດ ໃນອາຊຽນ. ການຂົນສົ່ງທາງຖະໜົນ ແມ່ນເປັນຮູບແບບຫຼັກຂອງການຂົນສົ່ງ ໃນ ສປປ ລາວ ເຊິ່ງຮັບໃຊ້ເກືອບ 90 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງການຂົນສົ່ງທັງໝົດພາຍໃນປະເທດ ແລະ ເປັນຫລັກທາງເສດຖະກິດ ອັນສໍາຄັນ ໃນການເຄື່ອນຍ້າຍ ສິນຄ້າ ແລະ ຄົນ.

ຕາໜ່າງເສັ້ນທາງຂອງ ສປປ ລາວ ຖືກຈັດປະເພດຕາມ ການນໍາໃຊ້ ເຊັ່ນ: ທາງຫຼວງແຫ່ງຊາດ ແມ່ນ ເສັ້ນທາງເຊື່ອມຕໍ່ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ກັບບັນດາໃຈກາງແຂວງ ແລະ ດ່ານສາກົນ, ສ່ວນ ເສັ້ນທາງແຂວງ ແມ່ນເຊື່ອມຕໍ່ ໃຈກາງແຂວງ ກັບໃຈກາງເມືອງ, ທາງເມືອງ ແມ່ນເຊື່ອມຕໍ່ ໃຈກາງເມືອງ ກັບກຸ່ມບ້ານ ແລະ ທາງຊົນນະ ເຊື່ອມຕໍ່ກຸ່ມບ້ານ ກັບບ້ານ ແລະ ເຂດກະສິກໍາ. ລວງຍາວທັງໝົດ ຂອງຕາໜ່າງເສັ້ນທາງນີ້ ແມ່ນ 56.382 ກິໂລແມັດ, ໃນນັ້ນ 14 ສ່ວນຮ້ອຍ ແມ່ນທາງຫຼວງແຫ່ງຊາດ, 15 ສ່ວນຮ້ອຍ ແມ່ນເສັ້ນທາງ ຫຼວງແຂວງ, 12 ສ່ວນຮ້ອຍ ແມ່ນເສັ້ນທາງຫຼວງເມືອງ, 44 ສ່ວນຮ້ອຍ ແມ່ນເສັ້ນທາງຊົນນະບົດ ແລະ 15 ສ່ວນຮ້ອຍ ແມ່ນເສັ້ນທາງພິເສດ ແລະ ເສັ້ນທາງໃນເມືອງ. ໃນຈໍານວນທັງໝົດນັ້ນ 25 ສ່ວນຮ້ອຍ ແມ່ນ ເສັ້ນທາງປູຢາງ (ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນ ທາງຫຼວງແຫ່ງຊາດ) ແລະ 75 ສ່ວນຮ້ອຍ ແມ່ນເສັ້ນທາງປູຫີນ ແລະ ດິນ ແດງ. ທາງດິນແດງ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ເສັ້ນທາງເມືອງ ແລະ ເສັ້ນທາງຊົນນະບົດ ແມ່ນບໍ່ໄດ້ສ້າງຕາມມາດ ຕະຖານ ວິສະວະກໍາ, ຍ້ອນແນວນັ້ນ ພວກມັນຈຶ່ງມີຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍຈາກນໍ້າຖ້ວມ ໃນ ລະດູຝົນ.

ລວງຍາວຂອງເສັ້ນທາງ ທີ່ປະກອບເປັນ ຕາໜ່າງເສັ້ນທາງນັ້ນ ແມ່ນແຕກຕ່າງກັນ ໃນແຕ່ລະແຂວງ ດັ່ງ ສະແດງໃຫ້ເຫັນໃນ ຕາຕະລາງ 39. ສະພາບລວມຂອງ ຕາໜ່າງເສັ້ນທາງ ສາມາດຈັດປະເພດເປັນ 41 ສ່ວນ ຮ້ອຍ ສະພາບດີ, 22 ສ່ວນຮ້ອຍ ສະພາບພໍໃຊ້, 21 ສ່ວນຮ້ອຍ ສະພາບບໍ່ດີ ແລະ 15 ສ່ວນຮ້ອຍ ສະພາບໜັກໜ່ວງ.

ກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ ມີໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບ ຄຸ້ມຄອງຕາໜ່າງເສັ້ນທາງ, ແຕ່ວ່າ ຄວາມ ຮັບຜິດຊອບ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ການວາງແຜນຜັງເສັ້ນທາງ, ການຄຸ້ມຄອງສັນຍາກໍ່ສ້າງທາງ ແລະ ການສ້ອມແປງ ເສັ້ນທາງແຂວງ, ເມືອງ ແລະ ຊົນນະບົດ ແມ່ນເປັນຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງ ພະແນກໂຍທາ ທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງແຂວງ. ການບໍລິການຂົນສົ່ງ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນເປັນຂອງ ຜູ້ປະກອບການເອກະຊົນ.

**ຕາຕະລາງ 39: ຂໍ້ມູນຕາໜ່າງເສັ້ນທາງ**

ແຂວງ	ໄລຍະທາງ (ກມ) ຈັດຕາມປະເພດຂອງເສັ້ນທາງ						ລວມ (ກມ)
	ແຫ່ງ ຊາດ	ແຂວງ	ເມືອງ	ເທດສະບາ ນ	ຊົນນະບົດ	ພິເສດ	
ນະຄອນຫຼວງວຽງ ຈັນ	246,05	285,32	487,48	684,67	621,31	100,36	2.425,19
ຜົ້ງສາລີ	474,00	206,10	346,72	56,40	1.982,95	891,35	3.957,52
ຫຼວງນໍ້າທາ	299,68	492,88	111,00	105,28	931,68	166,29	2.106,81
ອຸດົມໄຊ	326,50	285,60	589,44	130,96	1.448,33	162,72	2.943,55
ບໍ່ແກ້ວ	174,72	273,35	150,30	88,23	574,37	30,43	1.291,40
ຫຼວງພະບາງ	605,20	565,05	356,42	162,55	2.100,37	494,77	4.284,36
ຫົວພັນ	445,00	745,40	768,95	150,11	1.829,09	1.618,29	5.556,84
ໄຊຍະບູລີ	549,00	955,50	604,70	248,64	717,79	212,73	3.288,36
ຊຽງຂວາງ	436,00	455,21	65,84	71,34	2.328,03	197,30	3.553,72

ແຂວງວຽງຈັນ	449,11	603,12	616,12	363,06	818,11	185,33	3.034,85
ບໍລິຄໍາໄຊ	604,95	519,10	327,86	68,91	512,94	45,00	2.078,76
ຄໍາມ່ວນ	594,16	326,00	403,45	161,07	1.915,03	75,84	3.475,55
ສະຫວັນນະເຂດ	604,00	860,11	426,10	128,79	3.654,68	57,00	5.730,68
ສາລະວັນ	534,50	192,00	342,34	133,09	1.880,25	50,10	3.132,28
ເຊກອງ	216,00	111,80	509,76	86,06	1.034,42	389,50	2.347,54
ຈໍາປາສັກ	460,83	686,35	473,09	160,56	1.791,22	654,83	4.226,88
ອັດຕະປື	355,46	192,83	58,10	167,12	548,06	60,20	1.381,77
ໄຊສົມບູນ	355,80	499,70	281,54	96,34	195,15	137,20	1.565,73
ລວມ	7.730,96	8.255,42	6.919,21	3.063,18	24.883,78	5.529,24	56.381,79

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ພະແນກໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງແຂວງ, ສປປ ລາວ, ບົດລາຍງານຊັບສິນທາງປະຈໍາປີ, ປີ 2016.

### ການປະເມີນຜົນກະທົບ ຂອງໄພພິບັດ ຕໍ່ກັບຂະແໜງການຂົນສົ່ງ

ຜົນກະທົບຂອງນໍ້າຖ້ວມ ຕໍ່ກັບ ຂະແໜງການຂົນສົ່ງ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນເກີດຂຶ້ນກັບ ລະບົບໂຄງລ່າງພື້ນຖານທາງ ເຊິ່ງຮວມທັງ ໂຄງສ້າງຂອງຊັ້ນປູທາງ, ລະບົບລະບາຍນໍ້າ, ຂົວ, ແລະ ທໍ່ລອດທາງ.

ຕາຕະລາງ 40 ສະຫຼຸບຫຍໍ້ກ່ຽວກັບ ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ຈັດຕາມແຂວງ ແລະ ຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງ. ໂດຍລວມແລ້ວ, ອັດຕາສ່ວນຂອງພາກລັດ ໃນຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍນັ້ນ ແມ່ນສູງກວ່າພາກເອກະຊົນຫຼາຍ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ຄວາມເສຍຫາຍຕໍ່ເນື່ອງ.

ຕາຕະລາງ 40: ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ (ຕົ້ນກົບ) ໃນຂະແໜງການຂົນສົ່ງ, ຈັດຕາມຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງ

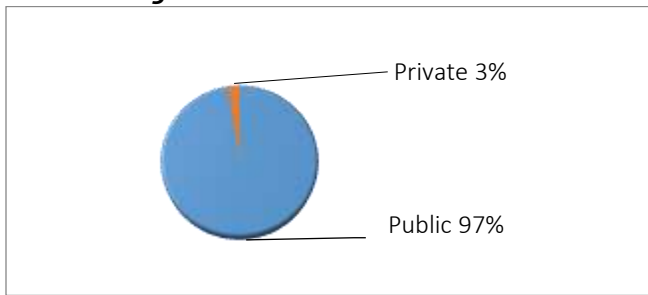
ແຂວງ	ຄວາມເສຍຫາຍ			ການສູນເສຍ		
	ລັດ	ເອກະຊົນ	ລວມຜົນກະທົບ	ລັດ	ເອກະຊົນ	ລວມຜົນກະທົບ
ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ	25,88	0,00	25,88	0,00	40,99	40,99
ຜົ້ງສາລີ	31,10	0,00	31,10	55,78	1,30	57,08
ຫຼວງນໍ້າທາ	33,38	0,00	33,38	8,48	12,50	20,98
ອຸດົມໄຊ	44,28	0,00	44,28	39,88	18,37	58,25
ບໍ່ແກ້ວ	20,63	0,00	20,63	90,03	2,47	92,51
ຫຼວງພະບາງ	86,46	0,00	86,46	96,41	22,25	118,66
ຫົວພັນ	176,25	0,00	176,25	49,31	38,58	87,89
ໄຊຍະບູລີ	60,31	0,00	60,31	10,52	18,71	29,24
ຊຽງຂວາງ	76,77	0,00	76,77	26,03	8,93	34,96
ແຂວງວຽງຈັນ	41,50	0,00	41,50	18,18	26,68	44,86
ບໍລິຄໍາໄຊ	29,91	0,00	29,91	3,43	7,67	11,09
ຄໍາມ່ວນ	53,05	0,00	53,05	4,26	11,11	15,37



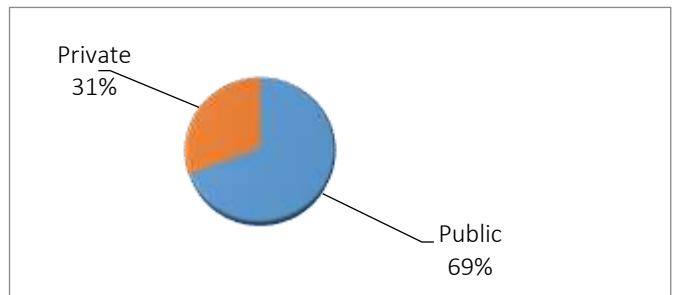
ສະຫວັນນະເຂດ	10,82	0,00	10,82	3,90	8,35	12,25
ສາລະວັນ	4,37	0,00	4,37	2,52	0,29	2,81
ເຊກອງ	7,45	0,00	7,45	15,44	2,67	18,12
ຈຳປາສັກ	6,01	0,00	6,01	2,19	7,69	9,87
ອັດຕະປື	59,52	21,01	80,53	116,41	2,62	119,03
ໄຊສົມບູນ	33,31	0,00	33,31	0,00	11,83	11,83
<b>ລວມ</b>	<b>801,01</b>	<b>21,01</b>	<b>822,02</b>	<b>542,77</b>	<b>243,03</b>	<b>785,80</b>

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ພະແນກໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງແຂວງ, ສປປ ລາວ.

**ຮູບສະແດງ 31: ຄວາມເສຍຫາຍ (ຊ່າຍ) ແລະ ການສູນເສຍ (ຂວາ) ໃນຂະແໜງການຂົນສົ່ງ, ຈັດຕາມຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງ**



ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ພະແນກໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງແຂວງ, ສປປ ລາວ.



**ຄວາມເສຍຫາຍ**

ເສັ້ນທາງລວມທັງໝົດ 9.853 ກິໂລແມັດ ແລະ ຂົວ 656 ແມັດ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ໃນ ສປປ ລາວ, ສ່ວນ ຂົວ 786 ແມັດ ຖືກທຳລາຍ (ເບິ່ງຕາມ

ຕາຕະລາງ 41), ພາຫະນະ ລວມທັງໝົດ 2.085 ຄົນ ເຊິ່ງຮວມທັງ ລົດບັນທຸກ, ລົດເກັງ, ລົດຈັກ ແລະ ລົດ ໄຖນາເດີນຕາມ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ເຊິ່ງສ່ວນຫຼາຍ ແມ່ນຢູ່ໃນແຂວງອັດຕະປື.

ບັນດາແຂວງພາກເໜືອຂອງ ສປປ ລາວ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນປະກອບດ້ວຍ ພື້ນທີ່ພູດອຍ ແລະ ຕາໜ່າງ ເສັ້ນທາງ ແມ່ນສ້າງຕາມຮ່ອມພູ ແລະ ຄົດລ້ຽວໄປຕາມ ລັກສະນະຂອງພື້ນທີ່ພູມສັນຖານ, ແຂວງເຫລົ່ານີ້ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກ ດິນເຈື່ອນ ແລະ ນໍ້າສຸ, ແຂວງຕ່າງໆ ໃນພາກກາງ ແລະ ພາກໃຕ້ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກ ນໍ້າຖ້ວມ ເຊິ່ງຄວາມເສຍຫາຍ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນເກີດຂຶ້ນກັບ ໜ້າທາງ, ຄອງລະບາຍນໍ້າ, ທ່ວອດທາງ ແລະ ຕາຝັ່ງເຈື່ອນ. ຕາຕະລາງ 42 ອະທິບາຍເຖິງ ຂອບເຂດຄວາມເສຍຫາຍ ຂອງເສັ້ນທາງ ແລະ ຂົວ, ຈັດ ຕາມແຕ່ລະປະເພດ.

ຕາຕະລາງ 41: ໄລຍະທາງ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ (ກມ) ຈັດຕາມແຂວງ

ແຂວງ	ທາງຫວງແຫ່ງຊາດ	ທາງແຂວງ	ທາງເມືອງ	ທາງຊົນນະບົດ	ລວມເສັ້ນທາງທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ
ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ	4,40	55,40	138,60	76,90	275,30
ຜົງສາລີ	19,00	95,00	45,00	35,00	194,00
ຫຼວງນໍ້າທາ	38,00	244,24	106,88	73,11	462,23
ອຸດົມໄຊ	50,00	72,00	129,00	223,20	474,20
ບໍ່ແກ້ວ	8,00	54,00	9,00	270,00	341,00
ຫຼວງພະບາງ	221,00	103,00	230,00	627,00	1.181,00
ຫົວພັນ	390,00	401,00	820,00	816,00	2.427,00
ໄຊຍະບູລີ	81,60	265,21	168,29	134,72	649,82
ຊຽງຂວາງ	279,74	30,00	711,35	0,00	1.021,09
ແຂວງວຽງຈັນ	139,00	171,35	218,00	23,00	551,35
ບໍລິຄໍາໄຊ	51,19	85,00	70,10	184,19	390,48
ຄໍາມ່ວນ	18,25	151,00	167,33	267,29	603,87
ສະຫວັນນະເຂດ	0,00	78,00	19,00	120,00	217,00
ສາລະວັນ	0,00	2,00	9,50	53,45	64,95
ເຊກອງ	0,00	119,70	34,58	77,60	231,88
ຈໍາປາສັກ	1,60	48,00	32,80	134,40	216,80
ອັດຕະປື	45,00	114,50	42,80	46,20	248,50
ໄຊສົມບູນ	16,00	65,50	205,20	16,00	302,70
<b>ລວມ</b>	<b>1.363</b>	<b>2.155</b>	<b>3.157</b>	<b>3.178</b>	<b>9.853</b>

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ພະແນກໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງແຂວງ, ສປປ ລາວ.

ຕາຕະລາງ 42: ເສັ້ນທາງທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ, ຈັດຕາມປະເທດທາງ ແລະ ປະເພດຂົວ

ລາຍລະອຽດ	ຫົວໜ່ວຍ	ຄວາມເສຍຫາຍ
ທາງ		
ທາງຫຼວງແຫ່ງຊາດ	km	1.363
ທາງແຂວງ	km	2.155
ທາງເມືອງ	km	3.157
ທາງຊົນນະບົດ	km	3.178
<b>ລວມ</b>		<b>9.853</b>
ຂົວ		
ຂົວໄບເລັ່/ ຂົວເຫຼັກ	m	665,80
ຂົວຄອນກີດ	m	250,00
ຂົວໄມ້	m	329,15
ໂຄງສ້າງລະບາຍນໍ້າອື່ນໆ	m	197,00

ອັດຕາຫົວໜ່ວຍ ໃນ ຕາຕະລາງ 43 ແມ່ນນຳໃຊ້ ເພື່ອການຄາດຄະເນຄວາມເສຍຫາຍ ເນື່ອງຈາກວ່າ ລະດັບຄວາມເສຍຫາຍ ແຕກຕ່າງກັນ ໃນແຕ່ລະຊ່ວງທາງ, ໃນແຕ່ລະຈຸດ ແລະ ຄວາມເສຍຫາຍນັ້ນ ເກີດຂຶ້ນກັບຫຼາຍສ່ວນ ຂອງຕາໜ່າງເສັ້ນທາງ. ສະນັ້ນ, ມັນຈຶ່ງຫຍຸ້ງຍາກ ທີ່ຈະລົງເລິກລະອຽດ ກ່ຽວກັບ ລະດັບຄວາມເສຍຫາຍ ຢູ່ແຕ່ລະຊ່ວງທາງ ຫຼື ຢູ່ແຕ່ລະຈຸດ. ຄວາມເສຍຫາຍ ຖືກຈັດເປັນ 2 ປະເພດ ຄື: ຄວາມເສຍຫາຍລວມ ສຳລັບຊ່ວງທາງ ທີ່ມີລະດັບຄວາມເສຍຫາຍ ຫຼາຍກວ່າ 50 ສ່ວນຮ້ອຍ ແລະ ຄວາມເສຍຫາຍບາງສ່ວນ ທີ່ມີລະດັບຄວາມເສຍຫາຍ ໜ້ອຍກວ່າ 50 ສ່ວນຮ້ອຍ. ອັດຕາຫົວໜ່ວຍ ແມ່ນແຕກຕ່າງກັນ ສຳລັບແຕ່ລະປະເພດເສັ້ນທາງ ຍ້ອນມາດຕະຖານ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ, ຍ້ອນລະດັບຄວາມເສຍຫາຍ ແຕກຕ່າງກັນ ໃນແຕ່ລະຊ່ວງທາງ ແລະ ໂດຍອີງຕາມ ຄວາມຮັບຮູ້ ທີ່ໄດ້ມາຈາກ ການຢ້ຽມຢາມສະໜາມ ສະນັ້ນ, ຈຶ່ງຖືເອົາ 75 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງມູນຄ່າປ່ຽນແທນ (ມູນຄ່າກຳສ້າງ) ສຳລັບ ປະເພດທີ່ເສຍຫາຍທັງໝົດ ແລະ 40 ສ່ວນຮ້ອຍ ສຳລັບ ປະເພດທີ່ເສຍຫາຍບາງສ່ວນ.

ຕາຕະລາງ 43: ອັດຕາຫົວໜ່ວຍ ສຳລັບ ການປະເມີນຄວາມເສຍຫາຍ (ຕໍ່ກົບ/ກມ)

ລາຍລະອຽດ	ອັດຕາຫົວໜ່ວຍ ສຳລັບ ການປະເມີນມູນຄ່າ		
	ການກຳສ້າງ	ຄວາມເສຍຫາຍ <50%	ຄວາມເສຍຫາຍ >50%
<b>ທາງຫຼວງແຫ່ງຊາດ</b>			
ຄອນກີດ	3,00	1,20	2,25
ຢາງຂົວ	2,50	1,00	1,88
ປູຢາງສອງຊັ້ນ/ປູຢາງຊັ້ນດຽວ	0,88	0,35	0,66
ທາງປູຫີນ	0,31	0,12	0,23
ທາງດິນແດງ	0,12	0,05	0,09
<b>ທາງແຂວງ</b>			
ຄອນກີດ	2,40	0,96	1,80
ຢາງຂົວ	2,00	0,80	1,50
ປູຢາງສອງຊັ້ນ/ປູຢາງຊັ້ນດຽວ	0,70	0,28	0,52
ທາງປູຫີນ	0,25	0,10	0,18
ທາງດິນແດງ	0,10	0,04	0,07
<b>ທາງເມືອງ</b>			
ຄອນກີດ	1,80	0,72	1,35
ຢາງຂົວ	1,50	0,60	1,13
ປູຢາງສອງຊັ້ນ/ປູຢາງຊັ້ນດຽວ	0,53	0,21	0,39
ທາງປູຫີນ	0,18	0,07	0,14
ທາງດິນແດງ	0,07	0,03	0,05

<b>ທາງຊົນນະບົດ</b>			
ຄອນກິດ	1,50	0,60	1,13
ຢາງຂົວ	1,25	0,50	0,94
ປູຢາງສອງຊັ້ນ/ປູຢາງ ຊົນດຽວ	0,44	0,18	0,33
ທາງປູຫີນ	0,15	0,06	0,12
ທາງດິນແດງ	0,06	0,02	0,04
<b>ຂົວ</b>			
ຂົວໄບເລັ/ຂົວເຫຼັກ	0,13	0,05	0,10
ຂົວຄອນກິດ	0,22	0,09	0,16
ຂົວໄມ້	0,02	0,01	0,01
<b>ອື່ນໆ</b>	0,05	0,02	0,03

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ພະແນກໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງແຂວງ, ສປປ ລາວ.  
 ໝາຍເຫດ: DBST = ປູຢາງສອງຊັ້ນ; SBST = ປູຢາງຊົນດຽວ.

### ການສູນເສຍ

ການສູນເສຍໃນຂະແໜງການຂົນສົ່ງ ແບ່ງອອກເປັນ ພາກລັດ ແລະ ພາກເອກະຊົນ. ການສູນເສຍພາກເອກະຊົນ ປະກອບດ້ວຍ ມູນຄ່ານຳໃຊ້ພາຫະນະສູງຂຶ້ນ, ປະລິມານ ສິນຄ້າ ແລະ ຜູ້ໂດຍການ ຫຼຸດລົງ ແລະ ການບໍລິການຂົນສົ່ງ ຢຸດລະງັກ ໃນໄລຍະນຳຖ້ວມ ຍ້ອນເສັ້ນທາງຜ່ານບໍ່ໄດ້ ເຊິ່ງກະທົບກັບ ລາຍຮັບຂອງ ຜູ້ປະກອບການລົດບັນທຸກ ແລະ ລົດເມ. ການສູນເສຍພາກລັດ ປະກອບດ້ວຍ ມູນຄ່າທີ່ໃຊ້ຈ່າຍ ເພື່ອສ້ອມແປງສຸກເສີນ ເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກ ໃຫ້ການສັນຈອນ ໃນເວລາເກີດໄພພິບັດ ເຊິ່ງຮວມທັງ ການອະນາໄມດິນເຈື່ອນ, ການໃຊ້ທາງ ແລະ ເຮືອຊົ່ວຄາວ ແລະ ການສ້າງຂົວຊົ່ວຄາວ. ຕາຕະລາງ 44 ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ການສູນເສຍ ຈັດຕາມປະເພດ ແລະ ພາກສ່ວນເປັນເຈົ້າຂອງ.

ຕາຕະລາງ 44: ການສູນເສຍໃນ ຂະແໜງການຂົນສົ່ງ (ຕັ້ງກີບ) ຈັດຕາມ ປະເພດ ແລະ ພາກສ່ວນເປັນເຈົ້າຂອງ

ການສູນເສຍ	ພາກເອກະຊົນ	ພາກລັດ	ລວມ
ລາຍຮັບຫຼຸດລົງ	17,27	--	17,27
ມູນຄ່ານຳໃຊ້ພາຫະນະເພີ່ມຂຶ້ນ	225,75	--	225,75
ອະນາໄມດິນເຈື່ອນ ແລະ ຕົມ, ສ້າງຂົວຊົ່ວຄາວ ແລະ ໃຊ້ເຮືອຊົ່ວຄາວ	--	542,77	542,77
<b>ລວມ</b>	<b>243,03</b>	<b>542,77</b>	<b>785,80</b>

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ພະແນກໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງແຂວງ, ສປປ ລາວ.

### ຜົນກະທົບທາງສັງຄົມ ຈາກຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ໃນຂະແໜງການຂົນສົ່ງ

ຜົນກະທົບທາງເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ຈາກຄວາມເສຍຫາຍນັ້ນ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນເກີດຂຶ້ນ ໃນເວລາທີ່ເສັ້ນທາງຖືກຕັດຂາດ, ຍົກເວັ້ນແຕ່ ເມືອງ ແລະ ບ້ານ ທີ່ຖືກຕັດຂາດ ເປັນເວລາຫຼາຍອາທິດ. ຫຼັງຈາກເກີດໄພພິບັດ

ເສັ້ນທາງໄປບ້ານ ແລະ ເມືອງບາງແຫ່ງ ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ, ໃນບາງເມືອງ ທີ່ຕາໜ່າງເສັ້ນທາງ ໄດ້ຮັບຄວາມ ເສຍຫາຍບາງສ່ວນນັ້ນ, ການເຄື່ອນຍ້າຍ ອາຫານຫຼັກ ແລະ ຜູ້ໂດຍສານ ໄປບ້ານ ແລະ ການເຄື່ອນຍ້າຍ ຜະລິດຕະພັນທ້ອງຖິ່ນ ອອກຈາກບ້ານ ແມ່ນໄດ້ຫຼຸດລົງຫຼາຍ ແລະ ໃຊ້ເວລາຫຼາຍຂຶ້ນ. ສຳລັບຂະແໜງການ ຂົນສົ່ງແລ້ວ, ປະລິມານການນຳເຂົ້າ ອຸປະກອນ, ເຊື້ອໄຟ ແລະ ອຸປະກອນກໍ່ສ້າງ ເພື່ອປ່ຽນແທນໂຄງລ່າງ ຜືນຖານທີ່ຖືກທຳລາຍ ແມ່ນມີຜົນກະທົບກັບ ງົບດຸນຂອງການຈ່າຍເງິນ.

**ຍຸດທະສາດຜືນຜູ້ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການ ສຳລັບ ຂະແໜງການຂົນສົ່ງ**

ຄວາມຕ້ອງການໄລຍະສັ້ນ, ໄລຍະກາງ ແລະ ໄລຍະຍາວ ສຳລັບ ການຜືນຜູ້ ຂະແໜງການຂົນສົ່ງ ຂອງ ສປປ ລາວ ຈາກນ້ຳຖ້ວມ ແມ່ນໄດ້ກຳນົດຂຶ້ນມາ ບົນຜືນຖານຂອງ ການສູນເສຍ ແລະ ເນັ້ນໜັກໃສ່ ການເຮັດ ໃຫ້ ປະຊາຊົນ ກັບມາໃຊ້ຊີວິດປົກກະຕິ, ເຊິ່ງມີດັ່ງນີ້:

- **ຄວາມຕ້ອງການຜືນຜູ້ ໄລຍະສັ້ນ (1 ປີ):** ປະກອບດ້ວຍ ການສ້ອມແປງສຸກເສີນ ແລະ ບຳລຸງຮັກສາ ທາງ ແລະ ຂົວ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ໂດຍໃຫ້ບູລິມະສິດ ສຳລັບ ຊ່ວງທາງທີ່ສຳຄັນ ຂອງຕາໜ່າງເສັ້ນທາງ ເພື່ອໃຫ້ການສັນຈອນ ກັບຄືນມາເປັນປົກກະຕິ ແລະ ການຊ່ວຍເຫຼືອສຸກເສີນ ສາມາດ ເຂົ້າເຖິງ ປະຊາຊົນຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ.
- **ຄວາມຕ້ອງການຜືນຜູ້ ໄລຍະກາງ (6 ເດືອນ ເຖິງ 2 ປີ):** ປະກອບດ້ວຍ ການບຳລຸງຮັກສາ ເປັນແຕ່ ລະໄລຍະ ແລະ ການສ້ອມແປງຊຸມ ໂດຍປະຕິບັດຕາມ ຂັ້ນຕອນບຳລຸງຮັກສາ ຂອງ ກະຊວງໂຍທາທິ ການ ແລະ ຂົນສົ່ງ, ຫຼັກການຂອງ ການປັບຕົວເຂົ້າກັບ ສະພາບອາກາດ ຄວນນຳມາປະກອບເຂົ້າ ໃນ ການອອກແບບ ເພື່ອການບຳລຸງຮັກສາ ແລະ ວິທີປັບປຸງຊຸມກາງທາງ.
- **ຄວາມຕ້ອງການຜືນຜູ້ ໄລຍະຍາວ (ຫຼັງຈາກ 2 ປີ):** ເນື່ອງຈາກແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນ ມີຈຳກັດ ໃນປະ ເທດນີ້, ສະນັ້ນ ໃນໄລຍະຍາວ ຈຶ່ງແນະນຳໃຫ້ ດຳເນີນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ເພື່ອການປັບປຸງ ເສັ້ນທາງ ທີ່ສາມາດປັບຕົວເຂົ້າກັບ ສະພາບອາກາດ ສຳລັບຊ່ວງທາງ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ. ສິ່ງ ດັ່ງກ່າວນີ້ ຈະກວມເອົາ ການປັບປຸງ ຊ່ວງທາງທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ໃຫ້ໄດ້ຕາມມາດຕະຖານ ຂອງການ ອອກແບບ ທີ່ສາມາດປັບຕົວເຂົ້າກັບ ສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ເພື່ອໃຫ້ ທາງ ແລະ ຂົວ ສາມາດທົນ ທານນ້ຳຖ້ວມໃນອະນາຄົດໄດ້ ໂດຍໃຫ້ບູລິມະສິດ ສຳລັບ ໂຄງສ້າງ ແລະ/ຫຼື ຊ່ວງທາງ ທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດ ຫຼື ສ່ຽງໄພທີ່ສຸດ ເຊິ່ງປະສົບກັບ ນ້ຳຖ້ວມເປັນປະຈຳ. ການປັບປຸງນັ້ນ ສາມາດກວມເອົາ ການປົກ ປ້ອງສະລົບທາງ, ການຍົກລະດັບ ອຸກ້ນນ້ຳ, ການປັບປຸງ ຫຼື ການບູ ບຳທາງ, ການປັບປຸງ ການ ລະບາຍນ້ຳ ແລະ ການປັບປຸງ ໂຄງສ້າງຂອງໜ້າທາງ, ການສຶກສາ ແລະ ການອອກແບບເພີ່ມຕື່ມ ແມ່ນຈຳເປັນ ສຳລັບ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ມາດຕະການໄລຍະຍາວເລົ່ານີ້. ຄວາມຕ້ອງການລວມ ທັງໝົດ ອາດແຕກຕ່າງຈາກ ທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ໃນ ບົດລາຍງານສະບັບນີ້ ເຊິ່ງຂຶ້ນກັບ ຜົນໄດ້ຮັບຈາກ ການສຶກສາ ແລະ ການອອກແບບລະອຽດ ທີ່ກ່າວມານັ້ນ.
- **ແນະນຳໃຫ້ໃຊ້ມາດຖານຕ່າງໆ ເພື່ອຈັດບູລິມະສິດ ຄວາມຕ້ອງການ ສຳລັບທັງໝົດ 3 ໄລຍະ ຄື:** ການ ເຊື່ອມຕໍ່, ຄວາມສຳຄັນ, ດັດສະນີຄວາມທຸກຍາກ, ປະລິມານການສັນຈອນ ແລະ ຈຳນວນຜູ້ຮັບຜົນປະ ໂຫຍດ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ຄວາມສາມາດຂອງ ພະແນກໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງແຂວງ ໃນການຄຸ້ມ ຄຸ້ອງ ການກໍ່ສ້າງ ແລະ ຜູ້ຮັບເໝົາທ້ອງຖິ່ນ ໄດ້ປັບປຸງດີຂຶ້ນ ໃນໄລຍະທົດສະວັດຜ່ານມາ ຈົນເຖິງຈຸດ ທີ່ວ່າ ພວກເຂົາສາມາດ ຄຸ້ມຄອງການບຳລຸງຮັກສາ ແລະ ສ້ອມແປງ ເສັ້ນທາງທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍ

ຫາຍ, ແຕ່ວ່າ ພວກເຂົາອາດຕ້ອງການ ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານວິຊາການ ເພື່ອຮັບປະກັນ ຄຸນນະພາບຂອງວຽກ, ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານການເງິນ ຈາກບັນດາຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ ກໍ່ມີຄວາມສໍາຄັນເຊັ່ນກັນ ເພື່ອສ້ອມແປງຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ເຊື່ອມຕໍ່ເສັ້ນທາງຄືນ ໃນບັນດາແຂວງທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ.

- **ຄວາມຕ້ອງການ ກ່ຽວກັບ ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ:** ມາດຕະການປ້ອງກັນ ເຊິ່ງຂໍ້ມູນ ແລະ ຄວາມຮັບຮູ້ ເຮັດໜ້າທີ່ສໍາຄັນນັ້ນ ແມ່ນມີຄວາມຈໍາເປັນ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ໃນກໍລະນີເກີດໄພພິບັດທາງທໍາມະຊາດ, ຄຸນນະພາບ ຂອງ ການກໍ່ສ້າງ ແລະ ການບໍາລຸງຮັກສາ ທີ່ບໍ່ດີ, ການອອກແບບບໍ່ເໝາະສົມ, ລົດບັນທຸກເກີນນໍ້າໜັກ ແລະ ການຈັດສັນງົບປະມານ ບໍ່ເໝາະສົມ ສໍາລັບ ການບໍາລຸງຮັກສາທາງ ແມ່ນເປັນສາເຫດເພີ່ນຖານ ຂອງຄວາມເສຍຫາຍຮຸນແຮງ ໃນຂະແໜງການທາງໃນໄລຍະເກີດໄພພິບັດດັ່ງກ່າວ, ການປັບປຸງ ຄຸນນະພາບຂອງ ວຽກທາງ, ການອອກແບບທາງ ທີ່ມີໂຄງສ້າງລະບາຍນໍ້າພຽງພໍ, ການຈັດສັນງົບປະມານໃຫ້ພຽງພໍ ສໍາລັບ ການບໍາລຸງຮັກສາທາງ ແລະ ການຄວບຄຸມ ການບັນທຸກນໍ້າໜັກເກີນ ແມ່ນລ້ວນແລ້ວແຕ່ມີຄວາມສໍາຄັນ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຂອງ ເຫດການໄພພິບັດ.
- ມາດຕະການອື່ນໆ ອາດກວມເອົາ ການສ້າງແຜນທີ່ຄວາມສ່ຽງ (ການສຶກສາດ້ານ ອຸທິກກະສາດ ແລະ ດ້ານເທັກນິກທໍລະນີ) ເພື່ອສ້າງທາງເລືອກ ດ້ານວິຊາການທີ່ຍືນຍົງ; ການສ້າງບັນຊີລາຍການຊ່ວງທາງ ແລະ ຂົວ ທີ່ສໍາຄັນ ແລະ ມີຄວາມສ່ຽງ, ການປັບປຸງ ຂໍ້ກຳນົດມາດຕະຖານ ດ້ານວິຊາການ, ການສ້າງຄໍາແນະນໍາດ້ານວິຊາການ ແລະ ປຶ້ມຄູ່ມືອອກແບບ ທີ່ສາມາດປັບຕົວກັບສະພາບອາກາດ ແລະ ການປັບປຸງ ຂັ້ນຕອນ ແລະ ກົນໄກຄວບຄຸມ ການບໍາລຸງຮັກສາທາງ ທີ່ສາມາດປັບຕົວກັບສະພາບອາກາດ.

ຕາຕະລາງ 45: ຄວາມຕ້ອງການ ສໍາລັບ ການພົ້ນຜູ້ ແລະ ການສ້ອມແປງ (ຕໍ່ກົບ) ໃນຂະແໜງການຂົນສົ່ງ, ຈັດຕາມແຂວງ

ແຂວງ	ໄລຍະສັ້ນ	ໄລຍະກາງ	ໄລຍະຍາວ	ລວມ
ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ	14,63	33,48	0,00	48,11
ຜົ້ງສາລີ	23,55	42,39	80,58	146,52
ຫຼວງນໍ້າທາ	62,03	37,22	90,12	189,37
ອຸດົມໄຊ	90,61	58,20	111,33	260,13
ບໍ່ແກ້ວ	14,11	65,12	53,18	132,41
ຫຼວງພະບາງ	28,83	88,66	80,04	197,53
ຫົວພັນ	60,21	0,00	0,04	60,25
ໄຊຍະບູລີ	19,73	19,06	9,53	48,32
ຊຽງຂວາງ	15,62	53,77	0,00	69,39
ແຂວງວຽງຈັນ	19,57	60,95	120,05	200,57
ບໍລິຄໍາໄຊ	63,29	14,52	0,00	77,81
ຄໍາມ່ວນ	35,94	35,80	0,00	71,74
ສະຫວັນນະເຂດ	46,60	24,45	25,90	96,96
ສາລະວັນ	8,65	10,68	3,21	22,54
ເຊກອງ	17,74	24,84	39,34	81,92

ແຂວງ	ໄລຍະສົ້ນ	ໄລຍະກາງ	ໄລຍະຍາວ	ລວມ
ຈຳປາສັກ	41,66	54,16	61,87	157,70
ອັດຕະປື	4,46	35,26	158,75	198,47
ໄຊສົມບູນ	14,90	0,00	0,00	14,90
<b>ລວມ</b>	<b>582,15</b>	<b>658,57</b>	<b>833,93</b>	<b>2.074,65</b>

**ວິທີການ ສຳລັບ ຂະແໜງການຂົນສົ່ງ**

ການປະເມີນ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານຂົນສົ່ງ ຄັ້ງນີ້ ໄດ້ດຳເນີນຂຶ້ນຕາມ ຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ມາຈາກ ພະແນກໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ ໃນແຕ່ລະແຂວງ ເຊິ່ງຫຼັງຈາກນັ້ນກໍໄດ້ນຳມາກວດສອບໂດຍທີມງານປະເມີນຄວາມຕ້ອງການ ຫຼັງໄພພິບັດ ໂດຍການໄປຢ້ຽມຢາມເບິ່ງ ຖະໜົນທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ, ຄວາມຕ້ອງການຄາດຄະເນ ທີ່ລັດຖະບານຂັ້ນແຂວງ ໄດ້ສະເໜີມານັ້ນ ໄດ້ຖືກນຳມາທວນຄືນໃໝ່ ຍ້ອນເຫດຜົນ 2 ຢ່າງຄື: ເຫດຜົນທີໜຶ່ງ ກໍຄື ວຽກສ້ອມແປງບາງອັນ ທີ່ສະເໜີມາ ຄວນຈັດເປັນ ສ່ວນໜຶ່ງຂອງ ການບຳລຸງຮັກສາປະຈຳ, ແລະ ເຫດຜົນທີສອງກໍຄື ທີມງານປະເມີນຜົນ ສັງເກດເຫັນໄດ້ ໃນເວລາໄປເບິ່ງສະໜາມວ່າ ຄວາມຕ້ອງການນັ້ນ ໄດ້ຄາດຄະເນຫຼາຍເກີນ, ການຈັດປະເພດນັ້ນ ໄດ້ຮັບການຢັ້ງຢືນຄືນ ຫຼັງຈາກການປະເມີນຜົນຄັ້ງນີ້ ໂດຍການສຳຫຼວດ ທີ່ພະແນກໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງແຂວງ ໄດ້ດຳເນີນຂຶ້ນ ເຊິ່ງຈຳແນກ ແລະ ຈັດປະເພດ ຄວາມເສຍຫາຍຕ່າງໆ ເຊັ່ນວ່າ ເສຍຫາຍທັງໝົດ ແລະ ເສຍຫາຍບາງສ່ວນ, ແລະ ໄດ້ປັບປຸງ ຄວາມຕ້ອງການນັ້ນ ຕາມຄວາມເໝາະສົມ.

**ຮູບພາບ 31: ດົນເລື່ອນຕາມເສັ້ນທາງ 1C, ເມືອງງອຍ, ແຂວງຫວຽດພະບາງ, ວັນທີ 29 ກັນຍາ 2018. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ທະນາຄານໂລກ**





**ຮູບພາບ 32: ບ້ານຫ້ວຍເລັກ ຫຼັງເກີດດິນເລື້ອນ, ວັນທີ 4 ຕຸລາ 2018. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ທະນາຄານໂລກ**



**ຮູບພາບ 33: ທາງ 1C, ວັນທີ 4 ຕຸລາ 2018. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ທະນາຄານໂລກ**



**ຮູບພາບ 34: ຂົວ ທາງ R3, ວັນທີ 6 ຕຸລາ 2018. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ທະນາຄານໂລກ**



ຮູບພາບ 35: ຂົວນ້ຳເຊື້ອງ, ບ່າຂົວ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ, ວັນທີ 5 ຕຸລາ 2018. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ທະນາຄານໂລກ



ຮູບພາບ 36: ທາງ 18A, ແຂວງອັດຕະປື, ວັນທີ 7 ຕຸລາ 2018. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ທະນາຄານໂລກ



ຮູບພາບ 37: ທາງ 18A, ຂົວອັດຕະປືຖືກທຳລາຍ, ວັນທີ 7 ຕຸລາ 2018. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ທະນາຄານໂລກ

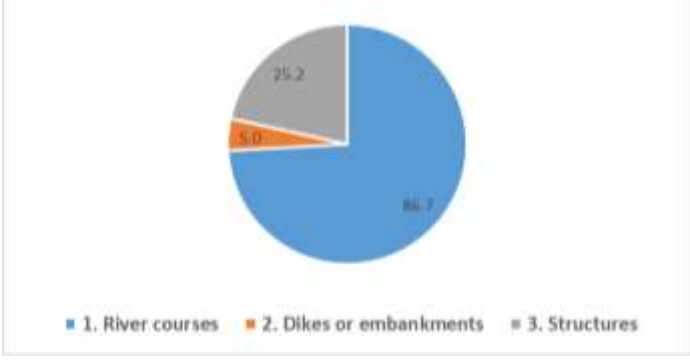


ຂະແໜງໂຍທາທາງນ້ຳ

**ສະຫຼຸບຫຍໍ້ ກ່ຽວກັບ ຂະແໜງໂຍທາທາງນໍ້າ**

ນໍ້າຖ້ວມຄັ້ງນີ້ ໄດ້ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານທາງນໍ້າ ແລະ ສະຖານທີ່ຕ່າງໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການປ້ອງກັນນໍ້າຖ້ວມ ແລະ ການສັນຈອນທາງນໍ້າ ຕາມແມ່ນໍ້າຂອງ, ນໍ້າຄານ ແລະ ນໍ້າງືມ ເຊິ່ງສ່ວນຫຼາຍ ແມ່ນເກີດຂຶ້ນຢູ່ໃນ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ແຂວງຫຼວງພະບາງ, ໄຊຍະບູລີ ແລະ ຄໍາມ່ວນ.<sup>57</sup> ຄວາມເສຍຫາຍ ສ່ວນຫຼາຍ ແມ່ນໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ເພື່ອປ້ອງກັນຕາຜັ່ງເຈື່ອນ ເຊັ່ນວ່າ ຝາຍກັນນໍ້າ, ຄູກັນນໍ້າ, ປະຕູປ່ອຍ ນໍ້າ, ທ່າເຮືອ ແລະ ເຄື່ອງຊ່ວຍສັນຈອນທາງນໍ້າ.<sup>58</sup> ຄວາມເສຍຫາຍລວມທັງໝົດ ທີ່ເກີດຈາກໄພພິບັດຄັ້ງນີ້ ຄາດຄະເນຢູ່ທີ່ 116,9 ຕື້ກີບ. ວຽກງານໄລຍະສັ້ນ, ໄລຍະກາງ ແລະ ໄລຍະຍາວ ໄດ້ສະເໜີຂຶ້ນມາ ກວມເອົາໄລຍະ ເວລາ 5 ປີ ເພື່ອແກ້ໄຂຄວາມຕ້ອງການພື້ນຜູ້. ວຽກງານເລີ່ມຕົ້ນ ປະກອບດ້ວຍ: (1) ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານວິຊາ ການ ພ້ອມທັງ ການສໍາຫຼວດ ແລະ ອອກແບບ ດ້ານວິສະວະກໍາ; (2) ໂຄງການພື້ນຜູ້ ແລະ ປັບປຸງ ລະບົບໂຄງ ລ່າງພື້ນຖານ ແລະ ສະຖານທີ່ທາງນໍ້າ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ; (3) ການສ້າງ ມາດຕະຖານວິຊາການແຫ່ງຊາດ ສໍາລັບ ການປ້ອງກັນນໍ້າຖ້ວມ ໃນເວລາວາງແຜນ, ອອກແບບ, ກໍ່ສ້າງ ແລະ ຄຸ້ມຄອງໂຄງລ່າງພື້ນຖານທາງ ນໍ້າ; ແລະ (4) ພັດທະນາເພີ່ມຕື່ມ ສໍາລັບ ກົນໄກຕິດຕາມ ແລະ ແຈ້ງເຕືອນນໍ້າຖ້ວມ ໃຫ້ໄດ້ດີ. ຄວາມຕ້ອງການ ງົບປະມານ ຄາດຄະເນລວມທັງໝົດ ສໍາລັບ ການຊ່ວຍເຫຼືອພື້ນຜູ້ ແລະ ກໍ່ສ້າງຄືນໃໝ່ນັ້ນ ແມ່ນຢູ່ທີ່ 250 ຕື້ ກີບ.

**ຮູບສະແດງ 32: ຄວາມເສຍຫາຍ (ຕື້ກີບ) ຈັດຕາມ ປະເພດໂຄງລ່າງພື້ນຖານ**



**ປະຫວັດຄວາມເປັນມາ ຂອງຂະແໜງການທາງນໍ້າ**

ທາງນໍ້າ ໃນ ສປປ ລາວ ປະກອບດ້ວຍ ບັນດາແມ່ນໍ້າຕ່າງໆ ທີ່ຢູ່ພາຍໃນ ແລະ ພາຍນອກ ອ່າງໂຕ່ງແມ່ນໍ້າ ຂອງ. ແມ່ນໍ້າຂອງ ເປັນແມ່ນໍ້າ ທີ່ຍາວທີ່ສຸດ ແລະ ກວ້າງທີ່ສຸດ ໃນປະເທດນີ້ ເຊິ່ງສາມາດສັນຈອນທາງນໍ້າ

<sup>57</sup> ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ໃນໂຄງລ່າງພື້ນຖານທາງນໍ້າ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ເຂື່ອນໄຟຟ້າ, ການສະໜອງນໍ້າ, ລະບົບຊົນລະປະທານ ແລະ ການຂົນສົ່ງ ແມ່ນຢູ່ໃນພາກອື່ນ.  
<sup>58</sup> ຄູກັນນໍ້າ ໝາຍເຖິງ ແຄມຝັ່ງນໍ້າ ທີ່ກໍ່ສ້າງຂຶ້ນ ຫຼື ຍົກສູງຂຶ້ນ. ຝາຍກັນນໍ້າ ໝາຍເຖິງ ກໍາແພງປ້ອງກັນນໍ້າຖ້ວມ ເຊິ່ງສ້າງຢູ່ດ້ານເທິງຂອງ ຄູກັນນໍ້າ ຫຼື ແຄມຝັ່ງນໍ້າ ຕາມທໍາມະຊາດ. ການປ້ອງກັນຕາຜັ່ງເຈື່ອນ ໝາຍເຖິງ ວຽກກັນ ເຈື່ອນ ທີ່ສ້າງໃສ່ຂ້າງ ຄູກັນນໍ້າ ຫຼື ແຄມຝັ່ງນໍ້າຕາມທໍາມະຊາດ ເຊິ່ງສ້າງໃສ່ດ້ານທີ່ປິ່ນໜ້າໃສ່ແມ່ນໍ້າ.

ໄດ້, ໄຫຼຈາກພາກເໜືອ ເຖິງພາກໃຕ້ ເປັນໄລຍະທາງ 1.865 ກມ. ປະມານ 90 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງ ອານາເຂດ ແດນຂອງປະເທດນີ້ ແມ່ນຕັ້ງຢູ່ໃນເຂດອ່າງໃຕ້ແມ່ນ້ຳຂອງ. ກົມໂຍທາທິການທາງນ້ຳ ທີ່ຂຶ້ນກັບ ກະຊວງ ໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ ມີໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບ ຄຸ້ມຄອງທາງນ້ຳ ພາຍໃນປະເທດນີ້ ເຊິ່ງຮວມທັງ ນະໂຍ ບາຍ, ການວາງແຜນ, ການພັດທະນາ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ແລະ ສະຖານທີ່ ສຳລັບ ທ່າ ເຮືອ, ຊ່ອງທາງເດີນເຮືອ, ຄວບຄຸມນ້ຳຖ້ວມ, ບ້ອງກັນຕາຝັ່ງເຈື່ອນ ແລະ ຂົນສົ່ງທາງນ້ຳ.

ພະແນກຂັ້ນແຂວງ ແລະ ຫ້ອງການຂັ້ນເມືອງ ໃນສາຍຕັ້ງຂອງ ກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ ມີໜ້າທີ່ ຮັບຜິດຊອບ ວຽກງານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບທາງນ້ຳ ພາຍໃນແຂວງ ແລະ ເມືອງຂອງພວກເຂົາ. ມາຮອດປີ 2018, ລະບົບໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ແລະ ສະຖານທີ່ ທາງນ້ຳ ອັນສຳຄັນ ທີ່ໄດ້ສ້າງຕັ້ງ ແລະ ໄດ້ພັດທະນາຂຶ້ນມາ ໃນປະ ເທດນີ້ ປະກອບດ້ວຍ ສະຖານທີ່ທ່າເຮືອແມ່ນ້ຳ ຂະໜາດນ້ອຍ 21 ແຫ່ງ; ການຂຸດລອກພື້ນແມ່ນ້ຳ ຍາວ 15 ກມ ໃນເຂດຕົວເມືອງ; ຄູ່ກັນນ້ຳ ແລະ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ບ້ອງກັນຕາຝັ່ງເຈື່ອນ ຍາວ 135,7 ກມ; ແລະ ຜ່າຍ ກັນນ້ຳ 52,4 ກມ ເຊິ່ງໃນນັ້ນ 49,2 ກມ ແມ່ນຕັ້ງຢູ່ຕາມແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ 3,2 ກມ ຕັ້ງຢູ່ຕາມສາຂາແມ່ນ້ຳຂອງ. ວຽກບ້ອງກັນຕາຝັ່ງເຈື່ອນ ອີກ 20,8 ກມ ແມ່ນກຳລັງກໍ່ສ້າງ.

ໃນປີ 2015, ກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ ໂດຍການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກລັດຖະບານປະເທດເກົາຫຼີ ໄດ້ສ້າງແຜນ ແມ່ບົດ ສຳລັບ ການຄຸ້ມຄອງນ້ຳຖ້ວມແບບເຊື່ອມສານ. ແຜນແມ່ບົດສະບັບນີ້ ມີ 3 ຈຸດປະສົງຫຼັກຄື:

1. ສົ່ງເສີມ ການຄຸ້ມຄອງທາງນ້ຳ ແບບເຊື່ອມສານ ລຽບຕາມແມ່ນ້ຳຂອງ ເພື່ອປົກປ້ອງ ຊີວິດມະນຸດ, ຊັບສິນ ແລະ ພື້ນທີ່ດິນຂອງ ຜູ້ຢູ່ອາໄສ ບໍ່ໃຫ້ເກີດນ້ຳຖ້ວມ ແລະ ຕາຝັ່ງເຈື່ອນ.
2. ກະກຽມໂຄງການລົງທຶນ ໂດຍການສຶກສາຄວາມເປັນໄປໄດ້ ໃນສະຖານທີ່ບູລິມະສິດ.
3. ເປັນພື້ນຖານໃຫ້ ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ໃນການວາງແຜນ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ມາດຕະການ ສຳລັບ ການຄຸ້ມຄອງແມ່ນ້ຳ ໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ເປັນລະບົບ.

ແຜນແມ່ບົດສະບັບນີ້ ກວມເອົານ້ຳຂອງທັງໝົດ ໃນ ສປປ ລາວ ແລະ ສາຂາຫຼັກຂອງແມ່ນ້ຳຂອງ 8 ແຫ່ງ ປະກອບດ້ວຍ ນ້ຳຄານ ໃນແຂວງຫຼວງພະບາງ, ນ້ຳຮຸ່ງ ແລະ ນ້ຳເຮືອງ ໃນແຂວງໄຊຍະບູລີ, ນ້ຳງຸ່ມ ໃນ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ນ້ຳຊັນ ໃນແຂວງບໍລິຄຳໄຊ, ເຊບັ້ງໄພ ໃນແຂວງຄຳມ່ວນ, ເຊໂດນ ໃນແຂວງສາລະ ວັນ ແລະ ເຊກອງ ໃນແຂວງອັດຕະປື.

ລະບົບໂຄງລ່າງພື້ນຖານທາງນ້ຳ ຍັງຄົງຈຳກັດ ໃນ ສປປ ລາວ. ການວາງແຜນຍຸດທະສາດ, ການອອກແບບ , ການກໍ່ສ້າງ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານທາງນ້ຳ ຍັງຂາດເຂີນ, ມາດຕະການຄວບຄຸມນ້ຳຖ້ວມ ບໍ່ ພຽງພໍ, ແລະ ລະບົບແຈ້ງເຕືອນລ່ວງໜ້າ ແລະ ແຈ້ງເຕືອນປະຊາຊົນ ຍັງເປັນແບບພື້ນຖານ. ນອກຈາກ ນັ້ນແລ້ວ, ຜົນກະທົບຄາດຄະເນ ຈາກການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ນ້ຳຖ້ວມຖີ່ຂຶ້ນ ແລະ ຮຸນແຮງຂຶ້ນ ແມ່ນຍັງບໍ່ທັນໄດ້ປະກອບຢູ່ໃນ ການວາງແຜນພັດທະນາ ຂອງຂະແໜງການນີ້. ປະເດັນທີ່ເປັນ ລະບົບເລົ່ານີ້ ເພີ່ມຄວາມສ່ຽງຂອງ ສປປ ລາວ ຕໍ່ໄພນ້ຳຖ້ວມ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ໃນເຂດທົ່ງພຽງ ແລະ ເຂດ ລຸ່ມແມ່ນ້ຳຂອງ.

**ການປະເມີນ ຜົນກະທົບຂອງໄພພິບັດ ຕໍ່ກັບຂະແໜງການທາງນໍ້າ**

**ຄວາມເສຍຫາຍ**

ໂດຍອີງຕາມບົດລາຍງານ ທີ່ສົ່ງມາຈາກ ບັນດາຫ້ອງການແຂວງ, ນໍ້າຖ້ວມຄັ້ງນີ້ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ ໂຄງລ່າງ ພື້ນຖານ ປ້ອງກັນຕາຜັ່ງ, ຝາຍກັນນໍ້າ ແລະ ຄູກັນນໍ້າ ລຽບຕາມແມ່ນໍ້າຂອງ, ນໍ້າຄານ ແລະ ນໍ້າງື່ມ ຖືກ ເກັດເຊາະ ແລະ ພັງລົງ. ລວມທັງໝົດແລ້ວ, ຕາຜັ່ງເຈື່ອນ ຍາວ 3.000 ແມັດ, ຝາຍກັນນໍ້າ ແລະ ຄູກັນນໍ້າ ຍາວ 4.400 ແມັດ, ປະຕູນໍ້າ 22 ແຫ່ງ, ທ່າເຮືອ 8 ແຫ່ງ ແລະ ເຄື່ອງຊ່ວຍສັນຈອນທາງນໍ້າ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ເຊິ່ງຄວາມເສຍຫາຍນັ້ນ ຄາດຄະເນຢູ່ທີ່ 116,9 ຕື້ກີບ. ຄວາມເສຍຫາຍ ຄາດຄະເນ ໄດ້ສະຫຼຸບໄວ້ໃນ ຕາຕະລາງ 46 ແລະ ໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ຂ້າງລຸ່ມນີ້.

**ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ**

- **ແມ່ນໍ້າຂອງ:** ຕາຜັ່ງເຈື່ອນ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ຢູ່ 4 ຈຸດ ເຊິ່ງມີຄວາມຍາວລວມ 3.000 ແມັດ; ຝາຍກັນນໍ້າແຫ່ງໜຶ່ງ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ເຊິ່ງມີຄວາມຍາວລວມ 4.400 ແມັດ; ແລະ ປະຕູນໍ້າ 18 ແຫ່ງ, ທ່າເຮືອ 5 ແຫ່ງ ແລະ ເຄື່ອງຊ່ວຍສັນຈອນທາງນໍ້າ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ. ຄວາມເສຍຫາຍລວມທັງໝົດ ຄາດຄະເນຢູ່ທີ່ 101,9 ຕື້ກີບ.
- **ນໍ້າງື່ມ:** ປະຕູນໍ້າ 4 ແຫ່ງ, ທ່າເຮືອ 2 ແຫ່ງ ແລະ ເຄື່ອງຊ່ວຍສັນຈອນທາງນໍ້າ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ. ຄວາມເສຍຫາຍລວມທັງໝົດ ຄາດຄະເນຢູ່ທີ່ 0,9 ຕື້ກີບ.

**ແຂວງຫຼວງພະບາງ**

- **ນໍ້າຄານ:** ຕາຜັ່ງເຈື່ອນ ແຫ່ງໜຶ່ງ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ເຊິ່ງມີຄວາມຍາວລວມ 200 ແມັດ. ຄວາມເສຍຫາຍລວມທັງໝົດ ຄາດຄະເນຢູ່ທີ່ 8 ຕື້ກີບ.

**ແຂວງໄຊຍະບູລີ**

- **ແມ່ນໍ້າຂອງ:** ທ່າເຮືອ 1 ແຫ່ງ ແລະ ເຄື່ອງຊ່ວຍສັນຈອນທາງນໍ້າ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ. ຄວາມເສຍຫາຍລວມທັງໝົດ ຄາດຄະເນຢູ່ທີ່ 2,4 ຕື້ກີບ.

**ແຂວງຄຳມ່ວນ**

- **ແມ່ນໍ້າຂອງ:** ຕາຜັ່ງເຈື່ອນ ແຫ່ງໜຶ່ງ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ເຊິ່ງມີຄວາມຍາວລວມ 100 ແມັດ. ຄວາມເສຍຫາຍລວມທັງໝົດ ຄາດຄະເນຢູ່ທີ່ 3,7 ຕື້ກີບ.

**ຕາຕະລາງ 46: ຄວາມເສຍຫາຍ ໃນຂະແໜງການທາງນໍ້າ (ຕື້ກີບ) ຈັດຕາມແຂວງ**

ແຂວງ	ໂຄງລ່າງພື້ນຖານທາງນໍ້າ/ ສະຖານທີ່ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍ ຫາຍ	ຄວາມຍາວ/ ຈຳນວນ ທີ່ໄດ້ ຮັບຜົນກະທົບ	ຄວາມເສຍຫາຍ (ຕື້ກີບ)		
			ພາກ ເອກະຊົນ	ພາກລັດ	ລວມ
ນະຄອນຫຼວງ ວຽງຈັນ	ທາງນໍ້າ	3.000 m	--	75,0	75,0
	ຝາຍ ຫຼື ຄູກັນນໍ້າ	4.400 m	--	5,0	5,0

	ໂຄງສ້າງ	29	--	22,8	22,8
	ປະຕູນໍ້າ	22	--	22,2	22,2
	ທ່າເຮືອ ແລະ ເຄື່ອງຊ່ວຍ ສັນຈອນທາງນໍ້າ	7	--	0,6	0,6
	ລວມສະເພາະແຂວງ	--	--	102,8	102,8
ຫຼວງພະບາງ	ທາງນໍ້າ	200 m	--	8,0	8,0
	ຝາຍ ຫຼື ຄູກັນນໍ້າ	--	--	--	--
	ໂຄງສ້າງ	--	--	--	--
	ປະຕູນໍ້າ	--	--	--	--
	ທ່າເຮືອ ແລະ ເຄື່ອງຊ່ວຍ ສັນຈອນທາງນໍ້າ	--	--	--	--
	ລວມສະເພາະແຂວງ	--	--	8,0	8,0
ໄຊຍະບູລີ	ທາງນໍ້າ	--	--	--	--
	ຝາຍ ຫຼື ຄູກັນນໍ້າ	--	--	--	--
	ໂຄງສ້າງ	1	--	2,4	2,4
	ປະຕູນໍ້າ	--	--	--	--
	ທ່າເຮືອ ແລະ ເຄື່ອງຊ່ວຍ ສັນຈອນທາງນໍ້າ	1	--	2,4	2,4
	ລວມສະເພາະແຂວງ	--	--	2,4	2,4
ຄຳມ່ວນ	ທາງນໍ້າ	100 m	--	3,7	3,7
	ຝາຍ ຫຼື ຄູກັນນໍ້າ	--	--	--	--
	ໂຄງສ້າງ	--	--	--	--
	ປະຕູນໍ້າ	--	--	--	--
	ທ່າເຮືອ ແລະ ເຄື່ອງຊ່ວຍ ສັນຈອນທາງນໍ້າ	--	--	--	--
	ລວມສະເພາະແຂວງ	--	--	3,7	3,7
ສະຫຼາບ	ທາງນໍ້າ	3.300 m	--	86,7	86,7
	ຝາຍ ຫຼື ຄູກັນນໍ້າ	4.400 m	--	5,0	5,0
	ໂຄງສ້າງ	30	--	25,2	25,2
	ປະຕູນໍ້າ	22	--	22,2	22,2
	ທ່າເຮືອ ແລະ ເຄື່ອງຊ່ວຍ ສັນຈອນທາງນໍ້າ	8	--	3,0	3,0
	ລວມທົ່ວປະເທດ	--	--	116,9	116,9

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ອີງຕາມຂໍ້ມູນຈາກ ກົມໂຍທາທິການທາງນໍ້າ, ກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ.

### ການສູນເສຍ

ການສູນເສຍໂດຍກົງ ແມ່ນບໍ່ໄດ້ເກີດຂຶ້ນ. ການສ້ອມແປງຊົ່ວຄາວ ບໍ່ໄດ້ດໍາເນີນຂຶ້ນ, ແລະ ກົມໂຍທາທິການທາງນໍ້າ ບໍ່ໄດ້ປະສົບກັບ ມູນຄ່າປະຕິບັດງານ ທີ່ສູງກວ່າປົກກະຕິ ຫຼື ການປ່ຽນແປງອື່ນໆ ໃນກະແສເສດຖະກິດ.

## ຜົນກະທົບທາງສັງຄົມ ຈາກຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ໃນຂະແໜງການທາງນໍ້າ

ໂຄງລ່າງພື້ນຖານທາງນໍ້າ ແມ່ນເພື່ອປົກປ້ອງປະຊາຊົນ ແລະ ຊຸມຊົນ, ປົກປ້ອງກິດຈະການທາງເສດຖະກິດ ແລະ ຊ່ວຍໃນການສັນຈອນທາງນໍ້າ. ເນື່ອງຈາກວ່າ ຈຸດເຊື່ອມຕໍ່ກັນການສື່ສານ ແລະ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ເຊັ່ນວ່າ ສາຍໄຟຟ້າ, ຖະໜົນ ແລະ ຂົວ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ຖືກຕັດຂາດ, ສະນັ້ນ ກິດຈະການທາງເສດຖະກິດບາງອັນ ອາດຢຸດນິ້ງ, ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ ອາດຖືກບັງຄັບ ໃຫ້ອອກຈາກບ້ານເຮືອນຂອງພວກເຂົາ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່ອາດຖືກກະທົບ. ຄວາມເສຍຫາຍຕໍ່ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ທີ່ເປັນຜົນມາຈາກນໍ້າຖ້ວມ ໃນ ປະເທດລາວນັ້ນ ໄດ້ກະທົບກັບ ຊີວິດມະນຸດ, ຊັບສິນ, ແລະ ກິດຈະການຜະລິດ, ແລະ ສະນັ້ນ ຈຶ່ງກະທົບກັບ ທຸກໆດ້ານຂອງສັງຄົມ ແລະ ເສດຖະກິດ ໃນຂົງເຂດທີ່ເກີດນໍ້າຖ້ວມຂຶ້ນ. ຕົວຢ່າງ: ຄວາມເສຍຫາຍ ທີ່ເກີດຂຶ້ນ ກັບ ກັນຕາຝັ່ງເຈືອນ ລຽບຕາມແຜ່ນນໍ້າຂອງ ໃນເມືອງທ່າແຂກ ແຂວງຄຳມ່ວນ ໄດ້ກະທົບກັບ ເສັ້ນທາງທີ່ ກ່ຽວຂ້ອງ, ຄອງລະບາຍນໍ້າ ແລະ ຕົ້ນໄມ້, ສ່ວນຄວາມເສຍຫາຍ ທີ່ເກີດຂຶ້ນກັບ ກັນຕາຝັ່ງເຈືອນ ລຽບຕາມນໍ້າ ຄານ ຢູ່ບ້ານກິວີ ແຂວງຫຼວງພະບາງນັ້ນ ໄດ້ກະທົບກັບ ຖະໜົນ, ຄອງລະບາຍນໍ້າ ແລະ ສາຍໄຟຟ້າ.

## ຍຸດທະສາດພື້ນຜູ້ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການ ສໍາລັບ ຂະແໜງການທາງນໍ້າ

ຍຸດທະສາດ ແລະ ຫຼັກການດັ່ງລຸ່ມນີ້ ໄດ້ກໍານົດຂຶ້ນມາ ເພື່ອດໍາເນີນການພື້ນຜູ້ ຫຼັງໄພພິບັດ ແລະ ກໍ່ສ້າງຂະ ແໜງການທາງນໍ້າຄືນໃໝ່:

- **ສ້າງຄືນໃຫ້ດີກວ່າເກົ່າ:** ຫຼັກການຢູ່ເບື້ອງຫຼັງຂອງຄວາມເພະຍາຍາມນີ້ ມີເປົ້າໝາຍເພື່ອພື້ນຜູ້ ໂຄງ ລ່າງພື້ນຖານ ແລະ ລະບົບທາງນໍ້າ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ຍົກລະດັບພວກມັນ ໃຫ້ໄດ້ຕາມ ມາດຕະຖານ ແລະ ຂໍ້ກໍານົດດ້ານວິຊາການ ທີ່ທັນສະໄໝ.
- **ວິທີການລະອຽດ ແລະ ເປັນໄລຍະ:** ຄວາມເພະຍາຍາມພື້ນຜູ້ ແລະ ກໍ່ສ້າງຄືນໃໝ່ ຈະພິຈາລະນາເຖິງ ຄວາມຕ້ອງການ ຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານວິຊາການ ການກໍ່ສ້າງດ້ານວິສະວະກໍາ, ການພັດທະນາ ຄວາມສາມາດ ຂອງຂະແໜງການ ແລະ ການຈັດປະເພດວຽກງານ ເປັນໄລຍະສັ້ນ, ໄລຍະກາງ ແລະ ໄລຍະຍາວ. ວິທີການທີ່ເປັນແຕ່ລະໄລຍະນັ້ນ ຈະຮັບປະກັນວ່າ ລະບົບໂຄງລ່າງພື້ນຖານຕົ້ນຕໍ ໄດ້ຮັບ ການພື້ນຜູ້ ໃຫ້ຖ່ວງທັນເວລາ ເພື່ອປົກປ້ອງ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ວຽກງານພື້ນຜູ້ ໃນຂະແໜງ ການອື່ນໆ ແລະ ໃຫ້ບຸລິມະສິດ ຕົວເມືອງໃຫຍ່ ແລະ ເຂດພື້ນທີ່ ທີ່ເປັນບ່ອນຢູ່ຂອງ ກຸ່ມຄົນທຸກ ຍາກ ແລະ ກຸ່ມສ່ຽງ.
- **ວິທີການແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບ ການວາງແຜນພັດທະນາ:** ວຽກງານພື້ນຜູ້ ຈະໄດ້ສະ ເໜີຂຶ້ນມາ ແລະ ຈັດບຸລິມະສິດ ດ້ວຍວິທີການແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ໂດຍການປຶກສາຫາລື ຢ່າງໃກ້ ສືບກັບ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆ ແລະ ສອດຄ່ອງກັບ ນະໂຍບາຍ ແລະ ແຜນພັດທະນາ ທີ່ ກ່ຽວຂ້ອງ ຂອງລັດຖະບານ.
- **ປະສິດທິຜົນ ແລະ ຄວາມຍືນຍົງ:** ການວິເຄາະ ມູນຄ່າ-ຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ການສຶກສາຄວາມເປັນ ໄປໄດ້ ຈະດໍາເນີນຂຶ້ນ ສໍາລັບ ແຕ່ລະວຽກງານພື້ນຜູ້ ເພື່ອຮັບປະກັນ ປະສິດທິຜົນ ແລະ ຄວາມຍືນ ຍົງຂອງການລົງທຶນ.

ຕາຕະລາງ 47 ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ວຽກງານພື້ນຜູ້ ຂະແໜງການທາງນໍ້າ. ຄວາມຕ້ອງການງົບປະມານ ລວມທັງໝົດ ສໍາລັບ ການຊ່ວຍເຫຼືອເລົ່ານີ້ ຄາດຄະເນຢູ່ທີ່ 250 ຕື້ກີບ ເປັນເວລາ 5 ປີ (2019–23), ໃນນັ້ນ 84,2 ຕື້ກີບ ແມ່ນໄດ້ມາຈາກລັດຖະບານ ແລະ 165,8 ຕື້ກີບ ແມ່ນໄດ້ມາຈາກ ການຊ່ວຍເຫຼືອຂອງສາກົນ. ວຽກງານໄລຍະສັ້ນ, ໄລຍະກາງ ແລະ ໄລຍະຍາວ ຈໍານວນຫຼາຍ ໄດ້ສະເໜີຂຶ້ນມາ ພາຍໃນກໍານົດເວລາ 5 ປີ ເພື່ອແກ້ໄຂຄວາມຕ້ອງການພື້ນຜູ້ ດັ່ງນີ້:

- ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານວິຊາການ ພ້ອມທັງ ການສໍາຫຼວດ ແລະ ອອກແບບທາງວິສະວະກໍາ
- ໂຄງການໃດໜຶ່ງ ເພື່ອພື້ນຜູ້ ແລະ ບັບປຸງ ລະບົບໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ແລະ ສະຖານທີ່ທາງນໍ້າ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ
- ສ້າງມາດຕະຖານວິຊາການແຫ່ງຊາດ ແລະ ມາດຕະຖານເພື່ອບ້ອງກັນນໍ້າຖ້ວມ ສໍາລັບ ການວາງແຜນ, ການອອກແບບ, ການກໍ່ສ້າງ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານທາງນໍ້າ
- ພັດທະນາເພີ່ມຕື່ມ ກົນໄກຕິດຕາມ ແລະ ແຈ້ງເຕືອນນໍ້າຖ້ວມ ໃຫ້ໃຊ້ໄດ້ດີ
- ຈັດຝຶກອົບຮົມທຶກ່ຽວຂ້ອງ ເຊິ່ງຮວມທັງ ວິທີການ ແລະ ຂັ້ນຕອນ ສໍາລັບ ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດ

ຕາຕະລາງ 47: ຄວາມຕ້ອງການ ສໍາລັບ ການພື້ນຜູ້ທາງນໍ້າ ຫຼັງໄພພິບັດ

ແຂວງ	ຄວາມຕ້ອງການພື້ນຜູ້ ແລະ ວຽກງານທີ່ສະເໜີມາ	ມູນຄ່າ (ຕື້ກີບ)
ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ	ທາງນໍ້າ	92,5
	ຜາຍ ຫຼື ຄູກັນນໍ້າ	6,0
	ໂຄງສ້າງ	27,4
	ປະຕູນໍ້າ	26,6
	ທ່າເຮືອ ແລະ ເຄື່ອງຊ່ວຍສັນຈອນທາງນໍ້າ	0,7
	ລວມສະເພາະແຂວງ	125,9
ຫຼວງພະບາງ	ທາງນໍ້າ	18,6
	ຜາຍ ຫຼື ຄູກັນນໍ້າ	6,0
	ໂຄງສ້າງ	--
	ປະຕູນໍ້າ	--
	ທ່າເຮືອ ແລະ ເຄື່ອງຊ່ວຍສັນຈອນທາງນໍ້າ	--
	ລວມສະເພາະແຂວງ	24,6
ໄຊຍະບູລີ	ທາງນໍ້າ	18,7
	ຜາຍ ຫຼື ຄູກັນນໍ້າ	--
	ໂຄງສ້າງ	2,9
	ປະຕູນໍ້າ	--
	ທ່າເຮືອ ແລະ ເຄື່ອງຊ່ວຍສັນຈອນທາງນໍ້າ	2,9
	ລວມສະເພາະແຂວງ	21,6
ຄໍາມ່ວນ	ທາງນໍ້າ	38,4
	ຜາຍ ຫຼື ຄູກັນນໍ້າ	--
	ໂຄງສ້າງ	--



	<i>ປະຕູນໍ້າ</i>	--
	<i>ທ່າເຮືອ ແລະ ເຄື່ອງຊ່ວຍສັນຈອນທາງນໍ້າ</i>	--
	ລວມສະເພາະແຂວງ	38,4
ກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ	ການສໍາຫຼວດ ແລະ ການອອກແບບທາງວິສະວະກໍາ	13,5
	ການພັດທະນາຄວາມສາມາດ ຂອງຂະແໜງການກ່ຽວກັບ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ໄພພິບັດ	26,0
	ລວມສໍາລັບ ກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ	39,5
ສະຫຼຸບ	ທາງນໍ້າ	168,2
	ຝາຍ ຫຼື ຄູກັນນໍ້າ	12,0
	ໂຄງສ້າງ	30,3
	<i>ປະຕູນໍ້າ</i>	26,6
	<i>ທ່າເຮືອ ແລະ ເຄື່ອງຊ່ວຍສັນຈອນທາງນໍ້າ</i>	3,6
	ການສໍາຫຼວດ ແລະ ການອອກແບບທາງວິສະວະກໍາ	13,5
	ການພັດທະນາຄວາມສາມາດ ຂອງຂະແໜງການກ່ຽວກັບ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ໄພພິບັດ	26,0
	<b>ລວມທັງປະເທດ</b>	<b>250,0</b>

ໝາຍເຫດ: DRM = ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ໄພພິບັດ; MPWT = ກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ.

ຕາຕະລາງ 48 ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ການຈັດບຸລິມະສິດ ຂອງການຊ່ວຍເຫຼືອ ທີ່ສະເໜີໃຫ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ໃນໄລຍະສັ້ນ, ໄລຍະກາງ ແລະ ໄລຍະຍາວ. ວຽກງານ 12 ຢ່າງ ທີ່ສະເໜີຂຶ້ນມາ ປະກອບດ້ວຍ 6 ໂຄງການ ທີ່ຈະຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ສໍາເລັດລົງໃນປີ 2019 ດ້ວຍມູນຄ່າລວມທັງໝົດ 32 ຕື້ກີບ; 3 ໂຄງການ ທີ່ຈະສໍາເລັດ ພາຍໃນປີ 2020 ດ້ວຍມູນຄ່າ 63,6 ຕື້ກີບ; ແລະ 3 ໂຄງການ ທີ່ຈະສໍາເລັດ ພາຍໃນປີ 2023 ດ້ວຍມູນຄ່າ 154,4 ຕື້ກີບ. ວຽກງານສໍາຫຼວດແລະອອກແບບ ທາງວິສະວະກໍາ ຈະດໍາເນີນຂຶ້ນ ໃນໄລຍະຕົ້ນ ຂອງວຽກງານຝຶນຜູ້.

ວຽກງານກໍ່ສ້າງທັງໝົດ ອາດວ່າ ຈະສໍາເລັດ ພາຍໃນ 3 ປີ ເພື່ອຊ່ວຍ ແລະ ຮັບປະກັນ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ວຽກງານຝຶນຜູ້ ໃນຂະແໜງການອື່ນໆ ໃນພື້ນທີ່ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ວຽກງານພັດທະນາຄວາມສາມາດ ຂອງຂະແໜງການ ຈະຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ເປັນໄລຍະເວລາ 5 ປີ ຂອງການຝຶນຜູ້. ກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ ໂດຍການຮ່ວມມືກັບ ບັນດາຫ້ອງການໃນສາຍຕັ້ງຂອງຕົນ ໃນແຂວງ ແລະ ເມືອງຕ່າງໆ ຈະຮັບຜິດຊອບ ໃນການວາງແຜນ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ການຊ່ວຍເຫຼືອເຫຼົ່ານີ້.

ຕາຕະລາງ 48: ຄວາມຕ້ອງການ ສໍາລັບ ການຝຶນຜູ້ ແລະ ກໍ່ສ້າງຄົນໃໝ່ (ຕື້ກີບ) ໃນຂະແໜງການທາງນໍ້າ

ໂຄງການ/ວຽກງານບຸລິມະສິດ	ມູນຄ່າ	ແຫ່ງທຶນ	ລາຍຈ່າຍປະຈໍາປີ
------------------------	--------	---------	----------------

		ລັດຖະບານ	ຜູ້ໃຫ້ທຶນ	ປີ 1	ປີ 2	ປີ 3	ປີ 4	ປີ 5
<b>ຄວາມຕ້ອງການຜົນຜູ້ໄລຍະສັ້ນ</b>								
ການສໍາຫຼວດແລະອອກແບບ ທາງວິສະວະກໍາ ສໍາລັບ ໂຄງການຜົນຜູ້ຫຼັງໄພພິບັດ	13,5	0	13,5	13,5	--	--	--	--
ການກໍ່ສ້າງຝາຍກັນນໍ້າຄານ ແຂວງຫຼວງພະບາງ (1.000 ມ)	6,0	2,4	3,60	6	--	--	--	--
ການຜົນຜູ້ໂຄງສ້າງຕາມແມ່ນໍ້າຂອງ ແຂວງໄຊຍະບູລີ (ທ່າເຮືອ 1 ແຫ່ງ)	2,9	1,2	1,70	2,9	--	--	--	--
ການຜົນຜູ້ຄຸກັນນໍ້າ ລຽບຕາມແມ່ນໍ້າຂອງ ໃນນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ (4.400 ມ)	6,0	2,4	3,60	6	--	--	--	--
ການປ້ອງກັນ ຕາຜັງນໍ້າງືມເຈືອນ ໃນນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ (125 ມ)	2,5	1,0	1,50	2,5	--	--	--	--
ການຜົນຜູ້ໂຄງສ້າງ ລຽບຕາມນໍ້າງືມ ໃນນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ (ປະຕູນໍ້າ 2 ແຫ່ງ ແລະ ທ່າເຮືອ 2 ແຫ່ງ)	1,1	0,4	0,7	1,1	--	--	--	--
ລວມ	32,0	7,4	24,6	32,0	--	--	--	--
<b>ຄວາມຕ້ອງການຜົນຜູ້ໄລຍະກາງ</b>								
ການຜົນຜູ້ຕາຜັງເຈືອນ ແລະ ການປ້ອງກັນຕາຜັງເຈືອນ ໃນນໍ້າຄານ ແຂວງຫຼວງພະບາງ (1.000 ມ)	18,6	7,4	11,2	9,6	9	--	--	--
ການຜົນຜູ້ໂຄງສ້າງ ລຽບຕາມແມ່ນໍ້າຂອງ ໃນນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ (ປະຕູນໍ້າ 18 ແຫ່ງ ແລະ ທ່າເຮືອ 5 ແຫ່ງ)	26,3	10,5	15,8	10,0	16,3	--	--	--
ການປ້ອງກັນຕາຜັງເຈືອນ ລຽບຕາມແມ່ນໍ້າຂອງ ໃນແຂວງໄຊຍະບູລີ (850 ມ)	18,7	7,5	11,2	7,5	11,2	--	--	--
ລວມ	63,6	25,4	38,2	27,1	36,5	--	--	--
<b>ຄວາມຕ້ອງການຜົນຜູ້ໄລຍະຍາວ</b>								
ການປ້ອງກັນ ຕາຜັງເຈືອນ ລຽບຕາມແມ່ນໍ້າຂອງ ໃນ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ (3.000 ມ)	90,0	36,0	54,0	30,0	30	30	--	--
ການຜົນຜູ້ຕາຜັງເຈືອນ ແລະ ການປ້ອງກັນຕາຜັງເຈືອນ ລຽບຕາມແມ່ນໍ້າຂອງ ໃນແຂວງຄໍາມ່ວນ (1.000 ມ)	38,4	15,4	23,0	10,0	14,4	14	--	--

ການພັດທະນາຄວາມສາມາດ ຂອງຂະແໜງການ ກ່ຽວກັບ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ໄພພະບັດ (ມາດຕະຖານວິຊາການ ການຕິດຕາມ ແລະ ການຕອບໂຕ້, ແລະ ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດ)	26,0	--	26,0	6,0	5	5	5	5
ລວມ	154,4	51,4	103,0	46,0	49	49	5	5
ລວມທັງໝົດ	250,0	84,2	165,8	105,1	85,9	49,0	5,0	5,0

Note: DRM = ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ໄພພະບັດ; PDNA = ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດ

### ວິທີການ ສໍາລັບ ຂະແໜງການທາງນໍ້າ

ແບບຟອມສະເພາະຂະແໜງການ ແລະ ຂັ້ນຕອນຕ່າງໆ ໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນມາ ສໍາລັບ ຂະແໜງການທາງນໍ້າ ໂດຍການຮ່ວມມືກັບ ກົມໂຍທາທິການທາງນໍ້າ ຂອງກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ ແລະ ໄດ້ສົ່ງໃຫ້ແຕ່ລະແຂວງ. ຂໍ້ມູນ ທີ່ໄດ້ນໍາມາວິເຄາະ ແລະ ນໍາສະເໜີ ໃນບົດລາຍງານສະບັບນີ້ ແມ່ນອີງຕາມ ຂໍ້ມູນທີ່ສົ່ງມາ ຈາກ ບັນດາຫ້ອງການຂັ້ນແຂວງ ແລະ ໄດ້ຮັບການຢັ້ງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງ ຈາກກົມໂຍທາທິການທາງນໍ້າ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ລະບົບຂະໜາດນ້ອຍ ຈໍານວນໜຶ່ງ ເປັນຂອງເອກະຊົນ, ແຕ່ວ່າ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ແລະ ສະຖານທີ່ທາງນໍ້າ ສ່ວນຫຼາຍ ໃນ ສປປ ລາວ ແມ່ນເປັນຂອງລັດ. ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດ ໃນຄັ້ງນີ້ ກວມເອົາພຽງແຕ່ ລະບົບຂອງລັດເທົ່ານັ້ນ.

**ຮູບພາບ 38: ຄວາມເສຍຫາຍຕໍ່ ໂຄງສ້າງປ້ອງກັນຕາຜັ່ງເຈື່ອນ ລຽບຕາມແມ່ນໍ້າຂອງ ໃນເມືອງທ່າແຂກ ແຂວງຄໍາມ່ວນ.**

ທີ່ມາຂອງຮູບ: ທະນາຄານໂລກ.



ຮູບພາບ 39: ຄວາມເສຍຫາຍຕໍ່ ໂຄງສ້າງປ້ອງກັນຕາຝັ່ງເຈື່ອນ ລຽບຕາມນ້ຳຄານ, ບ້ານກີວີ ແຂວງຫຼວງ  
ພະບາງ.

ທີ່ມາຂອງຮູບ: ທະນາຄານໂລກ.



## ນ້ຳໃຊ້ ແລະ ສຸຂາພິບານ

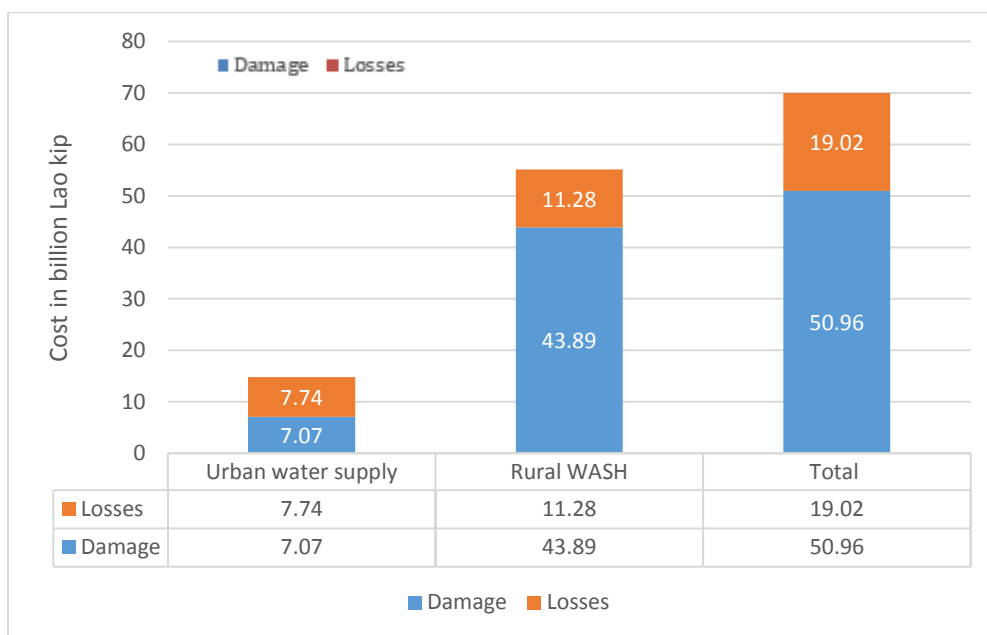
### ສະຫຼຸບຫຍໍ້ ກ່ຽວກັບ ນ້ຳໃຊ້ ແລະ ສຸຂາພິບານ

ນ້ຳຖ້ວມຄັ້ງນີ້ ໄດ້ກະທົບໃສ່ສະຖານທີ່ຕັ້ງ ນ້ຳໃຊ້, ສຸຂາພິບານ ແລະ ສຸຂາອະນາໄມ ໃນເຂດເທດສະບານ ແລະ ເຂດຊົນນະບົດ ຢ່າງໜັກໜ່ວງ. ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດ ຄັ້ງນີ້ ໄດ້ປະເມີນ ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ລວມທັງໝົດ ໃນຂະແໜງການນີ້ ຢູ່ທີ່ 69,9 ຕື້ກີບ (ເບິ່ງຕາມ ຮູບສະແດງ 33). ຄວາມຕ້ອງການງົບປະມານ ເພື່ອຕອບສະໜອງ ຄວາມຕ້ອງການ ໄລຍະສັ້ນ, ໄລຍະກາງ ແລະ ໄລຍະຍາວ ຄາດຄະເນຢູ່ທີ່ 68,2 ຕື້ກີບ.

ໃນຂະແໜງການນ້ຳໃຊ້ ໃນເຂດເທດສະບານ, ລະບົບສະໜອງນ້ຳເທດສະບານ 31 ຈຸດ ໃນ 12 ແຂວງ ໄດ້ຮັບ ຄວາມເສຍຫາຍ ມີມູນຄ່າເຖິງ 7,1 ຕື້ກີບ ແລະ ການສູນເສຍ 7,7 ຕື້ກີບ ເຊິ່ງລວມແລ້ວ ເປັນ 14,8 ຕື້ກີບ ແລະ ກະທົບກັບປະຊາຊົນ 289.774 ຄົນ ໃນ 54.600 ຫຼັງຄາເຮືອນ. ຄວາມຕ້ອງການຜື້ນຜູ້ໄລຍະກາງ ຄາດຄະເນຢູ່ທີ່ 6,3 ຕື້ກີບ ເພື່ອຜື້ນຜູ້ ການເຂົ້າເຖິງນ້ຳໃຊ້ ຂອງຄົວເຮືອນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ແລະ ດຳເນີນການ ສ້ອມແປງສຸກເສີນ ຕາມຄວາມຈຳເປັນ ເພື່ອໃຫ້ການບໍລິການ ກັບຄືນມາເປັນບົກກະຕິ. ຄວາມຕ້ອງການ ໄລຍະກາງ ແລະ ໄລຍະຍາວ ຄາດຄະເນຢູ່ທີ່ 6,2 ຕື້ກີບ ເຊິ່ງກວມເອົາ ການຜື້ນຜູ້ ສະຖານທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສ້າງ ລະບົບສະໜອງນ້ຳ ທີ່ສາມາດບັບຕົວໄດ້, ພ້ອມທັງ ວຽກງານສ້າງຄວາມສາມາດ.

ໃນຂະແໜງການນ້ຳ ແລະ ສຸຂາພິບານ ໃນເຂດຊົນນະບົດ, ສະຖານທີ່ນ້ຳໃຊ້ ສຸຂາພິບານ ແລະ ສຸຂາອະນາໄມ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບນັ້ນ ປະກອບດ້ວຍ ລະບົບນ້ຳລົນໃນເຂດຊົນນະບົດ 223 ແຫ່ງ, ນ້ຳບາດານ 7.700 ຈຸດ, ແລະ ນ້ຳສ້າງ 6.646 ແຫ່ງ. ນອກຈາກນັ້ນແລ້ວ, ວິດຖ່າຍ 28.114 ຫົວໜ່ວຍ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ຫຼື ຖືກ ທຳລາຍ, ແລະ ສະຖານທີ່ນ້ຳໃຊ້ ສຸຂາພິບານ ແລະ ສຸຂາອະນາໄມ ໃນໂຮງຮຽນ 195 ແຫ່ງ ແລະ ໃນສຸກສາລາ 9 ແຫ່ງ ກໍ່ເກີດຄວາມເສຍຫາຍເຊັ່ນກັນ. ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ໃນຂະແໜງການນ້ຳ ແລະ ສຸຂາພິບານ ໃນເຂດຊົນນະບົດ ຄາດຄະເນຢູ່ທີ່ 55,2 ຕື້ກີບ. ນ້ຳຖ້ວມຄັ້ງນີ້ ເຮັດໃຫ້ມີຄວາມຕ້ອງການຫຼາຍ ໃນການຜື້ນຜູ້ ສະຖານທີ່ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ໃນທຸກໆແຂວງທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ເຊິ່ງມີຄວາມຈຳເປັນ ຕ້ອງໄດ້ກໍ່ສ້າງ ສະຖານທີ່ໃໝ່ ໃນແຂວງຫົວພັນ ແລະ ອັດຕະປື. ລວມມູນຄ່າທັງໝົດ ທີ່ຈຳເປັນ ສຳລັບ ການ ຜື້ນຜູ້ ໄລຍະສັ້ນ, ໄລຍະກາງ ແລະ ໄລຍະຍາວ ຄາດຄະເນຢູ່ທີ່ 55,8 ຕື້ກີບ.

**ຮູບສະແດງ 33: ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ໃນຂະແໜງການນໍ້າໃຊ້ (ຕື້ກີບ)**



**ປະຫວັດຄວາມເປັນມາ ກ່ຽວກັບ ຂະແໜງການ ນໍ້າໃຊ້ ແລະ ສຸຂາພິບານ**

ການສະໜອງນໍ້າ ໃນເຂດເທດສະບານ: ລະບົບນໍ້າເທດສະບານ ໃນ ສປປ ລາວ ແມ່ນຂຶ້ນກັບການຄຸ້ມຄອງຂອງ ລັດວິສາຫະກິດນໍ້າປະປາ ນະຄອນຫຼວງ, ແຂວງ ເຊິ່ງຄວາມຮັບຜິດຊອບ ໃນການສະໜອງນໍ້າ ໃນເຂດອ້ອມຮອບເທດສະບານ ແລະ ໃນເຂດເທດສະບານ ໃນທົ່ວປະເທດ. ລັດວິສາຫະກິດນໍ້າປະປານະຄອນຫຼວງ, ແຂວງ ມີສາຂາຂັ້ນເມືອງ ເອີ້ນວ່າ ນໍ້າປະປາເມືອງ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ລັດວິສາຫະກິດນີ້ ຈະກຸ້ມຕົນເອງ ດ້ານການເງິນ ແລະ ດຳເນີນການ ບົນພື້ນຖານທາງການຄ້າ, ແຕ່ວ່າ ໃນທາງດ້ານການປົກຄອງແລ້ວ ລັດວິສາຫະກິດນໍ້າປະປາ ຕ້ອງໄດ້ລາຍງານໃຫ້ ພະແນກໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງນະຄອນຫຼວງ, ແຂວງ. ໃນລັກສະນະດຽວກັນນັ້ນ, ໃນທາງດ້ານການປົກຄອງແລ້ວ ນໍ້າປະປາເມືອງ ຕ້ອງໄດ້ລາຍງານໃຫ້ ລັດວິສາຫະກິດນໍ້າປະປານະຄອນຫຼວງ, ແຂວງ ແລະ ຍັງຕ້ອງໄດ້ລາຍງານໃຫ້ ຫ້ອງການໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງເມືອງ. ໃນປີ 2017, ການຄວບຄຸມນໍ້າໃຊ້ ຂະຫຍາຍໄປກວມເອົາ 71,9 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງປະຊາກອນໃນເຂດເທດສະບານ. ໃນຈຳນວນເທດສະບານ 148 ເຂດ, ໃນນັ້ນ 93 ເຂດມີນໍ້າໃຊ້ ທີ່ຄິດໄລ່ດ້ວຍກົງເຕີວັດແທກນໍ້າ. ໂດຍອີງຕາມ ການສຳຫຼວດຕົວບົ່ງຊີ້ສັງຄົມລາວ ຄັ້ງທີ II ໃນປີ 2017, 80 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງປະຊາກອນ ໃນທົ່ວປະເທດ ມີແຫຼ່ງນໍ້າໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ 71 ສ່ວນຮ້ອຍ ມີສຸຂາພິບານ ທີ່ດີ.<sup>59</sup>

<sup>59</sup> ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ, ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ, ການສຳຫຼວດຕົວບົ່ງຊີ້ສັງຄົມລາວ ຄັ້ງທີ II, ປີ 2017.

ນ້ຳໃຊ້ ແລະ ສຸຂາພິບານ ໃນເຂດຊົນນະບົດ: ໃນເຂດພາກເໜືອ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ເປັນເຂດພູຜານັ້ນ, ວິທີທີ່ນ້ຳໃຊ້ຫຼາຍທີ່ສຸດ ໃນການສະໜອງນ້ຳໃຊ້ທີ່ດີ ແມ່ນລະບົບນ້ຳລົນ. ໃນເຂດພື້ນທີ່ຕ່ຳ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ໃນພາກໃຕ້ນັ້ນ, ແຫຼ່ງນ້ຳໃຕ້ດິນທີ່ຢູ່ຕື້ນ ສາມາດນຳມາໃຊ້ໄດ້ ໂດຍການເຈາະນ້ຳບາດານ ແລະ ຊຸດນ້ຳສ້າງທີ່ມີຜາປິດ. ແຫຼ່ງນ້ຳເລົ່ານີ້ ແມ່ນການສະໜອງນ້ຳ ທີ່ດີຫຼາຍ ໃນເຂດຊົນນະບົດ. ໂດຍອີງຕາມ ການສຳຫວດຕົວບັງຄັບສັງຄົມລາວ ຄັ້ງທີ II ໃນປີ 2017, ການເຂົ້າເຖິງ ແຫຼ່ງນ້ຳພື້ນຖານ ໄດ້ເຂົ້າເຖິງ 80 ສ່ວນຮ້ອຍ (76 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນເຂດຊົນນະບົດ ເມື່ອທຽບກັບ 90 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນເຂດເທດສະບານ). ການຄວບຄຸມດ້ານສຸຂາພິບານ ໃນທົ່ວປະເທດ ແມ່ນເຂົ້າເຖິງ 71 ສ່ວນຮ້ອຍ (61 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນເຂດຊົນນະບົດ ເມື່ອທຽບກັບ 92 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນເຂດເທດສະບານ).<sup>60</sup>

ຕົວແບບໃຫ້ບໍລິການ ສຳລັບ ນ້ຳໃຊ້, ສຸຂາພິບານ ແລະ ສຸຂາອະນາໄມ ໃນເຂດຊົນນະບົດ ແມ່ນອີງຕາມ ການສະໜອງນ້ຳ ທີ່ຊຸມຊົນເປັນຜູ້ຄຸ້ມຄອງ. ຊຸມຊົນ ຍັງປະກອບສ່ວນໃຫ້ການກໍ່ສ້າງ ນ້ຳໃຊ້ຊຸມຊົນ (ເຊັ່ນວ່າລະບົບນ້ຳລົນ) ໂດຍການ ເປັນແຮງງານ ແລະ/ຫຼື ອອກວັດສະດຸກໍ່ສ້າງ (ໄມ້, ຊາຍ, ແລະ ຫີນ). ສຳລັບ ດ້ານສຸຂາພິບານ, ອັດຕາຄວບຄຸມ ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນນັ້ນ ສ່ວນຫຼາຍແລ້ວ ແມ່ນມາຈາກ ການລົງທຶນພາກເອກະຊົນ (ຄົວເຮືອນ). ຄວາມຕ້ອງການ ສຸຂາພິບານ ທີ່ດີນັ້ນ ແມ່ນສ້າງມາຈາກ ວິທີສຸຂາພິບານຮອບດ້ານ ຂັ້ນຊຸມຊົນ. ຄົວເຮືອນຕ່າງໆ ສາມາດເລືອກເອົາ ທາງເລືອກຕາມເທັກໂນໂລຢີຕ່າງໆ ເຊິ່ງຂຶ້ນກັບ ຄວາມສາມາດຈ່າຍເງິນຂອງພວກເຂົາ.

## ການປະເມີນ ຜົນກະທົບຂອງໄພພິບັດ ຕໍ່ກັບ ຂະແໜງນ້ຳໃຊ້ ແລະ ສຸຂາພິບານ

### ຄວາມເສຍຫາຍ

ການສະໜອງນ້ຳໃຊ້ ໃນເຂດເທດສະບານ: ໃນຈຳນວນ ນ້ຳປະປາຢູ່ເມືອງ 31 ແຫ່ງ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ໃນ 12 ແຂວງ, ສອງໃນສາມ ຂອງອົງປະກອບ ລະບົບສະໜອງນ້ຳ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍນັ້ນ ບາກົດວ່າ ແມ່ນກ່ຽວຂ້ອງກັບ ສະຖານທີ່ຫວ່າງານ (ທ່ຽວນ້ຳດົບ ແລະ ບ້ານ້ຳ) ແລະ ທ່າສົ່ງຫຼັກ. ການປະເມີນຄວາມເສຍຫາຍ ແມ່ນຢູ່ທີ່ 7,1 ຕື້ກີບ ເຊິ່ງສ່ວນຫຼາຍນັ້ນ ແມ່ນເກີດຂຶ້ນກັບ ລັດວິສາຫະກິດນ້ຳປະປາ ສາຂາແຂວງ ອຸດົມໄຊ, ຫົວພັນ ແລະ ໄຊຍະບູລີ. ລັດວິສາຫະກິດນ້ຳປະປາແຂວງ 6 ແຫ່ງ ຍັງຍື່ນວ່າ: ລະບົບສະໜອງນ້ຳໃນເທດສະບານ ຂອງພວກເຂົາ ບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກນ້ຳຖ້ວມຄັ້ງນີ້ ມີຄື: ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ຜົ້ງສາລີ, ບໍ່ແກ້ວ, ແຂວງວຽງຈັນ, ບໍລິຄຳໄຊ ແລະ ຄຳມ່ວນ.

ນ້ຳໃຊ້ ແລະ ສຸຂາພິບານ ໃນເຂດຊົນນະບົດ: ລວມທັງໝົດ ມີປະຊາຊົນ 291.115 ຄົນ, 46.582 ຄົວເຮືອນ, ແລະ 954 ບ້ານ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກນ້ຳຖ້ວມຄັ້ງນີ້. 2 ແຂວງ ໄດ້ຮັບຄວາມເດືອດຮ້ອນເປັນພິເສດ ໃນທາງດ້ານ ສະຖານທີ່ ເຊິ່ງໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ຫຼື ຖືກທຳລາຍ. ໃນແຂວງອັດຕະປື, ນ້ຳບາດານ 133 ຈຸດ ທີ່ໃຊ້ມີບ້ານນ້ຳນັ້ນ ຖືກເສຍຫາຍ ຫຼື ຈົມຢູ່ໃນຕົມ, ສ່ວນ 45 ຈຸດ ແມ່ນໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ. ສຳລັບ ນ້ຳບາດານຂອງເອກະຊົນ ທີ່ມີບ້າໄຟຟ້ານັ້ນ, 246 ຈຸດ ຖືກທຳລາຍ ແລະ 30 ຈຸດ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ. ສຳລັບ

<sup>60</sup> ເຊັ່ນດຽວກັບຂ້າງເທິງນັ້ນ.

ສຸຂາພິບານ, ວິດຖ່າຍຄົວເຮືອນ 1.753 ແຫ່ງ ຖືກທຳລາຍ ແລະ 782 ແຫ່ງ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ. ໃນ ແຂວງຫົວພັນ, ລະບົບນໍ້າລົນ 3 ແຫ່ງ ໃນ 2 ເມືອງ ຖືກເສຍຫາຍໝົດ.

ສຳລັບແຂວງອື່ນໆ ໃນທົ່ວປະເທດນັ້ນ, ຕາມການລາຍງານ ໃຫ້ຮູ້ວ່າ ຄວາມເສຍຫາຍ ເກີດຂຶ້ນໃນຫຼາຍແມ່ນ ຢູ່ເມືອງ ເຊິ່ງມີສະຖານທີ່ ແຕ່ 10 ເຖິງ 50 ສ່ວນຮ້ອຍ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ. ໃນເວລານໍ້າຖ້ວມ ແລະ ຫຼັງນໍ້າ ຖ້ວມນັ້ນ, ການຂາດເຂີນນໍ້າທີ່ບອດໄພ ແມ່ນເປັນຍ້ອນ ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການບົນເປື້ອນ ຢູ່ຈຸດເອົາ ນໍ້າ. ຊຸມຊົນ ໃນເມືອງທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ມີຄວາມຕ້ອງການນໍ້າສະອາດ ຍ້ອນວ່າ ຄຸນນະພາບນໍ້າ ຍັງຄົງເປັນ ປະເດັນໜຶ່ງ. ການໃຊ້ນໍ້າໜ້າດິນ ແມ່ນເປັນປັດໃຈໜຶ່ງ ແລະ ຍັງມີການຖ່າຍຊະຊາຍ ຍ້ອນວ່າ ສະຖານທີ່ ສຸຂາພິບານ ຫຼາຍແຫ່ງ ຖືກທຳລາຍ ຫຼື ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ.

### ການສູນເສຍ

ການສະໜອງນໍ້າ ໃນເຂດເທດສະບານ: ການສູນເສຍ ຈາກການສະໜອງນໍ້າ ໃນເຂດເທດສະບານ ສ່ວນ ຫຼາຍ ແມ່ນກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການສ້ອມແປງສຸກເສີນ ອົງປະກອບທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ, ຄ່າແຮງງານ ສຳ ລັບ ການອະນາໄມ ແລະ ບຳລຸງຮັກສາ, ແລະ ການສູນເສຍລາຍຮັບ ຈາກການບໍລິການແຈກຢາຍນໍ້າ ທີ່ຫຼຸດ ລົງ. ໂດຍສະເລ່ຍແລ້ວ, ການບໍລິການນໍ້າ ໄດ້ແຈກຢາຍ ເປັນໄລຍະເວລາ 2 ອາທິດ ໃນ 31 ສາຂານໍ້າປະປາ ເມືອງ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ. ການສູນເສຍລວມທັງໝົດ ຄາດຄະເນຢູ່ທີ່ 7,7 ຕື້ກີບ ເຊິ່ງສ່ວນຫຼາຍ ແມ່ນເກີດ ຈາກ ວຽກສ້ອມແປງຊົ່ວຄາວ ທີ່ດຳເນີນຂຶ້ນ ເພື່ອໃຫ້ການບໍລິການນໍ້າ ກັບຄືນເປັນປົກກະຕິ.

ຕາຕະລາງ 49: ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ (ຕັ້ງກີບ) ໃນຂະແໜງການ ນໍ້າໃຊ້ ແລະ ສຸຂາພິບານ

ຂະແໜງການ	ຄວາມເສຍຫາຍ			ການສູນເສຍ		
	ພາກ ລັດ	ພາກ ເອກະ ຊົນ	ລວມຜົນ ກະທົບ	ພາກ ລັດ	ພາກ ເອກະ ຊົນ	ລວມຜົນ ກະທົບ
ນໍ້າເທດສະບານ: ລັດວິສາຫະ ກິດນໍ້າປະປາແຂວງ 12 ແຫ່ງ	6,597	0,477	7,074	7,671	0,071	7,739
ນໍ້າໃຊ້ ແລະ ສຸຂາພິບານ ໃນ ເຂດຊົນນະບົດ	18,39	25,54	43,89	3,72	7,56	11,28
<b>ລວມ</b>	<b>24,98</b>	<b>26,01</b>	<b>50,96</b>	<b>11,39</b>	<b>7,63</b>	<b>19,02</b>

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ຂະແໜງນໍ້າໃຊ້ ແລະ ສຸຂາພິບານ, ເດືອນຕຸລາ 2018.



ຕາຕະລາງ 50: ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ (ຕົ້ນ) ຈັດຕາມແຂວງ

ການສະໜອງນໍ້າ ແລະ ສາຂາພິບານ ໃນເຂດເທດສະບານ							
ແຂວງ	ຄວາມເສຍຫາຍ			ການສູນເສຍ			ລວມຜົນກະທົບ
	ລັດ	ເອກະຊົນ	ລວມ	ລັດ	ເອກະຊົນ	ລວມ	
ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ	0	0	0	0	0	0	0
ຜົ້ງສາລີ	0	0	0	0	0	0	0
ຫຼວງນໍ້າທາ	0,722	0	0,722	0,778	0	0,778	1,500
ອຸດົມໄຊ	1,980	0	1,980	2,294	0	2,294	4,274
ບໍ່ແກ້ວ	0	0	0	0	0	0	0
ຫຼວງພະບາງ	0,208	0,477	0,685	0,279	0	0,279	0,964
ຫົວພັນ	1,213	0	1,213	1,278	0	1,278	2,491
ໄຊຍະບູລີ	0,956	0	0,956	1,141	0,071	1,212	2,168
ຊຽງຂວາງ	0,025	0	0,25	0,028	0	0,028	0,053
ແຂວງວຽງຈັນ	0	0	0	0	0	0	0
ບໍລິຄໍາໄຊ	0	0	0	0	0	0	0
ຄໍາມ່ວນ	0	0	0	0	0	0	0
ສະຫວັນນະເຂດ	0,288	0	0,288	0,316	0	0,316	0,604
ສາລະວັນ	0,268	0	0,268	0,289	0	0,289	0,557
ເຊກອງ	0,521	0	0,521	0,597	0	0,594	1,115
ຈໍາປາສັກ	0,175	0	0,175	0,268	0	0,268	0,443
ອັດຕະປື	0,108	0	0,108	0,238	0	0,238	0,346
ໄຊສົມບູນ	0,133	0,000	0,133	0,165	0	0,165	0,298
<b>ລວມ</b>	<b>6,597</b>	<b>0,477</b>	<b>7,074</b>	<b>7,671</b>	<b>0,071</b>	<b>7,739</b>	<b>14,813</b>

ການສະໜອງນໍ້າ ແລະ ສາຂາພິບານ ໃນເຂດຊົນນະບົດ							
ແຂວງ	ຄວາມເສຍຫາຍ			ການສູນເສຍ			ລວມຜົນກະທົບ
	ລັດ	ເອກະຊົນ	ລວມຜົນກະທົບ	ລັດ	ເອກະຊົນ	ລວມຜົນກະທົບ	ລວມ
ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ	2,76	5,52	8,26	0,88	1,76	2,64	10,9
ຜົ້ງສາລີ	0,23	0	0,23	0	0,02	0,02	0,25
ຫຼວງນໍ້າທາ	0	0	0	0	0	0	0
ອຸດົມໄຊ	0,32	0	0,32	0	0,02	0,02	0,34
ບໍ່ແກ້ວ	0,38	0	0,38	0	0,02	0,02	0,4
ຫຼວງພະບາງ	0,06	0	0,06	0	0	0,0	0,06

ຫົວພັນ	2,99	0	2,99	0,08	0,16	0,24	3,23
ໄຊຍະບູລີ	0,03	0	0,03	0	0	0	0,03
ຊຽງຂວາງ	1,61	0	1,61	0,05	0,12	0,17	1,78
ແຂວງວຽງຈັນ	0,68	1,36	2,03	0,19	0,39	0,58	2,61
ບໍລິຄໍາໄຊ	1,47	2,94	4,40	0,44	0,89	1,33	5,73
ຄໍາມ່ວນ	2,91	5,82	8,73	0,58	1,18	1,76	10,49
ສະຫວັນນະເຂດ	2,52	5,04	7,56	0,88	1,76	2,64	10,2
ສາລະວັນ	0	0	0	0	0	0	0
ເຊກອງ	0	0	0	0	0	0	0
ຈໍາປາສັກ	1,59	3,18	4,77	0,49	0,99	1,48	6,25
ອັດຕະປື	0,84	1,68	2,52	0,13	0,27	0,40	2,92
ໄຊສົມບູນ	0	0	0	0	0	0	0
<b>ລວມ</b>	<b>18,39</b>	<b>25,54</b>	<b>43,89</b>	<b>3,72</b>	<b>7,56</b>	<b>11,28</b>	<b>55,19</b>

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ການປະເມີນຜົນພາກສະໜາມ ຂອງທີມງານ ປະເມີນຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດ ແລະ ຂໍ້ມູນທີ່ເກັບກໍາໂດຍ ຂະແໜງນໍ້າໃຊ້ ແລະ ສຸຂາພິບານ, ເດືອນຕຸລາ 2018, ແລະ ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ, ເດືອນຕຸລາ 2018.

**ຜົນກະທົບທາງສັງຄົມ ຈາກຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ໃນຂະແໜງນໍ້າໃຊ້ ແລະ ສຸຂາພິບານ**

**ການສະໜອງນໍ້າໃນເຂດເທດສະບານ:** ຜົນກະທົບຂອງນໍ້າຖ້ວມ ສ່ວນຫຼາຍແລ້ວ ແມ່ນກະທົບກັບ ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກ ຍ້ອນວ່າ ພວກເຂົາຮັບຜິດຊອບ ໄປເອົານໍ້າມາໃຊ້ໃນຄົວເຮືອນ ແລະ ບໍລິໂພກ. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ການສະໜອງນໍ້າ ທີ່ຈໍາກັດນັ້ນ ຈະກະທົບກັບ ສຸຂາອະນາໄມຂອງບຸກຄົນ ຍ້ອນວ່າ ປະຊາຊົນ ບໍ່ສາມາດລ້າງ ອາບ ໄດ້ເປັນປົກກະຕິ.

**ການສະໜອງນໍ້າ ແລະ ສຸຂາພິບານ ໃນເຂດຊົນນະບົດ:** ຍ້ອນຜົນມາຈາກນໍ້າຖ້ວມ, ເຮັດໃຫ້ບໍ່ມີນໍ້າດື່ມ ຫຼື ມີ ນໍ້າດື່ມບົນເບື້ອນ ເຊິ່ງກາຍມາເປັນພາລະຂອງຄົວເຮືອນ ທີ່ຕ້ອງຊື້ນໍ້າຕຸກ ເພື່ອດື່ມກິນ. ການປະເມີນຄັ້ງນີ້ ອາດຄະເນວ່າ ເງິນປະມານ 6 ຕື້ກີບ ໄດ້ຖືກໃຊ້ເພື່ອຊື້ນໍ້າຕຸກ. ໃນບາງພາກຂອງປະເທດ, ສະຖານທີ່ ສຸຂາພິບານ ຖືກທໍາລາຍຍ້ອນນໍ້າຖ້ວມ. ສະຂາພິບານ ແລະ ສຸຂາອະນາໄມ ທີ່ບໍ່ໄດ້ດີ ແມ່ນເປັນສາເຫດສໍາ ຄັນ ຂອງການແຜ່ລະບາດພະຍາດ ໃນ ສປປ ລາວ. ການລະບາດຂອງພະຍາດທີ່ມາກັບນໍ້າ ໃນກຸ່ມປະຊາຊົນ ສ່ຽງໄພ ໃນບັນດາແຂວງທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບນັ້ນ ແມ່ນເປັນບັນຫາໜຶ່ງ.

**ຸດທະສາດຜື້ນຜູ້ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການ ສໍາລັບ ຂະແໜງການນໍ້າໃຊ້ ແລະ ສຸຂາພິບານ**

**ການສະໜອງນໍ້າ ໃນເຂດເທດສະບານ:** ລະບົບຕ່າງໆ ໃນເຂດເທດສະບານ ໄດ້ຮັບການສ້ອມແປງຊົ່ວຄາວ ໃນເຂດພື້ນທີ່ສ່ວນຫຼາຍ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ, ແລະ ການບໍລິການນໍ້າໃຊ້ ໄດ້ກັບຄືນມາເປັນປົກກະຕິ ສໍາລັບ ຄົວເຮືອນສ່ວນຫຼາຍ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ. ການຜື້ນຜູ້ ແລະ ການປ່ຽນແທນ ອົງປະກອບທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍ ຫາຍນັ້ນ ແມ່ນຍັງຕ້ອງການຮີບດ່ວນ ເພື່ອປ້ອງກັນ ບໍ່ໃຫ້ເກີດຄວາມເສຍຫາຍເພີ່ມຕື່ມ.

- ສໍາລັບຄວາມຕ້ອງການໄລຍະສັ້ນ ແມ່ນການສະໜອງນໍ້າໃຊ້ ໃຫ້ຄົວເຮືອນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບນັ້ນ ກັບຄືນມາສູ່ປົກກະຕິ ໂດຍການຫາແຫຼ່ງນໍ້າທາງເລືອກ ແລະ ການດໍາເນີນ ການສ້ອມແປງສຸກເສີນ ທີ່ຈໍາເປັນ ເພື່ອໃຫ້ການບໍລິການ ກັບມາເປັນປົກກະຕິ. ໃນເວລາດໍາເນີນການປະເມີນຜົນຄັ້ງນີ້ນັ້ນ, ຂັ້ນຕອນເຫຼົ່ານີ້ ໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແລ້ວ ແລະວຽກງານສ້ອມແປງຊົ່ວຄາວ ກໍໄດ້ສໍາເລັດ ແລ້ວ.
- ການຟື້ນຟູໄລຍະກາງ ຄວນເນັ້ນໜັກໃສ່ ການຟື້ນຟູ ແລະ ບ່ຽນແປງ ອົງປະກອບທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມ ເສຍຫາຍ ເຊິ່ງຍັງບໍ່ທັນໄດ້ບ່ຽນແທນ ໃນເວລາສ້ອມແປງສຸກເສີນຊົ່ວຄາວນັ້ນ ງົບປະມານທີ່ ຕ້ອງການ ສໍາລັບ ການຟື້ນຟູໄລຍະກາງ ຄາດຄະເນຢູ່ທີ່ 4,5 ຕື້ກີບ.
- ການຟື້ນຟູໄລຍະກາງ ແລະ ໄລຍະຍາວນັ້ນ ຈະກວມເຖິງ ການສ້າງຄວາມສາມາດ ສໍາລັບ ການອອກ ແບບ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ມາດຕະຖານປັບຕົວ ໃນຂະແໜງການນໍ້າໃຊ້ ແລະ ການ ພັດທະນາ ຍຸດທະສາດ ຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ໃນຂັ້ນແຂວງ ເຊິ່ງລວມທັງ ການຝຶກອົບຮົມ ໃຫ້ ລັດວິສາຫະກິດ ນໍ້າປະປາແຂວງ ກ່ຽວກັບ ໜ້າທີ່ຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ ໃນການໃຫ້ບໍລິການ ແລະ ການວາງແຜນ ໃນເຂດພື້ນທີ່ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກນໍ້າຖ້ວມ.

ການສະໜອງນໍ້າໃຊ້ ແລະ ສຸຂາພິບານ ໃນເຂດຊົນນະບົດ: ລວມທັງໝົດມູນຄ່າ ສໍາລັບການຟື້ນຟູໃນເຂດ ຊົນນະບົດ ຄາດຄະເນຢູ່ທີ່ 55,8 ຕື້ກີບ. ການຟື້ນຟູໄລຍະສັ້ນ ແມ່ນສືບຕໍ່ຈາກ ການຕອບໂຕ້ສຸກເສີນ ເຊິ່ງ ເນັ້ນໜັກໃສ່ ການຟື້ນຟູ ແລະ ສ້ອມແປງ ລະບົບສະໜອງນໍ້າໃຊ້ໃນຄອບຄົວ.

ຕາຕະລາງ 51: ຄວາມຕ້ອງການ ສໍາລັບ ການຟື້ນຟູ ແລະ ກໍ່ສ້າງຄືນ (ຕື້ກີບ) ໃນຂະແໜງນໍ້າໃຊ້ ແລະ ສຸຂາພິບານ

ຄວາມຕ້ອງການຟື້ນຟູໄລຍະສັ້ນ (1 ປີ)			
ຂະແໜງການ	ແຜນວຽກງານ	ມູນຄ່າ (ຕື້ກີບ)	ພາກສ່ວນຮັບຜົນຊອບ
ການສະໜອງ ນໍ້າໃຊ້ໃນເຂດ ເທດສະບານ	ການບ່ຽນແທນ ອົງປະກອບ ທີ່ໄດ້ຮັບ ຄວາມເສຍຫາຍ ເຊິ່ງຍັງບໍ່ທັນໄດ້ບ່ຽນ ໃນໄລຍະວຽກສ້ອມແປງສຸກເສີນ	6,308	ລັດວິສາຫະກິດນໍ້າປະປາ ແຂວງ ແລະ ພະແນກໂຍທາ ທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງແຂວງ
ການສະໜອງ ນໍ້າໃຊ້ ສຸຂາພິບານ ແລະ ສຸຂາອະ ນາໄມ ໃນເຂດ ຊົນນະບົດ	ການຂ້າເຊື້ອຢູ່ຈຸດແຈກຢາຍນໍ້າ ເຊິ່ງລວມທັງ ການຈັດຊື້ ຊຸດທົດລອງ ພາກສະໜາມ ເພື່ອທົດສອບຕົວຢ່າງນໍ້າ ແລະ ກະກຽມ ສິ່ງຂອງສຸກເສີນ ສໍາລັບ ວຽກງານ ນໍ້າໃຊ້, ສຸຂາພິບານ ແລະ ສຸຂາ ອະນາໄມ (ກະລໍ່ເມັດ, ຜົງກະລໍ່, ສະບູ, ກະຕ່າ ແລະ ຖັງເກັບຂອງແຫຼວ).	1,50	ນໍ້າສະອາດແຂວງ/ເມືອງ ທີ່ ຂຶ້ນກັບ ກະຊວງສາທາລະນະ ສຸກ, ອົງການຢູນິເຊັບ, ອົງການອະນາໄມໂລກ ແລະ ບັນດາຄູ່ຮ່ວມງານ ວຽກງານ ນໍ້າໃຊ້, ສຸຂາພິບານ ແລະ ສຸຂາອະນາໄມ
	ຟື້ນຟູ /ສ້ອມແປງ ລະບົບສະໜອງນໍ້າໃຊ້ ເຊິ່ງລວມທັງ ການສໍາຫຼວດ ແລະ ອອກ ແບບ, ແລະ ວິດຖ່າຍຄອບຄົວ ເຊິ່ງລວມ	23,1	ນໍ້າສະອາດແຂວງ/ເມືອງ ທີ່ ຂຶ້ນກັບ ກະຊວງສາທາລະນະ ສຸກ, ອົງການຢູນິເຊັບ, ແລະ

	ທັງ ການສົ່ງເສີມສຸຂາອະນາໄມ (ການ ປ່ຽນແປງພຶດຕິກຳ)		ບັນດາຄູ່ຮ່ວມງານ ວຽກງານ ນໍ້າໃຊ້, ສຸຂາພິບານ ແລະ ສຸຂາອະນາໄມ
	ການສ້າງຄວາມສາມາດ ເພື່ອສົ່ງເສີມ ການປັບຕົວຂອງຊຸມຊົນ ສໍາລັບ ການ ຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ		
ລວມໄລຍະສັ້ນ		30,91	
<b>ຄວາມຕ້ອງການຟື້ນຟູໄລຍະກາງ (2 ປີ)</b>			
ການສະໜອງ ນໍ້າໃນເຂດ ເທດສະບານ	ການກໍ່ສ້າງຄືນ ຫຼື ການປ່ຽນແທນ ອົງ ປະກອບທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ພ້ອມ ທັງ ການສ້າງຄວາມສາມາດ ໃນການ ອອກແບບ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ມາດຕະການປັບຕົວ	4,648	ລັດວິສາຫະກິດນໍ້າປະປາ ແຂວງ ແລະ ພະແນກໂຍທາ ທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງແຂວງ
ການສະໜອງ ນໍ້າໃຊ້ ສຸຂາພິບານ ແລະ ສຸຂາອະ ນາໄມ ໃນເຂດ ຊົນນະບົດ	ຟື້ນຟູ/ສ້ອມແປງ ລະບົບສະໜອງນໍ້າໃຊ້ ເລິ່ງຮວມທັງ ແລະ ວິດຖ່າຍຄອບຄົວ ເລິ່ງຮວມທັງ ການສົ່ງເສີມສຸຂາອະນາໄມ (ການປ່ຽນແປງພຶດຕິກຳ)	15,0	ນໍ້າສະອາດແຂວງ/ເມືອງ ທີ່ ຂຶ້ນກັບ ກະຊວງສາທາລະນະ ສຸກ, ອົງການຢູນິເຊັບ, ແລະ ບັນດາຄູ່ຮ່ວມງານ ວຽກງານ ນໍ້າໃຊ້, ສຸຂາພິບານ ແລະ ສຸຂາອະນາໄມ
ລວມໄລຍະກາງ		19,65	
<b>ຄວາມຕ້ອງການຟື້ນຟູໄລຍະຍາວ (2 ເຖິງ 5 ປີ)</b>			
ການສະໜອງ ນໍ້າໃນເຂດ ເທດສະບານ	ການກໍ່ສ້າງຄືນ ຫຼື ການປ່ຽນແທນ ອົງ ປະກອບທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ພ້ອມ ທັງ ການສ້າງຄວາມສາມາດ ໃນການ ອອກແບບ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ມາດຕະການປັບຕົວ	1,563	ລັດວິສາຫະກິດນໍ້າປະປາ ແຂວງ ແລະ ພະແນກໂຍທາ ທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງແຂວງ
ການສະໜອງ ນໍ້າໃຊ້ ສຸຂາພິບານ ແລະ ສຸຂາອະ ນາໄມ ໃນເຂດ ຊົນນະບົດ	ຟື້ນຟູ/ສ້ອມແປງ ລະບົບສະໜອງນໍ້າໃຊ້ ເລິ່ງລວມວິດຖ່າຍຄອບຄົວ ການສົ່ງ ເສີມສຸຂາອະນາໄມ (ການປ່ຽນແປງ ພຶດຕິກຳ)	14,7	ນໍ້າສະອາດແຂວງ/ເມືອງ ທີ່ ຂຶ້ນກັບ ກະຊວງສາທາລະນະ ສຸກ, ອົງການຢູນິເຊັບ, ແລະ ບັນດາຄູ່ຮ່ວມງານ ວຽກງານ ນໍ້າໃຊ້, ສຸຂາພິບານ ແລະ ສຸຂາອະນາໄມ
	ການສ້າງຄວາມສາມາດ ກ່ຽວກັບ ການ ປັບຕົວຂອງຊຸມຊົນ ສໍາລັບ ການຄຸ້ມ ຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ (ເບັນຕົນ: ການຝຶກອົບຮົມ ໃຫ້ບັນດາບ້ານທີ່ສ່ຽງຕໍ່ ນໍ້າຖ້ວມ, ການຝຶກອົບຮົມທົບທວນຄືນ ໃຫ້ອໍານາດການປົກຄອງ ແຂວງ ແລະ ເມືອງ)	1,7	ນໍ້າສະອາດແຂວງ/ເມືອງ ທີ່ ຂຶ້ນກັບ ກະຊວງສາທາລະນະ ສຸກ, ອົງການຢູນິເຊັບ, ແລະ ບັນດາຄູ່ຮ່ວມງານ ວຽກງານ ນໍ້າໃຊ້, ສຸຂາພິບານ ແລະ ສຸຂາອະນາໄມ

ລວມໄລຍະຍາວ	17,96	
ລວມຄວາມຕ້ອງການ	68,52	

ໝາຍເຫດ: DRM = ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ; PNPSE = ລັດວິສາຫະກິດນໍ້າປະປາແຂວງ; UNICEF = ກອງທຶນເດັກຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ; WASH = ການສະໜອງນໍ້າໃຊ້, ສຸຂາພິບານ ແລະ ສຸຂາອະນາໄມ; WHO = ອົງການອະນາໄມໂລກ.

### ວິທີການ ສໍາລັບ ຂະແໜງການນໍ້າໃຊ້ ແລະ ສຸຂາພິບານ

**ການສະໜອງນໍ້າໃນເຂດເທດສະບານ:** ກົມນໍ້າປະປາ ຂອງກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ ໄດ້ດໍາເນີນການ ເກັບກໍາຂໍ້ມູນ ໂດຍຜ່ານທາງ ພະແນກໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງແຂວງ ແລະ ລັດວິສາຫະກິດ ນໍ້າປະປາແຂວງ ໃນທັງໝົດ 18 ແຂວງຂອງ ສປປ ລາວ. ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບ ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ແມ່ນ ສາຂານໍ້າປະປາແຕ່ລະເມືອງ ລາຍງານໃຫ້ ລັດວິສາຫະກິດ ນໍ້າປະປາແຂວງ ໂດຍອີງຕາມ ການປະເມີນຜົນຂອງຕົນ ກ່ຽວກັບ ອົງປະກອບທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ. ມູນຄ່າສ້ອມແປງຊົ່ວຄາວ ແລະ ຄາດຄະເນມູນຄ່າ ສໍາລັບການ ປ່ຽນໃໝ່. ນໍ້າຖ້ວມສຸຮຸນແຮງຫຼາຍຄັ້ງ ໄດ້ກະທົບໃສ່ ລະບົບນໍ້າປະປາ ເຮັດໃຫ້ວຽກສ້ອມແປງຊົ່ວຄາວ ຕ້ອງ ໄດ້ສ້ອມແປງຕະຫຼອດ ຢູ່ອົງປະກອບດຽວກັນ ຫຼື ອົງປະກອບທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍໃໝ່ ໃນລະບົບສະໜອງນໍ້າ. ການຍົງຍືນຂໍ້ມູນພາກສະໜາມໃນເມືອງແບ່ງ ແຂວງອຸດົມໄຊ ແລະ ເມືອງຍອຍ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ໂດຍຜູ້ຊ່ວຍຊາຍດ້ານ ນໍ້າໃຊ້ ແລະ ສຸຂາພິບານ ຂອງທະນາຄານໂລກ. ການເລືອກເອົາ 2 ເມືອງເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນອີງ ຕາມ ລະດັບຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງ ເພື່ອສັງເກດເບິ່ງ ການຕິດຕັ້ງອຸປະກອນສະໜອງນໍ້າ. ການ ປະເມີນຜົນຄັ້ງນີ້ ໃຫ້ຮູ້ເຖິງ ຕົວຊີ້ບອກຜົນກະທົບ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການທີ່ເກີດຈາກໄພພິບັດຕໍ່ກັບລະບົບສະ ໜອງນໍ້າໃຊ້.

**ການສະໜອງນໍ້າ ແລະ ສຸຂາພິບານ ໃນເຂດຊົນນະບົດ:** ຂໍ້ມູນຕ່າງໆ ແມ່ນເກັບກໍາມາຈາກ ບັນດາພະແນກ ສາທາລະນະສຸກແຂວງທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. 6 ແຂວງ (ຫົວພັນ, ຊຽງຂວາງ, ຄໍາມ່ວນ, ສະຫວັນ ນະເຂດ, ຈໍາປາສັກ ແລະ ອັດຕະປື) ໄດ້ຖືກກໍານົດຂຶ້ນມາຈາກພາກສະໜາມ ເພື່ອຍົງຍືນອີງຕາມຄວາມຮຸນ ແຮງຂອງຄວາມເສຍຫາຍ. ອົງປະກອບດ້ານ ນໍ້າໃຊ້ສຸຂາພິບານ ແລະ ສຸຂາອະນາໄມ ຂອງການປະເມີນຜົນຄັ້ງ ນີ້ ແມ່ນຂຶ້ນກັບ ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ ແລະ ອົງການຢູນິເຊັບ. ການປະເມີນຜົນຄັ້ງນີ້ ໃຫ້ຮູ້ເຖິງພາບລວມ ຂອງຜົນກະທົບ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການທີ່ເກີດຈາກໄພພິບັດ. ຢູ່ສະຖານທີ່ຕ່າງໆ ໄດ້ຖືກຈັດເປັນແຕ່ລະປະ ເພດມີຄື: ພາກລັດ (ເຫຼິງໃນສາມ) ແລະ ເອກະຊົນ (ສອງໃນສາມ) ແລະ ການສູນເສຍແມ່ນຄິດໄລ່ຕາມ ການປະ ເມີນຜົນ ແລະ ຕາມຂໍ້ມູນສໍາຮອງ ຈາກກະຊວງສາທາລະນະສຸກ. ການສູນເສຍນີ້ ປະກອບດ້ວຍ ຄ່າແຮງງານ ແລະ ວັດສະດຸທີ່ຈໍາເປັນ ເພື່ອສ້ອມແປງ ແລະ ອະນາໄມ ສະຖານທີ່ ສໍາລັບ ນໍ້າໃຊ້ ສຸຂາພິບານ ແລະ ສຸຂາອະນາ ໄມ ຫຼັງຈາກນໍ້າຖ້ວມແລ້ວ ແລະ ເພື່ອຜືນຜູ້ໂຄງສ້າງຕ່າງໆໃຫ້ກັບມາຢູ່ໃນສະພາບປົກກະຕິ. ການຄິດໄລ່ ລະບົບນໍ້າລົນ 1 ແຫ່ງມີ ມູນຄ່າ 2 ລ້ານກີບ, ນໍ້າບາດານ 500.000 ກີບ ຕໍ່ 1 ບໍ່, ແລະ ວິນຖ່າຍ 1 ແຫ່ງ ມູນຄ່າ 100.000 ກີບ.

ມູນຄ່າຜືນຜູ້ ແລະ ກໍ່ສ້າງຄືນ ແມ່ນໝາຍເຖິງ ມູນຄ່າລວມຂອງ ຄວາມເສຍຫາຍ, ການສູນເສຍ, ການ ຄວບຄຸມ ແລະ ການບໍລິຫານ. ໃນຈໍານວນ 18 ແຂວງນັ້ນ, ໃນນັ້ນບໍ່ມີຂໍ້ມູນ 4 ແຂວງຄື: (ຫຼວງນໍ້າທາ, ສາລະ

ວັນ, ເຊກອງ ແລະ ໄຊສົມບູນ) ອາດເປັນຍ້ອນ ບໍ່ມີການລາຍງານ ຫຼື ອາດເປັນຍ້ອນວ່າ ແຂວງເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ຮັບ ຜົນກະທົບໜ້ອຍ.

**ຮູບພາບ 40:** ທີ່ມງານນໍ້າປະປາ ຂອງເມືອງແບ່ງ ແຂວງອຸດົມໄຊ ດໍາເນີນການສ້າງແບງສຸກເສີນ ສໍາລັບ ລະບົບສະໜອງນໍ້າເທດສະບານ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ພະແນກໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງແຂວງອຸດົມໄຊ ແລະ ທະນາຄານໂລກ.



ຮູບພາບ 41: ຄວາມເສຍຫາຍ ທີ່ເກີດກັບ ຕາໜ່າງແລກຢາຍເຊັກ ຂອງນໍ້າປະປາເມືອງຍອມ ແຂວງຫຼວງ  
ພະບາງ. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ພະແນກໂຍທາທິການ  
ແລະ ຂົນສົ່ງແຂວງຫຼວງພະບາງ ແລະ ທະນາຄານ  
ໂລກ.



ຮູບພາບ 42: ຫ້ອງນໍ້າໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ໃນບ້ານສົມສະອາດ ເມືອງໄຊບຸລີ ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ (ຊໍາຍົມ) ແລະ ບ້ານແກ້ງແປ ເມືອງເຊບັ້ງໄຟ ແຂວງຄໍາມ່ວນ (ຂວາມົ). ທີ່ມາຂອງຮູບ: ທີມງານປະເມີນຜົນ.



ຜົນ.

ຮູບຖ່າວຍ 43: ນໍ້າສ້າງ, ວັດຖຸຍຄອບຄົວ, ນໍ້າບາດານ ທີ່ໃຊ້ມືບໍາ ແລະ ໃຊ້ບໍານໍ້າໄຟຜ່າ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ຈາກນໍ້າຖ້ວມໃນແຂວງຄໍາມ່ວນ ແລະ ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ທີມງານປະເມີນຜົນ.







ຮູບພາບ 44: ລະບົບນໍ້າລົນ ໄດ້ຮັບຄວາມ  
ເສຍຫາຍຈາກນໍ້າຖ້ວມ ໃນແຂວງຊຽງຂວາງ.  
ທີ່ມາຂອງຮູບ: ທີມງານປະເມີນຜົນ.



## ໄຟຟ້າ

### ສະຫຼຸບຫຍໍ້ ກ່ຽວກັບ ຂະແໜງໄຟຟ້າ

ນ້ຳຖ້ວມຄັ້ງນີ້ ໄດ້ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍບານກາງ ໃຫ້ຂະແໜງໄຟຟ້າ ໃນທຸກໆຂອງທົ່ວປະເທດ. ຜົນກະທົບ ລວມຂອງນ້ຳຖ້ວມຄັ້ງນີ້ ຄາດຄະເນຢູ່ທີ່ 45,3 ຕື້ກີບ ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍ 42,2 ຕື້ກີບ, ໂຄງລ່າງພື້ນຖານການ ສົ່ງ ແລະ ແຈກຢາຍໄຟຟ້າ 3,1 ຕື້ກີບ . ຄວາມເສຍຫາຍໃນຂະແໜງແຈກຢາຍໄຟຟ້ານັ້ນ ສ່ວນຫຼາຍ ແມ່ນ ເກີດຈາກ ໄຟຟ້າຊ່ອດ ແລະ ເສົາໄຟລົ້ມ ໃນລະບົບສາຍສົ່ງ, ສ່ວນຄວາມເສຍຫາຍ ໃນຂະແໜງສາຍສົ່ງ ແລະ ສະຖານນີໄຟຟ້າ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນເກີດຈາກ ດິນເຈື່ອນ. ສິ່ງທີ່ພົ້ນເດັ່ນກໍຄືວ່າ ການສະໜອງໄຟຟ້າ ບໍ່ຖືກ ຕັດຂາດ ຍ້ອນຄວາມເສຍຫາຍ ທີ່ເກີດກັບ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ສຳລັບ ການສົ່ງໄຟຟ້າ ແລະ ສະຖານນີໄຟຟ້າ, ແລະ ຕາມການລາຍງານ ໃຫ້ຮູ້ວ່າ ບໍ່ເກີດຄວາມເສຍຫາຍຫຍັງ ກັບໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ສຳລັບ ການຜະລິດ ໄຟຟ້າ. ສະຖານທີ່ ແລະ ອຸປະກອນໄຟຟ້າ ເກືອບທັງໝົດ ຄາດວ່າ ຈະໄດ້ຮັບການສ້ອມແປງ ແລະ ກັບມາໃຊ້ ງານເປັນປົກກະຕິ ພາຍໃນໄລຍະພື້ນຜູ້ໄລຍະສັ້ນ (ພາຍໃນເວລາ 1 ປີ ຫຼັງໄພພິບັດ). ບູລິມະສິດໄລຍະກາງ ຄວນ ເປັນການກໍ່ສ້າງເສົາໄຟຄືນໃໝ່ ເຊິ່ງລວມທັງ ການເຄັ່ງສາຍໄຟຄືນໃໝ່.

### ປະຫວັດຄວາມເປັນມາ ກ່ຽວກັບ ຂະແໜງໄຟຟ້າ

ໃນໄລຍະເວລາ 20 ປີຜ່ານມາ, ໜຶ່ງໃນເສົາຫຼັກຂອງ ການພັດທະນາ ເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ ຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນຍຸດທະສາດພະລັງງານ ເຊິ່ງໄດ້ເນັ້ນໜັກໃສ່ ການພັດທະນາພະລັງງານທາງນ້ຳ, ແຜນງານແຈກ ຢາຍໄຟຟ້າທົ່ວປະເທດ, ແລະ ການສົ່ງອອກໄຟຟ້າ. ຂະແໜງພະລັງງານ ໄດ້ຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງໜັກແໜ້ນ ຍ້ອນວ່າ ປະເທດລາວເຮົາມີທ່າແຮງ ດ້ານພະລັງງານທາງນ້ຳ ຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ແລະ ໃນຫວ່າງບໍ່ດົນມານີ້ ກໍ່ມີ ແຫຼ່ງພະລັງງານຄວາມຮ້ອນ ແລະ ແຫຼ່ງພະລັງງານອື່ນໆ ເຊິ່ງກຳລັງຕິດຕັ້ງ (ຈາກແຫຼ່ງພະລັງງານທັງໝົດ) ຄາດຄະເນຢູ່ປະມານ 6.800 ເມກາວັດ ໃນປີ 2017 ແລະ ມີທ່າແຮງທີ່ຈະເພີ່ມຂຶ້ນເປັນ 11.000 ເມກາວັດ ພາຍໃນປີ 2021.<sup>61</sup> ຂະແໜງການໄຟຟ້າໄດ້ສົ່ງເສີມການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດ ແລະ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກ ຍາກ ໂດຍການລົງທຶນ, ການສະໜອງ ພະລັງງານ ທີ່ເຊື່ອໝັ້ນໄດ້, ລາຄາໄຟຟ້າບໍ່ແພງ, ແລະ ສົ່ງໄຟຟ້າອອກ ຂາຍຫຼາຍຂຶ້ນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຂະແໜງການນີ້ ມີອັດຕາສ່ວນຫຼາຍ ໃນປະຈຸບັນນີ້ ໃນການຂາດງົບ ປະມານແຫ່ງຊາດ, ແຕ່ວ່າ ການຂາດງົບດູນນັ້ນກໍ່ໄດ້ຈ່າຍມາເປັນບາງສ່ວນແລ້ວຍ້ອນໄຟຟ້າ ໄດ້ເປັນ ສິ່ງທີ່ ສ້າງລາຍຮັບສູງສຸດ ຈາກການສົ່ງອອກຂາຍ.

ຄວາມພະຍາຍາມ ໃນການຕິດຕັ້ງໄຟຟ້າ ໃຫ້ທົ່ວເຖິງ ປະກອບກັບ ການຂະຫຍາຍຕົວ ຂອງຂະແໜງການ ພະລັງງານໄຟຟ້າ ໄດ້ບັບບຸງ ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນ ແລະ ສະໜັບສະໜູນ ທຸລະກິດ ໃນ ສປປ ລາວ. ພາຍໃນທ້າຍປີ 2016, ຄົວເຮືອນປະມານ 92 ສ່ວນຮ້ອຍ ມີໄຟຟ້າໃຊ້ ມາຮອດ ປີ 2017 ເພີ່ມຂຶ້ນເປັນ 94 ສ່ວນຮ້ອຍ ເຊິ່ງເພີ່ມຂຶ້ນມາຈາກ 78,5 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນປີ 2011 ແລະໃນປີ 1995 ມີ 15 ສ່ວນຮ້ອຍ.<sup>62</sup>

<sup>61</sup> ກຸ່ມທະນາຄານໂລກ, ການຕິດຕາມເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ, ເດືອນທັນວາ ປີ 2017: ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ແລະ ສົ່ງເສີມການຂະຫຍາຍຕົວ (ວິຊິດັ້ງຕົ້ນດີຊີ: ທະນາຄານໂລກ, ປີ 2017).

<sup>62</sup> ຕົວບົ່ງຊີ້ການພັດທະນາໂລກ.

ເຖິງແມ່ນວ່າ ມີຄວາມກ້າວໜ້າເຊັ່ນນີ້ ກໍ່ຕາມ, ແຕ່ວ່າ ຕາຂ່າຍສາຍສົ່ງ ແລະ ຕາຂ່າຍແຈກຢາຍໄຟຟ້າ ຍັງ ບໍ່ທັນພັດທະນາໄດ້ດີ ບໍ່ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ລະດູການຂອງພະລັງງານທາງນໍ້າ ພາຍໃນປະເທດ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ ຕະຫຼາດພະລັງງານ ພາຍໃນປະເທດ ມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ ຄວາມບໍ່ເສື່ອໝັ້ນ ຂອງການສະໜອງພະລັງງານ ແລະ ສ່ຽງຕໍ່ ຄວາມກົດດັນ ໃນການນໍາເຂົ້າ ພະລັງງານໄຟຟ້າ ໃນບາງພື້ນທີ່ມີກໍາລັງສົ່ງອອກພະລັງງານໄຟຟ້າ ເປັນ ຈໍານວນຫຼາຍ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ປະມານ ສອງສ່ວນສາມ ຂອງກໍາລັງຕິດຕັ້ງ ແມ່ນເພື່ອສົ່ງອອກ, ແຕ່ວ່າ ສປປ ລາວ ນໍາເຂົ້າໄຟຟ້າ ຫ່ຽງສ່ວນສາມ ຂອງພະລັງງານໄຟຟ້າທີ່ຈໍາເປັນ (1.655 ຈີກາວັດໂມງ) ເຊິ່ງໃນນັ້ນ 80 ສ່ວນ ຮ້ອຍ ມາຈາກປະເທດໄທ, 18 ສ່ວນຮ້ອຍ ຈາກປະເທດຈີນ ແລະ 2 ສ່ວນຮ້ອຍ ຈາກປະເທດຫວຽດນາມ.<sup>63</sup>

ກະຊວງພະລັງງານ ແລະ ບໍ່ແຮ່ ແມ່ນເປັນໜ່ວຍງານຫຼັກ ສໍາລັບ ນະໂຍບາຍພະລັງງານທັງໝົດ. ພາຍໃຕ້ ກະຊວງພະລັງງານ ແລະ ບໍ່ແຮ່ນັ້ນ, ລັດວິສາຫະກິດ ໄຟຟ້າລາວ ມີໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບ ສໍາລັບ ຕາຂ່າຍສົ່ງ ແລະ ແຈກຢາຍ ໄຟຟ້າ ແລະ ເຮັດໜ້າທີ່ເປັນ ຜູ້ຊື້ໄຟຟ້າພຽງຜູ້ດຽວ ສໍາລັບ ຕະຫຼາດພາຍໃນປະເທດ. ຂະແໜງການ ຜະລິດໄຟຟ້າ ພະລັງງານນໍ້າ ປະກອບດ້ວຍ ບໍລິສັດ ຜະລິດ-ໄຟຟ້າລາວ ມະຫາຊົນ ແລະ ບັນດາ ຜູ້ ຜະລິດພະລັງງານເອກະລາດ. ຍ້ອນບໍ່ມີ ພາກສ່ວນຄວບຄຸມ ຂະແໜງການພະລັງງານ ແຍກຕ່າງຫາກ, ສະນັ້ນ ກະຊວງພະລັງງານ ແລະ ບໍ່ແຮ່ ຈຶ່ງເຮັດໜ້າທີ່ເປັນຜູ້ຄວບຄຸມ ແລະ ກໍານົດຄ່າໄຟຟ້າ. ລັດວິສາຫະກິດ ຖືຮຸ້ນລາວ ແມ່ນເປັນອົງກອນ ຂອງລັດຖະບານ 100% ເຊິ່ງຄຸ້ມຄອງການລົງທຶນ ຂອງລັດຖະບານ ໃນໂຄງການ ພະລັງງານເພື່ອສົ່ງອອກ.

**ການປະເມີນຜົນກະທົບຂອງໄພພິບັດ ຕໍ່ກັບ ຂະແໜງການໄຟຟ້າ**

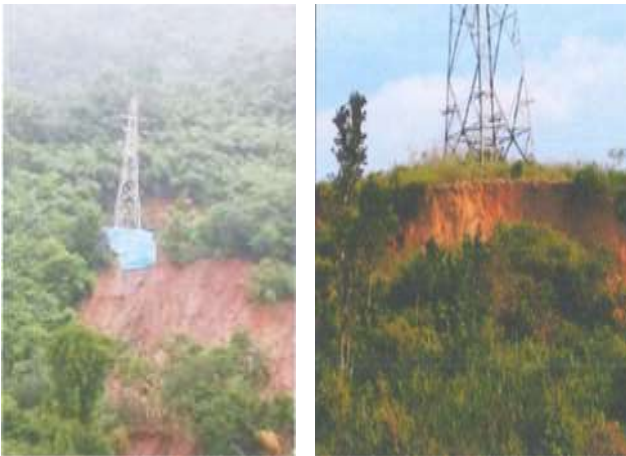
ໂດຍອີງຕາມ ກະຊວງພະລັງງານ ແລະ ບໍ່ແຮ່ກັບບໍລິສັດໄຟຟ້າລາວ, ມີຜົນຕົກໜັກໃນເຫດການນໍ້າຖ້ວມ ຄັ້ງນີ້ ໄດ້ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ ຕາຂ່າຍແຈກຢາຍໄຟຟ້າ ໃນທຸກໆແຂວງ ແລະ ຕັດຂາດ ການສະໜອງ ໄຟຟ້າ ໃນ 1.091 ບ້ານ, ດິນເຈື່ອນ, ດິນຍຸບຕົວ ແລະ ນໍ້າຖ້ວມ ໄດ້ກະທົບກັບ ເສົາສາຍສົ່ງ 24 ເສົາ (230 ກິ ໂລໂວນ ແລະ 115 ກິໂລໂວນ) ແລະ ສະຖານທີ່ໄຟຟ້າ 3 ແຫ່ງ, ການສະໜອງໄຟຟ້າ ຂັດຂ້ອງຍ້ອນຄວາມເສຍ ທີ່ເກີດກັບໂຄງລ່າງພື້ນຖານສໍາລັບ ການສົ່ງໄຟຟ້າ ແລະ ສະຖານນີໄຟຟ້າ, ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຕາມການ ລາຍງານ ໃຫ້ຮູ້ວ່າ ບໍ່ມີຄວາມເສຍຫາຍຂອງສາຍສົ່ງ ແລະ ສະຖານນີໄຟຟ້າ ຂອງບັນດາຜູ້ຜະລິດພະລັງງານ ພາກຊົນ.

<sup>63</sup> ກຸ່ມທະນາຄານໂລກ, ການຕິດຕາມເສດຖະກິດ ສປປ ລາວ, ປີ 2017.

ຮູບພາບ 45: ຕາຂ່າຍໄຟຟ້າ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ບໍລິສັດໄຟຟ້າລາວ



ຮູບພາບ 46: ດິນເຈື່ອນຢູ່ຕົ້ນເສົາໄຟຟ້າ. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ບໍລິສັດໄຟຟ້າລາວ



ຮູບພາບ 47: ເສົາໄຟຟ້າຖືກນ້ຳຖ້ວມ. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ບໍລິສັດໄຟຟ້າລາວ



## ຄວາມເສຍຫາຍ

ຄວາມເສຍຫາຍ ລວມທັງໝົດ ໃນຂະແໜງການໄຟຟ້າ ຄາດຄະເນຢູ່ທີ່ 42,22 ຕື້ກີບ. ຄວາມເສຍຫາຍ ໃນຂະແໜງການແຈກຢາຍໄຟຟ້າ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນເກີດຈາກ ໄຟຟ້າຊໍ້ອດ ແລະ ເສົາໄຟສາຍສົ່ງລົ້ມ ຍ້ອນຜົນຕົກແຮງ. ມາຮອດວັນທີ 15 ຕຸລາ 2018 ຕາຂ່າຍໄຟຟ້າ ໃນ 11 ແຂວງ ໄດ້ຮັບການສ້ອມແປງຄືນ ແລະ ຕາຂ່າຍແຈກຢາຍໄຟຟ້າ ໃນ 7 ແຂວງ ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຮັບການສ້ອມແປງ. ໃນເວລາຂຽນບົດລາຍງານສະບັບນີ້ ດ້ານງົບປະມານມີຈຳກັດ, ສະພາບເສັ້ນທາງການເຂົ້າເຖິງໄດ້ຍາກ, ກຳລັງແຮງງານ ມີຈຳກັດ ແລະ ບັດໄລອື່ນໆ. ມູນຄ່າສ້ອມແປງ ຕາຂ່າຍແຈກຢາຍໄຟຟ້າ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ໃນ 7 ແຂວງປະຈຸບັນນີ້ ແມ່ນຍັງບໍ່ທັນໄດ້ປະເມີນ. ມູນຄ່າລວມ ຄວາມເສຍຫາຍ ໃນຂະແໜງການແຈກຢາຍໄຟຟ້າ ຄາດຄະເນຢູ່ທີ່ 26,9 ຕື້ກີບ.<sup>64</sup>

ຄວາມເສຍຫາຍ ທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນ ຂະແໜງສາຍສົ່ງ ແລະ ສະຖານນີໄຟຟ້າຂອງ ບໍລິສັດໄຟຟ້າລາວ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນເກີດຈາກ ດິນເຈື່ອນ ເຊິ່ງກະທົບກັບ ເສົາສາຍສົ່ງ 20 ເສົາ ແລະ ສະຖານນີໄຟຟ້າ 3 ແຫ່ງ ນອກຈາກນັ້ນແລ້ວ, ນ້ຳ ຈາກສະຖານນີໄຟຟ້ານ້ຳງຽບ 1 ໃນແຂວງບໍລິຄຳໄຊ (ກຳລັງກໍ່ສ້າງ) ໄດ້ຫຼຸດໄລຍະຫ່າງ ລະຫວ່າງສາຍນຳໄຟ ແລະ ລະດັບໜ້ານ້ຳ ເຮັດໃຫ້ ມັນບໍ່ພຽງພໍ. ມູນຄ່າສ້ອມແປງ ເສົາສາຍສົ່ງໄຟຟ້າ ແມ່ນຍັງບໍ່ທັນໄດ້ກຳນົດ ຍ້ອນຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ໃນການເຂົ້າເຖິງ ສະຖານທີ່. ມູນຄ່າຄວາມເສຍຫາຍ ລວມທັງໝົດ ສຳລັບຂະແໜງສາຍສົ່ງ ແລະ ສະຖານນີໄຟຟ້າ ຄາດຄະເນຢູ່ທີ່ 15,3 ຕື້ກີບ.<sup>65</sup> ມາຮອດປະຈຸບັນນີ້, ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຈາກດິນເຈື່ອນ ຕໍ່ກັບເສົາສາຍສົ່ງໄຟຟ້າ ໄດ້ຮັບການສ້ອມແປງຊົ່ວຄາວແລ້ວ, ແລະ ວຽກສ້ອມແປງຖາວອນ ຄາດວ່າຈະເລີ່ມຂຶ້ນ ໃນຕອນຕົ້ນຂອງລະດູແລ້ງ.

ຄວາມເສຍຫາຍ ບໍ່ໄດ້ມີການລາຍງານມາ ສຳລັບ ສາຍສົ່ງ ແລະ ສະຖານນີໄຟຟ້າ ຂອງຜູ້ຜະລິດພະລັງງານພາກເອກະຊົນ ແລະ ຂະແໜງການຜະລິດໄຟຟ້າ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການປະເມີນຄວາມປອດໄພ ສຳລັບສະຖານນີຜະລິດພະລັງງານທັງໝົດ ຈະດຳເນີນຂຶ້ນ ໃນອີກບໍ່ດົນນີ້ ຕາມຄຳແນະນຳຂອງ ຄະນະຊ່ຽວຊານສາກົນ.

ຕາຕະລາງ 52 ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ບົດສະຫຼຸບຂອງຄວາມເສຍຫາຍ ຕໍ່ຊັບສິນ ແລະ ສະຖານທີ່, ຈັດຕາມແຂວງ.

<sup>64</sup> ບໍ່ລວມມູນຄ່າຄາດຄະເນ ສຳລັບ ຕາຂ່າຍແຈກຢາຍໄຟຟ້າ ໃນ 7 ແຂວງທີ່ຍັງເຫຼືອນັ້ນ.

<sup>65</sup> ບໍ່ລວມມູນຄ່າຄາດຄະເນ ສຳລັບ ເສົາສາຍສົ່ງໄຟຟ້າ 2 ເສົາ.

ຕາຕະລາງ 52: ຄວາມເສຍຫາຍຕໍ່ ສະຖານທີ່ໄຟຟ້າ (ຕົ້ນກີບ), ຈັດຕາມແຂວງ

ແຂວງ ສາຍສົ່ງ	ປະເພດຄວາມເສຍຫາຍ	ມູນຄ່າ 14,5
ຜົງສາລີ	ດິນເຈື່ອນ ຕາຂ່າຍ 230 ກິໂລໂວນ ບຸນໄຕ-ນາໂມ 2 (ໝາຍເລກ 131) ແລະ ຕາຂ່າຍ 230 ກິໂລໂວນ ບຸນໄຕ-ນ້ຳອູ 5 (ໝາຍເລກ 181)	1,8
ຫຼວງພະບາງ	ດິນເຈື່ອນ ຕາຂ່າຍ 115 ກິໂລໂວນ ຊຽງເງິນ-ກາສີ (ໝາຍເລກ 329); ຕາຂ່າຍ 115 ກິໂລໂວນ ນ້ຳຄານ 3-ຊຽງເງິນ (ໝາຍເລກ 16); ແລະ ຕາຂ່າຍ 230 ກິໂລໂວນ ນ້ຳອູ 2-ປາກມອງ 2 (ໝາຍເລກ 63)	3,1
ຫົວພັນ	ດິນເຈື່ອນ ຕາຂ່າຍ 115 ກິໂລໂວນ ໂພນສະຫວ່າງ-ຊ່າເຫືອ (ໝາຍເລກ 68, 78, 146 ແລະ 147); ພື້ນດິນຍຸບ ຕາຂ່າຍ 115 ກິໂລໂວນ ໂພນສະຫວ່າງ-ຊ່າເຫືອ (ໝາຍເລກ 35)	2,2
ຊຽງຂວາງ	ດິນເຈື່ອນ ຕາຂ່າຍ 115 ກິໂລໂວນ ໂພນສະຫວັນ-ນ້ຳງຽບ 2C (ໝາຍເລກ 7); ນ້ຳຈື່ມ 5-ໂພນສະຫວັນ (ໝາຍເລກ 5); ແລະ ຕາຂ່າຍ 230 ກິໂລໂວນ ນ້ຳງຽບ 2- ທ່າວຽງ (ໝາຍເລກ 2, 7, ແລະ 22)	1,4
ບໍລິຄຳໄຊ	ດິນເຈື່ອນ ຕາຂ່າຍ 230 ກິໂລໂວນ ທ່າບົກ-ທ່າວຽງ (ໝາຍເລກ 145); ແລະ ຕາຂ່າຍ 230 ກິໂລໂວນ ທ່າວຽງ-ຫຼັກຊາວ (ໝາຍເລກ 228, 274, 287, ແລະ 422); ນ້ຳຖ້ວມ ຕາຂ່າຍ 230 ກິໂລໂວນ ທ່າວຽງ-ຫຼັກຊາວ (ໝາຍເລກ 278 ແລະ 354)	4,0
ໄຊສົມບູນ	ນ້ຳຈາກນ້ຳງຽບ 1 ຕາຂ່າຍ 230 ກິໂລໂວນ ທ່າວຽງ-ທ່າບົກ (ໝາຍເລກ 26); ດິນເຈື່ອນ ຕາຂ່າຍ 115 ກິໂລໂວນ ນ້ຳເລິກ-ນ້ຳຈື່ມ 1 (ໝາຍເລກ 64)	2,0
<b>ສະຖານນິໄຟຟ້າ</b>		<b>0,84</b>
ອຸດົມໄຊ	ຂົວພັງ ແລະ ດິນເຈື່ອນ ຢູ່ຕາຂ່າຍ 115/22 ກິໂລໂວນ ນາໂມ 1	0,36
ຫຼວງພະບາງ	ດິນເຈື່ອນ ຢູ່ຕາຂ່າຍ 230 ກິໂລໂວນ ປາກມອງ 2	0,40
ຊຽງຂວາງ	ດິນເຈື່ອນ ຢູ່ຕາຂ່າຍ 115/22 ກິໂລໂວນ ນ້ຳຈື່ມ 5	0,08
<b>ຕາຂ່າຍແຈກຢາຍ ໄຟຟ້າ</b>		<b>26,88</b>
ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ	ຄວາມເສຍຫາຍກັບສາຍ 22 ກິໂລໂວນ ແລະ 0,4 ກິໂລໂວນ	0,06
ຜົງສາລີ	ຄວາມເສຍຫາຍກັບສາຍ 22 ກິໂລໂວນ	3,12
ຫຼວງນ້ຳທົ່ງ	ຄວາມເສຍຫາຍກັບສາຍ 22 ກິໂລໂວນ	0,23
ອຸດົມໄຊ	ຄວາມເສຍຫາຍກັບສາຍ 22 ກິໂລໂວນ	2,37

ບໍ່ແກ້ວ	ຄວາມເສຍຫາຍກັບສາຍ 22 ກິໂລໂວນ ແລະ 0,4 ກິໂລໂວນ	0,37
ຫຼວງພະບາງ	ຄວາມເສຍຫາຍກັບສາຍ 22 ກິໂລໂວນ ແລະ 0,4 ກິໂລໂວນ	1,84 <sup>a</sup>
ຫົວພັນ	ຄວາມເສຍຫາຍກັບສາຍ 22 ກິໂລໂວນ	9,13
ໄຊຍະບູລີ	ຄວາມເສຍຫາຍກັບສາຍ 22 ກິໂລໂວນ ແລະ 0,4 ກິໂລໂວນ	0,08
ຊຽງຂວາງ	ຄວາມເສຍຫາຍກັບສາຍ 22 ກິໂລໂວນ	3,22
ແຂວງວຽງຈັນ	ຄວາມເສຍຫາຍກັບສາຍ 22 ກິໂລໂວນ ແລະ 0,4 ກິໂລໂວນ	0,03
ບໍລິຄໍາໄຊ	ຄວາມເສຍຫາຍກັບສາຍ 22 ກິໂລໂວນ	0,34 <sup>b</sup>
ຄໍາມ່ວນ	ຄວາມເສຍຫາຍກັບສາຍ 22 ກິໂລໂວນ ແລະ 0,4 ກິໂລໂວນ	0,72
ສະຫວັນນະເຂດ	ຄວາມເສຍຫາຍກັບສາຍ 22 ກິໂລໂວນ ແລະ 0,4 ກິໂລໂວນ	0,16
ສາລະວັນ	ຄວາມເສຍຫາຍກັບສາຍ 22 ກິໂລໂວນ	0,02
ເຊກອງ	ຄວາມເສຍຫາຍກັບສາຍ 22 ກິໂລໂວນ ແລະ 0,4 ກິໂລໂວນ	0,51
ຈໍາປາສັກ	ຄວາມເສຍຫາຍກັບສາຍ 22 ກິໂລໂວນ ແລະ 0,4 ກິໂລໂວນ	0,06
ອັດຕະປື	ຄວາມເສຍຫາຍກັບສາຍ 22 ກິໂລໂວນ ແລະ 0,4 ກິໂລໂວນ	4,5
ໄຊສົມບູນ	ຄວາມເສຍຫາຍກັບສາຍ 22 ກິໂລໂວນ	0,12 <sup>c</sup>

<b>ລວມ</b>		<b>42,22</b>
------------	--	--------------

<sup>a</sup> ມູນຄ່າ ຂອງຕາຝັ່ງເຈື່ອນ ສໍາລັບ ສາຍສົ່ງ 115 ກິໂລໂວນ ຊຽງເງິນ-ກາສີ (ໝາຍເລກ 329) ແລະ 230 ກິໂລໂວນ ນໍ້າອູ 2-ປາກມອງ 2 (ໝາຍເລກ 63) ໃນແຂວງຫຼວງພະບາງ ແມ່ນບໍ່ລວມຢູ່ນໍາ ຍ້ອນວ່າ ການປະເມີນມູນຄ່ານັ້ນ ຍັງບໍ່ທັນສໍາເລັດ.

<sup>b</sup> ມູນຄ່າ ຂອງຕາຝັ່ງເຈື່ອນ ສໍາລັບ ສາຍສົ່ງ 230 ກິໂລໂວນ ທ່າວຽງ-ຫຼັກຊາວ (ໝາຍເລກ 228, 274, 287, ແລະ 422) ແລະ ນໍ້າຖ້ວມ ຕາຂ່າຍ 230 ກິໂລໂວນ ທ່າວຽງ-ຫຼັກຊາວ (ໝາຍເລກ 278 ແລະ 354) ໃນແຂວງບໍລິຄໍາໄຊ ແມ່ນບໍ່ລວມຢູ່ນໍາ ຍ້ອນວ່າ ການປະເມີນມູນຄ່ານັ້ນ ຍັງບໍ່ທັນສໍາເລັດ.

<sup>c</sup> ມູນຄ່າ ຂອງຕາຝັ່ງເຈື່ອນ ແລະ ວຽກເຄັ່ງສາຍສົ່ງ ສໍາລັບ ສາຍສົ່ງ 230 ກິໂລໂວນ ທ່າວຽງ-ທ່າບົກ (ໝາຍເລກ 26) ໃນແຂວງໄຊສົມບູນ ແມ່ນຈະ ຈ່າຍໂດຍ ນໍ້າງຽບ 1 ແລະ ບໍລິສັດໄຟຟ້າລາວ. ມູນຄ່າທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນນັ້ນ ແມ່ນເປັນສັດສ່ວນຂອງ ບໍລິສັດໄຟຟ້າລາວ ເທົ່ານັ້ນ.

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ບໍລິສັດໄຟຟ້າລາວ.

**ການສູນເສຍ**

ການຄິດໄລ່ ການສູນເສຍຂອງ ບໍລິສັດໄຟຟ້າ ແມ່ນພິຈາລະນາຕາມ ລາຍຮັບທີ່ຫຼຸດລົງ, ມູນຄ່າດໍາເນີນງານ ສູງຂຶ້ນ ແລະ ລາຍຈ່າຍເພີ່ມຕື່ມ ຈາກຄວາມຕ້ອງການຊົ່ວຄາວ (ທັບມ້າງ, ຍົກຍ້າຍສິ່ງກົດຂວາງ) ທີ່ເກີດມາ ຈາກໄພພິບັດ. ໂດຍອີງຕາມ ການຄາດຄະເນຂອງ ບໍລິສັດໄຟຟ້າລາວ, ການສູນເສຍຈາກ ລາຍຮັບທີ່ຫຼຸດລົງ ແມ່ນເປັນຜົນມາຈາກ ການຂາຍທີ່ຫຼຸດລົງ. ໂດຍອີງຕາມ ຄວາມຕ້ອງການຕົວຈິງ ແລະ ຕົວເລກຄວາມ ຕ້ອງການ ໃນຜ່ານມາ, ການສູນເສຍລວມ ທີ່ເກີດມາຈາກ ນໍ້າຖ້ວມນັ້ນ ຄາດຄະເນຢູ່ທີ່ 3,2 ຕື້ກີບ. ຕາຕະລາງ 53 ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ລາຍລະອຽດຂອງ ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ຈັດຕາມແຂວງ ຕາຕະລາງ 53: ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ (ຕື້ກີບ) ໃນຂະແໜງໄຟຟ້າ, ຈັດຕາມແຂວງ

ແຂວງ	ຄວາມເສຍຫາຍ			ການສູນເສຍ			ລວມຜົນກະທົບ
	ລັດ	ເອກະ ຊົນ	ລວມ	ລັດ	ເອກະ ຊົນ	ລວມ	
ນະຄອນຫຼວງວຽງ ຈັນ	0,06	-	0,06	1,6	-	1,6	1,7

ຜົງສາລີ	4,9	-	4,9	-	-	-	4,9
ຫຼວງນໍ້າທາ	0,23	-	0,23	0,031	-	0,031	0,3
ອຸດົມໄຊ	2,73	-	2,73	0,04	-	0,04	2,8
ບໍ່ແກ້ວ	0,4	-	0,4	0,0	-	0,0	0,4
ຫຼວງພະບາງ	5,34	-	5,34	0,14	-	0,14	5,5
ຫົວພັນ	11,3	-	11,3	-	-	-	11,3
ໄຊຍະບູລີ	0,07	-	0,07	0,07	-	0,07	0,1
ຊຽງຂວາງ	4,7	-	4,7	0,0	-	0,0	4,7
ແຂວງວຽງຈັນ	0,1	-	0,1	0,2	-	0,2	0,3
ບໍລິຄໍາໄຊ	4,3	-	4,3	0,1	-	0,1	4,4
ຄໍາມ່ວນ	0,7	-	0,7	0,3	-	0,3	1,0
ສະຫວັນນະເຂດ	0,2	-	0,2	-	-	-	0,2
ສາລະວັນ	0,0	-	0,0	-	-	-	0,0
ເຊກອງ	0,5	-	0,5	-	-	-	0,5
ຈໍາປາສັກ	0,1	-	0,1	0,2	-	0,2	0,3
ອັດຕະປື	4,5	-	4,5	0,2	-	0,2	4,7
ໄຊສົມບູນ	2,1	-	2,1	0,0	-	0,0	2,1
<b>ລວມ</b>	<b>42,2</b>	<b>-</b>	<b>42,2</b>	<b>3,2</b>	<b>-</b>	<b>3,2</b>	<b>45,4</b>

**ຜົນກະທົບທາງສັງຄົມ ຈາກຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ໃນຂະແໜງໄຟຟ້າ**

ຜົນກະທົບທາງສັງຄົມ ໃນຂະແໜງໄຟຟ້າ ແມ່ນຄວາມແຕກຕ່າງ ທາງດ້ານລາຍຈ່າຍ ສໍາລັບ ແສງສະຫວ່າງໃນຍາມກາງຄືນ ເຊິ່ງເກີດຈາກໄພພິບັດນັ້ນ. ການຄິດໄລ່ນັ້ນ ແມ່ນອີງຕາມ ສົມມຸດຖານດັ່ງນີ້: ສົມມຸດຖານທີໜຶ່ງ, ແຕ່ລະຄົວເຮືອນ ທີ່ເຊື່ອມຕໍ່ກັບໄຟຟ້າ ໃຊ້ 15 ກິໂລວັດໂມງ/ເດືອນ ສໍາລັບ ແສງສະຫວ່າງ ໃນອັດຕາ 348 ກິບ/ກິໂລວັດໂມງ, ສະນັ້ນ ໃນສະພາບການປົກກະຕິ ຄົວເຮືອນໜຶ່ງ ຈະໃຊ້ຈ່າຍ 5.300 ກິບຕໍ່ເດືອນ ສໍາລັບ ແສງສະຫວ່າງຈາກໄຟຟ້າ. ສົມມຸດຖານທີສອງ, ຄົວເຮືອນທີ່ຖືກຕັດຂາດຈາກຕາຂ່າຍໄຟຟ້າ ຈະໃຊ້ນໍ້າມັນ ເພື່ອໃຫ້ແສງສະຫວ່າງ ເຊິ່ງລາຍຈ່າຍສະເລ່ຍປະຈໍາເດືອນ ແມ່ນ 60.000 ກິບຕໍ່ຄົວເຮືອນໜຶ່ງ. ນັ້ນໝາຍຄວາມວ່າ ຄົວເຮືອນໜຶ່ງໃຊ້ໄຟຟ້າ ຈະສູນເສຍ 57.000 ກິບຕໍ່ເດືອນ ໃນເວລາທີ່ຖືກຕັດຂາດຈາກ ຕາຂ່າຍໄຟຟ້າ. ຈໍານວນຄົວເຮືອນທີ່ຖືກຕັດຂາດຈາກໄຟຟ້ານັ້ນ ແມ່ນຄາດຄະເນຕາມຄວາມແຕກຕ່າງ ໃນການສູນເສຍ ກິໂລວັດໂມງ ແລະ ຈໍານວນຄົວເຮືອນ ໃນແຕ່ລະແຂວງ. ຜົນກະທົບລວມ ແຕ່ເດືອນກໍລະກົດ 2018 ເຖິງ ເດືອນສິງຫາ 2018 ຄາດຄະເນ ຢູ່ປະມານ 2,1 ຕື້ກິບ.

ຕາຕະລາງ 54 ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ບົດສະຫຼຸບຫຍໍ້ ກ່ຽວກັບ ຜົນກະທົບ.

**ຕາຕະລາງ 54: ຜົນກະທົບຕໍ່ກັບຜູ້ຊົມໃຊ້ (ຕໍ່ກິບ) ລັດຕາມແຂວງ**

ແຂວງ	ຜົນກະທົບຂອງໄພພິບັດ ຕໍ່ກັບຜູ້ຊົມໃຊ້
ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ	0,3
ຜົງສາລີ	--
ຫຼວງນໍ້າທາ	0,1
ອຸດົມໄຊ	0,1



ບໍ່ແກ້ວ	0,0
ຫຼວງພະບາງ	0,2
ຫົວພັນ	--
ໄຊຍະບູລີ	0,1
ຊຽງຂວາງ	0,1
ແຂວງວຽງຈັນ	0,2
ບໍລິຄໍາໄຊ	0,1
ຄໍາມ່ວນ	0,4
ສະຫວັນນະເຂດ	--
ສາລະວັນ	--
ເຊກອງ	0,0
ຈໍາປາສັກ	0,3
ອັດຕະປື	0,2
ໄຊສົມບູນ	0,0
<b>ລວມ</b>	<b>2,1</b>

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ອີງຕາມ ຂໍ້ມູນ ຂອງກະຊວງພະລັງງານ ແລະ ບໍ່ແຮ່.

**ຍຸດທະສາດພື້ນຜູ້ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການ ສໍາລັບ ຂະແໜງໄຟຟ້າ**

ຄວາມຕ້ອງການງົບປະມານ ລວມທັງໝົດ ສໍາລັບ ການຜື່ນຜູ້ ແລະ ກໍ່ສ້າງຄືນ ໃນຂະແໜງໄຟຟ້າ ໄດ້ຄາດຄະຢູ່ທີ່ 42,2 ຕື້ກີບ. ວຽກງານໄລຍະສັ້ນ ຂ້າງລຸ່ມນີ້ ໄດ້ສະເໜີຂຶ້ນມາ ເພື່ອແກ້ໄຂ ຄວາມຕ້ອງການຜື່ນຜູ້ ຂະແໜງສາຍສົ່ງແລະແຈກຢາຍໄຟຟ້າ:

- **ສາຍສົ່ງ ແລະ ສະຖານນີໄຟຟ້າ:** ການຕິດຕັ້ງ ສິ່ງປ້ອງກັນດິນເຈື່ອນ ຢູ່ຈຸດຕັ້ງເສົາ, ການປັບປຸງ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນ ບໍ່ໃຫ້ສາຍສົ່ງ ຢ່ອນລົງຫຼາຍ, ແລະ ການສ້ອມແປງຖານຕັ້ງເສົາໄຟ ສໍາລັບ ສາຍສົ່ງ ແລະ ສະຖານນີໄຟຟ້າ ແມ່ນມີຄວາມຈໍາເປັນ. ນອກນັ້ນ ກໍ່ແນະນໍາໃຫ້ ທົບທວນ ແບບຂອງເສົາສາຍສົ່ງໄຟຟ້າ ເພື່ອປະເມີນຜົນກະທົບໄລຍະຍາວ ຂອງດິນເຈື່ອນ ແລະ ເພື່ອປ້ອງກັນ ບໍ່ໃຫ້ເສຍຫາຍໃນອະນາຄົດ.
- **ຂະແໜງແຈກຢາຍໄຟຟ້າ:** ການສ້ອມແປງຕາຂ່າຍແຈກຢາຍໄຟຟ້າ ແລະ ການເກັບມ້ຽນອາໄຫຼ່ສໍາຮອງ ສໍາລັບຕາຂ່າຍແຈກຢາຍໄຟຟ້າ ໃນສະຖານນີພາກເໜືອ ແມ່ນມີຄວາມຈໍາເປັນ. ເພື່ອປັບປຸງ ການປັບຕົວຂອງລະບົບ ຕາມຫຼັກການ "ສ້າງຄືນໃຫ້ດີກວ່າເກົ່າ", ແນະນໍາໃຫ້ທວນຄືນເບິ່ງເສັ້ນທາງຂອງສາຍສົ່ງ ແລະ ອາດປ່ຽນເສັ້ນທາງ ຖ້າຈໍາເປັນ.

ວຽກງານທັງໝົດນັ້ນ ຄາດວ່າ ຈະສໍາເລັດລົງ ພາຍໃນເວລາ 1 ປີ ຫຼັງນໍ້າຖ້ວມ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ບູລິມະສິດໄລຍະກາງ ຄວນເປັນການກໍ່ສ້າງ ເສົາສາຍສົ່ງ ຄືນໃໝ່ ເຊິ່ງຮວມທັງ ການເຄັ່ງສາຍສົ່ງຄືນໃໝ່ ຖ້າຈໍາເປັນ.

ຕາຕະລາງ 55: ຄວາມຕ້ອງການ ສໍາລັບ ການຜື່ນຜູ້ ແລະ ກໍ່ສ້າງຄືນ (ຕື້ກີບ) ໃນຂະແໜງໄຟຟ້າ

ຂອບເວລາ	ຂະແໜງການ	ແຜນການວຽກ	ມູນຄ່າ	ພາກສ່ວນ ຮັບຜິດຊອບ
ໄລຍະສັ້ນ	ສາຍສົ່ງ ແລະ ສະຖານນີ ໄຟຟ້າ	ຕິດຕັ້ງ ສົ່ງປ້ອງກັນດິນເຈືອນ, ຫຼຸດຄວາມຍານຂອງສາຍສົ່ງ, ແລະ ສ້ອມແປງຖານຕັ້ງເສົາ ໄຟຟ້າ ສໍາລັບ ສາຍສົ່ງ	14,5	ບໍລິສັດໄຟຟ້າລາວ
	ສາຍສົ່ງ ແລະ ສະຖານນີ ໄຟຟ້າ	ຕິດຕັ້ງ ສົ່ງປ້ອງກັນດິນເຈືອນ ສໍາລັບສະຖານນີໄຟຟ້າ	0,8	ບໍລິສັດໄຟຟ້າລາວ
	ແຈກຢາຍ ໄຟຟ້າ	ສ້ອມແປງ ຕາຂ່າຍແຈກຢາຍ ໄຟຟ້າ	26,9	ບໍລິສັດໄຟຟ້າລາວ
	ແຈກຢາຍ ໄຟຟ້າ	ເກັບມ້ຽນ ອາໄຫຼ່ສໍາຮອງ ສໍາລັບ ຕາຂ່າຍແຈກຢາຍໄຟຟ້າ	--	ບໍລິສັດໄຟຟ້າລາວ
ໄລຍະກາງ	ສາຍສົ່ງ ແລະ ສະຖານນີ ໄຟຟ້າ	ກໍ່ສ້າງ ເສົາສາຍສົ່ງໄຟຟ້າ ຄືນໃ ໝໍ່ ເຊິ່ງຮວມທັງ ການເຄັ່ງສາຍ ສົ່ງ ຖ້າຈໍາເປັນ	--	ບໍລິສັດໄຟຟ້າລາວ
ລວມ			42,2	

ໝາຍເຫດ: EDL = ບໍລິສັດໄຟຟ້າລາວ

### ວິທີການ ສໍາລັບ ຂະແໜງໄຟຟ້າ

ການປະເມີນຜົນຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດຄັ້ງນີ້ ໂດຍແມ່ນວິຊາການຂອງກະຊວງພະລັງງານ ແລະ ບໍ່ແຮ່  
ບໍລິສັດໄຟຟ້າລາວ ຮ່ວມກັບ ບັນດາຜູ້ຊ່ຽວຊານ ທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ເປັນຜູ້ເກັບກໍາຂໍ້ມູນເຊິ່ງ  
ເລີ່ມແຕ່ເດືອນກັນຍາ ຫາ ຕຸລາ 2018

## ວຽກງານທີ່ຕິດພັນກັບຫຼາຍຂະແໜງການ

### ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ, ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການ ບັບຕົວເຂົ້າກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ

ສະຫຼຸບຫຍໍ້ ກ່ຽວກັບ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ, ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການບັບຕົວເຂົ້າ  
ກັບ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ

ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງໄພພິບັດ ແມ່ນຢູ່ໃນທຸກໆຂັ້ນຕອນຂອງ ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດ ແລະ ຂັ້ນຕອນຟື້ນຟູ. ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ໃຫ້ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ແມ່ນມີຄວາມສໍາຄັນຫຼາຍ ສໍາລັບຂັ້ນຕອນການຟື້ນຟູໃດໜຶ່ງ ເຊິ່ງຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ໂດຍການ "ສ້າງຄືນໃຫ້ດີກວ່າເກົ່າ" ແລະ ສ້າງຜົນປະໂຫຍດຫຼາຍດ້ານ ເພື່ອການພັດທະນາຢ່າງຍືນຍົງ. ນະໂຍບາຍຜື້ນຖານ ແລະ ຮາກຖານການບົກຄອງ ສໍາລັບ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ໃນ ສປປ ລາວແມ່ນກໍາລັງສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນມາ ເຖິງແມ່ນວ່າ ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍຈາກນໍ້າຖ້ວມ 2018 ບໍ່ຫຼວງຫຼາຍ, ແຕ່ວ່າຊ່ອງຫວ່າງ ດ້ານຄວາມສາມາດ, ຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບຄວາມສ່ຽງ, ແລະ ການປະສານງານ ໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ກັບ ເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ການທົບທວນ ການປະຕິບັດງານ ຂອງລະບົບຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງໄພພິບັດຂອງ ສປປ ລາວ ໃນໄລຍະນໍ້າຖ້ວມນັ້ນ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ຄວາມຈໍາເປັນ ໃນການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ລະດັບສູນກາງ, ແຂວງ ແລະ ເມືອງ ດັ່ງທີ່ໄດ້ວິເຄາະໄວ້ຂ້າງລຸ່ມນີ້.

ປະຫວັດຄວາມເປັນມາ ກ່ຽວກັບ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ, ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການ  
ບັບຕົວເຂົ້າກັບ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ

ຄວາມສາມາດຂອງ ລັດຖະບານ ແລະ ຊຸມຊົນ ໃນການຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງໄພພິບັດ ໃຫ້ມີປະສິດທິພາບນັ້ນ ແມ່ນຂຶ້ນກັບ ການປະຕິບັດງານ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຫຼາຍດ້ານ ຂອງການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງໄພພິບັດ ຢ່າງລະອຽດ ດັ່ງທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນ ເອກະສານ ມາດຕະການເຊັນໄດ (Sendai) ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ປີ 2015–2030 ເຊິ່ງ ສປປ ລາວ ໄດ້ລົງນາມຮັບຮອງເອົາ. ຂົງເຂດບຸລິມະສິດ ຂອງການປະຕິບັດງານ ປະກອບດ້ວຍ ການສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈ ກ່ຽວກັບ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ; ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງເພື່ອຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ; ການລົງທຶນໃນ ການຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ເພື່ອການບັບຕົວ; ແລະ ການສົ່ງເສີມຄວາມພ້ອມ ຕອບໂຕ້ໄພພິບັດ ໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ຄວາມສາມາດ "ສ້າງຄືນໃຫ້ດີກວ່າເກົ່າ" ໃນການຟື້ນຟູ, ສ້ອມແປງ ແລະ ກໍ່ສ້າງຄືນ. ເພື່ອບັນລຸເປົ້າໝາຍເຫຼົ່ານີ້, ມັນຈໍາເປັນຕ້ອງມີມາດຕະຖານດ້ານກົດໝາຍ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງທີ່ໜັກແໜ້ນ ເຊິ່ງກວມເອົາ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆ ແລະ ມີແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນ ດ້ານການເງິນ, ດ້ານວິຊາການ ແລະ ດ້ານມະນຸດ.

ປະຈຸບັນ ສປປ ລາວ ກໍາລັງສ້າງກົດໝາຍ ໂດຍແມ່ນກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ ເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບສ້າງກົດ ໝາຍວ່າດ້ວຍການຄຸ້ມຄອງໄພພິບັດເຊິ່ງຄາດວ່າ ຈະເອົາເຂົ້າຜ່ານກອງປະຊຸມ ສະພາ

ແຫ່ງຊາດ ໃນປີ 2019, ແຜນຍຸດທະສາດ ຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ໄພພິບັດ ໃນ ສປປ ລາວ ປີ 2020, ປີ 2010 ແລະ ແຜນປະຕິບັດງານ (ປີ 2003) ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວນັ້ນ,<sup>66</sup> ກໍ່ແມ່ນກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ ເຊັ່ນ ດຽວກັນ ທີ່ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນມາ, ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃນການກະກຽມ ແລະ ຕອບໂຕ້ສຸກເສີນ ເພື່ອສົ່ງເສີມໃຫ້ຊຸມ ຊົນມີການປັບຕົວເຂົ້າກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ, ເສດຖະກິດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ຮ່າງແຜນ ປະຕິບັດງານ ຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ສຳລັບປີ 2016–2020 ມີເປົ້າໝາຍເພື່ອ ພັດທະນາແຜນງານ ຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ຢ່າງລະອຽດ ສຳລັບບັນດາກະຊວງ ທີ່ຈະສົ່ງເສີມ ຄວາມຮັບຮູ້ກ່ຽວກັບຄວາມ ສ່ຽງ, ຈັດຜຶກອົບຮົມ, ແລະ ບັບປຸງ ການກ່ຽວພັນແລະຕອບໂຕ້. ເອກະສານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ປະກອບດ້ວຍ ວິໄສ ທັດ<sup>2030</sup> ແລະ ຍຸດທະສາດ<sup>2025</sup> ຂອງລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ແລະ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ VIII (ປີ 2016–2020), ເຊິ່ງໄດ້ເອົາ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ເຂົ້າໃນນະໂຍບາຍ ແລະ ຍຸດທະ ສາດຂະແໜງການ ກະສິກຳ, ສິ່ງແວດລ້ອມ, ທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ຂົນສົ່ງ. ໂດຍອີງຕາມ ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້, ແຜນປະຕິບັດ ງານ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນ ແລະ ຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ, ສຳລັບ ຂະແໜງກະສິກຳ (2014–2016) ຈຶ່ງໄດ້ເຊື່ອ ມຕໍ່ກັບ ຍຸດທະສາດພັດທະນາກະສິກຳ (2011–2020) ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ (ໃນທາງດ້ານ ການປະເມີນຄວາມສ່ຽງ, ການຕິດຕາມໄພອັນຕະລາຍ, ການແຈ້ງເຕືອນລ່ວງໜ້າ, ການປັບຕົວເຂົ້າກັບ ການ ປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ) ໄດ້ປະກອບເຂົ້າໃສ່ໃນ ແຜນປະຕິບັດງານ<sup>2020</sup> ຂອງກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະ ຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ.

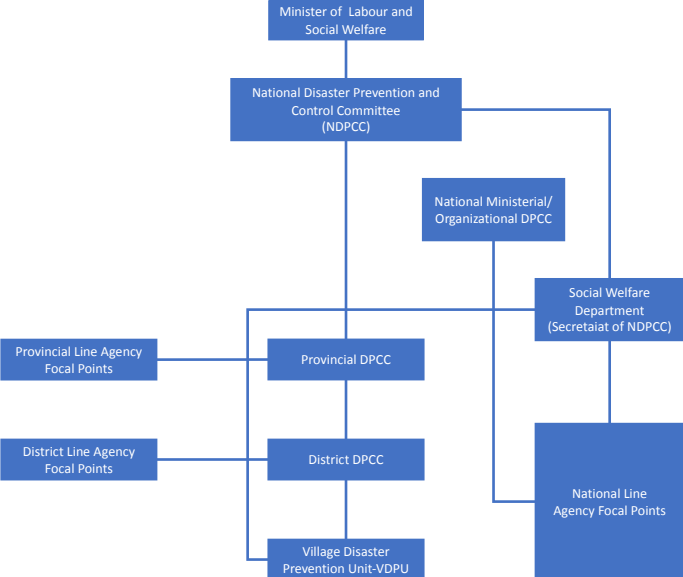
ພາກສ່ວນຂອງ ລັດຖະບານ ທີ່ນຳພາວຽກງານ ຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ໄດ້ປ່ຽນໄປ ໃນໄລຍະທົດສະວັດ ຜ່ານມາ ຈາກກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ ໄປຂຶ້ນກັບ ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ຫຼັງຈາກນັ້ນ ໂດຍອີງຕາມ ດຳລັດ ນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ເລກທີ 75/ນຍ, ລົງວັນທີ 28 ກຸມພາ 2018 ໄດ້ກຳນົດໜ້າທີ່ບົດບາດ ໃຫ້ ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ ເປັນກອງເລຂາ ຄະນະ ກຳມະການ ແລະ ພາລະໜ້າທີ່ຂອງ ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ ກວມເອົາ ການກະກຽມ ແລະ ຕອບໂຕ້, ການພື້ນຜູ້ ແລະ ການປ້ອງກັນ. ໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງ (ເບິ່ງຕາມ ຮູບສະແດງ 34) ແມ່ນອີງ ຕາມ ການປະສານງານ ຂອງບັນດາອົງກອນດັ່ງລຸ່ມນີ້:

- ຄະນະກຳມະການ ປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມ ໄພພິບັດແຫ່ງຊາດ, ເປັນປະທານໂດຍ ລັດຖະມົນຕີ ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ ແລະ ປະກອບດ້ວຍ ບັນດາຜູ້ຕາງໜ້າຂັ້ນກະຊວງ ແລະ ອົງການກາແດງລາວ, ມີພາລະໜ້າທີ່ ໃນການອອກຄຳເຫັນ ໃຫ້ນາຍົກລັດຖະມົນຕີ, ນຳພາ ການປະສານງານ ກັບບັນດາຫ້ອງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ຊີ້ນຳ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ຢ່າງຫ້າວຫັນ.
- ສູນປະຕິບັດການສຸກເສີນ ຂອງກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ ແມ່ນເປັນໜ່ວຍ ປະຕິບັດງານຂອງ ຄະນະກຳມະການ ປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມ ໄພພິບັດ ໂດຍການປະສານງານສາຍ ຕັ້ງ ຜ່ານທາງລະບົບຄຳສັ່ງການ ເຖິງຄະນະກຳມະການໄພພິບັດ ໃນຂັ້ນແຂວງ ແລະ ຂັ້ນເມືອງ ແລະ ປະສານງານສາຍຂວາງ ກັບບັນດາກະຊວງ ແລະ ຫ້ອງການອື່ນໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໃນຂັ້ນສູນກາງ ແລະ ຂັ້ນແຂວງ.

<sup>66</sup> <https://www.preventionweb.net/english/professional/policies/v.php?id=22032>.

- ຄະນະກຳມະການ ປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມ ໄພພິບັດ ຂັ້ນແຂວງ ແລະ ຂັ້ນເມືອງ ເປັນປະທານໂດຍ ຮອງແຂວງ ແລະ ຮອງເຈົ້າເມືອງ ໃນລະດັບທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ປະກອບດ້ວຍ ບັນດາຜູ້ຕາງໜ້າຈາກ ຫຼາຍອົງກອນ ເຊິ່ງຮວມທັງ ອົງການກາແດງລາວ. ໃນຂັ້ນແຂວງນັ້ນ, ຄະນະກຳມະການ ມີພາລະໜ້າທີ່ ປະຕິບັດ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ແລະ ປະສານງານ ກ່ຽວກັບ ການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກ ສູນກາງ ແລະ ຈາກສາກົນ. ຄະນະກຳມະການ ຂັ້ນແຂວງ ແລະ ຂັ້ນເມືອງ ແມ່ນແຈກຢາຍຢູ່ ຫ້ອງການຕ່າງໆ ໃນທຸກໆຂະແໜງການ. ດ້ວຍຄວາມສາມາດທີ່ມີຈຳກັດ, ຄະນະກຳມະການຂັ້ນເມືອງ ມີໜ້າທີ່ ສະໜັບສະໜູນ ບ້ານ ແລະ ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດ ໃນ ວຽກງານ ແລະ ໂຄງການ ຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ໃນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ.
- ຄະນະກຳມະການ ປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມ ໄພພິບັດ ຂັ້ນບ້ານ ແມ່ນນາຍບ້ານ ເປັນຜູ້ນຳພາ ແລະ ປະກອບດ້ວຍ ບັນດາອາສາສະໝັກ ຝ່າຍກອງຫຼອນ, ປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ, ໂຮງຮຽນ, ສາທາລະນະ ສຸກ, ແລະ ອາສາສະໝັກອື່ນໆ ໃນທ້ອງຖິ່ນ. ພວກເຂົາ ຕ້ອງວາງແຜນ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ການຄຸ້ມ ຄອງຄວາມສ່ຽງ ໃນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ພ້ອມທັງ ຝຶກອົບຮົມຊຸມຊົນ ເພື່ອຈຸດປະສົງນີ້.
- ໃນຂັ້ນພາກພື້ນ, ສູນປະຕິບັດການສຸກເສີນ ແມ່ນເຊື່ອມຕໍ່ກັບ ສູນປະສານງານ ຂອງສະມາຄົມປະຊາ ຊາດ ອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້ (ອາຊຽນ) ເພື່ອການຊ່ວຍເຫຼືອມະນຸດສະທຳ ໃນການຄຸ້ມຄອງຄວາມ ສ່ຽງ, ແລະ ຄະນະກຳມາທິການ ແມ່ນ້ຳຂອງ.

**ຮູບສະແດງ 34: ໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງ ແລະ ໂຄງຮ່າງປະຕິບັດງານ ຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ທີ່ຂັ້ນ ກັບ ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ**



ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ.

ກົມອຸຕຸນິຍົມ ແລະ ອຸທິກກະສາດ ຂອງກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ມີໜ້າທີ່ ຮັບຜິດຊອບ ສຳລັບ ການຕິດຕັ້ງ, ບຳລຸງຮັກສາ ແລະ ນຳໃຊ້ ຕາໜ່າງສັງເກດການ ອຸຕຸນິຍົມ-ອຸທິກກະສາດ, ພ້ອມທັງ ຜະລິດ ແລະ ເຜີຍແຜ່ ການພະຍາກອນ ອຸຕຸນິຍົມ-ອຸທິກກະສາດ. ເວົ້າສະເພາະແລ້ວ ກົມດັ່ງກ່າວນີ້ ມີໜ້າທີ່ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ດັ່ງລຸ່ມນີ້:

- ເກັບກຳຂໍ້ມູນ ອຸຕຸນິຍົມ-ອຸທິກກະສາດ, ເກັບມ້ຽນ ແລະ ເຜີຍແຜ່
- ຈັດການ ແລະ ວິເຄາະຂໍ້ມູນ ເຊິ່ງຮວມທັງ ການຄວບຄຸມຄຸນນະພາບ
- ຕິດຕາມ ແລະ ພະຍາກອນ ສະພາບອາກາດ, ແລະ ໃຫ້ບໍລິການ ຂໍ້ມູນ ອຸຕຸນິຍົມ-ອຸທິກກະສາດ ໃຫ້ການສັນຈອນທາງອາກາດ ແລະ ພາກກະສິກຳ
- ຄາດຄະເນນໍ້າຖວມ
- ຕິດຕັ້ງ, ບໍາລຸງຮັກສາ ແລະ ນໍາໃຊ້ ຕາໜ່າງສັງເກດການ ອຸຕຸນິຍົມ-ອຸທິກກະສາດ
- ຕິດຕາມແຜ່ນດິນໄຫວ
- ໃຫ້ບໍລິການ ກ່ຽວກັບ ສະພາບອາກາດ ແລະ ແຈ້ງເຕືອນລ່ວງໜ້າ ກ່ຽວກັບ ໄພພິບັດທາງ ອຸຕຸນິຍົມ ແລະ ອຸທິກກະສາດ

ກົມອຸຕຸນິຍົມ ແລະ ອຸທິກກະສາດ ໃຫ້ຂໍ້ມູນອຸຕຸນິຍົມ ໃຫ້ຜູ້ຊົມໃຊ້ ໂດຍອີງຕາມ ເຄື່ອງມື ແລະ ຂໍ້ມູນທີ່ມີຢູ່ ຈາກໜ້າດິນ, ຈານດາວທຽມ ແລະ ສະຖານນິເຣດາ ຕິດຕາມສະພາບອາກາດ. ການພະຍາກອນອາກາດ ປະ ຈຳວັນ ປະກອບດ້ວຍ ອຸນນະພູມ ສູງສຸດແລະຕໍ່າສຸດ ແລະ ພະຍາກອນອາກາດ ສຳລັບສະຖານນິອຸຕຸນິຍົມ- ອຸທິກກະສາດ ໃນປະເທດ. ການຄາດຄະເນ ພາຍຸໝູນເຂດຮ້ອນ ແມ່ນອີງຕາມ ການວິເຄາະ ແຜນທີ່ອາກາດ ແລະ ການແຈ້ງເຕືອນ ພາຍຸໝູນເຂດຮ້ອນ ທີ່ໄດ້ມາຈາກ ຜະລິດຕະພັນ ພະຍາກອນອາກາດ ຂອງບັນດາສູນ ພະຍາກອນ ຂັ້ນສາກົນ ແລະ ຂັ້ນພາກພື້ນ ເຊັ່ນວ່າ ສູນພະຍາກອນອາກາດ ລະດັບກາງ ໃນຍູໂຣບ (ECMWF), RSMC ໂຕກຽວ, ສຳນັກງານ ອຸຕຸນິຍົມເກົາຫຼີ (KMA), ຫໍສັງເກດການຮ່ອງກົງ, ສູນບໍລິການ ອຸຕຸນິຍົມ ແລະ ອຸທິກກະສາດ ແຫ່ງຊາດຫວຽດນາມ, ແລະ ລະບົບແຈ້ງເຕືອນ ໄພອັນຕະລາຍ ລ່ວງໜ້າ ແບບເຊື່ອມສານ ຂັ້ນພາກພື້ນ (RIMES), ແລະ ຜະລິດຕະພັນອື່ນໆ ຈາກສູນອື່ນໆ ທີ່ມີຢູ່ຕາມອິນເຕີເນັດ. ຄະນະກຳມາທິການ ແມ່ນໍ້າຂອງ ໄດ້ຮັບຮອງເອົາ ລະບົບການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອຮັກສາ ຄຸນນະພາບນໍ້າ, ການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນ ແລະ ຂ່າວສານ, ການຕິດຕາມ ການໃຊ້ນໍ້າ, ການແຈ້ງ/EWS, ແລະ ການຮັກສາການໄຫຼຂອງນໍ້າ. ບັນດາ ບໍລິສັດເອກະຊົນ ທີ່ເປັນເຈົ້າຂອງ ເຂື່ອນໄຟຟ້າພະລັງງານນໍ້າ 53 ແຫ່ງ ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ໃນການຄວບ ຄຸມການໄຫຼ ໃນລັກສະນະທີ່ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ເຊິ່ງມີຜົນຫຼາຍ ສຳລັບ ການຄຸ້ມຄອງນໍ້າຖ້ວມ ໃນປະເທດ ແລະ ຂ້າມປະເທດ.

ການພະຍາກອນອາກາດ ແລະ ການແຈ້ງເຕືອນນໍ້າຖ້ວມ ແລະ ເຫດການສະພາບອາກາດຮຸນແຮງ ແມ່ນຈະ ເຜີຍແຜ່ໃຫ້ ບັນດາຫ້ອງການ ໃນຂະແໜງການຕ່າງໆ ທາງໂທລະສັບ. ຕົວເມືອງ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ແລະ ບັນດາເທດສະບານແຂວງ ໄດ້ຮັບແຈ້ງເຕືອນ ທາງວິທະຍຸ, ໂທລະພາບ ແລະ ໜັງສືພິມ. ຍ້ອນວ່າ ປະຊາຊົນ ສ່ວນຫຼາຍ ຂອງປະເທດນີ້ ຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ, ສະນັ້ນ ຮູບແບບແຈ້ງເຕືອນລ່ວງໜ້າ ທີ່ປະຕິບັດກັນຫຼາຍທີ່ສຸດ ນອກຈາກຂໍ້ຄວາມ ທີ່ປະກາດທາງ ວິທະຍຸແຫ່ງຊາດ ແລະ ວິທະຍຸທ້ອງຖິ່ນແລ້ວ ກໍ່ແມ່ນການແຈ້ງເຕືອນ ໂດຍນາຍບ້ານ ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນ ທາງໂທລະສັບ ແລະ ສື່ສານໃຫ້ບ້ານ ແລະ ກຸ່ມບ້ານ ຜ່ານທາງໂທລະໂຄ່ງ ເຊິ່ງ ບາງຄັ້ງ ກໍ່ຕິດຕັ້ງໃສ່ລົດຈັກ ແລະ ຂັບໄປຕາມກຸ່ມບ້ານ ເພື່ອເຜີຍແຜ່ຂໍ້ຄວາມ.<sup>67</sup>

<sup>67</sup> ສ່ວນໜຶ່ງຂອງປະເທດ ເຊິ່ງມີປະຊາກອນ ປະມານ 4 ສ່ວນຮ້ອຍ ແມ່ນບໍ່ກວມຢູ່ໃນ ຕາໜ່າງໂທລະຄົມມະນາຄົມ ຫຼື ຕາຂ່າຍໄຟຟ້າ. ໃນກໍລະນີນີ້, ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ໃນກໍລະນີທີ່ ເຂົ້າເຖິງໄດ້ຍາກ (ເຊັ່ນວ່າ ມີພຽງແຕ່ເຮືອ ຂີ່ເປັນໄລຍະ ທາງໄກ ທີ່ນັ້ນ), ຊຸມຊົນ ຈະບໍ່ໄດ້ຮັບແຈ້ງເຕືອນ ພາຍໃນເວລາທີ່ເໝາະສົມ. ໝາຍຄວາມວ່າ ບໍ່ມີຊ່ອງທາງແຈ້ງ ເຕືອນລ່ວງໜ້າ ທີ່ກວມເອົາທົ່ວປະເທດ.

## ການປະເມີນ ການປະຕິບັດງານ ຂອງລະບົບ ຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ໄພພິບັດ

ຜົນກະທົບຂອງ ນໍ້າຖ້ວມ 2018 ອີ່ງໜັກໜ່ວງຂຶ້ນ ຍ້ອນ ຊ່ອງຫວ່າງຄວາມສາມາດ ຂອງມາດຕະຖານທີ່ມີ ຢູ່ໃນປະຈຸບັນ ສໍາລັບ ການຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ແລະ ຍ້ອນ ປະຕິບັດການຕອບໂຕ້ ທີ່ບໍ່ສົມບູນ. ສິ່ງເລົ່ານີ້ ໄດ້ນໍາມາວິເຄາະ ໃນຂັ້ນຕ່າງໆ ດັ່ງລຸ່ມນີ້.

ຂັ້ນສູນກາງ:

- ມາດຕະການເພີ່ມຕື່ມ ດ້ານກົດໝາຍ ແລະ ດ້ານລະບຽບການ ເລີ່ມຈາກ ການສະຫຼຸບ ແລະ ອະນຸມັດ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມໄພພິບັດ ຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນມີຄວາມ ຈໍາເປັນ ເພື່ອກໍານົດຈະແຈ້ງ ພາລະບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຂອງບັນດາກະຊວງ ແລະ ຂະ ແໜງການຕົ້ນຕໍ ໃນຮອບວຽນຂອງ ການຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ. ກົດລະບຽບ, ຂໍ້ກໍານົດ ແລະ ຂັ້ນຕອນປະຕິບັດງານ ມາດຕະຖານສຸກເສີນ ກໍ່ມີຄວາມຈໍາເປັນ ເຊັ່ນດຽວກັນ ສໍາລັບ ຫ້ອງການເລົ່ານີ້.
- ຄະນະກຳມະການ ປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມ ໄພພິບັດແຫ່ງຊາດ ປະຊຸມກັນ ທຸກໆເຄິ່ງປີ ແລະ ປະຊຸມສະ ເພາະກິດ ໃນເວລາ ແຈ້ງໄພພິບັດ ຢ່າງເປັນທາງການ. ການປະສານງານສາຍຂວາງ ກັບບັນດາ ກະຊວງ ແລະ ໜ່ວຍງານບໍລິຫານ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໃນໄລຍະນໍ້າຖ້ວມ 2018 ແມ່ນເປັນການຕອບໂຕ້ ແລະ ສ່ວນຫຼາຍແລ້ວ ແມ່ນເປັນແບບ ປະຈຸບັນທັນດ້ວນ ທາງໂທລະສັບ ແຕ່ບໍ່ເປັນໄປຕາມ ຂັ້ນຕອນທີ່ມີ ການຈັດຕັ້ງລະອຽດ. ຄະນະກຳມະການ ປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມ ໄພພິບັດແຫ່ງຊາດ ຄວນປະຊຸມກັນ ຫຼາຍຄັ້ງຂຶ້ນ ແລະ ກໍານົດ ຂັ້ນຕອນ ແລະ ລະບຽບການ ໃຫ້ຈະແຈ້ງຂຶ້ນ ເຊິ່ງຮວມທັງ ການກຽມພ້ອມ, ການປ້ອງກັນ ແລະ ການຕອບໂຕ້.
- ສູນປະຕິບັດການສຸກເສີນແຫ່ງຊາດ ທີ່ຂຶ້ນກັບ ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ ແມ່ນູ້ ຍັງໃໝ່ ແລະ ຕ້ອງການ ຊັບພະຍາກອນມະນຸດ, ຄວາມສາມາດ ດ້ານວິຊາການ ແລະ ອຸປະກອນ ເພີ່ ມຕື່ມ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ພາລະໜ້າທີ່ຂອງຕົນ ໃນຖານະເປັນ ຫ້ອງການນໍາພາປະຕິບັດງານ ໃນ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ.<sup>68</sup> ສູນດັ່ງກ່າວນີ້ ຂາດຄວາມສາມາດ ໃນການຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນ ແລະ ວິເຄາະຂໍ້ມູນແບບໄວ ໃນຂັ້ນສູນກາງ ແລະ ຂາດ ຄວາມສາມາດ ແລະ ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນ ສໍາລັບ ການສື່ສານ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ ລະບົບສັງການ ມີປະສິດທິພາບ ໃນການສະໜັບສະໜູນ ຄະນະກຳ ມະການໄພພິບັດ ໃນຂັ້ນແຂວງ ແລະ ຂັ້ນເມືອງ. ໃນລັກສະນະດຽວກັນກັບ ຄະນະກຳມະການ ປ້ອງ ກັນ ແລະ ຄວບຄຸມ ໄພພິບັດແຫ່ງຊາດ ນັ້ນ, ການຕອບໂຕ້ ແລະ ການສະໜັບສະໜູນ ໃຫ້ຂັ້ນແຂວງ ແລະ ຂັ້ນເມືອງນັ້ນ ຕ້ອງສໍາເລັດລົງ ດ້ວຍຄວາມພະຍາຍາມ ທັງໝົດທີ່ຈໍາເປັນ ໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ.
- ໂຄງລ່າງຜື່ນຖານ ຂອງກົມອຸຕຸນິຍົມ ແລະ ອຸທິກກະສາດ ໃນການໃຫ້ບໍລິການ ທຽບເທົ່າກັບ ປະເທດ ອື່ນໆ ໃນພາກຜື່ນ ແລະ ໃຫ້ໄດ້ມາດຕະຖານສາກົນ ແມ່ນຍັງບໍ່ທັນພຽງພໍ. ການປະເມີນຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ນໍ້າຖ້ວມ, ການສ້າງແຜນທີ່ ແລະ ແຜນສໍາຮອງ ກໍລະນີເກີດນໍ້າຖ້ວມນັ້ນ ແມ່ນບໍ່ທັນຍຸກທັນສະໄ ໝ, ບໍ່ລະບຸເຖິງ ອ່າງໂຕ່ງຂອງແມ່ນໍ້າສໍາຄັນ ມີແຕ່ກ່າວທົ່ວໄປ ແລະ/ຫຼື ເນັ້ນໜັກໃສ່ພຽງແຕ່ ມາດຕະຖານຄຸ້ມຄອງນໍ້າ ເຊິ່ງບໍ່ໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ພຽງພໍ ຫຼື ບໍ່ມີການເຊື່ອມຕໍ່ກັບ ການກຽມຄວາມພ້ອມ

<sup>68</sup> ຕາມດໍາລັດນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ເລກທີ 75 ລົງວັນທີ 28 ກຸມພາ 2018, ດັ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວມາແລ້ວ ໃນພາກນີ້.

, ການຕອບໂຕ້ ແລະ ການປ້ອງກັນ ໄພພິບັດ. ແຜນສຳຮອງ ຈຳເປັນຕ້ອງພິຈາລະນາເຖິງ ຜົນກະທົບຈາກ ຄວາມຜິດພາດຂອງຂະແໜງການເອກະຊົນ ເຊັ່ນ ກໍລະນີຂອງ ນໍ້າຖ້ວມທີ່ເກີດຈາກເຂື່ອນແຕກ ໃນແຂວງອັດຕະປື.

- ການສູນເສຍ ແລະ ຄວາມເສຍຫາຍ ຈາກໄພພິບັດ ບໍ່ໄດ້ນຳມາ ລາຍງານ ແລະ ວິເຄາະຢ່າງເໝາະສົມ ເພື່ອຊອກຫາທ່າອ່ຽງທີ່ຈຳເປັນ ເພື່ອແຍກປະເພດ ຂອງການສູນເສຍ ແລະ ຄວາມເສຍຫາຍ ໃຫ້ແຕ່ລະຂະແໜງການ ໃນຂັ້ນລຸ່ມສູນກາງ, ພ້ອມທັງ ແຍກປະເພດຕາມ ເພດ, ອາຍຸ ແລະ ປະເພດອື່ນໆຂອງຄວາມສ່ຽງ. ຄວາມພະຍາຍາມ ໃນການສ້າງຕັ້ງ ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ພາຍໃນກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ ໂດຍໃຫ້ມີ ມາດຕະຖານ, ຂັ້ນຕອນ ແລະ ລະບຽບການ ທີ່ດີກວ່າ ເກົ່າ ເພື່ອປະເມີນຜົນ ພາກສະໜາມ, ຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນ, ວິເຄາະຂໍ້ມູນ ແລະ ເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນນັ້ນ ສາມາດໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນເພີ່ມຕື່ມ ໂດຍນຳໃຊ້ ບັນດາມາດຕະຖານ ທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນໄວ້ ແລ້ວ ສຳລັບ ການລາຍງານເຂົ້າໃສ່ໃນ ເອກະສານ ມາດຕະການເຊັນໄດ (Sendai) ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ໄພພິບັດ ປີ 2015–30 ແລະ ເປົ້າໝາຍພັດທະນາຢ່າງຍືນຍົງ.
- ຄວາມຮັບຮູ້ກ່ຽວກັບ ຄວາມສ່ຽງ ແມ່ນເປັນເລື່ອງໃໝ່ ແຕ່ວ່າ ການນຳໃຊ້ ການຕິດຕາມ ແລະ ການບັງຄັບໃຊ້ຢ່າງເປັນລະບົບ ແລະ ລະອຽດຈະແຈ້ງນັ້ນ ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນ ໃນຂະແໜງການສຳຄັນ ເຊັ່ນວ່າ ກະສິກຳ ແລະ ນໍ້າໃຊ້ ແລະ ສຳລັບ ວິສາຫະກິດ ຂະໜາດກາງ, ຂະໜາດຈຸລະພາກ ແລະ ຂະໜາດນ້ອຍ, ມາດຕະການປ້ອງກັນ ທັງໃນທາງດ້ານ ການລົງທຶນໃສ່ໂຄງສ້າງ ແລະ ການລົງທຶນໃສ່ສິ່ງອື່ນ ທີ່ບໍ່ແມ່ນໂຄງສ້າງນັ້ນ ແມ່ນຍັງມີໜ້ອຍ.
- ເຖິງແມ່ນວ່າ ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ວາງມາດຕະການດ້ານການເງິນ ທີ່ດີ (ເຊັ່ນວ່າ ການສະເໜີຫຼຸດຜ່ອນພາສີອາກອນ<sup>69</sup> ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນການສູນເສຍ, ແຕ່ວ່າ ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແມ່ນຕ້ອງການ ການວາງງົບປະມານ, ການເງິນ ແລະ ການວາງແຜນລົງທຶນຂອງລັດ ສຳລັບ ການຕອບໂຕ້ແລະປ້ອງກັນໄພພິບັດ ຖ້າຕ້ອງການບັນລຸ ວິໄສທັດ ໃນແຜນຍຸດທະສາດ.

ຂັ້ນແຂວງ, ເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນ:

- ລະບົບຕ່າງໆ ຂອງຄະນະກຳມະການໄພພິບັດ ໃນຂັ້ນເລົ່ານີ້ ແມ່ນແຈກຢາຍຢູ່ຕາມຫ້ອງການຕ່າງໆ ເຊິ່ງນຳໄປສູ່ ການຕອບໂຕ້ທີ່ໄວ. ຄວາມຊັກຊ້າ ທີ່ເກີດຂຶ້ນກັບ ການຕອບໂຕ້ໄພພິບັດ ແມ່ນຍ້ອນບໍ່ມີ ຂັ້ນຕອນປະຕິບັດງານມາດຕະຖານ ຫຼືມີ ແຕ່ວ່າ ບໍ່ທັນຍຸກທັນສະໄໝ.
- ຄວາມສາມາດ ໃນການຕອບໂຕ້ ແລະ ພື້ນຜູ້ ຈາກຂັ້ນແຂວງລົງໄປ ແມ່ນອີງຕາມ ພາກສ່ວນກອງທັບ, ປ້ອງກັນພົນລະເມືອງ ແລະ ປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ ແຕ່ບໍ່ແມ່ນ ໜ່ວຍງານຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ແລະ/ຫຼື ໃນຖານະເປັນ ໜ່ວຍງານຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ (ດັ່ງທີ່ໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ໃນພາກກ່ຽວກັບ ການປົກຄອງ). ການປະສານງານ ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນ ລະຫວ່າງບັນດາອົງກອນທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອກຽມພ້ອມ ອາສາສະໝັກ ພາຍໃນຊຸມຊົນ ສຳລັບການຕອບໂຕ້ ແລະ ພື້ນຜູ້ໄພພິບັດ.

<sup>69</sup> ພາກທີ 1, ມາດຕາ 7 ຂອງກົດໝາຍພາສີ ສະບັບເດືອນຕຸລາ 2011 (ສະບັບປັບປຸງໃໝ່) ກຳນົດ ການຍົກເວັ້ນພາສີພິເສດ ສຳລັບ ກໍລະນີສຸດວິໄສ ຫຼື ເກີດໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ.



- ອຸປະກອນທີ່ມີຢູ່ ໃນຂັ້ນເມືອງ ແລະ ຂັ້ນລຸ່ມລົງໄປນັ້ນ ແມ່ນມີຈຳກັດ ສຳລັບ ເຮັດໜ້າທີ່ຕອບໂຕ້ ຜື້ນຖານ, ແລະ ມີໜ້ອຍ ສຳລັບ ການປ້ອງກັນ, ການກຽມຄວາມພ້ອມ ແລະ ການຜື້ນຜູ້. ຄະນະກຳ ມະການ ໄພພິບັດ ໃນຫຼາຍແຂວງ ມີພຽງແຕ່ ພາຫະນະຄົນຫາແລະກູ້ໄພ ຈຳນວນໜຶ່ງ ຫຼື ມີພຽງ ແຕ່ ພາຫະນະທີ່ບໍ່ທັນສະໄໝ, ແລະ ພວກເຂົາອາໄສ ອຸປະກອນຈາກ ພາກສ່ວນປ້ອງກັນພົນລະ ເມືອງ ແລະ ອຸປະກອນຂອງກອງທັບ ເຊິ່ງອາດເໝາະສົມ ຫຼື ອາດບໍ່ເໝາະສົມ ກັບຈຸດປະສົງຂອງ ການຕອບໂຕ້ ແລະ ຜື້ນຜູ້ໄພພິບັດ.
- ການແຈ້ງເຕືອນລ່ວງໜ້າ ເຮັດໜ້າທີ່ບໍ່ໄດ້ດີ ຄືກັບທີ່ວາງແຜນໄວ້. ເຖິງແມ່ນວ່າ ມີລະບົບຕິດຕາມ ແລະ ແຈ້ງເຕືອນລ່ວງໜ້າ ສຳລັບ ອ່າງນໍ້າໃຫຍ່ໆ ກໍ່ຕາມ ແຕ່ວ່າ ຫຼາຍຄຸມຊົນ ບໍ່ຮັບແຈ້ງເຕືອນໜ້ອຍ ຫຼື ບໍ່ໄດ້ຮັບແຈ້ງເຕືອນເລີຍ ກ່ຽວກັບໄພນໍ້າຖ້ວມທີ່ຈະມາເຖິງ ໃນເຫດການທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນແຂວງ ອັດຕະປື ພ້ອມທັງ ໃນເວລານໍ້າຖ້ວມ ທີ່ເກີດຈາກ ພາຍຸໝູນເຂດຮ້ອນ ເບຣິນກາ (Bebinca). ໃນຂັ້ນນີ້ ລະບົບແຈ້ງເຕືອນລ່ວງໜ້າ ທີ່ແຈ້ງເຖິງໂດຍກົງນັ້ນ ໃຊ້ງານບໍ່ໄດ້ ເຊິ່ງສົ່ງຜົນໃຫ້ ຂາດການເຊື່ອມຕໍ່ ກັບກອງກຳລັງຕອບໂຕ້ໄພພິບັດ ທີ່ມີຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບ ຄວາມສ່ຽງ, ຂາດການເຊື່ອມຕໍ່ ກັບການ ຕິດຕາມ ແລະ ແລະ ການແຈ້ງເຕືອນແບບມີເປົ້າໝາຍ.
- ລັດຖະບານຂັ້ນແຂວງ ແລະ ຂັ້ນເມືອງ ຂາດຄວາມສາມາດ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ການຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງ ໃນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ໃນໄລຍະກາງ ແລະ ໄລຍະຍາວ. ການຕອບໂຕ້ຂັ້ນບ້ານ ແລະ ຂັ້ນເມືອງ ສ່ວນຫຼາຍແລ້ວ ແມ່ນການລະດົມ ຊັບພະຍາກອນທີ່ມີຢູ່ ແບບກະທັນຫັນ, ແລະ ບໍ່ມີການຜື້ນຜູ້ ແລະ ການປ້ອງກັນ.
- ການຍົກຍ້າຍ ປະຊາຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຮຸນແຮງ ຈາກຖິ່ນຖານຂອກເຂົາ ໄປຜື້ນທີ່ "ປອດໄພ" ເຮັດໃຫ້ຄວາມສ່ຽງຂອງພວກເຂົາເພີ່ມຂຶ້ນ (ໃຫ້ເບິ່ງພາກກ່ຽວກັບ ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ). ບໍ່ມີແຜນສຳ ຮອງ, ຂັ້ນຕອນ ຫຼື ຄວາມຮັບຮູ້ ກ່ຽວກັບ ວິທີຈັດການກັບຄວາມສ່ຽງນີ້.

**ການປະເມີນ ຜົນກະທົບຂອງໄພພິບັດ ຕໍ່ກັບ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ, ສົ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການປັບຕົວເຂົ້າກັບ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ**

ຂະແໜງຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຫຼາຍ ຈາກນໍ້າຖ້ວມ ໃນທາງດ້ານ ຄວາມເສຍ ຫາຍ ແຕ່ວ່າ ມັນເກີນຂອບເຂດຄວາມສາມາດຫຼາຍ. ອຸປະກອນ ຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ທີ່ມີຢູ່ຢ່າງຈຳ ກັດ ເຊັ່ນວ່າ ລົດຄົນຫາ ແລະ ກູ້ໄພຂອງລັດ ແລະ ອຸປະກອນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ລົດມອດໄພ, ອຸປະກອນສື່ສານ ແລະ ອື່ນໆ ໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ສູງສຸດ ສຳລັບ ການຕອບໂຕ້ໄພພິບັດ ແລະ ແນ່ນອນວ່າ ເກີດການຫຼຸດທ້ຽນ ແລະ ເສຍ ຫາຍ. ໂດຍອີງຕາມ ການຢ້ຽມຢາມສະໜາມ ແລະ ການລາຍງານຈາກ ຫ້ອງການແຂວງ, ອຸປະກອນຕິດຕາມ ລະດັບນໍ້າ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກນໍ້າຖ້ວມ ເຊິ່ງຮວມທັງ ອຸປະກອນ ຢູ່ແຂວງອຸດົມໄຊ ໃນເມືອງປາແປ່ງ, ເມືອງ ຮຸ່ນ, ເມືອງໄຊ ແລະ ເມືອງຫຼ້າ. ເນື່ອງຈາກວ່າ ຄະນະກຳມະການໄພພິບັດ ແມ່ນຕັ້ງຢູ່ພາຍໃນ ຫ້ອງການລັດ, ສະນັ້ນ ມູນຄ່າຄາດຄະເນ ຄວາມເສຍຫາຍ ສຳລັບ ຫ້ອງການເລົ່ານີ້ ແລະ ລະບົບໂທລະໂຄ່ງບ້ານ ແມ່ນກວມຢູ່ ໃນ ພາກກ່ຽວກັບ ການປົກຄອງ, ການສູນເສຍ ແມ່ນບໍ່ໄດ້ຄິດໄລ່ ສຳລັບ ຂະແໜງການຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ ໄພພິບັດ.

ການປະເມີນປະດັບ ແລະ ຜົນກະທົບ ດ້ານສົ່ງແວດລ້ອມ ແມ່ນກວມຢູ່ໃນ ຫຼາຍພາກ ເຊິ່ງ ປະດັບດິນເຈື່ອນ ແລະ ສະລົບບໍ່ໝັ້ນທ່ຽງ ໄດ້ກວມຢູ່ໃນ ພາກກ່ຽວກັບ ການຂົນສົ່ງ, ຄວາມໝັ້ນທ່ຽງຂອງຕາຜັງນໍ້າ ແລະ ການ ກັດເຊາະ ແມ່ນກວມຢູ່ໃນ ພາກກ່ຽວກັບ ທາງນໍ້າ, ແລະ ການປູກພືດ ແລະ ປ່າໄມ້ ແມ່ນກວມຢູ່ໃນ ພາກກ່ຽວ

ກັບ ກະສິກຳ. ໃນທາງດ້ານມົນລະພິດ, ເຖິງແມ່ນວ່າ ນໍ້າຖ້ວມຄັ້ງນີ້ ມີຜົນກະທົບຊົ່ວຄາວ ຕໍ່ກັບຄຸນນະພາບນໍ້າ (ແມ່ນໍ້າຊຸ່ນ ແລະ ມີຕະກອນຫຼາຍ), ແຕ່ວ່າ ບໍ່ເກີດບັນຫາ ນໍ້າບົນເປື້ອນຮຸນແຮງ. ປະເດັນ ແລະ ຜົນກະທົບ ກ່ຽວກັບ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ກໍ່ໄດ້ປະກອບເຂົ້າຢູ່ໃນ ຂະແໜງການອື່ນໆ. ສໍາລັບ ຂະແໜງການ ອຸຕຸນິຍົມ-ອຸທິກກະສາດນັ້ນ, ອຸປະກອນໃນ 4 ແຂວງ ແລະ ການປ່ຽນແທນອຸປະກອນເຫລົ່ານັ້ນ ແມ່ນຢູ່ໃນ ໄລຍະສັ້ນ.

**ຜົນກະທົບທາງສັງຄົມ ຈາກຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສຸນເສຍ ຕໍ່ກັບ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ໄພພິບັດ, ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການປັບຕົວເຂົ້າກັບ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ**

ດັ່ງທີ່ໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ໃນພາກອື່ນໆ, ນໍ້າຖ້ວມ 2018 ມີຜົນກະທົບຫຼາຍ ຕໍ່ກັບ ປະຊາຊົນ ແລະ ສັງຄົມ. ຖ້າມີ ການແຈ້ງເຕືອນລ່ວງໜ້າ, ແຜນກຽມຄວາມພ້ອມ ແລະ ລະບົບສັ່ງການ ທີ່ມີປະສິດທິພາບ ຫຼາຍກວ່ານີ້, ຊີວິດ ແລະ ຊັບສິນເຄື່ອນທີ່ ອາດສາມາດຮັກສາໄວ້ໄດ້ ແລະ ຜົນກະທົບ ກໍ່ຫຼຸດຜ່ອນລົງ.

**ຍຸດທະສາດພື້ນຜູ້ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການ ສໍາລັບ ຕໍ່ກັບ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ, ສິ່ງ ແວດລ້ອມ ແລະ ການປັບຕົວເຂົ້າກັບ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ**

ເພື່ອແກ້ໄຂ ຊ່ອງຫວ່າງດ້ານຄວາມສາມາດ ທີ່ໄດ້ລະບຸມາ, ເພື່ອຈັດການ ຫຼັງນໍ້າຖ້ວມ 2018, ແລະ ເພື່ອ ບັບປຸງ ການປັບຕົວກັບໄພພິບັດ, ຄວາມຕ້ອງການພື້ນຜູ້ ໄລຍະສັ້ນ, ໄລຍະກາງ ແລະ ໄລຍະຍາວ ຈຶ່ງໄດ້ລະບຸ ຂຶ້ນມາ. ຄວາມຕ້ອງການໄລຍະສັ້ນ ແມ່ນກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການປ່ຽນແທນ ຊັບສິນທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ເຊັ່ນວ່າ ອາຄານລັດ ທີ່ເປັນບ່ອນຢູ່ຂອງພະນັກງານ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ໄພພິບັດ ແລະ ເປັນບ່ອນເກັບມ້ຽນ ອຸປະກອນ ທີ່ຈໍາເປັນ ສໍາລັບ ການຕອບໂຕ້ໄພພິບັດ, ການກຽມຄວາມພ້ອມ, ການພະຍາກອນອາກາດ, ແລະ ລະບົບແຈ້ງເຕືອນລ່ວງໜ້າ. ໃນໄລຍະກາງ ເຖິງໄລຍະຍາວນັ້ນ, ມັນສໍາຄັນທີ່ ວ່າ ຂະແໜງການທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຕ້ອງເຊື່ອມສານ ແລະ ຈັດຕັ້ງ ມາດຕະການ ຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ ໄພພິບັດ ເຂົ້າໃສ່ໃນ ຍຸດທະສາດ, ແຜນງານ, ລະບຽບການ ແລະ ການປະຕິບັດງານ ຂອງພວກເຂົາ. ມາດ ຕະການເພື່ອແກ້ໄຂ ຄວາມຕ້ອງການ ໃນ 5 ຂົງເຂດນັ້ນ ໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ຂ້າງລຸ່ມນີ້.

ເພື່ອບົກບ້ອງ ໜາກຜົນທີ່ໄດ້ຮັບມາຈາກການພື້ນຜູ້ ແລະ ເພື່ອສ້າງຄືນໃຫ້ດີກວ່າເກົ່າ, ສໍາຄັນທີ່ວ່າ ທຸກໆ ຂະແໜງການ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ບັນດາຂະແໜງການ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຫຼາຍສຸດ ນັ້ນ ໃຫ້ເຊື່ອມສານ ແລະ ຈັດຕັ້ງ ມາດຕະການ ຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ໄພພິບັດ ເຂົ້າໃສ່ໃນ ຍຸດທະສາດ, ແຜນງານ, ລະບຽບການ ແລະ ການປະຕິບັດງານ ຂອງພວກເຂົາ. ສະນັ້ນ ເພື່ອສົ່ງເສີມ ຄວາມສາມາດປັບ ຕົວກັບໄພພິບັດ ຂອງ ສປປ ລາວ ໂດຍຜ່ານທາງ ມາດຕະການພື້ນຜູ້ໄພພິບັດ (ໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ໃນພາກສຸດ ທ້າຍ), ລະບົບ ຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ໄພພິບັດ ຂອງຕົນ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ. ມາດຕະການ ຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ໄພພິບັດ ຄວນພິຈາລະນາເຖິງ ຄວາມສ່ຽງ ທີ່ອາດເກີດຈາກ ໄພ ອັນຕະລາຍຫຼາຍດ້ານ, ພ້ອມທັງ ຫຼີກເວັ້ນ ການພິຈາລະນາພຽງແຕ່ ຄວາມສ່ຽງດຽວ ແຕ່ເປັນການເພີ່ມຄ

ວາມສ່ຽງອື່ນ. ມາດຕະການ ທີ່ໄດ້ອະທິບາຍຫຍໍ້ ໄວ້ຂ້າງລຸ່ມນີ້ ແມ່ນຂໍ້ກຳນົດໜ້ອຍສຸດ ສຳລັບຄວາມ ຕ້ອງການເລົ່ານີ້.

1. ການສົ່ງເສີມ ແວດລ້ອມດ້ານ ການຈັດຕັ້ງ, ນະໂຍບາຍ, ກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການ:

- ສະຫຼຸບ ແລະ ຮັບຮອງເອົາ ກົດໝາຍຂອງ ສປປ ລາວ ວ່າດ້ວຍ ການປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມ ໄພພິບັດ ທີ່ກຳນົດ ພາລະບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຂອງ ບັນດາກະຊວງ ແລະ ຂະແໜງ ການຕົ້ນຕໍ ໃນຮອບວຽນຂອງ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ໄພພິບັດ. ຕົວຢ່າງ: ລະບຸ ຂັ້ນຕອນ ແລະ ລະບຽບການ ຂອງ ຄະນະກຳມະການ ປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມ ໄພພິບັດແຫ່ງຊາດ ເພື່ອໃຫ້ສາມາດ ດຳເນີນການ ໄດ້ຕັ້ງແຕ່ມຮູບແບບ, ສັງລວມ ຄະນະກຳມະການໄພພິບັດ ຂັ້ນແຂວງ ແລະ ຂັ້ນເມືອງ ເຂົ້າເປັນໜ່ວຍງານດຽວກັນ ໃນໄລຍະກາງ ເຖິງ ໄລຍະຍາວ, ສ້າງລະບຽບຂັ້ນຕອນ ລະຫວ່າງ ລັດຖະບານ ແລະ ບັນດາຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ ສຳລັບ ການສະເໜີ ແລະ ການຈັດສົ່ງ ການຊ່ວຍເຫຼືອ ສາກົນ, ແລະ ພິຈາລະນາເຖິງ ຄວາມຕ້ອງການ ຂອງກຸ່ມສັງຄົມສ່ຽງໄພ ແລະ ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ. ໂດຍອີງ ຕາມກົດໝາຍນີ້, ໃຫ້ຮ່າງ ແລະ ອະນຸມັດ ລະບຽບການ ແລະ ກົດລະບຽບອື່ນໆ ສຳລັບ ບັນດາ ຫ້ອງການ, ຂະແໜງການ ແລະ ຂະແໜງການປົກຄອງ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເຊັ່ນວ່າ ກະສິກຳ, ຊົນລະປະທານ, ເຂື່ອນໄຟຟ້າພະລັງງານນ້ຳ, ສະໜອງນ້ຳຄົວເຮືອນ, ສາທາລະນະສຸກ, ແລະ ປົກປ້ອງ ສັງຄົມ.<sup>70</sup> ສ້າງຍຸດທະສາດການເງິນແຫ່ງຊາດ ເພື່ອການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງ ໂດຍໃຫ້ມີເອກະສານ ການເງິນ ທີ່ເໝາະສົມ ເພື່ອຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງ ເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບ ລະດັບຄວາມສ່ຽງທີ່ແຕກຕ່າງ ກັນ.
- ສະໜັບສະໜູນ ການສ້າງ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນງານແບບເຊື່ອມສານ ສຳລັບ ເປົ້າໝາຍພັດທະນາຢ່າງຍືນຍົງ ທີ່ຮັບຮູ້ຖືກຄວາມສ່ຽງ ໃນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ໃນບັນດາແຂວງເມືອງ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບທີ່ສຸດ ຈາກນ້ຳຖ້ວມ ແລະ ມີຄວາມສ່ຽງໃນອະນາຄົດ.

2. ບັບປຸງ ການປະເມີນ ໄພພິບັດ ແລະ ຄວາມສ່ຽງດ້ານສະພາບອາກາດ ແລະ ຈັດການຂໍ້ມູນ ໃຫ້ດີກວ່າເກົ່າ ສຳລັບ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ໄພພິບັດ:

- ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ ການເກັບກຳ, ລາຍງານ ແລະ ການວິເຄາະ ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບ ການສູນເສຍ ແລະ ຄວາມເສຍຫາຍ ຈາກໄພພິບັດ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ການວາງແຜນຂະແໜງການ ໃຫ້ໄດ້ດີກວ່າເກົ່າ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນ ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ໃນອະນາຄົດ.
- ບັບປຸງ ຄວາມສາມາດ ໃນການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ໄພພິບັດ ແລະ ໃນການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ ສະພາບອາກາດ ຂອງບັນດາສະມາຊິກຂອງ ຄະນະກຳມະການ ປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມ ໄພພິບັດແຫ່ງ ຊາດ (ຂັ້ນສູນກາງ ແລະ ຂັ້ນລຸ່ມສູນກາງ) ເພື່ອສົ່ງເສີມ ການວາງແຜນຕາມສະພາບຕົວຈິງ ເພື່ອ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ໄພພິບັດ ແລະ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ສະພາບອາກາດ ໄດ້ຢ່າງເຊື່ອມສານກັນ ແລະ ລະອຽດຈະແຈ້ງ.
- ສົ່ງເສີມຄວາມສາມາດ ໃນການປະເມີນຄວາມສ່ຽງ ຂອງສູນປະຕິບັດການສຸກເສີນ ແລະ ພາກສ່ວນ ອື່ນໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເຊັ່ນວ່າ ກົມອຸຕຸນິຍົມ ແລະ ອຸທິກກະສາດ ໃນກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ

<sup>70</sup> ກົດລະບຽບ ໄດ້ຮ່າງຂຶ້ນມາ ແລະ ໄດ້ຮັບອະນຸມັດແລ້ວ ຈາກກະຊວງ ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນໆ, ຍັງລໍຖ້າໃຫ້ ກະຊວງຍຸຕິ ທຳ ທວນຄືນ.

ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ) ເພື່ອກຳນົດເປົ້າໝາຍ ແລະ ວາງແຜນການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ໄພພິບັດ ໃຫ້ ໄດ້ລະອຽດດີຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ.

- ດຳເນີນການສ້າງແຜນຖືຄວາມສ່ຽງຕໍ່ນ້ຳຖ້ວມ ພ້ອມທັງ ວິທີການປະເມີນຜົນ ທີ່ເໝາະສົມ ທີ່ນຳໃຊ້ ກັບ ນ້ຳໄຫຼແຮງ (ຈາກເຂື່ອນ), ຝັ່ງນ້ຳ (ແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ສາຂາແມ່ນ້ຳຂອງ), ແລະ ນ້ຳນອງ (ເຂດພູຜາ).
- ພັດທະນາຄວາມສາມາດ ສຳລັບ ລະບົບສະໜັບສະໜູນ ການຕັດສິນໃຈ ໃຫ້ຖ່ວງທັນເວລາ (ຕົວຢ່າງ: ການວິເຄາະແບບໄວ ແລະ ການວິເຄາະຄວາມເປັນມາ ພາຍໃນສູນປະຕິບັດການສຸກເສີນ) ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ການແຈ້ງເຕືອນໂດຍກົງ ການປະຕິບັດງານລ່ວງໜ້າ, ການປະເມີນຄວາມເສຍຫາຍແບບ ໄວ, ແລະ ການປະເມີນ ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການ ຫຼັງໄພພິບັດ, ພ້ອມທັງ ມາດຕະການ ພື້ນຜູ້.
- ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ ການຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນ ແລະ ຄວາມສາມາດດ້ານ ໄອຊີທີ ຂອງສູນປະຕິບັດການ ສຸກເສີນ ຂັ້ນສູນກາງ ແລະ ຄະນະກຳມະການໄພພິບັດ ຂັ້ນແຂວງ ແລະ ຂັ້ນເມືອງ.

3. ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ດ້ານຄວາມສາມາດ ເພື່ອຄຸ້ມຄອງ ແລະ ປ້ອງກັນ ໄພພິບັດ, ປູກຈິດສຳນຶກ ກ່ຽວ ກັບ ຄວາມສ່ຽງ, ແລະ ໃຫ້ການສຶກສາ

- ດຳເນີນການຝຶກອົບຮົມ, ການຝຶກຊ້ອມ ແລະ ການຈຳລອງສະຖານະການ ເປັນປະຈຳ ຮ່ວມກັບ ຄະນະ ກຳມະການໄພພິບັດ ໂດຍປະສານງານກັບ ພາກສ່ວນ ປ້ອງກັນພົນລະເມືອງ, ປ້ອງກັນຄວາມ ແລະ ຊຸມຊົນ ສຳລັບ ຕອບໂຕ້ ແລະ ພື້ນຜູ້.
- ດຳເນີນການຝຶກອົບຮົມ ໃຫ້ຄູ່ຝຶກ ແລະ ພັດທະນາ ໂມດູນພິເສດ ສຳລັບ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ: ຈັດຫາ ສະຖານທີ່ ແລະ ສະໜອງອຸປະກອນທີ່ຈຳເປັນ ພາຍໃນສູນປະຕິບັດການສຸກເສີນ ແລະ ຢູ່ພາກສະໜາ ມາ.
- ດຳເນີນການສົ່ງເສີມ, ການສ້າງຄວາມຮັບຮູ້ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມ ກ່ຽວກັບ ຄວາມສ່ຽງ ໃຫ້ຂະແໜງ ການເສດຖະກິດ, ປະຊາກອນ ແລະ ຂະແໜງສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຫຼາຍທີ່ສຸດ ແລະ ສ່ຽງ ໄພທີ່ສຸດ.
- ສຶກສາປະຊາກອນ ແລະ ປູກຈິດສຳນຶກ ໃນການຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງຈາກ ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ໂດຍ ເລີ່ມຈາກ ປະຊາຊົນໃນພື້ນທີ່ ທີ່ມີລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ຫຼາຍທີ່ສຸດ ແລະ ສ່ຽງຕໍ່ນ້ຳຖ້ວມຫຼາຍທີ່ສຸດ.

4. ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ໃຫ້ລະບົບແຈ້ງເຕືອນລ່ວງໜ້າໂດຍກົງ ດ້ານການໃຫ້ບໍລິການ ອຸຕຸນິຍົມ-ອຸທິກ ກະສາດ

- ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ ການເຊື່ອມຕໍ່ລະຫວ່າງ ສູນປະຕິບັດການສຸກເສີນ ກັບບັນດາໜ່ວຍງານ ຂັ້ນແຂວງ ແລະ ຂັ້ນເມືອງ ເຊິ່ງຮວມທັງ ການພັດທະນາ ແລະ ການທົດສອບ ຂັ້ນຕອນປະຕິບັດການ ມາດຕະຖານ ໃນທຸກໆຂັ້ນ; ສ້າງຄວາມສາມາດ ສຳລັບການວິເຄາະແບບໄວ ພາຍໃນສູນປະຕິບັດການ ສຸກເສີນ; ແລະ ສະໜອງອຸປະກອນທີ່ຈຳເປັນ.
- ສົ່ງເສີມການປະຕິບັດງານ ແລະ ການຮ່ວມມືກັບ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອສ້າງຕັ້ງ ລະບົບແຈ້ງ ເຕືອນລ່ວງໜ້າໂດຍກົງ: ການປະເມີນຄວາມສ່ຽງ ແລະ ການວິເຄາະແບບໄວ (ໂດຍສູນປະຕິບັດການ ສຸກເສີນ); ການຕິດຕາມ ໄພອັນຕະລາຍ (ອຸຕຸນິຍົມ ໂດຍ ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ອຸຕຸນິຍົມ-ກະສິກຳ ໂດຍກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້, ແລະອື່ນໆ); ການສົ່ງຂໍ້ຄວາມ ແລະ ການເຜີຍແຜ່ ການແຈ້ງເຕືອນ (ທາງໂທລະສັບມືຖື, ວິທະຍຸ, ໂທລະພາບ, ໂທລະໂຄງບ້ານ); ແລະ ຄວາມສາມາດ ໃນການຕອບໂທລະສັບ (ສູນປະຕິບັດການສຸກເສີນ ແລະ ອາສາສະໜັກກູ້ໄພ

ໃນທຸກໆຂັ້ນ). ລ້ງເປົ້າໝາຍໃສ່ ຂົງເຂດ ແລະ ຂະແໜງການ ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງສູງ ເຊັ່ນວ່າ ຂະແໜງ ກະສິກໍາ, ເຂື່ອນທີ່ເປັນຂອງເອກະຊົນ ແລະ ຊຸມຊົນລຸ່ມນ້ຳ ໂຄງສ້າງເລົ່ານີ້.

- ບັບປຸງການປະສານງານ ລະຫວ່າງ ສູນປະຕິບັດການສຸກເສີນ, ຄະນະກຳມະການໄພພິບັດ, ກອງທັບ , ກຳລັງປ້ອງກັນພົນລະເມືອງ ແລະ ໜ່ວຍງານປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ ພາຍໃນ ລະບົບສັງການ ໃນ ທຸກໆຂັ້ນ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ການຕອບໂຕ້ ແລະ ພື້ນຜູ້ ເຊິ່ງຮວມທັງ ການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ຝຶກ ຊ້ອມຮ່ວມກັນ ແລະ ການພັດທະນາຄວາມສາມາດ ຂອງອາສາສະໝັກບ້ານ.
- ສົ່ງເສີມການໃຫ້ບໍລິການ ຂໍ້ມູນດ້ານ ອຸຕຸນິຍົມ-ອຸທິກກະສາດ ໂດຍການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ໃຫ້ການສື່ສານ ແລະ ການພົວພັນກັບ ຜູ້ຊົມໃຊ້ສຸດທ້າຍ; ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນກັບ ກົນໄກຕ່າງໆ ເພື່ອ ອອກແຈ້ງການ ແລະ ເຜີຍແຜ່ ແຈ້ງເຕືອນລ່ວງໜ້າ; ສົ່ງເສີມ ການໃຫ້ບໍລິການດ້ານ ສະພາບ ອາກາດ ແລະ ອຸທິກກະສາດ; ບັບປຸງການສື່ສານ ກັບຊຸມຊົນສ່ຽງໄພ ແລະ ຜູ້ໃຊ້ງານໃນຫ້ອງການສຳ ຄັນ (ເຊິ່ງຮວມທັງ ລະບົບສັງການ ແລະ ຮູບແບບທີ່ເໝາະສົມ ກັບສັງຄົມ ແລະ ພາສາ); ໃຫ້ບໍລິການ ພິເສດ ສຳລັບຜູ້ຊົມໃຊ້ສຳຄັນ (ເຊັ່ນວ່າ ການຕິດຕາມໄພແຫ້ງແລ້ງ ສຳລັບ ພາກກະສິກໍາ, ການຄຸ້ມ ຄອງແຫຼ່ງນ້ຳ, ພະລັງງານ, ການວາງແຜນ ແລະ ພັດທະນາ ເທດສະບານ, ແລະ ການຂົນສົ່ງ); ແລະ ການບັບປຸງ ການເຊື່ອມຕໍ່ກັບ ບັນດາຄູ່ຮ່ວມງານ ໃນຂັ້ນສາກົນ ແລະ ຂັ້ນພາກພື້ນ ແລະ ບັນດາ ປະເທດຕ່າງໆ.
- ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ຄວາມສາມາດດ້ານ ອຸຕຸນິຍົມ-ອຸທິກກະສາດ ໂດຍການສົ່ງເສີມ ຄວາມສາມາດ ດ້ານວິຊາການ ແລະ ດ້ານການຄຸ້ມຄອງ ຂອງພະນັກງານ (ເຊິ່ງຮວມທັງ ຕາໜ່າງສັງເກດການ ແລະ ເຄື່ອງມືສະໄໝໃໝ່ ສຳລັບ ການພະຍາກອນ); ພັດທະນາມາດຕະການຈັດຕັ້ງແຫ່ງຊາດ ສຳລັບ ການພະຍາກອນ ອຸຕຸນິຍົມ-ອຸທິກກະສາດ ແລະ ການບໍລິການແຈ້ງເຕືອນລ່ວງໜ້າ ໂດຍໃຫ້ມີ ພາລະບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ທີ່ຈະແຈ້ງ ລະຫວ່າງ ຜູ້ໃຫ້ບໍລິການ ດ້ານອຸຕຸນິຍົມ-ອຸທິກ ກະສາດ, ຜູ້ໃຫ້ບໍລິການແຈ້ງເຕືອນລ່ວງໜ້າ ແລະ ຜູ້ຊົມໃຊ້.
- ບັບປຸງຕາໜ່າງສັງເກດການ, ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ໄອຊີທີ, ແລະ ຄວາມສາມາດ ໃນການພະຍາກອນ ໂດຍການອອກແບບ ແລະ/ຫຼື ພື້ນຜູ້ ຕາໜ່າງສັງເກດການທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ; ສ້າງຕັ້ງແຜນງານ ປະຕິບັດການ ບຳລຸງຮັກສາ; ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ໄອຊີທີ; ນຳສະເໜີ ເຄື່ອງມື ແລະ ວິທີການໃໝ່ໆ (ເຊິ່ງຮວມທັງ ລະບົບຄາດຄະເນ ແລະ ພະຍາກອນ ຄວາມເປັນໄປໄດ້); ນຳສະເ ຫນີ ການຄາດຄະເນຜົນກະທົບ ສຳລັບ ໄພອັນຕະລາຍຮຸນແຮງ; ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ ຊ່ອງທາງ ແລະ ວິທີການ ສຳລັບ ການເຜີຍແຜ່ ແລະ ການສື່ສານ; ແລະ ສ້າງຕັ້ງ ຖານຂໍ້ມູນນ້ຳຖ້ວມແຫ່ງ ຊາດ.

5. ປ້ອງກັນ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນ ໄພພິບັດ

- ສ້າງຕັ້ງ ຫຼື ພັດທະນາ ແຜນການ, ຂັ້ນຕອນ ແລະ ການປະຕິບັດງານ ສຳລັບ ການພັດທະນາທີ່ຮັບ ຮູ້ເຖິງຄວາມສ່ຽງ ໂດຍສານຕໍ່ຈາກ ແຜນປະຕິບັດງານ ຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ພ້ອມທັງ ຮັບປະກັນດ້ານ ຄວາມຕ້ອງການເປັນພິເສດ ຂອງກຸ່ມສັງຄົມສ່ຽງໄພ ແລະ ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ.
- ທົດລອງວຽກງານ ກ່ຽວກັບສະພາບອາກາດ ແລະ ຜົນຂະຫຍາຍໃນ ເຂດ ແລະ ຂະແໜງການ ທີ່ມີ ຄວາມສ່ຽງສູງ, ແລະ ທົດລອງ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ໂດຍອີງຕາມ ຜົນປະໂຫຍດຂອງ

ລະບົບນິເວດວິທະຍາ ເພື່ອໃຫ້ເກີດຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ສ້າງຄວາມສາມາດ ສຳລັບ ສູນປະຕິບັດການ ສຸກເສີນ, ພະນັກງານຂັ້ນເມືອງ ແລະ ຂັ້ນແຂວງ ແລະ ກະຊວງຕ່າງໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

- ບັບປຸງ ການຄຸ້ມຄອງ ກອງທຶນສຳຮອງເພື່ອໄພພິບັດ, ເຊື່ອມຕໍ່ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ເຂົ້າໃນ ຂອບລາຍຈ່າຍໄລະກາງ, ແລະ ນຳໃຊ້ເຄື່ອງມື ແລະ ລະບຽບການ ວາງແຜນ/ຄັດເລືອກ ການ ລົງທຶນຂອງລັດ, ພ້ອມທັງເຜີຍແຜ່ ຂໍ້ມູນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບໄພພິບັດ ໂດຍກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ ໃຫ້ອົງກອນລັດຖະບານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໃນຂັ້ນສູນກາງ ແລະ ຂັ້ນແຂວງ ໂດຍ ເນັ້ນໜັກໃສ່ ຂະແໜງການ ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງສູງທີ່ສຸດ.
- ສົ່ງເສີມ ຂະແໜງການເອກະຊົນ ເພື່ອສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ໃຫ້ການວາງແຜນ ສືບຕໍ່ທຸລະກິດ ເຊິ່ງຮວມທັງ ສິ່ງຈູງໃຈ ຫຼື ການຄວບຄຸມ.
- ປະສານງານ ແລະ ຄວບຄຸມ ການປະສານງານ ລະຫວ່າງ ບັນດາເຂື່ອນທີ່ເປັນຂອງເອກະຊົນ (ໃຫ້ ເບິ່ງພາກກ່ຽວກັບ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ແລະ ພະລັງງານ).

**ຕາຕະລາງ 56: ຄວາມຕ້ອງການ ສຳລັບ ການພົ້ນຜູ້ ແລະ ການກໍ່ສ້າງຄືນ ໃນຂະແໜງການ ຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ, ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການປັບຕົວເຂົ້າກັບ ການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າອາກາດ**

ຂົງເຂດໜ້າ ວຽກ	ແຜນວຽກ	ມູນຄ່າ (ຕື້ກີບ)	ພາກສ່ວນຮັບຜິດຊອບ
<b>ຄວາມຕ້ອງການພົ້ນຜູ້ໄລຍະສັ້ນ (1 ປີ)</b>			
ການຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ ໄພພະບັດ ແລະ ຂະແໜງ ການ ທີ່ມີ ຄວາມສ່ຽງສູງ	ສ້າງກົດໝາຍໄພພິບັດແຫ່ງຊາດ, ລະບຽບການ, ຂັ້ນຕອນປະຕິບັດງານມາດຕະຖານ ສຳລັບ ສູນ ປະຕິບັດການສຸກເສີນ, ຄະນະກຳມະການ ປ້ອງ ກັນ ແລະ ຄວບຄຸມ ໄພພິບັດແຂວງ, ແລະ ກະຊວງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.	0,79	ຄະນະກຳມະການ ປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມ ໄພພິບັດແຫ່ງ ຊາດ; ສູນປະ ຕິບັດການສຸກ ເສີນ/ກະຊວງ ແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ; ກະຊວງ ຍຸຕິທຳ; ສະພາແຫ່ງຊາດ
ການຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ ໄພພະບັດ	ດຳເນີນ ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການ ສຳລັບ ລະບົບສະໜັບສະໜູນການຕັດສິນໃນ ຂອງ ລະບົບສິ່ງການ ແລະ ການປະເມີນຄວາມສ່ຽງ.	0,77	ສູນປະຕິບັດການສຸກເສີນ/ ກະຊວງ ແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງ ຄົມ; ກົມ ອຸຕຸນິຍົມ ແລະ ອຸທິກກະ ສາດ ແລະ ຫ້ອງການຕິດຕາມໄພ ອັນຕະລາຍ; ຄະນະກຳມະການ ປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມ ໄພພິບັດແຂວງ
ການຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ ໄພພະບັດ	ດຳເນີນການວິເຄາະແບບໄວ ແລະ ສ້າງຕັ້ງ ການ ເຊື່ອມຕໍ່ສື່ສານ ສຳລັບ ລະບົບສິ່ງການ ຈາກ ສູນ ປະຕິບັດການສຸກເສີນ ເຖິງຄະນະກຳມະການ ປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມ ໄພພິບັດແຂວງ.	1,64	ສູນປະຕິບັດການສຸກເສີນ/ ກະຊວງ ແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ
ການຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ ໄພພະບັດ,	ກຳນົດ ຂັ້ນຕອນປະຕິບັດການມາດຕະຖານ ແລະ ຂໍ້ກຳນົດຕ່າງໆ ສຳລັບ ລະບົບແຈ້ງເຕືອນ ລ່ວງໜ້າ ສຳລັບ ຊຸມຊົນລຸ່ມເຂື່ອນ ທີ່ມີຄວາມ ສ່ຽງສູງ; ດຳເນີນການຝຶກອົບຮົມ/ຝຶກຊ້ອມ.	2,40	ສູນປະຕິບັດການສຸກເສີນ/ ກະຊວງ ແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງ ຄົມ; ຄະນະ ກຳມະການ ປ້ອງກັນ ແລະ

ພະລັງງານ ແລະ ນໍ້າໃຊ້			ຄວບຄຸມ ໄພພິບັດແຂວງ; ກົມ ອຸຕຸນິຍົມ ແລະ ອຸທິກກະສາດ; ບໍລິສັດເຈົ້າຂອງເຂື່ອນ ເອກະ ຊົນ
ການຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ ໄພພະບັດ ແລະ ຂະແໜງ ການ ທີ່ມີ ຄວາມສ່ຽງສູງ	ດໍາເນີນການຝຶກອົບຮົມ ກ່ຽວກັບ ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ການນໍາໃຊ້ໃນຂັ້ນ ຄະນະກຳມະການ ປ້ອງ ກັນ ແລະ ຄວບຄຸມ ໄພພິບັດແຫ່ງຊາດ ໂດຍ ຕົ້ນນັ້ນໃສ່ ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການ ລົງທຶນ, ສູນປະຕິບັດການສຸກເສີນ/ກະຊວງ ແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ, ແລະ ຄະນະກຳມະການ ປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມ ໄພພິບັດແຂວງ.	0,62	ສູນປະຕິບັດການສຸກເສີນ/ ກະຊວງ ແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງ ຄົມ; ຄະນະ ກຳມະການ ປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມ ໄພພິບັດແຫ່ງຊາດ; ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການ ລົງທຶນ; ບັນດາກະຊວງທີ່ ກ່ຽວຂ້ອງ; ລັດຖະບານຂັ້ນ ແຂວງ ແລະ ຂັ້ນເມືອງ; ຄະນະ ກຳມະການ ປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມ ໄພພິບັດແຂວງ
ການຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ ໄພພະບັດ ແລະ ຂະແໜງ ການ ທີ່ມີ ຄວາມສ່ຽງສູງ	ສ້າງຂັ້ນຕອນວາງແຜນ ຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງ ໂດຍເລີ່ມຈາກ ຍຸດທະສາດ ຄຸ້ມຄອງໄພພິບັດ ແຫ່ງຊາດ.	1,36	ສູນປະຕິບັດການສຸກເສີນ/ ກະຊວງ ແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງ ຄົມ; ຄະນະ ກຳມະການ ປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມ ໄພພິບັດແຫ່ງຊາດ; ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການ ລົງທຶນ; ບັນດາກະຊວງທີ່ ກ່ຽວຂ້ອງ; ລັດຖະບານຂັ້ນ ແຂວງ ແລະ ຂັ້ນເມືອງ; ຄະນະ ກຳມະການ ປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມ ໄພພິບັດແຂວງ
ການຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ ໄພພະບັດ ແລະ ຂະແໜ ກງານເງິນ	ສ້າງຍຸດທະສາດການເງິນ ຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ ໄພພິບັດແຫ່ງຊາດ.	0,94	ສູນປະຕິບັດການສຸກເສີນ/ ກະຊວງ ແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງ ຄົມ; ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການ ລົງທຶນ; ກະຊວງການເງິນ
ການຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ ໄພພະບັດ, ກະສິກໍາ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ	ສ້າງຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນງານແບບເຊື່ອມ ສານ ສໍາລັບ ເປົ້າໝາຍພັດທະນາຢ່າງຍືນຍົງ ເພື່ອການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງ ໃນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ເລີ່ມຕົ້ນຈາກ ການທົດລອງຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງ.	7,70	ສູນປະຕິບັດການສຸກເສີນ/ ກະຊວງ ແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງ ຄົມ; ກະຊວງການຕ່າງປະເທດ; ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະ ຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ; ນາຍບ້ານ ແລະ ຊຸມຊົນ
ການຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ ໄພພະບັດ	ດໍາເນີນການລະດົມທຶນ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນໄພພິບັດ, ກຽມຄວາມພ້ອມ, ຕອບໂຕ້ ແລະ ພິ່ນຜູ້.	1,03	ສູນປະຕິບັດການສຸກເສີນ/ ກະຊວງ ແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງ ຄົມ; ຂະແ

ແລະ ຂະແໜງການ ເອກະຊົນ			ໜຽວການ ເອກະຊົນ; ລັດຖະບານຂັ້ນແຂວງ ແລະ ຂັ້ນເມືອງ; ຄະນະກຳມະການ ປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມ ໄພພິບັດແຂວງ
<b>ລວມຄວາມຕ້ອງການໄລຍະສັ້ນ</b>		17,25	
<b>ຄວາມຕ້ອງການພື້ນຜູ້ໄລຍະກາງ (2 ປີ)</b>			
ການຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ ໄພພະບັດ	ຮັບປະກັນ ການອະນຸມັດ ດ້ວຍດຳລັດ ນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ສຳລັບ ທີມງານປະເມນຜົນ ແລະ ຕູ້ອຸປະໂຕ້ໄພພິບັດແຫ່ງຊາດ ແຕ່ເທິງລົງ ລຸ່ມ, ເຕົ້າໂຮມ ຄະນະກຳມະການ ປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມ ໄພພິບັດແຂວງ ເຂົ້າເປັນໜ່ວຍງານ ດຽວ.	1,03	ຄະນະກຳມະການ ປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມ ໄພພິບັດແຫ່ງ ຊາດ; ສະພາແຫ່ງຊາດ; ກະຊວງ ແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການ ສັງຄົມ; ລັດຖະບານຂັ້ນແຂວງ ແລະ ຂັ້ນເມືອງ; ຄະນະກຳມະ ການ ປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມ ໄພພິບັດແຂວງ
ການຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ ໄພພະບັດ	ຈັດຫາສະຖານທີ່ ແລະ ສະໜອງອຸປະກອນ ສຳ ລັບຂ້າງເທິງນັ້ນ.	10,27	ຄະນະກຳມະການ ປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມ ໄພພິບັດແຫ່ງ ຊາດ; ສະພາແຫ່ງຊາດ; ກະຊວງ ແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການ ສັງຄົມ; ລັດຖະບານຂັ້ນແຂວງ ແລະ ຂັ້ນເມືອງ; ຄະນະກຳມະ ການ ປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມ ໄພພິບັດແຂວງ
ການຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ ໄພພະບັດ	ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ໃຫ້ກອງທຶນຄຸ້ມຄອງ ໄພພິບັດແຫ່ງຊາດ ແລະ ສ້າງຕັ້ງ ກອງທຶນຄຸ້ມ ຄອງໄພພິບັດທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອປິດຊ່ອງຫວ່າງ ການ ເງິນ ໂດຍໃຫ້ມີລະບົບຕິດຕາມ ທີ່ເໝາະສົມ ສຳ ລັບ ລາຍຈ່າຍໃນການຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ ໄພພິບັດ ໃນທົ່ວປະເທດ ແລະ ໃນທົ່ວຂະແໜງ ການ.	1,11	ສູນປະຕິບັດການສຸກເສີນ/ ກະຊວງ ແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງ ຄົມ, ກະຊວງການເງິນ, ລັດຖະບານ ຂັ້ນແຂວງ; ຄະນະກຳມະການ ປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມ ໄພພິບັດແຂວງ
ການຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ ໄພພະບັດ	ດຳເນີນການສ້າງແຜນທີ່ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ ໄພນ້ຳ ຖ້ວມ ແລະ ໄພແຫ້ງແລ້ງ (ຕາຜົງນ້ຳ, ເຂື່ອນ ແຕກ, ແລະ ນ້ຳນອງ), ແລະ ປັບປຸງການປະເມີນ ຄວາມສ່ຽງຫຼາຍດ້ານ.	10,27	ສູນປະຕິບັດການສຸກເສີນ/ ກະຊວງ ແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງ ຄົມ, ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້, ກົມອຸຕຸນິຍົມ ແລະ ອຸທິກ ກະສາດ/ກະຊວງ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ຄະນະກຳ ມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງ
ການຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ ໄພພະບັດ	ສືບຕໍ່ຝຶກອົບຮົມ ສູນປະຕິບັດການສຸກເສີນ ກ່ຽວກັບ ການວິເຄາະປະເມີນຜົນແບບໄວ.	5,13	ສູນປະຕິບັດການສຸກເສີນ/ ກະຊວງ ແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ



ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ ໄພພະບັດ	ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ ການສື່ສານ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນ ລະຫວ່າງ ສູນປະຕິບັດການສຸກເສີນ ແລະ ໜ່ວຍງານໄພພິບັດແຂວງ ແລະ ເມືອງ, ດຳເນີນການຝຶກອົບຮົມ ກ່ຽວກັບ ການວາງແຜນຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງ ແລະ ວິທີຕອບ ໂຕ້ແລະຜິ້ນຟູ, ແລະ ດຳເນີນການຝຶກຊ້ອມ ແລະ ຈຳລອງເຫດການຕົວຈິງ.	6,42	ສູນປະຕິບັດການສຸກເສີນ/ ກະຊວງ ແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ; ຄະນະກຳມະການ ປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມ ໄພພິບັດແຂວງ
ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ ໄພພະບັດ, ພະລັງງານ, ນໍ້າໃຊ້ ແລະ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ	ສ້າງ ຂັ້ນຕອນປະຕິບັດງານມາດຕະຖານສຸກເສີນ ສຳລັບ ເຂື່ອນໄຟຟ້າພະລັງງານນໍ້າ ຝຶກ ຊ້ອມຈຳລອງເຫດການຕົວຈິງ, ຊອກຫາຄວາມສ່ຽງ, ຊ້ອມອົບພະຍົກ, ແລະ ກະກຽມສະຖານທີ່.	5,99	ສູນປະຕິບັດການສຸກເສີນ/ ກະຊວງ ແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ; ຫ້ອງການຄຸ້ມຄອງ ພະລັງງານ ແລະ ນໍ້າ; ບໍລິສັດເຈົ້າຂອງ ເຂື່ອນເອກະຊົນ; ລັດຖະບານ ທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ໜ່ວຍງານ ໄພພິບັດ
ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ ໄພພະບັດ	ສ້າງລະບົບແຈ້ງເຕືອນລ່ວງໜ້າໂດຍກົງ ສຳລັບ ເຂດພື້ນທີ່ສ່ຽງສູງ ເຊິ່ງຮວມທັງ ເຂດລຸ່ມເຂື່ອນ ແລະ ເຂດອື່ນໆ ທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ໃນ ການປະເມີນ ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຂັ້ນຕອນຄັດເລືອກຊຸມຊົນ.	17,11	ສູນປະຕິບັດການສຸກເສີນ/ ກະຊວງ ແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ ແລະ ໜ່ວຍງານທ້ອງຖິ່ນ, ກົມອຸຕຸນິຍົມ ແລະ ອຸທິກກະສາດ, ຫ້ອງການຕິດຕາມໄພອັນຕະລາຍ, ສີ່ມວນຊົນ ແລະ ໂທລະຄົມ; ລັດຖະບານຂັ້ນ ແຂວງ ແລະ ຂັ້ນເມືອງ
ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ ໄພພະບັດ ແລະ ຊະແໜງການ ທີ່ມີ ຄວາມສ່ຽງສູງ	ສ້າງ ຂັ້ນຕອນປະຕິບັດງານມາດຕະຖານ, ທົບທວນ ລະບຽບການ ແລະ ຈັດຝຶກອົບຮົມ ກ່ຽວກັບ ການວາງແຜນຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງ, ການຂຶ້ນງົບປະມານ, ແລະ ການຄັດເລືອກ ການລົງທຶນ ສຳລັບ ສູນປະຕິບັດການສຸກເສີນ/ ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ, ຂະແໜງການ ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ/ ຂະແໜງການສຳຄັນ ແລະ ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ.	12,84	ສູນປະຕິບັດການສຸກເສີນ/ ກະຊວງ ແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ, ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ; ບັນດາກະຊວງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ
ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ ໄພພະບັດ	ສ້າງສູນຝຶກອົບຮົມ ແລະ ພັດທະນາຄວາມສາມາດ.	11,12	ສູນປະຕິບັດການສຸກເສີນ/ ກະຊວງ ແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ
ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ ໄພພະບັດ	ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ໃຫ້ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງ ໃນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ເຊິ່ງຮວມທັງ ການຝຶກອົບຮົມ ຮ່ວມກັບ ກອງທັບ, ໜ່ວຍງານປ້ອງກັນພົນລະເມືອງ ແລະ ປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ.	17,97	ສູນປະຕິບັດການສຸກເສີນ/ ກະຊວງ ແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ; ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ບ່າໄມ້; ກະຊວງຊັບພະຍາກອນ ທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ; ນາຍບ້ານ ແລະ ຊຸມຊົນ

ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ໄພພະບັດ ແລະ ຂະແໜງການ ເອກະຊົນ	ສະໜັບສະໜູນ ຄວາມຕໍ່ເນື່ອງຂອງທຸລະກິດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຂອງບໍລິສັດຕໍ່ສັງຄົມ ສໍາລັບ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ.	6,85	ສູນປະຕິບັດການສຸກເສີນ/ ກະຊວງ ແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ; ຂະແໜງການ ເອກະຊົນ; ລັດຖະບານຂັ້ນແຂວງ ແລະ ຂັ້ນເມືອງ; ຄະນະກຳມະການ ປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມ ໄພພິບັດແຂວງ
<b>ລວມຄວາມຕ້ອງການໄລຍະກາງ</b>		106,11	
<b>ຄວາມຕ້ອງການຜົນຊຸດໄລຍະຍາວ (3 ເຖິງ 5 ປີ)</b>			
ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ໄພພະບັດ	ສັງລວມ ຄະນະກຳມະການ ປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມ ໄພພິບັດແຂວງ ເຂົ້າເປັນໜ່ວຍງານດຽວ, ດຳເນີນການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ການຈຳລອງ ເຫດການ ໃນລະບົບສັງການ, ແລະ ດຳເນີນການ ວາງແຜນ ຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງ ແລະ ສະໜັບສະໜູນ ລັດຖະບານຂັ້ນແຂວງ.	7,70	ສູນປະຕິບັດການສຸກເສີນ/ ກະຊວງ ແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ; ຄະນະກຳມະການ ປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມ ໄພພິບັດແຂວງ; ລັດຖະບານຂັ້ນແຂວງ ແລະ ຂັ້ນເມືອງ
ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ໄພພະບັດ	ຈັດຕັ້ງສ້າງຄວາມສາມາດເພີ່ມຕື່ມ ໃນການຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນ, ການວິເຄາະແບບໄວ ແລະ ການປະເມີນຄວາມສ່ຽງ; ສ້າງຂັ້ນຕອນອັບເດດ ເປັນປະຈຳ ສໍາລັບ ການປະເມີນຄວາມສ່ຽງ ທີ່ມີການວິເຄາະຫຼັງເຫດການ.	6,85	ສູນປະຕິບັດການສຸກເສີນ/ ກະຊວງ ແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ; ຫ້ອງການ ຕິດຕາມໄພອັນຕະລາຍ
ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ໄພພະບັດ, ພະລັງງານ ແລະ ນໍ້າໃຊ້	ສ້າງລະບົບການ ແລະ ບັບປຸງການປະສານງານ ສໍາລັບ ການປ່ອຍນໍ້າ ຈາກເຂື່ອນໄຟຟ້າ ພະລັງງານນໍ້າ.	3,00	ພະລັງງານ
ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ໄພພະບັດ ແລະ ຂະແໜງການ ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງສູງ	ດຳເນີນການວາງແຜນຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງ, ການຂຶ້ນງົບປະມານ ແລະ ການຄັດເລືອກ ການລົງທຶນ ສໍາລັບ ສູນປະຕິບັດການສຸກເສີນ/ ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ, ຂະແໜງການສໍາຄັນ ແລະ ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ.	6,85	ສູນປະຕິບັດການສຸກເສີນ/ ກະຊວງ ແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ; ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ; ລັດຖະບານຂັ້ນແຂວງ ແລະ ຂັ້ນເມືອງ
ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ໄພພະບັດ ແລະ ຂະແໜງການ ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງສູງ	ເຮັດການທົດລອງຄືນ ສໍາລັບ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງ ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ.	21,39	ສູນປະຕິບັດການສຸກເສີນ/ ກະຊວງ ແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ; ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້; ກະຊວງຊັບພະຍາກອນ ທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ; ນາຍບ້ານ ແລະ ຊຸມຊົນ

ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ໄພພະບັດ ແລະ ຂະແໜງການ ເອກະຊົນ	ສົ່ງເສີມ ຄວາມຕໍ່ເນື່ອງຂອງທຸລະກິດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຂອງບໍລິສັດຕໍ່ສັງຄົມ ສໍາລັບການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ.	6,85	ສູນປະຕິບັດການສຸກເສີນ/ ກະຊວງ ແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ; ຂະແໜງການ ເອກະຊົນ; ລັດຖະບານຂັ້ນແຂວງ ແລະ ຂັ້ນເມືອງ; ຄະນະກຳມະການ ປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມ ໄພພິບັດແຂວງ
<b>ລວມຄວາມຕ້ອງການໄລຍະຍາວ</b>		52,63	
<b>ລວມ</b>		175,99	

ໝາຍເຫດ. DMH = ກົມອຸຕຸນິຍົມ ແລະ ອຸທິກກະສາດ, DRM = ການຄຸ້ມຄອງໄພພິບັດແຫ່ງຊາດ, MAF = ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້, MOF = ກະຊວງການເງິນ, MLSW = ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ, MPI = ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການວັງທຶນ, MOJ = ກະຊວງຍຸຕິທຳ, MONRE = ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ; NDPCC = ຄະນະກຳມະການ ປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມ ໄພພິບັດແຫ່ງຊາດ.

**ວິທີການ ສໍາລັບ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ, ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການປັບຕົວເຂົ້າກັບ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ**

ການວິເຄາະນີ້ ແມ່ນອີງຕາມ ການປຶກສາຫາລືກັບ ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ, ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ບັນດາກະຊວງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ອົງການກາແດງ ແລະ ຊຸມຊົນຕ່າງໆ. ຂໍ້ມູນເບື້ອງຕົ້ນ ທີ່ໄດ້ມາຈາກ ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ ແລະ ຈາກ ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການວິເຄາະຂໍ້ມູນ ໃນເວລາຕໍ່ມານັ້ນ ໄດ້ຮັບການທົບທວນ ແລະ ຍິ່ງຍືນຄືນ ດ້ວຍການປະເມີນຜົນພາກສະໜາມ, ການຈັດກຸ່ມສົນທະນາ ກັບຊຸມຊົນ, ການສຳພາດກັບ ຄະນະກຳມະການ ໄພພິບັດ ຂັ້ນແຂວງ ແລະ ຂັ້ນເມືອງ ໃນນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ແຂວງອຸດົມໄຊ, ຄຳມ່ວນ, ສະຫວັນນະເຂດ ແລະ ອັດຕະປື ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຮັບ ທັດສະນະ “ແຕ່ເທິງລົງລຸ່ມ” ແລະ “ແຕ່ລຸ່ມຂຶ້ນເທິງ”.

## ການບົກຄອງ

### ສະຫຼຸບຫຍໍ້ ກ່ຽວກັບ ການບົກຄອງ

ບັນດາອົງກອນບົກຄອງ ສະໜອງສິນຄ້າ ແລະ ໃຫ້ບໍລິການ ປະຊາຊົນ ແລະ ໃນສະພາບການໄພພິບັດ ອົງກອນບົກຄອງ ຈະຮັກສາກົດໝາຍ ໃນພື້ນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ. ລະບົບບ້ອງກັນພົນລະເມືອງ ໃນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ຍັງເຮັດໜ້າທີ່ນຳພາ ໃນການຕອບໂຕ້ໄພພິບັດ ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອມະນຸດສະທຳ. ການວິເຄາະນີ້ ເນັ້ນໜັກໃສ່ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ທີ່ເກີດຂຶ້ນກັບ ຂະແໜງການບົກຄອງ ໃນຂັ້ນລຸ່ມສູນກາງ ເປັນຫຼັກ. ຄວາມຕ້ອງການຕົ້ນຕໍ ທີ່ໄດ້ລະບຸມາ ແມ່ນກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການສ້ອມແປງ ອາຄານບົກຄອງ, ການບັນທຶກເອກະສານ, ການສ້າງແຜນທີ່, ການສື່ສານ ແລະ ການແຈ້ງເຕືອນລ່ວງໜ້າ. ຄວາມເສຍຫາຍໂດຍລວມ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ຫ້ອງການບົກຄອງບ້ານ ມີມູນຄ່າຄາດຄະເນ <sup>10,24</sup> ຕື້ກີບ ໂດຍອີງຕາມ ການເກັບກຳຂໍ້ມູນແບບໄວ ຈາກ 8 ບ້ານ ໃນ 2 ແຂວງ (ອັດຕະປື ແລະ ອຸດົມໄຊ). ຕົວເລກຕ່າງໆ ຕາມ ການລາຍງານຈາກ ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ບ້ານທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ທັງໝົດ <sup>780</sup> ບ້ານ ເຊິ່ງຄາດຄະເນຄວາມເສຍຫາຍ ລວມທັງໝົດ ແມ່ນ 131,351 ຕື້ກີບ. ຄວາມຕ້ອງການ ທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ ຈາກການເກັບກຳຂໍ້ມູນແບບໄວນັ້ນ ຄາດຄະເນ ຕ່ຳສຸດ ຢູ່ທີ່ 72,71 ຕື້ກີບ ໃນໄລຍະຍາວ. ຄວາມຕ້ອງການ ໃນຂະແໜງການບົກຄອງ ໃນຂັ້ນສູນກາງ ແມ່ນກວມຢູ່ໃນພາກ ກ່ຽວກັບ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ຂອງບົດລາຍງານສະບັບນີ້.

### ປະຫວັດຄວາມເປັນມາ ກ່ຽວກັບ ການບົກຄອງ

ພາກສ່ວນບົກຄອງ ຂ້າງລຸ່ມນີ້ ມີໜ້າທີ່ ຄວບຄຸມລວມ ແລະ ສະໜັບສະໜູນ ການບົກຄອງ ໃນ ສປປ ລາວ ໃນຂັ້ນແຂວງ, ຂັ້ນເມືອງ ແລະ ຂັ້ນຊຸມຊົນ. ກະຊວງພາຍໃນ ມີໜ້າທີ່ອອກເອກະສານທາງການ ເຊິ່ງວ່າ ບັດປະຈຳຕົວ ແລະ ອື່ນໆ, ກະຊວງຍຸຕິທຳ ມີໜ້າທີ່ຕັດສິນ ແກ້ໄຂບັນຫາ ແລະ ໃຫ້ບໍລິການ ຮັບຮອງເອກະສານຄອບຄົວ, ກະຊວງບ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ ມີໜ້າທີ່ ຮັກສາຄວາມສະຫງົບຮຽບຮ້ອຍ ຂອງສັງຄົມ ແລະ ສະໜັບສະໜູນ ອາສາກູ້ໄພ ໃນເວລາເກີດໄພພິບັດ ແລະ ລະບຸ ການເສຍຊີວິດຈາກໄພພິບັດ; ກະຊວງບ້ອງກັນປະເທດ ມີໜ້າທີ່ຄວບຄຸມ ກອງທັບປະຊາຊົນລາວ ແລະ ໜ່ວຍງານບົກບ້ອງພົນລະເມືອງຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນພາຍໃນຊຸມຊົນ ແລະ ເຮັດໜ້າທີ່ເປັນອາສາກູ້ໄພໃນຂັ້ນຊຸມຊົນ ແລະ ຂັ້ນອື່ນໆ; ແລະ ກະຊວງຖະແຫຼງ ຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ ມີໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບ ເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນ ໃນເວລາເກີດໄພພິບັດ ເຊິ່ງຮວມທັງ ການແຈ້ງເຕືອນລ່ວງໜ້າ ທາງສື່ສານມວນຊົນ ສະຖານນິໂທລະພາບ ແລະ ວິທະຍຸ ແລະ ຕາໜ່າງໂທລະໂຄ້ງ ໃນຂັ້ນບ້ານ). ບັນດາກະຊວງເລົ່ານີ້ ມີພາກສ່ວນຕາງໜ້າ ຢູ່ທຸກໆເທດສະບານແຂວງ ແລະ ເທດສະບານເມືອງ ເພື່ອຮັບປະກັນ ການບໍລິການປະຊາຊົນ ລົງໄປເຖິງຂັ້ນບ້ານ. ນອກຈາກໜ້າທີ່ ທີ່ໄດ້ກ່າວມານັ້ນແລ້ວ, ໜ່ວຍງານບົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ຍັງເຮັດໜ້າທີ່ສຳຄັນ ໃນການຄຸ້ມຄອງ ການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກ ພາກລັດ, ພາກເອກະຊົນ ແລະ ຈາກສາກົນ ສຳລັບ ການເພີ່ມຜູ້.

### ການປະເມີນຜົນກະທົບ ຈາກໄພພິບັດ ຕໍ່ກັບ ຂະແໜງການບົກຄອງ

ໜ່ວຍງານບົກຄອງ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ໃນທາງດ້ານ ຫ້ອງການບົກຄອງ ແລະ ສະຖານທີ່ສື່ສານ ໃນພື້ນທີ່ໄດ້ຮັບ ຜົນກະທົບ ຈາກນ້ຳຖ້ວມເຊິ່ງບາງແຫ່ງ ກໍ່ຖືກນ້ຳພັດໄປໝົດກ່ຽງ. ໃນບາງກໍລະນີ, ອຸປະກອນທີ່ຈຳເປັນ ເພື່ອປະຕິບັດໜ້າທີ່ ຂອງກະຊວງຕ່າງໆ (ເຊັ່ນວ່າ ແຜນທີ່, ການສ້າງ ແລະ ການເກັບມ້ຽນ ເອກະສານທາງການ, ການສື່ສານ ແລະອື່ນໆ) ກໍ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ສ້ອມແປງ ຫຼື ປ່ຽນແປນ, ແລະ ໃນບາງກໍລະນີ ກໍ່ຕ້ອງການ ຍົກລະດັບປະສິດທິພາບ ໃນແວດລ້ອມທີ່ປອດໄພ. ດົວຢ່າງຂອງຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ໃນຂະແໜງການປົກຄອງ ຕ່າງໆ ໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ໃນ ຂ້າງລຸ່ມນີ້ ແລະ ໄດ້ສະຫຼຸບຫຍໍ້ໄວ້ໃນ ຕາຕະລາງ 57.

### ຄວາມເສຍຫາຍ

ກະຊວງພາຍໃນ ແລະ ກະຊວງປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ: ມູນຄ່າຄວາມເສຍຫາຍ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການອອກເອກະສານທາງການສຳຄັນ ຄືນໃໝ່ ໂດຍກະຊວງພາຍໃນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງພົນລະເມືອງ ພາຍໃຕ້ກະຊວງປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບນັ້ນ ຄາດຄະເນວ່າ ຈະຂຶ້ນເຖິງ 1,2 ຕື້ກີບ. ຫ້ອງການບົກຄອງບ້ານ ຂອງ 8 ອຳນາດການບົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍ ຫ້ອງການຢູ່ ບ້ານໃໝ່ ບ້ານທ່າຫີນ, ບ້ານຫີນລາດ, ບ້ານທ່າແສງຈັນ, ບ້ານສະມັງ ແລະ ບ້ານແຖ ໃນແຂວງອັດຕະປື ແລະ ບ້ານໝົກພິງ ແລະ ບ້ານພູຫຼວງ ໃນແຂວງອຸດົມໄຊ. ຊັບສິນທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ປະກອບດ້ວຍ ເອກະສານບັນທຶກ, ອຸປະກອນໄຟຟ້າ ແລະ ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກອື່ນໆ ໃນຫ້ອງການ. ເອກະສານສຳຄັນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຈົດທະບຽນພົນລະເມືອງ ເຊັ່ນວ່າ ໃບຢັ້ງຢືນການເກີດ ແລະ ໃນແຕ່ງງານ ແລະ ເອກະສານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການຢ່າຮ້າງ, ເສຍຊີວິດ, ປ່ຽນຊື່ ແລະ ອົບພະຍົກ ກໍ່ຖືກນ້ຳພັດໄປໝົດກ່ຽງ. ໃນເມືອງສະໜາມໄຊ, ປື້ມສຳມະໂນຄົວ ແລະ ບັດປະຈຳຕົວ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ອອກຄືນໃໝ່. ມູນຄ່າຄວາມເສຍຫາຍ ລວມທັງໝົດ ສຳລັບຫ້ອງການເລົ່ານີ້ ໃນ 8 ບ້ານ ຄາດຄະເນຢູ່ທີ່ 1,25 ຕື້ກີບ ເຊິ່ງຄວາມເສຍຫາຍສະເລ່ຍຕໍ່ບ້ານ ຄາດຄະເນຢູ່ທີ່ 0,156 ຕື້ກີບ. ການຄິດໄລ່ຕົວແທນ ທີ່ອີງຕາມຕົວເລກນີ້ ແລະ ອີງຕາມຂໍ້ມູນ ທີ່ໄດ້ຈາກ ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ຮູ້ ຄວາມເສຍຫາຍລວມທັງໝົດ ຄາດຄະເນຢູ່ທີ່ 121,68 ຕື້ກີບ ສຳລັບ ຫ້ອງການບົກຄອງບ້ານ ໃນ 780 ບ້ານທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ໃນ 9 ແຂວງ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ເນື່ອງຈາກວ່າ ບໍ່ໄດ້ປະເມີນບ້ານອື່ນໆໂດຍກົງ, ສະນັ້ນ ຈຶ່ງສາມາດຄາດຄະເນໄດ້ພຽງແຕ່ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນເທົ່ານັ້ນ ດັ່ງສະແດງໃຫ້ເຫັນໃນ ຕາຕະລາງ 57.)

ຄວາມເສຍຫາຍ ທີ່ກະທົບກັບ ການບໍລິການ ຂອງ ກົມແຜນທີ່ ຂອງກະຊວງພາຍໃນ ສຳລັບ ບ້ານຕ່າງໆ ໃນແຂວງອັດຕະປືນັ້ນ ປະກອບດ້ວຍ ການສູນເສຍຂໍ້ມູນ ກ່ຽວກັບ ຈຸດພິກັດ, ຈຸດລະດັບ ແລະ ຊັບສິນອື່ນໆ ທີ່ຈຳເປັນສຳລັບ ການສ້າງແຜນທີ່. ການສູນເສຍຂໍ້ມູນນີ້ ຈະເຮັດໃຫ້ເກີດຄວາມຊັກຊ້າຫຼາຍ ໃນການກຳນົດຈຸດ ຫຼື ຂອບເຂດແນ່ນອນ ຂອງເຮືອນ, ວັດ, ພື້ນທີ່ປູກຝັງ, ແລະ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານອື່ນໆ. ຄວາມເສຍຫາຍລວມທັງໝົດ ຕໍ່ກັບແຜນທີ່ ພາຍໃນແຂວງອັດຕະປື ຄາດຄະເນຢູ່ທີ່ 0,29 ຕື້ກີບ.

ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ: ໃນປະມານ 19 ບ້ານ ໃນແຂວງອັດຕະປື, ໂທລະໂຄ່ງ 40 ຊຸດ ທີ່ເປັນຂອງ ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ເຊິ່ງຮວມທັງບັນດາໂທລະໂຄ່ງທີ່ຢູ່ຫ້ອງການ ແລະ ສະຖານນິວິທະຍຸ ໃນ 6 ບ້ານ. ແຂວງອື່ນໆ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ມີໂທລະ

ໂຄງ 150 ຊຸດ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ລວມທັງໝົດ ມີໂທລະໂຄງ 190 ຊຸດ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ໃນ ທົ່ວປະເທດ. ຄວາມເສຍຫາຍລວມທັງໝົດ ຄາດຄະເນຢູ່ທີ່ 6,98 ຕື້ກີບ. ໃນເມືອງສະໜາມໄຊ, ສະຖານີ ວິທະຍຸ ໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃໝ່ ເຊິ່ງເປັນສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງການຟື້ນຟູ.

ກະຊວງປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ ແລະ ກະຊວງປ້ອງກັນປະເທດ: ພາກສ່ວນເຫລົ່ານີ້ ເກີດຄວາມເສຍຫາຍ ກັບ ອຸປະກອນ ທີ່ນຳໃຊ້ ໃນເວລາຕອບໂຕ້ກັບ ນ້ຳຖ້ວມ 2018. ຍ້ອນບໍ່ມີຂໍ້ມູນ. ສະນັ້ນ, ຈິ່ງບໍ່ສາມາດຄິດໄລ່ ໄດ້.

ຕາຕະລາງ 57: ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ຕົວເລກຄາດຄະເນ (ຕື້ກີບ) ສຳລັບ ຂະແໜງການປົກຄອງ

ກະຊວງ	ລາຍະອຽດຂອງ ລາຍການທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ	ຄວາມເສຍຫາຍ	ຕົວເລກຄາດຄະເນ
ກະຊວງພາຍ ໃນ	ແຜນທີ່ປົກຄອງ	0,29	0,29
	ຫ້ອງການປົກຄອງບ້ານ	1,25	121,680
ກະຊວງພາຍ ໃນ ແລະ ກະຊວງປ້ອງ ກັນຄວາມ ສະຫງົບ	ເອກະສານຄຸ້ມຄອງພົນລະເມືອງ/ເອກະສານ ສຳຄັນ	1,20	1,20
ກະຊວງຖະແຫຼງ ຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ	ສື່ສານມວນຊົນ/ເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນ	6,98	6,98
ກະຊວງຍຸຕິທຳ	ຊັບສິນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການຮັບຮອງ ເອກະສານຄອບຄົວ ແລະ ບໍລິການໃຫ້ຄວາມ ຍຸຕິທຳກັບເດັກ	0,52	1,201
<b>ລວມ</b>		<b>10,24</b>	<b>131,351</b>

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ຕົວເລກຄາດຄະເນ ແມ່ນອີງຕາມ ຂໍ້ມູນຂອງ ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ.

ໝາຍເຫດ: MICT = ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ; MOHA = ກະຊວງພາຍໃນ; MPS = ກະຊວງປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ; MOJ = ກະຊວງຍຸຕິທຳ.

ລວມຂະແໜງການ: ໂດຍການຮວມເອົາ ການຄາດຄະເນ ສຳລັບ ທຸກໆຂະແໜງການຍ່ອຍ ເຮັດໃຫ້ໄດ້ ມູນ ຄ່າຄວາມເສຍຫາຍລວມ ໃນຂະແໜງການປົກຄອງ ຄາດຄະເນຢູ່ທີ່ 131,351 ຕື້ກີບ. ຕົວເລກຄາດຄະເນນີ້ ບໍ່ໄດ້ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນ ສະພາບການຕົວຈິງ ເນື່ອງຈາກວ່າ ບົດລາຍງານຂອງ ກອງເລຂາ ປະເມີນຄວາມ ຕ້ອງການທັງໄພພິບັດ ບໍ່ສາມາດຮູ້ ຕົວເລກທີ່ແນ່ນອນໄດ້ ສຳລັບ ຈຳນວນບ້ານ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ໃນ ແຂວງຕ່າງໆ. ນອກຈາກນັ້ນແລ້ວ, ບໍ່ແມ່ນທຸກໆກະຊວງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ທີ່ໄດ້ສະໜອງຂໍ້ມູນ ທັນເວລາ.

**ການສູນເສຍ**

**ຜູ້ຮັບຜິດຊອບ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການ ສໍາລັບ ຂະແໜງການບົກຄອງ**

ຄວາມຕ້ອງການ ສໍາລັບ ການກໍ່ສ້າງຄືນ ແລະ ການຟື້ນຟູ ຂະແໜງການບົກຄອງ ປະກອບດ້ວຍ ການສ້າງຄືນ ແລະ ການປັບປຸງ ສະຖານທີ່ ແລະ ອຸປະກອນຕ່າງໆ ເພື່ອຮັບມືກັບ ຄວາມຕ້ອງການທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ຫຼັງຈາກນໍ້າຖ້ວມ, ພ້ອມທັງ ຮັກສາ ຫຼື ປ່ຽນແທນ ພະນັກງານ ທີ່ຂາດຫາຍໄປ. ຍ້ອນວ່າ ພາກສ່ວນບົກຄອງສູນກາງ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ ເຮັດໜ້າທີ່ສໍາຄັນ ໃນການຄຸ້ມຄອງ ການຊ່ວຍເຫຼືອຂອງລັດ, ເອກະຊົນ ແລະ ສາກົນ ໃນໄລຍະຟື້ນຟູ, ສະນັ້ນ ມັນຈຶ່ງສໍາຄັນທີ່ຕ້ອງສ້າງ ຄວາມເຂັ້ມແຂງ ດ້ານການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ດ້ານວິຊາການ ເພື່ອດໍາເນີນວຽກງານທີ່ຈໍາເປັນ. ຄວາມຕ້ອງການ ສໍາລັບ ການຟື້ນຟູ ໄດ້ສະເໜີໄວ້ຂ້າງລຸ່ມນີ້ ຕາມແຕ່ລະກະຊວງ.

ກະຊວງພາຍໃນ ໄດ້ລະບຸເຖິງ ຄວາມຕ້ອງການດັ່ງລຸ່ມນີ້ ສໍາລັບ ການຟື້ນຟູ ແລະ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຂອງໄພພິບັດ ໃນອະນາຄົດ:

- ຫ້ອງການບົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ຈໍາເປັນຕ້ອງໄດ້ຮັບການສ້ອມແປງ, ຕິດຕັ້ງເຄື່ອງໃຊ້ ແລະ ໃນບາງກໍລະນີ ກໍ່ຄືກໍ່ສ້າງ ໄປເພື່ອທີ່ ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງໜ້ອຍ ຕໍ່ໄພອັນຕະລາຍທາງທາມະຊາດ ເຊັ່ນວ່າ ນໍ້າຖ້ວມ. ການສູນເສຍທາງດ້ານ ອຸປະກອນ, ພາຫະນະ ແລະ ຊັບສິນເງິນສົດ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການຊົດເຊີຍຄືນ. ຫ້ອງການບົກຄອງ ທີ່ເປັນບ່ອນຕັ້ງຂອງ ຄະນະກຳມະການໄພພິບັດ ຂັ້ນແຂວງ ແລະ ຂັ້ນເມືອງ ຕ້ອງມີເຄື່ອງປັ່ນໄຟ ແລະ ອຸປະກອນອື່ນໆ ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ພວກເຂົາ ສາມາດສືບຕໍ່ເຮັດໜ້າທີ່ຂອງພວກເຂົາ ເຊິ່ງເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ ລະບົບສ້າງການ ສໍາລັບ ການຕອບໂຕ້ໄພພິບັດ (ນໍ້າພາໃດຍ ສູນປະຕິບັດການສຸກເສີນ ຂອງກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ ດັ່ງທີ່ໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ໃນ ພາກກ່ຽວກັບ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ).
- ກົມຄຸ້ມຄອງພົນລະເມືອງ ຂອງກະຊວງພາຍໃນ (ໂດຍປະສານງານກັບ ກະຊວງປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ) ຈໍາເປັນຕ້ອງ ພື້ນຜູ້ຄວາມສາມາດຂອງຕົນ ໃນການອອກ (ອອກຄືນ) ເອກະສານທາງການສໍາຄັນ ເຊິ່ງຖ້າຂາດເຂີນຄວາມສາມາດ ດັ່ງກ່າວນັ້ນ ຈະກະທົບຮຸນແຮງກັບ ການບໍລິການສໍາຄັນຂອງຝ່າຍບົກຄອງ. ສິ່ງເລົ່ານີ້ ປະກອບດ້ວຍ ເອກະສານຕ່າງໆ ທີ່ຈໍາເປັນ ເພື່ອລະບຸຕົວຕົນ ແລະ ສໍາລັບການເດີນທາງ (ເຊັ່ນວ່າ ໃບຢັ້ງຢືນການເກີດ ເພື່ອເຮັດໜັງສືຜ່ານແດນ) ແລະ ເອກະສານອື່ນໆ ທີ່ຈໍາເປັນ ສໍາລັບ ການຂຶ້ນທະບຽນພົນລະເມືອງ (ເກີດ, ຕາຍ, ແຕ່ງງານ ແລະອື່ນໆ).
- ການສ້າງແຜນທີ່ ຄວນເຮັດຄືນໃນໄລຍະສັ້ນ. ຖ້າວ່າ ຄວາມສາມາດຂອງ ກະຊວງພາຍໃນ ໃນການສ້າງແຜນທີ່ຊັບສິນ ພາຍໃນເຂດໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກນໍ້າຖ້ວມນັ້ນ ບໍ່ສາມາດຟື້ນຟູມາຄືນໄດ້ໄວ, ຂໍ້ຜິດພາດ ຈະເກີດຂຶ້ນກັບ ການປັກຫຼັກໝາຍ ເຊິ່ງຈະກະທົບຮຸນແຮງກັບ ຄວາມພະຍາຍາມຟື້ນຟູໂດຍສະເພາະແມ່ນ ໃນຂະແໜງການທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ໃນພາກສ່ວນເອກະຊົນ (ຕົວຢ່າງ: ກະສິກໍາ ແລະ ທຸລະກິດທ້ອງຖິ່ນ). ຖ້າວ່າ ເຂດແດນ ບໍ່ໄດ້ຖືກກຳນົດຄືນໃໝ່ ຢ່າງຖືກຕ້ອງນັ້ນ, ວິທີການ "ສ້າງຄືນໃຫ້ດີກວ່າເກົ່າ" ຈະເປັນໄປບໍ່ໄດ້ ແລະ ອາດເກີດຂໍ້ຖືກຖຽງ ແລະ ຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ຖ້າບໍ່ຫາວິທີແກ້ໄຂ.

- ທ້າຍສຸດແລ້ວ, ຄວາມສາມາດດ້ານ ຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ຂອງກະຊວງພາຍໃນ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ ພັດທະນາເພີ່ມຕື່ມ ເພື່ອໃຫ້ ການບໍລິການສຳຄັນຂອງຜ່າຍປົກຄອງ ສາມາດສືບຕໍ່ໄດ້ ໃນໄລຍະນ້ຳ ຖ້ວມ ແລະ ໃນເວລາເກີດໄພພິບັດອື່ນໆ.

ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ ສ້ອມແປງ ຫ້ອງການ ຈຳນວນໜຶ່ງ ແລະ ສະຖານນິວິທະຍ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກ ໄພພິບັດ ແລະ ຕິດຕັ້ງ ໂທລະໂຄງ 40 ຊຸດ ເຊິ່ງໄດ້ຮັບຄວາມ ເສຍຫາຍ ໃນ 19 ບ້ານ ໃນເຂດພື້ນທີ່ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ໜັກໜ່ວງທີ່ສຸດ ໃນແຂວງອັດຕະປື, ພ້ອມທັງ ໂທລະໂຄງ ອີກ 150 ຊຸດ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ທົ່ວປະເທດ. ໂດຍອີງຕາມ ຫຼັກການຂອງ ການສ້າງຄືນ ໃຫ້ດີກວ່າເກົ່າ, ການປ່ຽນແທນ ໂທລະໂຄງເລົ່ານີ້ ຈະກາຍມາເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ ລະບົບແຈ້ງເຕືອນລ່ວງໜ້າ.

ກະຊວງຍຸຕິທຳ ຈຳເປັນຕ້ອງຢູ່ໃນຈຸດທີ່ ສາມາດຕອບສະໜອງ ຄວາມຕ້ອງການເພີ່ມຂຶ້ນ ສຳລັບ ການ ຮັບຮອງເອກະສານຄອບຄົວ ຍ້ອນນ້ຳຖ້ວມຄັ້ງນີ້. ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກເພີ່ມຕື່ມ (ໜ່ວຍງານເຄື່ອນທີ່) ແລະ ພະນັກງານ ແມ່ນຈະມີຄວາມຈຳເປັນ, ພ້ອມທັງ ການສ້າງຄວາມສາມາດ.

ກະຊວງປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ ຈະພະຍາຍາມປັບປຸງ ຄວາມສາມາດຂອງຕົນ ໂດຍການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ຝຶກຊ້ອມ ເພື່ອຮັກສາຄວາມສະຫງົບຂອງສັງຄົມ ໃນເວລາ ແລະ ຫຼັງເກີດໄພພິບັດ ພ້ອມທັງ ຍົກລະດັບ ຄວາມສາມາດດ້ານວິຊາການ ຂອງຕົນ ໃນການຄົ້ນຫາຜູ້ສູນຫາຍ.

ໜ່ວຍງານຕອບໂຕ້ໄພພິບັດ ກະຊວງປ້ອງກັນປະເທດ ເບິ່ງເຫັນໄດ້ວ່າ ການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ການຝຶກ ຊ້ອມ ແມ່ນເປັນ ການພັດທະນາຄວາມສາມາດຕົນຕໍ່ ພາຍໃນກອງທັບປະຊາຊົນລາວ. ບຸລິມະສິດອື່ນໆ ປະກອບດ້ວຍ ການສ້າງຕັ້ງ ທີມງານຄົ້ນຫາ, ກູໄລ ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອການແພດສຸກເສີນ ເພີ່ມຕື່ມ ແລະ ສ້າງ ຄວາມເຂັ້ມແຂງ ໃຫ້ທີມງານທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ຈະຕ້ອງການ ຄວາມຊຳນານ, ຄວາມຮູ້, ທັກສະດ້ານ ວິຊາການ ແລະ ວິທີປະຕິບັດທີ່ດີສຸດ ຈາກອົງກອນຕ່າງໆ ທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ. ຄວາມຕ້ອງການ ເລົ່ານີ້ ໄດ້ລວມຢູ່ໃນ ພາກກ່ຽວກັບ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ.

ຕາຕະລາງ 58: ຄວາມຕ້ອງການ ສຳລັບ ການພື້ນຜູ້ໄພພິບັດ ແລະ ກໍ່ສ້າງຄືນໃໝ່

ໄລຍະສັ້ນ (1 ປີ)		
ແຜນງານ ແລະ/ຫຼື ໜ້າວຽກ	ມູນຄ່າ (ຕື້ກີບ)	ພາກສ່ວນ ຮັບຜິດຊອບ
ສ້ອມແປງ ແລະ ປ່ຽນແທນ ອຸປະກອນສ້າງແຜນທີ່	0,29	ກະຊວງພາຍໃນ
ສ້ອມແປງ ແລະ ປ່ຽນແທນ ຫ້ອງການປົກຄອງບ້ານ	1,50	ກະຊວງພາຍໃນ
ອອກເອກະສານສຳຄັນຄືນໃໝ່	1,44	ກະຊວງພາຍໃນ ແລະ ກະຊວງປ້ອງກັນ ຄວາມສະຫງົບ



ຈັດຜຶກອົບຮົມ ແລະ ສະໜອງອຸປະກອນ ເພື່ອກວດ ດີເອັນເອ	0,95	ກະຊວງປ້ອງກັນ ຄວາມສະຫງົບ
ສ້ອມແບງ ແລະ ບຽນແທນ ລະບົບຂ່າວສານ ສາທາລະນະ	6,98	ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ
ສະຖານທີ່ເພີ່ມຕື່ມ	0,58	ກະຊວງຍຸຕິທຳ
<b>ລວມໄລຍະສັ້ນ</b>	<b>11,69</b>	
<b>ໄລຍະຍາວ (3 ເຖິງ 5 ປີ)</b>		
ປັບບຸງ ອຸປະກອນສ້າງແຜນທີ່	0,29	ກະຊວງພາຍໃນ
ຂະຫຍາຍ ລະບົບຂ່າວສານສາທາລະນະ	59,68	ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ
ສະຖານທີ່ເພີ່ມຕື່ມ	1,05	ກະຊວງຍຸຕິທຳ
<b>ລວມໄລຍະຍາວ</b>	<b>61,02</b>	
<b>ລວມທັງໝົດ</b>	<b>72,71</b>	

ໝາຍເຫດ: MICT = ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ; MOHA = ກະຊວງພາຍໃນ; MOJ = ກະຊວງຍຸຕິທຳ

ຕາຕະລາງ 59: ສະຫຼຸບຄວາມຕ້ອງການ (ຕົ້ນທຶນ) ຈັດຕາມຂະແໜງການ

ຄວາມຕ້ອງການເພີ່ມ	ໄລຍະສັ້ນ	ໄລຍະຍາວ	ລວມຄວາມ ຕ້ອງການ
ແຜນທີ່ ກະຊວງພາຍໃນ	0,29	0,29	0,58
ທ້ອງຖານບົກຄອງບ້ານ ກະຊວງພາຍ ໃນ	1,5	0	1,5
ກະຊວງພາຍໃນ ແລະ ກະຊວງປ້ອງກັນ ຄວາມສະຫງົບ	1,44	0	1,44
ກະຊວງປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ	0,95	0	0,95
ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ	6,98	59,68	66,66
ກະຊວງຍຸຕິທຳ	0,53	1,05	1,58
<b>ລວມ</b>	<b>11,69</b>	<b>61,02</b>	<b>72,71</b>

ໝາຍເຫດ: MICT = ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ; MOHA = ກະຊວງພາຍໃນ; MOJ = ກະຊວງຍຸຕິທຳ; MPS = ກະຊວງ  
ປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ

ຮູບພາບ<sup>48</sup>: ບ່ອນຜັກເຊົາ ແລະ ສະຖານທີ່ຊົ່ວຄາວ ໃນເມືອງສະໜາມໄຊ ແຂວງອັດຕະປື, ວັນທີ 17 ຕຸລາ 2018. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ກົມຄຸ້ມຄອງພົນລະເມືອງ ກະຊວງພາຍໃນ.



ຮູບພາບ 49: ທະຫານ ຊ່ວຍແມ່ຍິງທ່ອງຖ້ຳ ໃນເມືອງສະໜາມໄຊ. ທີ່ມາຂອງຮູບ: ກົມສື່ສານມວນຊົນ ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ.



## ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ

### ສະຫຼຸບຫຍໍ້ ກ່ຽວກັບ ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ

ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ແມ່ນມີມາກ່ອນແລ້ວ ເຊິ່ງຍິ່ງເຮັດໃຫ້ ເກີດຄວາມສ່ຽງຫຼາຍ ໃນລະຫວ່າງ ແລະ ຫຼັງນໍ້າຖ້ວມ ແລະ ເຫດການໄພອັນຕະລາຍອື່ນໆ. ການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງ ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ແມ່ນເປັນບັນຫາໜຶ່ງ ສໍາລັບທຸກໆພື້ນທີ່ ທີ່ດິນຊັ້ນເທິງ ຖືກພັດໄປກັບ ນໍ້າຖ້ວມ <sup>2018</sup> ເຊິ່ງເປັນຜົນມາຈາກເຂື່ອນແຕກ ໃນແຂວງອັດຕະປື, ນໍ້ານອງ ແລະ ດິນເຈື່ອນ. ໃນເຂດພື້ນທີ່ ທີ່ປະຊາຊົນ ໄດ້ຍົກຍ້າຍໄປຢູ່ ຫຼື ບ່ອນທີ່ປະຊາຊົນ ແລະ ໂຄງສ້າງຕ່າງໆ ຕ້ອງໄດ້ຍົກຍ້າຍນັ້ນ, ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ ເປັນພິເສດ ແລະ ເອົາໃຈໃສ່ທັນທີ ເພື່ອຫຼີກເວັ້ນ ບໍ່ໃຫ້ການຜື້ນຜູ້ ເກີດຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ. ເພື່ອຮັບປະກັນ ຄວາມປອດໄພຂອງ ປະຊາກອນ ທີ່ກັບຄືນຖິ່ນຖານ ຫຼື ປະຊາກອນ ທີ່ຖືກຍົກຍ້າຍ ຍ້ອນນໍ້າຖ້ວມ, ພ້ອມທັງ ຄວາມປອດໄພຂອງ ຊັບສິນ, ແລະ ໂຄງສ້າງພື້ນຖານຕ່າງໆ, ບັນດາຫ້ອງການທີ່ຮັບຜິດຊອບ ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ແລະ ຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດນັ້ນ ຄວນສັງລວມເອົາ ມູນຄ່າຂອງ ການສໍາຫຼວດ ແລະ (ຖ້າຈໍາເປັນ) ການເກັບກູ້ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ເຂົ້າໃສ່ໃນ ການວາງແຜນການ ແລະ ແຜນງົບປະມານ ຂອງພວກເຂົາ.

### ປະຫວັດຄວາມເປັນມາ ກ່ຽວກັບ ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ

ໃນລະຫວ່າງ ສົງຄາມອິນໂດຈີນ ຄັ້ງທີສອງ (1964–1973), ລະເບີດຫຼາຍກວ່າ ສອງລ້ານໂຕນ ໄດ້ຖືກຖິ້ມໃສ່ ສປປ ລາວ ເຮັດໃຫ້ ສປປ ລາວ ເປັນປະເທດ ທີ່ຖືກຖິ້ມລະເບີດໃສ່ ຫຼາຍທີ່ສຸດໃນໂລກ ຕໍ່ຫົວຄົນ. ຂໍ້ມູນທາງປະຫວັດສາດ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກນັ້ນ ແມ່ນມີຢູ່ຫຼາຍ ໃນ ສປປ ລາວ ດັ່ງສະແດງໃຫ້ເຫັນ ໃນ ຕາຕະລາງ 60, ຮູບສະແດງ 35 ແລະ ຮູບສະແດງ 36,<sup>71</sup> ເຊິ່ງສ່ວນຫຼາຍແມ່ນຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ ເຊິ່ງຮວມທັງ ເຂດກະສິກໍາ, ບາງເຂດທີ່ຢູ່ອາໄສ, ແລະ ສະຖານທີ່ສາທາລະນະ.<sup>72</sup> ຄວາມຕ້ອງການ ສໍາລັບ ການສໍາຫຼວດ ແລະ (ຖ້າຈໍາເປັນ) ເກັບກູ້ລະເບີດ ໃນເວລາຕໍ່ມາ ຈະເພີ່ມມູນຄ່າຂອງ ໂຄງການການກໍ່ສ້າງ, ໂຄງການກະສິກໍາ ແລະ ໂຄງການອື່ນໆ ໃນທຸກໆຂະແໜງການ.<sup>73</sup> ເຖິງແມ່ນວ່າ ການໃຊ້ອຸປະກອນ ກວດຫານັ້ນ ເຮັດໃຫ້ມີ ຄວາມປອດໄພ ສໍາລັບພວກທີ່ ສໍາຫຼວດ ແລະ ເກັບກູ້ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ, ແຕ່ວ່າ ປະຊາຊົນຫຼາຍສິບຄົນ ໄດ້ຮັບບາດເຈັບ ຫຼື ເສຍຊີວິດ ໃນແຕ່ລະປີ ໃນເວລາທີ່ ພວກເຂົາເຮັດໃຫ້ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກນັ້ນ ລະເບີດ ແບບບໍ່ໄດ້ຕັ້ງໃຈ ໃນເວລາ ອະນາໄມດິນ, ຕັດໄມ້, ຊຸດຈົກ ຫຼື ກໍ່ສ້າງ ໃນພື້ນທີ່ດິນ ທີ່ບໍ່ໄດ້ສໍາຫຼວດເປັນຢ່າງດີ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວ

<sup>71</sup> ລະເບີດເລ່ຍນັ້ນ ປະກອບດ້ວຍ “ລະເບີດລູກຫວ່ານ”, ລະເບີດເຄື່ອງບິນຂະໜາດໃຫຍ່, ລູກສອນໄຟ, ລະເບີດມື, ລູກບິນໃຫຍ່, ລູກບິນຄົກ, ແລະ ລະເບີດອື່ນໆ ທີ່ບໍ່ທັນແຕກ. ລະເບີດຂະໜາດນ້ອຍ (ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ ລະເບີດລູກຫວ່ານ ທີ່ແຍກອອກ ໃນເວລາຖິ້ມລະເບີດ) ແມ່ນເປັນ ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ທີ່ພົບເຫັນຫຼາຍທີ່ສຸດ ທີ່ຍັງຫຼົງເຫຼືອຢູ່. ລະເບີດຂະໜາດນ້ອຍ ປະມານ 80 ລ້ານລູກ ຍັງຄົງຫຼົງເຫຼືອຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ ຫຼັງສົງຄາມຄັ້ງນີ້.

<sup>72</sup> 9 ແຂວງທີ່ມີລະເບີດຫຼາຍທີ່ສຸດ ມີ ແຂວງອັດຕະປື, ຈໍາປາສັກ, ຫົວພັນ, ຄໍາມ່ວນ, ຫວຽດພາງ, ສາລະວັນ, ສະຫວັນນະເຂດ, ເຊກອງ ແລະ ຊຽງຂວາງ. ຄາດຄະເນວ່າ 41 ເມືອງ ໃນຈໍານວນ 46 ເມືອງທຸກຍາກທີ່ສຸດ ໃນ ສປປ ລາວ ມີລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ.

<sup>73</sup> ໃນປີ 2017, 95 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງ ເນື້ອທີ່ດິນ ທີ່ 5 ອົງກອນມະນຸດສະທໍາ ໄດ້ເກັບກູ້ລະເບີດນັ້ນ ແມ່ນເປັນດິນກະສິກໍາ.

ນີ້ ແມ່ນບັນຫາພິເສດ ໃນເວລາຍົກຍ້າຍ ຜູ້ເຄາະຮ້າຍຈາກໄພພິບັດ ຫຼື ໃນເວລາກໍ່ສ້າງ ໃນເພື່ອທີ່ ທີ່ອາດມີລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ.

ຕາຕະລາງ 60: ຂະໜາດຂອງ ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ໃນ ສປປ ລາວ

ເຂດປົກຄອງ	ລວມເຂດປົກຄອງ	ເຂດປົກຄອງ ທີ່ມີລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ	ເຂດປົກຄອງ ທີ່ມີລະເບີດລຸກຫວ່ານ
ແຂວງ	18*	17	15
ເມືອງ	143	110	83
ບ້ານ	8.643	3.860	2.873

\*ປະກອບດ້ວຍ 17 ແຂວງ ແລະ 1 ນະຄອນຫຼວງ (ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ).  
ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ຄະນະກຳມະການຄຸ້ມຄອງແຫ່ງຊາດ ສຳລັບ ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ໃນ ສປປ ລາວ.

ຮູບສະແດງ 35: ແຜນທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ໃນ ສປປ ລາວ ຕາມຂໍ້ມູນຖິ້ມລະເບີດຂອງ ກອງທັບອາກາດອາເມລິກາ (1968–1973)



ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ແຜນທີ່ຂໍ້ມູນຖິ້ມລະເບີດ ຂອງກອງທັບອາກາດອາເມລິການ ສຳລັບ ສປປ ລາວ, 1968–73.

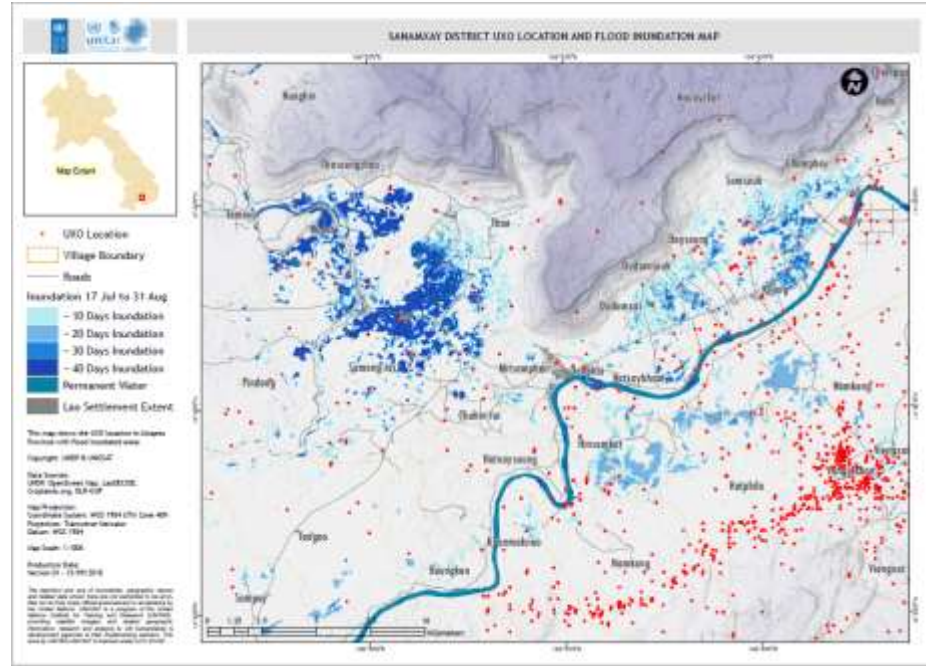
ຂະແໜງການ ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ຕົກຢູ່ໃນ ການນຳພາຂອງ ຄະນະກຳມະການຄວບຄຸມແຫ່ງຊາດ ສຳລັບ ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ເຊິ່ງຮັບຜິດຊອບໃນການປະສານງານ ແລະ ຄວບຄຸມປະຕິບັດການສຳຫຼວດ ແລະ ເກັບກຳ; ໂຄງການເກັບກຳລະເບີດ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ ແມ່ນຜູ້ປະຕິບັດການຕົ້ນຕໍ ເພື່ອມະນຸດສະທຳ. ນອກຈາກການສຳຫຼວດ ແລະ ເກັບກຳແລ້ວ, ຄະນະກຳມະການຄວບຄຸມແຫ່ງຊາດ ແລະ ໂຄງການເກັບກຳລະເບີດ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ ຍັງເຂົ້າຮ່ວມໃນການສຶກສາ ແລະ ປຸກຈິດສຳນຶກ ກ່ຽວກັບ ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ໃນ

ໂຮງຮຽນ ແລະ ຊຸມຊົນຕ່າງໆ. ອົງການເວົ້ານີ້ ໄດ້ຮັບການການສະໜັບສະໜູນຫຼາຍ ຈາກປະຊາຄົມໂລກ ແລະ ມີຄວາມສາມາດພຽງພໍ ໃນການດຳເນີນວຽກງານ ຂອງພວກເຂົາ ແລະ ພວກເຂົາສະໜັບສະໜູນ ທີ່ມາງານ ອາສາສະໝັກ ໃນລະດັບຊຸມຊົນ.

**ການປະເມີນ ຜົນກະທົບຂອງໄພພິບັດ ຕໍ່ກັບ ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ**

ເຖິງແມ່ນວ່າ ນ້ຳຖ້ວມ 2018 ບໍ່ໄດ້ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍຫຍັງ ໃຫ້ກັບຂະແໜງການລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ, ແຕ່ ວ່າ ມັນເພີ່ມ ຄວາມບໍ່ແນ່ນອນ ກ່ຽວກັງ ທີ່ຕັ້ງຂອງລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ. ພື້ນທີ່ ທີ່ມີລະເບີດບໍ່ທັນແຕກຫຼາຍ ທີ່ສຸດ ເຊິ່ງເປັນພື້ນທີ່ ທີ່ນ້ຳຖ້ວມ 2018 ຮຸນແຮງທີ່ສຸດ ປະກອບດ້ວຍ ແຂວງອັດຕະປື, ຄຳມ່ວນ, ສະຫວັນ ນະເຂດ ແລະ ອຸດົມໄຊ.<sup>74</sup> ຮູບສະແດງ 36 ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ການທັບຊ້ອນຂອງ ພື້ນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກນ້ຳຖ້ວມ ແລະ ພື້ນທີ່ມີລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ໃນເມືອງສະໜາມໄຊ ແຂວງອັດຕະປື (ມີການວິເຄາະເພີ່ ມຕື່ມ ຂ້າງລຸ່ມນີ້). ການສູນເສຍ ເກີດຂຶ້ນ ໃນທາງດ້ານ ຄວາມສ່ຽງທີ່ເກີດຈາກ ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ໃນເວລາ ນ້ຳຖ້ວມ 2018 ແຕ່ວ່າ ມັນບໍ່ສາມາດວັດແທກປະລິມານໄດ້ ໃນເວລາປະເມີນຜົນຄັ້ງນີ້.

**ຮູບສະແດງ 36: ແຜນທີ່ ທີ່ຕັ້ງຂອງລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ແລະ ພື້ນທີ່ນ້ຳຖ້ວມ ໃນເມືອງສະໜາມໄຊ**



ແຫຼ່ງຈໍ້ມູນ: ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ເພື່ອການພັດທະນາ (UNDP)-UNOSAT, ປີ 2018.

<sup>74</sup> ໃນທາງດ້ານ ເມືອງ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກນ້ຳຖ້ວມນັ້ນ, 4 ເມືອງ ໃນຈຳນວນ 10 ເມືອງ ໃນແຂວງຄຳມ່ວນ (ເມືອງ ບົວລະພາ, ສົມມະລາດ, ມະຫາໄຊ ແລະ ໄຊບົວທອງ) ແລະ 7 ເມືອງ ໃນຈຳນວນ 15 ເມືອງ ໃນແຂວງສະຫວັນນະເຂດ ( ເມືອງອາດສະພັງທອງ, ອາດສະພອນ, ນອງ, ພະລານໄຊ, ພິນ, ເຊໂປນ ແລະ ວິລະບູລີ) ແມ່ນມີລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ຢູ່ ຫຼາຍ. ພື້ນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບນັ້ນ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນພື້ນທີ່ກະສິກຳ.

ການເຄື່ອນຍ້າຍ ຂອງລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ໃນໄລຍະນໍ້າຖ້ວມນັ້ນ ແມ່ນຂຶ້ນກັບ ປະເພດຂອງນໍ້າຖ້ວມ ແລະ ປະເພດຂອງລະເບີດ. ລະເບີດລູກຫວ່າງທີ່ບໍ່ທັນແຕກນັ້ນ ເຮັດໃຫ້ມີຄວາມສ່ຽງຫຼາຍທີ່ສຸດ ຍ້ອນວ່າ ລວງ ເລິກສະເລ່ຍຂອງມັນ ແມ່ນປະມານ 25 ຊມ ເຊິ່ງລະເບີດຂະໜາດໃຫຍ່ ຈະຢູ່ເລິກວ່ານັ້ນ. ການເຄື່ອນຍ້າຍ ຂອງລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ແມ່ນເປັນໄປໄດ້ຫຼາຍ ໃນບ່ອນທີ່ເຂື່ອນແຕກ (ເຊັ່ນວ່າ ໃນແຂວງອັດຕະປື), ໃນ ບ່ອນເກີດນ້ຳນອງ (ໃນເຂດພູຜາ ແລະ ຕີພູ), ຫຼື ໃນເຂດດິນເຈື່ອນ ທີ່ພັດເອົາໜ້າດິນ ແລະ ຊັ້ນດິນອື່ນໆ ທີ່ ເລິກເຖິງ 25 ຊມ ຫຼື ເລິກກວ່ານັ້ນ.<sup>75</sup> ປະເດັນດັ່ງລຸ່ມນີ້ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ນໍ້າຖ້ວມ 2018 ແມ່ນເປັນບັນຫາພິ ເສດ ແລະ ຕ້ອງການໃຫ້ກວດສອບເພີ່ມຕື່ມ:

- ຄວາມເລິກຂອງເສດຊາກຫັກພັງ ທີ່ນໍ້າພັດໄປ ຈະກະທົບກັບ ປະເພດຂອງວຽກທີ່ຈໍາເປັນ ໂດຍສະ ເພາະແມ່ນ ໃນແຂວງອັດຕະປື. ຍ້ອນເຫດຜົນນີ້, ໂຄງການເກັບກູ້ລະເບີດແຫ່ງ ສປປ ລາວ ໂດຍ ອີງຕາມການສະເໜີຂອງ ເຈົ້າແຂວງອັດຕະປື ຈຶ່ງໄດ້ສົ່ງທີມງານທໍາລາຍລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ໄປປະ ຈໍາຢູ່ເມືອງສະໜາມໄຊ.
- ຈໍານວນເຮັກຕາ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ແລະ ປະເພດຂອງການນໍາໃຊ້ດິນ ຈະຕ້ອງໄດ້ຍັງຢືນຄືນ ເພື່ອ ກໍານົດເປົ້າໝາຍ ແລະ ຈັດບູລິມະສິດຂອງວຽກ ໄລຍະຍາວ.
- ສະຖານທີ່ບໍລິການສັງຄົມ ເຊັ່ນວ່າ ໂຮງຮຽນ ແລະ ສຸກສາລາ ອາດຈໍາເປັນຕ້ອງໄດ້ກວດສອບເປັນ ພິເສດ ກ່ອນການກໍ່ສ້າງຄືນໃໝ່.

### ຜົນກະທົບທາງສັງຄົມ ຈາກຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ໃນຂະແໜງການ ລະເບີດບໍ່ທັນ ແຕກ

ການເສຍຊີວິດ ຫຼື ບາດເຈັບໃດໜຶ່ງ ຍ້ອນລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ຈະເຮັດໃຫ້ ສະພາບການຂອງ ປະຊາຊົນຜູ້ໄດ້ ຮັບຜົນກະທົບ ໜັກໜ່ວງຍິ່ງຂຶ້ນ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ປະຊາຊົນຜູ້ທີ່ໄດ້ສູນເສຍ ສະມາຊິກຄອບຄົວ, ເຮືອນ ຊານ, ວຽກງານ ຫຼື ຊັບສິນອື່ນໆ ຂອງພວກເຂົາໄປແລ້ວ. ໃນເພື່ອທີ່ ທີ່ອາດມີການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງ ລະເບີດບໍ່ ທັນແຕກ ແລະ ອາດລະເບີດຂຶ້ນໄດ້ນັ້ນ (ແຕ່ສາມາດຍັງຢືນໄດ້ ໂດຍການຄົ້ນຫາພາກສະໜາມຕົວຈິງ<sup>76</sup>), ຂ້າງລຸ່ມນີ້ ແມ່ນຜົນກະທົບຮຸນແຮງ ທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນໄດ້:

<sup>75</sup> ແຜ່ນດິນໄຫວ ຫຼື ໄພອັນຕະລາຍທາງທໍລະນີສາດ ແມ່ນເປັນໄພອັນຕະລາຍໃຫຍ່ສຸດ. ບັນດາແຂວງທີ່ມີລະເບີດບໍ່ທັນ ແຕກ ຫຼາຍທີ່ສຸດ ແລະ ມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ແຜ່ນດິນໄຫວປານກາງ ປະກອບດ້ວຍ ແຂວງໄຊສົມບູນ, ຊຽງຂວາງ, ຫົວພັນ ແລະ ຫຼວງພະບາງ. ບັນດາແຂວງທີ່ມີລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ແລະ ມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ດິນເຈື່ອນ ປະກອບດ້ວຍ ແຂວງເຊກອງ, ອັດຕະປື, ແລ ໄຊສົມບູນ. ບັນດາແຂວງ ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ດິນເຈື່ອນ ໃນລະດັບປານກາງ ປະກອບດ້ວຍ ແຂວງຄໍາມ່ວນ ແລະ ສາລະວັນ.

<sup>76</sup> ສໍາລັບລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ, “ການຄົ້ນຫາພາກສະໜາມຕົວຈິງ” ໝາຍເຖິງ ການຍັງຢືນ ກ່ຽວກັບ ການສໍາຫຼວດສະ ໜາມລະອຽດ ແລະ ທີ່ຕັ້ງລະອຽດຫຼາຍຂຶ້ນ ຂອງສິ່ງທີ່ມີຢູ່ໃນແຜ່ນທີ່ ຫຼື ສິ່ງທີ່ສໍາຫຼວດບໍ່ໄດ້ລະອຽດ ມາຮອດປະຈຸບັນນີ້.

- ບຸກຄົນທີ່ຖືກຍົກຍ້າຍນັ້ນ ອາດສ້າງເຮືອນຊົ່ວຄາວ ຫຼື ເຮືອນຖາວອນ, ອະນາໄມພື້ນທີ່ດິນ ແລະ/ຫຼື ກໍ່ໄພແຕ່ງກິນ ນອກເຂດ “ບອດໄພ” ໃນຊຸມຊົນຂອງພວກເຂົາເອງ.
- ປະຊາຊົນ ອາດລັງເລໃຈ ທີ່ຈະກັບໄປບ່ອນຢູ່ອາໄສ ຂອງພວກເຂົາ ຖ້າວ່າ ພວກເຂົາບໍ່ແນ່ໃຈວ່າ ມີ ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກຫຼົ່ວ ຫຼັງນໍ້າຖ້ວມ, ຫຼື ພວກເຂົາ ອາດກັບໄປ ໂດຍບໍ່ຮູ້ເຖິງຄວາມສ່ຽງນັ້ນ.
- ໃນຄວາມພະຍາຍາມ ພື້ນຜູ້ຊີວິດການເປັນຢູ່ ແລະ ແຫຼ່ງອາຫານຂອງພວກເຂົາ, ຊາວກະສິກອນ ອາດກັບໄປພື້ນທີ່ປູກຝັງລ້ຽງສັດຂອງພວກເຂົາ ໃນທັນທີ ໂດຍບໍ່ແນ່ໃຈວ່າ ພື້ນທີ່ນັ້ນ ປາດສະຈາກ ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກຫຼົ່ວ.
- ການສ້ອມແປງ ແລະ ກໍ່ສ້າງຄືນ ຖະໜົນ, ຂົວ, ໂຮງຮຽນ, ຄລິນິກ, ຊັບສິນລັດ ແລະ ເອກະຊົນອື່ນໆ ອາດປະສົບກັບ ລະດັບຄວາມສ່ຽງທີ່ສູງຂຶ້ນ ແລະ ມີມູນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຫຼາຍຂຶ້ນ ຖ້າຫາກບໍ່ເກັບກູ້ລະເບີດ ເປັນຢ່າງດີ.

**ຍຸດທະສາດພື້ນຜູ້ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການ ສໍາລັບ ຂະແໜງການ ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ**

ຍ້ອນວ່າ ຂໍ້ມູນທີ່ມີຢູ່ນັ້ນ ມີລັກສະນະບໍ່ແນ່ນອນ ແລະ ຂະໜາດ ແລະ ມູນຄ່າ ສະລັບການເກັບກູ້ລະເບີດ ມີ ຫຼາຍ, ສະນັ້ນ ການເຊື່ອມສານ ວຽກງານເກັບກູ້ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ເຂົ້າໃສ່ໃນ ຂອບວຽກພື້ນຜູ້ ແລະ ແຜນການພື້ນຜູ້ ຈໍາເປັນຕ້ອງຈັດບູລິມະສິດ ຢ່າງລະມັດລະວັງ. ແຜນງານສໍາຫຼວດແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງໃຫຍ່ ທີ່ ເນັ້ນໜັກໃສ່ ລະເບີດລູກຫວ່ານນັ້ນ ແມ່ນກໍາລັງດໍາເນີນຂຶ້ນ ເພື່ອໃຫ້ລາຍລະອຽດ ກ່ຽວກັບ ພື້ນທີ່ພູມ ສັນຖານ ທີ່ມີລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ໃນຮູບແບບຂອງ “ພື້ນທີ່ອັນຕະລາຍທີ່ຍັງຍືນແລ້ວ”. ຜົນຜະລິດຈາກການ ສໍາຫຼວດຄັ້ງນີ້ ຈະປະກອບໃຫ້ ການວາງແຜນຊັບພະຍາກອນໄລຍະຍາວ, ການຈັດບູລິມະສິດ ແລະ ການເກັບ ກູ້ ໃນຂະແໜງການນີ້.<sup>77</sup>

ຄວາມສ່ຽງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກນັ້ນ ຈະຕ້ອງການ ເວລາ ແລະ ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນ ຈໍານວນ ຫຼາຍ ເພື່ອປ້ອງກັນ ການບາດເຈັບ ຂອງປະຊາຊົນ ໃນເຂດພື້ນທີ່ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກນໍ້າຖ້ວມ. ການສຶກ ສາອົບຮົມ ກ່ຽວກັບ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກນັ້ນ ແມ່ນມີແຜນຈະຈັດຂຶ້ນ ໃນເມືອງສະໜາມໄຊ ໂດຍໂຄງການເກັບກູ້ລະເບີດແຫ່ງ ສປປ ລາວ, ແລະ ການປະຕິບັດງານອື່ນໆ ກໍ່ກໍາລັງໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາ ສໍາລັບ ແຂວງຄໍາມ່ວນ. ລວມທັງໝົດ <sup>787</sup> ຕື້ກີບ ແມ່ນຈໍາເປັນ ເພື່ອເລັ່ງລັດ ປະຕິບັດການເກັບກູ້ລະເບີດ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ ການສໍາຫຼວດເບື້ອງຕົ້ນ ແລະ ການຄົ້ນຫາພາກສະໜາມຕົວຈິງ ແມ່ນມີຄວາມຈໍາເປັນ ກ່ອນເລີ່ມເກັບກູ້. ເນື່ອງຈາກຄວາມຕ້ອງການ ຊັບພະຍາກອນ ເປັນຈໍານວນຫຼາຍ ສໍາລັບວຽກນີ້, ສະນັ້ນ ມັນ ຕ້ອງໄດ້ຮັບບູລິມະສິດພິເສດ. ໂດຍອີງຕາມ ສະພາບການດັ່ງກ່າວມານີ້, ຈຶ່ງໄດ້ສະເໜີ ຍຸດທະສາດ ແລະ ວຽກ ງານຕ່າງໆ ດັ່ງລຸ່ມນີ້:

<sup>77</sup> ໃນຊຸມປີຫວ່າງບໍດົນມານີ້, ວິທີການທີ່ເນັ້ນໜັກຜົນໄດ້ຮັບ ໄດ້ວິວັດທະນາການ ເພື່ອຄົ້ນຫາ, ຈັດບູລິມະສິດ ແລະ ເກັບກູ້ລະເບີດ ອອກຈາກ ພື້ນທີ່ອັນຕະລາຍທີ່ຍັງຍືນແລ້ວ. ການພັດທະນາຕໍ່ເນື່ອງ ແລະ ການຂະຫຍາຍ ຂັ້ນຕອນ ເລົ່ານີ້ ໄດ້ເພີ່ມຈໍານວນ ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ທີ່ຖືກຄົ້ນພົບ ແລະ ທໍາລາຍ.

- ຈັດບູລິມະສິດ ການສໍາຫຼວດ ແລະ ຍັງຢືນ ບ່ອນມີລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ໃນພື້ນທີ່ຢູ່ອາໄສ, ພື້ນທີ່ກະສິກໍາ, ແລະ ພື້ນທີ່ ທີ່ມີການສ້ອມແປງ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານທີ່ຈໍາເປັນ. ຄວາມຕ້ອງການໃນທັນທີ ຂອງຂະແໜງການນີ້ ແມ່ນການເກັບກູ້ ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ໃນເຂດຄົກຍ້າຍຈັດສັນ ໃນເມືອງສະໜາມໄຊ ແຂວງອັດຕະປື ແລະ ໃນພື້ນທີ່ ທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ ໃນແຂວງອຸດົມໄຊ. ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ ແລະ ຄໍາມ່ວນ ແມ່ນມີລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ຢູ່ຫຼວງຫຼາຍ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ລະເບີດລູກຫວ່ານ ແລະ ບາງເມືອງທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກນໍ້າຖ້ວມນັ້ນ ກໍ່ມີລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ຢູ່ຫຼາຍເຊັ່ນກັນ.
- ດໍາເນີນການສໍາຫຼວດລະອຽດ ຢ່າງເປັນລະບົບ ເພື່ອຊອກຫາ ຂອບເຂດຂອງ ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ໃນຕົວຈິງ ໃນແຂວງທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຫຼາຍ ເຊັ່ນວ່າ ແຂວງຄໍາມ່ວນ ແລະ ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ ກໍ່ເຊັ່ນກັນ.
- ປະສານງານ ເພື່ອລະດົມແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນ ພາຍໃນຂະແໜງການ ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ເພື່ອຕື່ມເຕັມຊ່ອງຫວ່າງ ໃນພື້ນທີ່ບູລິມະສິດ ທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້.
- ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ ການສຶກສາອົບຮົມຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຜູ້ປະຕິບັດງານມະນຸດສະທໍາ ກ່ຽວກັບ ຄວາມສ່ຽງຂອງລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ.

ຕາຕະລາງ 61 ຜົນຂະຫຍາຍ ຄວາມຕ້ອງການ ຂອງຂະແໜງການ ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ສໍາລັບ ການພື້ນຜູ້ນໍ້າຖ້ວມ 2018 ເປັນໄລຍະສັ້ນ ແລະ ໄລຍະຍາວ.

ຕາຕະລາງ 61: ຄວາມຕ້ອງການ ສໍາລັບ ການກໍ່ສ້າງຄົນ ແລະ ການພື້ນຜູ້ ພາຍໃນແຂວງບູລິມະສິດ ສໍາລັບ ປະຕິບັດການເກັບກູ້ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ

ແຂວງ	ຄວາມຕ້ອງການ ໄລຍະສັ້ນ (ເຮັກຕາ)	ຄວາມຕ້ອງການ ໄລຍະຍາວ (ເຮັກຕາ)	ລວມຄວາມ ຕ້ອງການ (ເຮັກຕາ)	ລວມຄວາມ ຕ້ອງການ (ຕື້ກີບ)
ອັດຕະປື	306	1.800	2.106	44,8
ຄໍາມ່ວນ	400	23.500	23.900	507,9
ສະຫວັນນະເຂດ	400	10.500	10.900	231,6
ອຸດົມໄຊ	144	ຍັງບໍ່ໄດ້ສໍາຫຼວດ	144	3,1
<b>ລວມ</b>	<b>1.250</b>	<b>35.800</b>	<b>37.050</b>	<b>787,3</b>

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ຄະນະກຳມະການຄຸ້ມຄອງແຫ່ງຊາດ ສໍາລັບ ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ໃນ ສປປ ລາວ.

### ວິທີການ ສໍາລັບ ຂະແໜງການ ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ

ຂໍ້ມູນທີ່ມີຢູ່ ກ່ຽວກັບ ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ໃນ ຮູບສະແດງ 36 ໃຫ້ຮູ້ພຽງແຕ່ ຕົວບົ່ງຊີ້ທົ່ວໄປ ຂອງທີ່ຕັ້ງ ຍ້ອນວ່າ ມັນອີງຕາມ ຂໍ້ມູນຖິ້ມລະເບີດຂອງ ກອງທັບອາເມລິກາ (1964–1973) ແລະ ການສໍາຫຼວດເບື້ອງຕົ້ນ. ເພື່ອປະເມີນ ສາຍພົວພັນລະຫວ່າງ ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ແລະ ນໍ້າຖ້ວມ 2018, ທີມງານປະເມີນຄວາມ



ຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດ, ຄະນະກຳມະການຄຸ້ມຄອງແຫ່ງຊາດ ແລະ ໂຄງການເກັບກູ້ລະເບີດແຫ່ງ ສປປ ລາວ ໄດ້ເກັບກຳຂໍ້ມູນ ໂດຍການໄປຢ້ຽມຢາມ ບັນດາແຂວງ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຫຼາຍທີ່ສຸດ ຈາກນ້ຳຖ້ວມ ມີ ແຂວງອັດຕະປື, ຄຳມ່ວນ ແລະ ອຸດົມໄຊ ເພື່ອປະເມີນ ສະພາບການ ແລະ ເພື່ອສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈ ກ່ຽວກັບ ວ່າ ແຂວງອື່ນໆ ອາດໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຄືແນວໃດ ໂດຍການເກັບກຳ ບົດລາຍງານຕ່າງໆ ຈາກຫ້ອງການ ພາກສະໜາມ ແລະ ໂດຍການທົບທວນ ແຜນທີ່ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ໂດຍນຳໃຊ້ ຂໍ້ມູນທີ່ມີມາດຕະຖານໄດ້ນັ້ນ, ອົງການ UNDP-UNOSAT ໄດ້ສ້າງແຜນທີ່ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ (ເປັນແຜນທີ່ ທີ່ຕົວເລກຂໍ້ມູນ ສະແດງເປັນ ສີຕ່າງໆ) ໂດຍອີງຕາມ ທີ່ຕັ້ງຂອງລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ໃນປະຈຸບັນ ໃນແຂວງອັດຕະປື ແລະ ຂອບເຂດນ້ຳ ຖ້ວມ ທີ່ເອົາຕາມ ການວິເຄາະຮູບພາບດາວທຽມ ໃນແຕ່ລະໄລຍະເວລາ ເຊິ່ງຖືກຈັດປະເພດ ເປັນນ້ຳຖ້ວມ (ບໍ່ແມ່ນນ້ຳຖາວອນ) ແລະ ໄລຍະເວລານ້ຳຖ້ວມ.<sup>78</sup>

- ມາດຕະການ ພື້ນຜູ້ໄພພິບັດ

### ບາດກ້າວຕໍ່ໄປ: ກ້າວໄປສູ່ ມາດຕະການ ພື້ນຜູ້ໄພພິບັດ

ເພື່ອຊ່ວຍຊຸມຊົນ ພື້ນຜູ້ຈາກໄພພິບັດ ໃນລັກສະນະຍືນຍົງ ແລະ ບັບຕົວໄດ້ນັ້ນ, ວຽກງານພື້ນຜູ້ ຈຳເປັນ ຕ້ອງສອດຄ່ອງກັບ ບັນດາແຜນການແຫ່ງຊາດ ແລະ ແຜນພັດທະນາຂະແໜງການ ພ້ອມທັງ ວາລະ ຄຸ້ມ ຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ. ໂດຍສານຕໍ່ຈາກ ຜົນໄດ້ຮັບຂອງ ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດ, ມາດຕະການ ພື້ນຜູ້ໄພພິບັດ ສະເໜີ ວິທີການ ທີ່ກຽມພ້ອມເປັນຢ່າງດີ ແລະ ລັດຖະບານເປັນຜູ້ນຳພາ ເພື່ອ ຊີ້ນຳ ແລະ ປະສານງານ ຄວາມພະຍາຍາມພື້ນຜູ້ໄລຍະກາງ ແລະ ໄລຍະຍາວ ຂອງບັນດາຫ້ອງການລັດ, ຊຸມຊົນ ແລະ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆ. ພາກນີ້ ອະທິບາຍເຖິງ ອົງປະກອບຕົ້ນຕໍ ຂອງມາດຕະການພື້ນຜູ້ ເພື່ອ ຕອບໂຕ້ກັບ ໄພນ້ຳຖ້ວມ <sup>2018</sup>.

ຄຳແນະນຳ ເພື່ອສ້າງ ມາດຕະການ ພື້ນຜູ້ໄພພິບັດ (2015)<sup>79</sup> ໄດ້ກຳນົດ ຂັ້ນຕອນ ແລະ ອົງປະກອບ ຈຳນວນ ໜຶ່ງ ເພື່ອຊີ້ນຳ ການກະກຽມ ມາດຕະການ ພື້ນຜູ້ໄພພິບັດ<sup>80</sup>. ໂດຍການບັບປ່ຽນ ໃຫ້ເຂົ້າກັບ ສະພາບການ

<sup>78</sup> ການວິເຄາະນີ້ ແມ່ນເຮັດຕາມ ການວິເຄາະຂໍ້ມູນໃຫຍ່ ໂດຍໃຊ້ Google Earth Engine. ຜົນໄດ້ຮັບ ສາມາດເບິ່ງໄດ້ ໃນ ແຜນທີ່ໃນເວບໄຊ້ ເຊິ່ງສາມາດບັບແຕ່ງໄດ້ບາງອັນ ເຊັ່ນວ່າ ການທັບຊ້ອນ, ການເລື່ອນໜ້າຈໍ ແລະ ການປ່ຽນທຽບ ໃນເວບໄຊ້ <https://unosat.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=ffcafe663bd54c49b8d9ae349e169b3e>.

<sup>79</sup> ສະຫະພັນຢູໂຣບ, ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ເພື່ອການພັດທະນາ, ທະນາຄານໂລກ/ ກອງທຶນໂລກ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນ ແລະ ພື້ນຜູ້ໄພພິບັດ. ຄຳແນະນຳ ເພື່ອສ້າງ ມາດຕະການ ພື້ນຜູ້ໄພພິບັດ 2015. <https://www.gfdrr.org/en/publication/guide-developing-disaster-recovery-frameworks>.

<sup>80</sup> ຂັ້ນຕອນເລົ່ານີ້ ປະກອບດ້ວຍ ການຕັດສິນໃຈຂອງລັດຖະບານ ໃນການສ້າງ ມາດຕະການພື້ນຜູ້ໄພພິບັດ; ການລະບຸ ຕົວ ຫ້ອງການນຳພາ, ຄູ່ຮ່ວມງານ; ການສ້າງຕັ້ງອັນຂອບເຂດໜ້າວຽກ ເພື່ອກຳນົດ ຂອບເຂດ ແລະ ກຳນົດເວລາ; ການໃຫ້ທິດທາງ ສຳລັບ ທີມງານຂະແໜງການ; ການກະກຽມ ຮ່າງມາດຕະການພື້ນຜູ້ໄພພິບັດ ເຊິ່ງຮວມທັງ ບັນດາ

ຂອງ ສປປ ລາວ, ແມ່ນໄດ້ປະຕິບັດຕາມ ຂັ້ນຕອນດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້ ເພື່ອສ້າງມາດຕະການຟື້ນຟູໄພພິບັດ ສໍາລັບ ສປປ ລາວ ໃນລະຫວ່າງ ເດືອນກັນຍາ ເຖິງເດືອນທັນວາ 2018 ຕາມກຳນົດເວລາ ທີ່ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ກຳນົດໃຫ້ສໍາລັບ ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ການວາງແຜນຟື້ນຟູ ຫຼັງໄພພິບັດ:

- ເດືອນພະຈິກ 2018: ຜົນຂອງການປະເມີນ ຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດ ແລະ ຮ່າງມາດຕະການຟື້ນຟູໄພພິບັດ ໄດ້ນຳສະເໜີໃຫ້ ພະນັກງານລັດ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ, ແລະ ຄະນະກຳມະການ ບ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມ ໄພພິບັດແຫ່ງຊາດ ໄດ້ປະຊຸມກັນ ເພື່ອຮັບຮອງເອົາ ເອກະສານເລົ່ານັ້ນ.
- ເດືອນທັນວາ 2018: ໄດ້ຈັດປຶກສາຫາລື ກຽມກອງປະຊຸມໂຕະມົນ ປະຈຳປີ 2018 ເຊິ່ງ ການປະເມີນ ຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດ ເປັນຫົວຂໍ້ສົນທະນາໜຶ່ງທີ່ສໍາຄັນ. ຜົນໄດ້ຮັບຈາກ ການປະເມີນ ຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດ ໄດ້ສົ່ງໃຫ້ ຫ້ອງການລັດຖະບານ ເພື່ອອະນຸມັດເບື້ອງຕົ້ນ, ຕາມມາດ້ວຍ ການສົ່ງໃຫ້ ຄະນະກຳມະການ ປະຈຳສະພາແຫ່ງຊາດ ເພື່ອອະນຸມັດ.
- ເດືອນມັງກອນ 2019: ເປີດຕົວຂັ້ນຕອນຂອງ ມາດຕະການຟື້ນຟູໄພພິບັດ.

ມາດຕະການຟື້ນຟູໄພພິບັດນີ້ ປະກອບດ້ວຍ 6 ອົງປະກອບ ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

1. ວິໄສທັດຂອງການຟື້ນຟູ ແລະ ຈຸດປະສົງຍຸດທະສາດ
2. ການອ້າງອີງເຖິງ ຂອບນະໂຍບາຍ
3. ຂອບການຈັດຕັ້ງ
4. ແຜນຂະແໜງການ
5. ການເງິນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງການເງິນ
6. ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ

**1. ວິໄສທັດຂອງການຟື້ນຟູ ແລະ ຈຸດປະສົງຍຸດທະສາດ**

ວິໄສທັດໂດຍລວມ ສໍາລັບ ການຟື້ນຟູນັ້ນ ແມ່ນຈະໄດ້ຮັບອະນຸມັດ ໃນຂັ້ນສູງສຸດ ຂອງລັດຖະບານ ສປປ ລາວ. ວິໄສທັດທີ່ໄດ້ສະເໜີມາ ແມ່ນເພື່ອ ຟື້ນຟູ ແລະ ບັບປຸງ ການເຂົ້າເຖິງ ການບໍລິການສັງຄົມ ຂັ້ນຟື້ນຖານ ແລະ ໂອກາດຈ້າງງານ ແລະ ບັບປຸງ ການບັບຕົວກັບ ໄພນໍ້າຖ້ວມ ແລະ ໄພອັນຕະລາຍທາງທຳມະຊາດອື່ນໆ.

ໂດຍອີງຕາມ ວິໄສທັດນີ້, ຈຸດປະສົງຍຸດທະສາດ ຈຳນວນໜຶ່ງ ຈຶ່ງໄດ້ຖືກກຳນົດຂຶ້ນມາ ໂດຍບັນດາຫ້ອງການລັດ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ຈຸດປະສົງເລົ່ານີ້ ແມ່ນອີງຕາມຫຼັກການ ດັ່ງລຸ່ມນີ້:

- ຄວາມຕ້ອງການຟື້ນຖານ ແລະ ຄວາມຕໍ່ເນື່ອງ ຂອງການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານມະນຸດສະທຳ ແລະ ການຟື້ນຟູໄວ: ຄວາມຕ້ອງການ ໃນທັນທີນັ້ນ ຕ້ອງຕອບສະໜອງໃຫ້ ເພື່ອຫຼີກເວັ້ນ ຜົນກະທົບຊໍ້າສອງ<sup>81</sup> ເຊິ່ງອາດເຮັດໃຫ້ ການຟື້ນຟູໄລຍະກາງ ແລະ ໄລຍະຍາວ ຫຍຸ້ງຍາກ.

ແຜນການຂະແໜງການ; ການປຶກສາຫາລືກັບ ຂະແໜງການຕ່າງໆ ແລະ ການຍົ່ງຍືນຂໍ້ມູນ; ການຈັດບູລິມະສິດ ທົ່ວຂະແໜງການ; ແລະ ການສະຫຼຸບ ແລະ ສົ່ງ ມາດຕະການຟື້ນຟູໄພພິບັດ ເພື່ອໃຫ້ລັດຖະບານ ຍົ່ງຍືນ ຮັບຮອງເອົາ.

<sup>81</sup> ສິ່ງເລົ່ານີ້ ປະກອບດ້ວຍ ການຂາດໄພຊະນາການ ເຊິ່ງຮວມທັງ ເດັກແລະ ຜູ້ໃຫຍ່ ຍ້ອນການສະໜອງອາຫານ ມີໜ້ອຍ; ການຂາດເຂີນ ຂອງຄົນທຸກຍາກ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ແມ່ຍິງ ແລະ ກຸ່ມຄົນດ້ອຍໂອກາດອື່ນໆ ໃນທາງດ້ານ ການ

- ວິທີ “ສ້າງຄົນໃຫ້ດີກວ່າເກົ່າ” (BBB) ສໍາລັບ ການພົ້ນຜິດທີ່ສາມາດປັບຕົວໄດ້: ວິທີ BBB ຈະຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ຫຼື ຢ່າງໜ້ອຍ ກໍ່ບໍ່ໃຫ້ຄວາມສ່ຽງ ເກີດຂຶ້ນອີກ. ມັນພິຈາລະນາເຖິງ ປະເດັນຕ່າງໆ ເຊັ່ນວ່າ ທີ່ຕັ້ງຜູ້ມສັນຖານ, ການຍົກລະດັບ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ, ການວາງແຜນທີ່ເອົາໃຈໃສ່ຕໍ່ຄວາມສ່ຽງ, ການສ້າງ ແລະ/ຫຼື ການບັງຄັບໃຊ້ ລະບຽບການກ່ຽວກັບ ການຈັດເຂດ, ກະສິກໍາ ທີ່ສາມາດປັບຕົວເຂົ້າກັບ ສະພາບອາກາດ, ແລະ ການປູກພືດທີ່ຫຼາກຫຼາຍ, ແລະ ການປັບປຸງ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ຫຼື ລະບົບໃຫ້ບໍລິການ.
- ການຍົກຍ້າຍ ໜ້ອຍທີ່ສຸດ: ຍ້ອນວ່າ ມີລະເບີດບໍ່ທັນແຕກຢູ່ຫຼາຍ, ສະນັ້ນ ການຍົກຍ້າຍປະຊາຊົນ ແລະ ການຍ້າຍທີ່ຕັ້ງຂອງອາຄານ ຄວນໃຫ້ຢູ່ໃນລະດັບໜ້ອຍສຸດ (ເບິ່ງພາກກ່ຽວກັບ ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ).
- ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ: ລັດຖະບານ, ຂະແໜງການເອກະຊົນ, ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ, ສະມາຄົມບໍ່ຫວັງຜົນກໍາໄລ ພາຍໃນປະເທດ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ ທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດຖະບານ ພ້ອມທັງ ບັນດາສະຖາບັນສັງຄົມ ສາມາດປະກອບສ່ວນໃຫ້ ການປະຕິບັດງານພື້ນຜູ້. ໃນສປປ ລາວ, ກົນໄກໂຕະມົນຂອງລັດຖະບານ ແລະ ຄະນະວິຊາການ ຂະແໜງການ ແລະ ຂະແໜງການ ບຶກຍ່ອຍ ແມ່ນເປັນຖານ ທີ່ໄດ້ສ້າງຕັ້ງໄວ້ແລ້ວ ສໍາລັບ ຂັ້ນຕອນການພື້ນຜູ້.
- ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊຸມຊົນ ແລະ ການນໍາໃຊ້ ຄວາມຮູ້ແລະທັກສະທ້ອງຖິ່ນ: ຊຸມຊົນແມ່ນຢູ່ແນວໜ້າຂອງໄພພິບັດ ແລະ ມີການຈັດຕັ້ງ, ຄວາມສາມາດ ແລະ ຄວາມຮູ້ທ້ອງຖິ່ນ ຂອງພວກເຂົາເອງ ເພື່ອຈັດການກັບພວກເຂົາ ເປັນປະຈໍາ (ດັ່ງທີ່ໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ໃນ ພາກກ່ຽວກັບ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ, ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ).
- ແກ້ໄຂຄວາມຕ້ອງການ ຂອງກຸ່ມສັງຄົມຕ່າງໆ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ກຸ່ມສ່ຽງຕໍ່ໄພອັນຕະລາຍທາງທໍາມະຊາດ: ກຸ່ມສ່ຽງໄພ ປະກອບດ້ວຍ ແມ່ຍິງ (ໂດຍສະເພາະແມ່ຍິງໃນໄວລະເລີນພັນ), ເດັກໄວໜຸ່ມ ແລະ ຜູ້ອາຍຸສູງ (ດັ່ງທີ່ໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ໃນ ພາກກ່ຽວກັບ ຜົນກະທົບຕໍ່ກັບການພັດທະນາມະນຸດ).
- ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ດ້ານຄວາມສາມາດຂອງປະເທດ ໃນການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ: ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ດ້ານຄວາມສາມາດ ໃນການຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ຕ້ອງອີງຕາມ ກົນໄກການບຶກຍ່ອຍ ທີ່ມີຢູ່ໃນປະຈຸບັນ ໃນຂັ້ນລັດຖະບານ ແລະ ຂັ້ນຊຸມຊົນ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພອັນຕະລາຍທາງທໍາມະຊາດ ຫຼຸດລົງ ແລະ ຂະໜາດ ແລະ ຜົນກະທົບ ຂອງໄພພິບັດໃນອະນາຄົດ ຫຼຸດລົງເຊັ່ນກັນ ໂດຍການ ຂະຫຍາຍ ວິທີການທີ່ສາມາດປັບຕົວໄດ້ ໃນຂະແໜງການສໍາຄັນ ແລະ ໃນພື້ນທີ່ສ່ຽງສູງ.

ແຕ່ຕອນຕົ້ນຂອງການກໍານົດຈຸດປະສົງນັ້ນ, ລັດຖະບານ ຄວນບຶກສາຫາລືກັບ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ທັງພາຍໃນ ແລະ ພາຍນອກ ດັ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນ ເພື່ອສືບຕໍ່ການສື່ສານ ແລະ ຮັບເອົາບັດໄຈນໍາເຂົ້າ ພ້ອມທັງ ເພື່ອຍັງຍືນ ຄວາມເຫັນສ່ວນລວມ ເພື່ອອໍານວຍຄວາມສະດວກ ໃຫ້ການວາງແຜນທີ່ສອດຄ່ອງກັນ, ຮັບເອົາການຊ່ວຍເຫຼືອ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມ, ແລະ ຊີ້ນໍາ ຄາດຫວັງຂອງ ກຸ່ມພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆກ

---

ບໍລິການສຸຂະພາບ ແລະ ການສຶກສາ, ຄວາມສ່ຽງເພີ່ມຂຶ້ນ ສໍາລັບແມ່ຍິງ, ເດັກ, ຜູ້ອາຍຸສູງ ແລະ ຄົນພິການ ທີ່ອາໄສຢູ່ໃນບ່ອນພັກເຊົາຊົ່ວຄາວ, ການອົບພະຍົກຊົ່ວຄາວ ຂອງຜູ້ເຮັດວຽກກະສິກໍາ ທີ່ໄດ້ສູນເສຍ ຮູບແບບການດໍາລົງຊີວິດ ຂອງພວກເຂົາ, ລະດັບການເປັນໜີ້ຂອງຊາວກະສິກອນ ສູງຂຶ້ນ, ແລະ ຜູ້ເຮັດວຽກໃນຂະແໜງການບໍ່ເປັນທາງການ ຫວ່າງງານຫຼາຍຂຶ້ນ.

## 2. ຂອບນະໂຍບາຍ

ຂອບນະໂຍບາຍຟື້ນຟູ ສະໜັບສະໜູນ ການສະໜອງເງິນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຂັ້ນຕອນຟື້ນຟູ. ມັນ ເລີ່ມຕົ້ນດ້ວຍ ການເຮັດໃຫ້ ມາດຕະການຟື້ນຟູໄພພິບັດ ໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບ ບັນດາເປົ້າໝາຍຍຸດທະສາດ ຂອງລັດຖະບານ ເຊັ່ນວ່າ ການຫຼຸດຜົນອອກຈາກ ສະຖານະພາບ ປະເທດດ້ວຍພັດທະນາ ເທື່ອລະບາດກ້າວ, ການບັນລຸ ເປົ້າໝາຍພັດທະນາຢ່າງຍືນຍົງ, ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ການບັນລຸຕາມຈຸດປະສົງ ຂອງແຜນພັດທະນາແຫ່ງຊາດ ພ້ອມທັງແຜນການ ແລະ ຍຸດທະສາດຕ່າງໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເຊິ່ງຮວມທັງແຜນ ພັດທະນາ ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ 8, ຍຸດທະສາດ ການຂະຫຍາຍຕົວ ແລະ ລົບລ້າງຄວາມທຸກ ຍາກແຫ່ງຊາດ, ແລະ ບັນດາຍຸດທະສາດຂະແໜງການຕ່າງໆ. ການທວນຄືນໄລຍະກາງ ແຜນພັດທະນາ ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ 8 ໄດ້ເປີດໂອກາດໃຫ້ ມາດຕະການຟື້ນຟູໄພພິບັດ ສະໜັບສະໜູນ ບັນດາແຜນພັດທະນາ ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ແລະ ປະກອບເອົາ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ເຂົ້າໃສ່ໃນມາດ ຕະການນີ້. ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ທີ່ເຂົ້າຮ່ວມມື ຄວນເຮັດໃຫ້ ການປະຕິບັດງານຂອງພວກເຂົາ ສອດຄ່ອງ ກັບ ນະໂຍບາຍ ແລະ ຈຸດປະສົງຂອງລັດຖະບານ. ໃຫ້ພວກເຂົາ ເຂົ້າຮ່ວມໃນການສົນທະນາ ທີ່ລັດຖະບານນຳ ພາ ເພື່ອໃຫ້ພວກເຂົາ ປະກອບສ່ວນຫຼາຍຂຶ້ນ ໃຫ້ຂັ້ນຕອນຟື້ນຟູໂດຍລວມ ຢ່າງຍືນຍົງ ແລະ ສອດຄ່ອງ.

ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ກຳລັງຢູ່ໃນຂັ້ນຕອນສ້າງຮ່າງ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມ ໄພພິບັດ ພ້ອມທັງ ດຳລັດວ່າດ້ວຍ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ. ເອກະສານກົດໝາຍ ທັງສອງສະບັບນີ້ ຄວນພິຈາລະນາເຖິງ ບົດຮຽນຕົ້ນຕໍທີ່ຖອດຖອນໄດ້ ຈາກນ້ຳຖ້ວມ<sup>2018</sup> ແລະ ພິຈາລະນາເຖິງ ດ້ານຕ່າງໆຂອງ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ໃນທາງດ້ານ ພາລະບົດບາດ, ການສື່ສານ ແລະ ການ ປະສານງານໂດຍລວມ ພ້ອມທັງ ຄວາມຕ້ອງການ ດ້ານຄວາມສາມາດ ເພື່ອຮັບປະກັນ ດ້ານການຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດມັນ.

ຂັ້ນຕອນຕໍ່ໄປ ໃນການສ້າງ ຂອບນະໂຍບາຍ ຂອງມາດຕະການຟື້ນຟູໄພພິບັດ ແມ່ນການຜັນຂະຫຍາຍ ຈຸດປະສົງຍຸດທະສາດ ໄປເປັນ ອົງປະກອບນະໂຍບາຍ ສະເພາະເຈາະຈົງ ອົງປະກອບຕ່າງໆ ທີ່ແນະນຳມາ ມີດັ່ງ ລຸ່ມນີ້ (ແຕ່ບໍ່ໄດ້ຈຳກັດຢູ່ພຽງແຕ່ເທົ່ານັ້ນ):

- ການກຳສ້າງທີ່ຢູ່ອາໄສ ຕາມໃຈເຈົ້າຂອງ ແລະ ໂຄງສ້າງທີ່ກຳສ້າງແບບດັ້ງເດີມ: ໂດຍສານຕໍ່ຈາກ ຮີດຄອງ ແລະ ຄວາມຮູ້ຂອງຄອບຄົວ ແລະ ຊຸມຊົນ, ລັດຖະບານສາມາດ ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອ ດ້ານການ ເງິນ ແລະ ດ້ານວິຊາການ, ພ້ອມທັງ ສ້າງມາດຕະຖານ ແລະ ຮັບປະກັນໃຫ້ປະຕິບັດຕາມມາດຕະຖານ ນັ້ນ (ເຊັ່ນວ່າ ມາດຕະຖານອາຄານ) ທີ່ເພີ່ມຄວາມສາມາດ ໃນການປັບຕົວກັບ ໄພອັນຕະລາຍທາງທຳ ມະຊາດ.
- ສະໜັບສະໜູນ ໃຫ້ຊຸມຊົນ, ອາສາສະໝັກ ແລະ ຂະແໜງການເອກະຊົນ ເຂົ້າມີສ່ວນຮ່ວມ: ການ ເຂົ້າຮ່ວມ ຄວນໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກ ກົນໄກຕ່າງໆ ທີ່ໃຊ້ໄດ້ ແລະ ປະສົບຜົນສຳເລັດ ເຊັ່ນ ວ່າ ກອງທຶນພັດທະນາຊຸມຊົນ.
- ນະໂຍບາຍນຳໃຊ້ດິນ ແລະ ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ: ນະໂຍບາຍນຳໃຊ້ດິນ ສຳລັບການກຳສ້າງຄືນໃໝ່ນັ້ນ ຈະ ເຮັດໃຫ້ມັນເປັນໄປໄດ້ ທີ່ຈະຕັ້ງ ຫຼື ກຳສ້າງ ໃນລັກສະນະທີ່ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຕໍ່ນ້ຳຖ້ວມ ແລະ ໄພ

ອັນຕະລາຍທາງທຳມະຊາດອື່ນໆ. ການຍົກຍ້າຍ ຄວນໃຫ້ຢູ່ໃນລະດັບໜ້ອຍສຸດ ເພື່ອຮັບປະກັນ ຄວາມຕໍ່ເນື່ອງຂອງ ຊີວິດຊຸມຊົນ, ການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ການປະຕິບັດທາງວັດທະນາທຳ ພ້ອມທັງ ເພື່ອຫຼີກເວັ້ນ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ.

- **ຄວາມສົມດຸນລະຫວ່າງ ຂະແໜງການ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ, ການຜະລິດ ແລະ ສັງຄົມ:** ການສະໜັບສະໜູນ ຂະແໜງການຕ່າງໆ ເຊັ່ນວ່າ ສາທາລະນະສຸກ, ສຶກສາ, ນໍ້າໃຊ້ ແລະ ສຸຂາພິບານ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ຄວາມຕ້ອງການພື້ນຖານ ໄດ້ຮັບການຕອບສະໜອງ. ບັດໄຈນໍາໃຊ້ເຂົ້າໃນ ວຽກງານກະສິກຳ ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນ ເພື່ອແກ້ໄຂ ບໍ່ໃຫ້ຊຸມຊົນ ຊຽດເຂີນ ແລະ ເພື່ອປ້ອງກັນ ບໍ່ໃຫ້ ລາຍຮັບຫຼຸດລົງ ແລະ ເພີ່ມລະດັບໜີ້ສິນ ໃນລະດູການຕໍ່ໄປ. ການພິມຜູ້ ການເຂົ້າເຖິງ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ແລະ ການບໍລິການ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນ ສຳລັບ ການພິມຜູ້ເສດຖະກິດ.
- **ໂອກາດສຳລັບກຸ່ມສ່ຽງໄພ:** ການໂອນເງິນສົດ ແລະ ໂຄງການໂຍທາ ທີ່ຕ້ອງການແຮງງານຫຼາຍ ຈະສາມາດຊ່ວຍພິມຜູ້ ແຫຼ່ງລາຍຮັບ ທີ່ມີຄວາມຕ້ອງການຫຼາຍ ແລະ ຍັງສ້າງທັກສະໃນອະນາຄົດ ໂດຍໃຫ້ບູລິມະສິດ ກຸ່ມຄົນສະເພາະ. ໂຄງການໂຍທາ ສາມາດຊ່ວຍເຫຼືອປະຊາກອນ ທີ່ສູນເສຍຮຸນແຮງ.
- **ການເຊື່ອມສູນ ຫຼັກການຂອງ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ແລະ ຫຼັກການຂອງວິທີການ BBB:** ການພິມຜູ້ ຄວນພິຈາລະນາເຖິງ ໄພອັນຕະລາຍຫຼາຍດ້ານ ແລະ ສ້າງຜົນປະໂຫຍດຫຼາຍດ້ານ ເຊັ່ນກັນ<sup>82</sup>, ນໍາໃຊ້ວັດສະດຸທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນມູນຄ່າ ແລະ ປະຢັດເວລາ, ຈັດຜັກອົບຮົມດ້ານທັກສະ ແລະ ຈ້າງແຮງງານ ເພື່ອປັບປຸງ ຊີວິດການເປັນຢູ່ ແລະ ສ້າງຄວາມສາມາດຂອງທ້ອງຖິ່ນ.

**3. ຂອບການຈັດຕັ້ງ ແລະ ແຜນຂະແໜງການ**

ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນັ້ນ ຄວນໃຫ້ລັດຖະບານ ເປນຜູ້ນຳພາພື້ນຜູ້ ໃນລັກສະນະທີ່ ເຮັດໃຫ້ ການຊ່ວຍເຫຼືອຂອງ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆນັ້ນ ເກີດປະສິດທິພາບສູງສຸດ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ສາມາດບັນລຸໄດ້ ໂດຍການກຳນົດ ພາລະບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ, ໂຄງສ້າງ ແລະ ໜ້າທີ່ ຢ່າງຈະແຈ້ງ, ແລະ ສ້າງຄວາມສາມາດ ສຳລັບການພິມຜູ້ ເພື່ອຈຸດປະສົງນີ້, ແນະນຳໃຫ້ນຳໃຊ້ຮູບການຈັດຕັ້ງ ແລະ ກົນໄກການປະສານງານ ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວນັ້ນ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ກົນໄກທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ. ການປະສານງານ ແລະ ການເຊື່ອມສູນ ວຽກງານຕ່າງໆ ຂອງລັດຖະບານ ແລະ ຂອງພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນ ສຳລັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ມາດຕະການພິມຜູ້ໄພພິບັດ. ໃນຂັ້ນແຫ່ງຊາດນັ້ນ, ສະເໜີໃຫ້ ມີການຈັດຕັ້ງ ດັ່ງລຸ່ມນີ້ເບິ່ງບາງພາກສ່ວນ ກໍ່ມີຢູ່ແລ້ວ:

- ຄະນະກຳມະການ ປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມໄພພິບັດແຫ່ງຊາດ ເຮັດໜ້າທີ່ເປັນ ໜ່ວຍງານປະສານງານ ຂັ້ນສູງສຸດ ໂດຍມີຄວາມຮັບຜິດຊອບລວມ ສຳລັບ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ມາດຕະການພິມຜູ້ໄພພິບັດ.
- ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ເຊິ່ງມີພຽງລະບົດບາດ ໃນການວາງແຜນພັດທະນານັ້ນ ໄດ້ຮັບມອບໝາຍ ໃຫ້ເຫັນໜ່ວຍງານນຳພາການພິມຜູ້, ລາຍງານໃຫ້ ຄະນະກຳມະການ ປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມໄພພິບັດແຫ່ງຊາດ ກ່ຽວກັບ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ມາດຕະການພິມຜູ້ໄພພິບັດ.

<sup>82</sup> ເຖິງແມ່ນວ່າ ນໍ້າຖ້ວມ ແມ່ນເປັນໄພພິບັດ ທີ່ເກີດຂຶ້ນຫຼາຍທີ່ສຸດ ແລະ ຮຸນແຮງທີ່ສຸດ ໃນ ສປປ ລາວ ແຕ່ວ່າ ປະເທດນີ້ ຍັງສ່ຽງຕໍ່ກັບ ໄພແຫ້ງແລ້ງ, ດິນເຈື່ອນ ແລະ ແຜ່ນດິນໄຫວ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ໃນບັນດາແຂວງພາກເໜືອ. ໃນເວລາທີ່ເນັ້ນໜັກໃສ່ ການພິມຜູ້ນໍ້າຖ້ວມນັ້ນ, ມາດຕະການພິມຜູ້ໄພພິບັດ ກໍ່ຄວນພິຈາລະນາເຖິງ ໄພອັນຕະລາຍທາງທຳມະຊາດອື່ນໆ ໃຫ້ໄດ້ຫຼາຍທີ່ສຸດ ຫຼື ຢ່າງໜ້ອຍ ກໍ່ຫຼີກເວັ້ນ ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງໜຶ່ງ ແຕ່ເປັນການເພີ່ມຄວາມສ່ຽງອື່ນ. ການປະເມີນຄວາມສ່ຽງ ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວນັ້ນ ຄວນປະສົມປະສານກັນ ແລະ ນຳມາໃຊ້ເພື່ອຈຸດປະສົງນີ້.

- ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ ເຊິ່ງມີພາລະບົດບາດລວມ ສໍາລັບ ການຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດນັ້ນ ຈະປະສານງານ ແລະ ສະໜັບສະໜູນ ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການ ລົງທຶນ ໃນການສ້າງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນປະຕິບັດງານພື້ນຜູ້ ໂດຍຮ່ວມມືກັບ ບັນດາກະຊວງ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແຜນປະຕິບັດງານພື້ນຜູ້ນັ້ນ ແມ່ນຈະສ້າງຂຶ້ນ ໃນຂັ້ນຂະແໜງການ. ການສະໜັບສະ ໜູນຈາກ ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ ແລະ ຈາກກະຊວງແຜນການ ແລະ ການ ລົງທຶນນັ້ນ ຈະມີຄວາມສໍາຄັນ ໃນການຮັບປະກັນ ຄວາມຕໍ່ເນື່ອງຈາກ ໄລຍະສຸກເສີນ ໄປສູ່ ໄລຍະຜົນ ພູ ພ້ອມທັງ ໃຫ້ຄວາມສໍາຄັນຂອງ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ໃນແຜນຂະແໜງການ.
- ກະຊວງການເງິນ ແລະ ກະຊວງອື່ນໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໃນຖານະເປັນສະມາຊິກຂອງ ຄະນະກຳມະການ ປ້ອງ ກັນ ແລະ ຄວບຄຸມໄພພິບັດແຫ່ງຊາດ ຈະສະໜອງບັດໄຈນໍາເຂົ້າ ຕາມພາລະບົດບາດ ແລະ ຂະແໜງ ການຂອງຕົນ.
- ກົນໄກໄຕະມົນ ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວນັ້ນ ເຊິ່ງມີ 10 ຄະນະວິຊາການຂະແໜງການ ແລະ 30 ຄະນະວິຊາການ ຂະແໜງການຍ່ອຍ ຈະສະໜັບສະໜູນ ການປະສານງານຂອງລັດຖະບານ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ ໃນ ການພື້ນຜູ້. ຍ້ອນວ່າມີຫຼາຍພາກສ່ວນ ຄະນະວິຊາການ ແລະ ຫ້ອງການຕ່າງໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ສະນັ້ນ ຄວນມີຄະນະຮັບຜິດຊອບໃດໜຶ່ງ ສໍາລັບ ການພື້ນຜູ້ ເຊິ່ງຢູ່ພາຍໃນ ຄະນະວິຊາການ ທີ່ມີຄວາມສໍາ ຄັນທີ່ສຸດສໍາລັບການພື້ນຜູ້.
- ສໍາລັບ ຂະແໜງການເອກະຊົນ, ແນະນຳໃຫ້ ສະພາການຄ້າ ເຂົ້າຮ່ວມກັບ ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ.

ໃນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ, ຄະນະກຳມະການໄພພິບັດ ຂັ້ນແຂວງ ແລະ ຂັ້ນເມືອງ ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວນັ້ນ ແມ່ນປະກອບຢູ່ໃນ ຫຼາຍຂະແໜງການ ເຊິ່ງຂະແໜງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ ເປັນຄະນະປະສານງານ ເພື່ອການ ຕອບໂຕ້. ໃນລັກສະນະດຽວກັນນັ້ນ, ຂັ້ນແຂວງ ແລະ ຂັ້ນເມືອງ ຂອງຂະແໜງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ຈະນຳພາໃນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ເຊິ່ງຄະນະກຳມະການ ໃນຂັ້ນແຂວງນັ້ນ ຈະລາຍງານໃຫ້ ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ກ່ຽວກັບ ການພື້ນຜູ້. ຖ້າຈຳເປັນ ກໍ່ອາດພິຈາລະນາ ສ້າງຕັ້ງ ໜ່ວຍງານຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສະ ເພາະ ສໍາລັບ ແຂວງທີ່ຖືກກະທົບໜັກໜ່ວງທີ່ສຸດ ແລະ ມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດທີ່ສຸດ.

ການພື້ນຜູ້ ຄວນສ້າງຄວາມສາມາດ ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ແລະ ນຳໃຊ້ແຜນງານຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ເພື່ອຊ່ວຍສ້າງຄວາມສາມາດ ພາຍໃນລັດຖະບານ, ຂະແໜງການເອກະຊົນ, ແລະ ຊຸມຊົນ ຜູ້ທີ່ດຳເນີນວຽກ ສ່ວນຫຼາຍ ໃນພາກສະໜາມຕົວຈິງ ສໍາລັບ ການພື້ນຜູ້ນັ້ນ. ໂດຍອີງຕາມ ການປະເມີນຄວາມສາມາດ ທີ່ມີ ຢູ່ ແລະ ຊ່ອງຫວ່າງທີ່ລະບຸເຫັນ ໃນການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດ, ການປຶກສາຫາລື ແລະ ການ ຝຶກອົບຮົມ ສໍາລັບ ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ, ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ ແລະ ຄະນະປະສານງານ ຂອງກະຊວງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ກ່ຽວກັບ ການສ້າງຂຶ້ນຕອນການພື້ນຜູ້ ທີ່ເອົາໃຈໃສ່ຕໍ່ ຄວາມສ່ຽງນັ້ນ ຄວນດຳເນີນຂຶ້ນໃນທັນທີ ແລະ ຫຼັງຈາກນັ້ນ ໃຫ້ສືບຕໍ່ດ້ວຍ ຫຼັກສູດຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ ໄພພິບັດ. ການຝຶກອົບຮົມດັ່ງກ່າວນັ້ນ ຄວນກວມເອົາ ບໍ່ພຽງແຕ່ ການວາງແຜນ ແລະ ການລົງທຶນ ເທົ່າ ນັ້ນ ແຕ່ຍັງຄວນກວມເອົາ ໜ້າທີ່ພິເສດ ໃນການຈັດຊື້ຈັດຈ້າງ, ການປະເມີນ ການປະມູນ ແລະ ການຄວບ ຄຸມໂຄງການ ໃນທຸກໆຂັ້ນ. ຫຼັງຈາກໄດ້ດຳເນີນການນີ້ແລ້ວ, ການປະເມີນຄວາມສາມາດ ໃນການຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ຢ່າງເຕັມຮູບແບບ ສາມາດດຳເນີນຂຶ້ນ ແລະ ນຳໃຊ້ ເພື່ອຊອກຫາຊ່ອງຫວ່າງດ້ານ ຄວາມສາມາດ ໃຫ້ໄດ້ດີກວ່າເກົ່າ ແລະ ປັບປຸງການຝຶກອົບຮົມນັ້ນ.

ບັນດາແຜນຂະແໜງການ ຈະຖືກນຳໃຊ້ ເພື່ອຊີ້ນຳ, ວາງແຜນ ແລະ ຄາດຄະເນ ຄວາມຕ້ອງການດ້ານ ຊັບພະຍາກອນ ສຳລັບ ການຟື້ນຟູ ແລະ ການເຊື່ອມສານ ວຽກງານກໍ່ສ້າງ ເຂົ້າໃສ່ໃນ ແຜນພັດທະນາລວມ ຂອງລັດຖະບານ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ 8. ແຜນຂະ ແໜງການ ຈະໄດ້ກະກຽມຂຶ້ນມາ ພາຍໃຕ້ການນຳພາຂອງ ບັນດາກະຊວງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ໄດ້ຮັບການສະ ໜັບສະໜູນ ຈາກບັນດາຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ສອດຄ່ອງກັບ ຂອບການຈັດຕັ້ງທີ່ສະເໜີຂຶ້ນ ມາ.

ຊັ້ນຕອນທຳອິດ ໃນການວາງແຜນຂະແໜງການ ແມ່ນການລະບຸເຖິງ ຂະແໜງການບູລິມະສິດ ສຳລັບການ ຟື້ນຟູ ໂດຍອີງຕາມ ຜົນໄດ້ຮັບຈາກ ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດ ແລະ ການປະເມີນຜົນອື່ນໆ ທີ່ ມີຢູ່ (ມະນຸດສະທຳ, ສະເພາະຂະ ແໜງການ ແລະ ອື່ນໆ). ການຈັດບູລິມະສິດ ລະຫວ່າງຂະແໜງການ ຈະຊ່ວຍ ໃນການສ້າງ ແຜນປະຕິບັດງານຟື້ນຟູ ທີ່ເສີມສ້າງເຊິ່ງກັນແລະກັນ ແລະ ຊ່ວຍກຳຈັດ ການຊຳຊ້ອນ ແລະ ຊ່ອງຫວ່າງ. ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດ ປີ 2018 ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ຂະແໜງການ ທີ່ເກີດ ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ຫຼາຍທີ່ສຸດ ແມ່ນຂະແໜງການຜະລິດ (ກະສິກຳ ເຊິ່ງຮວມທັງ ການບູກ ພືດ ແລະ ຊົນລະປະທານ ໃນມູນຄ່າ 1.227 ຕື້ກີບ) ແລະ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ (ຂົນສົ່ງ ແລະ ທາງນ້ຳ ຢູ່ທີ່ 1.608 ຕື້ກີບ ແລະ 117 ຕື້ກີບ ຕາມລຳດັບ). ເນື່ອງຈາກວ່າ ວິທີການ ແລະ ກຳນົດເວລາ ສຳລັບ ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການ ຫຼັງໄພພິບັດ ບໍ່ສາມາດວັດແທກ ປະລິມານ ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍ ໄດ້ໃນທຸກໆຂະແໜງການ, ສະນັ້ນ ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ຄວນພິຈາລະນາເຖິງ ຄວາມຕ້ອງການ ຕາມທີ່ໄດ້ສະຫຼຸບໄວ້ໃນ ຕາຕະລາງ 62 ຂ້າງລຸ່ມນີ້ ໃນການຈັດບູລິມະສິດ. ນອກຈາກ ຜົນກະທົບລວມ ທີ່ສາມາດວັດແທກໄດ້ ຈາກ ການປະເມີນ ຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດຄັ້ງນີ້, ມາດຖານດັ່ງກ່າວ ປະກອບດ້ວຍ:

- ທ່າແຮງ ສຳລັບ ຜົນປະໂຫຍດດ້ານມະນຸດສະທຳ ທາງກົງ ແລະ ກວ້າງຂວາງທີ່ສຸດ: ເຊິ່ງນຳມາພົບໃນ ຫຼາຍໆປະເທດ, ຂະແໜງການ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດໂດຍກົງ ດ້ານມະນຸດສະທຳ ໃນ ສປປ ລາວ ປະກອບດ້ວຍ ທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່ ແລະ ວຽກງານຕ່າງໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການສ້າງຄືນ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານທີ່ສຳຄັນ ແລະ ການຟື້ນຟູ ການໃຫ້ບໍລິການສາທາລະນະ. ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງ ການຫຼັງໄພພິບັດຄັ້ງນີ້ ຍັງໄດ້ສັງເກດເຫັນເຖິງ ຜົນປະໂຫຍດ ໃນຂະແໜງການ ທາງດ້ານການຄ້າ, ອຸດສາຫະກຳ, ທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ວັດທະນາທຳ ເຊິ່ງປະກອບສ່ວນໃຫ້ ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນ ແລະ ເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ.
- ຄວາມສາມາດ ໃນການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ: ໄພພິບັດ ມີຜົນສະທ້ອນຫຼາຍ ສຳລັບ ການ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ດັ່ງທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ໃນ ບຸດທະສາດການຂະຫຍາຍຕົວ ແລະ ລົບລ້າງຄວາມທຸ ກຍາກແຫ່ງຊາດ.<sup>83</sup>
- ປະສິດທິພາບ ໃນການແກ້ໄຂຄວາມຕ້ອງການ ຂອງກຸ່ມສັງຄົມສ່ຽງໄພພິເສດ. ເຊິ່ງນຳມາພົບ ທີ່ໄດ້ ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນ.

<sup>83</sup> ບຸດທະສາດການຂະຫຍາຍຕົວ ແລະ ລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກແຫ່ງຊາດ ເນັ້ນໜັກໃຫ້ເຫັນເຖິງ ຜົນກະທົບຂອງ ໄພພິບັດ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ນ້ຳຖ້ວມ ໃນພາກເໜືອຂອງປະເທດ, ພ້ອມທັງ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ນ້ຳຖ້ວມ ແລະ ໄພແຫ້ງ ແລ້ງ ໃນຂະແໜງກະສິກຳ ແລະ ຂະແໜງສົ່ງແວດລ້ອມ (ເຊິ່ງວ່າ ການບໍລິຫານຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ຜິດພາດ, ການທຳລາຍປ່າໄມ້, ການກັດເຊາະດິນ ແລະ ການເຊື່ອມໂຊມຂອງດິນ).

- ການວິເຄາະຕ້ອງໄສ້ມຸນຄ່າ: ສິ່ງນີ້ ນຳໃຊ້ກັບ ທຸກໆຂະແໜງການ ແຕ່ສຳຄັນສຸດ ສຳລັບ ຂະແໜງ ກະສິກຳ ເຊິ່ງເປັນຂະແໜງການ ທີ່ຈ້າງແຮງງານ 70 ສ່ວນຮ້ອຍ.
- ຄວາມສາມາດ ໃນການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ໃຫ້ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ, ໃນເວລາທີ່ ເນັ້ນໜັກໃສ່ ການຝຶນຝົນ, ການກຽມຄວາມພ້ອມ ແລະ ການຫຼຸດຜ່ອນ ໄພອັນຕະລາຍທາງທຳ ມະຊາດ ໃນຫຼາຍດ້ານ<sup>84</sup> ກໍ່ແມ່ນຂໍ້ພິຈາລະນາໜຶ່ງທີ່ສຳຄັນ.
- ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ: ເຖິງແມ່ນວ່າ ຄວາມຕ້ອງການ ໃນຂະແໜງ ການເລົ່ານີ້ (ເຊັ່ນວ່າ ຄວາມຕ້ອງການ ສຳລັບ ການສ້າງລະບົບນິເວດວິທະຍາ) ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ໃນ ການວັດແທກປະລິມານ ແຕ່ວ່າ ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນ ທີ່ບໍ່ໄດ້ດີ, ການທຳລາຍປ່າ, ການກັດ ເຊາະດິນ ແລະ ການເຊື່ອມໂຊມຂອງດິນ ຈະເພີ່ມຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ຂຶ້ນໄດ້ຫຼາຍ. ໃນສະພາບການ ຂອງການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ, ການພັດທະນາ ທີ່ສາມາດບັບຕົວເຂົ້າກັບ ສະພາບອາກາດ ແລະ ການບັບປຸງ ຄວາມສາມາດ ໃນການບັບຕົວເຂົ້າກັບ ສະພາບການ ທີ່ປ່ຽນແປງໄປນັ້ນ ແມ່ນ ສິ່ງສຳຄັນຫຼາຍ.

ເນື່ອງຈາກວ່າ ນ້ຳຖ້ວມ 2018 ໄດ້ກະທົບກັບ ທຸກໆແຂວງໃນ ສປປ ລາວ, ສະນັ້ນ ບັນດາແຜນການຂະແໜ ງການ ຕ້ອງແລ້ງເປົ້າ ໝາຍໃສ່ ພື້ນທີ່ພູມສັນຖານເຈາະຈົງ. ໂດຍລວມແລ້ວ, ນ້ຳຖ້ວມ 2018 ໄດ້ສ້າງຄວາມ ເສຍຫາຍ ແລະ ການສູນເສຍຫຼາຍສຸດ ເຊິ່ງສາມາດວັດແທກປະລິມານໄດ້ ໃນນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ແຂວງ ຫົວພັນ, ຄຳມ່ວນ ແລະ ອັດຕະປື, ສ່ວນໃນທາງດ້ານ ຜົນກະທົບຕໍ່ຫົວຄົນນັ້ນ ແຂວງອັດຕະປື ແລະ ແຂວງ ຫົວພັນ ແມ່ນໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຫຼາຍສຸດ. ປະເພດ ຂອງເຫດການນ້ຳຖ້ວມ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ແລະ ຄວາມ ແຕກຕ່າງຫຼາຍ ໃນທາງດ້ານ ສະພາບການທາງສັງຄົມ, ເສດຖະກິດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຂອງແຂວງຕ່າງ ນັ້ນ ເຮັດໃຫ້ຈຳເປັນຕ້ອງມີ ວິທີການທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ເພື່ອຝຶນຝູ ຂົງເຂດສະເພາະເຈາະຈົງໃດໜຶ່ງ. ນອກຈາກນັ້ນແລ້ວ, ໂດຍອີງຕາມ ວິທີການປະເມີນໄພພິບັດຫຼາຍດ້ານ (ໂດຍນຳໃຊ້ ການປະເມີນຄວາມສ່ຽງ ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ), ບັນດາແຜນຂະແໜງການ ຄວນແລ້ງເປົ້າໝາຍໃສ່ ເຂດພື້ນທີ່ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກ ເຫດການ 2018 ແລະ ພື້ນທີ່ ທີ່ຮູ້ວ່າ ມີຄວາມສ່ຽງສູງ ຕໍ່ໄພພິບັດ.

ເນື່ອງຈາກວ່າ ຂອບນູ່ະໂຍບາຍ ແລະ ຍຸດທະສາດ ແລະ ການຈັດຕັ້ງ ໄດ້ຜັນຂະຫຍາຍເປັນ ແຜນການຂະແໜ ງການສະເພາະ, ສະນັ້ນ ບັນດາກະຊວງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຄວນລະບຸເຖິງ ບູລິມະສິດ ສຳລັບ ການຝຶນຝູ ພາຍໃຕ້ ພາລະບົດບາດຂອງຕົນ. ແຜນການເລົ່ານີ້ ຄວນມີກຳນົດເວລາ ເພື່ອລະບຸເຖິງ ບູລິມະສິດໃນໄລຍະສັ້ນ, ໄລຍະ ກາງ ແລະ ໄລຍະຍາວ. ຄວາມຕ້ອງການລວມ ທີ່ໄດ້ລະບຸຢູ່ໃນ ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດ ຈະ ຖືກໄຈ້ແຍກອອກເປັນ ໂຄງການ ແລະ ວຽກງານເຈາະຈົງ ເຊິ່ງມີຄວາມຕ້ອງການງົບປະມານ ໃນກຳນົດເວລາ ໃດໜຶ່ງເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບ ລະດັບຂອງຄວາມຮີບດ່ວນ. ການແບ່ງຄວາມຕ້ອງການລວມ ອອກເປັນວຽກງານ ແລະ ໂຄງການແຍກຕ່າງຫາກນັ້ນ ຈະຊ່ວຍໃນກໍລະນີດັ່ງລຸ່ມນີ້:

<sup>84</sup> ໃນ ສປປ ລາວ, ໂດຍອີງຕາມ ການປະເມີນຄວາມສ່ຽງ ທີ່ມີຢູ່ນັ້ນ, ປະເດັນກ່ຽວກັບ ຊີວິດການເປັນຢູ່, ການສຶກສາ ແລະ ສາທາລະນະສຸກ ແມ່ນເປັນຂະແໜງການ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຫຼາຍທີ່ສຸດຈາກແຜ່ນດິນໄຫວ, ສ່ວນຂະແໜງ ກະສິກຳ ກໍ່ຍັງຄົງມີຄວາມສ່ຽງສູງ ຕໍ່ໄພແຫ້ງແລ້ງ. ໃຫ້ເບິ່ງໝາຍເຫດຂ້າງເທິງນັ້ນ.



- ການກຳນົດວ່າ ຄວາມຕ້ອງການໃດ ທີ່ລະບຸມານັ້ນ ມີຄວາມຮີບດ່ວນທີ່ສຸດ. ລັດຖະບານ (ກະຊວງ ແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ແລະ ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ) ຄວນປະເມີນ ແລະ ຈັດບູລິມະສິດ ຄວາມຕ້ອງການ ຂອງກະຊວງຕ່າງໆ ໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບ ມາດຖານທີ່ໄດ້ກ່າວມາຂ້າງ ເທິງນັ້ນ.
- ຊ່ວຍລັດຖະບານ ວິເຄາະ ຜົນກະທົບທາງ ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນໄດ້. ມູນຄ່າເພີ່ມຕື່ມ ສຳ ລັບການຟື້ນຟູ ໃນແຕ່ລະໄລຍະ ແລະ ຜົນກະທົບຂອງມັນ ຕໍ່ກັບ ເປົ້າໝາຍທາງເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ຂອງແຜນພັດທະນາ ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ 8 (ເຊັ່ນວ່າ ລາຍຈ່າຍສາທາລະນະ, ຈີດີພີ, ການຂາດງົບປະມານ, ລາຍຮັບພາສີອາກອນ, ງົບດູນການຈ່າຍເງິນ, ແລະ ການຄຸ້ມຄອງໜີ້ ສາທາລະນະໂດຍລວມ ພ້ອມທັງ ຄວາມທຸກຍາກ, ສະຫວັດດີການ, ການຈ້າງແຮງງານ, ລາຍຮັບ ແລະ ຕົວບົ່ງຊີ້ທາງສັງຄົມອື່ນໆ) ສາມາດວິເຄາະໄດ້ ຖ້າວ່າ ຄວາມຕ້ອງການລວມ ຖືກແຍກອອກເປັນ ໜ້າ ວຽກເຈາະຈົງ.

ບັນດາແຜນຂະແໜງການ ສາມາດພັດທະນາເປັນ ເຄື່ອງມືຕ່າງໆ ເພື່ອຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຄວາມຄືບໜ້າ ທຽບກັບ ເປົ້າ ໝາຍທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ເປັນປະຈຳ. ແຜນການເລີ່ມ ແມ່ນເປັນເອກະສານ ທີ່ສາມາດປັບປ່ຽນ ໄດ້, ປັບປຸງໄດ້ເປັນແຕ່ລະໄລຍະ ໂດຍອີງຕາມ ເປົ້າໝາຍ ແລະ ຕົວບົ່ງຊີ້ ພ້ອມທັງ ຄວາມເປັນໄປໄດ້ ທີ່ຄວາມ ຕ້ອງການນັ້ນ ອາດປ່ຽນແປງໄປ ໃນໄລຍະຍາວ.

**ຕາຕະລາງ 62: ຄວາມຕ້ອງການຂອງຂະແໜງການ ຕາມທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ໃນ ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການ ຫຼັງໄພພິບັດ ປີ 2018 ໃນ ສປປ ລາວ**

**ຂະແໜງການຜະລິດ**

**1. ກະສິກຳ**

- ສະໜອງແນວພັນ ແລະ ບຸ້ຍ ໃຫ້ຊາວ ກະສິກອນ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກນ້ຳຖ້ວມ
  - a. ຮີບດ່ວນທີ່ສຸດ ສຳລັບ ການປູກພືດ ໃນ ລະດູໜາວ 2018/19 (ລະດູແລ້ງ)
  - b. ຈຳເປັນເຊັ່ນກັນ ສຳລັບ ການປູກພືດ ໃນ ລະດູຮ້ອນຕໍ່ໄປ (ລະດູຝົນ) ໃນເດືອນ ພຶດສະພາ 2019
- ປ່ຽນແທນ ສັດລ້ຽງ ແລະ ລູກປາ ທີ່ຕາຍໄປ
- ກໍ່ສ້າງຄືນ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານຊົນລະປະທານ ທີ່ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍຈາກໄພພິບັດ ໃນ ລັກສະນະທີ່ສາມາດປັບຕົວໄດ້ກັບໄພພິບັດຄັ້ງ ຕໍ່ໄປ
- ພິຈາລະນາ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ວິທີການກະສິກຳ ທີ່ປັບຕົວເຂົ້າກັບ ສະພາບອາກາດ ສຳລັບ ໄລຍະຍາວ

**ຂະແໜງໂຄງລ່າງພື້ນຖານ**

**1. ຂົນສົ່ງ**

- ສ້ອມແປງສຸກເສີນ ເສັ້ນທາງ ແລະ ຂົວ ທີ່ໄດ້ຮັບ ຄວາມເສຍຫາຍ
- ສ້ອມແປງຊຸມ ຕາມເສັ້ນທາງທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍ ຫາຍ
- ນຳໃຊ້ວິທີປັບປຸງທາງ ທີ່ສາມາດປັບຕົວເຂົ້າກັບ ສະພາບອາກາດ

**2. ໄຟຟ້າ**

- ສ້ອມແປງຕາຂ່າຍແຈກຢາຍໄຟຟ້າ
- ຕິດຕັ້ງສິ່ງປ້ອງກັນດິນເຈື່ອນ, ເຄັ່ງສາຍໄຟ, ສ້ອມແປງຖານເສົາໄຟສາຍສົ່ງ ແລະ ສະຖານນີ ໄຟຟ້າ
- ກຽມພ້ອມ ອາໄຫຼ່ສຳຮອງ ສຳລັບ ຕາຂ່າຍແຈກ ຢາຍໄຟຟ້າ
- ກໍ່ສ້າງຄືນ ເສົາສາຍສົ່ງໄຟຟ້າ ເຊິ່ງຮວມທັງ ການ ເຄັ່ງສາຍໄຟ ຖ້າຈຳເປັນ

- ບຸກພິດຄືນ/ປູກປ່າຄືນ

2. ອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ

- ເພີ່ມການຄອບຄຸມຂອງປະກັນໄພ ເພື່ອຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງ ໃຫ້ໄດ້ດີກວ່າ
- ອຳນວຍຄວາມສະດວກ ດ້ານໄຟຟ້າ ແລະ ນໍ້າໃຊ້ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ສຳລັບ ວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງ ໃນຂະແໜງການຜະລິດ
- ຈັດຫາ ແຫຼ່ງການເງິນ ສຳລັບການລົງທຶນຄືນໃໝ່
- ສ້າງຄວາມສາມາດ ໃນການຄຸ້ມຄອງຕ່ອງໂສ້ສະໜອງສິນຄ້າ

3. ການທ່ອງທ່ຽວ

- ສ້ອມແປງ/ກໍ່ສ້າງຄືນ ການທ່ອງທ່ຽວຂັ້ນຊຸມຊົນ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ
- ສ້ອມແປງ/ກໍ່ສ້າງຄືນ ບ່ອນພັກເຊົາ ແລະ ຮ້ານອາຫານ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ
- ຝຶນຜູ້ ນຳຕົກເຊບາ ແລະ ເຊບ່ອງໄລ ເຊິ່ງຮວມທັງ ການພັດທະນາ ຕະຫຼາດຫັດຖະກຳ
- ສ້ອມແປງ/ກໍ່ສ້າງຄືນ ສະຖານທີ່ທ່ອງທ່ຽວ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ສະຖານທີ່ທ່ອງທ່ຽວອື່ນໆ
- ຈັດໂຄສະນາການຕະຫຼາດ ເພື່ອສ້າງຄວາມໝັ້ນໃຈ ໃນຂະແໜງການທ່ອງທ່ຽວ

3. ນໍ້າໃຊ້ ແລະ ສຸຂາພິບານ

- ຝຶນຜູ້ ການໃຫ້ບໍລິການນໍ້າໃຊ້ ແລະ ກໍ່ສ້າງຄືນ/ປ່ຽນແທນ ອົງປະກອບທີ່ໄດ້ສ້ອມແປງຊົ່ວຄາວ
- ການອະເຊື້ອ ຢູ່ຈຸດແຈກຢາຍນໍ້າ ເຊິ່ງຮວມທັງ ການແຈກຢາຍ ຊຸດທົດລອງພາກສະໜາມ ແລະ ການຕິດຕັ້ງສຸກເສີນ ສຳລັບ ນໍ້າໃຊ້ ສຸຂາພິບານ ແລະ ສຸຂາອະນາໄມ
- ຝຶນຜູ້ສ້ອມແປງ ລະບົບນໍ້າໃຊ້ ແລະ ວິດຖ່າຍຄອບຄົວ ເຊິ່ງຮວມທັງ ການສົ່ງເສີມ ສຸຂາອະນາໄມ (ການປ່ຽນແປງພຶດຕິກຳ)
- ການສ້າງຄວາມສາມາດ ສຳລັບ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ໃຫ້ບັນດາບ້ານທີ່ສ່ຽງຕໍ່ນໍ້າຖ້ວມ

4. ທາງນໍ້າ

- ສຳຫຼວດ ແລະ ອອກແບບທາງວິສະວະກຳ ສຳລັບ ໂຄງການຝຶນຜູ້
- ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນກັບ ການຝຶນຜູ້ແຄມຝັ່ງແມ່ນໍ້າຂອງ ໃນນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ
- ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນກັບ ການຝຶນຜູ້ຕາຝັ່ງແມ່ນໍ້າຂອງ ໃນແຂວງຄຳມ່ວນ
- ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນກັບ ການຝຶນຜູ້ໂຄງສ້າງລຽບຕາມແມ່ນໍ້າຂອງ ໃນແຂວງໄຊຍະບູລີ
- ກໍ່ສ້າງຄູ່ກັນນໍ້າຄານ ໃນແຂວງຫຼວງພະບາງ
- ການປ້ອງກັນຕາຝັ່ງເຈື່ອນ

**ຂະແໜງການສັງຄົມ**

1. ທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ການຕັ້ງຖິ່ນຖານ

- ການປະເມີນຜົນແບບໄວ ພື້ນທີ່ລຸ່ມນໍ້າຝື້ນທີ່ສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ
- ການສ້າງຄວາມສາມາດ ໂດຍອີງຕາມ ຫຼັກການ "ສ້າງຄືນໃຫ້ດີກວ່າເກົ່າ"
- ການຝຶນຜູ້ ແລະ ກໍ່ສ້າງຄືນ ທີ່ຢູ່ອາໄສ

2. ສາທາລະນະສຸກ

- ນໍ້າໃຊ້ຫຼັກການ "ສ້າງຄືນໃຫ້ດີກວ່າເກົ່າ" ສຳລັບ ການກໍ່ສ້າງຄືນ ສະຖານທີ່ສາທາລະນະສຸກ
- ເພີ່ມການສະໜັບສະໜູນ ພະນັກງານສາທາລະນະສຸກ ໃນພື້ນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ

**ວຽກງານທີ່ຕິດພັນກັບຫາຍຂະແໜງການ**

1. ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ

- ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ ຂອບກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການ ຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ
- ສ້າງຄວາມສາມາດຂອງ ສູນປະຕິບັດການສຸກເສີນ/ ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ ເພື່ອພັດທະນາ ລະບົບສັ່ງການ ທີ່ມີປະສິດທິພາບ ຈາກຂັ້ນສູນກາງ ເຖິງຂັ້ນຊຸມຊົນ
- ການວາງແຜນພັດທະນາ ທີ່ເອົາໃຈໃສ່ຄວາມສ່ຽງ ການຂຶ້ນງົບປະມານ ແລະ ການເງິນ ເພື່ອສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ ການປັບຕົວຂອງ ຂະແໜງ

ເພື່ອປ້ອງການ ການຂາດໄພຊະນາການ ໃຫ້ໄດ້ ດີຂຶ້ນ ແລະ ເພື່ອປະຕິບັດ ໃຫ້ຖືກໄພຊະນາການ ໃນກຸ່ມປະຊາກອນ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ

- ເພີ່ມຄວາມພ້ອມ ໃນການປ້ອງກັນພະຍາດ ແລະ ຄວບຄຸມ ພະຍາດ ເຊິ່ງຮວມທັງ ການສະ ໜັບສະໜູນ ໃນການສຶກສາ ແລະ ຕອບໂຕ້ ການລະບາດຂອງພະຍາດ

3. ການສຶກສາ

- ບົບປຸງສະຖານທີ່ຮຽນ ສໍາລັບເດັກ
- ສະໜອງ ວັດສະດຸ ແລະ ອຸປະກອນການຮຽນ
- ສ້າງແວດລ້ອມສົ່ງເສີມການຮຽນ ໃນໂຮງຮຽນ
- ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ໃຫ້ລະບົບຄຸ້ມຄອງຄວາມ ສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ໃນຂະແໜງການສຶກສາ ແລະ ຈັດຜັກອົບຮົມ ແລະ ສ້າງຄວາມສາມາດ ເພື່ອ ເຮັດໃຫ້ໂຮງຮຽນ ເປັນສະຖານທີ່ປອດໄພ ສໍາລັບ ການຮຽນ
- ສົ່ງເສີມຄວາມຮູ້ ແລະ ທັກສະ ກ່ຽວກັບ ການ ຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ໃນກຸ່ມນັກຮຽນ ແລະ ສາທາລະນະ ເພື່ອສ້າງວັດທະນາທໍາຂອງ ຄວາມປອດໄພ

4. ວັດທະນາທໍາ

- ສ້ອມແບ່ງວັດບູລິມະສິດ ໃນແຂວງອັດຕະປື
- ສ້ອມແບ່ງສຸກເສີນ ແລະ ເຮັດໃຫ້ ຊັບສິນທາງ ວັດທະນາທໍາຕ່າງໆ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ມີ ຄວາມໝັ້ນທົ່ງວ (ວັດ, ທາດ, ຖໍ້າສັກສິດ ແລະ ອື່ນໆ)
- ສ້ອມແບ່ງໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມ ເສຍຫາຍ ໃນສະຖານທີ່ມໍລະດົກໂລກ ຫຼວງພະ ບາງ
- ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານວິຊາການ ສໍາລັບ ຂອງ ສະນົມ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ໂດນສະເພາະ ແມ່ນ ຂອງສະນົມໃນວັດ (ຄໍາພິໃບລານ, ຮູບປັ້ນ ແລະ ອື່ນໆ)
- ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອ ດ້ານການເງິນ ແລະ ດ້ານ ວິຊາການ ສໍາລັບ ການຂຽນ ແລ ການສ້າງ ຍຸດ ທະສາດ ເພື່ອປ້ອງກັນ ມໍລະດົກທາງວັດທະນາ ທໍາ ທີ່ຈັບຕ້ອງບໍ່ໄດ້ ໃນແຂວງອະປື ໂດຍສະ ເພາະແມ່ນ ວັດທະນາທໍາຂອງຊົນເຜົ່າໄອອຸຍ
- ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານການເງິນ ເພື່ອຟື້ນຟູ ອຸດສາຫະກໍາທາງວັດທະນາທໍາ ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ
- ຮັບປະກັນວ່າ ມາດຕະການຟື້ນຟູຕ່າງໆ ໃນຂະ ແໜງການນີ້ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ທີ່ຢູ່ອາໄສ) c

ການສໍາຄັນ ແລະ ຂະແໜງການທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ສູງ

- ສ້າງຂັ້ນຕອນ ປະຕິບັດການມາດຕະຖານ ໃນ ເວລາສຸກເສີນ ສໍາລັບເຂື່ອນຕ່າງໆ ແລະ ລະບົບ ແຈ້ງເຕືອນລ່ວງໜ້າໂດຍກົງ ສໍາລັບ ພື້ນທີ່ລຸ່ມນ້ໍາ ແລະ ພື້ນທີ່ ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງສູງ
- ກະກຽມສໍາລັບການຟື້ນຟູ ທີ່ມີການປະສານງານ ກັນເປັນຢ່າງດີ
- ສະໜອງອຸປະກອນຕິດຕາມລະດັບນ້ໍາ ຢູ່ແຂວງ ອຸດົມໄຊ, ບໍລິຄໍາໄຊ, ຄໍາມ່ວນ ແລະ ສະຫວັນນະ ເຂດ

2. ການບົກຄອງ

- ດໍາເນີນການສ້າງແຜນທີ່ບົກຄອງ
- ອອກເອກະສານສໍາຄັນຄືນໃໝ່
- ເຊື່ອມຕໍ່ປະຊາຊົນ ເຂົ້າກັບ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ຈໍາ ເປັນ
- ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອ ດ້ານກົດໝາຍ ແະ ໃຫ້ຄໍາແນະ ນໍາດ້ານຄວາມຍຸຕິທໍາ

3. ພັດທະນາມະນຸດ

- ໃຫ້ບໍລິການບົກປອງເດັກ ສໍາລັບເດັກທີ່ຖືກ ຍົກຍ້າຍ ໂດຍເນັ້ນໜັກໃສ່ ເດັກທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບການ ເບິ່ງແຍງເປັນຢ່າງດີ ຈາກຜູ້ບົກຄອງ ໃນແຂວງ ອັດຕະປື ເພື່ອແກ້ໄຂຄວາມຕ້ອງການ ຂອງພວກ ເຂົາ ໃນທາງດ້ານ ສັງຄົມ-ຈິດຕະສາດ
- ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນ ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ ( ເຊິ່ງເປັນໜ່ວຍງານສໍາຄັນ) ເພື່ອປະສານງານກັບ ຂະແໜງການຕ່າງໆ ເພື່ອປ້ອງກັນ ແລະ ຕອບໂຕ້ ກັບ ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງກັບເພດກົງກັນຂ້າມ ໂດຍການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ໃຫ້ບໍລິການ ກ່ຽວກັບ ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງກັບເພດກົງກັນຂ້າມ ສໍາ ລັບ ຜູ້ລອດຊີວິດ, ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງ ທີ່ມີ ຄວາມສ່ຽງ ໃນແຂວງອັດຕະປື ແລະ ແຂວງອື່ນໆ ໃນສະຖານທີ່ ທີ່ເປັນມິດກັບແມ່ຍິງ ແລະ ໃຫ້ ຄວາມຮູ້
- ຮັບປະກັນວ່າ ຍຸດທະສາດຕອບໂຕ້ໄພພິບັດ ຮັບຮູ້ ເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ແລະ ແກ້ໄຂບັນຫາບົດບາດ ຍິງ-ຊາຍ ແລະ ບັນດາດ້ານສິດທິຂອງແມ່ຍິງ
- ຮັບປະກັນວ່າ ຍຸດທະສາດຕອບໂຕ້ໄພພິບັດ ກວມ ເອົາຄົນພິການ ໃນອົງປະກອບບົກປ້ອງສັງຄົມ ສໍາ ລັບ ຜູ້ອາຍຸສູງ ແລະ ຄົນພິການ ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ພວກ ເຂົາ ຖືກປະຖິ້ມໄວ້ຂ້າງຫຼັງ

4. ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ

ໝາະສົມກັບ ວັດທະນາທຳ ແລະ ຮິດຄອງທ້ອງຖິ່ນ

- ດຳເນີນການສຳຫຼວດ ຢ່າງມີເປົ້າໝາຍ ໃນພື້ນທີ່ ສ່ຽງໄພສູງ
- ໃຫ້ການສຶກສາອົບຮົມ ແລະ ສ້າງຄວາມຮັບຮູ້ກ່ຽວກັບຄວາມສ່ຽງ
- ດຳເນີນການເກັບກູ້ລະເບີດ ຕາມຄວາມຈຳເປັນ

ໝາຍເຫດ: DRM = ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ; GBV = ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງກັບເພດກົງກັນຂ້າມ; MLSW = ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ

#### 4. ການເງິນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງການເງິນ

ຍຸດທະສາດການເງິນ ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນ ເພື່ອຄຸ້ມຄອງການເງິນຂອງ ມາດຕະການພື້ນຜູ້ໄພພິບັດ ທີ່ ກວມເອົາ ຄວາມຮັບຜິດຊອບດ້ານການເງິນ ຂອງລັດຖະບານ ໃນການພື້ນ, ປະກອບດ້ວຍ:

- ການຄາດຄະເນມູນຄ່າ ສຳລັບ ການພື້ນຜູ້
- ການຊອກຫາ ແລະ ລະດົມແຫຼ່ງການເງິນ ສຳລັບ ການພື້ນຜູ້
- ການສ້າງ ແລະ ອະນຸມັດ ງົບປະມານ ສຳລັບ ການພື້ນຜູ້
- ການຈັດຕັ້ງ ເພື່ອຈ່າຍເງິນອອກ ແລະ ຕິດຕາມ ແລະ ລາຍງານ ກ່ຽວກັບ ລາຍຈ່າຍ ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບ

ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດຄັ້ງນີ້ ໄດ້ຄາດຄະເນມູນຄ່າ ທີ່ຈຳເປັນສຳລັບການພື້ນຜູ້ ໂດຍອີງຕາມ ການປະເມີນຂະແໜງການ ທີ່ໄດ້ດຳເນີນມາ, ລວມທັງໝົດ ມີປະມານ 4.422,86 ຕື້ກີບ ຫຼື 520 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ. ການສະໜອງເງິນໃຫ້ການພື້ນຜູ້ນັ້ນ ຈະຕ້ອງການຫຼາຍແຫ່ງເງິນ ເຊັ່ນ:

- **ການຈັດສັນງົບປະມານແຫ່ງຊາດ:** ການຈັດສັນງົບປະມານປະຈຳປີ ໃນຂັ້ນສູນກາງ ແລະ ຂັ້ນແຂວງ ພ້ອມທັງ ຂັ້ນຂະແໜງການ ຄວນພິຈາລະນາເຖິງ ການປັບຕົວເຂົ້າກັບສະພາບອາກາດ, ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ, ແລະ ການກຽມພ້ອມຕອບໂຕ້ໄພພິບັດ. ໃນປະເທດຟີລິບປິນ ມີເຖິງ 1,8 ສ່ວນຮ້ອຍ ແລະ ໃນປະເທດອິນໂດເນເຊຍ ມີເຖິງ 1 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງງົບປະມານແຫ່ງຊາດ ທີ່ຈັດໃຫ້ ກອງທຶນສຳຮອງ. ເຄື່ອງມືການເງິນອື່ນໆ ເຊັ່ນວ່າ ການຊ່ວຍເຫຼືອບາງປະເພດ ສຳລັບການກໍ່ສ້າງ (ເຊັ່ນວ່າ ທີ່ຢູ່ອາໄສ) ຫຼື ການໂຈະພາສີ ສຳລັບ ຜູ້ເຄາະຮ້າຍຈາກໄພພິບັດ ສາມາດນຳມາພິຈາລະນາໄດ້.
- **ການຊ່ວຍເຫຼືອພັດທະນາ/ ການຊ່ວຍເຫຼືອເພື່ອການພັດທະນາທາງການ:** ຂະແໜງການຕ່າງໆ ທີ່ເຂົ້າຮ່ວມວຽກງານກັບ ບັນດາຄຸ້ມຄອງພັດທະນາ ສາມາດພິຈາລະນາ ຫັນທຶນ ໄປໃຫ້ວຽກງານພື້ນຜູ້.
- **ຂະແໜງການເອກະຊົນ:** ໂດຍອີງຕາມ ຍຸດທະສາດ ການເງິນ ແລະ ປະກັນໄພ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດແຫ່ງຊາດ, ກົນໄກໃດໜຶ່ງ ສາມາດສ້າງຂຶ້ນມາ ແລະ ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ໄດ້ ເຊັ່ນວ່າ ປະກັນໄພຈະເລີກ ສຳລັບໄພພິບັດ ແລະ ປະກັນໄພກະສິກາ. ຂະແໜງການເອກະຊົນ ຍັງສາມາດປະກອບສ່ວນໃຫ້ ການກຽມພ້ອມ ໄດ້ດີຂຶ້ນ ເຊັ່ນວ່າ: ບັນດາບໍລິສັດໂທລະຄົມ ສາມາດສະໜັບສະໜູນ ການສື່ສານ ດ້ວຍຂໍ້ຄວາມແຈ້ງເຕືອນລ່ວງໜ້າ ຜ່ານທາງສື່ຕ່າງໆ ແລະ ສາມາດສະໜັບສະໜູນ ການກໍ່ສ້າງໂຄງລ່າງພື້ນຖານຄືນໃໝ່.

- ຊີວິດການເປັນຢູ່ ແລະ ການສ້າງລາຍຮັບ: ການຍົກເວັ້ນພາສີ ສາມາດຍົກເວັ້ນໃຫ້ ບັນດາທຸລະກິດ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໄພພິບັດ. ການໂອນເງິນສົດ ແລະ ໂຄງການໂຍທາທີ່ຕ້ອງການແຮງງານ ຫຼາຍ ສາມາດຊ່ວຍຜືນຜູ້ ແຫ່ງລາຍຮັບທີ່ຕ້ອງການຫຼາຍ ແລະ ຍັງເປັນການດຳເນີນວຽກໂຍທາ.
- ກອງທຶນໄພພິບັດແຫ່ງຊາດ: ໃນປະຈຸບັນນີ້ ມີຂໍ້ກຳນົດ ໃນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ງົບປະມານລັດ ສຳ ລັບ ການຈັດສັນງົບປະມານໃຫ້ ກອງທຶນສຳຮອງລັດ ແລະ ກອງທຶນສຸກເສີນແຫ່ງຊາດ ເຊິ່ງນຳໃຊ້ ໄດ້ ໃນເຫດການໄພພິບັດ. ກອງທຶນໄພພິບັດແຫ່ງຊາດ ຫຼື ກົນໄກກອງທຶນເງິນຝາກ ສາມາດ ສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນໄດ້ ໂດຍມີຍຸດທະສາດລະດົມແຫຼ່ງທຶນ ເພື່ອຫາທຶນເຂົ້າໃສ່ໃນກອງທຶນນີ້ ຈາກແຫຼ່ງຕ່າງໆ ທີ່ບໍ່ແມ່ນ ງົບປະມານແຫ່ງຊາດ.

ການຈຳແນກ ຄວາມຕ້ອງການບູລິມະສິດ ອອກເປັນ ໂຄງການ ຫຼື ວຽກງານສະເພາະ ຈະຊ່ວຍກຳນົດ ລະດັບ ຂອງ ງົບປະມານເພີ່ມຕື່ມ ທີ່ຕ້ອງການແຕ່ລະປີ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ວຽກງານຜືນຜູ້ ບັນດາກະຊວງທີ່ ກ່ຽວຂ້ອງ ໂດຍການສະໜັບສະໜູນຈາກ ກະຊວງການເງິນ ຄວນລະບຸແຫຼ່ງທຶນ ສຳລັບ ຂະແໜງການຂອງ ພວກເຂົາ ແລະ ຄາດຄະເນ ຄວາມຕ້ອງການງົບປະມານ ແຕ່ລະປີ. ງົບປະມານບາງອັນ ອາດກຳນົດໃຫ້ ຈຸດປະສົງ ພາກ ຫຼື ຂະແໜງການສະເພາະ. ຄວາມຕ້ອງການຂອງຂະແໜງການ ອາດຄາດຄະເນໄດ້ໂດຍການ ລະບຸໂຄງການສະເພາະ ແຕ່ວ່າ ໂຄງການເລົ່ານີ້ ຕ້ອງລວມເຂົ້າເປັນແຜນງານ ເພື່ອຊ່ວຍ ສປປ ລາວ ໃຫ້ບັນລຸ ຈຸດປະສົງ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ 8. ຍຸດທະສາດການ ເງິນນັ້ນ ຈະແຕ່ງຕ່າງກັນ ໃນແຕ່ລະຂະແໜງການ ແລະ ຂັ້ນຂອງລັດຖະບານ (ສູນກາງ, ແຂວງ, ເມືອງ ແລະ ບ້ານ). ບາງຂະ ແໜງການ ຈະຂຶ້ນກັບ ງົບປະມານລັດ ຢ່າງດຽວ, ບາງຂະແໜງການ ສາມາດລະດົມແຫຼ່ງທຶນ ທາງເລືອກ ເຊັ່ນວ່າ ການຮ່ວມມືພັດທະນາ, ການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກຂະແໜງການເອກະຊົນ, ຫຼື ການຮ່ວມມື ລະຫວ່າງລັດ-ເອກະຊົນ. ຕົວຢ່າງ: ການສົ່ງເງິນກັບປະເທດ ແລະ ການກູ້ຢືມທະນາຄານ ສາມາດຊ່ວຍເປີດ ກິດຈະການເສດຖະກິດ ໃນຂະແໜງການທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ກະສິກຳ.

ອົງປະກອບສຸດທ້າຍຂອງ ຍຸດທະສາດການເງິນ ແມ່ນການຈັດຕັ້ງ ເພື່ອຈຳຍເງິນອອກ. ຄຳແນະນຳກ່ຽວກັບ ການຈັດຊື້ຈັດຈ້າງຂອງລັດຖະບານ ແລະ ລະບົບຄຸ້ມຄອງການເງິນ ຄວນນຳມາໃຊ້ ເຊິ່ງຮວມທັງ ການລາຍ ງານດ້ານການເງິນ, ການດຳເນີນການກວດສອບ, ແລະ ຂັ້ນຕອນທາງບັນຊີ. ສິ່ງເລົ່ານີ້ ອາດຕ້ອງໄດ້ບັບປ່ຽນ ສຳລັບ ຂັ້ນຕອນການອະນຸມັດ ແລະ ຈຳຍເງິນ ຕາມປະເພດໂຄງການ ເຊັ່ນວ່າ ການຊ່ວຍເຫຼືອທີ່ຢູ່ອາໄສ, ໂຄງ ລ່າງຜືນຖານ ແລະ ກະສິກຳ. ລະບົບຕ່າງໆ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ເພື່ອຕິດຕາມ ແລະ ລາຍ ງານກ່ຽວກັບ ລາຍຈ່າຍ ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບ.

**5. ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ**

ມາດຕະການຜືນຜູ້ໄພພິບັດ ຈະໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ພາຍໃຕ້ການຊີ້ນຳລວມຂອງ ກະຊວງ ແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ແລະ ທິດທາງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຂອງຂະແໜງການຕ່າງໆ ແມ່ນຈະຂຶ້ນ ກັບ ບັນດາກະຊວງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ສຳລັບ ຂະແໜງການ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບໜັກໜ່ວງ ແລະ/ຫຼື ເປັນບູລິມະ ສິດສູງ, ໜ່ວຍງານຈັດຕັ້ງປະຕິບັດປະຈຳພາກ ຫຼື ໜ່ວຍງານຈັດຕັ້ງປະຕິບັດປະຈຳໂຄງການ ອາດສ້າງຕັ້ງ ຂຶ້ນມາກໍໄດ້. ລັກສະນະຂອງນ້ຳຖ້ວມ 2018 ເຊິ່ງມີລັກສະນະ ສະເພາະທີ່ຕັ້ງ ແລະ ສະເພາະໄພອັນຕະລາຍນັ້ນ

ຈຳເປັນຕ້ອງມີການອອກແບບ ຢ່າງລະມັດລະວັງ ສຳລັບ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ຈາກຂັ້ນແຂວງ ເຖິງຂັ້ນບ້ານ. ໃນທຸກໆຂັ້ນ, ການປະສານງານ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນຫຼາຍ.

ເພື່ອເລັ່ງລັດ ຂັ້ນຕອນສຳລັບການປົວແປງ ແລະ ຟື້ນຟູ, ອາດຈຳເປັນຕ້ອງມີການປັບປຸງ ການຄຸ້ມຄອງ ລວມ ເຊິ່ງຮວມທັງ ການພັດທະນາໂຄງການ, ການຈັດຊື້ຈັດຈ້າງ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ. ແຜນການຟື້ນຟູ ຄວນມີຂັ້ນຕອນ ແລະ ລະບຽບການ ຢູ່ໃນຕົວມັນເອງ ທີ່ສາມາດເລັ່ງລັດ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ການສ້ອມແປງຮີບດ່ວນ ແລະ ການກໍ່ສ້າງຄືນ ຊັບສິນເພື່ອການ ຜະລິດ ແລະ ການຟື້ນຟູຊີວິດການເປັນຢູ່ ເຊິ່ງຮວມທັງ ລະບຽບ ແລະ ຫຼັກການຕ່າງໆ ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ (ກະແສກອງທຶນ, ການຈັດຊື້ຈັດຈ້າງ, ການກວດສອບ, ການຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນ ແລະອື່ນໆ) ທີ່ເໝາະສົມກັບ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແບບເລັ່ງລັດ. ປະສົບການຈາກສາກົນ ສາມາດຊ່ວຍເລັ່ງລັດ ຂັ້ນຕອນເລົ່ານີ້ໄດ້.

ປະສົບການຈາກສາກົນ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ຄວາມໂປ່ງໃສ ນຳໄປສູ່ ຜົນໄດ້ຮັບທີ່ດີກວ່າ. ລະບົບຕິດຕາມ, ປະເມີນຜົນ ແລະ ບັງຄັບໃຊ້ກົດ ຈຳເປັນຕ້ອງສ້າງຂຶ້ນມາ ເພື່ອຕິດຕາມຄວາມຄືບໜ້າ ແລະ ປັບປຸງຂັ້ນຕອນຕາມຄວາມຕ້ອງການ ໃນລັກສະນະທີ່ ຜົນໄດ້ຮັບ ສາມາດນຳໃຊ້ ສຳລັບ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຂັ້ນຕອນຟື້ນຟູລວມ ທີ່ອີງຕາມສະພາບການຕົວຈິງ. ຂອບຜົນໄດ້ຮັບ ທີ່ສະໜັບສະໜູນ ການຕິດຕາມແລະປະເມີນຜົນ ຄວນກວມເອົາ ຕົວບົ່ງຊີ້ SMART<sup>85</sup> ສຳລັບ ການຕິດຕາມ ພັນທະການເງິນ ຕາມງົບປະມານ ແລະ ການລະດົມແຫຼ່ງທຶນ; ພ້ອມທັງເພື່ອຕິດຕາມ ໂຄງການ, ງົບປະມານ, ການເງິນ ແລະ ຄວາມຄືບໜ້າ ຂອງການປະຕິບັດງານ; ແລະ ຜົນປະໂຫຍດທາງເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ.

ຂີດໝາຍສຳຄັນ ຄວນກຳນົດຂຶ້ນມາ ສຳລັບຄວາມຄືບໜ້າ ໂດຍເຊື່ອມຕໍ່ກັບ ການຈ່າຍເງິນ. ສຳລັບການຊ່ວຍເຫຼືອຊຸມຊົນນັ້ນ, ການຄັດເລືອກຜູ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ລະບົບຕິດຕາມໃດໜຶ່ງ ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນ ໂດຍການມີຄວາມສ່ວນຂອງສາທາລະນະ. ການປະເມີນຜົນໄດ້ຮັບ ຄວນດຳເນີນຂຶ້ນໂດຍ ພາກສ່ວນທີ່ສາມ ທີ່ເປັນເອກະລາດ ແລະ/ຫຼື ໂດຍການກວດສອບປະຈຳປີ ພ້ອມທັງ ການປະເມີນຜົນກາງພາກຢ່າງລະອຽດ ເພື່ອຕິດຕາມຜົນໄດ້ຮັບ. ມາດຕະການຟື້ນຟູໄພພິບັດ ຄວນໄດ້ຮັບການປັບປຸງ ແລະ ເນັ້ນໜັກຄືນເປັນປະຈຳ ໂດຍອີງຕາມ ຜົນໄດ້ຮັບຜ່ານມາ ຜ່ານທາງ ລະບົບຕິດຕາມແລະປະເມີນຜົນ ແລະຫຼື ຕາມການປ່ຽນແປງ ຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ສະພາບການ ເຊິ່ງວ່າ ເກີດໄພພິບັດອີກຄັ້ງໃໝ່.

ການສື່ສານຍຸດທະສາດ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນ ເພື່ອແຈ້ງກ່ຽວກັບ ຈຸດປະສົງ, ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແລະ ກຳນົດເວລາຂອງ ມາດຕະການຟື້ນຟູໄພພິບັດ ໃຫ້ຂະແໜງການລັດ ແລະ ຂະແໜງການເອກະຊົນ ແລະ ເພື່ອແຈ້ງໃຫ້ ພື້ນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມງານ ກ່ຽວກັບ ຄວາມຄືບໜ້າ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງການຊ່ວຍເຫຼືອ, ແລະ ເພື່ອຊ່ວຍລະດົມການຊ່ວຍເຫຼືອ, ການຮ່ວມມື ແລະ ການຮ່ວມງານກັບ ຊຸມຊົນ, ອົງການຈັດຕັ້ງສັງຄົມ ແລະ ຜູ້ໃຫ້ທຶນ ພ້ອມທັງ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຮັບ ແຫຼ່ງທຶນຈຳເປັນ ໃນເວລາງົບປະມານຂາດເຂີນ. ສຳລັບການສື່ສານພາຍໃນນັ້ນ, ລະບົບຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ເຊິ່ງມີຂັ້ນຕອນສຳລັບ ຂໍ້ມູນແລະການສື່ສານນັ້ນ ແມ່ນມີ

<sup>85</sup> SMART = ເຈາະຈົງ, ວັດແທກໄດ້, ບັນລຸຜົນໄດ້, ສອດຄ່ອງ ແລະ ມີກຳນົດເວລາ.

ຄວາມສໍາຄັນ ເພື່ອຈັດການ ແລະ ຍັງຢືນຢັນ ແລະ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ການປະສານງານ ມີປະສິດທິພາບ. ການສື່ສານພາຍນອກ ຕ້ອງການຂໍ້ຄວາມ ທີ່ມີເປົ້າໝາຍໃສ່ ຫຼາຍຂະແໜງການ ແລະ ກຸ່ມສັງຄົມ ແລະ ສື່ສານມວນຊົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ແຜນການສື່ສານ ແລະ ເຂົ້າເຖິງຊຸມຊົນ ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍ ບຸລິມະສິດຂອງ ການພື້ນຜູ້, ຄໍາຄິດເຫັນ ແລະ ການສໍາຫຼວດທັດສະນະ ກ່ຽວກັບ ຄວາມສ່ຽງ ສາມາດຊ່ວຍແຈ້ງຂໍ້ຄວາມນີ້ ໄດ້. ແຜນດັ່ງກ່າວນີ້ ຄວນລະບຸ ບຸລິມະສິດ ແລະ ຂັ້ນຕອນ ສໍາລັບ ການພົວພັນກັບສື່ສານມວນຊົນ. ສໍາລັບ ການສົ່ງຂໍ້ຄວາມເຖິງ ກຸ່ມຜູ້ຮັບສະເພາະນັ້ນ, ການຄັດເລືອກ ສື່ສານມວນຊົນ ທີ່ເໝາະສົມ ແມ່ນມີຄວາມ ສໍາຄັນ ເຊິ່ງອາດກວມເອົາ ສື່ຂຽນ, ໜັງສືພິມ, ເວບໄຊ້, ສື່ສັງຄົມອອນລາຍ ແລະ/ຫຼື ໂທລະສັບມືຖື ພ້ອມທັງ ວິທະຍຸ ແລະ ລະບົບໂທລະໂຄ່ງ ໃນເຂດຊົນນະບົດ.

# ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ:

IBRD 33431R2



## ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1: ແຜນທີ່ຂອງ ສປປ ລາວ





# ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການ ຫຼັງໄພພິບັດ ນໍ້າຖ້ວມ ປີ 2018 ໃນ ສປປ ລາວ

